NYITVATARTÁS: keddtől-péntekig 13-18 óráig; szombaton 10-14 óráig

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

Néhány szó kiállított képeimről

Két elem: a víz és a kő, két forma: a szabadon áramló és a zártan konstruált, két szín, (vagy jóval több) két árnyalat: a világos és sötét, két érzés: félelem és rettegés, két másik érzés: felemelkedés és túlélés, két vonzás: mélység és magasság, Inferno és lux aeterna, Leeds csatornái és kedves hangszerem a csello, polgári létem és bugyborékoló másik énem – íme a kettős/ség, íme a kétség.

Sinkó István, 1999 március

Sinkó István

1952-ben született. A szegedi Tanárképző Főiskolán diplomázott 1975-ben, azóta rajzot tanít, általános iskolában, szakköröket vezet (GYIK Műhely, Műcsarnok, Galéria kör). 1978 óta kiállító művész, 24 önálló kiállítása volt Magyarországon, ill. külföldön. A Magyar Festők Társaságának, a Grafikusművészek Szövetségének, és a Miami Art zenekarnak a tagja. Írásai, kritikái jelennek meg a hazai művészeti lapokban.
A Köztársasági Érdemkereszt (Kiskereszt) tulajdonosa.

A Vízivárosi Galéria támogatói:
Nemzeti Kulturális Alapprogram Képzőművészeti Kollégiuma,
Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága,
II. kerületi Önkormányzat Kulturális Bizottsága

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

SINKÓ ISTVÁN **1999. május 6-27.**

„Kettő" – festmények

Megnyitó: 1999. május 6-án, csütörtök 18 órakor
Megnyitja: Sinkovits Péter művészettörténész

Sinkó István – Víz-lépcső tér; akril, vászon; 160x240 cm

VÍZIVÁROSI GALÉRIA 1027 Budapest II. Kapás utca 55. Telefon: 201 6925

Művészek a II. kerületben sorozat keretében

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Sinoros Szabó György

MAGYAR IFJÚSÁG

1960 FEB 27.

117

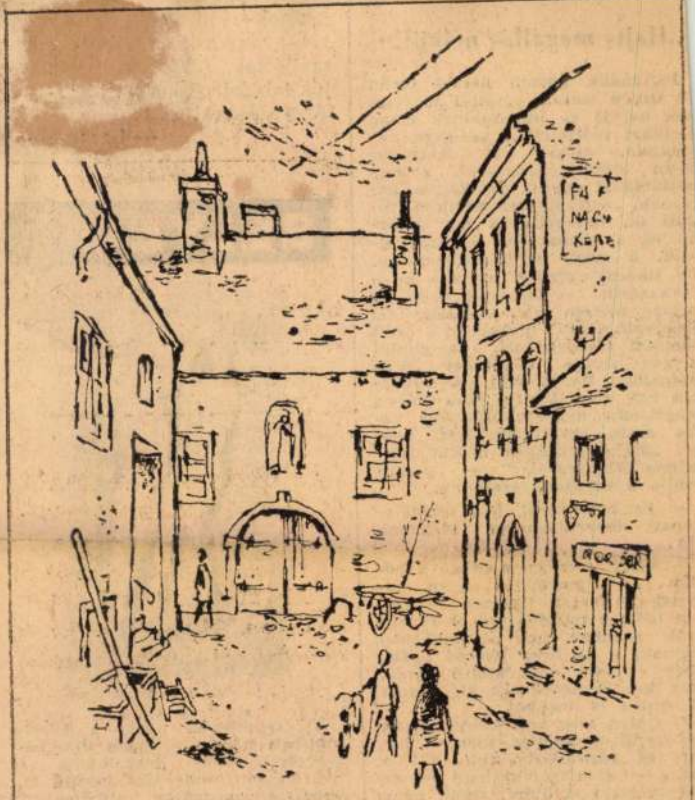

SINÓROS SZABÓ GYÖRGY: BUDAI UTCA

„Hajts megállás nélkül!"

Esztendők hosszú harcai során El Quico lassan egyedül maradt. Két bátyja és bajtársainak zöme életüket vesztették a veszélyes akciókban. Mégis, 1959. december 28-án eltűnik lakásáról, s egy bajtársával együtt nekivág a határnak. Ezúttal balszerencse üldözi őt. Belebotlanak egy járőrbe és a tűzharcban barátja elesik, ő maga pedig megsebesül. De sikerül egérutat nyernie és — csakazértis! — folytatja útját az ország belseje felé. Csakhogy fél Spanyolország biztonsági erőit azonnal riadóztatják, s megindul a vad hajsza. December 30-án hajnalban Berga falu pályaudvarán egy menetkészen álló, 1104-es tehervonat mozdonyfülkéjébe véres arcú, revolveres férfi rontott be. „Hajts megállás nélkül Barcelona elővárosáig!" — parancsolja a mozdonyvezetőnek.

— Ez lehetetlen! Két személyvonat összeütközését idéznénk elő...

— Annyira mégsem drága a bőröm... — mormolja szinte magának a furcsa látogató és lassan lelép a mozdonyról. A csendőrök azonban már a sarkában vannak, s az öreg harcos tudja, hogy ez lesz élete utolsó harca. Még két csendőr esik el, azután El Quico is meghal.

El Quico nem volt kommunista. Egyszerű, becsületes spanyol hazafi és antifasiszta volt, aki a maga — s talán vitatható —, de következetes módján harcolt népe elnyomói ellen.

Pálfi Viktor

BÉLYEG

A csehszlovák posta a közelmúltban három értékből álló bélyegsort hozott forgalomba a nyáron megrendezésre kerülő II. országos spartakiád alkalmából. A sorozat értékei: 30 és 60 h, 1.60 Kcs.

Pozsony. Sinner György, Kömüvessegéd, 1776.

Pressburger Zeitung

1776., 72. sz.

L. Singer

Singer Henrik Israel

festő

szül. 1806-ban Pozsonyban

Said

Fleischer Bécs

85, l.

ICZ

SAJT
IRCSARNOK

V. LIPÓT KÖRÚT 16.
TEL: 29-2-26
IV VÁMHÁZ KÖRÚT 4.
TEL: 85-4-55
I. HORTHY MIKLÓS ÚT 39
TEL: 59-9-18
II. MARGIT KÖRÚT 31
TEL: 55-4-59

MDK

Singwarth József, budai rajzmagister

1793. a selmeci rajzisk.részére rajzokat

készitett

Kováts J: Adatok a Szfőv. közs.Iparrajzisk. történetéhez. 1778-1879. ~~Budaiparrajzisk~~ Budiparrajzisk 1937/38.

Sinkovits Lajos

munkatársával tervezte Rimanóczy Gyula a bp-i Nemzeti Sportcsarnok kiscsarnokát. 1941.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

878

Sinner György, kőművessegéd,
1776, Pozsony.

Pressburger Zeitung
1776, 72. sz.

Sinner János

budai üvegcsm

1843

l.

Ságüvegcsipar

240. l.

A

Sinner János

1824.

d.

Ságüvegesipar

240. l

2. ábra.

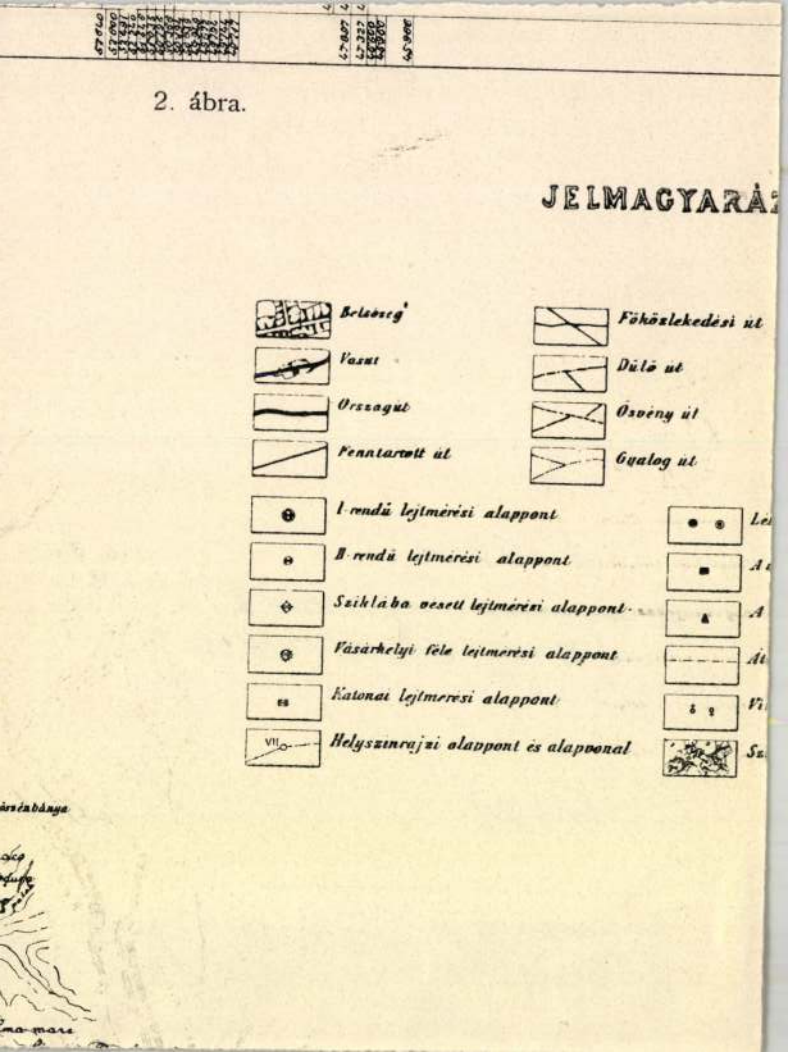
JELMAGYARÁ
Belsőség
Vasut
Országút
Fenntartott út
Főközlekedési út
Dűlő út
Ösvény út
Gyalog út
I-rendű lejtmérési alappont
II-rendű lejtmérési alappont
Sziklába vésett lejtmérési alappont
Vásárhelyi féle lejtmérési alappont
Katonai lejtmérési alappont
Helyszínrajzi alappont és alapvonal
VII

SINNER & SIMMER

M.D.K.

Sinner (Singer) József, szobrász

1811-ben lánya hal meg, 1815-ben özvegyének 3 éves kistia, végül 1817-ben maga az özvegy is, 37 éves korában.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 175[illegible]-185[illegible] között
Művészettörténeti Értesítő, Bp.1963. XII.évf. 1.sz. 26. old.

SINNER Joseph, vrabrás Pozsonyban

J. S. Kilchhauer, 6 hónapos lánya meghalt (1811, 625 1)

Preßburger Zeitung
(Zeitung)

M.D.K.

Sinogli János diszlettervező

A Belvárosi Szinházban bemutatott "Legénykérés" c. darab diszleteit tervezte.

„No ugy-e, hogy jó kabala a veszekedés?" c. Szinházi Élet. Bp. 1921. szept. 11-17. X. évf. 37. sz. 6. lap.

Sinóros Szabó Erna

festő

l.

Ruttkayné Sinó-

ros Szabó E.

MKSz 1947

MDK

Simóros - Szabó György

Piacom c. rajza repr.

Piacom. (Képtelirat.)

Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 6. sz. [6.l.]

MDK

Sinóros - Szabó György

rajza: Pécs – út a Tettyére. Repr.

Képfelirat.

Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 1. sz. [5. l.]

MDK

Sinóros Szabó György

Szentesi malom c. rajza repr.

(Forrás.)

Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 13. sz. [6. l.]

Sinóros Szabó György, MDK

díszlettervező

Ignácz Rózsa: Csipkerózsika c. mesejátékának díszleteit tervezte az Áll. Bábszínház előadására

-: Ma hallottuk 4. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. febr. 16.

Sinóros Szabó György, díszlettervező

MDK

A Bábszínházban bemutatott játékhoz tervezte a díszleteket.

(n. i.): Fordított esztendő 2

ESTI HIRLAP Br., 1968. jan. 5.

M.D.K.

Sinoros-Szabó György

Az Állami Bábszinházban bemutatott Andersen mesé-
ből átirt "Büvös tüzszerszám" c. bábjáték diszle-
teit tervezte.

Tarka Krónika cé rovat hiradása
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. okt. 5. VI.
évf. 40. sz. 35. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÉPES ÚJSÁG
Budapest
1975 AUG 3

1021. Sinoros Szabó György

Sinoros Szabó György: KANCSÓ (olaj)

apló

Sinóros Szabó György
grafikus

M.D.K.

Pécsi vázorrészlet (rajz)

Magyar Ifjúság, 1960. ápr. 16.

Sinóros Szabó György.

Bábok és díszletek a „Rossz-csont Peti" – hez, az állami Bábszínházban.

ecsetre.

Népszava, 1964 nov. 24. 2. l.

Sinóros Szabó György

Az Állami Bábminházban Hárs hánló:
„Forditott esztendő" c. bábjátékához dinleteket és bábokai terveket (end.)

Nagmava 1968 feb. 7 2 dd.

M. D. K.

SINOROS SZABÓ György

- Jelenet az „Oly korban élem" című balettből, a Pécsi Nemzeti Színház balettkarának előadásából

Rapi (rétr.)

A pécsi balett nagy sikere a fővárosban

Magyar Nemzet 1962. május 27. 8. l.

M. Sz. K.

Sinoros Szabó György

Az Állami Bábszínházban bemutatott
Ludvik Askenázy: „Elloptak a holdat"
c. bábjátékra tervezte a bábokat.

Az „Aktuális" c. rovat megszüntetése
Film Színház Muzsika, Bp. 1964. dec.
18. VIII. évf. 51. sz. 18. lap.

Simónos Szabó György

Szerepel a prágai nemzetközi
bábtiálitáson /Szepkó/

N.N.: Az egész világ bábjai

Fejérmegyei Hírlap 1969 VII. 20.

M. D. K

SINÓROS SZABÓ György

Díszlet az előadáshoz

Z. L. Csipkerózsika Mesejáték a Bábszínházban

Magyar Nemzet 1961. ápr. 28. 4. l.

Sinaros Szabó György

Díszlatérét és bábokat tervezett a „Romanont Pati" .. bábelőadáshoz

Négyszava, 1964, nov. 24., 2 old.

Sinóros-Szabó György, báb- és díszlettervező

M. Rajkin: Mese a két kis bozsról c. mesejének

bábjait és díszleteit tervezte.

-: Bábjátékok karácsonyra. 2.

Esti Hirlap, Bp. 1977 dec. 2.

Sinóros Szabó György, festő

Kiállít Szentesen.

— : Hír 8.

Népszabadság, Bp. 1974. márc. 26.

VINCE KIADÓ

1027 Budapest,
Margit körút 64/b.
Tel.: 375-7288
Fax: 202-7145

Szeretettel meghívjuk

DR. SINÓROS SZABÓ KATALIN: **MAROSI ILONA** című
nagymonográfiájának ünnepi bemutatójára,

1999. november 4-én, csütörtökön délután négy órára,
a Vince Kiadó Műcsarnok Könyvesboltjába.

A könyvet és a művésznő pályáját
SZŐNYI FERENC külügyminisztériumi főtanácsos,
költő-műfordító mutatja be.

Sajtóinformáció: 335-0536

BEVEZETŐ

Az egyetemes emberi lét legmélyebb rétegei, földünk, világunk eleve elrendelt színei és formái tárulnak fel Marosi Ilona festményein.
Lendületes és nagy ívű alkotások ezek, mégis emberléptékűek, csak lelki, gondolati értelemben, az emberi felfogás sokadik dimenziójában értelmezve, egy kezdetektől létező, génjeinkben magunkkal hozott síkon.
A vásznak monumentalitása itt nem ledorongol, nem kerekedik fölénk, hanem felemel, és egyfajta határtalan szárnyalás élményét kínálja nekünk. A sokszor szövevényesnek tűnő, ám rendkívül szoros formarendben komponált képek szimbolikájának feloldása sem jelenthet gondot, hiszen a legősibb emberi formanyelven szól hozzánk, a látványteremtés olyan mély (vagy inkább magas) szintjén, amely egyidős az emberiséggel.
Mindannyian értjük és érezzük jelentéstartamát, csak némiképp elfelejtettük már ezt a vizuális jelrendszert, de felfogjuk, és megértjük, amint szembesülünk vele. Marosi Ilona alkotásai a bennünk rejlő passzív vizuális szókincset aktivizálják, és ***egyetemes*** művészeti és esztétikai élménnyel gazdagítják a befogadót.
Az elmúlt évek művészeti és művészettörténeti gyakorlata mintha utat tévesztett volna, szinte kizárólag a külsőségekre koncentrált. A különböző tanulmányok, katalógus bevezetők, cikkek és kritikák a műalkotások formai megjelenítését, a felhasznált új anyagokat vagy az ötletességet, esetleg a merőben szokatlant díjazták csupán. Ez a sarkítás, a közönség figyelmének polarizálása akaratlanul(?) is szembeállította a kísérletező absztrakt/avantgarde művészetet a hagyományos formai-műfaji kategóriákkal.
A kortárs művészet, ezen belül a kortárs magyar képzőművészet azonban igen gazdag. Valóban helyet kértek, és kaptak, a legújabb megoldások, már csak a technika fejlődése okán is. Megjelent a lézertechnika, a számítógépes grafika és vezérlés, valamint a video művészet. Feléledt az installációs művészet, a mobilszobrászat és a minimal art. Teret kapott a tagadás tagadása, a teljes kiürülés, és a véletlenszerűség is. A sort persze hosszan folytathatnánk. Sajnos, egyre többször válik a vér, az erőszak, a teljes pusztulás az ábrázolás módszerévé, az undor, meghökkenés vagy teljes közöny a megfogalmazás formai sugallatává, merthogy ezeknek az alkotásoknak, jószerivel nincs is tárgya. Márpedig téma, alapvető és kifejezett jelentéstartalom nélkül művészeti, esztétikai értékről nem beszélhetünk.
Marosi Ilona művészete érzékletesen mutatja be, miként lehet valaki egyszerre haladó, újító absztrakt, és a hagyományokat tisztelő, az ősi művészetet pedig szinte alapkőnek tekintő művész. Egyénien kialakított alkotói módszerei, rendkívüli szintetizáló készsége és egymáshoz kapcsolódó alkotói ciklusai adják életműve értékét, és emelik őt a „nagy egyéni állandók" (T.M.) közé.
Motívumaihoz is vissza-visszatér, de – ahogyan a spirál is halad – nem pontosan ugyanott, hanem egy másik szinten, egy újabb síkon kapcsolódva az előzőhöz. Nem körkörös egyhelyben topogás, hanem körkörösen előrehaladó fejlődés jellemzi alkotótevékenységét. Mindez egymástól jól elkülöníthető részekre bontja életművét, míg a részek koherenciája az oeuvre megbonthatatlan egységét teremti meg. Ez a látható és megfogható részekből épített egybefüggő egész adja művészetének lényegét.

Dr. Sinóros Szabó Katalin

SINOVEL, Johann, Pozsonyi Kömüvenegéd

J. S., Maurergeull, 5 éves fia meghalt. (1841, 395 l)

Preuburger Zeitung
(Genthon)

MDK

Sintzenich, Heinrich

18 sz. végi német
metsző
pontozó eljáiással dolgozott

G. Rózsa. Friedrich John und
die ~~Au~~ Schriftsteller der
Aufklärung in Ungarn
Acta Historiae Artium 1956. IV Tom.
1-2 sz. 147. o.

M.D.K.

Sintzel József, egri kőműves segéd

1752-ben Pickler György kőműves mester legényeként Egerben dolgozik.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 400 old.

SINTZEL József egri,kőművessegéd. 1752-ben Egerben dolgozik --+ Pickler György egri kőművesmester legényeként.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

Sintzki István

Beállott 1852. sept. 30.

Kolozsvári asztalosok

4. P.

3.

4.

Szintzki István

kolozsvári születésű

pelvetzéri

1823 nov. 26.

Kolozsvári asztalosok

3. l.

SINZ, Chr. Xav. orgonakészítő

Josephus Hämerl 1764-karácsony napján keltezett levelében tudatja a budai rektorral, hogy felvette a kapcsolatot azzal a mesterrel aki nemrég fejezte be a bécsi jezsuita templom orgonáját. Egyben javasolja: ha egészen új orgonát akar állíttatni akkor kérje ki a préposttól Chr. Xav. Sinz mestert, ha ő felméri a helyszínt olyan tervet készít amely megelégedésére lesz mindenkinek. 1768-ban már kész az orgona díszes faragványa kórusszekrenyel.

[~~Szent Anna~~ Mátyás templom - Jezsuita fotemplom]

Rennerné Várhidi Klára: Buda zenei élete a XVIII. században jezsuita források tükrében = Zenetudományi

Tanulmányok 1989. 115. p.

MDK

Sion György, ötvös
Sion Georgius, Georg Syonn/ 1579-1580.

1579 szept. 11. polgárjogot nyert a besztercebányai Sion Georgius aurifaber.
1580 márc.12.-én Georg Syonn részt vett a céhszabályokat hozó gyülésen.

Mihalik Bánder: Besztercebányai ötvösök a XV.-XIX. sz.-ban. Kuz.-Kvt. 1918. 41-53.old.

Lit.

SIP györgy építőmester

1787- Berettyószentmárton

VÁRADY József: Tiszántúl református templomai. I-II.köt. Debrecen [Sajószentpéter] : Borsodi Református Egyházmegye, 1991

55.p.

A károkat kiváltó okok szempontjából az emberi beavatkozás vagy a természeti jelenségek miatt történt károsodási folyamatokat lehet megkülönböztetni. A károkat kiváltó okoknak a kártérítési felelősség szempontjából van alapvető jelentősége. A „kártérítés általános szabályai" a magyar polgári jogban vannak szabályozva. Ebből az következik, hogy amikor *jogellenes károkozás* esete forog fenn, vagyis a kár emberi beavatkozás következménye vagy arra vezethető vissza, a kártérítési felelősség korlátlanul vagy korlátozottan érvényesíthető. Igen lényeges a károsult felelőssége a kár megelőzése, illetve enyhítése tekintetében. A károsult a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében a törvény szerint úgy köteles eljárni, ahogy az adott helyzetben általában elvárható.

Érvényesült-e vajon korábban ez a jogelv? És érvényesíthetik már maradéktalanul? Az előző évtizedekben a belvízvédelmi művekben az elmaradt fenntartási tevékenység következménye volt az előző évi és lak, a megcsúszó rézsűk és a természetes vagy mesterséges eredetű üregek okoznak általában váratlannak tartott károkat. Azt szokták mondani, hogy a káresemények váratlanul következtek be, holott a károk mint okozatok, nagyon is valós okok következményeként jönnek létre. Ezek között az okok között elsősorban a geológiai környezet vízháztartása és az érintett térben a terhelési viszonyok ideiglenes vagy tartós megváltozása játszik szerepet. Fokozhatja a fizikai jelenség intenzitását a két ok együttes hatása is. Mindkét okról elmondható, hogy a katasztrofális körülményeket kizárva emberi beavatkozással szabályozott helyzet alakítható ki, ezért a káresemények megelőzhetők. Minden utólagos műszaki beavatkozás drága, és eredményessége kétséges. Egy löszpart vízháztartásában bekövetkező változással összefüggő folyamatos omlása támfallal százmilliókért megállítható. De általában olcsóbb az érintett terület szanálása. A rézsű környezetében a vízelvezetés megol- vagy -enyhítési hozzájárulásokat csak a költségvetési források felhasználásával lehet fedezni. Amikor tehát az egyének vagy a közösségek bármilyen káreseménnyel kapcsolatos igényekkel lépnek fel az állammal szemben, tudni kell, hogy azok csak az adók terhére egyenlíthetők ki. Az esetenkénti igények kielégítése megint csak gondos mérlegelés függvénye. (Különös tekintettel a károsultakkal kapcsolatos összes körülményre.) Ezek lehetnek általánosak és specifikusak attól függően, hogy a kár helye a gazdaságföldrajzi értelemben szociálisan és a gazdasági fejlettség szempontjából milyen régióban helyezkedik el.

A teljességre törekvés igénye nélkül kíséreltem meg a káreseményekkel összefüggő állami szerepvállalás néhány szempontját felvetni. Az vezetett, hogy egyes esetekben egymásnak ellentétes nyilatkozatok jelennek meg nap mint nap a sajtóban, rádióban és a televízióban egyaránt.

A SZERZŐ MÉRNÖK SZAKÉRTŐ

ARORSZÁG
NAPILAP

ORVÁTH GÁBOR
tes: TARR PÉTER,
ATTILA
S OTTÓ, LUDWIG EMIL
udapest, Üllői út 51.
843, -44, -45, 06-30-916-3847
ím: 1450 Bp. 9. Pf. 74.

Kiadja a MAHIR Lapkiadó Korlátolt Felelősségű Társaság
Felelős kiadó: DR. GYŐRI TIBOR ügyvezető igazgató Lapigazgató: LOVAS LAJOS

Terjeszti a Hírker Rt., a Nemzeti Hírlap-kereskedelmi Rt. és a regionális részvénytársaságok. Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap-előfizetési és Elektronikus Posta Igazgatósága (HELP). Előfizethető a hírlapkézbesítőknél, vidéken a postahivatalokban, Budapesten a HELP ügyfélszolgálati irodáinál, valamint a Hírlap-előfizetési és Lapellátási Irodánál (1089 Budapest VIII., Orczy tér 1.). Levélcím: Helir, 1900 Budapest, Orczy tér 1. Telefon: 303-3441, 303-3442. Telefax: 303-3440, közvetlenül, postautalványon vagy átutalással a Postabank és Takarékpénztár Rt. 11991102-02102799 pénzforgalmi jelzőszámon.

eten: http://www.napimagyarorszag.hu/. ◆ **A rovatok e-mail címei:** Belpolitika rovat: belpol@napimagyarorszag.hu, ikai rovat: kul@napimagyarorszag.hu, Kultúra rovat: kult@napimagyarorszag.hu, Sport rovat: sport@napimagyarorszag.hu, Fotó rova újság: tvmusor@napimagyarorszag.hu, Nézet (hét végi melléklet): nezet@napimagyarorszag.hu, Sportfogadás: tuti@napimagyarorsza napimagyarorszag.hu, Ludwig Emil: ludwig@napimagyarorszag.hu. **A művészeti vezető e-mail címe:** Gremsperger Péter: design@

! AZ OLDALON MEGJELENŐ LEVELEK ÉS VÉLEMÉNYEK
ÉTLENÜL AZONOS A SZERKESZTŐSÉG ÁLLÁSPONTJÁVAL.

Lapunkat rendszeresen szemlé
OBSERVER BUDAPEST MÉDIAFIGYE

Útjaim a felkelő Holdhoz

Sipavicius Tamás tárlata

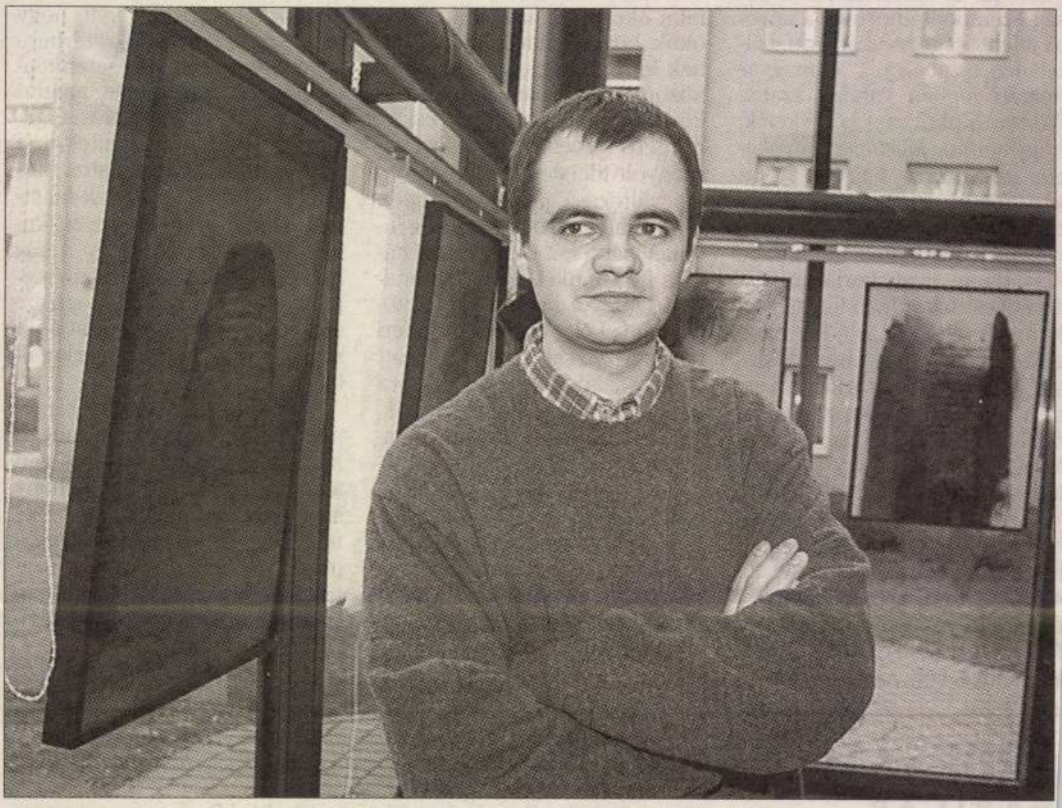

A fiatal litván származású művész mögött jelentős szakmai múlt áll FOTÓ: KONCZ GYÖRGY

■ MÉK

Sipavicius Tamás Útjaim a felkelő Holdhoz című kiállítása nyílt meg hétőn az Antenna Hungária Rt. Átrium Galériájában.

A huszonhét kép huszonhét különböző út, de ugyanazon emberé. A rendkívül tehetséges ifjú, litván származású művész mögött már igen jelentős szakmai múlt áll. Nyolc év alatt hat egyéni kiállítása volt és tíz csoportos tárlaton vett részt világszerte. Festményei és kerámiái, porcelánfotói számos közgyűjteményben megtalálhatók.

A kiállítás megnyitó ünnepségén egykori főiskolai tanára és mentora, *dr. Horváth László* kormányfőtanácsadó méltatta a művészt. Sipavicius útjai a Holdhoz nem az útról, hanem az utazásról szólnak, az elérhetetlen felé való törekvésről. Az erőteljes három-négy szín, a finomabb árnyalatok, a halovány kottalenyomatok egyértelmű zeneiséget visznek a képekbe. Az uralkodó színek tengelyharmóniája a zenei hármas-négyes hangzatokat idézi. A művész hol nyugodtabb, hol szenvedélyes, az ég felé törő parabolikus akkordformákkal ábrázolja útját.

Sipavicius Tamás festményei megtekinthetők mindennap 10 és 14 óra között az Antenna Hungária Átrium Galériájában (1119 Bp., Petzvál József u. 31–33.).

MDK

Sipa Ildikó

V. Orsz. Iparm. kiáll. Mücs. 1965.

A Közép-európai Művésztelep kiállítása
Exhibition of the Central European Artist Colony

Hotel Korona
Eger

A Közép-európai Művésztelep kiállítása

a *Regionalizmus és Eurorégiók Közép- és Kelet-Európában*
konferencia tiszteletére

Eger
Korona Szálló
1998. március 26-28.

Megnyitó
március 26-án 19 órakor
a Korona Szálló konferencia-termében

A kiállítást megnyitja
Földiák András
a Magyar Művelődési Intézet
igazgatója

A kiállítást bemutatja
Kerékgyártó István
tudományos főmunkatárs
a Közép-európai Művésztelep
vezetője

Reprodukciók:
László Síp (Ukrajna): Dombormű I.
Michal Szostak (Lengyelország): Báthory István
Volodimir Scsur (Ukrajna): Ikarusz-angyal

Síp László

Exhibition
of the
Central European Artist Colony

on the occasion of the Conference
Regionalism and Euroregions in Central and Eastern Europe

Eger
Hotel Korona
March 26-28, 1998

Opening:
March 26, 19:00
in the Conference Room of Hotel Korona

opened by:
András Földiák
Director
Hungarian Institute for Culture

presented by:
István Kerékgyártó
Scientific Consultant
Head of the Central European Artist Colony

Reproductions:
Lászl Síp (Ukraine): Relief I.
Michal Szostak (Poland): István Báthory
Volodimir Scsur (Ukraine): Icarus-angel

SIPAVICIUS TAMÁS

BUDAPEST 23
14. 9. 98
AL-I/175

MAGYARORSZÁG
≈020
FORINT

Sinkovits Péter
Budapest
Bathory u. 10.
1054

Szeretettel meghívjuk

1998. szeptember 18-án, 18.00 órára

Sipavicius Tamás

képző- és iparművész kiállítására.

Megnyitja: Horváth László

Magyar Iparművészeti Főiskola Elméleti Intézet ig. h.

orony

Budai Vár
Kapisztrán tér 1.

A kiállítást rendezte: Veress Kinga
Szeifert Judit
Grafika: Kóbor Szilvia

Megtekinthető:
1998. október 4-ig,
hétfő, kedd, szerda kivételével
naponta 10.00 és 18.00 óra között.

Támogatók: Nemzeti Kulturális Alap
Budavári Polgármesteri Hivatal

Sípi Mihály, ötvös 1665-ben Rimaszombaton.

Mihalik Sándor: A rimaszombati ötvösek. Bpest, 1919. 92. l.

SIPEKI Gyula (fotó)

Fotóművészeti kiállitásnak ad ott otthont az esztergomi Petőfi Sándor Művelődési Központ galériája is: decemberben a Városi Fotóklub tagjai mutatták be itt legujabb munkáikat. KollárIstván november 7-ét idéző felvételei, Tamási Péter elmosódásokból és hétköznapi motivumokból montirozott fotói, Sipeki Gyula álló figurát rögzitő ironikus szatirája, Balla András nosztalgikus hangulatu csoport és arcképei, Mudrák Attila esetlen katonaportréi Benczc László megrendito, mészégetőket ábrázoló sorozata...

WEHNER Tibor: Képzőművészeti krónika. In. Uj Forrás, 1986/2. 77-78.p.

SIPEKI Gyula

Művészet Május 1992

Kaposi Endre

KÉP/p/ÉLET/t/ MOTÍVUM

Gondolatok Sipeki Gyula dorogi fény/kép kiállításáról

SIPEKI GYULA esztergomi fotográfus dorogi tárlata az alkotó által retrospektív kiállításként deklarálta-tott. Ez a tény bizonyára nem csak engem indított jogos tűnődésre, hiszen Sipeki Gyula még nem elég öreg ahhoz, hogy egy lezárt életműre tekintsen vissza, de már nem elég fiatal ahhoz, hogy eddigi munkásságának áttekintéséből nyerjen megerősítést művészi képességeit illetően. Ez utóbbi már csak azért is valószerűtlen, mert eddig 90 kiállításon szerepelt, 12 önálló tárlata volt, és több országos és külföldi díj birtokosa.

De hát akkor milyen funkciót tölthet be ez a visszatekintés? Nos, én úgy vélem, hogy Sipeki Gyula (talán ösztönösen) ráérzett arra, hogy legutóbbi munkái határterületet képeznek, ahol – Vilém Flusser szavaival élve: „... a fényképész eddig még sohasem létezett faktumokat akar előállítani, és ezeket nem ott kinn a világban keresi, ... hanem az aparátus programjában lévő lehetőségek között..." (V.F.: A fotográfia filozófiája, 31. old.)

Ha ezt a feltételezést elfogadjuk, akkor a tárlatot annak az útnak a bemutatásaként értelmezhetjük, amelyen az alkotó e határterülethez eljutott. Lehet, hogy Sipeki Gyula a fenti cél érdekében pregnánsabb képeket is választhatott volna egyik-másik darab helyett, de úgy vélem, hogy ennél fontosabb az a körülmény, hogy a tárlat rendezésének egyértelműbben kellett volna segítenie a nézőt a pályakép alakulásának követésében.

De azt sem hallgathatjuk el, hogy az apparátus-váltás problémakörét, és a vele kapcsolatos szemléleti kérdéseket Sipeki Gyula már évekkel ezelőtt megélte, és úgy tűnik, hogy a dilemma azóta is megoldatlan maradt számára. Mintha tanácstalanságot sugallna ez a tárlat, hiszen az új apparátussal létrehozott xerox-képek is több évvel ezelőtt készültek. A legkorábbiak a tortakarikára másolt csoportképek. A következők egy-egy motívum megsokszorozásával építenek képstruktúrát lényegében sorozatként, egy elem módosításával. Ezután az egyetlen motívum átalakítási fázisait dokumentáló sorozatok következnek, majd eljutunk a legutóbbi munkákig, melyek egy-egy motívum folyamatos

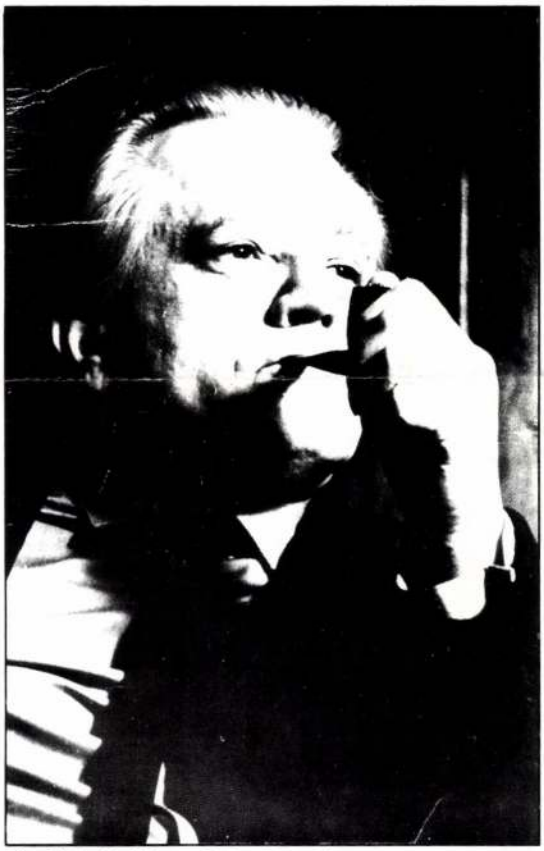

Sipeki Gyula: Martsa Lajos fotográfus

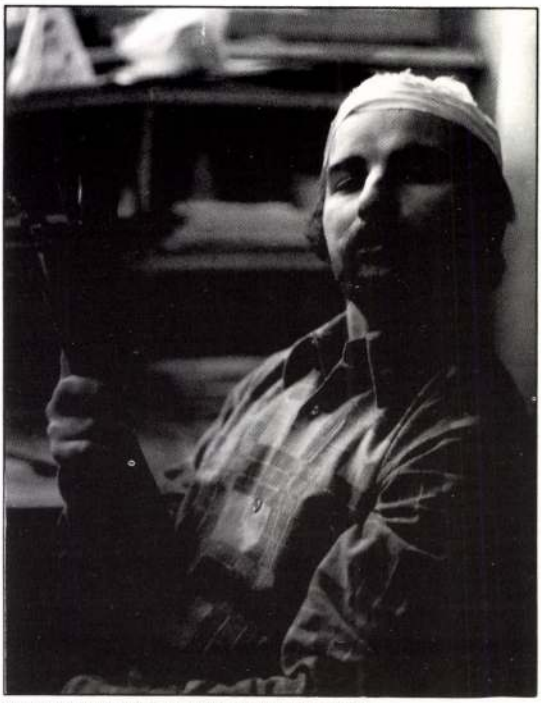

Sipeki Gyula: Kántor János festőművész

Sipeki Gyula: Barcsai Tibor festőművész

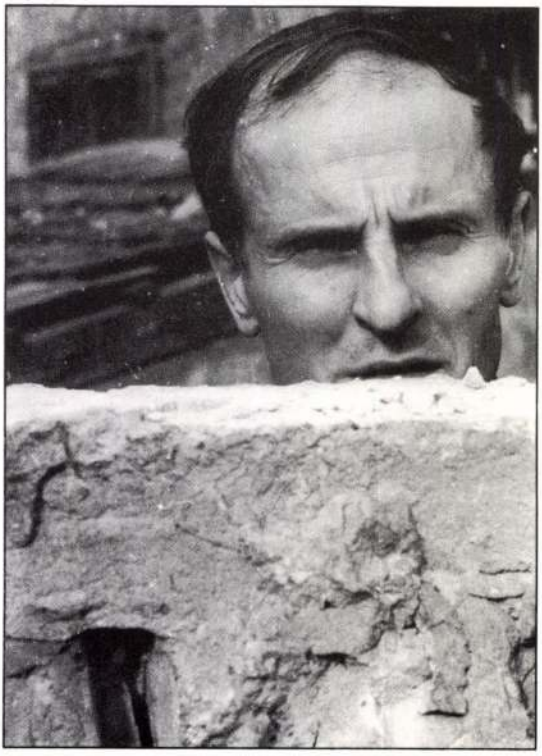

– tükrözésszerű – megsokszorozásával már felületet hoznak létre, ezáltal grafikai hatásuk van. E munkák esztétikai értékét elsősorban a ritmus tisztasága, a felületek finom játéka, az arányok és a tónusok gazdag skálája adja. Ezek a tényezők azonban köztudottan nem fedik le az autonom fotóművészet értékskáláját, sőt annak legfontosabb elemeit sem, bár játékosságuk, eleganciájuk kiváló ízlésről tanuskodnak.

A tárlat nyomán számos kérdés fogalmazódik meg bennünk. Hiszen a korai munkák a groteszk iránti erős vonzalomról, a képi humor gazdagságáról győznek

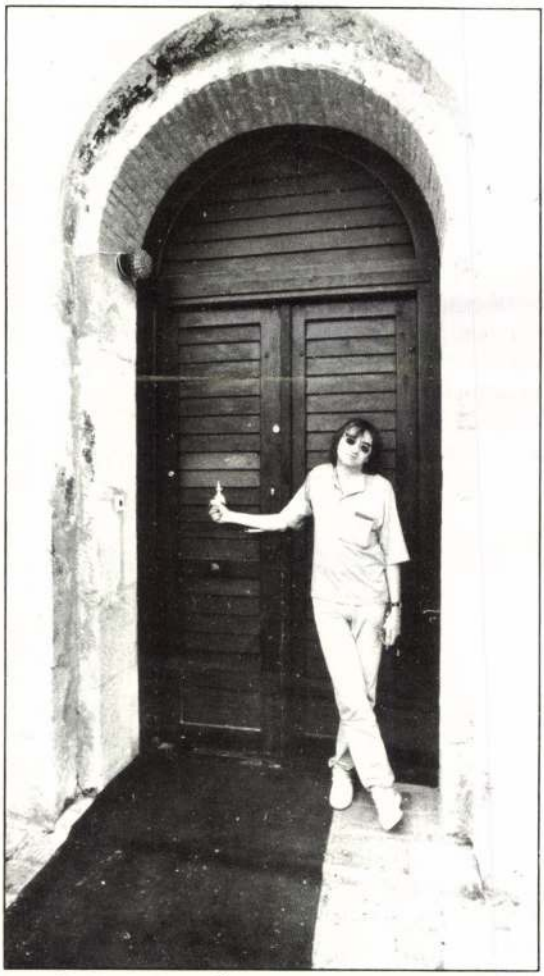

Szamódy Zsolt: Faludi Ádám író

Szamódy Zsolt: Faludi Ádám író

meg bennünket, a színes fotók részletkiemelő precizitása az emberalkotta valóság újszerű felmutatásának lehetőségét keresi. Miért van hát az, hogy a xerox képek mégis megtorpantak az ornamentális funkciónál, és nem vitték–viszik tovább a hagyományos fotóképek legjobb hagyományait? Miért nem láthatjuk ezen a tárlaton saját történelmi időnk visszfényét, vagy lenyomatait?

Miért tétovázik Sipeki Gyula, a fotográfus?

Kérdéseinkre egyelőre nincs válasz, és kíváncsian várjuk, hogy mi következik.

1992. május

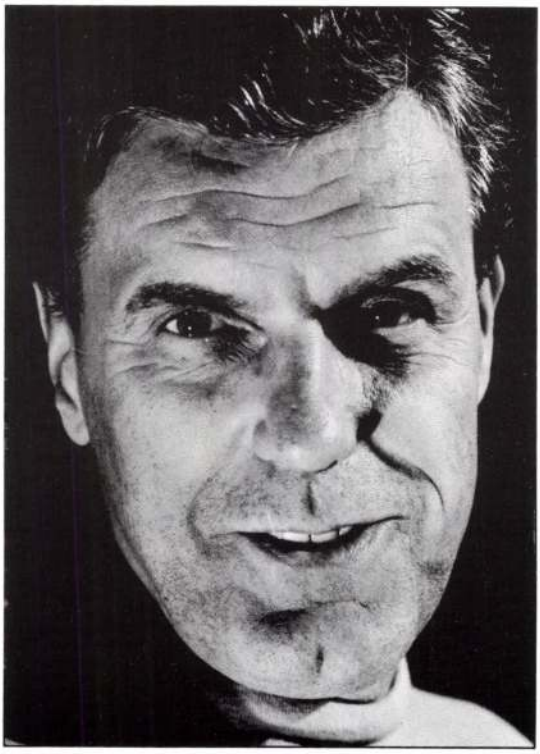

Szamódy Zsolt: Éless Béla színművész

Dallos István: Bánfy József festőművész

Major Ákos: Kaposi Tamás festőművész

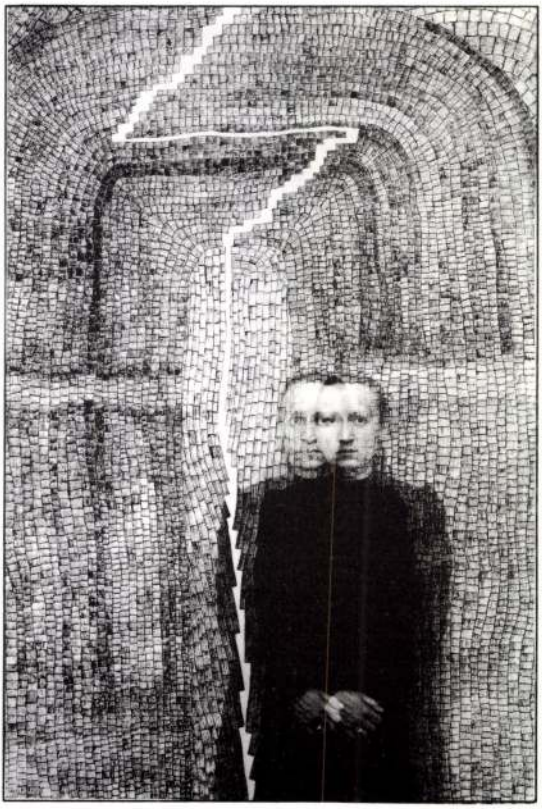

Mudrák Attila: Kókay Krisztina iparművész

SIPICZKY Ferenc M.D.K.

a Dunai Vasmü Hengermüvek üzemvezetőségi épületének építésvezetője.

Tervező: Wágner László , munkatárs: Tóth János

Magyar Épitőmüvészet 1962/3. 27-29.l.

Sipiczky Julianna

1925/26 – 1927/28 I.

Ferképzomfoiskèvk

132, l

Siphay Barna

kezeprel az
alábbi tárlatom Nyíregyházán

Dr. Telepy Katalin Bauzrústól
nagyainkig

Kelet Magyarország 1969 ú. 9.

Sipkay Barna

ivó festményeiből emlék kiállítás nyílik a kamazi kisgalériában.

Magyar Nemzet 1968. febr. 24. 4. o.

M.D.K.

Sipkay Barna
festő

Jegenyék a Strandon "című
" képet állította ki a nyíregyházi
kiállításon.

Szentgyörgyi Kornél: Kiállítás Nyíregyházán
(Művészet, 1963. június – 40 kép

Sipkay Barna

MDK

szerepelt a tárlaton.

"Jegenyék"
"Varsói este"
"Női portré"

Gál Béla: Igényes, szép kiállitás a VII. megyei képzőművészeti tárlat.

Keletmagyarország 1962. okt. 21.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1971 FEB 25.
KELET
MAGYARORSZÁG

Sipkay Barna emlékkiállítás

A rakamazi Kisgaléria idei programjából

Folytatja kiállítási programsorozatát az Idegenforgalmi Hivatal rakamazi Kisgaléria. A szabolcsi képzőművészek kezdeményezésére március végén emlékkiállítást nyitnak a közelmúltban elhunyt Sipkay Barna festményeiből és irodalmi alkotásaiból.

A múlt év őszén indult kamarakiállítási sorozatban a tavasz folyamán állit ki Huszár István, Margittai Jenő és Koncz Zoltán, majd a nyári hónapokban Tőkei Péter, Kerülő Ferenc, Z. Szalay Pál és Krutilla József kamaratárlatát nyitják meg. A galéria szeptemberi terveiben szerepel egy megyei idegenforgalmi hivatal kiadványaiból, illetve nyomdagrafikai munkákból összeállított kiállítás megnyitása. A későbbiek során Demeter István nonfiguratív alkotásaiból nyílik tárlat, majd a sorozatot a szabolcsi művészek közös kiállítása zárja.

A rakamazi Kisgaléria példájára két újabb szabolcsi község kérte az Idegenforgalmi Hivatalt, hasonló bemutatótermek berendezésére. A tervek szerint még az idegenforgalmi szezont megelőzően kamaragalériát nyitnak a vencsellői kastélyban és Kisvárdán is.

Margit is tökéletes terem-

az antant nem sok
egy Habsburg „kirá
bízottként" való te
kedését, s elzavarja
regiust". Sőt, nyilvá
Horthy kedvére va
a megszállók megszabadít-
ják egyik jövendő ellenfe-
létől, akivel különben ma-
gának kellene megvívnia,
mielőtt a budai Várba be-
költözhetne.

Tisztjei után Horthy ma-
ga is Siófokra megy, s mi-
után meghallgatja és elége-
detten nyugtázza Prónay
Pál jelentését a terrorakci-
ókról, a románok által meg-
szált Budapestre utazik,
hogy ott az antant buda-
pesti katonai misszióját
megnyerje a maga számá-
ra. Az útra szárnysegéde,
Magasházy László egy ko-
pott vasutasruhában kíséri
el a civillé vedlett, s ugyan-

folytatni, de Magyaror
szágnak 1919 november ele
jén nincs államfője. Horthy
fegyverei képviselik a ha-
talmat, s nézetei az antan
érdekeit. Clerk megegyezik
vele: hatalmát Dunántúlról
az egész országra kiterjeszt-
heti, bevonulhat Budapest-
re is, ha a mostani kormányt
a választásokig elismeri. A
választások után összehi-
vandó új nemzetgyűlés
majd megválasztja az állam-
főt, s ezzel az antant telje-
sítette kötelességét Magyar-
országgal szemben: segített
az új államhatalom létre-
hozásában.

Horthy úgy búcsúzik el
Clerktől, hogy még egy lé-
péssel közelebb kerül egyre
világosabb céljához. Még
fél esztendő sem telt el
azóta, hogy otthagyta Ken-
derest és Szegedre ment, s
a visszavonultan gazdálko-
dó, szolgálaton kívüli ad-
mirális közel érzi magát
ahhoz, hogy egész Magyar-
ország urává váljék.

Horthynak a budapesti
bevonulásra néhány napot
várnia kell, amig a román
csapatok elhagyják a fővá-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1988 MÁR 1

KELET
MAGYARORSZÁG

Sipkay Barna

1021

Sipkay emlékkiállítás nyílik március 24-én, vasárnap a Rakamazi Kisgalériában. A nemrég megdöbbentő hirtelenséggel elhunyt író igen tehetséges képzőművész is volt. Elérhető festményeiből, rajzaiból most bemutatják a legszebbeket. A kiállítás megnyitásán Margócsy József főiskolai docens mond méltatást Sipkay Barnáról, az íróról, újságíróról és képzőművészről.

TÜZÉP tájékoztató!

1966 MÁR 6.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

Sipkay Barna

1021

SIPKAY BARNA FESTMÉNYEI.
A nemrég elhunyt nyíregyházi író festményeiből és irodalmi műveiből emlékkiállítást rendeznek március végén Rakamazon a Kisgalériában.

1967 OKT 20

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Sipkay Barna

Hajdú-Bihar megyei Napló

1021

— A Képcsarnok Vállalat debreceni Medgyessy-termében ma, október 20-án, péntek délután fél 6 órakor tartják meg Berecz András festőművész kiállításának ünnepélyes megnyitóját. Megnyitó beszédet mond Sipkay Barna József Attila-díjas író.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KELET-MAGYARORSZÁG
1967 SZEP 17.

1021

Szabolcs-szatmári tájakon

A szellengő hegyek örökösei

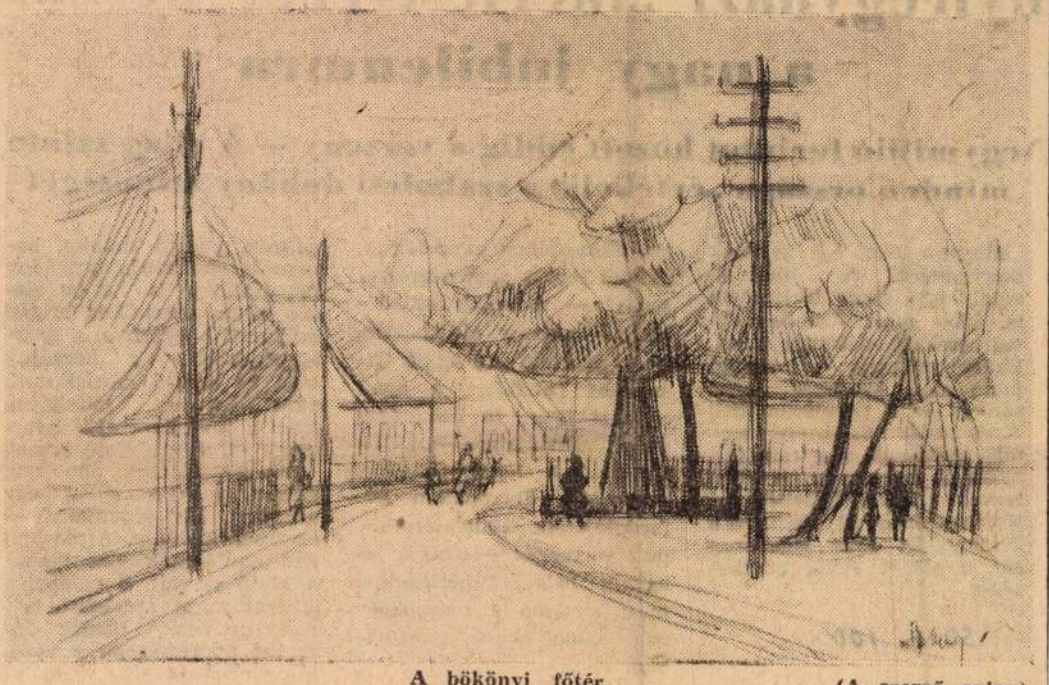

A bökönyi főtér. (A szerző rajza.)

Ahol különleges káposztát kellett nevelni, annyira sovány és száraz volt a föld, ahol a sívó homok dombokat épített és dombokat rontott, ahol a hitnél csak a szegénység és a templom volt nagyobb, ez a vidék volt a Nyírség délkeleti csücske. Itt épült Bukod község is, feltehetően még a tatárjárás előtt, el is pusztult később valamelyik nagy történelmi viharban, elégett, megsemmisült. A mostani községtől északnyugatra, a Kalapáló hegyen megtalálták a nyomát. Harmadéve is cserépfazék ezüstpénzt fordított ki az eke.

Ez a vidék nevelte a szellengő hegyeket, ahogyan itt hívják ezeket a semmirevaló, sívó homokhordalékokat, amelyek sokszor a vetőmagot se adták vissza az embernek.

A község pedig már nem Bukod, hanem Bökény.

Sok érdekességet talál itt a néprajzos, a falu egyik határa román vég, a másik orosz vég. A nevek is arra utalnak, hogy itt kései „népvándorlás" történt, ebbe hozta szegénység kapaszkodott meg a homokban, akár az akác, mélyen eresztette gyökerét, hogy éljen. Azt tartják, ügyeskedő nép ez errefelé, piacot járó szekerező. De ilyennek kellett lennie, ha nem akart elpusztulni; itt nem maradt meg kényes növény.

Az ember is nehezen. Egykori anyakönyvi bejegyzések tanúsága szerint majdcsak minden második halál okának a tüdőbajt jelölték meg.

Ma már évek óta nincs ilyen beírás. Egy sem.

A régi falut még az öregek szemléletének egy része őrzi. Tszcs falu. Mégpedig kitűnően gazdálkodó tszcs faluja. Mivel lehet ezt bizonyítani?

Nagyon érdekes számítással.

Salamon Miklós, a községi tanács elnöke végezte ezt a falubeli öregekkel, óvatos, reális számvetéssel. Úgy, hogy egymás alá írták a falu egy évi kiadását. Mérleget vontak akár egy gondos család. Érdemes belőle idézni a tételeket, önmagáért is beszélnek. Előljáróban annyit, hogy 4200 lelkes a község. Tehát:

a földművesszövetkezetek évi forgalma	10 000 000
villanyszámla	162 000
rádiódíj	44 500
tv	18 000
sajtó	60 000
50 gyermek magasabb iskolás ellátása	120 000
a húsra költöttek	4 500 000
ruhára	5 000 000
tűzelő	1 200 000
kórház, orvos	300 000

forint, — és így tovább. Összesen, a többi fel nem sorolt tétellel együtt kevés híján 30 millió forint. A község lakóinak évi kiadása, illetve ebben benne van olyan tétel is, mint az egymilliós bankbetét. Ha egy családra négy tagot számolunk a csecsemőkkel együtt, akkor ebből kiderül, hogy egy család évente mintegy 30 ezer forintot forgat meg, kiadja, megeszi, egyszóval ennyi jövedelmet el is kell, hogy érjen! Egy teljes község átlaga ez!

Mit mondanak erre az öreg bökönyi emberek? „Itt még senki kezébe nem adtak kolduspapirt, mint Horthy idejében."

Jó a tszcs, de hogyan tovább? Nő az ifjúság, kevés a föld majd.

Döntő nap volt az az 1962—63. téli, amikor a tanácselnök így tette fel a kérdést a tszcs vezetőinek, a jó gazdáknak, a falubeli embereknek. „Egy hold — egy ember. Meddig bírjuk ezt, mondjátok, ebből családot tartani, vetőmagot, adót, orvost, iskolát, jövőt, mindent?" — Tehette ezt a kérdést, itt nőtt apja is, nagyapja is. „Fel kell emesztenünk a szellengő hegyeket, most semmit sem érnek, de kincset érhetnek a gyümölccsel."

Három nap, három éjjel tartott a vita. Mert a gyümölcsös már közös művelés, és kölcsönteher. „Add becsületszavad Miklós, hogyha belevágunk, nem hagysz itt bennünket."

Így történt. És ma fényképezni kell ezt a gyönyörűen fejlődő 500 hold gyümölcsöst, aminek több mint fele alma, de 20 hold málna, 30 hold szamóca is munkát ad.

Fényképezni persze lehet a dohányt is. Ez itt a vidék „dohányfellegvára". És ha valaki megy a pajtákhoz, azt így mondja: „Megyek a pajtavárosba". És ebben nincs túlzás.

Megindult az állattenyésztés, a korábbi mélypontról már feljebb kerültek. De még mindig több a ló, mint a szarvasmarha. A gépek sokasodnak, a gépműhely bővülhet.

Épp ezek, a közös tevékenységek erősödései a biztosítékok arra, hogy a felnövekvő nemzedék nem szorul ki az egyholdak széléről. A gyümölcsös, a gépműhely, a nagy számú gép, a majd fejlődő üzlethálózat, a tervbe vett almatároló és szőlőfeldolgozó, — amelynek már kijelölték a helyét, — ez már a jövő nemzedék életstílusát is megjelöli. És a tsz, amely ugyancsak él a faluban, de nagyon kicsi és jó eredményei ellenére egyelőre még nem igen tudja észrevétetni magát. Mert itt van például két eredmény, összehasonlítás végett: kenyérgabonából az Uj Élet Tsz 730 kilogramm átlagot ért el, a Kossuth Tszcs csak 510 kilogrammot. Dehát különbség ez, ha a közeli balkányi gazdaság 20 mázsás búzatermését említjük? Bizony, nagy út előtt áll még a kicsi, de biztató útú Uj Élet. És ezt az utat kell, hogy sikerrel járja meg, éppen itt, a megyének ebben a csücskében, ahol talán a legnagyobb volt a szegénység, és ezért a legnehezebb az új élet indulása.

Mintha ezt a késést tükrözné a falu főtere is — bontanak, hogy most majd építsenek. Főtér e pillanatban nincs is. De itt lesz a kultúrház több mint kétmillióból, benne a posta. Orvosi lakás készül, s egy nagy, régi épületet ideiglenesen átalakítottak mozinak. Majd később parkosítanak. Illő, hiszen a házak átalakultak már.

Egy idős parasztember így jellemezte, milyen nagy az a fejlődés, amit Bökény megért:

„Meg kell nézni a temetőt. Igen, a temetőt. A fejfákat. Hogy 1938-ban hány éves korukban haltak meg az emberek, és ma mikor. Kétszer annyit élünk ma legalább."

Súlyos, támadhatatlan bizonyíték ez.

Ez a jelen.

De nincs megállás. A szellengő hegyek örökösének is vannak már örökösei. Egy még jobb világot várnak örökül.

Sipkay Barna

Szocialista versengés az 50. évforduló tiszteletére

Krasznodári gyár nyíregyházi „ikertestvére" készül a nagy jubileumra

Négymillió forintot hozott eddig a verseny — A világ szinte minden országa „értékeli" a szabolcsi dohány minőségét

Hogyan lehet egy gyárnak ikertestvére? A történet, amely egy kicsit történelem is, több mint tizenhat évvel ezelőtti dátumot visel. Ekkor született — ezúttal talán ez a kifejezés nem sablon — a szovjetunióbeli Krasznodár dohányfermentáló gyárának ikertestvére a nyírségi homokon. Szovjet tervek alapján építették fel Nyíregyházán 52 millióból a krasznodári gyár hasonmását, a megye egyik büszkeségét.

50 és 100

Ma már 24 ezer hold dohány termését dolgozza fel a beváltó és fermentáló. Az elmúlt évben 110 ezer mázsa száraz készárut bocsátott útjára, a hazai cigarettagyárakon kívül a világ szinte minden országába eljut a szabolcsi dohány, még Kubába is szállítanak.

Ha valaki ezekben a napokban meglátogatja a fermentálót, két szám ötlik a szemébe: 50 és 100. Két jubileum. Az egyik a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója, a másik a Magyar Dohányipar százéves jubileuma.

Egymást érik a hatalmas szállítókocsik, melyek hozzák Szabolcs zöld aranyát, a dohányt. Jelenleg a hevesi fajta feldolgozása folyik, ez igen izgalmas munka, tőbbségében exportálják. „Ebből lesz a nyereségrészesedés" — mondják csöndesen, — nehogy elkiabálják, — a gyáriak. Az egész Tiszántúlt behálózza a nyíregyházi gyár, 16 üzemrésze és 17 szárítótelepe van. Elsősorban a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulójának tiszteletére indult versengés — azaz a jelenlegi helyzet mérlegelése most a téma a csarnokokban, műhelyekben, szárítókban.

— Tizenöt naponként hozzuk nyilvánosságra az eredményeket — magyarázza Szilágyi Géza versenyfelelős. — Már eddig kifizettünk 42 ezer forint célprémiumot és 228 ezer forint termelékenységi prémiumot. A második féléves versenyben még 62 ezer forintot kapnak a legjobbak csak célprémiumképpen. Egymillió forintos plusztejesítést vállalt a gyár munkáskollektívája az októberi forradalom tiszteletére, így az eredeti éves vállalásunkat 2 millióról 3 millióra emeltük.

„Dolgozni csak pontosan, szépen"

Hogy a fermentáló dolgozói mennyire komolyan veszik a versenyt, s állják a szavukat arra legbeszédesebb bizonyíték: eddig 4 millió forintra rúg az az összeg, melyet a szocialista munkaverseny hozott a gyárnak és a népgazdaságnak. Pedig nem akartak a dohánygyáriak „világot rengetni", hanem alaposan, közgazdász szemmel mérlegre tették, mit lehet még „keresni". Egy százalékkal lejjebb szorították az egy mázsa készáru előállításának költségét: ez több százezer forint. Vagy: ezután 170 mázsa helyett 165 mázsa „nyers" dohányból állítanak elő 100 mázsa készárut.

— Bizony nálunk nem lehet szépíteni az eredményeket — mondja Valu Józsefné, a szakszervezeti bizottság titkára. — Milyen dohány van brigád mögött, ez mindent elárul. És nekünk csaknem annyi kritikusunk van, mint a kenyérgyáraknak. A selejt megbosszulja magát...

Éppen ezekben a hónapokban tetőzött nemcsak a milliókban mérhető jobb termelési eredmény, a szorgalmas, pontos munka, hanem a szocialista brigádok népszerűsége is. Az év elején kilenc szocialista brigád dolgozott a gyárban, a gyáregységekben, s hozzájuk még 14 brigád csatlakozott, akik egyéves munkájuk után a jövő év elején nyerhetik el a kitüntető címet.

„Dolgozni, csak pontosan, szépen, ahogy a csillag megy az égen, úgy érdemes..." — olvassuk a József Attila-brigád naplójának első lapján a költő szavait. S valóban a laboratóriumi szocialista brigád, melynek Hudák Józsefné agrármérnök a vezetője, lelkiismeretes vizsgálatokkal járul hozzá a gyár nagy céljához, hogy elnyerjék a „szocialista munka gyáregysége" címet. Ugyanis a szocialista munkaversenynek ez a nagy tétje.

Becsülettel

— Ezzel azt is megmondtuk, folytatjuk a versengést. Októberben ünnepelünk, jubileumi műszakot szeretnénk indítani, de a lendületet nem csökkentjük, egész évben tartjuk a jó formát — egészíti ki a beszélgetést Baráth Károly, a kisvárdai gyáregység Petőfi szocialista brigádjának tagja. A kisvárdai dohányipariak az azonos kapacitású nagykállóiakat akarják lehagyni a versenyben, hisz az üzemrészek között is folyik a verseny. „Nagyban" pedig az ország hat dohánygyára között dől el a jubileumi elsőség, egyben a szocialista gyáregység cím sorsa. A nyíregyházi dohányfermentáló a legfrissebb értékelés szerint 90 ponttal vezet a hat gyáregység vetélkedésében.

A krasznodári gyár nyíregyházi ikertestvére — melynek főmérnöke Folkmajer József Krasznodárban végezte az egyetemet — becsülettel készül a nagy jubileumra. Méltóan az idősebb testvérhez.

Páll Géza

ktatás Kisvárdán

ó Gimnázium jól felszerelt szerű varrógépeken tanulnak nökön: Katona Júlia, Suszter nes.

Foto: Hammel

zánkban a következő években. Szabolcsban rövidesen elkészül a második Béke távvezeték is, amin a Szovjetunióból kapjuk az iparunkat tápláló, falvaknak fényt hozó energiát.

A kiállítás egyik csodája a mozgó atomvillanytelep. A másfél megawattos TES—3-as berendezés sok száz lóerős lánctalpas traktorra van felépítve. Olyan helyeken használják, ahol a távvezeték építése igen költséges lenne. Például több száz kilométerre a hatalmas erőtől.

ság kilencven százaléka írástudatlan volt. Oroszország össz felnőtt lakosságából csak minden negyedik tudott írni, olvasni.

Ma a Szovjetunióban minden oktatási forma ingyenes. Évente 100 ezer mérnök, 30 ezer egészségügyi dolgozó, 120 ezer tanár, összesen 350 ezer főiskolai végzettségű fiatal szovjet állampolgár végez az egyetemeken. A középiskolákban 550 ezren szereznek képesítést.

Autóbusz— terven felül

Megyénk személyszállítását a jelenlegi autóbuszparkkal csak nagyon nehezen tudja lebonyolítani az AKÖV. A kocsiállomány férőhelye alig valamivel több, mint ötezer. Valamit javított a problémán az a négy csuklós busz, mely a közelmúltban kezdte meg a személyszállítást. Közülük kettő Nyíregyházán közlekedik, egy Sényőre jár, a negyedik pedig csütörtökön kezdte meg a szállítást Nyíregyháza és Nagyhalász között. December 31-ig még újabb négy csuklós busz érkezik megyénkbe, melyeket a legzsúfoltabb vonalakon közlekedtetnek majd.

Tíz darab normál busz érkezik Szabolcsba terven felül. Ebből három Nyíregyházán, kettő-kettő a fehérgyarmati és a vásárosnaményi, egy a csengeri járás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 MÁRC. 21.
KELET MAGYARORSZÁG

Sipkay Barna
1021

Sipkay Barna emlékkiállítás nyílt a rakamazi Kisgalériában

Az emlékkiállítás látogatói közül.
Hammel József felv.

Bensőséges ünnepségen nyitották meg március 24-én délután a rakamazi Kisgalériában Sipkay Barna József Attila-díjas író, újságíró emlékkiállítását. Csallány Géza, a Megyei Idegenforgalmi Hivatal vezetője üdvözölte a megjelenteket, az elhunyt hozzátartozóit, a tisztelőket, akik eljöttek a kiállításra. Dr. Margócsy József, a Tanárképző Főiskola tanszékvezető docense méltatta Sipkay Barna író, újságírói munkásságát, s szólt azokról a képzőművészeti alkotásokról, melyeket könyvei, írásai mellett a Kisgalériában kiállítottak.

Sipkay Barna nemcsak mint író és újságíró volt tehetséges, hanem mint képzőművész is. Képeiben — akárcsak regényeiben, novelláiban, — az igaz emberség iránti mély tisztelet ölt formát. Különösen nagy szeretettel ábrázolja a felnövekvő embert, a gyermekeket, mint erről a Könyv című festménye is tanuskodik. Alkotói forrása az ember volt, s bár a festészetet napi szerkesztői, írói munkálkodása mellett, szinte kedvtelésből művelte, kiváló képeket hagyott az utókorra.

Az emlékkiállításon a Kisgaléria irodalmi színpada Sipkay Barna műveiből adott elő, fellépett a rövid irodalmi, zenei műsorban a rakamazi általános iskola kamarakórusa is.

Könyvei, festményei sorakoznak a falon, néhány újságpéldány, Sipkay Barna utolsó írásai, az „Utolsó beszélgetés" című búcsúztató nekrológ, melyet már munkatársai írtak a fiatalon és hirtelen eltávozott íróról, újságíróról, barátról.

Az idegenforgalmi hivatal Kisgalériája az emlékkiállítással nemes missziót vállalt: Sipkay Barna sokoldalú munkásságának megismertetését, művészi hagyatékának ápolását.

Az arany paravándíjas bábcsoport, a VI-os számú általános iskola tv-ben is szerepelt bábosai adtak műsort vasárnap a megyei művelődési házban.

16 szabadpolcos könyvtár

A nyíregyházi járásban a községi tanácsok segítségével tizenhatra emelkedett a modern könyvkölcsönést szolgáló szabadpolcos rendszerű könyvtárak száma. Legutóbb Gáván és Vencsellőn alakították ki szabadpolcossá a könyvtárakat.

Gyümölcsszárító üzem kezdi meg termelését ez évben tíz tsz és a MÉK társulásával Vásárosnaményban, melyben alma, szilva és egyéb aszalványokat készítenek hazai és külföldi megrendelésre.

Vizsgálják a nyitott kutakat megyeszerte a KÖJÁL szakemberei, hogy a jó idő beálltával a kertekben lévő kutak vizét megóvják a permetezőszerektől, s egyéb ártalmaktól.

Díszgyertyákat és egyéb nyírségi ajándéktárgyakat árusítanak, új szolgáltatásként, az idegenforgalmi hivatal dolgozói. A díszgyertyákat a nyírbátori gyár készíti, más emléktárgyak árusítását

A MAI NAP

1968. március 26, kedd

EMÁNUEL NAPJA

A Nap kél: 5 óra 35 perckor, nyugszik: 18 óra 05 perckor.

A Hold kél: 5 óra 00 perckor, nyugszik: 15 óra 24 perckor.

Száraz, enyhe idő

Várható időjárás ma estig: kevés felhő, száraz, enyhe idő. Gyenge, napközben megélénkülő, változó irányú szél. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet 17—21 fok között.

Kossuth rádió

8,20: Jugoszláv művészek operafelvételeiből. — 8,50: Hol történt? — 9,00: A Gyermekrádió műsora (ism.) — 9,43: Tánczene. — 10,10: Liszt zongoraművek. — 11,00: Iskolarádió. — 11,35: Varázskeringő. — 12,15: Verbunkosok, magyar nóták. — 13,00: A világgazdaság hírei. — 13,08: Az aranyember. XI. rész. — 13,26: Zenekari muzsika. — 14,15: ABC mesearuház. — 15,15: Szervánszky Endre: I. vonósnégyes. — 15,39: Bordalok — operettekből. — 15,54: Hidas Frigyes—Gál Zsuzsa: Győzelmes ének — kantáta az Októberi Forradalom 50. évfordulójára — bemutató. — 16,05: Rádióiskola. — 17,05: Tallózás a világsajtóban. — 17,20: Wagner: Lohengrin — szerelmi kettős a III. felvonásból (Tiana Lemnitz, Franz Völker). — 17,35: Fúj, süvölt a Mátra szele... — 18,05: Szergej Rahmaninov zongorázik. — 18,30: A nemzetközi politika kérdései. Komócsin Zoltán, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja válaszol aktuális kérdésekre. — 19,30: A Szabó-család. — 20,00: Pablo Casals gordonkázik. — 20,25: Könnyűzenei híradó. — 21,00: Kilátó. — 22,20: A régi Metropolitan nagy énekesei. XIV. rész. — 22,48: Fejezetek a közgazdasági gondolkodás történetéből. — 22,58: Népdalok, népi táncok. — 23,25: Zenés

— 16,50: Javasolni kell... Asperján György riportja. — 17,00: Csúcsforgalom. — 18,10: Egy új tudományág: a molekuláris biológia problémáiról. — 18,35: Kürthy Éva és Palócz László... — 19,00: Saint-Saens: Sámson és Delila. Háromfelvonásos opera. — 21,54: Népi zene. — 22,13: Prágai Jazzfesztivál 1967. I. rész.

URH

18,10: Magnósok, figyelem! — 18,55: XX. századi dalciklusok. — 19,35: Jiri Reinberger orgonaestje. — Kb. 21,30: Operakettősök. — 22,01: A Svájci—Olasz Rádió felvételeiből.

Nyíregyházi rádió

18,00—19,00: Észak-tiszántúli krónika. — Orosz dalok. — Ipari üzemekből jelentjük. — A kalkulátor. — Ritkán hallott dallamok.

Televízió

17,58: Hírek. — 18,05: Szorgos nép. Kisfilm a méhek életéről. — 18,30: A nemzetközi politika kérdései. Komócsin Zoltán, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja válaszol aktuális kérdésekre. — 19,00: Esti mese. — 19,10: Színházi világnap. Miguel Angel Asturias az 1967. évi irodalmi Nobel-díjas üzenete. — 19,15: Eugene O'Neill: Amerikai Elektra. Drámai trilógia három részben. Közvetítés a Debreceni Csokonai Színházból, felvételről. 14 éven felülieknek! A közvetítés I. szünetében: kb. 20,10: Tv-híradó. A közvetítés II. szünetében: kb. 21,10: Mátrai Betegh Béla színházi jegyzete. — 22,10: Tv-híradó — 2. kiadás.

Bratislavai tv

15,00: Iskola-tv. — 16,25: Orosz társalgás. — 16,55: Gyermekműsor. — 17,55: ZKL Brno—Dukla Jihlava jégkorong

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

Sipkay Barna

MAGYAR NEMZET

1968 JAN 30.
1021

Kedd, 1968. január 30.

Meghalt Sipkay Barna

Sipkay Barna József Attila-díjas író negyvenéves korában, vasárnap meghalt. Az Írószövetség január 31-én, délután három órakor Nyíregyházán temetteti el.

Nyíregyházán született, jogásznak készült, de festészettel is foglalkozott. 1956-ban jelent meg első kötete, még Nyíregyházán, *Az új erdész* címmel. Ezt a mesekönyvét maga illusztrálta. Ekkor már a *Keletmagyarország* szerkesztőségében dolgozott. Rendszeresen írt az *Új Írásba*, a *Kortársba*, az *Alföldbe*, a *Jelenkorba*. Több novelláját rádiójátékká is földolgozták. Drámát is írt: *A világ peremén* címmel Miskolcon mutatták be. A fiatalabb írónemzedék egyik izmos tehetségét, termékeny novellistát, gondolatgazdag, egyéni hangú művészt veszítettük el Sipkay Barnában.

Kedd, 1968. január 30.—

A külkere
korszerűbb és
term

Dr. Biró József kül

Dr. Biró József külkereskedelmi miniszter hétfő délután sajtókonferencián ismertette az újságírókkal a *Külkereskedelmi Minisztérium* kereskedelmi-politikai célkitűzéseit és a minisztérium idei terveit, elgondolásait.

Bevezetőben arról szólt, milyen főbb feladatok hárulnak *a külkereskedelemre és az exportra termelő iparvállalatokra.* A külkereskedelem feladatai igen sokrétűek és a világkereskedelem fejlődési irányzatainak megfelelően

Sipkói ogyházi

emlékek

l.

Jedlička II

423. l.

Vasárnap

19

Kath. Margit
Prot. Sára

Ógörög) Epilania

Hétfő

20

Kath. Fáb. és Seb.
Prot. Fáb. és Seb.

Ógörög Iván

Kedd

21

Kath. Ágnes sz. vt.
Prot. Ágnes

Szerda

22

Kath. Vince vt.
Prot. Artur

Csütörtök

23

Kath P. Raimund
Prot. Zelma

Péntek

24

Kath. Timót pk.
Prot. Tádé

Szombat

25

Kath. Pál megtérése
Prot. Pál lord.

Izr. 1. Sebat S. Vajera R. Kh.

Sipos (Pfeiffer)

rajzolo

Lásd

Perely

150 l.

„MERKUR“
HIRLAPIRODA
KAPOSVÁR
FŐ-UTCA 35 () TELEFON: 746

Tekintetes

Európa Film Könyv és Lanterieszt

Vállalat R.T.

Budapest

Müncheni Krónika

mégis lett annak, hogy e kiállítás későn jött létre: ma már nem annyira manifesztum a régi formák konvenciója ellen, nem mint formatörő principium jelentkezik, de bizonyítéka annak, hogy képviselői erős művészetükkel egy időszerű vágyódásnak sietnek elébe oly korban, melynek esztétikus kulturája egy saját magának törvényt szabó stílusnak szükségét érzi. Bevált, hogy ami kezdetben iránytalan cikornyának látszott, értékesebb indokoknak köszöni létét, mint a gondtalan művészies szeszélynek s hogy bizonyos szertelennek és átkozottul modernnek látszó vonalszimfoniák régi, állapodott, elismert formák törvényszerű fejlődményei.

Mint a berlini Grenander-kiállítás, úgy ez a müncheni is az újnémet iparművészet st-louisi sikerének visszfénye. A térdíszítést, az architektonikus érzéssel konstruált lakásnak tisztán művészies szempontokból való berendezését tekinté főfeladatának. Bár kiállítási épület híjján csak a bajor nemzeti múzeum széles palotájának oldalszárnya állott rendelkezésére s így az ablakalakítás hálás feladatáról eleve le kellett mondania, az eredmény mégis meglepően komoly volt.

Bruno Paul a térdíszítő művészetnek legkiválóbb képviselője e kiállításon. Művészete középhelyet foglal el azon nemzetközi formaszocializmus között, mely van de Velde szellemes, hajlékony vonalaiból árad felénk és Behrens geometrikusan rideg lécstilusa között. Paul zenetermében a modern interiőrnek remekét alkotta meg. Abban, hogyan fogják körül hallgatag komolysággal a barna tölgyfával burkolt falak, széles fülkékbe dűlő pamlagok a középen tabernákulum gyanánt emelkedő Steingräber-zongorának értékes intarziákkal borított tömegét, már érződik a zene ritmusa. Bizonyos irányprincipium, kristályosodás elve működött itt függetlenül a használhatóság elvétől a harmonikus forma létrehozásában. Paul ebédlőjét is e ritmikus variáció lehetőségei uralják, éltetik a felületek lapjait, növesztik a bútor gerinceit, rímeltetik az ornamentikát, melynek dús lombozata épp a gyúpontban borul a szerkesztésnek merész csupaszságára. Egyáltalán Paul e kiállításon legjobban értette meg a szoba belvilágának különhangulatát, egyénies művészettel elégíti ki korunk vágyódását a megnyugtató forma után. Messze fölülmulja ebben versenytársait, kik ízléses praktikus anyagkezelésen és szokatlan színegységek kisérletén nem jutottak túl, mint Niemeyer, Bertsch, Beckerath, Birkenholz, vagy kiknek formavilágában minden egyénieskedés dacára megérezzük a mintaképet, mint Pankok női szobájának vékonyfonalú könnyedségében az empire-t, ornaemntikájának kapriciózus bujaságában a rokokót, Troost ebédlőjében régibb angol formákat, Heine férfiszobájában a leplezetlen biedermeiert. A jó plasztika, melyet a kiállítás kertjében találunk, Kiefer kútja, Wrba állatszobrai, Netzer „Orfeus"-a nincs szoros összefüggésben a kiállítás szellemével. Ennek keretében temetőt is találunk, pár zömök sírkövet s egy talmi-kolumbáriumot. A szűkebb értelemben vett iparművészet gazdag és tekintélyes képet nyujt, Scharvogel és Schmutz-Baudiss keramikai művei tűnnek fel itt.

E kiállításon különben biztossággal konstatálhattuk azt a különös jelenséget is, hogy a térművészet szelleme hadat üzent a mai értelemben vett festménynek. A bútor, melynek prózája trópussá és metaforává változott, az interiőr, mely maga képpé vált, nem tűri meg a festmény különéletét, a képnégyzet különvilágát, e végtelenbe nyíló ablakot. Szigorú konzekvenciával a falon laposat és falszerűt kiván s azért vágyódik szőnyeg, mozaik, freskó után. Jelen kiállítási művészetünkből csak a grafikát fogadja szívesen, ebből is csak a sematikus rövidséggel nyilatkozó aperçu-t, de óvatosan kerüli az olajfestmény természetvallását és széles, szabad világnézetét. Úgy látszik, oly művészetet kiván, mely játszva érti meg az élet értelmét, játszva, vagyis minden czélzatosságtól, minden principiumtól gyógyultan.

A Heinemann-szalon Wenglein-kiállítást hozott. Wenglein József, kit mestere Lier, a Dupré-tanítvány, Barbizonhoz kapcsol, a hetvenes évek nagy festői tradicióinak egyik legjobb tájképfestő képviselője. Művészete bajor hazájának talajában gyökeredzik, bár „Havasi mocsár"-ja, a müncheni képtár egyik gyöngye, a néma őszi hervadásnak e csodálatos elégiája, eszünkbe juttatja Dupré „Tócsá"-ját, a kúsza tölgyet, mely óriás ököl gyanánt nyulik fenyegetődzve a mozgalmas égbe. Mint Daubigny az Oise-nak, úgy Wenglein az Isar folyónak festője. A Riesvölgytől kezdve, hol szürke görgeteg közt tör utat, a müncheni mély defiléig követi ecsetje a folyó küzdelmes fiatalságát. Magas partról látjuk vizét, erdőkön átzúg, fekete fenyők hallgatják vad zenéjét, amott kivillan fényszalagja, tovább elébe fekszik az erdős előhegy mint egy bozontos állat, melynek foszladozó, párás lehelete elfogja a távol hegyláncot. Vagy lenn állunk a mély mederben violaszínű kavicsszigeten, melyet gallytorlasz véd a hullám ellen. Felhőárnyék suhan el a vízen, az ég kékje tündöklik lándzsaleveles fűzágak és zászlós sás között s a hab morajlik nedves, fekete sziklák körül. Fénylő, fantasztikus és féktelen e küzdés, habzó, dagadó életerő képe, mi Wengleint elragadta. A folyó csöndes siklása a hallgatag, meleg rónában nem érdekelte őt.

Wenglein művészi képét tágítják azok a motivumok, melyek Rosenheim táján, Pank faluban készültek, a müncheni tájképfestők egykori paradicsomában. Fiatal hévvel, színes ecsettel tolmácsolja ezekben tarka rétek, széllel futó rozsföldek, tölgyfaszegélyes országutak, napfényes, hangavirágos erdőtisztások intim szépségeit. E kisebb méretű képek között van nehány fiatalos munka, melynek minden színes foltjából életkedv szól, így a Daubigny-ra emlékeztető folyómeder, vagy az „Endorfi rozsföld" című. Aránylag későn váltotta föl nála ez optimizmust az a nagy-

München 1906.

vonalú, mély melankólia, mely Isar-képeinek színeit hervasztja. E későbbi műveiben bizonyos szép romanticizmus él, Rottmann s Calame legjobb öröksége. Egységességök sorozatában, előkelő nyugalmukban, férfias komolyságukban erős festői kultura lakozik, mely feledteti velünk a szürkékbe, barnákba fojtott színeket. Ha arra gondolunk, mennyi apró-cseprő természetanalizist nyújtanak nekünk tájkép címen a mai kiállítások, be kell vallanunk, hogy a nemes értelemben vett heroizmusnak és romanticizmusnak nem találtuk még meg érzésthordozó ellenértékeit.

Újabban nemcsak itt, de nálunk is sokan kicsinylő szemmel néznek vissza és a „rapin"-ektől ellesett vulgáris atelierkifejezésekkel illetik az elmult érdemet. A zsurnalizmusból fejlődő műkritika magával hozta az aktualitás és a szenzáció ingerét, pár perc alatt csalhatlanul megadja az érdeklődőnek művésze diagnózisát s minden áron mielőbb arról tudósít, mivel maradt adós a „piktor". A piktor, az a türelmes gyerek, ki oly hamar felejti, hogy, Delacroix egy goromba szavával élve, „a kritikusok csak tetvei a festőnek". A Meyer-Graefe famózus kudarca itt mindenfelé kínosan hatott. Mégis jólesett azokat a pregnáns mondatokat hallani, melyekkel Thode a berlini művészegyesületben a Böklin-vitát berekeszté. A betegesen fokozódó individualizmusnak, az én-es egyéniségnek, a „minden áron új" erőszakoskodóinak, a léha, külszínes, közömbös szemlélésnek szóltak nyomós érvei.

Greiner Ottó, kinek ritka grafikai kvalitásait eddig csak elvétve értékelhettük, legutóbb szintén gyűjteményesen lépett fel itt. E Hollósy-tanítvány azon germánok közül való, kiket még vonz a vágy Olaszország derűs, klasszikus ege alá. Karcaiban, metszeteiben, kőrajzaiban egy a szkurrilis elem, az antik mitosz, a bachikus kör felé forduló képzelet nyilatkozik meg, csapongó, érzékies szabadsággal, melyet nagyvonalú szoborszerűségbe rögzít rajzának mesteri formatökélye. Korábbi lapjainak tésztás, feketés mélyeitől eltekintve, grafikai technikája is kifogástalan. Mint arcképrajzolónak „Siegfried Wagner", „Haferkorn tanár", „Signore Pichler" című litografiái egyszerűen mesteriek és egyes nagyobb méretű lapjai, a „Cantateprogramm", „Ördög, Éva és a bűn", a „Klingerajánlás", a „Golgotha" az újabb német grafikának legfigyelemreméltóbb alkotásai közül valók. Greiner a csupaszságok büszkeségének interpretátora. Rövid, heves ritmussal mozognak aktjai, hangosan, gazdag taglejtéssel, babérral kurta fürtjeik között, erő és kellem biztos tudatában. Némely lapja a csupasz testek valóságos halmaza. Húsos hasú bachánsok, nimfák buján rövidülő tagokkal, kik bokréta gyanánt, kacagva hordozzák mellük ingón ingerlő terhét, ifjú hősök, széles mellel, vékony medencével, nemesen ívelő combokkal, kiknek dacos, vad ajkai verset lejtegetnek. Kár, hogy ez alkalommal nem ismerhettük meg Greinert mint festőt is. „Odysseus és a szirének" című festményének kompozicionális és dekorativ szépségeiről szállong a hír. A mű a drezdai kiállításból a lipcsei képtárba került, München csak hírét hallja.

Greiner rajzhatalma mellett a vele egyidejűleg föllépő Willy Geiger érvényre nem jutott, bár raffináltan használja ki a fehér-feketét úgy foltban, mint vonalban kissé erőszakos és hivalkodó ötleteinek kifejezésére.

Egy kisebb, intim magyar kiállítást is láthattunk itt pár napig, Hollósy Simon iskolájának kiállítását. Örvendetes frissességet és törekvést találtunk a két teremben, melynek faláról hunyadmegyei és máramarosi tanulmányok, a felső Tisza dombvidékének kedves motivumai tarkállottak. Közöttük Hollósy régebbi tanítványainak, Glatznak, Thormának, Ferencynek egy-egy finom stúdiumát is megtaláltuk, Siposs gyöngéden érzett aktjait s egy úgy hangulatban, mint kezelésben fátyolfinom grisaille-t Kubinyitól. Hollósy, ki maga nehány önfeledt, a népdal mélaságát lehellő tájképpel volt képviselve, e kiállítással jogos elismerést szerzett művészpedagógiai vezérmotivumának: hogy a művészt csakis a természet jelenségeinek egyszerűségben és mélységes bensőségben való átérzése teszi művészszé, hogy műve nem más, csak visszhangja egy felé szálló megnyilatkozásnak.

Olgyai Viktor

ELHALT MŰVÉSZEK. Abry, Leon festő (szül. 1857-ben) Anversben meghalt. Abry a magyar közönségnek is ismerőse volt, amennyiben egyidőben az itteni nemzetközi kiállításokon állandóan részt vett, sőt pár év előtt itt is járt Budapesten, hol a művészek szeretettel ünnepelték. Úgy a belga művészeknek a mi kiállításainkon való részvételének a szervezése, mint az 1894. évi anvers kiállításon a magyar csoport rendezése körül nagy buzgalommal működött közre.

Barry, François tengerfestő (szül. 1813-ben) meghalt St. Laurent-du-Var-ban.

Behrens, Christian Prof. szobrász (szül. 1853-ban) meghalt Breslauban.

Delorme, André szobrász (szül. 1830-ban), meghalt Párisban.

Delahaye szobrász (szül. 1818-ban), meghalt Nanterreben.

Dubois, Alphée, éremszobrász (szül. 1831-ben) meghalt Párisban.

Dubois, Alphée medailleur (szül. 1832-ben) meghalt Camortban.

Durand, Ludovic-Eugène szobrász (szül. 1832-ban) meghalt Courberoiban.

Erdmann, Ottó festő (szül. 1854-ben), meghalt Düsseldorfban.

Fleischer, Max műépítő (szül. 1842-ben) meghalt Bécsben.

Gaertner Friedrich tájfestő (szül. 1825-ben), meghalt Münchenben.

Geiger, Joseph történelmi festő (szül. 1822-ben) meghalt Bécsben.

Sipos

építész

Lásd Streitz alatt.

SIPKAY Barna festő

Messzi harangszó

Szabolcs-Szatmári Szemle XXXIV. évf. 1985/3. sz.

Sipkay Barna-emlékkönyv

A fiatalon elhunyt író gazdag életművet hagyott maga után. *Sipkay* 1987-ben lett volna hatvanéves. A tisztelgő megemlékezésre való készülődés vetette fel, hogy illendő az író emlékét a mai olvasó számára felidézni.

Sipkay 1927-ben született Nyíregyházán. Jogi tanulmányai közben festéssel, rajzolással is foglalkozott. Önálló kötetét *(Az új erdész,* Nyíregyháza, 1956) maga illusztrálta. 1948—51 között Nyíregyházán üzemi statisztikus, majd 1968-ban bekövetkezett haláláig a Kelet-Magyarország munkatársa.

Elbeszéléseit hosszú ideig folyóiratokban publikálta, s csak 1963-ban jelent meg első kötete *Messzi harangszó* címmel a Magvető Könyvkiadónál. Az *Emlékkönyv* bevezető írásában *Kajetán Endre,* Sipkay első kiadói főszerkesztője meleg szavakkal emlékezik a pályakezdő íróra: „Szelídsége, szerénysége, szinte félénk, a létezésért is bocsánatot kérő modora már az első pillantásra elárulta, hogy jó emberrel állok szemben. Átnyújtotta a magával hozott kéziratot, majd beszélgetni kezdtünk. Természetesen ő vitte a szót. Percek alatt atmoszférát teremtett: szűk, büdös, dohányfüstös, ablaktalan szobámban hirtelen csak megjelent a Nyírség: falvak, emberek, sorsok, tragédiák, örömök, kudarcok . . . — az ő világa."

A *Messzi harangszó* még nem kötődik annyira a valósághoz, mint a későbbi regények. Sipkay mondanivalóját félig mesei, félig a valóságból táplálkozó eszközökkel fogalmazza meg. A mű megmarad az életképeknél. Számos kerek, lezárt történetet találunk a könyvben. Ez a mozaikszerűség az írói közlés gazdagságának a következménye. A pálya későbbi szakaszaiban ettől a mozaiklátástól csak ritkán tudott megszabadulni. Nyilvánvaló, hogy erősen hatott rá az újságírói munka, a riportutak élményzuhataga, az emberi sorsokba való belepillantás mámorosító, de gyakran torokszorító öröme.

A *Messzi harangszó* megjelenésekor harminchat éves Sipkay. Minden bizonnyal több műve kész van már ekkorra. Ezt igazolhatja, hogy gyors egymásutánban látnak napvilágot alkotásai, vannak esztendők, amikor egyszerre kettő is. *Hajnali hinta* (1964), *Határtalan élet* (1964), *Gyűlölet, éjszaka, szerelem* (1965), *Boldogtalan boldogság* (1966), *Nincs többé férfi* (1967), *Rágalom* (1968), *Nyakamban az élet* (1968). Rádiójátékai: *Messzi harangszó* (1963), *Gesztenyék* (1963). Tévéjátékok: *Mókus* (1965), *Tök az adu* (1967), *Nincs többé férfi* (1975). Film: *Tilos a szerelem* (1965).

Sipkay szívesen nyúl fontos társadalmi kérdésekhez. Azokat az időszakokat kedveli, amelyek gazdag lehetőséget kínálnak a régi és az új harcának a bemutatására. Összhangban van ez az irodalom feladatáról vallott felfogásával, de egyezik emberi alkatával is. Különösen az elavult szemléleten győzedelmeskedő hősök foglalkoztatják, akik harcukat egy új világszemlélet birtkában vívják meg. Egyik legegységesebb, legjobban megszerkesztett regényében, a *Rágalom*ban az egyén és a közösség viszonyát boncolgatja. Szükségszerű-e a kettő konfliktusa? Erénye az átgondolt szerkezet, a jól pergetett cselekmény. Külön értéke, hogy a drámai feszültség mindvégig magas

hőfokon marad, a regény szűkszavúsága, a tömörség csak segíti a drámaiság érvényesülését. Nyelvi, hangulatteremtő ereje is jó.

Az életanyag túláradó bőségét jól szabályozza a novella zártabb, nagyobb alkotói önfegyelmet kívánó formája. Sipkay maga is érzi ezt, ezért elbeszélései valóban csak „életszeletek", de az intenzív totalitás követelményei szerint azok. A *Hajnali hinta* (1964) elbeszéléseinek feltétlen erénye, hogy szerzőjük minden idegszálával a jelenhez fordul. Szívszorító *A zenélő óra* életigenlése, megdöbbentően hiteles a *Gesztenyék* magányában vergődő tanítónőjének rajza. Az érettségi vizsga után képesítés nélkül falura került lány azok közé a Sipkay-hősök közé tartozik, akik tökéletes önismerettel akarják a közösséget szolgálni. A kötet novelláinak jellemzője a *festőiség*. Az író tollán szinte megmámorosodnak a színek, impresszionisztikus tablók, tájak kerülnek ki a tolla alól. Nyilvánvaló bizonyítéka ez annak, hogy a festő akkor sem tagadja meg magát, amikor ír.

Sipkay Barnát elsősorban a magányosan töprengő, önmagukkal és környezetükkel viaskodó hősök foglalkoztatták. Igazi műfaja a novella. A regényben gyakran hajlott romantikus túlzásokra, gyakran tett kitérőket. A novella nagyobb fegyelmet követelő formája alkalmasabbnak bizonyult számára elmondani véleményét korunkról, korunk emberéről. Sipkay nem rajzolt leegyszerűsített képleteket, nem nyújtott hamis illúziókat. Minden írása azt sugallja: az életünket csak úgy tudjuk megváltoztatni, ha a cselekvés felelősségét is magunkra vállaljuk.

A *Tarnavölgyi Györgyné* szerkesztésében megjelent *Sipkay-emlékkönyv* az írói életműbe enged bepillantást, ugyanakkor a válogatott szemelvények emberi portrét is rajzolnak. Érezni a munkán a gyermeki gyöngédséget, a féltő szeretetet. Legfontosabb törekvése, hogy felhívja a figyelmet ennek az életműnek az értékeire. Erre annál is inkább nagy szükség van, mert Sipkay utolsó könyve húsz évvel ezelőtt jelent meg! Jogos a kérdés: ezek az alkotások nem állták ki a felejtő idő próbáját, vagy a kiadói érdeklődés vett másfajta irányt? A végleges elfelejtetődés, vagy a Csipkerózsika-álom időszakát éljük?

Lehet, hogy a recenzens nyitott kapukat dönget, amikor azt javasolja: szerezze meg a megyei könyvtár Sipkay rádiójátékainak hangfelvételeit, s videoszalagon is őrizze a tv-filmeket!

Ide kívánkozik: a megyei könyvtár jó úton jár s hasznos munkát végez, amikor *Szabolcsi téka* sorozatában a megye irodalmi értékeire felhívja az olvasók figyelmét.

(Messzi harangszó. Sipkay Barna-emlékkönyv. Kiadja a Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár a Szabolcs megyei Lapkiadó Vállalat anyagi támogatásával. Nyíregyháza, 1988.)

Nagy István Attila

M.D.K.

Siphai Barna
festő

A Szabolcs-Szatmár megyei képzőművészeti kiállításon vett részt.

-43 l.
Művészet 1961-január. 1szám.

nényeinek p
alátámasztj
is: a vásárlá
lis maradt,

MDK

Siphovics Béla mozaikhénitő (Debrecen)

Több üvegmozaik képet állít ki:
„Hollandi lány"
„Hajó a tengeren."

Debreceni Iparmův. Kiállítás vezetője. D. – 1909. 14. l.

MDK

Sipos

Streitz és Sipos: Bérház a Kanizsai utcában. Repr. alaprajzzal.

Györgyi újmagyép.II. 126.lap

M.D.K.

Sipos

Van Vechten: "Néger mennyország" c. könyvének cimlapját készitette.
Repr.

Szinházi Élet. Bp. 1934. május 6-12. XXIV. évf. 2o. sz. cimlap után következő hirdetési lapok között.

MDK

Sipos

Sipos és Streitz, autóállomas terve a london-istambuli transcontinentalis műút mentén. 1935.
távlati terv és alaprajz. Repr.
Bérház a Kanizsai utcaban. Repr.

Györgyiújmagyép. II. 126, 127.l.

M.D.K.

Sipos

Nádas Sándor: "A redakció lánya" c. könyv cimlapját készitette, amelyet bemutat a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1934. ~~Szept. 30-okt. 6.~~ okt. 7-13
XXIV. évf. 42. sz. első lapjain.

.

MDK

Sipos építész

Sipos és Streitz építészek tervei:
Budapest V. Sziget u.2.
Balatonlidói villatervek. Repr.

Szabójegyzetek. lapszam nincs.

Sipos Béla

SIPOS BÉLA: KOŠICE.

HIDI VÁSÁR A HORTOBÁGYON

(Sipos Béla rajzriportja)

A cifra szürök és subák sátra

Öreg Farkas Sándor, a »pásztorok királya«

»Vasaló«, a puszták konyhája, melyben soha ki nem alszik a parázs

Vitéz B. Nagy Ferenc, csikós

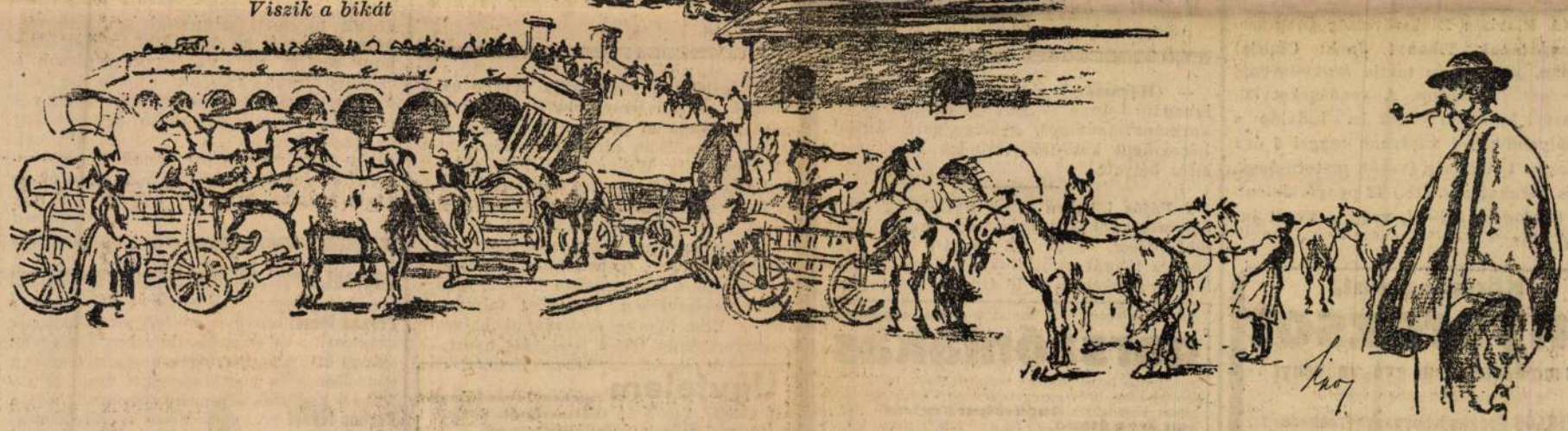

Viszik a bikát

Lóvásár a hortobágyi híd alatt

HIREK

Zivatarosra hajló, meleg idő

A Meteorológiai Intézet jelenti június 30-án délben 12 órakor:

Közép-Európa időjárása északkeleti légáramlás mellett mérsékelten meleg és zivatarra hajló.

Hazánkban is sokhelyütt voltak pénteken zivataros esők. Tíz milliméternél meghaladó csapadékot a Dunántúl délkeleti része és az ország északkeleti vidékei, továbbá Orosháza környéke kaptak (Tiszafüred 44, Salgótarján 43, Hőgyész 24, Orosháza 10 milliméternél). Salgótarján és Tiszafüred jégesőt jelentett. A hőmérséklet nappal 22—26 fokig emelkedett, éjjel 13—17 fokig szállott le.

Budapesten június 30-án

délben a hőmérséklet 25 Celsius fok,

a tengerszintre átszámított légnyomás pedig 758 milliméter, alig változik.

Várható időjárás a következő huszonnégy órára:

Felhős idő, keleti, északkeleti légáramlás, sok helyen zivataros esők. A hőmérséklet nem változik lényegesen.

— **(Balatonboglár ünnepe.)** Balatonboglár tegnap avatta fel hősi emlékét és *az első balatoni országzászlót.* A kettős ünnepségre nagyszámban jöttek össze a környék lakosai, valamint a balatonparti fürdőhelyek közönsége, köztük *Ripka* Ferenc ny. főpolgármester, *Algya-Papp* altábornagy, *Sümegi* Vilmos kormányfőtanácsos és más előkelőségek. Az ünnepséget *Sártory* Lajos helyi elnök nyitotta meg, majd *József* főherceg mondott lelkes avatóbeszédet, amelyben a magyar hősök áldozatáról szólott. Ezután *Urmánczy* Nándor, az Ereklyés Országzászló Nagybizottsága elnöke avatta fel az új országzászlót és lelkes szavakban mutatott rá a trianoni béke fentartóinak az igazsággal szemben megnyilatkozó ferdítéseire, amely a magyar ügy tisztaságát emeli ki még jobban. Majd a felekezetek lelkészei mondottak beszédeket. *Simon* Edit szavalatot, dr. *Simon* István és *Szabó* Ferenc főjegyző beszédeket mondottak. A dalárda énekszámai után díszmenet fejezte be a szép ünnepséget.

— **(A Piarista Diákszövetség Öregcserkész-csapatának Tihanyi Jacht Clubja)** vasárnap, július 1-én tartja *klubházavató ünnepségét Tihanyban.* A vendégeket külön vasúti kocsikon viszik le. Indulás a déli pályaudvarról vasárnap reggel 6 óra 50 perckor. Útiköltség (vasút, motorcsónak, étkezés, sétahajózás, stb.) 12 pengő. Jelentkezés telefonon: 833—24, vagy a vonat indulása előtt.

Kőrisbogarat, anyarozsot és mindenféle más gyógynövényt a legmagasabb árban vásárol **Dr. MIKLÓS Gyógynövénynagykereskedés rt.** Budapest, V., Vilmos császár út 6.

— **(A legszebb orr.)** A szem, kéz, láb után az *orr* is *szépségverseny* tárgya lett. Csütörtökön tartották meg *Párizsban* az orrok szépségversenyét egy *champselysées*i étteremben. Ugyancsak csütörtökön választották meg Párizsban *»a legszebb amazont«.*

— **(Rockefeller nővére és unokahuga vette meg a Prangins-kastélyt.)** *Genfből* jelenti tudósítónk: Gazdát cserélt a történelmi nevezetességű *Prangins*-kastély, amelyben *Károly* király családjával lakott svájci számkivetése idején. Onnan indult repülőgépen utolsó útjára Magyarországba. A kastélyt eddigi tulajdonosa, a *Pourtalés*-család cladta a milliárdos *Rockefeller* nővérének és unohahugának.

— **(Leégett egy ház a Remetehegyen.)** Péntek délután a Remetehegyen kigyulladt egy földszintes ház teteje. A tüzoltók nagy üggyel-bajjal jutottak el az égő tűzhöz, víz nem volt a közelben s így homokkal oltották el a tüzet.

— **(Stein Nándor sírkövének fölszentelése.)** *Stein* Nándor, *Az Est* főtisztviselője, aki könyvelési osztályunknak volt érdemes és nagytudású tagja, egy évvel ezelőtt meghalt. Sírjára kegyeletes kezek síremléket állítottak és ezt a síremléket a rákoskeresztúri keresztény temetőben (33. parcella, 2. sor 162. sír) halálának évfordulóján, július 1-én délután 4 órakor szentelik föl.

— **(Kétszáz vádpont a felfüggesztett szegedi rendőrtisztek ellen.)** *Szegedi* tudósítónk jelenti: Mint ismeretes, *Eliássy* főkapitány felfüggesztette állásától *Papp* Menyhért rendőrtanácsost, *Halász* Károly rendőrkapitányt, dr. *Wéber* Árpád rendőrkapitányt, továbbá fegyelmi eljárást indított *Kéry* Lajos tanácsos és *Stadler* István kapitány ellen, akik a szegedi rendőrkapitányság autóosztályánál működtek.

A vizsgálat elsősorban *a rendőrtisztek uti- és kiszállási költségeinek elszámolására terjedt ki. A tisztázásra váró vádakat mintegy 200 pontban foglalták össze.*

— **(Botrányt csapott a mulatóban, rátámadt a detektivre.)** A nagymezőuccai *Arizona*-mulatóban ma hajnalban *Skerlek* János kereskedő ittas állapotban botrányt csapott. Az ügyeletes detektív csendre intette a kereskedőt, aki erre elhagyta a mulatót, de az *uccán tovább kiáltozott,* majd *rátámadt a detektivre és inzultálta.* Az őrizetes fogdában nemsokára kijózanodott és azzal védekezett, hogy nem emlékszik semmire, azt sem tudja, hol járt tegnap délután óta. *Hatósági közeg elleni erőszak* miatt megindult ellene az eljárás.

— **(Orvosi hír.)** *Friedrich* László dr. főorvos rendelését gyomor- és bélbetegek részére újból megkezdte (V., Vilmos császár út 72.).

— **(A Szabadság új számában)** *vitéz Bajcsy-Zsilinszky* Endre »Változatok a Barthou húron« című vezércikkben foglal állást a francia külügyminiszter revízióellenes beszédével szemben. *Szánthó* György, *Vér* Andor, *Szentgyörgyi* Ferenc, *Kodolányi* János, *Gyuricskó* Béla, *Erőss* János, *Nagy* Lajos, *Gődry* Antal, *Simon* Zoltán cikkei és riportjai, *Sértő* Kálmán verse, *Tamás* Mihály novellái és *Tamási* Áron folytatásos regénye érdekességei még a lapnak.

Budapesti polgár elsején a pezsgő fürdőben

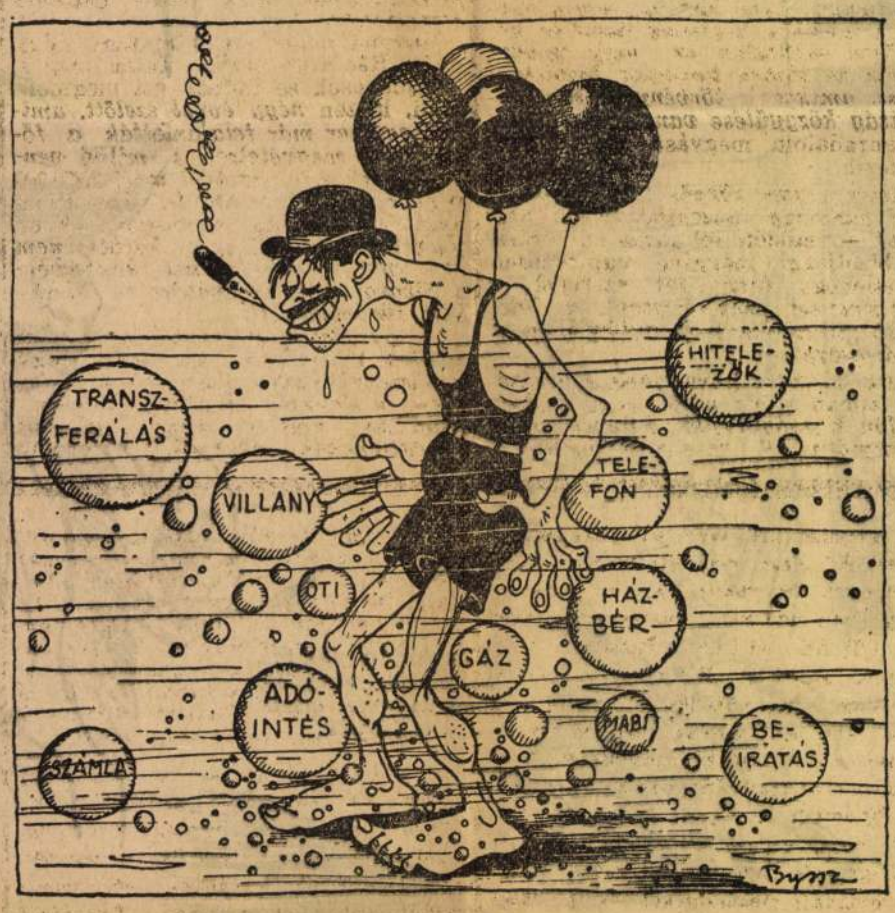

Mialatt a buborékok kellemesen csiklandoznak, a viz is, a polgár is kék és zöld színekben játszik... (Byssz rajza)

— **(Házasság.)** *Vass* Éva, Vass Ferenc igazgató leánya és *Serényi* Richárd m. kir. kormányfőtanácsos, gyárigazgató, Zürich, házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

x Fájós lábakra kínzó nyilalások azonnal megszűnnek a balzsamos Szent Rókus lábfürdőtől. Régi jól bevált szer. Ne hagyja magát utánzatokra rábeszélni. Egy kiadós csomag már 70 fillértől kapható.

Pompás parkban, két bejárattal, **2-s szobás loggiás garszónlakás** legnagyobb luxus komfort, beépített fürdő, teakonyha, közp. fűtés, melegvíz, telefon. Kívánatra garázs kiszolgálás. **Augusztusra mérsékelt áron átadó,** azonnal beköltözhető **Stefánia út 43.** Apartement House. T. 96-4-59

— **(Végítélet a Bécsi Elix Werke és a Patent-Treuhand Gesellschaft, berlini cég közötti szabadalmi perben.)** A magyar kir. Kúria június 28-án hirdette ki végítéletét a Wiener Elix Werke és a Patent-Treuhand Gesellschaft, berlini cég között évek óta folyó szabadalmi perben. A Kúria ítéletével semmisnek nyilvánította az izzólámpaipar szempontjából alapvető 86.071. számú magyar szabadalmat (kristályszabadalom) a legfontosabb 1. és 2. igénypontok tekintetében. Ez ítélet folytán a Wiener Elix Werke szabadalmi helyzete Magyarországon teljes tisztázást nyert.

Ügyfelem megvenni szándékozik **Ács Mihály,** Váci út 54. **illatszertárát.** Hitelező 48 órán belül mellőzés terhével jelentkezzenek. **Dr. Adler Imre** ügyvéd, Liszt Ferenc tér 6

Családi Kör

Az orvos mondja:

Lechner Károly, a kitűnő kolozsvári elmeorvos az ő immár klasszikusokká vált írásaiban mindig hangsúlyozta, hogy az agyban egy külön alvási központnak kell lennie. Economo bécsi tanárnak sikerült e központot megtalálnia. Az influenzás agygyuladással járó álomkórt gyakran kíséri szemizombénulás. Ebből Economo arra következtetett, hogy az agy szemizommozgató magvainak közelében kell az alvóközpontnak is lennie.

Ezt a feltevést a zürichi Hess kísérletei teljesen beigazolták. Macskák agyvelejének ezt a pontját villanyárammal izgatta, mire az állat elaludt és csak az áram megszakítására ébredt fel. Egy másik buvár sóoldatot fecskendezett a macskaagyvelő ezen pontjára, mire az állat vagy elaludt, vagy nagyon nyugtalanná vált.

Economo azt tartja, hogy az alvási központ két részből áll. Az elülső rész az ébrenlété, ha ez megbetegszik, álmatlanság áll be. A hátulsó rész az alvásé, ha ennek valami baja van, kóros aluszékonyság jelentkezik.

Az alvás megkezdésének, lefolyásának és befejezésének egész üzemét a központ szabályozza. Azonban Economo korszakalkotó felfedezésének dacára még sok probléma vár itt megoldásra.

De nem ezek a kérdések azok, amelyek a mai embert bántják. Őt inkább *az elalvás,* illetve az *el nem alvás* kérdései izgatják. Hiszen közismert dolog, hogy annyian küzdenek manapság az álmatlansággal vagy legalább is az elalvás nehézségeivel, mint talán még soha. Egész egyszerű, orvosi dolgokkal egyáltalán nem törődő emberek éjjeli szekrényei tele vannak *altatószerekkel,* szemeik reggel vörösek, fejük pedig kábult.

Az egészséges ember este lefekszik és egy-kettőre már alszik is. Aki nem tud elaludni, annak vagy testi, vagy lelki baja van. Avagy rossz a hálótársa. Ezek közül is a legrosszabb, de talán mostanában a leggyakoribb: *a gond.* Elalvás előtt legyünk kissé könnyelműek, tegyük félre gondjainkat, felejtsük el napközben ért bosszúságainkat, ne készítsünk programot másnapra, gondoljunk valami kellemesre, avagy még jobb, ha semmire, *de legkevésbé arra, hogy tudunk-e majd elaludni* és akkor egy-kettőre már álmodunk is, ami az elalvás első jele.

Legyen rá gondunk, hogy gyomrunk-belünk üres legyen. A hálószobának csendesnek kell lennie. A hideg háló majdnem oly elvetendő, mint a túlfűtött, mert ha hideg szobában alszunk, testünknek meleget kell termelnie, ami munka, tehát az alvás alatti teljes pihenés rovására megy. Azért nincs értelme a nyitott ablak melletti alvásnak sem, hacsak nem melegek az éjszakák. Meleg időben pedig mi városiak gyakran a csatornabűzt kapjuk éjente nyitott ablakunkon át. Tessék tehát lefekvés előtt jól kiszellőztetni hálószobájukat és ezzel beérni. A pizsáma helyett, mely nem való a mi klímánk alá, vegyünk fel egy könnyű hálóinget és ezzel jóéjszakát!

Szerb Zsigmond

Bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyéneknél reggel éhgyomorra egy pohár természetes **Ferenc József** keserűvíz a bélmozgást csakhamar megélénkíti, az emésztőcsatornában összegyűlt salakot kiüríti, a vérkeringést szabaddá teszi és a gondolkodó- és munkaképességet emeli. Beható kórházi kísérletek folyamán bebizonyult, hogy a **Ferenc József** víz gyomorsavas szellemi munkásoknál, neuraszténiás embereknél és betegeskedő asszonyoknál is rendkívül jótékony hatást fejt ki.

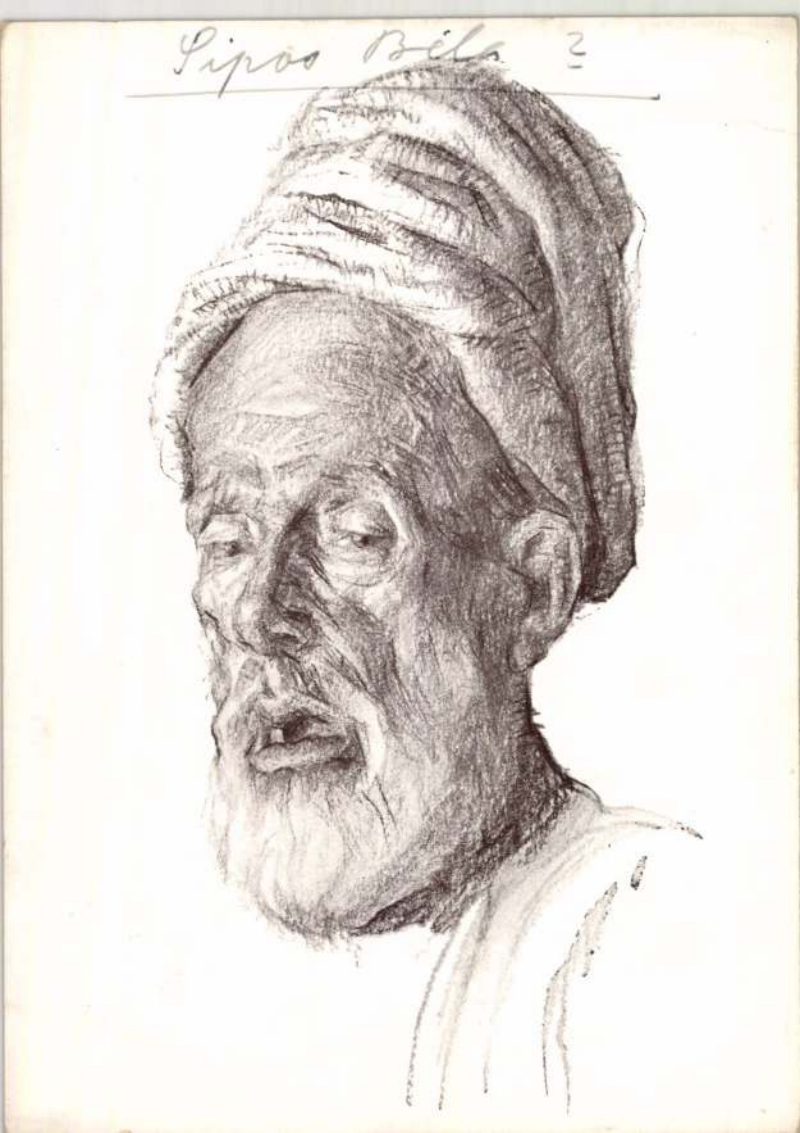
Sipos Béla

Sipos Béla

Műcsarnok fénlő Bpest

1912. márc. Kiáh. 143-145

Zerge, kőszáli VI. 158.

NEM BŰNCSELEKMÉNY!

(bgy.) A királyi kúria elvi döntései, bármily érdekesek is, rendszerint inkább csak a jogászok számára jelentenek mélyebb és fontosabb tanulságot. Most azonban olyan ítéletet hozott a legfelsőbb magyar bíróság, mely nemcsak a jogászokat érdekli, hanem elsősorban bennünket, a toll embereit. A kúria felmentett egy bűntett feldícsérésével vádolt ujságírót. A publicista megemlékezett néhány olyan íróról és politikusról, akik »a polgárság megerősítését a munkás- és parasztosztállyal való összefogásban keresték«. E megemlékezés miatt indult meg ellene az eljárás — ami nem nagyon meglepő, hiszen alig tehet vagy írhat ma olyasmit a toll embere, ami miatt ne indulna ellene valamilyen eljárás. És éppen ezért nem lehet eléggé kiemelni a kúria felmentő ítéletének jelentőségét. A legfőbb magyar bíróság nem találta bűnösnek azt az ujságírót, aki helyeselte az összefogást a dolgozó tömegekkel.

Soha jobb időben és soha megnyugtatóbban nem hangozhatott volna el ez a döntés. A szellem emberei ma Magyarországon és másutt is választúton állnak. A világtörténelem egyik legkegyetlenebb fordulópontján kell dönteniök: ki mellé akarnak állni. Mert végre tartozniuk kell valahová. A szellemi ember »örök magányának« meddő és többé-kevésbé lelkibeteg álláspontja tarthatatlanná lett. Nem lehet többé az »események fölött állni«. Az író, a művész, a tudós, a gondolkozó »semlegessége« ma árulást jelent az emberi közösség nagy gondolatai ellen.

A »politikamentesség« ma önkénytelenül is az erősebbek, az igazságtalanok politikáját szolgálja. A fiatal magyarság és a külföld szellemi harcosai egyre nagyobb tömegben és egyre keményebb meggyőződéssel ismerik fel, hogy helyük a nagy tömegek, a munkások és parasztok milliói mellett van. Ennek a felismerése és hirdetése nemrég még »bűn« volt és sokak szemében még most is annak számít. A munkásság és parasztság tábora felé induló írót dícsérni: bűntett feldícsérése volt egészen addig, amíg most a kúria ki nem mondta ebben a kérdésben az állásfoglaló szót. Ez a döntés mélységesen megnyugtat és nekünk ad igazat, mindnyájunknak, akik a toll emberei közül vállaltuk a sorsközösséget a magyar dolgozó tömegekkel. Mi már régen megtanultuk, hogy csak egyféle kultúra valódi és életerős: a tömegek kultúrája. A szellemiséget és a dolgozó tömegeket most ugyanazok az áramlatok üldözik. Ma éppen az az írástudó az áruló, aki eltávolodik a parasztok és munkások millióitól és nem látja: milyen szüksége van rájuk a szellemi életnek, az alkotó erőnek.

A kúria legújabb döntése megnyugtathatja az aggályoskodókat és megerősítheti hitükben az ingadozókat. Nem bűn többé a magyar néppel együtt érezni. Mi, őszintén szólva, eddig sem éreztük magunkat bűnösöknek ezért, most már azok is felemelt fejjel foglalhatnak állást, akiknek eddig »meggondolásaik« voltak. A királyi kúria ítélt és mi, a magyar toll és szó emberei, fokozott erővel dolgozunk és küzdünk tovább a magyar munkások és parasztok emberibb sorsáért, az elnyomottak igazságáért, a társadalom és a politika előítéletei és súlyos belső ellentmondásai ellen, a magyar élet észszerű átszervezéséért, az elmaradottság ellen, a nagyobb darab kenyérért és a nagyobb kultúráért.

A bicskei kastély értékéről, szakértői vizsgálatáról és a 374–425.000 pengő kifizetéséről vallottak ma a Dréhr-tárgyalás tanui

Töreky elnök és Gál Jenő védő összetűzése Elutasították a védelem indítványait

(A Magyarország tudósítójától.) A grófok nem jöttek el. Az egyik tanu pedig meghalt. Így aztán a pör második napja, amely olyan szenzációsnak igérkezett *Bethlen* István gróf személyes megjelenése miatt, nemcsak a varázsát veszítette el, hanem annyira megrövidült, hogy tizenegy óra után néhány perccel *Töreky* elnök fel is függesztette a tárgyalást.

Még mindig Bicskéről van szó. *Dréhr* Imre nervózus nyugalommal, egy kicsit unatkozva hallgatja a tanuvallomásokat. Csakugyan nyomasztó lehet számára ez a dolog, talán nem is a pör kimenetele miatt, hogy mi lesz vele? Hanem a sok idő: ülni, ülni, ülni, hallgatni az ezerszer elmondott históriákat, tűrni, nyelni, fegyelmezetten viselkedni olyan pillanatokban is, amikor alig tud uralkodni az idegein. Kis ezüst ceruza van a vádlott kezében, ír valamit az előtte fekvő papírra. Azaz, ha jobban megnézzük, nem is ír. Firkálgat, talán százszor leírja egymás alá a nevét, hogy ezzel a gondolattalan mozgással vezesse le unalommal átszőtt idegességét.

Mintha ma egy kicsit jobban nézne ki ez a kellemes külsejű, kellemes hangú, érdekesen őszülő férfi. Mindenesetre jobb napja van. Még nyugodtabb, mint amilyen tegnap volt. Pedig néhány izgalmas perctől eltekintve, tegnap is olyan szerényen és csöndesen viselkedett, hogy szinte elfelejtkezett róla az ember. Holott az ilyesmi ritka. A gyakorlat azt mutatja, hogy ha már valaki idekerül a vádlottak padjára, akkor szereti magára vonni a közfigyelmet. Ő van bajban, ő szenved, hát akkor legalább rá nézzenek, őt hallgassák: a legtöbb emberben megvan ez a színészi és drámai ambició. Dréhren azonban látszik, hogy a legjobban szeretne porszemmé összezsugorodni és elszállni, eltűnni valamelyik megszűrt napsugársávban, amely betűz a festett üvegablakon, nem pedig itt ülni középen, fekete látogatókabátban, csíkos nadrágban, kivilágítva a kandelláberek tejüveg gömbjeinek fehér fényétől, az asztalán írásokkal puposra tömött aktatáskájával.

Fél tizenegy körül a védő, *Gál* Jenő dr. áll föl beszélni. Hogyan is írjuk le? Ő az a bizonyos típus, amelyre a közfelfogás azt szokta mondani: »tetszik tudni, nem szép ember, de nagyon jó esze van!« Hogy csakugyan milyen esze van a doktor úrnak, azt a tárgyalás eddigi szakaszán nem lehet megállapítani. De annyi kétségtelen, hogy nagyon közéleti természet. Az a bizonyos, lírai, hangulatos, hosszúbeszédű fajta, aki szörnyen szereti a saját hangját. Kétségtelenül jól képzett és becsületes ember, de talán túlságosan »nedvdús« jelenség ahoz, hogy az olyan lényegre menő, hűvös és szűkszavú természet előtt, amilyen a pör elnöke, rokonszenves lehessen.

Lehet, hogy nem igaz, végre a legjobb megfigyelő is tévedhet, de úgy érezzük, hogy Töreky Gézát impacientálja a túlontúl igyekvő védő néhány személyes tulajdonsága. A világért sem merjük azt állítani, hogy ennek az ügyre nézve bármiféle befolyása lenne. Biztosan nem lesz. Csak éppen a szegény védő kaphat egy kis jégesőt ebből a hideg felhőből, amely csöppet sem szereti, ha a kérdés tárgyától messzi fekvő emberi dolgok aprólékos rajzolgatásával akar valaki melegebben rezgő hangulatot fejleszteni a teremben.

Az Elnök cerúzája hidegen, röviden kopog: a dologra, a lényegre! A rendetlenség, a hosszadalmasság türelmetlenné teszi Töreky Gézát. A nagy szókacskaringókra szinte elpirul ideges ingerültségében. Emberi lélek, amely eltér a szabályoktól?

Ebbe a dologba az Elnök szabályos értelme nem megy belé. Adatot, adatot, adatot! Kurtán, szárazon, garnirung nélkül. Ez az ő esete. Akinek esze van, vigyázni is fog erre, hiszen igazán nem leányálom az Elnök sarkvidéki hideget lehellő ellenszenvében dolgozni. Mindegy, hogy ez az érzés nem változtat sem jobbra, sem balra az ítéleten. Végre is nemcsak ítélet van a világon. Addig is csak élni kell az embernek, hosszú heteken át. Külön kis élet, a tárgyalóterem drámai izzású levegőjében.

Gál Jenő beszélt, leül. Feláll *Barsy* Zoltán az aktívabb ügyész. Az Elnök azonban megelőzi és hűvös hangjának szigorával jelenti ki, hogy a törvényszék a védelem kiegészítésére vonatkozó indítványt nem fogadja el.

H. S.

Bethlen beteg, később kerül sor a kihallgatására

(A Magyarország tudósítójától.) A bíróság ma délelőtt kilenc óra után pár perccel vonult be a törvényszék nagy esküdtszéki termébe és megkezdődött *Dréhr* Imre perének folytatólagos tárgyalása. *Bethlen* István gróf tanukihallgatását várták a mai

RADEGUND
GRÁC mellett
Magaslati gyógyhely és vízgyógyintézet
Május 1-től június 30-ig fél szobaárak. Radioaktiv víz, uszoda, teniszpálya. Pompás kirándulási alkalmak. Kedvező autobuszközlekedés.
Felvilágosítások a Kurkommission útján

Stefánia úti villarayonban
Thökölyút 84 (Jávor ucca sarkán), 3-szobás összkomfortos
villalakás augusztusra kiadó!

Megnyilt
a
CSÁRDA
a Palatinus Parkban
Felsőmargitsziget
Az 1 pengős Palatinus fogyasztási jegyek
a hidvámnál és a 26-os autobuszon kaphatók

napra, ez *a tanukihallgatás azonban elmaradt.*

Töreky Géza elnök a főtárgyalás megnyitása után *Bethlen* gróf után érdeklődött, mire a bírósági altiszt jelentette, hogy *a volt miniszterelnök nincs jelen.* Zalán Kornél, a Törekytanács titkára felolvasta Bethlen gróf bejelentését: *beteg, a mai tárgyaláson nem jelenhet meg.* Töreky elnök ezt a bejelentést kiegészítette azzal, hogy *a tanu a főtárgyalás egy későbbi napjára eljön, a törvényszék tehát szükségtelennek találja, hogy vallomását felolvassa.*

Batthyány Gyula gróf tanut kereste azután az elnök, *ő sem volt jelen.* Zalán Kornél ismertette a tanu levelét: *Londonban tartózkodik, felmentését kéri a kihallgatás alól.*

Batthyány Lajos gróf kérvényt adott be, hogy felesége *súlyos epebajban szenved,* ő kénytelen az ágya mellett tartózkodni, nem tud megjelenni a tárgyaláson. Kérte személyes tanuskodásának mellőzését azzal, hogy *a vizsgálóbíró előtt tett vallomásához semmit sem tudna hozzátenni,* azt a vallomást eskü alatt tett kijelentéseknek tekinti. A bicskei kastély ügyében sem *Bethlennel,* sem *Vass* Józseffel, sem *Dréhrrel* nem tárgyalt.

Lakatos Frigyes tanu sincs jelen. *Meghalt.*

Gál Jenő védő és *Bary* ügyész meghallgatása után a törvényszék elrendelte *Batthyány* Lajos gróf vallomásának felolvasását. *Batthyány* Gyula vallomásának felolvasását pedig mellőzte azzal, *nincs kizárva, hogy a tanu ép úgy mint Bethlen István gróf, a tárgyalás egy későbbi napján megjelenik.*

Batthyány Lajos a vizsgálóbíró előtt azt vallotta, hogy a bicskei kastély eladásába közvetlenül nem folyt be, nem kérte *Bethlen* Istvánt, hogy járjon közbe a népjóléti minisztériumban *Vass* Józsefnél a bicskei kastély megvásárlása végett. Csak fia és volt menye elbeszéléséből tudja, hogy az ingatlant *Krausz* Simon közvetítésével adták el és a vételár címén *425.000 pengőt kaptak.*

Turi Béla a bicskei szemléről

Turi Béla országgyűlési képviselő volt a mai tárgyalás első tanuja. 1928 nyarán *Frey* Vilmossal együtt kikisérte *Vass* Józsefet Bicskére. Nehezen tudja rekonstruálni a Bicskén elhangzott beszélgetést, *benyomása azonban az volt, hogy Vass József meg akarja vásárolni a kastélyt.* Nem hallott *Vasstól* olyan kijelentést, mintha *Bethlennek* része lett volna a kastélyvásárlásban. *Dréhr szerepéről nem tud semmit.*

Töreky elnök: Vass József az utóbbi időben panaszkodott Dréhrre?

Turi: Nekem soha.

Gál Jenő védő intézett kérdéseket a tanuhoz. Tudja-e, hogy a bicskei kastély megvásárlása csak *láncszeme* volt annak a programnak, amelyet Vass maga elé tűzött és amelynek megvalósítása során a bicskei kastélyon kívül *számos más ingatlant vásárolt?*

— Tudom, hogy *több kastélyt is vásárolt* — mondotta *Turi* Béla. — Ott volt például a *Latinovics-féle kastély és más ingatlanok.* Ezekről a dolgokról azonban *Vass nem beszélt velük.* Barátaival semmiféle hivatalos ügyről nem beszélt. Tudom, hogy Vass Józsefnek *volt szociális programja* és ha megvette a kastélyt, akkor ez a vétel az ő szociális programjának végrehajtásához tartozott.

Szász József nyugalmazott államvasúti főintéző, a Bicskei Takarékpénztár igazgatója a 374.000 pengős átutalásról és a Batthyányak anyagi gondjairól vallott.

Islik György, Batthyány Gyula gróf titkára és Turi Béla országgyűlési képviselő (Sipos Béla rajza)

A Batthyány család titkárának vallomása a kastélyvásárlás előzményeiről és lebonyolításáról

Islik György, a Batthyány-család titkára tett azután vallomást. Előadta: *ő tett javaslatot Batthyány Gyula grófnak, hogy azokat az ingatlanokat, amelyek nem hoznak hasznot, értékesítsék.* Hogy kivel tárgyalt a gróf a kastély eladásáról, azt nem tudja, csak pár hónap multva közölte vele gazdája, hogy *sikerült eladni a kastélyt 500.000 pengőért.*

— Még előbb történt, hogy Vass miniszter úr kiszállt a kastélyba? — kérdezte Töreky elnök.

— Igen, a kegyelmes úr kijött az államtitkár úrral, minden szobát tüzetesen megnézett, a parkot azonban már nem nézte meg, mert fáradt volt. A terraszon *Dréhr* államtitkár úrhoz fordult és a következőket mondotta: »*Azt hiszem, most már látod, hogy mégis megér 500.000 pengőt*«. Dréhr Imre úr csak nézett, nézett, nekem nem is nagyon tetszett a dolog, *egy szót sem szólt.* Én azt tartottam, hogy 500.000 pengőnél többet ér a kastély, hiszen *1912-ben Batthyány grófék egymillió koronáért vették* s mikor szó került az eladásról, én *800.000 pengőt* javasoltam.

Töreky elnök: Hallott arról, hogy *Bethlen miniszterelnök úrnak* is volt szerepe a vásárlsánál?

A tanu: Nem tudok róla.

Töreky: Megbecsülte valaki az ingatlant?

A tanu: Két bizottság járt kint.

Szász József (Sipos Béla rajza)

A grófné kijelentette: „rendben van a kifizetés"

Töreky: Mennyit kaptak ténylegesen a kastélyért?

A tanu: 425.000 pengőt. Illetve csak papiron kaptunk ennyit. Én meg is kérdeztem a grófné őméltóságától, hogy miért, de ő legyintett: »*Rendben van, maga ezzel ne törődjön*«.

Azután elmondotta, hogy a grófné utasítására megjelent Budapesten a Krausz-bankháznál, fel akarta venni a pénzt, a bankban azonban kijelentették, hogy *jobban szeretnek átutalással dolgozni ilyen nagy összegnél.* Ezután történt meg az átutalás. A bank csak *374.000 pengőt utalt át.* Erre mondta a grófné azt hogy *rendben van.*

— Miért nyugodtak ebbe bele? — kérdezte az elnök.

— Én nem nyugodtam bele, de *a grófné azt hajtogatta, hogy rendben van, a többivel ne törődjek.*

A bevétel *elkönyvelésének* kérdése körül vita fejlődik ki az elnök és a grófi titkár között.

— Nem értem ezeket a könyvelési technikákat — mondotta Töreky.

— *A grófné belenyugodott.*

— Önnek nem úgy kell könyvelnie, hogy ki miképpen nyugszik bele. Tisztességes könyvelésnél a belégek szerint könyvelnek és nem úgy, hogy ki mit mondott.

— Kérem, én *magánalkalmazott voltam.*

— *Mindegy.* Pénztáros volt, úgy kell könyvelnie, ahogy könyvelni szoktak.

A tanu végül azt mondotta, hogy a grófné jobban ismerte az ügyet, mint ő.

Méhes Ignác szavazóbíró kérdéseire elmondotta, hogy a Krausz-bankházzal — ettől az ügytől eltekintve — *soha semmiféle összeköttetésben nem voltak.*

Gál Jenő kérdezte ezután a tanut.

— Az ön véleménye szerint miért mondta a grófnő, hogy rendben van az elszámolás?

— Azt gondoltam, talán azért, mert *a különbözetet felvette személyes szükségleteire, vagy pedig olyan célra fordította, amire nem akarta, hogy én tudjak.*

— *Dréhr* megfordult a Batthyány-kastélyban?

— *Sem azelőtt, sem azután,* hogy Vass miniszter úrral megnézték a kastélyt.

— Hallott valakitől valamit arról, hogy Dréhrnek érdeke lett volna, hogy az eladás létrejöjjön?

— *Sohasem.*

Bary ügyész ellenezte, *Gál* Jenő kérte a tanu megesketését. A törvényszék *megeskette Islik Györgyöt.*

Frey Vilmos országgyűlési képviselő volt a következő tanu. Résztvett a bicskei kiránduláson, azután megjelent a bicskei plébános vacsoráján. Semmiféle beszélgetés nem folyt a vacsorán a szemle eredményéről, de olyan kijelentés elhangzott, hogy *ha megfelelő az ingatlan, akkor a miniszter megveszi.*

— Vass József tett-e olyan kijelentést, hogy *Bethlennek* van valami szerepe az ügyben? — kérdezte az elnök.

— *Nem,* mert sem előzőleg, sem utólag nem tudtam a bicskei kastély megvételéről semmit.

— Dréhr tett valami kijelentést?

— *Nem.*

A szakértők számítása szerint 800.000 pengőt is megért az ingatlan

Majorossy Gyula müszaki főtanácsos volt a következő tanu, akire tegnap Dréhr a bicskei kastély szakértői megvizsgáltatásának kérdésével kapcsolatban hivatkozott.

— *Önt küldték ki a bicskei ingatlan megbecsülésére?* — hangzott el az elnök kérdése.

— *Külön megbecsülésre nem küldtek ki,* — válaszolt a tanu — *hanem Scholtz államtitkár úrral és Czárán osztálytanácsos úrral, valamint a betegápolási osztály főnökével autón mentünk ki Bicskére.* Megnéztük, milyen célra alkalmas az ingatlan. Hozzávetőleges becslést is csináltunk. Nem emlékszem arra, hogy szóban vagy írásban terjesztettem elő becslésemet.

— Milyen értéket állapított meg?

— Nem állapítottam meg értéket. Ilyenkor mindig a használati értéket szoktuk kutatni. Azt vettem alapul, hogy *5000 pengőbe* kerül egy ágy beépítése. *A bicskei kastélyban körülbelül 140—160 férőhely volt.*

— Volt-e szó a vizsgálat során arról, hogy *mit ér* a bicskei ingatlan?

— Erről nem tudok.

— Arra nem emlékszik, hogy kombináltak-e úgy: *ha 500.000 pengőért megveszik az ingatlant, van-e még szükség befektetésre?*

— *Így nem számítottunk.*

A tanu azután *Méhes* szavazóbíró kérdésére elmondotta, hogy *a kastély kissé elhanyagolt állapotban volt,* de azért egészen könnyen át lehetett alakítani. Azt, hogy a főváros több mint 600.000 pengőt költött az átalakításra, *kissé túlzottnak találja.*

Gál Jenő védő néhány kérdést intézett a tanuhoz. *Töreky* elnök félbeszakította azzal, hogy *ne nyomozzon.* Végül az elnök nem engedte meg több kérdés feltevését. Ezután *Dréhr* Imre fordult kérdéseivel *Majorossy* Gyulához.

— *Referált-e ön nekem ebben, vagy más hasonló ingatlanügyben?*

— *Nem emlékszem rá.*

— *Kapott tőlem utasítást ingatlanvásárlási ügyekben?*

— *Közvetlenül sohase kaptam.*

— És közvetve?

— Én az *ügyosztályvezetőtől* kaptam utasítást. Hogy ő kitől kapott, nem tudhatom.

Ezután a *becslési alap* iránt érdeklődött *Dréhr* Imre, közben kifejtette, hogy ha alapul vesszük a tanu kije-

Tavaszi napokon

a házasszony **„Kronprinz"**-et használ, mert az megvédi az elavult, nagyterjedelmű, túlsok fűtőanyagot fogyasztó konyhatűzhely kellemetlen hőkiáramlásától és amely bármely kis helyen is elfér. A „Kronprinz" mindenkit bámulatba ejt stabil, elegáns konstrukciójával, elsőrangú gyártmány, melyet alacsony **22** pengő áránál fogva — mint azt már 160.000 háziasszony használja. Önnek is használnia kell. — A **„Kronprinz"** petrol-gázkészüléket minden évszakban szívesen vásároljuk, mert az füst- és szagmentesen **főz, süt és fűt** és a közönséges petróleumot egy intenzív kék gázlángocskába alakítja át. **Nagy tüzelőanyagmegtakarítás.** Nyaralásnál is nélkülözhetetlen.

Látogassa meg lerakatomat:

Budapest, VI., Andrássy út 31

Wien, Linz, Graz, Innsbruck, München

Főzésbemutatások természetes étkekkel minden csütörtökön 3 órától kezdve.

Kérjen ár- és referencia-katalógust

Kronprinzwerke K. B. Kimpink

Guntramsdorf bei **Wien** cégtől

Okvetlen ügyeljen a „KRONPRINZ" névre!

A gyomorfájás, gyomornyomás, bélsárpangás, alhasi vérbőség, nagyfokú erjedés, rossz emésztés, fehér nyelvlepedék, kábultság, fülzúgás, halvány arcszín, migrén, kedvetlenség a természetes **Ferenc József** keserűvíz használata által igen sok esetben hamarosan elmúlik.

Sipos Béla

PN

RAJZOLJÁK A FŐPOLGÁRMESTERNÉT

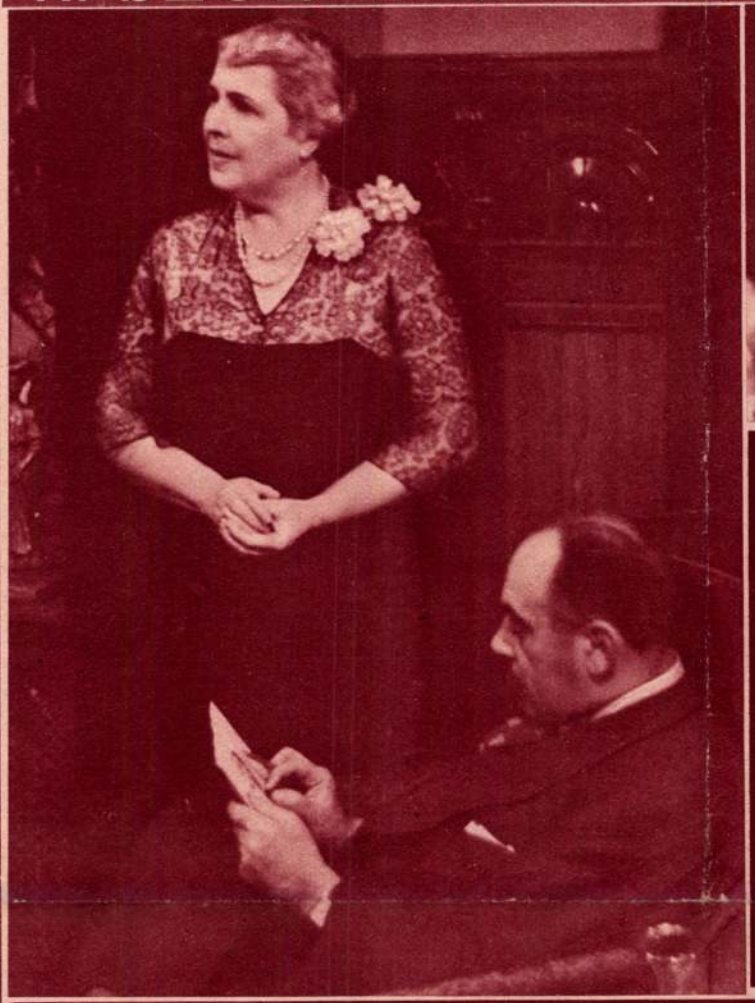

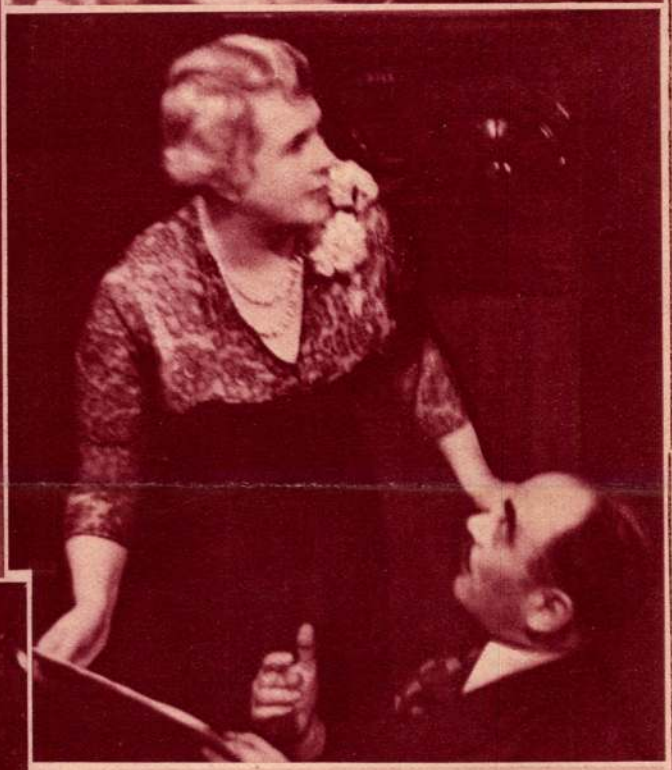

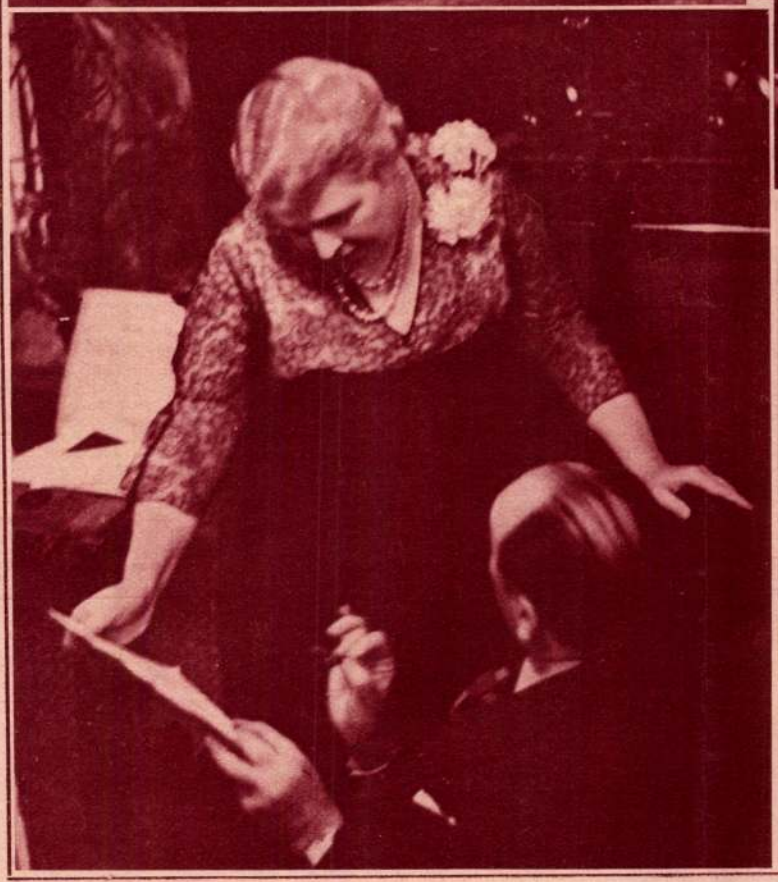

DR. SIPŐCZ JENŐNÉ
(Sipos Béla rajza)

Pesti Napló képes mell. 1934. dec. 9.

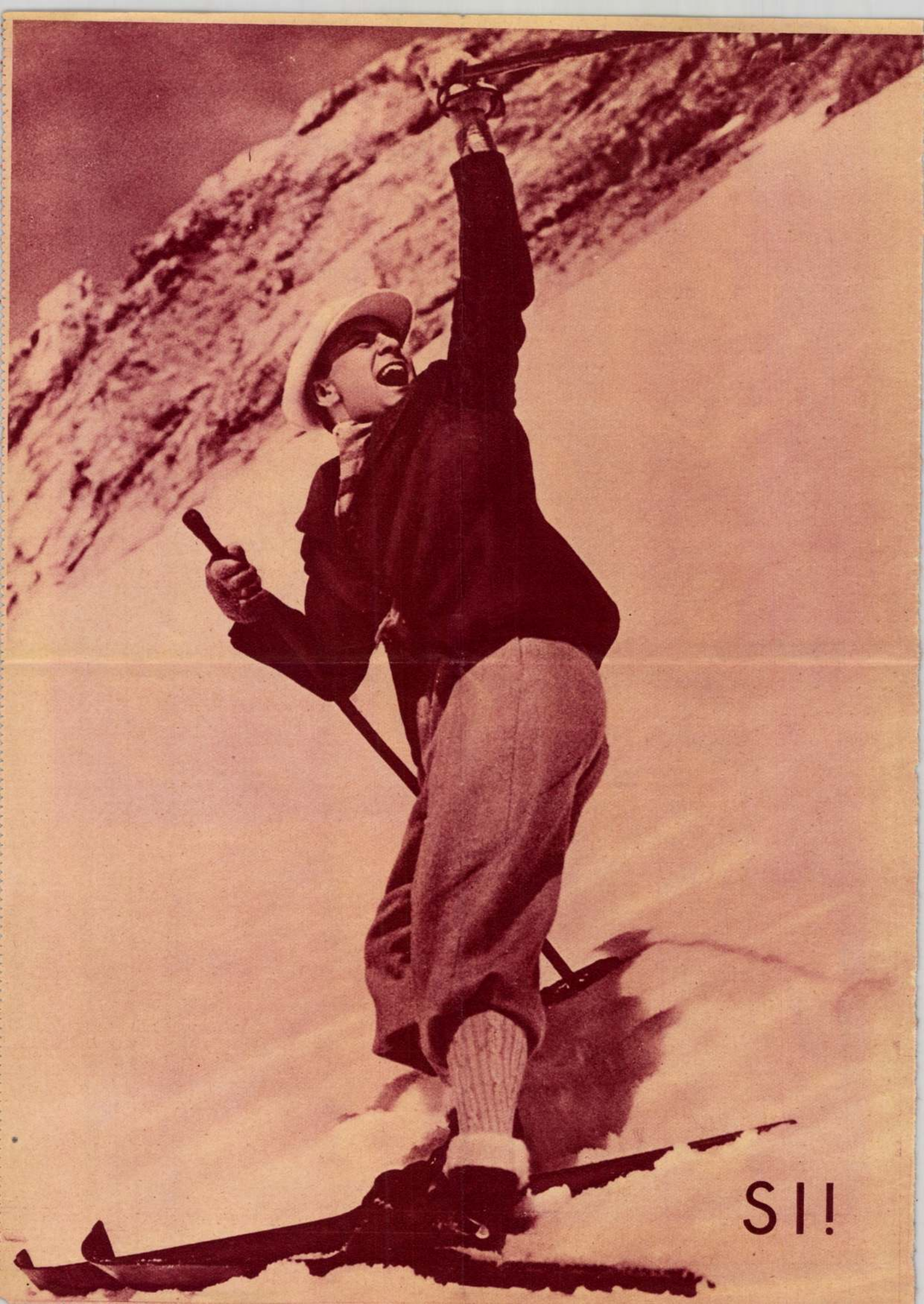
SI!

Sipos Béla
Művészet, 1938. 96. l.

SZLOVÁKIAI MŰVÉSZEK

Kassa, 1938. május.

Évekken át figyelemmel kisértem a szlovákiai magyar művészi élet megnyilatkozásait. Különösen Kassán, mert ez a város *Keletszlovákia* legideálisabb kultúrvárosává fejlődött. Maga a város is festői képében pompás látvány... Annyi remekmű halmozódott fel *Szlovákia* e magasrendű, kultúrális gócpontjában, hogy joggal megdöbbent az a tény, úgy az alkotó, mint az alkalmazott művészettel szemben általában nagy közöny nyilvánult meg eddig a közönség részéről.

A szlovákiai napisajtót sokkal inkább köti le a napi munka, semhogy a különösen művészi törekvéseket támogathassa. Fájdalmas az is, hogy anyagi eredményeket sem igen értek el az eddig megrendezett különféle tárlatok. Ennek részben oka lehet, hogy a *Gömöry* János elnöklete és *Fényes* Andor dr., a Budapesten is ismert jeles esztéta művészi vezetése alatt álló *Kazinczy Társaság* képzőművészeti csoportjának ez az együttes bemutatkozása nem a *Városi Múzeum kitünő kiállitási termeiben, hanem egy e célra kevésbé alkalmas helyiségben történt.* Csodál-

fordult

koznunk kell azon, hogy a kedvezőtlen helyi viszonyok ellenére is: a várakozást sokszorosan felülmuló látogatottságot tapasztalhattunk az alább részletesen ismertetett tárlaton. Ez a kivételes siker azonban még nem biztosítja az ottani művészek jövőbeli fejlődésének nyugodt menetét. Hogy azonban a művész tartós közönségsikert is arasson, kell, hogy munkáját ékesszólóan ismertessék. Lapokban, folyóiratokban, felhívások, előzetes ismertetések és kritikák jelenjenek meg, hogy a *műbarát közönséget szinte állandósult tespedtségéből felrázzák* és alkalmat adjanak az érdeklődőknek, hogy a kiállításokat tömegesen látogathassák.

Hiába alkot a művész artisztikus műveket, ha a látogató, bár elismeri érdemeit, kellő érdeklődés hijján nem akad vásárló, nem akad a nemes művészetért rajongó mecenás.

Szöllős Gyula

*

Végigszemléltük e tavaszi kiállítást. Mint vendégek tapintatlanok volnánk, ha e kiállítás külsőségeit tollhegyre vennénk. Kellemes oázis, hogy már a terembenyitásakor felénk szegeződik Sipos Bélának, a Budapesten is előnyösen ismert grafikusnak nehány sikerült munkája. A Saljapin és Kokoschkáról készült ceruzarajzok finoman pallérozott művészlélekre vallanak.

ALAPÍTVA · 1577
KIR. MAGY
NYOMDA
BO
BUDAI
KOSSUTH L
TELEFO
BUCHH
DER K
UNIVERSITÄ
LIB
DE LA
DE L'UN
ROYALE
POST
BUDAP
LEIPZ 29.165,
PARIS 160.010.

Sipos Béla

Nincs üveg mozaik ablakok készítője Marosvásárhelyt

Ki? 177. l.

Sipos Béla

épitész - grafikus

Kassa

lásd

=

Csíkvári Abanj

149. l.

T. 1845.

ölgy fejéket piros szalagból, Garibal-
ori övet és cachemir szoknyát alján
rata:

ÖZÉK
rnok 50ik számához 1861.
atterméből.

1861.

cm.

Sipos B.

Építészhallgató

Hannos Kavikatusája

Megfagyott Mucsikus

1908.

Nem is akarok ennyire szerénytelen lenni, csak arra kérem nagyon: legyen olyan szives és irja fel egy cédulára azon képkereskedők nevét, esetleg címét is, a kikhez fordulhatok, hogy nekem viszonteladás céljából egy-egy képet kiadjanak, és a kiknek Ön oly jó és szives volt érdekemben egy pár szót szólni.- A cédulát talán Gyuszika volna oly kedves Pali utján hozzám juttatni.

Higyje el kérem, kedves doktor ur: ha erre a remélt segitségre nem volna oly nagyon és oly sürgős szükségem, soha sem molesztáltam volna fenti kérésemmel, de én Villi lehetetlen magatartása által egy sötét zsákutcába kerültem, a mennyiben most már nem csak az én, hanem az ő adosságait is fizetnem kell, és - sajnos,- nem tudok se ki, se be. És most azáltal vélek kétségbeesett helyzetemen valamelyest segiteni, hogy talán sikerül ily módon egy-két képet eladni és egy kis mellékjövedelemhez jutni.

./.

Sipos Béla

kassai építész

l.

Wick Kassa tört

328. l.

sapat szervező bizottsága.
— Telefon: 86—4—85.

ább hozzá, hogy minden
Világjamboree-ra!

onyunk!

nagyar cserkészmozgalomnak.
e, magyarországi megrendezése rend-
len magyar cserkész csapat elé.
kíszeretnék venni ebből a munkából
parancsolja, hogy az élen járó csa-
orre megrendezésében, másfelől pedig
lelki értékeiből, minél gazdagabban

ok áldozatkészsége és a magunk be-
, — hogy anyagiak hijján, egyetlen

Sipos Béla

építészhallgató

1 zárnos karikatúrája

repr.

Megfagyott Muzsikus

1909

MAGYARORSZÁG
46

Sipos Béla

Thieme Becker
XXXI. 97.

(Lyka)

Ovinda

Sipos Béla: Saljapin

ssai kiállításáról

Kató Kálmán „Műtermének" idei tár
ban legsikerültebb sorrendben a harmadik:
day Gerőnek „Szent István királyunk élet
rendezett tárlata, melyet már aktuálítása r

j. M
A Műc

Épül a Horthy Miklós híd

(Sipos Béla rajzriportja)

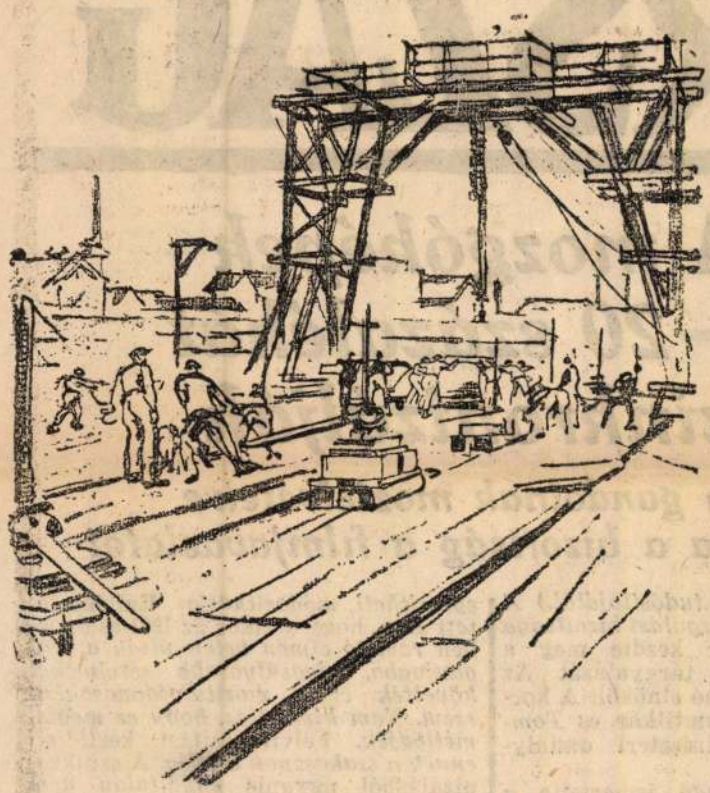

»Munkahíd« a pesti oldalon

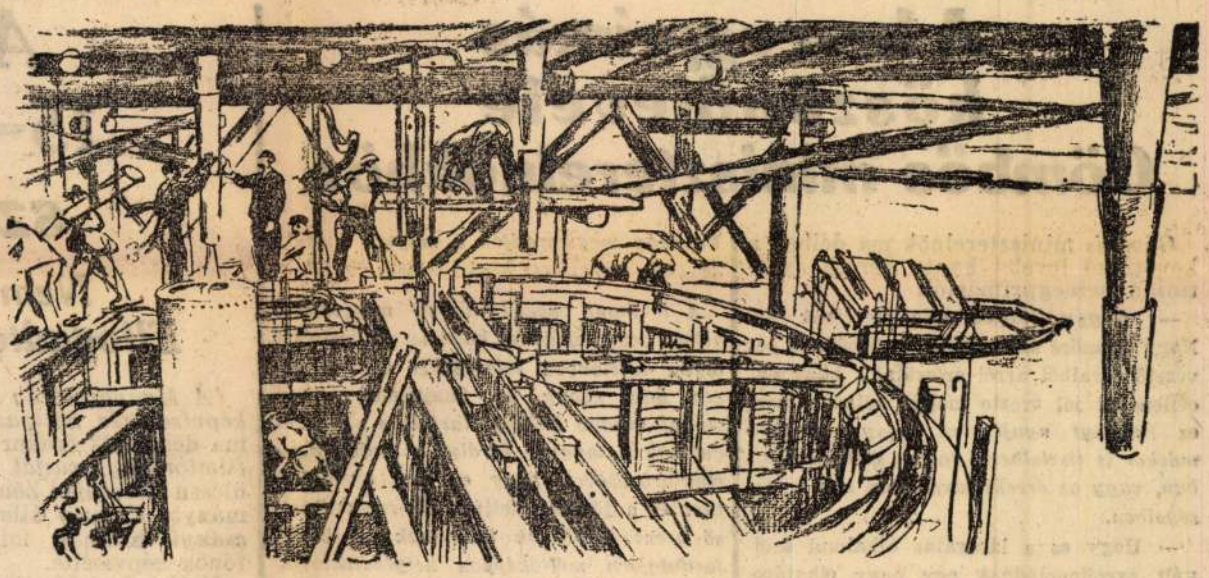

Épül a pillér a munkahíd alatt

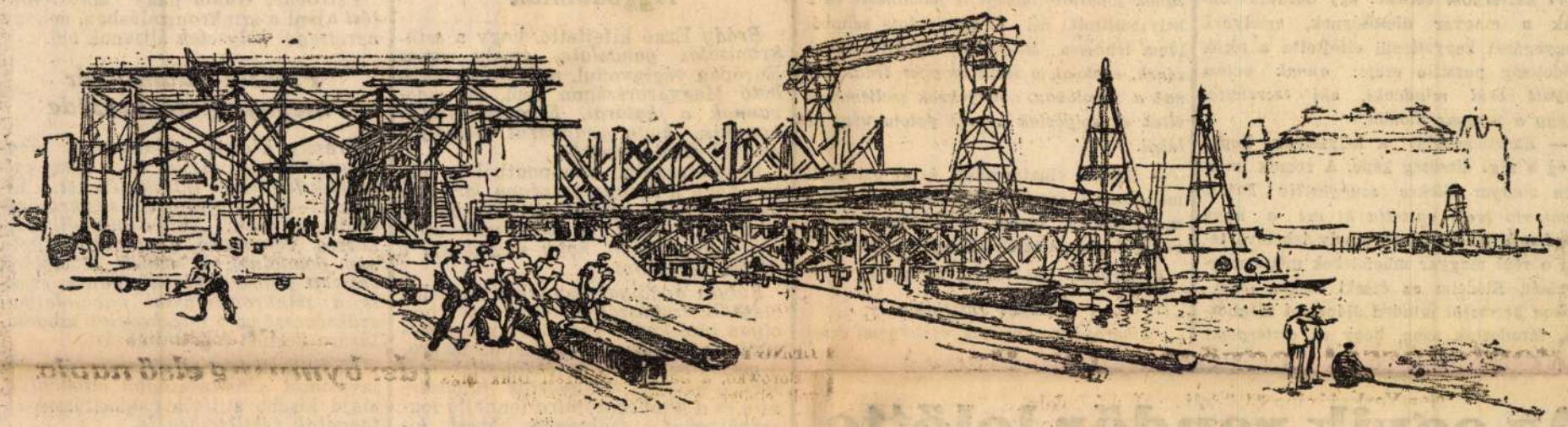

A hídépítés panorámája Budától Pestig

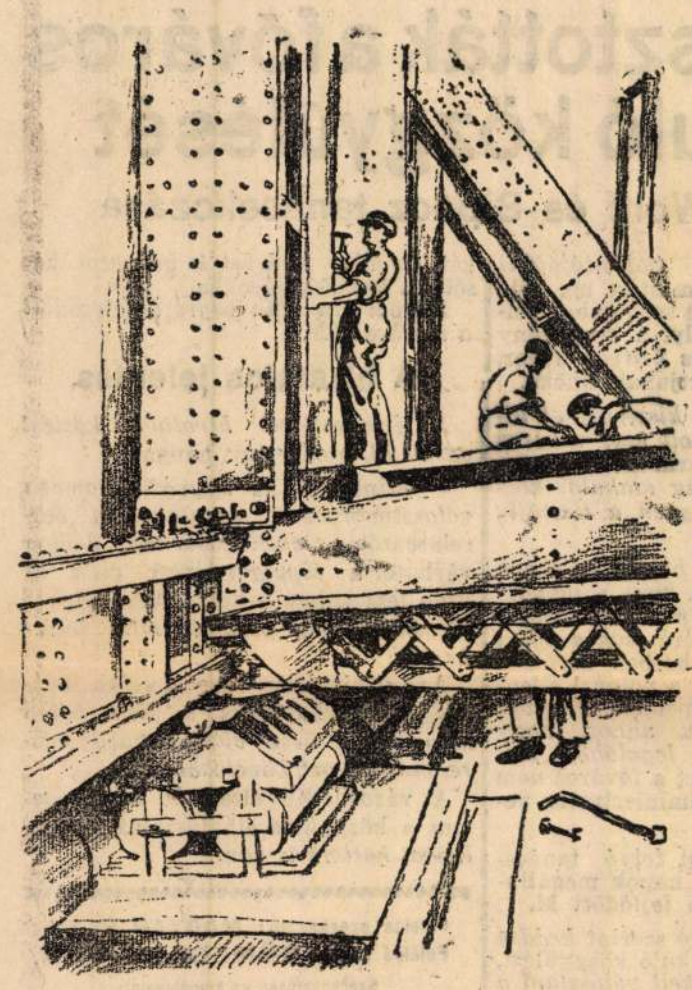

A vashároms zög

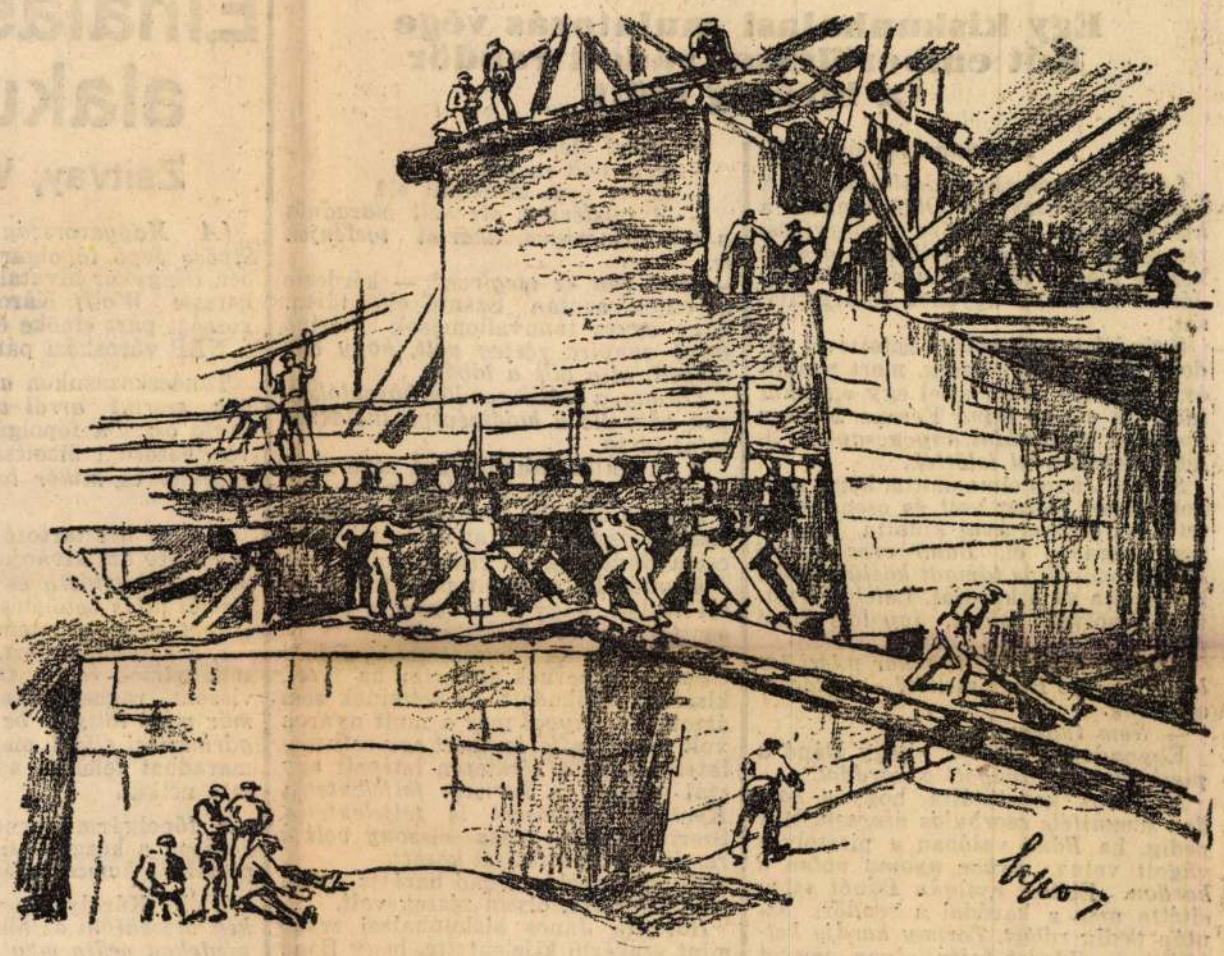

A budai partpillér már készen van

A Boráros tér és a Lágymányos között egy éve folyik az új Horthy Miklós híd építése. A hatalmas budai parti pillér már készen áll, a pesti pillér is épül. Emberi erő és óriás mozgó daruk ereje szövetkezik, hogy nap-nap után növekedjék a budai oldal vasszerkezete is. A munkára két esztendőt irányoztak elő, — a két év a jelek szerint elegendő is lesz. A legérdekesebb munka a pillérek alapozása és építése. »Munkahidakon« felfüggesztett súlylyesztőszekrényekben, láthatatlanul dolgoznak itt a munkások (1. és 2. rajz). Az új híd újabb diadala lesz a magyar technikának. Képriportunk a nagy munka egész panorámáját bemutatja.

MAGYARORSZÁG

A hercegprímás köszönőlevele Gömbös miniszterelnökhöz

Gömbös miniszterelnök ma délben a következő levelet kapta *Serédi* Jusztinián hercegprímástól:

— *Nagyméltóságú miniszterelnök úr!* Nagy örömöre szolgált szíves levelének bevezető soraiból arról értesülni, hogy excellenciád jól érezte magát nálam, mert ez *reményt nyujt arra, hogy a jövőben máskor is tisztelhetni fogom székvárosomban, vagy az érseki javadalom szép erdőségeiben.*

— Hogy ez a látogatás alkalmul szolgált excellenciádnak egy nagy elhatározásra, amelynek eredményeképpen visszavarázsolható lesz részben az *árpádkori Esztergom emléke.* egy darabja annak a magyar dicsőségnek, amelynek ragyogását kegyetlenül elfojtotta a török hódoltság pusztító ereje: *annak velem együtt örül mindenki, aki szeretettel csügg a magyar Sionon.*

— Excellenciádat a helyszínen kapta meg a régi dicsőség képe. A romok *minden magyar lélekre szuggesztiv hatást gyakorló ereje váltotta ki azt a nagy horderejü elhatározást,* amely lehetővé teszi a régi magyar műemlékek méltó megőrzését. Elődeim az érseki széken századokon keresztül minden áldozatot meghozva, fáradoztak azon, hogy *az esztergomi Várhegy megmaradjon a magyar kultúra kövekbe merevitett hirdetőjének.*

A trianoni békediktátum megfosztott attól, hogy elődeim kötelességteljesítését olyan mértékben folytassam ezen a téren, mint ahogy az óhajtásom volna. *Annál inkább hálával tartozom excellenciádnak a magyar királyi kormány azon elhatározásáért,* hogy a Várhegyen feltárt és a jövőben feltárandó romokat *első szent királyunk halálának 900-ik évfordulójára méltóképpen helyreállíttatja.*

— Most még csak azért imádkozom, hogy ez a közelgő jubileum *az ország sorsának jobbrafordulását is jelenthesse* és a helyreállított ősi királyi palota szimbóluma lehessen *Magyarország újjászületésének, azoknak a szent magyar tradicióknak a vonalában, amelyeknek szellemében éltek és dolgoztak a régi palota urai és lakói.*

— Kegyes elhatározását és az azt közlő meleghangú sorokat még egyszer hálásan megköszönve, kérem excellenciádat, fogadja őszinte tiszteletem nyilvánítását.

Esztergom, 1935 június hó 13-án.

Serédi Jusztinián
bíboros-hercegprímás, esztergomi érsek

A mozgóképek 15—20 százalékát szinkronizálják

Nem gondolnak mozielvételre
Elfogadta a bizottság a filmjavaslatot

(A Magyarország tudósítójától.) A *képviselőház közigazgatási bizottsága* ma délben 12 órakor kezdte meg a *filmtörvényjavaslat* tárgyalását Az ülésen **Bessenyei** Zénó elnökölt A kormányt *Preszly* államtitkár és *Tomcsányi* Kálmán miniszteri osztályfőnök képviselte.

Meskó Rudolf előadó ismertette a javaslatot.

Aggodalmak

Bródy Ernő kifejtette, hogy a *szinkronizálás gondolata,* amely egész Európán végigvonul, *nem helytelenithető* Magyarországon sem, *de megvannak a határai. Elképzelhetetlen ugyanis, hogy magyarul beszéljen például Greta Gaarbo.*

Idegenforgalmi szempontból is fontos, hogy *a Magyarországon járó idegenek eredeti nyelven* kapják meg a filmeket. *Bízik a belügyminiszter itélőképességében, hogy megtalálja a helyes középutat.*

Súlyos aggályai vannak a javaslat *második szakaszát* illetőleg, amelyben *olyan intézkedés* van, hogy a belügyminiszter a mozgófényképüzemekre, *a mozgófényképek hatósági ellenőrzésére, a magyar filmgyártás fejlesztésére és a filmbehozatalra* fennálló jogszabályokat a szükséghez képest *kiegészitheti, módosithatja.* Emlékeztetett arra, hogy amikor az 1921-es években *revizió címén belenyúltak a magánjogba, a legsúlyosabb sérelmeket követték el a mozitulajdonosokkal szem. Nem kivánatos, hogy ez megismétlődjék.* Felvilágositást kért, *mi ennek a szakasznak a célja.* A szinkronizálásból ugyanis *egyáltalán nem következik* a mozisok jogviszonyának *felülvizsgálása.*

Petrovácz Gyula nagy *körültekintést* ajánl a szinkronizálásban, nehogy *nevetséges helyzetek* álljanak elő.

Preszly államtitkár megnyugtató beszéde

Preszly Elemér államtitkár megnyugató kijelentéseket tett: *nem csinálnak felesleges intézkedéseket,* a filmek *15—20 százalékának szinkronizálását* tervezik. Ami *a második szakaszra vonatkozó aggályokat* illeti, *nem gondolnak a mozik elvételére, szerzett jogok sérelmére,* hanem *csakis a szinkronizálással kapcsolatban szükségessé váló intézkedések* kibocsátására kérnek felhatalmazást.

Az államtitkár felszólalása után a javaslatot *általánosságbn elfogadták,* majd kisebb stiláris módosítással *elfogadták részleteiben* is.

Az egyik rendőr lelőtte, a másik agyonvágta

Egy kiskunhalasi mulatozás vége
Két emberöléssel vádolt rendőr a bíróság előtt

Kiskunhalas, június 14.

(A Magyarország tudósítójától.) A kalocsai törvényszék *Oláh* tanácsa a *kiskunhalasi* városháza közgyűlési termében ma reggel félkilenc órakor kezdte meg *Szántó* János és *Tornay* József rendőrök ügyének főtárgyalását.

Szándékos emberölés bűntettével vádolja őket az ügyészség, mert a mult év november 18-án éjjel egy éjszakai incidens során *Bánó* Ferenc 24 éves postatisztet *karddal agyoncsapták,* illetve *revolverrel lelőtték.*

Szántó János elmondotta, hogy amikor *Bánó* részeg volt és csendre intette, az cigarettával kinálta meg; ő nem fogadta el, *Bánó erre szidni kezdte, szóváltás támadt közük. Bánó* kirántotta az ő kardját. Lefelé tartotta a revolver csövét, *igy lőtt Bánó felé.*

— *Ha ön lefelé lött, akkor miért találta a golyó Bánó mellét?* — kérdezte az elnök.

— *Nem tudom.*

Elmondotta *Szántó,* hogy Bánó *a pisztolyra is rávágott a karddal.*

Az elnök konstatálta, hogy a *kardon semmiféle csorbulás nincsen.* Már pedig, ha *Bánó* valóban a pisztolyra vágott volna, *akkor nyoma volna a kardon.* Előbb nyilván Bánót sebesítette meg a karddal a rendőr, azután pedig *rálőtt. Tornay kardja kettétört az áldozat fején,* olyan nagyot ütött rá.

— Nem tudták volna visszaszerezni a kardot anélkül, hogy lőttek volna? Hiszen az előírás szerint az emberi életet, amennyire lehet, *kímélni kell* — mondja az elnök.

— *Tudtam, hogy ért a kardforgáshoz Bánó, nem mertem szembeszállni* vele, — felelte *Szántó.*

— *Miért nem sipolt?*

— *Nem volt rá idő.*

— Miért nem menekült el?

— *A rendőrnek ott kell maradnia a tett színhelyén, akármi történjék is.*

— *Hol van ez megírva?* — kérdezte az elnök, azután Szántó elé tárta, hogy egyes tanuvallomások szerint *Bánó annyira részeg volt, hogy dülöngélt, alig állt a lábán.*

Tornay, a másik rendőr, hasonlóképpen adta elő a halálosvégű incidenst, mint társa.

A vádlottak kihallgatása után megkezdték *a tanuk kihallgatását.*

Katona Mihály kiskunhalasi városi tisztifőügyész szerint az emlékezetes estén *Bánó* nagyon részeg volt.

Komlós Balázs volt postafőnök arról vallott, hogy Bánó mindig rendesen teljesitette kötelességét.

Ádám Gyula joghallgató *Bánót* csendes embernek ismerte; ha ivott, kissé hangoskodott, de senkinek sem ártott. *Tornayval* már a mult nyáron volt valami afférja, mert egy esti mulatozás után a sétatéren letépett egy szál virágot és *Tornay feljelentette. Kerékpárkihágásért is feljelentette.* Szerinte tehát *rossz viszony volt a rendőr és a postatiszt között.*

Varga László, *Bánó* barátja, nem tud semmiről, olyan részeg volt.

Horváth János kiskunhalasi szabó mint szakértő kijelentette, hogy Bánó kabátját *átvághatták* valamivel.

A védelem azt állította, hogy a ruhát esetleg utólag szúrhatták át, *a vád szerint viszont rendőrkardtól származik a szakadás.*

A tárgyalást egy órakor félbeszakították. Három órakor folytatják. Még huszonnyolc tanut hallgatnak ki.

Elhalasztották a főváros alakuló közgyűlését

Zsitvay, Wolff és Sipőcz tanácskozása

(A Magyarország tudósítójától.) *Sipőcz* Jenő főpolgármestert ma délben félegykor hivatali szobájában felkereste *Wolff* Károly, a keresztény községi párt elnöke és *Zsitvay* Tibor, a NEP városházi pártjának elnöke.

Tanácskozásukon *a kiszivárgott hirek szerint arról volt szó, mikorra hívja össze* a főpolgármester a törvényhatósági bizottság *alakuló közgyűlését* és *mikor legyen a tisztújitás?*

A NEP-hez tartozó *bizottsági tagok egy része* azt kívánja, hogy a *polgármesterválasztásra* és a *többi főtisztviselői állás* betölétésére *csak a nyári szünet után,* szeptemberben kerüljön sor, a kereszténypárt, a polgári ellenzéki pártok és a szociáldemokraták viszont ragaszkodnak ahhoz, hogy *már most töltsék be legalább a polgármesteri állást,* mert a főváros nem maradhat felelős adminisztratív vezető nélkül.

A főpolgármesternél folyó tanácskozáson a közgyűlési napok megállapításáról *hosszas vita* fejlődött ki.

Wolff Károly nézete szerint *keddre kell összehivni* az alakuló közgyűlést, *pénteken pedig meg kell választani a polgármestert.* Polgármesterré *minden bizonnyal* egyhangúlag *ismét Szendy* Károlyt választják meg. A *két alpolgármesteri,* tiszti főügyészi és árvaszéki elnöki állások betöltése *őszre maradhat,* ellenben *a legsürgősebb ügyeket még külön közgyűlésen a nyári szünet előtt* le kell tárgyalni.

A *kereszténypárt* ügyvezető elnökét, *Csilléry* Andrást *is bevonták* később a tanácskozásokba.

Három óra után végre befejeződött a megbeszélés.

A hivatalos jelentés

Az értekezletről *hivatalos közlést adtak ki,* amely igy hangzik:

— Minthogy az *ügyvédi kamara választmányának megalakulása* előreláthatólag *csak vasárnap* délben várható, a *főpolgármester csak ez után* lesz abban a helyzetben, hogy a *törvényhatóság összehivásáról intézkedjék.*

Annyi bizonyos, hogy a székesfőváros törvényhatósága *a jövő héten még nem ül össze alakuló közgyűlésre, csak az azt követő héten.*

A városházán elterjedt hírek szerint a közgyűlés elhalasztásának *politikai háttere is van.*

Felelős szerkesztő: MAGYAR ELEK
Felelős kiadó: SÜMEGI VILMOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VII. kerület, Rákóczi út 54. szám

Jegypénztár, hirdetési-, előfizetési-, utazási- és könyvosztály: VII. kerület, Erzsébet körút 18—20

KIADJA A MAGYARORSZÁG NAPILAP R.-T.

Szerkesztőség Bécsben I., Kohlmarkt 7.

Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat nyomása. (Nyomdaigazgató: Wőxner Ignác.)

Lajos Béla

festő és építész

l.

É. Gy. II. 447 l

Fig. II 1941

Sipos Béla

épitész és illusztrátor

* 1888. dec. 14

Jernye

cród

Thieme-Becker

31 k. 97 l.

MDK

Sipos /Pfeiffer/

Berlinben dolgozik

Pérely. Magyar rajzolók külföldön. 193o. 15o.1.

Sipos Albert,asztalos

remekbe faragta Uhl Sándor terve szerint készült ebédlö-berendezést.Renaissance stylus, teak fából. /Lyka D.pázmándi kastélya részére./

Schickedanz tanár terve szerint készitette gr.Zichy Jenö részére háló-szoba fülkéjét.

Szalay Imre: A müvészi ipar az Országos Tárlaton. Müvészi Ipar, 1885/86 évf. 139. l

MDK

Sipos Albert, asztalos.

az épülő szerzetesnők házi kápolnáját Trefort Ágoston vall. és közokt.min. jelenlétében 1886/?/ dec.13.-án szentelték fel,az egy. gazd. hivatal épületének I.emeletén.

S.A.kivitelezte az Ybl Sámor által rajzolt oltárkép keretet, az oltárt, a padokat, gyóntatószéket, stb.

Különféle.- Az egyetemi kórházak telepén. Művészi Ipar. 1885/86. 132.l.

M. D. K.

SIPOS Albert festő

Münchenben a Hollósy-iskolában

tanul.

Réti István: A nagybányai művésztelep

Bp. 1954. 297. l.

Sipos Albert

asztalos készítette
teak-fából Uhl Sándor
tervei alapján Lyka Dőme
pármandi kastélyának
ebédlőberendezését Erső
venezíánsi stílusban. Ki
volt illítva az 1885-ki
ossz. kiáll.

Csáiparm 558. l. - 559. l.
(Keppel.)

MDK

Sipos Albin

III.e.ép.hallg. 1938-39. Kotsis-tanszék

Bérházépület csoportok az V.kerületben. Technika 1940. 170-172 l. alaprajzzal.

Siposalbin

III. cv. ép. hallg. 1938/39

l. Kotsis-tanoich

Technika

1940. 20, 21 l.

Műv.

6.25

1 köt. 4r

Ipolyi

Arnold

A középkori szobrászat Magyarországon.

A M. Tudom. Akadémia XXI. ünnepélyes köz ülésében
Jan. XVII. MDCCCLXIII. olvasta

Sipos Albin

IV. é. ép. hallg. 1940-41.
Kotsis-tanszék
Strandfürdő a Vér-
mezőn. (Terveset)
Abrázkat
Technika
1941. 332. l.

Müv.

C.52

1 Röt. 8r.

Éber

László

Donatello

10 melléklet és 84 rövegbe nyomott
képpel

Betoncsövek gyára. — Betonszerkezetek.
Csatornázás
Föld- és betonmunkák. — Vizépités.
Budapest sz. főv. szerződött csatorna- és vizépitési vállalkozói
Schäfer és Wellisch okl. mérnökök
IRODA: IV., Váci-utca 14. sz. — GYÁR: IX. Koppány-u. 11.
TELEFON: 97—15.

bekötési táblán: „A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Aranykönyve“ feliratot és technikai allegoriákat kell feltüntetni. Kivánatos, hogy az alkalmazott diszitő elemek a magyar ornamentika köréből vétessenek. Ugyanez vonatkozik a megkivánt állványra is. Az „Aranykönyv“ állványon nyugszik, melyet a terem szögletébe lehet állitani. A könyv maga üveg alatt nyerjen méltó elhelyezést. Az üvegszekrény és a könyv legyen könnyen kezelhető. Az állványszekrény egyszerüen és izlésesen készüljön olyan elrendezéssel, hogy a könyv jól szembetünjék, de amellett a környezettel összhangban álljon. Az állvány anyagának megválasztása a tervezőre bizatik. A pályázaton csakis a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet tagja vehet részt. A pályázat kellékei: a bekötési tábla természetes nagyságu rajza, az állványszekrény 1:5 léptékü rajzai, végül műszaki leirás. Pályadij az egyesület Ybl-érme és elkészittetés esetén a dijszabás szerinti tiszteletdij. Beadási határidő: 1908. október 26-án déli 12 óra. A pályaművek az egyesület titkárához névaláirással, avagy jeligés levéllel nyujtandók be. A biráló-bizottság tagjai: Csányi Károly, Hikisch Rezső és Wälder Gyula.

Községház tervezés. Zemplénvármegyei Ujcsanálos község előljárósága az Ujcsanáloson 1909. évben 3 lakó szoba, 1 előszoba, 1 konyha, 1 pince, 1 kamra, 1 tanácsterem, 1 irodai, 1 csendőr szoba és egyéb mellékhelyiségekből álló községház épitésére szolgáló tervrajzának, költségvetésének és műszaki leirásának elkészitésére pályázatot hirdet. A pályatervek május 15-ig nyujtandók be az ujcsalánosi körjegyzőhöz. A pályatervek közül 100 kor. jutalomban csak az fog részesülni, kinek tervezete a képviselőtestület és törvényhatóság által elfogadtatik, mely esetben a dijazott pályaterv a község tulajdonát képezi.

A lugosi közkórház tervpályázata. Krassó-Szörényvármegye a Lugoson 200 ágygyal létesitendő uj vármegyei közkórház terveinek elkészitésére pályázatot hirdetett. A pályázati hirdetmény szerint a pályatervek 1908. évi március hó 31-ének déli 12 óráig voltak benyujtandók. A biráló-bizottság Issekutz Aurél vármegyei alispán, mint elnök vezetése mellett, folyó hó 2-án ülést tartott és megállapitotta, hogy március hó 31-én déli 12 óráig összesen 20 pályaterv érkezett be. A 21-iket, mivel április hó 2-án érkezett, a pályázatból kizárta. A biráló bizottság döntését két hét mulva hozzák nyilvánosságra. A rendes időben beérkezett pályatervek jeligéi ezek: 1. sz. „K. V.“ — 2. sz. „Gyakorlat alapján.“ — 3. sz. „Világosság. Egészség.“ — 4. sz. „A népnek.“ — 5. sz. „Nyugalom“ — 6. sz. „Kórház.“ — 7. sz. „Modern beosztás“ — 8. sz. „1908.“ — 9. sz. (Vörös kereszt.) — 10. sz. „Megyecimer.“ — 11. sz. (körben 13.) — 12. sz. „Humanitás.“ — 13. sz. „Közegészség.“ — 14. sz. „Temes“ — 15. sz. „Betegotthon I.“ — 16. sz. „Betegotthon II“ — 17. sz. „Áldás.“ — 18. sz. (Vörös kereszt két körben.) — 19. sz. „Gloria Dei.“ — 20. sz. (Vörös kereszt.)

A magyarkanizsai városház tervpályázatán a biráló-bizottság a 700 koronás első dijat Reisz Zoltán és a 400 koronás második dijat Schulek János budapesti épitészek tervének itélte oda.

Sirkápolna tervezés. Szabadkán, az u. n. bajai temetőben épitendő szentiványi Jóó Ignácféle családi sirkápolnára, annak idején lapunkban is meghirdetett tervpályázat folytán 9 terv érkezett be az épittető családhoz. — A jury a „Memento“ jeligéjü pályatervnek itélte oda a pályadijat, s az épittető családi bizottságnak az ezen terv szerinti kivitelt ajánlotta. A pályadijnyertes terv — a pályázati feltételek értelmében — a kalocsai érseki hatósághoz lesz felterjesztve, s a jeligés levél csak azután lesz felbontva, ha az érsek az épitkezésre a szükséges egyházi engedélyt megadja.

Az Erzsebet-kilátó tervpályázata. A tanács e hó 11-én megalakitotta azt a biráló-bizottságot, amely a János-hegyre épitendő Erzsébet-kilátóra érkezett pályaműveket el fogja birálni. A főváros hatósága a kilátó épitésére 170000 koronát szavazott meg.

Lejáró tervpályázatok.

Ápr. 30. M. kir. államvasutak igazgatósága: internátus tervezés Ujpesten. Költség butorzat és gépek nélkül 600.000 k. Dijak: I. 1500 k., II. 1000 k., III. 700 k. Megvételi dij: 400 k. (10.)
„ 30. Bartha Miklós szobor-bizottság: Bartha Miklós szobra. Költség 35.000 k. (4.)
Máj. 20. Kaposvár város tanácsa: szinkör tervezés. Költség 120.000 kor. Dijak 800, 500 és 200 kor. Megvételi dij 200 kor. (12.)
„ 31. Marcali járás főszolgabirája: Kórház tervezés Marcaliban. Költség a belső felszerelés nélkül 100.000 k. Dij 300 k. Megvételi dij 200 k. (14.)

* A zárjelben foglalt számok azon lapszámainkat jelzik, melyekben az illető tervpályázatok közzététtettek.

Pályázatok állásokra.

Müszaki tanácsosi és mérnöki állások. A vallás és közoktatásügyi ministerium kebelében szervezendő műszaki osztály tiszti állásaira, nevezetesen 1 műszaki tanácsosi, 2 főmérnöki és 2 mérnöki állásra, a f. é. április 30-ig bezárólag terjedő idő alatt pályázat hirdettetik. A pályázat alá bocsátott műszaki tanácsosi állás a VII., a főmérnöki, illetőleg mérnöki állások pedig a VIII., illetőleg a IX. fizetési osztálybeli illetményekkel javadalmazvák. Felhivatnak mindazok, kik a szóban forgó állások egyikét elnyerni óhajtják, miszerint 1 kor. bélyeggel ellátott és kellően felszerelt folyamodványaikat és pedig kik közszolgálatban még nem állanak az illetékes törvényhatóság főispánja (Budapesten a főpolgármester) utján, a már közszolgálatban állók pedig előljáró hatóságuk utján a vallás- és közoktatásügyi ministerium elnökségéhez a fent jelölt határidőn belül terjesszék be.

Mérnöki állás. A pancsova-kubini ármentesitő és belvizszabályozó-társulatnál üresedésbe jött szakaszmérnöki állás Pancsova város székhelyével pályázat utján fog betöltetni. Az állás nyugdijjogosultsággal van egybekötve és javadalmazása: 2400 kor. kezdőfizetés, ötször megujuló 15%-os ötödéves pótlék, 400 kor. lakbér és 1200 kor. utiátalány. Müködési területén kivül több mint 10 kilométerre szóló kiküldetések után, továbbá az árvizvédelem idejére a társulati illetményszabályzat szerint előirt napidijak és fuvarok járnak. Pályázni óhajtók felhivatnak, hogy életkorukat, valamint minősitésüket és gyakorlati szolgálatukat igazoló okmányaikat a pancsova-kubini ármentesitő- és belvizszabályozó-társulat igazgatóságához Pancsovára cimzett folyamodványokkal április 27-ig adják be. A kinevezendő szakaszmérnök egy évi próbaszolgálat után fog véglegesittetni.

Az Ujvidék városánál megüresedett rajzolói állást Strobl Miklóssal töltötték be. A mult számunkban közölt tudósitásba — valószinüleg a városi mérnöki hivatal tévedése folytán — Strobl Miksa épitész neve került bele, amit ezennel helyreigazitunk.

Tagositások.

Dipse. [Beszterce-Naszód m.] Dipse község általános határtagositási ügyében az előmunkálatok megkezdése, a képviselet rendezése, a müködő mérnök megválasztása és a költségelőirányzat elkészitése végett határidőül április 29-ik napjának d. e. 10 órája tüzetik ki Dipse községházához. Felhivatnak a birtokrendezési mérnökök, hogy azok, akik ezen ügyben a müködő mérnöki teendőket elvállalni szándékoznak, a szerződési pontozatok előterjesztése mellett ajánlataikat a besztercei kir. törvényszékhez vagy az érdekelt felekhez küldjék be.

Vasutépitészet.

Előmunkálati engedélyek. A kereskedelemügyi m. kir. minister dr. Dékány Lajos bankigazgató, tiszapolgári lakosnak a Tiszapolgártól—Miskolcig tervezett h. é. vasutvonalon létesitendő Tiszapalkonya állomástól Tiszaoszlop és Tiszakürt községek érintésével Mezőcsátig vezetendő szabványos, esetleg keskenyvágányu gőzüzemü h. é. vasutvonalra; Fülöp Zoltán főszolgabiró és Borsos Flóris főjegyzőnek, mint a tiszafüred—nádudvari keskenyvágányu h. é. vasut kiépitését tervező érdekeltség képviselőinek a debrecen—füzesabonyi h. é. vasut Tiszafüred állomásától Kócspuszta, Tiszaigaz, Tiszaörs és Nagyiván községek érintésével a kaba—nádudvari h. é. vasut Nádudvar állomásáig vezetendő keskenyvágányu h. é. vasutvonalra; a zsolnai cellulosegyár részvénytársaságnak a tervezett privigye—németprónai h. é. vasut Németpróna végállomásától Gajdel, Facsko és Frivaldnádas községek érintésével a zsolna—rajeci h. é. vasut Rajec állomásáig vezetendő szabványos nyomtávu gőzüzemü h. é. vasutvonalra; Schiffer Miksa okl. mérnök és Mandel és Révész budapesti vállalkozó cégnek a m. kir. államvasutak Torda állomásától Borév, Vidaly, Ujfalu, Felsőszalocsva, Brezest, Szántos, Offenbánya és Bisztra érintésével Topánfalváig, valamint folytatólag Kerpenyes község érintésével Abrudbányáig vezetendő keskeny nyomtávu h. é. vasutvonalra az előmunkálati engedély érvényét további egy év tartamára meghosszabbitotta.

A károlyváros—országhatárszéli h. é. vasut közigazgatási bejárását április hó 3-án és 4-én tartották meg. A vasut a budapest—fiumei fővonal Károlyváros állomásának Budapest felőli végéből indulna ki és mintegy félkilométer hosszban párhuzamosan haladna az előbb emlitett fővonallal. Majd nyugot felé elkanyarodva a Kulpa folyó mellett fekvő községeket balról érinti és a 67. szelvényig általánosságban a károlyváros—möttlingi ut irányát követi. Azután északkeleti iránnyal a zorkovaci nagy erdőn halad keresztül és Zorkovac község északi oldalán keresztezi a Kulpa folyót. A Kulpa áthidalása után Ozalj község felé tart és a régi vár alatti hegyet a 163. szelvénynél 120 m. hosszu alaguttal töri át. Innét kezdve a vonal a Kulpa folyó baloldalán hegyi jellegü terepen a völgyszorulatban kanyarodik, közben Ilovac község határában 480 m. hosszu alaguttal töri át a hegységet és a 296. szelvénynél az ország határán Bubujarci elnevezéssel tervezett határállomással, illetőleg a Kulpa folyó ujabb áthidalásával ér véget. Innét tovább az osztrák kormány fogja a vonalat Möttling felé, Rudolfsverth községig kiépiteni, ugy, hogy a határt alkotó Kulpa folyón át épitendő hid közös lesz. A károlyváros—országhatárszéli vonal egyik része a kiegyezési törvény szerint a magyar állam által kiépitendő, Dalmáciába vezetendő vasuti hálózatnak. A károlyváros—országhatárszéli vonal 29·6 km. hosszu. Az első 16 km. sikföldi, többi része, mely a Kulpa völgyszorulatában halad, nehéz, hegyi jellegü pálya. A bejáráson megállapittatott 148 áteresztő és két Kulpahid. Ezek közül a 112/114. szelv. közti hid összenyilása 90 méter lesz, a határ-

KRATOCHVILL ÁGOSTON
MŰ- ÉS CIMTÁBLA ÖNTÖDÉJE
Budapest, VI,. Kis János-utca 10. szám.
Készit elismert tiszta és izléses kivitelben: mindennemü bronz és horganyból **öntött felirati táblákat** u. m.: **vármegyei határjelzőtáblák, anyakönyvvezetői táblák, utcajelző és házszámok** városok részére, **cégtáblák gépgyárak** részére és miden más Telefon 28—35. — célra megfelelő öntött táblákat jutányos árak mellett. — Telefon 28—35.

„SATORIN"-KŐHABARCS-ANYAG
Olcsó és kitünő épitkezési anyag
fagymentes, szintartó, kemény, plasztikus
Több szinben szállitja: SÁTORI-GYÁR BUDAPEST, IX., Dandár-utca 25.

széli Kulpahid nyilását később, az osztrák kormánnyal együttesen fogják megállapitani. Utátjárók és párhuzamos utak a szükséges számban állapittattak meg. A vonal előmunkálati engedélyese: az első délvidéki határőrvidéki h. é. vasutrészvénytársaság. A tervezetet a Gfrerer, Schoch és Grossmann budapesti vállalkozó cég készitette.

A cegléd—kécskei h. é. vasut ügyében Kecskeméten az érdekeltek legutóbb értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy a még hiányzó 93.000 koronát magánosok körében gyüjtés utján jegyeztetik és a kormányhoz felterjesztést intéznek aziránt, hogy a postai szállitás hozzájárulási összegét 5%-ról 8%-ra emelje fel A vasut épitését még ez évben megkezdik.

A néravölgyi vasut. Szászkabánya, Fehértemplom és Bozovics érdekeltségéből alakult küldöttség járult e hó 8-án Szivák Imre. Pescha Miklós, Steiner Ferenc. báró Stojanovics Iván és Weisz Julián országgyülési képviselők vezetésével a miniszterelnök és a kereskedelemügyi minister elé a néravölgyi vasut épitésének engedélyezése tárgyában A küldöttség szónoka Dzsida Lajos Fehértemplom város polgármestere, ráutalt azokra a fontos mezőgazdasági és forgalmi érdekekre, melyek e vasut létesitését szükségessé teszik. A miniszterek kijelentették, hogy a vasut ügyét jóakaratulag támogatják. A tárgyalások az érdekeltekkel folyamatba tétettek, melyek előreláthatólag kedvező eredményre vezetnek.

A kassa—hegyaljai h. é. vasut közigazgatási pótbejárása. A kassa—hegyaljai h. é. vasut vezetésében tervezett változtatások miatt f. é. április 22-ik napján közigazgatási pótbejárást tartanak.

Közigazgatási bejárás. A Luczenbacher Pál budapesti lakos által tervezett iparvasut közigazgatási bejárását április 28-án tartják meg. A vasut a szobi kőbányák termékeinek szállitása céljára épül és kereken öt kilométer hosszban Szob és Dámasd községek határain vonul át.

Vizépitészet és szabályozás.

A dunacsébi dunaszakasz szabályozó müveinek kiegészitő munkálataira az ujvidéki m. kir. folyammérnöki hivatal április 7-én árlejtést tartott. Ajánlatot tettek: Guttmann és Frank (Ujvidék), Tolnai Imre (Budapest), Roheim Károly és fia (Budapest) és Tóth Ferenc (Szeged.) Az ajánlatok döntés alatt állanak.

A Rábaszabályozó társulat a Hanság csatorna meghosszabbitásánál teljesitendő mederkotrási munkákra nyilvános árlejtést fog hirdetni, mivel e munkára a Magyar épitő r. t. által benyujtott ajánlatot nem fogadta el. Az árlejtés határidejéül május hó 2-át állapitották meg.

A Gerje és Perje vizszabályozó társulat ministeri biztosát, Faragó Lipót ministeri osztálytanácsost a földmivelési minister állása alól saját kérelmére, buzgó és sikeres müködéséért való teljes elismerésének kifejezése mellett felmentette és a társulat ügyeinek vezetésére Létay Lajos kir. főmérnököt két év tartamára ministeri biztossá küldte ki.

Épitő munkálatok.

A fővárosban.

A honvédhelyőrségi kórház kibővitése. A honvédelemügyi minister telket kért a fővárostól a IX. ker. Gyáli-uti honvédhelyőrségi kórház kibővitésére. A tanács utasitotta a mérnöki hivatalt, hogy tegyen előterjesztést, milyen föltételek mellett volna a kérdéses telek átengedhető.

Épülettatarozás. A budapest-erzsébetvárosi m. kir. dohánygyár igazgatósága a gyári épületen végzendő tatarozási munkálatokkal Szilágyi Lajos budapesti épitőmestert bizta meg, ki a munkálatokat 931 kor. 21 fillérért vállalta el.

Csatorna tisztitási munkák. A 2. ker területén levő közcsatornáknál, valamint a székesfőv. tanácsa tulajdonát képező ingatlanok csatornáinál és pöcegödreinél és dunai zsilipeknél szükséges tisztitási munkáknak az 1908–1910. években leendő eszközlését a március 1-én tartott szükebbkörü árlejtés alapján, mint egyedüli ajánlattevő, Gutvillig Zsigmond vállalta el különféle egységárakkal.

A Rókus kórház kibővitése. A székesfővárosi közkórházak felügyelő-bizottsága legutóbb tartott ülésén hivatalosan is megállapitotta a Rókus-kórház épületének már régebben észlelt hiányosságát, mely most már az uj kórház épitéséig sem türhető s ennélfogva előterjesztést tett a tanácsnak a Rókus kórház kibővitésére vonatkozólag. A tanács ennek alapján utasitotta a mérnöki hivatalt, hogy dolgozzon ki tervet és költségvetést szolgai lakások, konyha és mellékhelyiségek, valamint a kórházi számvevői iroda elhelyezésére szolgáló toldaléképület, továbbá a sebészeti osztály kibővitése céljából a Stáhly utcában emelendő kétemeletes szárnyépület épitésére vonatkozólag. Az utóbbi épületre vonatkozólag a tárgyalások még folyamatban vannak, a többi munkákra azonban a tervek és költségvetések már elkészültek, melyek szerint a kibővitési költségek 24.700 koronát igényelnek.

A mezőgazdasági muzeum épitése. A mezőgazdasági muzeum román épületén teljesitendő alábbi munkálatokkal a f. é. január 20-án tartott árlejtés alapján a következő cégek lettek megbizva: Seenger Béla a kőfaragó munkával, Walla József r. t. a burkoló munkával, Kovács Zsigmond az asztalos munkával, Alpár Ede a lakatos munkával, Götz Adolf a mázoló munkával, Gaál Lajos az üveges munkával. Lyons Ede a redőny és függöny szállitásával, ifj. Hoffmann József a fapadlózati munkával, Fónagy és társa a hézagmentes padlóval, Spitzer Salamon a vizvezeték, csatornázás és fütés berendezésével, Andor és Futtakya villamos berendezés szállitásával.

A vegytani intézet kibővitése. A budapesti I. sz. vegytani intézet épitésénél végzendő alábbi munkálatokkal a f. é. január 28 án tartott árlejtés alapján a következő cégek lettek megbizva: Székely Marcel a föld, kőmüves, elhelyező, kőfaragó, ács, bádogos, lakatos, mázoló, üveges, burkoló és szobafestő munkálatokkal, Vasgerendákat árusitó r. t. a vas munkával, Rákosi J. a bádogos, vizvezeték és csatornázási munkával, Politzer és Oklejszky a fapadozati munkával, Schillinger S. és tsa a redőny munkával. A központi fütési berendezésre még nincsen döntés.

A vidéken.

A vizaknai fürdőtelep berendezése. A m. kir. földmivelésügyi minister lapunk mai számában árlejtést irt ki a vizaknai kincstári fürdőben épités alatt álló fürdőépület belső berendezésének vállalati uton leendő biztositására. Az ajánlatokat a ministerium gazdasági müszaki hivatalához április 27-én d. e. 11 óráig kell beadni.

Iskola épités Nagybányán. A nagybányai kereszthegyi állami elemi iskola épitésénél előforduló és összesen 89937 k. 45 fillérrel előirányzott épitőipari munkákra Nagybánya város polgármestere lapunk mai számában árlejtést irt ki. Pályázati határidő április 30-ik napjának d. e. 10 órája. Ajánlat az összes munkákra, valamint munkanemenként külön-külön is tehető.

Telepes házak épitése Szilágyi községben. A földmivelésügyi ministerium gazdasági müszaki hivatala lapunk mai számában árlejtést irt ki a Bács-Bodrogmegyei Szilágyi telepes községben emelendő 71 drb telepes ház épitésénél előforduló épitőipari munkákra és kapcsolatos szállitásokra. Pályázati határidő április 30-ik napjának d. e. 11 órája. A tervek és részletes feltételek ugy a földmivelésügyi ministerium gazdasági müszaki hivatalában, mint az aradi m. kir. jószágigazgatóságnál betekintésre állanak.

Iskola épités Sümegen. Zalavármegyei Sümeg község előljárósága árlejtést hirdetett állami népiskola épitésére. Az ajánlatokat Lukonich Gábor dr. bizottsági elnökhöz Sümegen április 27-én d. e. 10 óráig kell beadni.

A liptórozsahegyi vasuti állomáshoz vezető közutnak bazalt nyers kockaburkolattal és aszfaltjárdával leendő ellátásának kivitelére Liptóvármegye alispánja lapunk mai számában árlejtést irt ki. Pályázati határidő május 7-ik napjának d. e. 10 órája.

Betonjárdák készitése Szakolcán. Szakolca sz. kir város tanácsa lapunk mai számában árlejtést irt ki a városban tervezett 6489 m² kiterjedésü betonjárdák létesitésére. Előirányzott költség 50912 k 70 fill. Az ajánlatokat Szakolca város polgármesteri hivatalához május 4-én d e. 8 óráig kell beadni.

Tanyai iskolák épitése Debrecenben. Debrecen város polgármesteri hivatalában március 6-án árlejtést tartottak 8 tanyai iskola épitésére, melyen a legelőnyösebb ajánlatot a következők tették: Tóth István debreceni épitész az Ebesen, Szepesen, Ondódon, Bánkon és Fancsikán épitendő iskolákra összesen 229156 koronával és Siposs Bálint (Debrecen) az Elepen, Kösuly szegen és Hegyesen emelendő iskoláknak vályogfalakkal leendő épitésére 72367 koronával.

Iskolák épitése Csurog községben. Bácsmegyei Csurog községben emelendő egy öt tantermes és két egy tantermes iskola épitését Schmidt Fülöp ujverbászi épitőmester kapta meg 62.721 kor. 67 fillér vállalati árban.

Eredeti Meidinger rendszerü
szabályozó-, töltő és szellőző kályhák
minden kivitelben.
BUDAPEST és BÉCS
EHRLICH J. és H. Meidinger kályhagyára.
BUDAPEST, IX. ker., Lónyay-utca 15. szám.
Központi légfütések
Meidinger caloriféres-ek cserépburkolatban.
Cs. és kir. kiz. szabadalm.
Siemang-Ehrlich-féle kaszárnya kályhák.

M.D.K.

Sipos András, jászárokszállási ácsmester

1821-ben együtt dolgozik Bartolos Jánossal és Deák Istvánnal az erki r. k. templom és paplak újrafedési munkáján.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 400. old.
+319. "
+308. "

Sipos András

rajztanár

Temesvár, ipari
Mária Iskola

1904-ben tagja
a Rajztanárok Egye-
sületének

M. D. K.

SIPOS Albin építész

A Turr István u. Apáczai Csere János utcán álló Pollack le építette ház szállodává alakítását javasolja és bel ajánlotta, hogy 6 mérnök társával megtervezi az átalakítást

Szabó József: Rendezzék be szállodá-nak a Duna-parti Pollack-házat

Magyar Nemzet 1961. márc. 3. 5. l.

Sipos András

ipari szakiskolai tanár

Temesvár

1905

tán s.k. miniszteri tanácsos.

3117. 25.
1925. dec. 5.

Sipos András
vajdatanár, Arad

Temesvári Hirlap, 1912. okt. 13

— **A szabadfalui Petőfi-emlék.** Ezernyolcszáznegyvenkilencben Szabadfalu előtt volt a Temesvár várát ostromló *Bem* József tábornok főhadiszállása és itt kapta május harmadikán *Petőfi* Sándor őrnagyi kinevezését. Temesvár város és Temesmegye hazafias közönsége az 1899 julius 30-án megtartott országos Petőfi-ünnep alkalmából emlékkövet állitott e helyen és elhatározta, hogy ezen emlékkő helyén közadakozásból egy diszesebb emlékművet létesit. Ez az emlékmü elkészült és legközelebb fogják a szabadfalui Petőfi-emlék leleplezési ünnepélyét megtartani.

A kegyeletteljes célra néhai *Bécsy* Gedeon volt paráci földbirtokos 600 korona 42 fillért gyüjtött, a *Somogyi* Gyula főszolgabiró által gyüjtött összeg 1610 korona 93 fillért tesz ki és igy 2211 korona 31 fillér gyült össze az emlékmü költségeire. Nagyobb pénzbeli adományokkal járultak a gyüjtéshez: Temesvármegye törvényhatósági bizottsága 672·48 koronával, Szabadfalu község előljáróságának gyüjtése 151·80 koronával, Temesvár város és *Glattfelder* Gyula dr. megyés püspök 30—30 koronával. A pénzbeli adományokon kivül hozzájárultak: Temesvár városa, a Herkules Gőztéglagyár R.-T. Kiss és Unterreiner szabadfalui téglagyáros 2000 darab téglával, az Első Szabadfalui Gőztéglagyár R.-T., 4600 darab téglával, *Takács* András fuvaros ingyen fuvarozással, *Goldstein* Fülöp cementgyáros pedig 200 koronát és *Schmidt és Bagyánszky* épitési vállalkozók 52 koronát engedtek el a költségvetésileg

előfrányzott összegekből. A temesvári pénzügyigazgatóság ingyen adományozta az emlékmü lépcsőzetéhez szükséges márványlapokat. Az emlékmüvet *Székely* László városi müépitész tervezte dijmentesen, felépitését *Schmidt és Bagyánszky* vállalkozók és *Goldstein* Fülöp cementgyáros cég végezték. A vésnöki munkát *Tunner* kőfaragó készitette, a Petőfi-relief *Sipos* András ipari szakiskolai rajztanár szobrászmunkája. A diszes vasrácsozatot a temesvári ipari szakiskola készitette önköltségi árban és *Niemetz* Ferenc kertteknikus dijmentesen tervezte ligetté az egy hold kiterjedésü területet.

---

kérdezi: „Miként lesen ez, holott férfiut
fejét dicsfény övezi,
kán zsinór szorítja és palástjai bal karján

87:56.2 cm.

= 900 Ka.

97

188.

mdk.

Sipós András célmester

1703-ban

műcélmester

Horváth Loltán 1943, Egy Mezővaros Céles Spara
Nagykőrös, 98, l.

Sipos András

ónokszállási ácsmester 1821-ben helyreállítási munkálatokat végez az érki rk. templomon.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII.

Budapest 1972.

7051

Sipos András (szobrász)

Nincs még felállított köztéri szobra.

A Hét, 1974. szept. 27. 5. erf. 39 sz. 1 p.

SIPOS András, ifj. asztalos

szószék készitőjem Salánk, ref. templom 18.sz.

DESCHMANN Alajos: Kárpátalja müemlékei.
Bp. : TKM, 1990 162.p.

Sipos Antal
asztalos

l

Radisics Jenő

Az Orsz. Rath
Grosz Muzeum
kalaura
Bp. 1913. 35. l.

1849/917 szám.

eln.

3

A Müemlékek Országos Bizottság
f.é.77.sz.a.kelt felterjesztés
csolatában idemellékelten,viss
rólag,azzal küldöm vissza,hogy
é.4764/eln.sz.rendeletemben fo
tak értelmében, az illetékes c
kir. katonai parancsnokság sza
tójével együttesen tartandó he
ni szakértői szemle alapján sz
ják ujabb állást foglalni s vé

Id. Sipos Antal, fazekas.

1951-ben 11 mester szövetkezetet alapított, a Mezőtúri Fazekasok Népművészeti és Háziipari Szövetk.-t. Mezőtúron, ahol annyi a fazekas, indokolt volt, hogy közös szövetkezet létesüljön. Eleinte a nagyobb műhelyekben folyt a közös munka, először Badár Balázsnál és Id. idős Sipos Antal műhelyében. A saját műhelyben folyó munka nagy megrázkódtatásokkal járt, nem egyszer tragédiával.

Kresz Mária: Merre tart Mezőtúr fazekassága?
Jászkunság, Szolnak, 1978. 4.

Sipos Áron, grafikus

L: Csáji Attila

2. rajz 2. rész

Csáji Attila – Sipos Áron: Lézerfilm 4,13

Élet és irodalom Bp. 1984. okt. 12. XXVIII/41.

Sipos B.

Bartók Béla kubisztikus portréja. (repr.)

Irodalmi Szemle 1965/7. 578. l.

Anna Margit

Bejegyzése Ámos naplójába: „Ha valami baj érne, sepits hozzá, hogy ne éljem túl!" (1843. ápr. 8.)

Ámos János naplója
Művelő-almanach 1864/1. 278. l

Sipos Béla: Saljapin

g kassai kiállitásárói

Sipos Béla

Művészet 1938, 18-19 sz.

92. l.

Kato Kálmán „Mütermének" idei tárlatai sorá
ban legsikerültebb sorrendben a harmadik: deési D a-
d a y Gerőnek „Szent István királyunk élete" cimme
rendezett tárlata, melyet már aktuálítása révén is, de

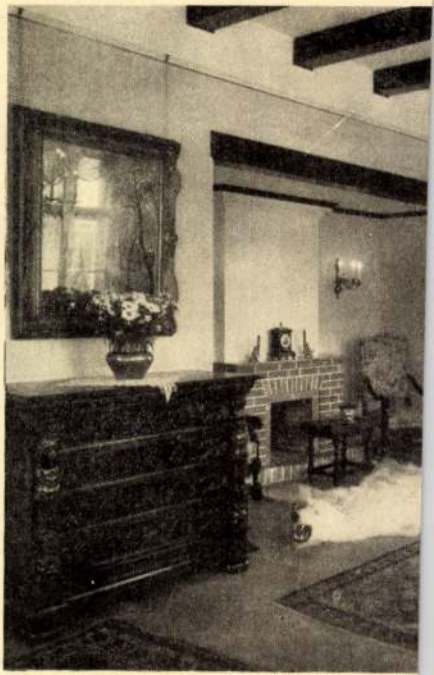

j. Münnich
A Műcsarnok Sz

SIPOS BARBARA

Új művészet

1997. OKT. – NOV.

35.0.

Sipos Barbara

amatőr festő Vértes Tertheleyen a művelődési háztag, látható az amatőr művének kiállításán munkája. Képszőművésza szeretne lenni.

Dolgozó Lapja
1984 um. h.

SIPOS András jászárokszállási ácsmester.
Erken 1821-ben --+ Deák István ács és --+
Asztalos János ács közreműködésével, az rk.
templom és paplak ujrafedését végzi.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Sipos Béla, grafikus MDK

Rajzai val megjelent ifjúsági könyvek:
Dominik Hans: A sikhanoskirály,
Francis Joy: Heten az intézetben,
Montgomery Florence: Gyermekszív rejtelmei,

—: Új magyar könyvek betűrendes tárgy-
mutatója 15

A KÖNYV. Dec. 1934. október [I./1]

Lipas Béla

rajza

Bartók.

Magyar Élet 1972/313 11 old.

Magyar Nemzet
1985. V. 25.

Sipos Béla rajza Gelléri Andor Endréről, 1934-ből

MDK

Sipos Béla, 191e

A József Müegyetemen oklevelet nyert épitészek névjegyzéke. ~~Építő~~ 1873-1928-ig. Épitő Ipar - Épitő Müvészet 1931. jun. 1. 89.l.

Művészet. 1938. Virág.
III. évf. 16–17 sz. 931.

Sipos Béla: Saljapin.

M.D.K.

Sipos Béla, Epesti épitez

az egyik harmadik díjat nyerte el az új budai zsinagógára kiírt tervpályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1912. XXXIII. évf.

jun. 26. sz. 15. old.

Sipos Béla MDK

Arcképvázlat, ceruza

Gyermekarckép, ceruza

Talmudista gyerek, ceruza

Műcsarnok 1912. Hegedüs L. Tull O. Akvarell- és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállításai

MDK

Sipos Béla, graf.

Gyermekarckép. Cer. Rajz.

Férfiképmás. " "

Műcs-OMKT Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Pszt..fest.Egyes. és Graf. Egyes. -nek kollekcióiból rendezett kiáll. 1912.márc. Kat. 48.l.

M.D.K

Gyárfás Béla
festő

Kassán novemberben rendezett
kiállítását. Máté - passió "rajza
a Leipziger Illustrierte Zeitungban
jelent meg. - Toscanini, Casals,
Kodály, Bartók portréit is megrajzolta.

— : Zürich
Művészet, 1964. január — 48 lap

Sipos Béla

festő

Halász ~~[illegible]~~ Hvadil
Elemér kassai festő
tanítványa.

irod

Sziklay Kassa

232. l.

M.D.K.

Sipos Béla

Két rajz: „Reinhardt" és „Saljapin énekel" cimekkel. A lap megemliti, hogy a "kitünő tehetségü magyar rajzoló most rendezett Bécsben szinészportréiból kiállitást, igen nagy sikerrel."

Szinházi Élet. Bp. 1928. jan. 29-febr. 4.
XVIII. évf. 5. sz. 26-27. lap.

Sipos Béla

szerepelt a kassai Kazinczy-Társaság képzőművészeinek kiállításán.

N M 1939. V. 9.

SIPOS BÉLA

Sančin L., E. Halász-Hradil a mucnie jehr doby, Bratislava, 1962. c. műben találunk ~~adatást~~ adatokat művészetére.

Tomáš Štrauss: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 30. l. szélj.

Sipos Béla

Született 1888-ban. Építész, grafikusmüvész. Szlovákiában él. A „Leipziger Illustrierte Zeitung" szerkesztőségi tagja. Pozsony, Kassa, Budapest, Bécsben középületeket tervezett.

Tekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 3340 2591.

Sipos Béla

Svájcban villákat, Németországban vadászlakokat tervezett, New Yorkban egy szinpagódát.

Fekete Márton: Prominent Hungarians

Home and Abroad, München, 1966.

334 l. 260 l.

SIPOS BÉLA

Művészetével kapcsolatban Szirlay F. cizké-
ben olvashatunk – Új Magyar Múzeum III. 237.
1943.

Tomáš Štrauss: Anton Jasusch a zrod východoslovens-
kej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 98. l.

SIPOS BÉLA

Mérő Löffler Bélával kapcsolatban említi:

Saučin Ladislav. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 36.

SIPOS BÉLA

Építész, a magyarországi szecesszió
rajzai révén ismerte meg.

Ladislav Saučin. Vytvarne umenie na vychodnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 35.

SIPOS BÉLA

Löffler Bélával körösen kérvitették

Berehovo-ra a G. h. K. 20. évfordulója alkalmából a ma már nem létező emléktáblát: Rákóczi Ferenc bronz mellportréját.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918--1938. Košice 1964. 36.

Sipos Béla /1888- /

építész életének és munkásságának ismertetése és méltatása

Major Máté: Sipos Béla építészről. - Magyar Építőművészet, 1969.3.sz. 60.l.

ŠIPOŠ (Sipos Béla)

Művészetének a Krón-i iskolából kikerülő szemléletek szabnak új irányt. A Cuzas évek ~~elsőfelében~~ ben 1923-1929 Bécsbe, majd Berlinbe küldi sorozatosan portré rajzait az ottani kiadóvállalatoknak.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 32. l.

ŠIPOŠ VOJTECH (SIPOS BÉLA)

Halász-Hradil tanítványa a művészetben új utat keres.

Tomáš Štrauss: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 31. l.

SIPOS VOJTECH (BÉLA)

Nerét Jakoby Gyulával, Kontuly Bélával, Kmetty Jánossal, Sokol Kálmánnal, Collinásy Györgygyel, Feld Lajossal és Kollár Bélával kapcsolatban említi:

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 36. l.

ŠIPOŠ, VOJTECH (SIPOS BÉLA)

Halász-Hradil Elemér Sanitránya, Váli Lászlóval, Lazar Mónával együtt eljártad a Kelet-Slovákiai múzeumban rendezett előadásokra. *

Tomáš Štrauss: Antón Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 30. l.

SIPOS VOJTECH (BÉLA)

1928 után tött Kassán maradott művészhez hasonlóan viszatér, eredeti foglalkozásához. (Régén.)

Tomáš Štrauss: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 97. l.

SIPOS Béla építész, grafikus

Fábry Zoltán levele Nemeth
Lászlónak a Kanári élő 85 éves
mester életéről (1968)

Ld. N.L. élete leveleiben.
3. kiad. Bp. 2000. 430-431.

signature of Joseph Grüner. From Kálmán

neg and its environs, came a fan celebrating the

hat had once been owned by the Kisfaludy

useum with a fan and fan leaves designed and

t Mrs. Gisella G. Mirkovszky. The latter was

velvet technique, winning a silver medal for her

Arts Exhibition of 1902. In 1966 the Museum

o Archduchess Stephanie, the widow of

nibition of 1891. With the upturn in the art

ant pieces passed into the collection: fans with

best-known Roman frescoes, the Aldobrandini

n 1969 - this contained art works of various

SIPOS BE'LA

Mint festőnek 1920-ban Kassán és 1926-ban Bécsben volt gyűjteményes kiállítása.

Ladislav Čaučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. ✓ 2.

SIPOS BÉLA

Építész, festő és grafikus.
Festeni az 1. világháború előtt
kezdett, mesterei körül Halász-
Hradil Elemértő és Ferenczy
K-t említi:

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 52.

SIPOS BÉLA

Röviden körbi az életrajzát.
Kül és belföldi vállalatokat
említ, amelyekkel építésekként
lyzgott dolgozott.
Az épületekben kívül tobb in-
teriérnek is tervezője volt.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 52.

Lipos Bertalan

Jeső

Lyka München

67. l.

Sipos Bertalan

vagyont talan széhely származása festő, Hollósy Simon tanítványa.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l.

41 l.

Sipos Bertalan

festő, az 1880-as évek vége felé Münchenben Hollósy Simon köréhez tartozott.

Lyka Károly: Vándorlásaim a müvészet körül, Budapest, 1970. 363l

32 l.

HELYSÉG	SZAKCSOPORT	ALCSOPORT
HADAD	Templomberendezés,	
VÁRMEGYE: Szilágy	KOR: 1754	SZÁRMAZÁSI HELY
ŐRZÉSI HELYISÉG: Ref. Templom.	MÉRET	MESTER: Sipos Dávid
TULAJDONOS		SZEMÉLYI VONATKOZÁS: Wesselényi és Rhédeyi címerek
TÁRGY: Szószék.		EGYÉB ADAT: " "

LEIRÁS (ANYAG, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

FÉNYKÉP, RAJZ

IRODALOM

Balogh Jolán: A renaissance építészet és szobrászat Erdélyben. – Magyar Művészet. 1934. – Fényképe u. o. 151. l.

Biró József: Erdély művészete. 97 l.

JEGYZET

Debreczeni László vázlatkönyve. 1932.

Lemez. CCVI. 5.

Sipos Dávid
nobrán

Sipos David

l.

Makkai László:

Erdélyi városok.

Bp. 1940. 15. l.

Officina.

ég azzal a kéréssel küldi meg tek.

sszeg átvételét elismerni szíveskedjék.

dapest, 1912. január 12.

Közalapitványi királyi
jogügyi főtanácsos.

Sipos Dávid

Kőfaragó, Erdélyben, Kide-ből szár-
mazik. Műve: Újhelyi Gábor ötvös
házának virágdíszes ablaka 1724.

A nyugatosszági műv. tört. I. 243.
Corvina 1970.

M.D.K.

Sipos Dávid, kőfaragó, szobrász

műve a Kide-i r. k. templom XVIII. sz. közepéről való egyhori „babuci" szószéke, melynek díszítményéből körül szerző egy kis részletet az „akanthusz-virág" motívum összehasonlítására.

Ugyanezek Sipos D. műve a Magyarvalkói ref. templom szószékének faragványai 1722.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában Bp. 1966. 2 köt.

1. köt. 117. old.

– l. – M.P.K

SIPOS Dávid építész, festő szobrász

megh. 1762 Kide Erdélyben

1720–1722. Bonchida, Bánffy-kastély, 3 ajtó, templom, szószék

1724. Kolozsvár, téjhelyi-ház, ablakkeretek (Repr.)

1728. Kendilóna, kastély, sírkő

Vggházy: Barokk szobrászat... Dn. 1959 I. 276 C

./.

— 2. — M. D. L.

SIPOS Dávid építész, festő, szobrász

1734. Szucsák, Süveges ~~sz~~ sírkő

1752. Dés, szószék

1754. Hadad, szószék (Repr.)

1758. Tancs, stallum

1759. Apa, szószék

1760. Erdőszentgyörgy, szószék

Rhédey-címer

Aggházy: Barokk szobrászat ... Bp. 1859.

I. 276. l.

– 3. – M. D. K.

SIPOS Dávid építész, festő, szobrász

Magyarvalkó, Drág, Köblös, szó-
székek

Apgházy: Barokk szobrászat ... Bp. 1959.

I. 146, 276, II. 10, 26, 67, 69, 72, 81, 113, 134,
137, 146, 149, 280, 290. CCXXX, CCXXXI. t.

Sépos Dávid nobrán M.D.K.

18 návadban Erdélyben dolgozott.

Kampis, hagy. műv. Bp. 1960 453

Sipos Dávid köfaragó M.D.K.

Meghalt Kidében. Kép müvü katedrák maradtak fenn töle.

Debreczeni László: A mi művészetünk. Kolozsvár 1940. 60.

K. J. K.

SIPOS Dávid hőfaragó,
ezérmester

Megh. Kidében

Köből faragott katedrák erdélyi

templomokban.

Debreczeni László: A mi művészetünk
Kolozsvár, 1940. 60. l

60.

Sipos Dávid

kidei kőfaragó MDK

Legjellegzetesebb müve: Ujhelyi Gábor ötvös kolozsvári házának virághimes ablaka 1724.

Magy.Müv. Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 313.o.

Repr. U.o. 237. kép.

Az ablak ma a Kolozsvári Muzeumban.

MDK

Sipos David

Zólyaragó mester

Lyhelyi Gábor o Vásmester Kolozsvári Kúály - utcai házát díszíti 1724.

Búó József: Kolozsvár Zépekben Pzp 194

150

Sipos Dávid

Kidei lapicida. ~~köbe faragta~~ a legszebb, kolozsvári, n. n. „virágos reneszánsz" polgári-házán a nyugati homlokzat virághímes ablakkeretét.
(XVIII. sz.)

Murádin Jenő: A reneszánsz építészet kolozsvári emlékei
Korunk, Kolozsvár 1965. X. 1442.

M.D.K

Sipos David (+ 1762) kőfaragó az erdélyi virágos renesszansz híres képviselője. Dolgozott: Drág, Kide, Dés, Csomafája, Hadad. Tevékenysége szétágazott észak Erdélybe, Szilágyba, Szatmárba.

Balogh J: Ungarische Kunstdenkmäler im heimgekehrten Siebenbürgen. 1941. 10.

Sipos Dávid kőfaragó M.D.M.

a tancsi nőcék kénitője 1758,
a dési, gyerőmonostori és valhói
tplom katedráit kénitette.

Erdélyi ref. templomok és tornyok. Kolozsvár 1929 15

Sipos Dávid, épitész MDK

1724 Ujhelyi Gábor ötvösmester házának épitője. (a Minorita és Augusztus 23. utca sarkán).
Egy szemöldökpárkány a Főtér 22. sz. házban

/illegible/ 233.o.

Debreceni László: Az 1953.évi kolozsvári müemlék-összeirás épitéstörténeti eredményei.

KelemenEml. 219-248.o.

MDK

Sipos Dávid

Ujhelyi Gábor kolozsvári ötvös házának ablaka 1724

21.o.

erről egy nyugati tulipán repr.

22.o.6.kép.

Szószékei:Bonchida 1720,Babuc 1745(most Kiderk, templom)Csomafája 1745, Tötör 1747 // körül, Dés 1752, Drág 1750-es évek, Hadad 1754 Tancs 1758, Türe,Erdőszentgyörgy, Apa 1759. és követőinek szószékei....

22.o.

Babuci szószék 1741 /sic/ ////nyugati tulipánja repr. 22.o. 7.kép.

Dési és drági szószék nyugati tulipánja repr. 22.o.8-10.kép.

Balogh Jolán: Kolozsvári reneszánsz láda 1776-ból.

KelemenEml. 9-23.o.

MDK

Sipos Dávid

a tötöri szószék 1742
18.o.

az egykori babuci szószék XVIII.sz. közepe.
18.o.

az utobbiról egy um. "akanthus-virág"
repr. 18.o.10.kép.

Balogh Jolán: Kolozsvári reneszánsz láda 1776-ból.
KolozsmEml. 9-23.o.

MDK

Sipos Dávid, köfaragó

A kitünő köfaragó a román müvészet erdélyi alfejezetébe került. A magyarországi müvészet keretébe tartozik.

/ 218.o.

Dercsényi Dezső: ism. Biró Béla (szerk.): A Magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája. Müv. Ért. 1956. V. évf. 2-3. s . 217-X219.o.

Sipos Dávid MDK

"jó asztalos, jobb kömüves, kőfaragó pedig speciális" - igy jellemzi egy kortársa.
A XVIII. sz.-i erdélyi "virágos reneszánsz" legtehetségesebb ékitményes müvésze.
568.o.

Szász Károly : Adatok a nagybányai képirók, kő- és fafaragók történetéhez.
Kelemen Műl. 566-576.o.

Sipos Dávid
szobrász
1728

d.
Birógermyeszegi
20 l –

lőbe öltözött menyecske kissé jobbra
ében nyugtatja, jobbjában rózsákat
e. Fejét virágos zöld kendővel kö-
lkendője meg harisnyája piros, vi-
zelője hosszú, kék kötényét szegélyek
oknyájának párhuzamos fodrai pirosak,
övében tulipános láda van. A fehér-
kinyitották. Jelzése alól jobbra:

t téli tárlatán az 1902: XII. 20-
(907/902).

Vid. Muz.

Sipos Dávid

nolrain

l.

Biró Erdkast

56 l.

Sipos Dávid

zobrán-

l.

Heklerung

95. l.

Sipos Dávid

l. Biró Erdmüve

97, 98, 111, 128,
248. l.

XVII. SZÁZADI MAGYAR

XVII. SZÁZADI MAC

Sipos Dávid

Balogh Tolán: Sipos Dávid nohány-ismeretlen műve. Pásztortűz (Kolozsvár) 1935. Kéjjel.

Gent (132)

Sipos Dávid

Magyar Művészet

1934. 155, 192. l.

128.

Sipos Dávid

készítette a szilágykor-
gási ref. templom szó-
szeket 1755-ben.
Faragások csak a mell-
véden, négy táblán, az
ötödiken címer és a
megrendelő házaspár,
Gombás János és feleségének
neve, s a beférés
idejt.

Debreczeni László

1932. 249. l.

Sípos David

lenti szerint a domokosi ref. templom szószéket valószínűleg fenti készitette 1784-ben.

Debreczeni László

1932. 321. l.

Sipos Dávid

készítette a magyarge-
vőmonostori ref-
templom szószékét,
szines festéssel.
A középső táblan a
Kabos-címer (Szar-
vas hátra néz) a címer
alatt sok betűfonással
Pál. Ga. I. R. 8 és Pét. V.
V. vers. A tábla szegélyen
a donátorokra vonatkozó
felirat 1752-ből

Ez az emlék tábla is
fenti műve.

Debreczeni László 1937

98. l – 99. l.

Ugyanitt a templom falában emlék tábla 1754-ből
Kabos címerrel a kerítést épüttető Kabos Terem
és felesége nevét
ötökös
mely.

Szépművészeti Múzeum. Arena

Sípos Dávid

Süveges Sándor és Pista
siremléke 1734-ből.
Szarkófágszerű, díszes
siremléke a fenti két
gyermeknek, alighanem
fentitől a szucsáki
ref. templomban.

Debreczeni László

1935. 104. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

V. Visegrádi u. 36. IV. em. 1.

Sipos Dávid

Gróf Rhédei Zsigmond sírkove, hosszú latin felirattal 105/143 cm. E kő eredetileg az erdőszentgyörgyi temetőbeli kriptánál volt, jelenleg az erdőszentgyörgyi ref. templomban.

Fenti műve

Debreczeni László
1935. 128. l.

Felado: D. Lidas [illegible]

Kishoppes

Sipos Dávid

az erdőszentgyörgyi ref. templomban gróf Rhédei Zsigmond emléktáblája, melyet felesége született báró Hadadi Wesselényi Kata emeltetett 1760-ban fentivel -

Közel négyzet alakú tábla, lekanyarított szélekkel, gyöngy és rozetta soros keretben. Fent olasz koszoruban a Rhédei és Wesselényi-címer három levélkoronás sisakkal, az olasz koszoru alatt ez emléktábla (szöveg magyar)

Debreczeni László 1935

127. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Sipos Dávid

Nobrász

műve az erdőszentgyörgyi ref. templom, lábán is díszített szószéke, középső mezőjén a Rhédey és Wesselényi címerekkel a levélkoronás sisaszt Ezt G. R. S. L. B. W. K. betűk ~~[illegible]~~ (Hof Rhédei Sigmondné ~~[illegible]~~ br. Hadadi Wesselényi Kata)

alatta 11 soros felirat 1760-as évszám mel.

Debreczeni László 1935.

87. l.

Kaloyh Zoltán: Sipos Dávid néhány ismeretlen műve.

(Knyj. Pásztortűz)
8°, 5k, 12L, Kolozsvár, 1935.

Sipos Dávid

Sipos Dávid

Erdély 1940.

2.

2. A HADADI REF. TEMPLOM SZÓSZÉKE
SIPOS DÁVID MŰVE, 1754.

Sipos David

Hadadi szószék 1754.
Ujhelyi Gábor ötvös-
mester kolozsvári hazá-
nak ablakkereteit 1724-
ben fenti készítette, ez
utóbbit az oláh ható-
ságok a megszállás alatt
leverettek.

Ger Erd 159 l.

Pusztavrer, van

541-542

kép 537, 541

Sipos David

A hadadi ref.
templom rózsáke,
fentí ünnve 1754-
ből

Repr.

Gerhard XLI. tabla

Nagyméltóságu

Tasnády
orsz.gyül elnöke

Sipos Dávid.

Készítette a tancsi ref. templom szórékét (?) Legalább a zmak betűrőm a nehezen olvasható írást, a rajz is arra vall.

Debreczeni L.

1928. 152. l.

Sipos David

zobrázt

Láid

Művészeti hetek

Kolozsvár 1942. ~~52, 53~~

51, 52. l.

Sipos David

készítette a hadadi ref. templom szószé-
szép ornamentális mutatkoz-
ket, a negyedik
mezőjében az egyesített
Wesselényi és Rhédei
címerekkel. 1754-ben ké-
szült.

Debreczeni László
1932. 137, 138, 139-

141. l.

Sipos Dávid

készítette a hadadnádasdi ref. templom tőrtéket 1753-ban. Egyszerűbb a hadadi ref. templomban levőnél.

Debreczeni László

1932. 14.5. l.

Sipos David

szószékre 1760-ból az árpástói új ref. templomban.
A régit, amelyben a szószék eredetileg állott 1896-ban lebontották.

Debreczeni László
1932. 14 l.

Sipos David

gernyeszegi gr. Teleki
kastély

Építészet. 1941. 32. l.
(Építési napló.)

Sípos David

műve a magyarköb-
lösi (Szolnok Doboka vm)
ref. templom szószéke-

Kelger 116. l.

BUDAPEST SZÉ
MÚZEUMAINAK KÖZPO
IV., EGYETE

SZÉKESFŐVÁROSI KÉPTÁR
IV., EGYETEM-UTCA 6.

AQUINCUMI MÚZEUM
III., SZENTENDREI-UTCA.

Kedves Ba

Mellékelve küldöm a
ső korrekturáját. Kérlek, hogy
3-4 gépelt oldalas francia kivo

Sipos Dávid

Kőfaragó

XVIII. sz.

Ujhelyi Gábor ötvös kolozsvári házának ablaka 1724.

lásd Páter Pál, id. Pataki István, Gyergyay Pál, Füzéri György: Descriptio civitatis Claudiopolis. 1734.

Balogh Kolozsvár

32. l. 79. kép

ANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

Sipos David

szobrász

l.

Szerecsk Emlékkönyv

169. l.

Prága.

E látképen a Prága melle
melyben a középtérben jobbra a
és szoritják a Moldvába. Felir

TAB.II. BOHEMORUM ACIEI A CAES
AN. 1620. PROFILGATAE DELI

magyarázó szövegének kezdete:
vnd Bayr. Armee, vnd leds
vom Thurn Regiment so si

Rm., mér. a rl. 26.9: 3

140-91

Sipos Dávid

Balogh Jolán:
Sipos Dávid nehány
ismeretlen műve.
Pásztortűz 1935.
481–482. l.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában Ámen

D. 5000

Szepeshelyen
(1499)

Serédy György
síremléke Bártfán
(1549)

Apaffy György
tumbája
Nicolai Illéstől,
Almakeréken
(1683)

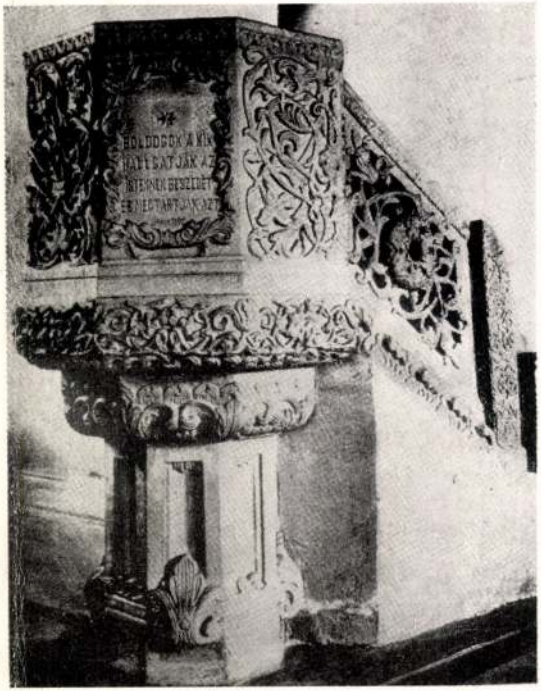

MAGYAR RENESZANSZ

~~*Haller Gábor és Bocskay Hona sírköve (1608)*~~

A fogarasi református templom szószéke (XVII. század második fele)

Hankiss 203. l.

Sipos David

nobrait

l.

Forum

1934. Egg. l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Sipos Dávid

Nobrán

l.

Korompay

49. l

aja hosszú, szemöldöke és szeme ba[illegible]na,
tott inggallérja széles, nyakkendője fe-
ett ugyanezen rend[illegible] jelvényét nyaklán-
ézia-rend csillagja disziti. A kaiser

záry Jánostól 30 koronán (113/96).
-án (104/97).
te az 1897: VII. 7-én a 4580 szvsz lei-

Sipos David

Hobrán

l.

Entz Géza. A

dési ref. templom

Kolozsvár 1942

15. l.

~~Őskori hálóneheztek~~ VII. 143.

Sipos David

zóbrász

irod

Balogh Zoltán

Kolozsvár műemlékei

Szépmüvèszet

1942. 103. l. elöt

(Képpel) 104. l

Sipos David

Kőfaragó-épitész

l

Balogh Erdélyiven

I. 139/18. l

KIRÁLYI EGYETEMI MAGYAR NYOMDA

31 nap **JÚLIUS** 29. hét

13 Vasárnap		Anaklét *Jenő*
14 Hétfő		Bonavent. *Eörs*
15 Kedd		Henrik *Henrik*
16 Szerda		Kárm. B. A. *Valter*
17 Csütörtök		Elek *Elek*
18 Péntek		Kamill *Frigyes*
19 Szombat		P. Sz. Vince *Emilia*

Sipos Dávid

szobrász

Balogh Jolán:
Sipos Dávid mohács
ismeretlen műve.
Pásztortűz. 1933 (?)
481–482 l

55

3

Sipos Dávid

ivod

Rados Jenő: Kolozsvári műemlékek A m. kir. állami felsőépítő ipariskola 1941-42. évi szimidei felvételei. [Bp 1943]. 5. l.

TÁRGYMUTATÓ.

Sipos dávid

erdélyi zsobrán

XVIII. sz

vod

Hekler MMTört

125. l.

láid

u. o. 131. l.

Buday Árpád dr. egyetemi m.
tanár X. 138.

Sipos Dávid.

Nolrán -

Tőle való a Magyar-
gyerömonostori ref
templom (România)
köszöszéke 1742-ből.

Kelemen Lajos:
Kalotaszeg történelmi
és műemlékei -
Kolozsvári Szemle
1944. 107. l -

Sipos David

A türei ref-
templom körzörzéke
fentitól.

Kelemen Lajos

Kalotaszeg történel-
mi és műemlékei.
Kolozsvári Szemle
1944. 112. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Sipos Dávid

kidei kőfaragó

Virágdisszel borított katedrákat (szószékeket) készített a drági, kidei, dési, hadadi stb. ref. templomok részére. Tevékenysége kiterjedt egész Észak Erdélyre és a környező területekre, Szilágyra, Szatmárra, kelet felé Erdőszentgyörgyre. Virágmintáit a falusi kőfaragók átvették.

Balogh Iolán: Erdély karaktérő műemlékei.

Pásztortúr. 1940. 5 iz. l

lkendő, alsótestét ruha fedi, sza-
kép.) A korpusz közeli rokonság-
őkerült töredékes Krisztus-testtel,
.[1] Az előbb említett mellkeresztg szarvasalakkal díszített bronz-

ögötti 29. sz. sírban 33 mm át-
ralakú lemez közepén kiemelke-
kozik. A háromszögekben kék
thatók. A közöttük levő teret
edő részt kék és piros zománc-
zíti.[2] Hasonló díszítésű boglárok,
ár magyarországi lelőhelyekről,
bajor területről import útján
bok kísérőleletei alapján X—XI.

* A kőszószékek tágabb körének feldolgozásáról l.: Faragott kőszószékek Erdélyben. Murádin B. Katalin műépítész rajzai. Az Országos Műemlékvédelmi Hivatal és a Magyar építészeti Múzeum kiállítása 1992 (kiállítási katalógus).

HELYNÉVMUTATÓ

Árpástó — Braniștea
Bálványosváralja — Ungurași
Bonchida — Bonțida
Dés — Dej
Drág — Drag
Erdőszentgyörgy — Sîngiorgiu de Pădure
Esztény — Stoiana
Hadadnádasd — Nadișu Hododului
Kide — Chidea
Kolozsvár — Cluj
Köblös = Magyarköblös — Cubleșu Someșan
Magyargyerőmonostor — Mănăstireni

1992

A rajzok a szerző munkái, a reprodukciókat Barka Gábor készítette.

BASICS BEATRIX

A „HALÁL DIADALA" KISMARTONBAN

„A Halál diadala?" című kiállítás 1992 júniusától októberig volt látható a kismartoni Osztrák Kultúra Múzeumában (Museum Österreichischer Kultur). Meghökkentő ötletnek tűnhet ilyen címmel és témával nagy kiállítást rendezni a nyári turistaszezonban, amikor az emberek szórakozni, kikapcsolódni vágynak, s ehhez egy ilyen kulturális csemege esetleg nem tűnik a legvonzóbb tárgynak.

A kismartoni kiállításoknak gyakran részben vagy egészen magyar a témája, legalábbis a közös osztrák-magyar múlt része, s a hagyományokhoz híven ez esetben is jelentős magyar részvétellel jött létre a bemutató. A Nemzeti Múzeum, a Szépművészeti Múzeum és az Iparművészeti Múzeum kölcsönzött anyagot az országos intézmények közül, de szerepeltek művek a győri Szent Ignác-templomból is. Emellett rengeteg bécsi múzeum és gyűjtemény, több osztrák és német város múzeuma, spanyol és cseh intézmények is adtak műtárgyakat a kiállításhoz. Természetesen készült egy nagyon szép kivitelű katalógus is, színes és fekete-fehér képekkel, és a katalógus-részen kívül tizenhat olyan tanulmánnyal, melyek roppant érdekes és eredeti szempontok szerint járják körül a címben jelzett téma által adódó kérdésköröket. A katalógus bevezetője, melyet a kismartoni múzeum igaztatónője írt, rögtön címében fölteszi a kérdést, kell-e egyáltalán a halálról kiállítást készíteni? Utal arra az oly sokat emlegetett és mindannyiunk személyes tapasztalatát képező, ellentmondásos tényre, hogy egyrészt mindennapi „élményünk" a halál legkülönfélébb módjainak végignézése, hála a tömegkommunikációnak — másrészt saját, illetve hozzátartozóink utolsó órái többnyire kórházban, idegen, rideg környezetben, s sajnos általában egyedül zajlanak.

A halál felfogása változott az évszázadok során — a középkor nagy járványai, a halál aratása kialakították és megerősítették az emberekben a halál, mint büntetés elképzelést. A barokk, mint újabb olyan korszak, amely sokat foglalkozott az elmúlással, az élet részévé tette a halált, mint ez a kiállítás tematikus földolgozásaiból ki is tűnik. A 20. században a halál egyre inkább tabutémává válik, mígnem az elmúlt két évtizedben szokatlan érdeklődéssel fordulnak orvosok, pszichológusok, művelődéstörténészek a tárgy felé, s ezt jelzik a nagy számban megjelent könyvek, tanulmányok, valamint európai kiállítások sora.

Az anyag hihetetlenül gazdag, s különösen érdekes, hogy ez a kiállítás nincs egy művészettörténeti stíluskorszakhoz sem kötve, éppen tematikus jellege miatt. Ugyanakkor annyira szerteágazó és sokrétű az egy-egy jól elkülönített térbe szorított műtárgymennyiség — aminek a katalógusban egy-egy fejezet felel meg —, hogy mindegyik ilyen egység lehetne akár önálló kiállítás témája is.

A katalógus utolsó lapján találhatunk egy ceruzarajzot a kiállítás tér-koncepciójáról. Ennek alapján bárki számára elképzelhető az elv: egymást követő, egymással összefűzött, de mégis jól elkülönülő terek sorában jelennek meg az egyes témaköröket illusztráló műtárgyak. Ezek a témakörök pedig a következők: I. Haláltánc, II. Áldozati és megváltó halál, III. Az erőszakos halál — A névtelenek halála, IV. Gyerekhalál, V. Halotti ruhák — gyászruhák, VI. Halál és Erosz, VII. A barokk pompás halál, VIII. Memento mori — Emlékezz, hogy meg kell halnod, IX. A halál diadala vagy győzelem a Halál felett, X. Hattyúdalok.

A katalógusrész előtt találhatjuk a tizenhat tanulmányt, melyek lényegében a kiállított anyaghoz kapcsolódnak, de nem teljesen az egyes terek témájának megfelelően foglalkoznak azokkal. Hallatlanul érdekesek ezek a tanulmányok, s bizony sok olyan dologgal szembesülünk általuk — csakúgy, mint a kiállított műveket megtekintve —, amelyek gyakran kínosak, fájdalmasak, szégyenteljesek számunkra; olyan érzéseket, gondolatokat keltenek bennünk, amelyekkel nem szívesen foglalkozunk.

Nézzük hát az egyes témaköröket: a nyitótéma, a Haláltánc eredete tisztázatlan. Annyit tudunk, hogy a 15. század vége óta ismert a művészetben a motívum. A Halál figurája különböző társadalmi állású embereket visz táncba, pápától és császártól a koldusig, nyomorékig mindenki belefér a sorba. Van olyan elképzelés, mely szerint a Haláltánc abból a néphitből eredeztethető, mely feltételezi, hogy éjfélkor a holtak kijönnek sírjaikból, és a csontvázak egymással táncolnak. A téma mindenesetre a középkortól napjainkig igen kedvelt maradt. A szociális szempontból különböző helyzetű embereket ugyanúgy elérő és táncbavivő Halál mellett létezik egy másik aspektus is: amikor azt ábrázolják, amint öreget és fiatalt egyaránt elragad a halál, vagyis utalnak arra, hogy kortól függetlenül mindannyiunkat elérhet.

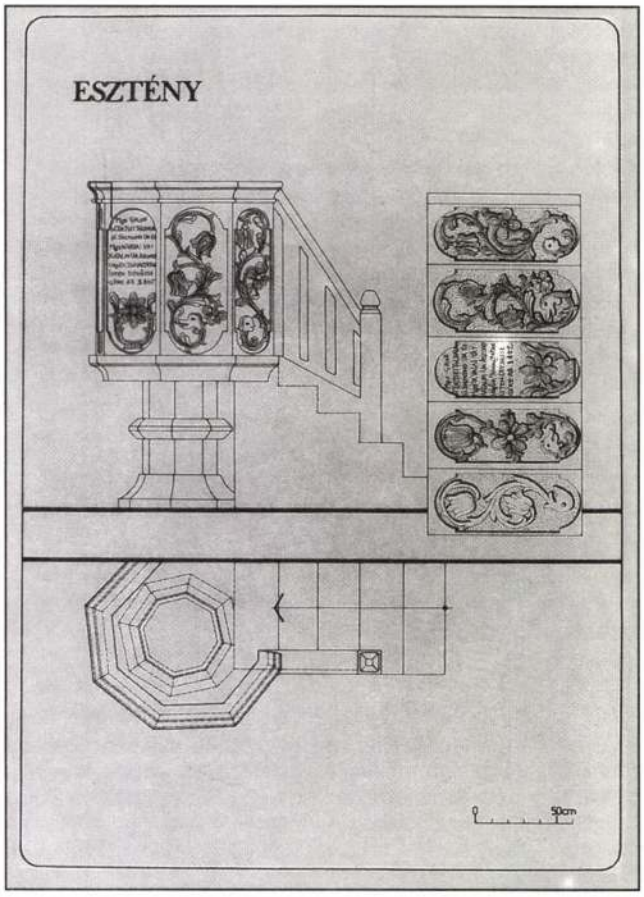

nyításával folytatja ez irányú kutatásait az 1930-1940-es években Balogh Jolán, majd Szász Károly. Utóbbi, a tragikus körülmények között elhunyt fiatal történész, nemcsak szűkebb hazája, a történelmi Szatmár vármegye faragott szószékeit térképezte föl, hanem tervbe vette a Sipos életmű feltárását is, legalábbis műveinek összesítését, fölsorakoztatását.

A szinte példátlanul kevés eredeti följegyzés, mely Sipos Dávid munkásságát követi, csak annyit árul el róla, hogy mint kőfaragó, kőműves, sőt asztalos, azaz bútorfaragó is rendkívüli tehetségű volt.

Idézem itt most szó szerint a Rettegi György krónikájában fölbukkant, sokat emlegetett, életrajzi részletet. Emlékiratait Rettegi 1764 és 1767 között írta magyarköblösi udvarházában. A szamoserdőháti Kidében (Dés közelében) elhunytakat számba véve írja: „Ugyanott egy hétre (1762-ben elhunyt) kőfaragó Sipos Dávid. Ez jó asztalos, jobb kőműves, kőfaragó pedig speciális, úgyhogy Erdélyben mása nem volt. A dési, bonchidai, drági, köblösi prédikálószékek az ő munkái voltak nyavalyásnak. Más helyekre is sokat csinált. Kár, hogy egy tanítványa sem maradott". (*Rettegi György:* Emlékezetre méltó dolgok 1718-1784. Bukarest 1970)

Sipos Dávid kőfaragó munkáinak egy csoportját — a legfontosabbat —, szószékfaragásait gyűjtöttem egybe, mintegy hat évi kutatómunkával.*

Sipos Dávid művészete kétségkívül meghatározó stílusát teremtette meg a 18. századi szószékfaragásnak. Kehely alakú, rendszerint öt táblás, mészkőbe faragott szószékei a virágos reneszánsz ornamentika teljes motívumkincsét kínálják. Páratlan mesterségbeli tudással vezette virágindáit, töltötte ki velük tökéletes szimmetriában a kőtáblák mezejét, s a gazdagabbakon alkotott belőlük a tulipánokon, virágokon kívül sárkányfejeket, gyümölcsöket. Nyilvánvalóan a megrendelők anyagi helyzete határozta meg, hogy egyszerűbb vagy összetettebb díszítő formát válasszon. Ám akármi mellett döntött is, kőfaragását az önmagával szembeni igényesség, a finom vonalú rajzvezetés, a fantáziadús komponálás és a biztos vésés jellemzi. Kőszószékei rendszerint feliratosak: egy-egy bibliai igét s a megrendelők felsorolását tartalmazzák. Gyakran címereket is látunk a központi helyezésű kőtáblán, az adományozók, erdélyi nemes családok címereit. Világi munkáin a címerfaragásban is igen nagy jártasságot mutatott, miként ezt kolozsvári, magyarerőmonostori, erdőszentgyörgyi alkotásai példázzák. „Művészete a fejedelmi Kolozsvár fényének továbbsugárzása, bár időben attól távol esik". (*Balogh Jolán:* Kolozsvár műemlékei. Budapest 1935) „A szószékek kőlapjain mintegy a virágos mennyezetek hasonló szellemű párját alkotta meg." (*Balogh Jolán:* Sipos Dávid néhány ismeretlen műve. Pásztortűz XXI, 1935.)

Bár Rettegi György határozottan állítja, hogy Siposnak tanítványai nem voltak, stílusa mégis tovább élt a 18. század legvégéig. Jóllehet akkor már természetes módon a barokk elemek kerülnek kőfaragásunkban túlsúlyba, az ő mintázása, felületkitöltése példaadó marad később is a nálánál kisebb tehetségű mesterek számára. Ezek az epigonok durvább véséssel, ügyetlenebb vonalvezetéssel, de lényegében az ő stílusa, manírja jegyében alkotnak Erdély-szerte.

Csakis stíluskritikai alapon mutathatók ki Sipos Dávid alkotásai. Ő az a kőfaragó művészünk, aki még mesterjegyekben sem árulja el kilétét, s a középkori alkotók szemérmes anonimátusába rejtőzik. Műveinek számbavétele azonban meggyőzően sürgeti életművének monografikus földolgozását.

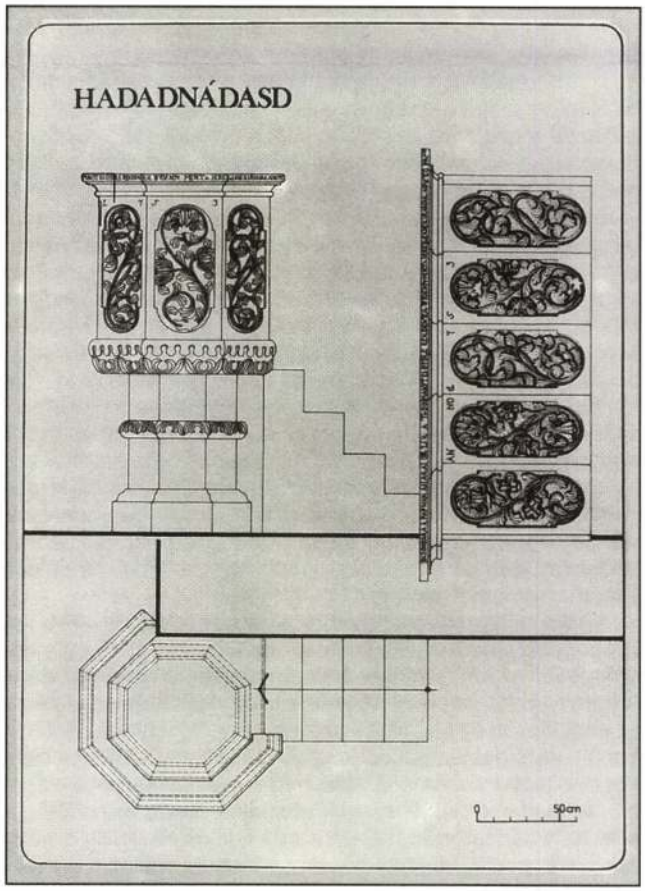

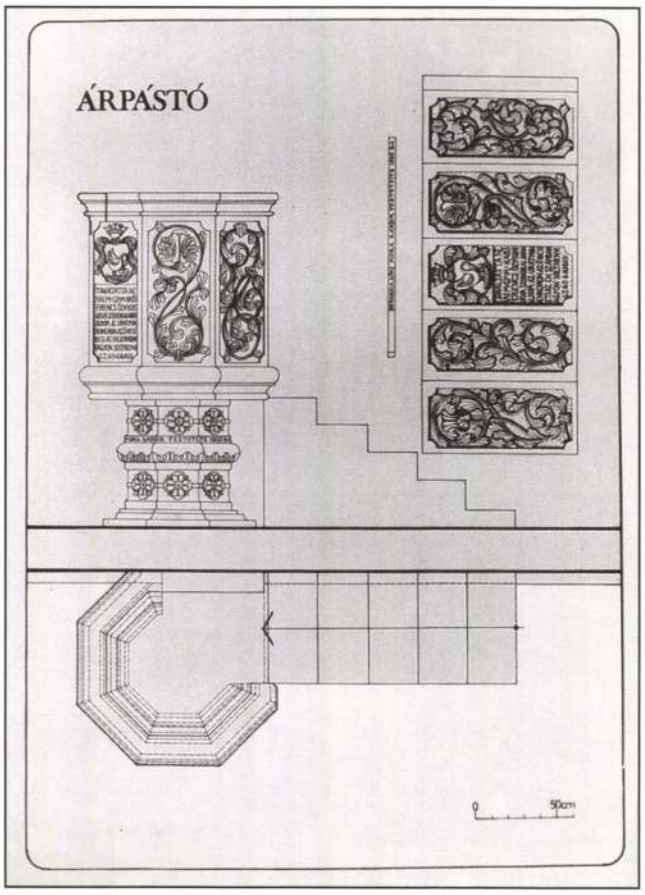

írja a Régi Kalotaszeg (Budapest 1911) című munkájában — „megtanult templomvárakat és kerített udvarházakat építeni, megtanult a maga eszétől és az itteni várak mintájára támfalakat, bástyákat, tornyokat, védelmi kapukat csinálni. Elpusztult templomait így építette újra az új viszonyoknak megfelelően ... A templom körül cintermet pillérekkel sűrűn megtámasztott kőfallal övezte. És mindezt megcsinálta magyarul, belevitte a középkor kőarchitektúrájába a maga ősi anyagát: a fát, reátette a maga díszítőformáit: a maga virító, vidám színeit, a maga egész szíve-lelkét."

Az erdélyi kőfaragás már a kezdetektől foglalkoztatta művészetünk történetének föltáróit. Igyekeztek földeríteni a mesterek kilétét, a kőfaragó iskolák stílusát és hatókörét, a külföldről érkezett fondátorok és lapicidák hatását és hazai mesterek jelenlétét, munkásságát. Akár a szász Viktor Roth, akár a román Virgil Vătăşianu, vagy Balogh Jolán összegező műveit forgatjuk, ez a kérdés központi helyet kap valamennyiük munkájában. Úttörő feladatot végzett el a nemrég elhunyt Balogh Jolán a gótika és különösen a reneszánsz kőfaragás emlékeinek föltárásában. Ő az, aki külön könyvet szentelt a kolozsvári kőfaragó iskola történetének és tárgyi emlékeinek.

Ami a 18. századi erdélyi kőfaragást illeti, a föltárások már nem ilyen mélyrehatóak. Bár éppen Balogh Jolán és a történész Kelemen Lajos figyelmeztetett nem mindennapi értékeire, sőt stílusegységbe foglalva határozták meg e kőfaragó munka lényegét, a kutatás aprómunkája nem kevés feladatot ró a mai vagy későbbi szakmabeliekre.

Számunkra — erdélyi kutatók számára — különösen érdekes ez a kor. Olyan sajátosságokat mutat, melyek sehol másutt nem bukkannak föl. A 18. század első fele, a tartós keleteurópai osztrák berendezkedés ideje, az érett barokk művészet térhódítását jelentette egyben. Ám a protestáns Erdély ellenállása abban is megnyilvánult, hogy ennek az új művészeti-építészeti stílusnak, amennyire csak erejéből tellett, ellenállott. Ezért van az, hogy az egész korszak folyamán föllelhetők az átörökített reneszánsz formák, s a barokk stílusalakítás csak ezzel összeforrva, egymást kölcsönösen módosítva jelentkezett. Ez a stílus, a virágos reneszánsz Erdély sajátos művészeti vonulata, mely a 18. század elején a kőfaragásban, karzat- és mennyezetfestésben egyaránt jelentkezik.

A kor meghatározó egyénisége a kőfaragó Sipos Dávid. Az ő munkájának tanulmányozása, stílusának átérzése, motívumkincsének föltárása nélkül nem érthető meg az erdélyi művészet e fejezete.

Történelemkutatás és művészettörténet szerencsés találkozópontján sikerült földeríteni az erdélyi faragott szószékek legszebb együttese mesterének kilétét.

A 19-20. század fordulóján a vármegye-monográfiákban, leírásokban egy-egy mondat erejéig találunk megjegyzéseket e szószékek szépségére, míves faragására. Mesterüket, létrehozójukat azonban név szerint sehol sem említik. A történész és levéltári kutató Kelemen Lajos érdeme, hogy a Rettegi család hagyatékában rábukkanva Rettegi György kézírásos emlékirataira, s benne Sipos Dávid nevére, kapcsolatot tudott teremteni a kidei mester és művei között. Nemcsak a Rettegi által megnevezett szószékek azonosításáról volt szó, hanem a közben felbukkantakról, s „világi" kőfaragó munkákról is, címeres emlékekről, ajtó- és ablakkeretekről. A Pásztortűzben 1925-ben megjelent tanulmányában Kelemen stíluskritikai alapon, de kétséget kizáróan állapítja meg, hogy Újhelyi Gábor és Szőllősi Anna házának faragott ablakkeretei Sipos Dávid munkái. Ez a városfalon belüli ötvösház, a monda szerint, a néhai kolozsvári bíró háza volt. Kelemen Lajos irá-

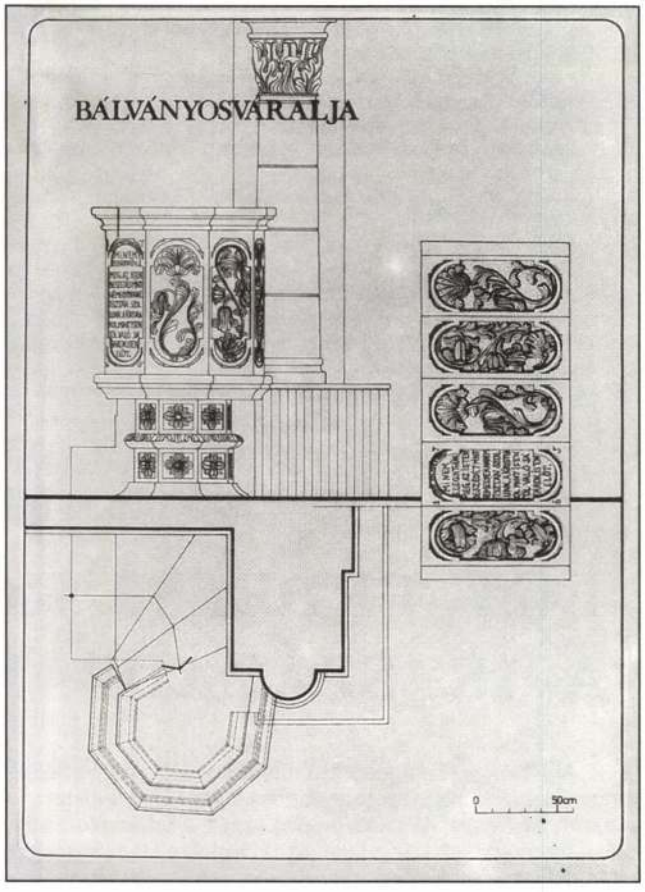

13. Id. Storno Ferenc seccója a nagyváradi püspöki palotában

barok (sic) és neoklasszikus művészeti emlékei. Bp. 1932. 50-51. Az oltár fölött id. Storno Ferenc seccója látható: „Szent László Nagyváradon templomot épít."

30. Magyar Nemzeti Galéria, Régi Magyar Gyűjtemény. Olaj, vászon, 63x47 cm; ltsz.: 3136. Rövid ismertetése: A Magyar Nemzeti Galéria késő reneszánsz és barokk kiállítása. Képek és szobrok. A kötetet összeállította: *Mojzer M.* Bp. 1982. 65; A Magyar Nemzeti Galéria régi gyűjteményei. Szerk.: *Mojzer M.* Bp. 1984. 184.
31. A mű címe: Dissertatio historico-critica de S. Ladislao Hungariae Rege Fundatore episcopatus Varadiensis. Viennae 1775. A rézmetszet mérete: 200 x 135 mm.
32. Szövegkiadása: Scriptores rerum Hungaricarum tempore ducum regumque stripis Arpadiane gestarum. Ed. *E. Szentpétery.* Tomus II. Budapestini 1938. 438-440.
33. Az 1858-as év a magyarországi egyháztörténelemben kiemelkedő jelentőségű. A Szentszék ekkor rendezte a magyar egyházi törvénykezést, ezáltal a katolikus egyház belügyeiben, iskolái vezetésében stb. nagyobb szabadságot kapott. Az esztergomi érsek pedig tartományi zsinatot hívott össze.
34. Az oltárképre Szilárdfy Zoltán hívta föl a figyelmet.
35. A szakirodalomban a képek száma eltérő. Erre vonatkozóan a rendház iratai sem tartalmaznak adatokat.
36. Magyar Néprajzi Lexikon. V. Főszerkesztő.: *Ortutay Gy.* Bp. 1982. 251-252. (*Sándor István* címszava).
37. *Lükő G:* Moldva alapításának mondáihoz. Ethnographia-Népélet XLVII (1936) 48-56.
38. Adatok Eperjes szabad kir. város történelmi multjáról, a legrégibb időktől Hunyadi Mátyás koráig. Összegyűjtötte *Lasztókay László* kir. főgymn. rendes tanár Eperjesen az 1878. év december havában. Országos Széchenyi Könyvtár Kézirattára, Fol. Hung. 1025. Fol. 4.
39. *Orbán B.:* A Székelyföld leírása történelmi, régészeti, természetrajzi s népismereti szempontból. I. Pest 1868. 175.
40. MOB Iratok 1901/166. (Országos Műemlékvédelmi Hivatal Könyvtára).

14. Globocsnig Ferenc: A szentjobbi apátság alapítása, Tárkány, plébániatemplom, főoltárkép, 1858.

41. Például: *Mező A.:* Adatok Szent László középkori tiszteletéhez. Szabolcs-Szatmár-Beregi Szemle XXVII (1992) 123-135.
42. Őrzési helye: MTA Művészettörténeti Kutató Intézetének Adattára. Az anyag jelentőségéről 20 levél közlésével: *Kerny T.:* Genthon István topográfiai levelezése. Ars Hungarica XVIII (1990) 277-292.

A tanulmány elhangzott az Országos Egyházművészeti és Műemléki Tanács László király szentté avatásának 800. évfordulója tiszteletére 1992. IX. 22-én rendezett ankétján.

A fényképeket és reprodukciókat Makky György készítette.

MURÁDIN-BEYER KATALIN

EGY ERDÉLYI KŐFARAGÓMESTER A 18. SZÁZADBAN — SIPOS DÁVID

Az Alföld nagy térségeitől eltérően az erdélyi részek bővelkedtek a legalkalmasabb és legtartósabb építőanyagokban — a kőben és fában. Akár az erdélyi szász erődtemplomokat, akár a magyar egyházi épületeket, udvarházakat és kastélyokat tekintjük, szembetűnő a rendelkezésre álló építőanyagok bősége. Népünk építő erejéből arra is tellett, hogy a középkori veszedelmek elmúlta után, a 18. század eleji tatárbetörések idején védekezésül kővel kerítsék a védtelen falvak templomait. Az építész és író Kós Károly nyújtotta irodalmi megfogalmazását ennek a kései magyar építőmunkának. E nép —

M.D.K.

Sipos Dávid, szobrász

Diószegi Péterrel egük az Szepességből Erdélybe átszivárgó 18. századi barokk-stílus legnevesebb képviselője.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

185. old.

Sipos Dávid, kőfaragó

Erdélyben müködő mester.

A magyarországi művészet története I.
Bpest, 1961. II. kiadás. 466.l.

Sipos David
kőfarajó

l.

Mak Vasár Kolozsvár

70. l.
127. l.

K. [illegible]
[illegible]

HBB tagok.

26.

ágos Bizottsága.

ány { száma: — 1926.
kelte: VII/29. 1926.
beérkezése: VIII/2. 1926.

ek száma:

elintézett szám:

záma:

záma: Kantorkyné

6 { VIII/10

Sipos Dávid, asztalos

Forum, 1934. 297.

Balogh J;: Die Renaissance-Architektur und Skulptur in Siebenbürgen c. könyvismertetés.

Sipos Dàvid, Kőfarajó

Erdèlyi Mùz.

1943. 114-20.

Sipos Dávid

nohán, a 18. században működött.

Kampis Antal: A magyar müvészet a XIX. századig.
Bp. 1968. 167 l., képes /Minerva zsebkönyvek/

146. l.

M.D.K.

Sipos Dávid, szobrász

Művei Erdélyben és másutt, XVI. sz. a művészet elsorvad
434.o. XVIII. sz.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa. III. köt. A képzőművészetek, a zene, a színház és a film. Minerva, 1960. Bpest

Sipos David

Kőszeg

† 1762

Laid

=

Thieme-Becker

31. K. 97. P.

NYOMTA

Nagyméltóságu
Méltóságos
Nagyságos

K.

MÜEMLÉKE

Hivatalból
dij átalányozva

Á. 4—58.

M.D.K.

Sipos Dávid, szobrász

Erdélyben élesztette újjá a régi hagományokat a 18. sz. folyamán. Szerző közli a kolozsvári Farkas-utcai ref. templom szószékét (1752), a Hadadi ref. templom szószéknek két részletét (1754) és a kolozsvári cegkori Ujhelyi-ház egy ablakkeretét (1724.)

Aggházy Mária: Barockplastik in Ungarn.
Übers. Barbara Faragó

Bp. 1959. 29 l. 185 t.

18. old.

268., 270-271., 272. á.

M.D.K.

Sipos Dávid, kőfaragó

A XVIII.sz.ban a Nyugati tulipánmotivum elterjedt.az indadiszeken.Süveges Sándornak,a 1734-ben faragott szuceáki sirkövén is ez van.Lehetséges,hogy Sipos készitette. Ref.templom.196.ábra. 159.o.

Balogh Jolán: A Népmüvészet és a történeti stilusok 73.o.

Néprajzi Értesitő.A Néprajzi Múz.Évkönyve.XLIX. 1967.Bpest.Akad.Kiadó.1967.Bp

M.D.K.

Sipos Dávid, kőfaragó

Kidei kőfaragó"+1762/. Babuci szószék. Sipos müve. XVIII. sz. közepe. Kide. r.k. templom. 123. ábra. 146.o. Fekete repr.

Balogh Jolán: A népmüvészet és a történeti stilusok. 73.o.

Néprajzi Értesitő. A Néprajzi Múz. Évkönyve. XLIX. 1967. Bpest. Akad. Kiadó. 1967. Bp

M.D.K.

Sipos Dávid, kőfaragó

Kidei kőfaragó/+1762/. Kőből faragott szószékei szabályos vázra felépitett virág-ornamentumokkal ékesek. 127.ábra. 162.o.

Balogh Jolán: A népmüvészet és a történeti stilusok. 73.o.

Néprajzi Értesitő. A Néprajzi Múz. Évkönyve. XLIX. 1967. Bpest. Akad. Kiadó. 1967. Bp

M.D.K.

Sipos Dávid, kőfaragó

Süveges Sándor sirköve 1734.ref.templom.Lehet.hogy az
5 müve.Tulipános indadisz. 106-ábra.136.o.Fekete repr.

Balogh Jolán: A népmüvészet és a történeti stilusok.
73.o.

Néprajzi Értesitő.A Néprajzi Múz.Évkönyve.XLIX.
1967.Bpest.Akad.Kiadó.1967.Bp

M.D.K.

Sipos Dávid, asztalos, kőműves, kőfaragó

1762-ben halt meg Kidében és Erdélyben szép számmal fennmaradt faragványai tanúsrodnak páratlan teretségéről. Szerző cikkéhez közli S.D.nak a nagybányai tartományban lévő négy szószéke közül az „apa"-it (1759), a „hadadnádasd"-it (1753) és az „avasujvarosit" (1759.)

Szász Károly: Adattár, Művészettörténeti Értesítő, 1962. XI. évf. 1. sz. 92-94. old.

MDK

Sipos Dávid, kőfaragó

A kidei mester munkájában bontakozik ki az erdélyi renaissance. 18. sz.

II. kiadás. 352. l.

A magyarországi művészet története I.

MDK

Sipos Dávid, kőfaragó

A kidei mester legjellegzetesebb műve: Ujhelyi Gábor ötvös kolozsvári házának virághimes ablaka 1724-ből.

II .kiadás.352.1.

A magyarországi művészet története I.
Boest.1961 II.kiadás

MDK

Sipos Dávid,kőfaragó

Ujhelyi Gábor ötvös kolozsvári házának ablaka 1724-ből./foto/

A magyarországi művészet története I.
Bpest,1961.II.kiadás. 352.1.

SIPOS Dávid

az erdélyi reneszánsz túlérését biztosította a XVIII. században dekoratív faragványok gazdag sorával.

Uggházy hária: Magyarországi barokk művészet, Bp. 1960, TIT József A. szabadegyetemének előadásai 42.

Sipos Dávid

zsobrán

l.

Radoskolozsvmicul

5. l.

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM 1802

ORSZÁGOS MAGYAR
TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM
ÁLLATTÁR

BUDAPEST VIII, BAROSS-UTCA 13.

Budapest, 1942. augusztus 19

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula Urnak

az Orsz. Természettudományi Tanács tagja

B u d a p e s t

Sipos David

szobrász

Kolozsvár XVI. sz

vód

z

Vásárhelyi Miklós

Városunk műemlékei

Pásztortúz 1936. 492 l.

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible]-

[illegible] [illegible] látképes [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]-

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

1920 okt. 30.

[illegible]

Sipos Dávid

szobrász

l.

Biró József

Kolozsvári képeskönyv.

Bp. 1940. 15. l.

Officina.

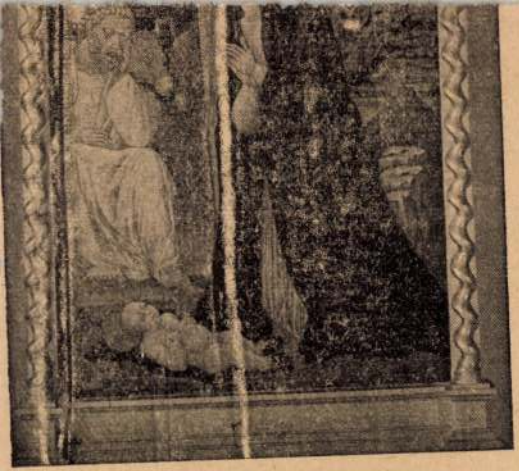

81. kép. *Giovanni di Paolo: Jézus születése.*

Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 676. l. (Filippino Lippi.) — Maszlaghy II., 95. sz. (Filippino Lippi.) — Gerevich PA, 232. l. (Francesco Granacci.)

GRANDI, ERCOLE (ferrarai festő, 1463 körül —1525) KÖVETŐJE

Szent János evangélista

Sipos Dávid

Hebräer

Balogh Jolán dr.

Sipos Dávid néhány ismeretlen műve. Különlenyomat a Pász tortúr XXI. évf. 21. számából Cluj 1935.

Római mennyezet V. 245.

3

c) [illegible] db

d) [illegible] db

e) fényképek és egyéb kosztmások db

f) a modern művészi

gyar tennekei db

IV. Néprajzi gyűj-

temény

Sipos Dávid

szobrász

l.

Tombor, 1947

36. l. 39. l.

és repülőnyel befutott

épe

Gyarapodás.

va ábrázolja a művészt.

lan áll. Leeresztett jobbkezében czilin-
mögötte lévő fa törzsének ~~vonza~~ ágára
elől kopasz~~odik~~; előre fésült haja, sze-
szeme világosbarna. Ingének gallérja lát-
ranyláncza rövid, fekete kabátja hajtókáján
sel, nadrágja csikos. Balról a háttérben

cm.
vetitésével R. Bachelier londoni czég út-
sz. leirattal 8 font sterlingért (51/89).

(14)

1894: X. 415-
1907: VI. 6.

79

Sipos David

nobrán

l

Entz Géza: Az erdélyi műtörténet-irás kérdéseihez.

Kolozsvár 1945.

5. l.

gy pedig amit legjobban szeretnék, ha

hogy a kölcsönösen megállapitott szám-

ján a vonatkozó leveleket kicseréljük.

radtam

kiváló tisztelettel

Görög Imre

mint a Horthy Miklós-ut 104. sz
ház gondnoka.

Sipos Dávid

nobrász

szószéke 1760-ból
az árpástói ref. templom-
ban. A régi templomot
1896. lebontották. A nó-
néket az új templomba
vitték át.

Debreczeni László 1932.
12-14. l.

M á s o

1205/1934.P.M.

/Kiadatott 1547/

K i e g é s

az 1932.évi augusztus hó 19-én

illetményszab

A m.kir. honvédség kötelék
latból szabadságolt állami, várme
gépgyári és állami kőszénbányász
kat, havidijasokat, napidijasokat,
szolgákat, havibéreseket, órabéres
és egyéb alkalmazottakat, valami
m.kir.honvédséghez az 1921.évi XI
alapján ellenőrzési szemlére vag
korlatra behivják, a behivás idő

A szabadságolás csak az el
és az alkalmazott legkésőbb a sz
szolgálati főnökségénél jelentke

Az elbocsátás napjának meg
alkalmazottnál a katonai személy
nyi lap"-on az ellenőrzési szeml
zés időpontja az irányadó.

Ez a szabadság nem számitha
engedélyezhető u.n. üdülési sza

Az évi fizetéses havidijas
nak a szabadságolás tartamára ig
ményekre, amelyek őt megilletnék
gálatot teljesitene.

SIPOS DÁVID
kőfaragó

Miklósi Sikes Csaba:
Sipos Dávid kidei kőfaragó / ? - 1762 /

Művelődés, XXXVII.évf. 5.sz. 1984 május
42-46.old. illusztrációkkal.

Sipos Dávid

A Bánffyhunyadi református templom reneszánsz szószéket ő kénítette.

Konrad, 1973. nov. 32 ef. 11 sz. 1681 p.

Sipos Dávid

A zsombori köszöszéket 1742-ben kérítette.

Kosunk, 1973. nov. 32. evf. 11 sz. 1692 p.

Sipos Dávid

A nalkói festett szószéket 1722-ben kérítette.

Koszinka, 1973. nov. 32. erf. 11sz.

1691p.

Sípos Dávid

A tüsei díszes szószéket 1759-ben szintette.

Konrad, 1973. nov. 32. erf. 11sz. 1690p.

Sipos Dávid

A gyerőmonostori templom szószékét 1742-ben készítette.

Konvoc, 1973. nov. 32. cf. 11 sz. 1684 p.

SIPOS Dávid (?– 1762)

MIKLÓSI SIKES Csaba: Sipos Dávid kőfaragó. = Művelődés, XXXVII. évf. 5. sz. 1984 42-46. p.

SIPOS DÁVID

MURÁDIN-BEYER KATALIN: EGY ERDÉLYI KŐFARAGÓMESTER A 18. SZÁZADBAN – SIPOS DÁVID.

PAVILLON 1994, 9, 19–22

A MNG nyilvántartásában s

Schmidt József: Hunyadi J

o. v. 60x75 let. sz.: 74,

SIPOS David Röfarag

Szószek, 1754

Emődi Tamás: Hadad, ref. tpl.
Kolozsvár, 1996 10. + ill

SIPOS DÁVID

NÉHÁNY

ISMERETLEN MŰVE

IRTA:

DR. BALOGH JOLÁN

Különlenyomat a Pásztortűz
XXI. évfolyam 21. számából

MINERVA IRODALMI ÉS NYOMDAI MŰINTÉZET R.-T.
CLUJ, 1935.

Cédulázva

„Meghala (1762-ben) Kidében ... ugyanott egy hétre kőfaragó Sipos Dávid, ez jó asztalos, jobb kőmives, kőfaragó pedig specialis, úgy, hogy Erdélyben mássa nem volt, a *dési, bonczhidai, drági, köblösi* prédikálló székek az ő munkáji voltak a nyavalyásnak, más helyekre is sokat csinált, kár, hogy egy tanítványa sem maradott." — írja Rettegi György az emlékírataiban. Ez a fontos feljegyzés egy elfeledett, kiváló magyar művész nevét őrizte meg számunkra és egyben a kutatás szempontjából rendkivül szerencsés módon néhány művét is megjelölte. A négy kőből faragott szószék gyönyörü dús virágdísze jellegzetes egyéni formáival ezeken kívül még számos más, erdélyi katédrán feltünik és így Kelemen Lajosnak és Debreczeni Lászlónak sikerült Sipos műveinek sorát több kiváló emlékkel gazdagítani. Mindezek a munkák azonban Sipos művészetének csak egyik oldalát mutatják be, csak az elragadóan gyengéd vonalu virághimek finomkezü faragóját ismertetik meg, aki a szószékek kőlapjain mintegy a virágos mennyezetek hasonló szellemü párját alkotta meg. A „specialis kőfaragó" művészete nyilvánul meg ezekben a gyönyörű faragványokban.

A legutóbbi esztendőkben sikerült olyan munkákra bukkannom, amelyeknek segítségével tartalmat adhatunk Rettegi ama megjegyzésének is, hogy Sipos jó asztalos és még jobb kőmives vagyis építész volt.

A bonczhidai volt báró Bánffy-kastély oldalszárnyának földszinti előterét három pompás faragott ajtó diszíti. Szerkezetükben és egyes motivumaikban a cluji renaissance jellemző vonásait mutatják. De a dús virágdíszben már teljesen egyéni sajátságok bon-

takoznak ki. A gyönyörű akantuszindákban, tulipán és napraforgó virágokban ugyanarra a kézre ismerhetünk, amely egyidejüleg a bonczhidai református templom katédráját faragta, vagyis a jó kőmives, specialis kőfaragó Sipos Dávidra. A három ajtó és a szószék 1720—22-ben készült. Rövid idő, mégis ezalatt a művész tehetsége szinte hihetetlen gyorsan fejlődött ki. Míg a szószék kissé duzzadt faragásu lapjai még ötvösminták utánzását mutatják, addig az ajtók egyéni szellem és kifinomult kéz alkotásai. Az 1722-es középső ajtó már az érett művész tökéletes remeke.

A bonczhidai emlékek segítségével mesternevet adhatunk Cluj város legszebb renaissance emlékének, Ujhelyi Gábor ötvösmester házának (1724). Az egyemeletes, szerény külsejü ház déli oldalát két, a nyugati oldalát pedig egy faragott keretü ablak diszíti. Az előbbiek ékessége mindössze az akantuszdíszes párkány, az utóbbié a rendkívül finom rajzú, lapos faragású, virágos keret. A motivumok csaknem azonosak a bonchidai ajtók féloszlopainak diszítésével, csak sokkal finomabbak, a virágok belső rajza érzékenyebb, gazdagabb. Sipos Dávid két esztendő alatt ismét nagyot haladt, művészete az ötvösház mesébe illő, csodálatosan szép ablakfaragványában elérte fejlődése tetőpontját.

Az ötvösház díszeihez ismét más emlékek kapcsolódnak. Az akantuszleveles szemöldökkő stilusához hasonló a Főtér 21. számú ház udvarában levő virághimes párkány, míg a nyugati ablak virágdíszei egyszerübb alakban a szucsáki Süveges-sírkövön (1734) ismétlődnek meg, amely egyébként rokon Sipos egy másik művével, a virágindás kendilónai síremlékkel is. Alig lehet kétséges, hogy mindkét emlék Sipos művészetével függ össze, annak hatása alatt keletkeztek.

Mind a cluji ötvösházon, mind a bonczhidai Bánffy-kurián nemcsak a diszítés, a finom faragványok voltak Sipos munkái, hanem az épületek tervezése és felépítése is. Azonban mindkettő annyira át van alakítva, hogy a művész eredeti elgondolásáról alig adhatnak fogalmat. Az építész Sipost a tötöri egykori Keczeli-kuria ismerteti meg velünk, amely teljesen érintetlen, eredeti mivoltában maradt fenn. Tulajdonképen itt két egyforma tipusu kuria állott. De az egyiket a múlt század végén átalakították, csak tornácának kedves oszlopfői maradtak meg, amelyekben Kelemen Lajos Sipos Dávid művét sejtette. Sipos szerzőségét teljesen bizonyossá csak a másik, át nem alakított kuria teszi, amelynek 1747-ből való építési táblája sajátkezü műve és ezzel együtt az egész kuria (illetőleg eredetileg mindakét kuria) építése Siposnak tulajdonítható. A szerény méretü udvarház a célszerüségnek és a meleg otthonosságnak elragadó megnyilvánulása. Az előbbit a kitünő térelosztás, az ügyes alaprajzi elrendezés biztosítja, az utóbbit pedig a bájos kicsi tornác három finom arányu, karcsu oszlopával.

Sipos kőfaragványainak stilusa és motivumai módot adnak arra is, hogy néhány kiváló erdélyi famunkában a „jó asztalos" kezére ismerjünk. Nézetem szerint az ő művei a hadadi szószék (1754) griffes koronája és a tancsi templom indadíszes gyönyörű stalluma (körülbelül 1758), melynek oldallapját sárkányfejek ékesítik. A hadadi szószékkorona ezenkívül Sipos tehetségének még egy másik, eddig nem is sejtett oldalával ismertet meg, a mennyezetfestővel. Ugyanis a korona belső, alsó lapja a szokásos erdélyi mennyezetfestések stilusában és technikájával levélindákkal van diszitve.. Nagyon valószínü, hogy Sipos mint asztalos, mennyezeteket is festett és talán ilynemü munkája még majd előkerül.

Festői működése annál inkább feltételezhető, mert lapos faragású finom domborműveit a motivumok és vonalak hangsúlyozása érdekében okvetlenül színeznie kellett.

A sokoldalu, jó hirnevü művészt sokan foglalkoztatták, a Bánffyak, Wesselényiek és főként a kolozs- és szolnok-dobokamegyei nemesség. Különösen az utóbbiak nagyon kedvelték, vele és követőivel is számos szószéket csináltattak. Dési Mezei Sámuel még aranyosmedgyesi udvarbirósságában is vele dolgoztatott. Sipos az ő megbizásából faragta az apai (Szatmár vármegye) református templom virágos szószékét, amely legtávolabbi és egyben egyik legkésőbbi műve (1759).

Sipos ismert műveinek számbeli gyarapodásával művészete is mind jobban és mind szélesebben bontakozik ki előttünk. A sokféle munka stilusának eredetére is fényt vet. Sajátos művészetének főforrása a cluji renaissance, a fejedelmi Erdély nagy hagyományai. Itt találjuk meg építészeti formáinak előzményeit a XVI. és XVII. századi faragványokban, épúgy, mint virágdíszes katedráinak eredetét a Farkas-utcai református templom szószékében (1646), amely az Erdélyszere elterjedt virágos renaissancenak már jellemzően cluji, más területekétől eltérő alkotása. (Például a háromszéki hidvégi szószék, Magyari Mihály műve 1674-ből, egészen más stílusú.) Clujon ismerkedett meg Sipos az ötvösművészettel is, amelynek motivumait felhasználta és technikáját követte kőfaragványaiban, továbbá a faragó és festő asztalosmesterséggel, amellyel oly közvetlen kapcsolatban volt, hogy diszítéseinek egyes mintáit megtalálhatjuk az asztalosok céhkönyvének rajzai között. Ebből a sokféle szálból szövődött össze Sipos Dávidnak a lelke mélyéig sajátosan erdélyi és magyar művészete.

Bonezhida. Báró Bánffy-kastély egyik ajtaja. 1722.

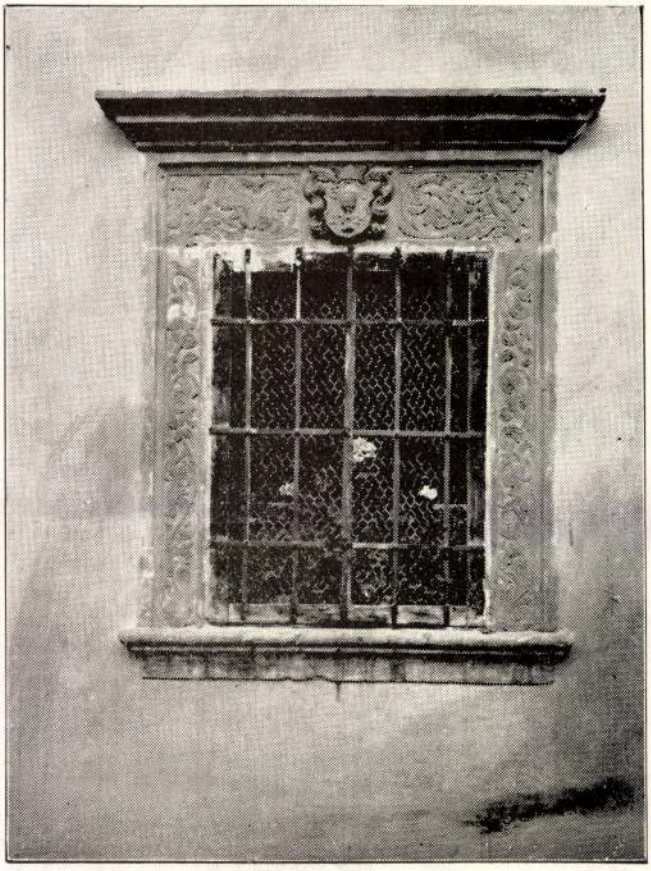

Ujhelyi Gábor ötvös házának ablaka. 1724.

Apa, ref. templomi szószék. 1759.

Tötör. Az egykori Keczeli-kuria. 1747.

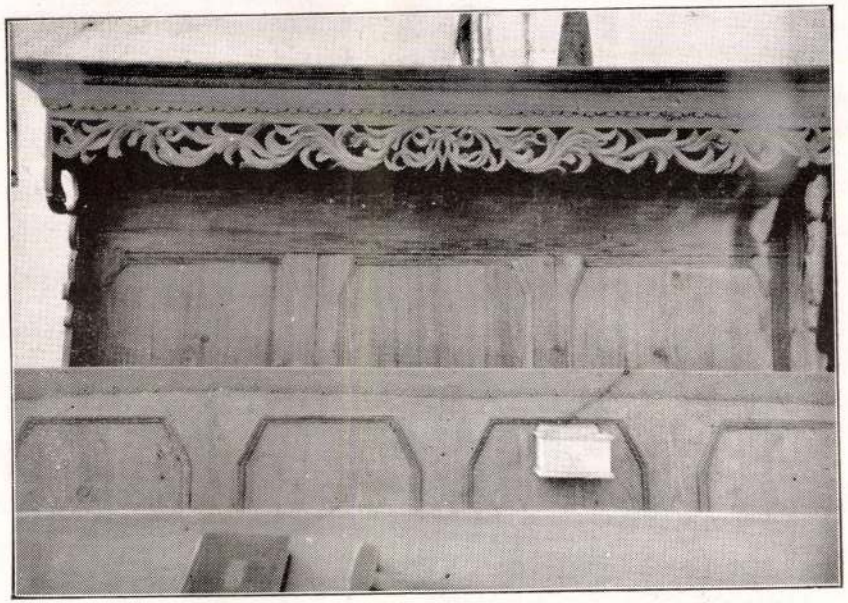

Tancs. Faragott pad a ref. templomban. 1758 körül.

Sípos Dávid

Sipos Endre amatőr festőművész

Egy szentendrei lakóház kapubelsőjében két másik amatőr festőművész társával együtt képeiből kiállítást rendezett.

Losonci Miklós: „Kifonnott művek igérétes kisérletek c. cikke

Pest Megyei Hirlap, 1978.IX.5

Tárlat a kapualjban

Szentendrén újra érdekes kezdeményezésnek lehettünk tanúi: A Kossuth Lajos utcában van egy szép barokk ház bensőséges kapubelsővel. Ott lakik *Sipos Endre*. Rajztanár és a festészet jelöltje, aki az elmúlt években budakalászi gyerekekkel foglalkozott, s ők díjat is nyertek a Mezőgazdasági Múzeum gyermekrajzkiállításán. Sipos Endre barátaival, *Gavrilovits Sándorral, Lukács Jánossal* — akik szintén festenek, és több közös kiállításon vettek részt —, rendbehozták a kapualjat, fehérre meszelték a boltozatot, és mintegy házi tárlatként kiállították képeiket. Még arra is ügyeltek, hogy megfelelő világítást biztosítsanak az esti vendégeknek.

Jöttek is szép számmal. Hazaérkező dolgozók, s megtisztelte látogatásával e festői készülődést *Barcsay Jenő* is, aki elismeréssel szólt kezdeményezésükről. Az is találó, hogy a barokk építészeti formák környezetében elhelyezett képek halkan neszező barokk zenei hátteret kaptak a felkészült rendezők lelkiismeretes munkája jóvoltából.

És a képek? Keresik magukat szerzőik. Nem készek, készülődnek. Értékeket közelítenek. Sipos Endre a legmarkánsabb közülük, Lukács János egy-két festménye jó színhatást ér el, Gavrilovits Sándor lírai intimitása, is ígéretes. A rajzzal vannak komoly problémáik, de a rajz sok munkával ilyen szinten igenis megtanulható. Ha abban előbbre lépnek, akkor festők lehetnek. Már most örömet okoznak az embereknek, s ez a mérték már egy magán kaputárlat alapja lehet.

A tárlat eseménnyé lett azáltal, hogy az emberek felfedezték, elfogadták, sőt *Mocsolay János* versezetet is írt a képekről:

„A kapu alatt voltam a tárlaton,
Színek folytak szét a falon,
Arany fényben suhant az éjben,
Csillagok karján a nyugalom."

grafiBus

SIPOS Dávid szokai

Apa - ref. tpl. - szoszil

Satu Mare, 13. 1996 375-379. sel

homlokzatának antik bronzlovai és a római Dioszk
félrerántó lova jöttek számításba. Megjegyzendő,
tartózkodása nem bizonyítható.

A kompozíció alapvetően az udvari gótika stílusá
kívül számos részletmotívum éppen erre a művészeti
karcsúsított alakja és finom mozdulata a lovagi torn
boglárszerű díszítményeit az Alpoktól északra készü
Itáliában ez a páncéltípus, az ún. *Lentnerharnisch* ne
ábrázolási formula a szobor talapzatának sziklás-erdő
szobornak az ötvösművek aprómunkája szellemébe
valamennyi részleten érvényesülő, a megmunkálás kö
almásszürke színét beütött karikák jelzik, a nyeregtak
szügyellő, farhám, zabla részletezett kidolgozása, a fe
elemei az ábrázolásnak.

Noha alig van a szobornak ikonográfiai vagy ábráz
ne foglalkozott volna még az irodalom, az egész szob
századi méltatója, a humanista Bohuslav Balbin óta
mozdulatmotívuma, térbelisége, másrészt részleteine
század óta gyarapodó művészettörténeti értékelések
protoreneszánsz kvalitásainak, úttörő jelentőségéne
eredményezte az újraöntési teóriát, amelynek lényege
alkotásnak tartották. Ekként kronológiai ellentétet
erőteljes ló között, megtévesztve azoktól a nem natura
épülő formuláktól (például erek, idegek), amely
konzervativizmus fedezhető fel a ló fejének tisztá
formakánon magának a szentnek az arcában is. Ez
századig visszavezethető hagyomány ismeretében d

Művészeti leszármazásuk kutatása a 19. század vé
erősen nacionalista indíttatású kisajátítási kísérletek

M.D.K.

SIPOS Edit építészhallg.

diplomaterve:

Bp. Lukács- és Császár-fürdő kör-
nyékének rendezési terve

Kismarty-Lechner Gyula: A város-
építést tanszék oktató munkájáról
Magyar Építőművészet 1960. 4. sz. 17. l.

Sipos Edit

Részt vett az 1962. nov.-ben a Kossuth Klubban rendezett Modern magyar iparművészet c. kiállításon.

Ipari Művészet, 1963. 4. sz., 85. l.

M. D. V.

H. SIPOS Edit építész

Középmagas tervpályázat I. épület kategória (IV. épület kategória, ~~[illegible]~~) (Kiemelt megvétel)

Társtervező: Czebe István, Hrecska József, Vámossy Ferenc, Kovács Gáspár, Hajdú J.

Tervpályázati eredménye

Magyar Építőművészet 1960. 4. sz. 62. l.

M.D.K.

H. SIPOS Edit építész

Ózd városközpont rendezése - pályázat

Kiss Albert munkatársaként

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. 52. 80. l.

MDK

Sipos Edit, VIII. o. tan.

Magyar Pedagogus Szakszervezet.

209. Béke a fővárosban.

Nagy. Ifj. Képzőmüv. Kiáll. /VII/. Gyermekrajzok.
Föv. Képtár. 1949 aug. 26.-szept. 10. Kat.

Sipos Edit (Horváth Tiborné)

Az Építés- és Közlekedéstudományi Közlemények 1969-től új névvel /Építés- Építészettudomány/ és részben változott profillal jelenik meg. A szerk.biz. tagjai: dr.Gábor László, dr.Kaliszky Sándor,dr.Kézdi Árpád,dr. Major Máté és dr. Perényi Imre. Techn.szerkesztők: dr. Vámossy Ferenc és Horváth Tiborné /Sipos Edit/. - A szerkesztő /Major Máté/ előszava:

Építés-Építészettudomány, 1969.1-2.sz.3-4.l.

Sipos Enbre

belsőépítés

1898-99

Élmisk 1930

88. l.

Nagykerületi

Műemlékek Országos

Az Egyetemi Nyomda
összeállítása 4445 pengővel
18-ára felt költségvetést.
rül, hogy egyes ábrák szö
a szövegben bővül. Ezzel

SIPOS ENDRE

A Józsefvárosi Kulturális Központ
szeretettel meghívja Önt és családját

Sipos Endre

művésztanár

BEFEJEZETLEN KÉPEK

című kiállítására, amelyet

2001. szept. 19-én 17 órakor

dr. Gáborjáni Péter
építész

nyít meg a

Józsefvárosi Galériában
(Bp. VIII. József krt. 70.).

A megnyitón közreműködnek:
Kertész Katalin színművésznő
valamint az érdi
Kőrösi Csoma Sándor Ált. Iskola
Gyermekkórusa
Rápli Györgyi vezetésével

A kiállítás megtekinthető:
okt. 2-ig munkanapokon 10-17 óráig

Meghívó

SIPOS Enikő restaurátor

Ferenczy Noémi-díj 1993

SIPOS ENIKŐ

Magyar iparművészet az
ezredforduló n 2003

203.l.

Sipos Enikő, textilrestaurátor 11. Folytatás.
Mojzsis Dóra: Nagyar és spanyol típusú női öltöretek a nagylózsi leletben (16–17. század).

14. Spanyol típusú női viselet rekonstrukciós rajza a nagylózsi 19. számú sír leletei alapján

Művészettörténeti Értesítő,
1985. XXXIV. évf. 3–4. szám, 153-old.

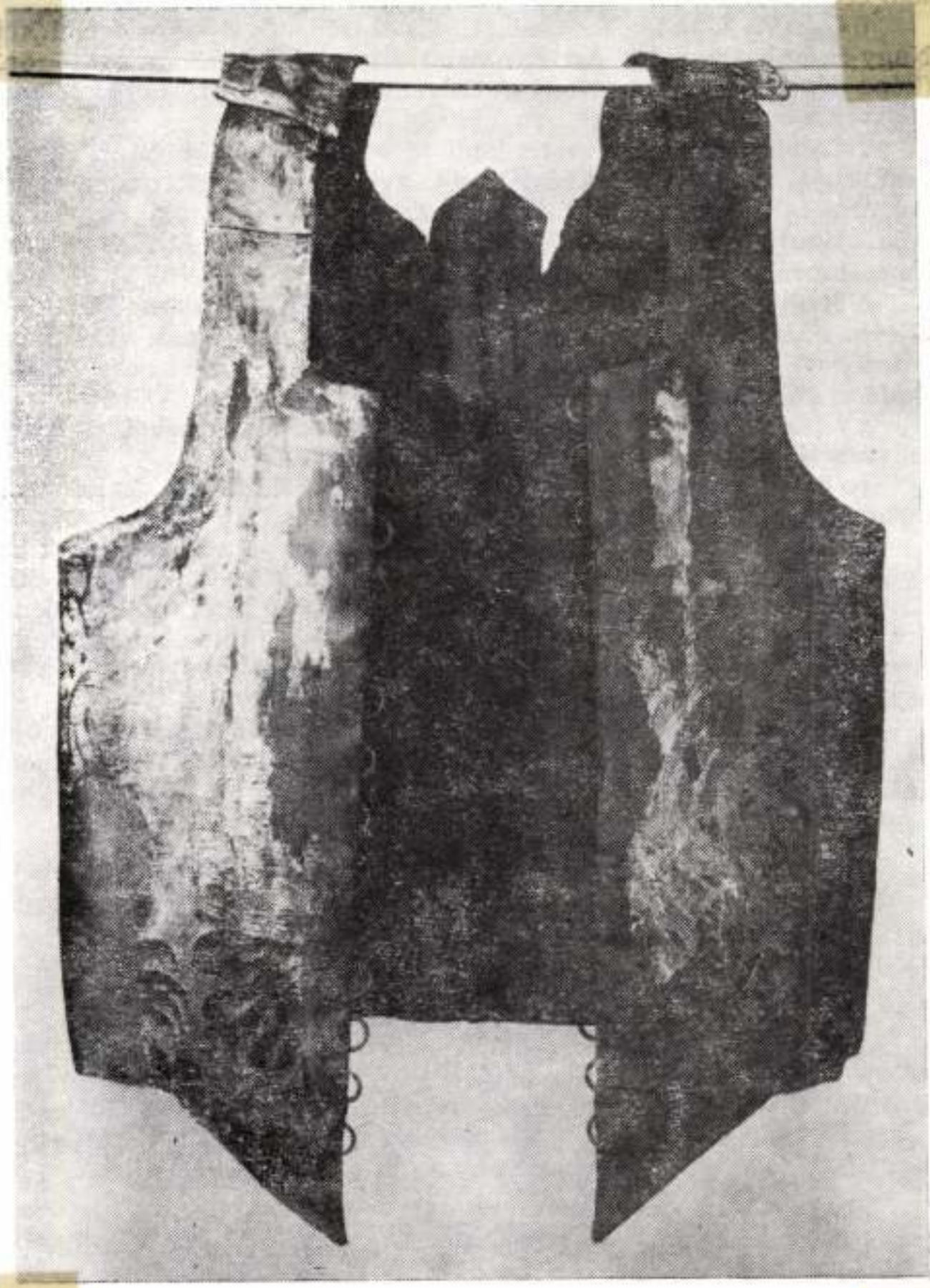

1. Magyaros típusú vállfűző eleje a nagylózsi 10. sírból, 17. század közepe

mai értelemben vett „szabvány" minősítése.

6 *Gyárfás I. Tihamér:* Oláh Miklós és Drugeth György síremlékei Nagy-Szombatban, in. Archaeologiai Értesítő 10 (1890) 258—261. (képe a 258 lap után); Magyar Művelődéstörténet 3, szerk. *Domanovszky Sándor*, Budapest, [1940], 553 (kép), 655.

7 Cséfalvay Pál: Az esztergomi főszékesegyházi kincstár, Budapest, 1984, 27. (65. szám) Matthias Corvinus und die Renaissance in Ungarn 1458—1541. (kiállítási katalógus), Wien 1982, 465—466. (462. szám) *(Csernyánszky Mária* közlése) (A kazulát *E. Nagy Katalin* restaurálta.)

8 Magyar Nemzeti Múzeum, ltsz. 1953/144. Irodalom: Matthias Corvinus und die Renaissance in Ungarn 1458—1541. (kiállítási katalógus), Wien 1982, 464—465. (461. szám) *(Csernyánszky Mária* közlése) (A kazulát *Sipos Enikő* restaurálta).

9 *Divald Kornél:* Szepesvármegye művészeti emlékei 3, Iparművészeti emlékek, Budapest 1907, a XI. mellékleten.

10 Šarišské Múzeum Bardejov, 1959. Kiállítási katalógus. (Számozatlan, 10. kép).

11 *Adam Bochnak, Kazimierz Buczkowski:* Kunsthandwerk in Polen. Warszawa 1972, 16, 75. kép; Skarbiec Katedry na Wawelu, Kraków 1981, 23. kép; *Taszycka, Maria:* Stickerei und Seidengewerke der Jagiellonischen Epoche in Polen, in: Polen im Zeitalter der Jagiellonen 1386—1572. (kiállítási katalógus), Wien. 1986, 347—348, 73. 74. színes kép.

12 Matthias Corvinus und die Renaissance in Ungarn 1458—1541. (kiállítási katalógus), Wien 1982, 680. (832. szám) (Zolnay László közlése).

Sipos Enikő, tudóstanítás 1.) Folytatás,

Nagyszeg: Magyarós spanyol típusú női öltözetek a magyarlóvi leletben. (16-17. sz.vége)

Művészettörténeti Értesítő, 1985. XXXIV. évf. 3-4 szám, 150 old.

2. Magyaros típusú vállfűző háta a nagylózsi 10. sírból,

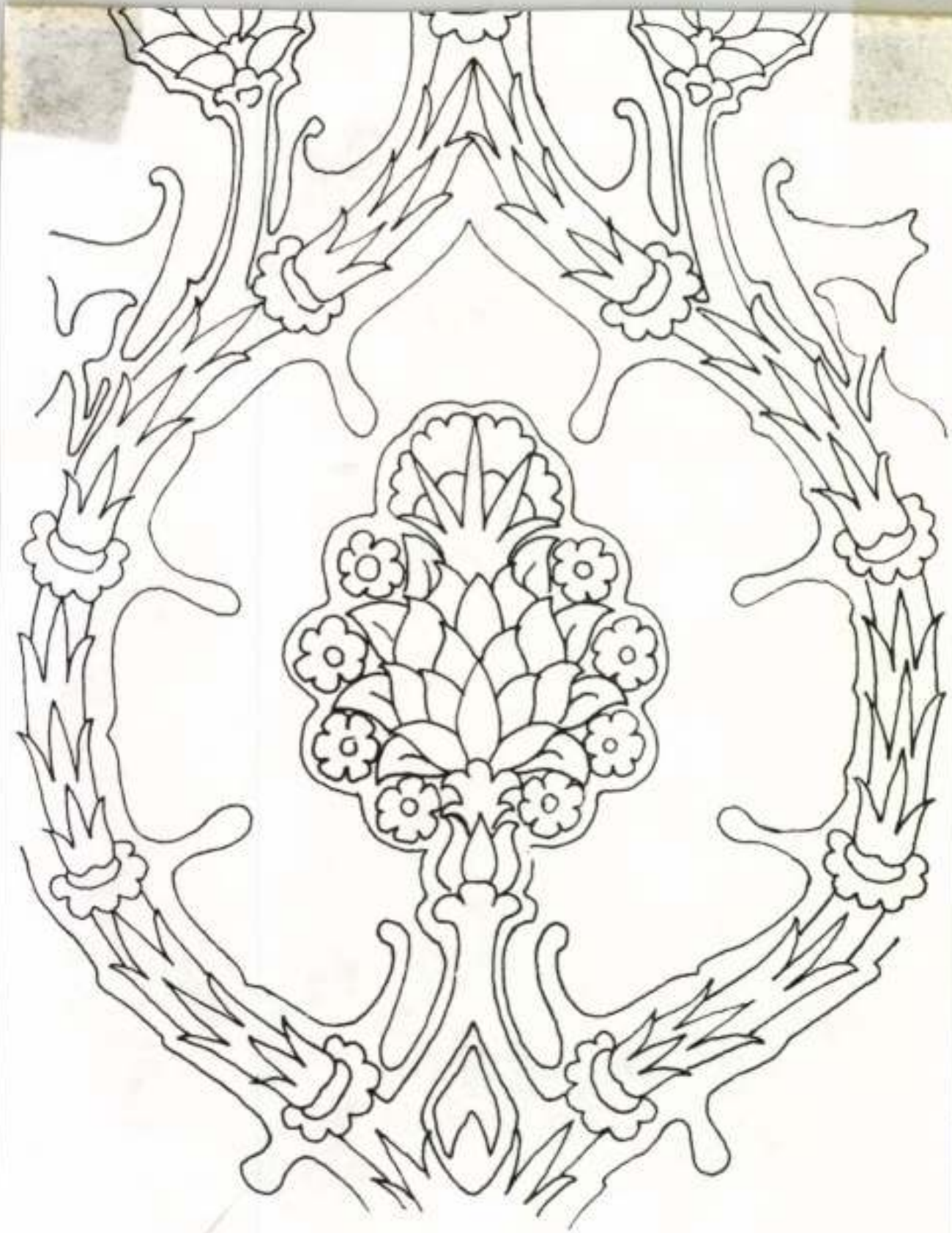

6. A bártfai miseruha bársonyának mustrája

Sipos Enikő, textilrestaurátor 2.) Folytatás

Mojzsis Dóra: Magyar és spanyol típusú női ötözetek a nagylózsi leletben (16–17. század)

Művészettörténeti Értesítő, 1985. XXXIV. évf. 3–4. szám, 150-old.

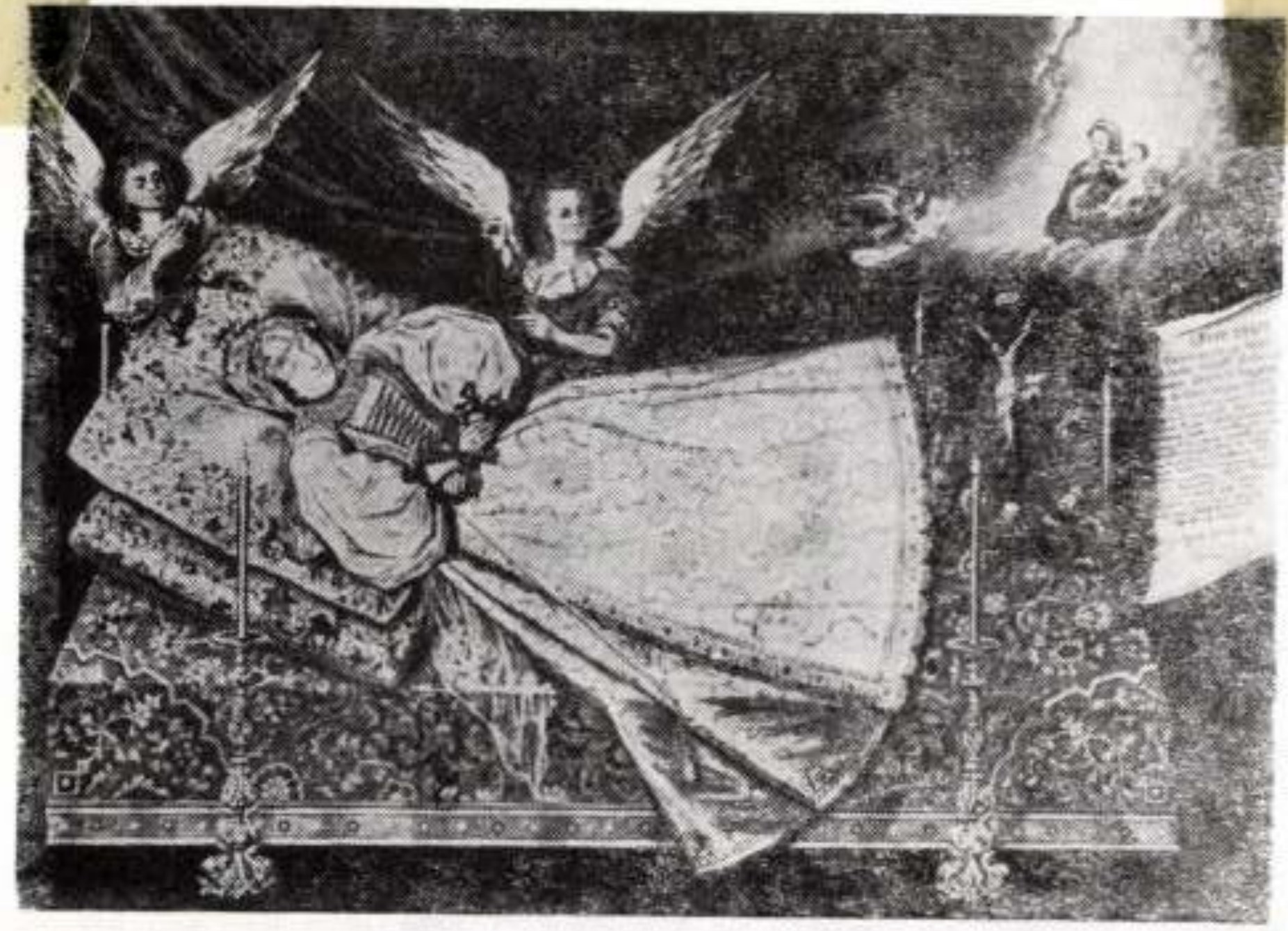

3. Rákóczy Lászlóné, Bánffy Erzsébet a ravatalon, 1663. A kistapolcsányi kép akvarell másolata, Magyar Nemzeti Múzeum

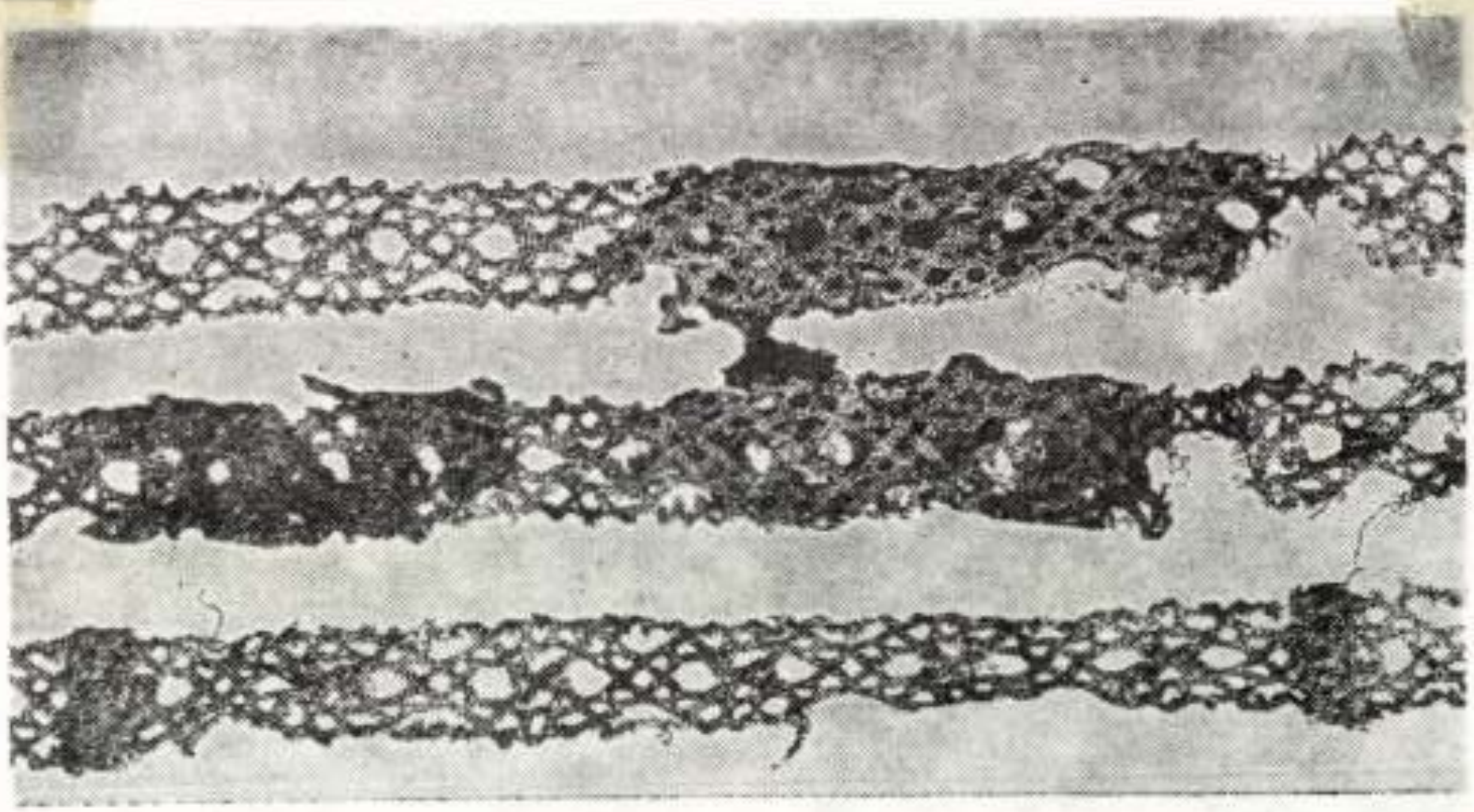

9. Egykor feltehetően szoknya alját díszítő csipkemaradványok a lózsi 19. számú sírból, 16. század vége

Sipos Enikő, textilrestaurátor. 3.) Folytatás

Mojzsis Dóra: Magyar és spanyol típusú női öltözetek a nagylózsi belétben (161) Fnázad

Művésnettörténeti Értesítő, 1985. XXXIV. évf. 3-4 szám, 151-old.

Sipos Enikő textilrestaurátor 4.) Folytatás.
Mojzsis Pál: Magyar és olasz típusú női öltözetek a nagylózsi lelőhelyen (16-17. század).

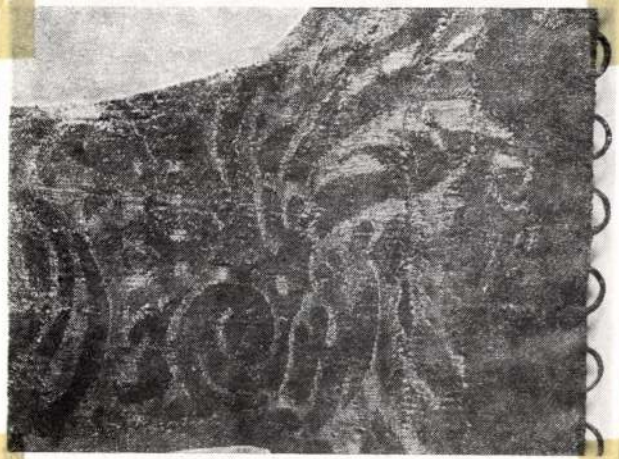

4. Részlet a nagylózsi vállfűző elejéről

Művészettörténeti Értesítő, 1985. XXXIV. évf. 3-4. szám, 151-old.

Sipos Enikő, textilrestaurátor 5.) Folytatás.

Mojzsis Pára: Magyar és spanyol típusú női öltözetek a nagylózsi lelőtlaen (16–17 század.)

5. Részlet a nagylózsi vállfűző hátoldaláról

Művészettörténeti Értesítő, 1985 XXXIV. dfr. 3–4 szám, 151–old.

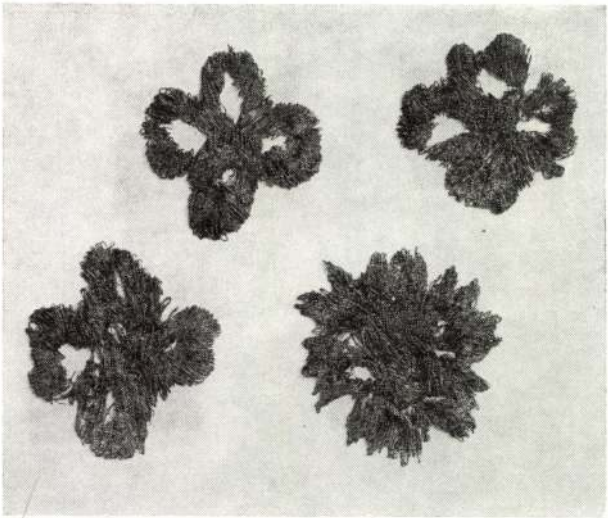

7. *Hímzett virágok, valószínűleg kötényről, a nagylózsi 5. számú sírból*

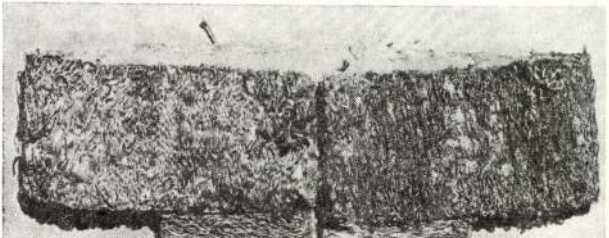

Sipos Enikő textilrestaurátor 6.) Folytatás.

Mojzsis Dóra: Magyar és spanyol típusú női öltözetek a nagylózsi leletben. (16-17 század).

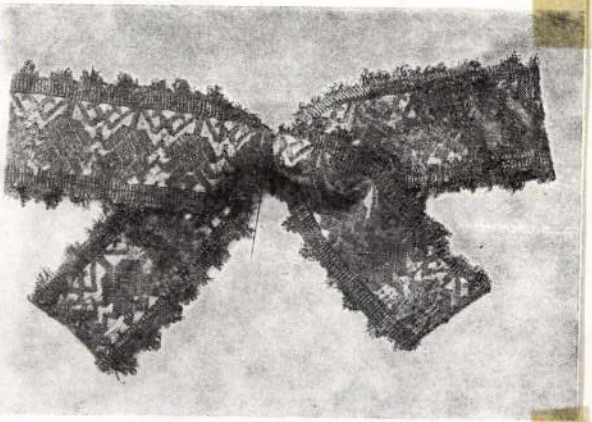

6. Aranyszállal hímzett masni a nagylózsi 10. számú sírból

Művészettörténeti Értesítő, 1985. XXXIV. évf. 3-4 szám, 151-old.

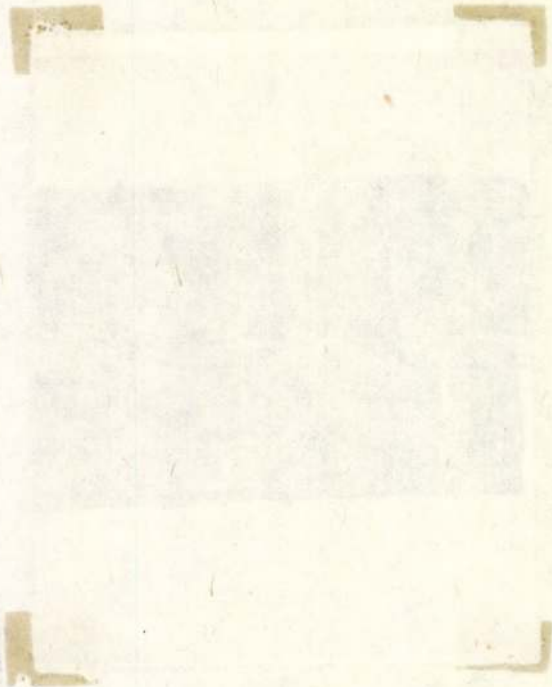

Sipos Enikő, textiltestaurátor. 7.) Folytatás.

Majzsis Dóra: Magyar és spanyol típusú női öltözetek a nagylózsi leletben. (16-17 század)

7. Húmzett virágok, valószínűleg kötényről, a nagylózsi 5. számú sírból. (repr.)

8. Ingvállról származó, magasan záródó, húmzett és egykor islógokkal díszített gallér a nagylózsi 21. számú sírból, 16. század vége. (repr.)

9. Egykor feltehetően szoknya alját díszítő csipkemaradványok a lózsi 19. sz. sírból, 16. század vége. (repr.)

11. Epolettes váll a Miskolc-avasi templom VII. sírjából, 16-17 század vége. (repr.)

Művészettörténeti Értesítő, 1985. XXXIV. évf. 3-4. szám, 152-old.

Sipos Enikő textilrestaurátor 8.) Folytatás.

Mojzsis Dóra: Magyar és spanyol típusú női öltözetek a nagylózsi leletben (16-17 század).

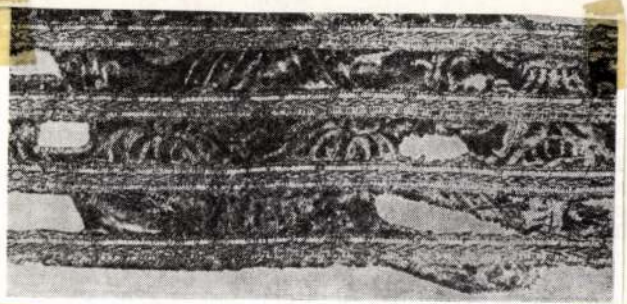

10. Szoknya aljának csipkedíszes maradványai a gyulafehérvári székesegyház 15. számú sírjából, 17. század eleje

Művészettörténeti Értesítő, 1985. XXXIV. évf. 3-4 szám, 152-old.

12. Epolettes vállfűző háta a Miskolc-avasi templom VII. sírjából, 16—17. század

szomántok egykor egy epolettes típusú v[illegible] díszítményei voltak, az ugyanott talált, vízszintesen öss[illegible] radványok pedig a vállhoz tartozó szoknya alj[illegible] kedhettek el. A spanyol típusú vállakhoz tartoz[illegible] nyák többnyire — nem túl hosszú — uszályban vég[illegible] tek; ezeket a források „hosszú farkú"-nak is említik.[2[illegible] A miskolc-avasi leletekből, Gyulafehérvárról és Sárospatakról szintén ilyen szoknyákat ismerünk.[27]

Tehát a nagylózsi 19. sírból előkerült csipkemaradványok egy megegyező alapanyagú — egykor sötét-, ma világosbarna bársony — vállat és a hozzá tartozó epolettforma vállrészt díszíthették. A selyemszálra tekert aranycsíkokból álló vert csipke a négyszálas fonás variációival készült[28] és a 16. század végére keltezhető.

Végül — a források alapján — felsoroljuk azokat a legkedveltebb anyagokat, amelyekből a 16—17. században a szoknyákat és a vállakat készítették: tafota, kamuka, bársony, atlasz, olasz posztó, vont arany és vont ezüst, tábit, terczenella stb.[29] Ezek az anyagok igen drágák voltak; ez a tény is hozzájárult ahhoz, hogy a ruhák sokszor több nemzedéken keresztül is öröklődtek, s ennek is következménye lehet a magyar női viselet bizonyos mértékű „konzervativizmusa".

Mojzsis Dóra

ETEK

válla virágos vont arany, gyöngyös prém rajta három renddel csinálva." *Radvánszky B.* i. m. II, 104—114.)

15 Pl. Viczay Mária hagyatékából (1656): „. . . hamu színű, virágos vont ezüst szoknya, alján hat rend ezüst galonnal díszítve és a hozzávaló váll." *(Radvánszky B.* i. m. II, 326.); Bethlen Farkasné ingóságaiból (1679): „Egy királyszín virágos terczenella szoknya, egy rend széles arany s ezüst kötés az alján galonnal együtt, vállával,

Sipos Enikő, textilrestaurátor 9.) Folytatás

Mojzsis Dóra: Ha ggyar és spanyoltípusú női öltözetek a nagyfőzési

Selettben. (16-17. Század.

Művészettörténeti Értesítő, 1985.

XXXIV. évf. 3-4 szám, 153-old.

13. *Magyar típusú női öltözet rekonstrukciós rajza a nagylózsi 10. számú sír vállfűzője alapján*

egykor alul selyem- és aranyozott ezüstszálas hímzés díszített, két sorban. (Ld. *Nagy K.* i. m. 113.); a gyulafehérvári anyagra ld.: *Pósta B.* i. m. 139, 86–87. kép (20. sír).

17 Pl. *Zoltai Lajos* a debreceni Dobozy utcai temetőben is talált islógokkal díszített ingvállmaradványokat. (A sírjáról: Debreceni viselet a XVI–XVII. században. Az „Ethnographia" Füzetei 8, (Budapest 1938) 41.; A forrásadatokból, pl.: Paksy Mihály hozományából (1539): „... Egy fel ymegh, vékony gyolcs; tizenegyen aranyos hym vagyon, kettein elegy keskeny partha, az tebbi paraszt; ezeknek tizenhárma kebeles, hat keethews ymegh, kiken mind aranyas hym vagyon, kyn szewes (= széles), kyn kwsseny (= keskeny). Négye himbe szedett, kettei paraszt." (Régi Magyar Nyelvemlékek (Buda 1840) II, 34–36.); Illyésházy Ilona (Eszterházy Ferencné) hozományából (1661): „Ingváll török patyolatból, 20 db. ... Czinadoff ingváll, niderlandi kötéssel és csipkével, 20 db. Török arannyal varrott ingváll, 4 db. (Történelmi Tár 1880, 199.)

18 Pl. Thurzó Zsuzsa hozományából (1603): „Négy patyolat előkötő, török varrással, arannyal, ezüsttel varrott. ... Két olasz vászon előkötő, szőrselyemmel kötött recze benne, fehér czérnával varrott. ... Öt patyolat előkötő, ki öreg fehér csipkével kötött, s ki kötéssel csinált." *(Radvánszky B.* i. m. II, 109.)

19 Ld. 18. jegyzet.

20 *Radvánszky B.* i. m. II, 378.

21 A 17. jegyzetben idézetteken kívül ld. még: *Takáts S.:* A magyar felimeg. Művelődéstörténeti Tanulmányok a XVI–XVII. századból (Budapest 1961).

22 Ilyen látható pl. egy 1555-ből való festményen. Vö. *Sachs, H.:* Die Frau in der Renaissance. (Leipzig 1970) 88. kép.

23 Az ingváll-gallért restaurálta: *Sterbetz Katalin.*

24 *Höllrigl J.* i. m. 378.

25 Ld. 1. jegyzet.

26 Ilyenek voltak Eszterházy Miklós kincstárában 1645-ben: „Egy királyszinő, fejér-ezüst virágú, elöl négy és hátul két renddel középszerű gyönggyel prémezett hosszú farkú vontarany szoknya. ... Egy más hosszu farkú, vont ezüst-arany virágu szoknya, az mellyen harminczhárom öreg boglár, mindenik boglárban egy-egy gyémánt, és két-két gyöngy lévén." (Történelmi Tár, 1883, 763.)

27 Ld. 1. jegyzet.

28 Az egykori epolettes vállból megmaradt csipkemaradványokat *Tóth Márta* restaurálta.

29 A 6., 14. és 15. jegyzetbe nidézetteken kívül ld. pl. Bornemissza Anna hozományából (1591): „Egy veres kamoka szabású verfelljes (koczkás) szoknya, ezüst kapcsok rajta sinorozással. ... Egy veres olasz posztó szoknya, parsamánnyal hányott, ezüst kapcsok rajta." (Történelmi Tár 1882, 551–552.)

Sipos Enikő: textilrestaurátor, 10.) Folytatás.
Mojzsis Dóra: Magyar és spanyol típusú női öltöztek a nagyfőzsi feletben (16–17. század).

Művészettörténeti Értesítő,
1985. XXXIV. évf. 3–4 szám, 153-old.

MDK

Sipos Erzsébet

V. Orsz. Iparm. kiáll. Műcs. 1965.

Sipos Erzsébet
Iparművész

M.D.Y

A győri Richards gyár anyagából
a modelleket a Női Fehérneműgyár
iparművésze tervezte.

Zsigmondi Mária: A „fej" Pestre megy.
Nők Lapja, 1966. nov. 19 - 4 lap

Sipos Erzsébet, [divattervező, iparművész?]

Művén az iparban c. kiállításon szerepel.

— : Hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. szept. 17.

Sipos Ferenc

kártyafestő Pest

1848.

lásd

Tanulmányok Pest I.

140. l.

Sépos Ferenc szobrászművész

a nagymúltú szolnoki művésztelep hazai és határon túli kiállításain részt vesz a művész.

Bényi László: Szolnok, a művész-város
Petőfi Népe, 1976. szept. 26.

SIPOS FERENC, diák-festő

Vörös Ferenc sárvári festő-pedagógus az Entzbruder Dezső Ált Iskolában tanitott.-Az első rajzpedagógiai kongresszuson Bpesten Biczó József,Nagy Dezső,Sipos Ferenc és Bognár Péter VIII.oszt.tanitványai vettek részt egy-egy munkájukkal. 601.old

HASZÁDOS ISTVÁN: Vasi művészportrék.- Bemutatjuk Vörös Ferencet 600.old

VASI SZEMLE. XXI..évf. 4.szám, 1968. Szombathely

Sipos Flóra

Mulsarnok pestö Allomás u. 6.

1928/29 téli Eiatt. 558

Soproni benczés székház káptalan-
termének díszítései Dorf-
meistertől X. 208.

Sipos Flóra.

A Műcsarnok téli tárlatán „Önarckép"-e és Vedrődi Ixtránról készített arcképe szerepel. Önarcképét színes krétával készítette. (említve.)

Magyarság. 1928. dec. 16.

Sipos Flóra.

Müre szerepelt a lüncsornok téli kiállításán.

Est, 1928. dec. 16.

Ich bitte um Ihre Meinung.

Mit freundlichen Grüßen

Ihr

Sipos Flóra MDK

Önarckép, szines krétarajz

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Sipos Ferenc

kártyafestő 1848

Pest

l.

Kolbkártyaf

rszágos Bizottsága"
Elnökségének

Budapest.

239.sz.átiratára értesitjük a
y az "Óvár" helyreállitási munkái-
omok ára és fuvarköltség fejében
vételét igazoló nyugtát pénztári
mber 17.-én póstakönyvünk igazolása
k igazgatóságának megküldötte.

Sipos Ferenc
fazekbiasz
54 éves
† 1946. VII. 20
(halálbka: —)
Rákospalotai Temető

Halotti főkönyv
393

A **K.A.S. Galéria** meghívja Önt és barátait

SIPOS ESZTER
VÁSZON-SZOKNYÁBAN

c. kiállításának 2005. június 8-án, szerdán, 18 órakor tartandó megnyitójára.

A kiállítást **BEKE LÁSZLÓ** nyitja meg.

Megtekinthető 2005. június 29-ig, hétköznap 12 és 17.30 között.

The **K.A.S. Gallery** invites you and your friends to the opening of the exhibition

ESZTER SIPOS
CANVAS SKIRT

at 6 PM, Wednesday, 8 June 2005.

The exhibition will be opened by **LÁSZLÓ BEKE.**

The exhibition is open until 29 June 2005, on weekdays from 12 to 5.30 PM

KORTÁRS
ALKOTÓK
STUDIÓJA

1056 Budapest, Váci utca 36.
Tel./Fax: +36 1 318 2084
e-mail: kasgaleria@freemail.hu

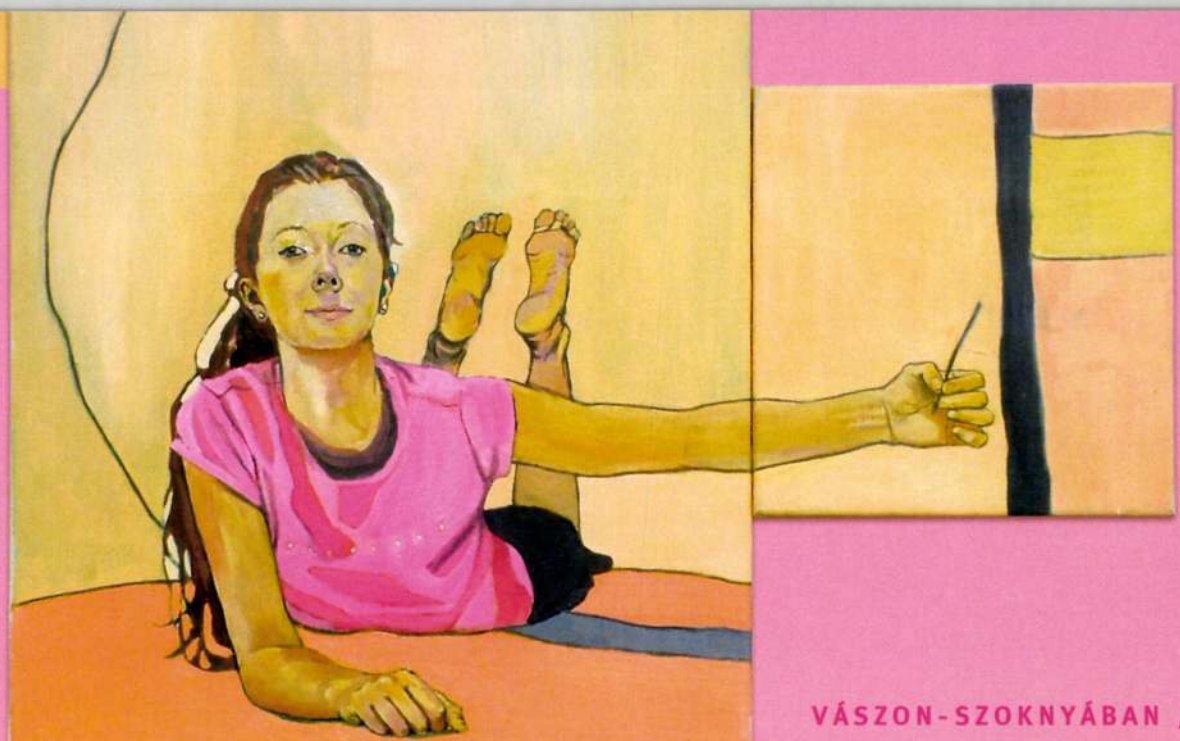

SIPOS ESZTER

VÁSZON-SZOKNYÁBAN / CANVAS SKIRT

Máder Indira
Cserepek Bábelből, 1999
falikárpit (részlet)

Sápi Hedvig
Csók, 2001 ,
fémszál, selyem, len, 300×120 cm

Sípos Éva
Aranykor (részlet), 1999,
gyapjú, fémszál, 127×110 cm

Vastag Ágnes
Táltos csikó, 2001
hagyományos szövés, gyapjú, 30×20 cm

Sipos Éva

NYITVA TARTÁS: keddtől-péntekig 13-18 óráig; szombaton 10-14 óráig

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

Bocz Bea 1995 – Magyar Iparművészeti Főiskola, Falikép szak, Budapest. 1997 – Magyar Iparművészeti Főiskola Mesterképző Intézete, Budapest. Munkáim során a rajz, a költészet, a természet kapcsolódásait keresem, amely bennünk rejtett tájakba vezet. Ezt az érzést fogalmazom rajzaimban, kárpitterveimben, verseimben. Így találtam rá belső tájakra, kertekre, labirintusokra, körülöttünk és bennünk rejlő szimbólumokra. A kertekbe való bejutás lehetséges és elfogadható válasz a megoldhatatlannak tűnő kérdésekre.

Benedek Noémi 1983–87 – Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola textil szak
1990–97 – Magyar Képzőművészeti Egyetem, képgrafika szak
Munkáimon a hímzés grafikai elemekkel társulva alkot sajátos összhangot.

Csókás Emese 1985 – Magyar Iparművészeti Főiskola
Mindennek, ami a természetben létezik, mondandója van számomra, de nem egyértelmű valóságában, látványában. Ezen eszközök eredendő tisztaságával, kifejezőerejével keresem az egységes egészet.

Harmati Zsófia 1980–84 Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola. 1985–92 Magyar Képzőművészeti Főiskola, festő szak. Jelenlegi sorozataim egyfajta összegzése korábbi munkáimnak, átformálva a figura és táji háttér egymáshoz való viszonyát egy csendéletszerű összképet alakítva ki, utalva az óegyiptomi kultúrából kiemelt áldozati asztal motívumra.

Máder Indira 1988-ban szereztem diplomát a Magyar Iparművészeti Főiskola Tervezőképző Intézetében, majd 1990-ben mesterfokozatú diplomát a Főiskola Mesterképző Intézetében. Munkáim a képző- és iparművészet sajátos együttéléséről vallanak. A műterem hosszú, zárt elvonultságában születő falikárpitok a szemlélők gondolataiban, érzéseiben lelik meg végső otthonukat, azzal az alkotói szándékkal, hogy e szövött képek kifejezői legyenek az ember azon értékek iránti fogékonyságának, melyek felülemelik létének materiális síkjából, felmutatva emberségének egyik legfontosabbját, az egyedi megismételhetetlent.

Sápi Hedvig 1992–1997 között a brüsszeli Académie Royale des Beaux-Arts textil szakára járt és ott diplomázott. Közben esti kurzuson három évet végzett az Ecole St. Luc díszlet- és jelmeztervezés szakán.
Munkáimban fő alapanyagként fémszálakat használok, elsősorban rezet, amit bizonyos esetekben más anyagokkal kombinálok: selyemmel, lennel, pamuttal vagy szintetikus fonalakkal. Kisméretű plasztikáimban a szövött felületeket a természetben található anyagokkal egészítem ki: gallyakkal, fakérgekkel, tollakkal, lepréselt növényekkel, fosszilis maradványokkal. Ez a kísérletezés segíti a nagyméretű munkák megszövését, ötleteket ad a továbblépésre.

Sipos Éva 1976–81 Képzőművészeti Főiskola esti szakára járt, majd diplomázott. „Egy elképzelt ideális textil monoton egyhangúsága irritál. A készítés első pillanataitól, a használat, kopás és a végső elernyedés fázisait szövöm. Textil a textilben."

Vastag Ágnes 1992-ben diplomázott az Iparművészeti Főiskola kéziszövő-tanár szakán.
„Egy kárpit megszületésekor belső képzeteim leghűbb kifejezéséért gyakorta használom: a feszített kompozíciót, a bordür adta jelentéstöbbletet, az expresszív és szimbolikus figurákat, a ritmizált képalkotó elemeket, az erős színkontrasztokat és a lágy rokon tónusokat a kárpitszövés festőiségével"

A Vízivárosi Galéria támogatói:
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma,
Nemzeti Kulturális Alapprogram,
Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága,
II. kerületi Önkormányzat Kulturális Bizottsága

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

VÍZIVÁROSI GALÉRIA 1027 Budapest II. Kapás utca 55. Telefon: 201 6925

MAGYAR KÁRPITMŰVÉSZEK EGYESÜLETE

2002. június 4-22.

Az Egyesület fiatal művészei:

Bocz Beáta, Benedek Noémi, Csókás Emese, Harmati Zsófia, Máder Indira, Sápi Hedvig, Sipos Éva, Vastag Ágnes

Megnyitó: 2002. június 4-én, kedden 18 órakor
Megnyitja: Fitz Péter művészettörténész

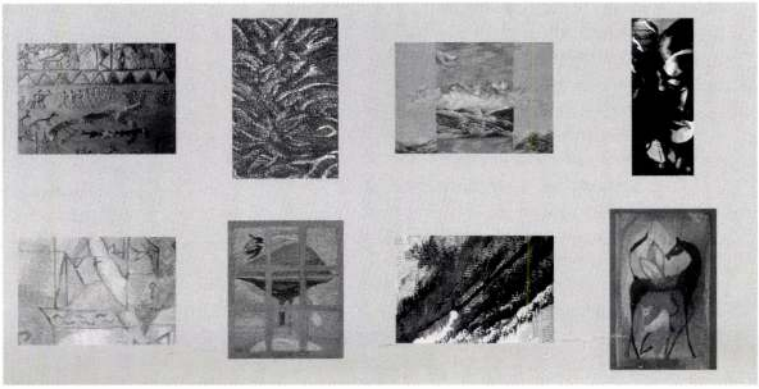

A Magyar Kárpitművészek Egyesülete 1996-ban jött létre, független, országos, nonprofit szervezet. Tagja szinte valamennyi hivatásos magyar művész – 76 fő –, aki hazánk területén s határainkon túl is gondolatait a szövött kárpit nyelvén jeleníti meg. A környező országok közül hazánkban tevékenykedik e műfajban a legtöbb alkotó. Az egyesület célja, hogy megőrizzen egy értékteremtő, kifejezetten Európára jellemző, több évszázados múltú technikát, mely egy öntörvényű műfaj alapja. Egyéni és csoportos kiállítások, rendezvények szervezése, külföldi művészek, művészcsoportok munkájának bemutatása és magyar művészek munkásságának megismertetése – Magyarországon és külföldön – a műfaj erőteljes megújításának elősegítése a szervezet fő tevékenységi köre.

2002. június 21. a II. Kerület Napja

A „Kerület Napja Rendezvények" sorozat keretében

Kerület Napja • 2002 • Rendezvények

Budapest II. – Művészeti Társaságok a II. kerületben

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

VÍZIVÁROSI GALÉRIA 1027 Budapest II. Kapás utca 55. Telefon: 201 6925
NYITVA TARTÁS: keddtől-péntekig 13-18 óráig; szombaton 10-14 óráig

Benedek Noémi
Sámándob (részlet), 1996,
hímzés, fémszál, selyem ca Ø 1 méter

Bocz Beáta
Pilinszkynek (részlet), 2000,
gyapjú, selyem, fémszál, 125×242 cm

Csókás Emese
Kezdet, 1997,
gyapjú len, 100×75 cm

Harmati Zsófia
Tájáldozat (részlet), 1999,
gyapjú, selyem, 50×50 cm

Sipos Erzsébet

Képes Ujság
1962
V-19.

A Női és Gyermekruhagyár modellje: kétrészes lazá szövésű tweed anyagból készült bakfis ruha
Sipos Erzsébet iparművész terve

ÁLLANDÓ MŰSORSZÁMOK:

KOSSUTH RÁDIÓ: 4.30: Hírek, időjárásjelentés. 4.35: Zenés műsor. Közben: 5.00: Falurádió. 5.30: Hírek. 6.20: Sporthírek. 7.00: Hírek, időjárásjelentés. 7.10: Színházak és mozik műsora. 10.00: Hírek. 12.00: Déli harangszó, hírek. 15.00, 17.00: Hírek. 19.54: Jó éjszakát, gyerekek! 20.00: Esti krónika. 22.00, 24.00: Hírek.

PETŐFI RÁDIÓ: 5.00—8.00: Reggeli zene, Közben: 6.00: Hírek. 6.25: Színházak és hangversenyek műsora. 6.50: Torna. 8.00: Hírek. 16.00, 18.00, 19.00: Hírek. 20.40: Falurádió. 21.00, 23.00: Hírek.

HÉTFŐ, MÁJUS 28.

KOSSUTH RÁDIÓ: 8.10: Könnyűzene. 8.00: Lányok, asszonyok. 9.20: Zenekari muzsika. 10.10: Óvodások műsora. 10.30: Népi zene. 11.00: Présház a domboldalon. Elbeszélés. 11.26: Smetana: g-moll trió. 12.10: Operettrészletek. 13.00: Napirenden. 13.05: Heti zenés kalendárium. 14.20: Tánczene: 15.10: Úttörő-híradó. 15.30: A

kor. 10.40:
11.05: Bizet
lu — egy r
dách Imre
laky László
A gyöngyh
ismertetés.
ka. 15.10:
Rádió műsc
könyv. 15.
dások. 16.
mondjuk. 1
énekel. 17.1
dül. 17.30:
adás. 17.45:
Sport az ir
szetben. 18.
Szabó-család
énekel. 20.25
kával. Vid
22.15: Mai
vanto: A fa
23.25: Verbu
Filmzene.

PETŐFI
zene. 15.10:
garakkal. F
zene. 16.05:
rett- és o

Tárgy: Sipos Ferenc kiállítása az Írószövetségben - 2008.10.18.
Feladó: szif@frugo.docca.hu
Dátum: Wed, 15 Oct 2008 16:38:26 +0200
Címzett: <szif@frugo.docca.hu>

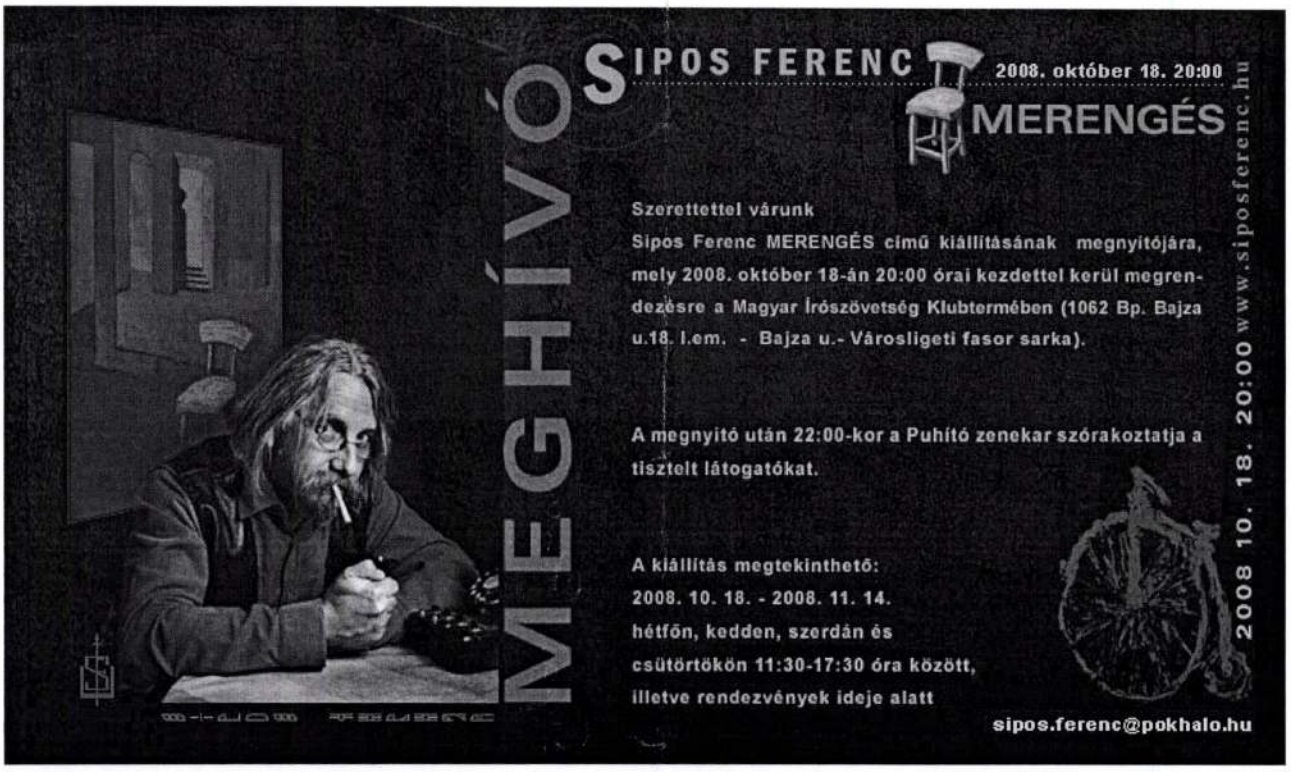

Szif mailing list
Szif@frugo.docca.hu
http://212.40.96.88/mailman/listinfo/szif

1.2. rész	**Content-Type:** text/plain **Content-Encoding:** quoted-printable

Sipos Ferenc

MDK

Sipos Gábor, ötvösmester

Dr.Radocs Jenö irányitása mellett végzett felvételezést és rajzolta meg az egyes müemlékeket.

S.G. készitette a két ablakot 1724-ben egykori Ujhelyi Gábor ötvösmester házára a Király- és Mindrita utca sarkán. 1941.v.42-ben megrajzolta Horváth György, a felsö ép-ip. isk. tanulója, mint müemlékről.

Dr.Radocs Jenö: Kolozsvári müemlékek. A m.kir.áll.felsö ép-ip.isk. 1941-42.évi szünidei felvételei. Bp.1943.

Sipos Gábor, aszt. mester

S.G. Készítette a Kót ablakot 1724-ben egykori Ujhelyi Gábor ötvösmester házára a Király- és Minorita utca sarkán. 1941.v.42-ben megrajzolta Horváth György, a felső ép-ip. isk. tanálója, mint műemlékről.

Sipos György építén

L: Csikós Zoltán

– Mesteriskolán

16

Magyar

Építőművészet Bp. 1983

83/5

Sipos Györgyi

6. osztályos tanul faültetést ábrázoló grafikája 1967-ben a győri Mücsarnokban rendezett "Gyermekkezek szines alkotásai" c. kiállitáson. /repr/

Domonkos Imre: Tanulórajz-kiállitás Győrött
Rajztanitás 1967. 6. sz. 29.l.

Sipos György

fotóit illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1971. 7. számát

Sipos György

ács

1768. Zágon

Bal Hel 130. l

»UNIO«
NYOMDA- ÉS KÖNYVKIADÓ SZÖVETKEZET
1745
KOMÁROM
NÁDOR U. 29.
TELEFON: 80.

Tekintetes
Európa lapterjesztő és könyvkiadó vál
lat,

BUDAPEST V.
Rothermere-u.12.III.2.

Sipos György

ács

1768. Zágon

Bal Hel 61. l

Szabó: Erdélyi

mesterkedők

A név előtt álló ▲ jel ügynököt je

Budapest

BERGER Oszkár Bocskay és vitézkötések zsinórok gyártása és állandó raktára. Bp. Király-u. 10. I. em. 1. Tel: 226-566

Debreceni Textilművek R. T. (azelőtt Zerkowitz Textilművek R T.) Szalagzsinór-csipke-szövöttcímke. Bp. IV. Deák Ferenc-u. 17. ✻184-820

Fürth Testv. Intézeti, iskolai, polgári, vitézi és egyenruházati paszományok. Bpest. VII. Károly krt 3/a. 423-951

Kármán Mihály paszományárugyár. Városi iroda és raktár: Budapest, V. Erzsébet-tér 5. ✻182-953

Környei és Nagy, zsinór és paszománykészitők, Bpest, IV. Molnár-u. 26. 182-104

Lendvay Zsigmond fiai Budapest, arany, ezüst, selyem, gyapju paszomány és zsinorgyár. VIII. Tisza Kálmán-tér 24. 131-463

Neumann és Schwarz paszomány és csipke üzlet, Bp. IV. Bécsi-utca 1. 180-688

ORBÁN FERENC paszományos, Budapest, V. Dorottya-u. 11. 182-619

Sebes József, gomb zsinór és paszomány ipar. Budapest, IX. Közteleku. 2. 185-741

Vorsteher C. A. és Pál zsinór-, selyem- és gumiszalag-, csipke-, nadrágtartó, harisnyatartó és övkülönlegességek gyára. Bpest, VI. Anker-köz 1/3. ✻426-156 Magyar gyártmány! „Capzvo" védjeggyel!

Marosvásárhely

Pékek.

(Lásd kenyérgyárak alatt is.)

Alsógöd

Herczog József pékmester, Alsógöd, Pesti-út 54. **39**

Békés

Egri Antal. pékmester. Békés, 53

Berettyóujfalu

Disznós Lőrinc pékmester, B.újfalu, Horthy Miklós-u. 10. 4

Csikszereda

Engelleiter Károly sütőmester, Csikszereda, Kossuth Lajos-u. 79. **1-66**

Debrecen

Boskovits Boldizsár, sütőmester. Debrecen, Ceglédi-u. 1. 16-22

Fekete László, Debrecen, Mester-u. 28. 37-43

Gazdák sütődéje r.-t. Debrecen, Böszörményi út 15 29-24

Kormányos Gáspár, sütőm. Orosházi komlóskenyér sütődéje Debr. Rákóczi-u. 6. 34-40

Kraszula József, gőz és villanyerőre berendezett sütőüzeme, Debr., Kassa-út 9. 34-23

Eger

Alexovics Gyula sütőmester, Eger, Szervita-u. 16. 5-41

Gyöngyös

Burián Gyula sütőüzeme, Gyöngyös, Jókai-u. 33. 4-85

Kassa

Ballasch védek

Jamnicky déje és Szabó

MAHACSI Kassa,

Reisz He útja 1

Tabák Al Kassa,

Kisujs

Lukács Kisuj krt.

Koloz

Biró J vár,

„CSAL r. t.

Gurátl Koloz

Katona Sü Béláné, u. 13/15.

Papp G lozsvá

Prezer meste u. 9.

Prezenszky nom há vár, Hor

Preze sütő Hunya

Szánta Koloz

SIPOS György építész

S.Gy./SIPOS György/: Algyői Takarékszövetkezet Fiókpénztár, Szeged, Makkosházi kőrút. Építész: Sipos György, Vesmás Péter, és V.Zákonyi Ildikó. = Magyar Építőművészet, 83, 1992, 1. 16-17.p. ill.E

Vesmás Péter---
V.ZÁKÁNYI Ildikó---
S.Gy./SIPOS György/: Ravatalozó, Jakabszállás, Római Katolikus temető. Építész: Sipos György és V.Zákányi Ildikó. = uo. 43. ill.

Sipos Gyula (?) M.D.K.

Misley Sándor és Stimm Lajos közös terve 4200 p-ös második díjat nyert a miskolci vágóhíd pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. LXII. évf.

jun. 11. sz. 5. old.

Sipos Gyula

a miskolci vágóhíd
és hűtőház
beruházásáról

II. díj.

MMÉE Közl.
1941. 104. l.

Sipos Gyula

festő

lásd

Művészet 1908. 207. l.

Burszky István
életrajzában.

Szabolcs vezérnek tulajdonított földvár

VIII. 204.

Juhász [illegible] Sipos Hajnalka MDK

szegvári rajztanárnő

képeivel

"[illegible]"

szerepelt a kiállitáson.

Juhász Antal:Csongrádiak tárlata - Esztergomban.
Pedagógusok Lapja.: 1960. aug.

Sipos Henrik ajtalos

Kozma Lajos a rényére lényített ex librisében az adott személy jellegzetes tulajdonságaival v. tárgyaival eszeleltets a megrajzolandó lépet. (ajtalos szenzámok munkásalat)

Koós Judith: Kozma Lajos munkássága Bp. 1975. 23. old.
Akadémiai Kiadó

Sipos Henrik

Az 1911-es KÉVE kiállításon a Nemzeti Szalonban Kozma Lajos interieurje látható a VII. teremben. Az asztalos munkálat Sipos Henrik, a kárpitozást Radó Gyula és fiai, a mázvány munkálat Nordio Nazareno, a vörösrézmunkát Schwarcz Henrik kivitette, a gyöngyek Mihály Rezsi tervei nyomán a Gödöllői Szövőtelep munkái.

Kóós Judith: Kozma Lajos munkássága Bp. Akadémiai Kiadó 1975
87. old

Sipos Ilona

festő
1920 októberében kiutasították Erdélyből
(Arad).

Erdélyi Hírek

1920. nov. 21.

oktatásügyi minisztertől.

Bizottsági

Budapest

Rákos u. 10

1021

R. Sipos Ilma, festő- és grafikusművész

1984. május 25. Petőfi 620,35 Vgné

Embermesék

-Szinhely, a IX.kerület egyik öreg bérháza. Ötödik emelet, pici, agyonzsufolt szoba, ahová ritkán süt be a nap. És mindenütt a falon, a komódfiókban, a diványon, csodálatosabbnál csodálatosabb képek, grafikák. Különös hangulatot árasztó faragott bábuk, egyébként egy ládafiában.zsufolódnak.A szoba lakója, a képek és a bábuk létrehozója, R.Sipos Ilma.

- Nagyon ritka név ez, hogy Ilma.

- Igen, északi név, ősmagyar név. A finn-magyar szótárban is benne van, nagybetüvel , Ilma, női név. Kisbetüvel idő, repülés, lég, légkör.

- Kedvvel mondja ki ezeket a szinonimákat. Illik magára ez a név vajon?

-Egy kicsit hüvösnek érzem, de van bennem valami hüvös tartózkodás, látszólag.

-Ezekben a képekben, amelyeket itt látok, festményekben, furcsa és különös hangulatu festményekben,nagyon sok a légiesség. Egy kicsit a földtől öt centivel felüljárás vagy lebegés.

- Hát igen,

- Szóval ugy érzem, hogy illik magára.

- Hát igen, én nem járok a földön, bizonyos értelemben nem. Namost, ha visszagondolok az éltemre, nagyon is földön jártam, hiszen annyit dolgoztam, mint öt ember. Hivatalban nem volt elég pénz, a férjem nem keresett, kimentem éjjel lavatlapátolni, és ha lehetett, kétfelől égettem életem gyertyáját. A másik énben, egy repülő lélek vagyok, én nem mindig szeretek a földön lenni. Én, amikor , megijedek a földtől, a sorsom, nyakambazuditotta ezt a létezésem. Már a kezdésem nem volt jó. Az én édesanyám születésemkor megbénult. Megbénult mind a két lábára, tehát tolókocsis nyomorék lett. Akkor nagyanyám pedagógus volt, ő tartotta el a családot.

- És édesapja?

- Én törvényen kivüli lovag vagyok. Azaz, hogy apám , szóval volt is, nem. Volt egy ilyen kétsoros versem, beleirom, hogy én berzenkedtem apámban, hogy legyek. Hát akkor miért bántanak ártó fellegek?! - Sokszor voltak olyan sötét pillanataim, hát anyám miért tartott meg? Már akkor kezdődött az önbizalomvesztés. Ötven pengő volt aza fizetés, ami akkor, hát szóval olyan nyomorban éltünk, gyermek, valahogy játszani jobban szerettem, mint enni, nem tünt fel akkor, hogy vézna és sovány vagyok, és hogy alig állok a lábamon, és az orvos azt mondja, vészes vérszegény vagyok. A végén kiderült, mert nyerset rendeltek. Akkor nagyanyám kapott egy trafikot Dorogon, kezdett volna jól menni, kezdtünk már nem éhezni. Akkor vettünk egy lovat is, meg egy kocsit is, szekérrel mentünk Dorogra, és csodálatos vásárokra, éjszakákon mentünk, a Göncölszekért néztük az égen, a nagyanyám csodálatosakat mesélt, csodálatosakat mesélt. Nagyon szépeket, és félelmeteseket. Ami például megtörtént 1700-1800 körül. Belső feszültségeket éreztem. És egyszerüen valami olyan belső kényszert, amit végül kicsit meg is riadtam tőle, nem tudtam, hogy mi az. Mert én akkor gyerekmeséket irtam, ilyen az ujjam,

- Bütykös ujja,

- Bütykös, igen, a sok irástól. Minél többet irtam, annál jobban éreztem, hogy csodálatos dolog, és hogy milyen keveset tudok. És hogy kiváncsiságomból, valami olyan kiváncsiság volt, hogy szinte ha ránézek egy arcra, máig is tart ez, hogy vajon mit takar ez a szem, mit mond? Nekem mond. Nekem az arcok mondanak. Nekem az arc, az nekem tájék. Nekem él minden. Gödöllőre kerültünk, és hát akkor középiskola után, azonnal, hát hogy mi legyek.

-Hát azért akkor egy lánynak, aki elvégezte a középiskolát,

- Igen,

- Hát 18 éves korában általában egy ut kinálkozott, férjhezmenni, nem?

- Nem, nem, nem akartam soha férjhezmenni. Nem, nem, nem. Én ismertema z anyámnak a tragédiáját férfiakkal kapcsolatban, nagyanyámnak azt, hogy mit csináltak, nem akartam férjhezmenni, nem. Nem akartam férjhezmenni. Férfias voltam, sportlédi voltam, általában motoroztam, a motorvizsgám is megvan, sieltem, usztam, eveztem, és akkor jött a , tulajdonképpen az én férjem, akivel én megismerkedtem Gödöllőn. Hát tulajdonképpen a család külön tagjának, az R családnak akibe én belenősültem, férjhezmentem, hozzájuk, igen, a

- A nevét szándékosan nem mondja ki?

- Igen, szándékosan. Aki hallja, tudja kiről van szó, aki meg nem, annak ugysem érdekes. Csodálatos család volt. A papa, az apósom, az iró és festő. Mindig felolvastak. Énekeltünk, muzsikáltunk együtt.

-Feltöltődött szellemileg.

- Csodálatosan. Ugy éreztem, hogy tulajdonképpen szellemileg én egycsaládba születtem bele. Én a nyomoruságból jöttem ugyan, fizikailag, de én tulajdonképpen itt szellemileg otthon éreztem magam. Es akármilyen lett volna az én férjem, én hozzámentem volna a családjáért.

-De végülis a férjével élt együtt, nem a családjával.

- Igen, de én öt évig ott éltem velük együtt. Es akkor én még nem éreztem azt, hogyha én külön költözöm, ugye az együttélésben, a kettősségben volt , lesz és lesznek differenciák. Mert a férjem, mint a mesében, hol volt, hol nem volt. Rendszerint nem volt. Szóval anyagilag sem, meg ugy jelenltével sem boldogitott.

- És mit kezdett magával azon tul, hogy bekerült egy ilyen szellemi légkörü családba?

- Beámultam állandóan az após képeit. Mert beleszerettem az após képeibe. Nem adott nekem festéket az apósom, mert még nem is nézte ki belőlem, hogy én, nem ám. Hanem ők ott báboztak. És ott volt galupad, meg mit tudom én, hát satu, meg minden. Elkezdtek ott bábuzni, és akkor nekem borzalmasan tetszett az, hogy fából faragnak, és mondom Istenem,

de jó volna nekem is eztmegpróbálni! Hogyne tudnék én olyan rőtszakállu, olyan vörös varázslót!? Akkor egyszerüen , ott benne volt a varázsló, kitött az magától, csak kicsit meg kellett faragni, kicsit meg kellett piszkálni a fát, apósom azt mondta, nagyon sikerült, csináljak mégtöbb bábut. Hát megtáltosodtam, és akkor 12 bábut faragtam. Hatot megvett a Népmüvészeti Intézet ebből. Nem Népmüvészet, Szinháztörténeti Intézet, igen.

-Ecsethez nyult-e?

-Ecsethez akkor nyultunk, amikor 1961-ben idekültöztünk ebbe az ötödik emeleti budapesti házunkba. Az apósom azt mondja, itt hagyok egy képet, egykarnevál képet, itthagyok, holnap elviszem valahova, nem tudom magammal cipelni, nem volt itthon senki, a gyerek aludt, a férjem akkor szintén nem volt otthon, néztem, néztem, aztmondom, ha elviszi az aposom ezt a, képet, hát belehalok. Hopp mondom, hát itt a székelyész, valami székely beütés van talán bennem. Loptam, idézőjelben, a férjemből egy vásznat, mondom visszaadom neki. Egyből, még át sem tudtam kopirozni, mert akkor teljesen tökéletes lett volna. Tiszta szemmértékkel, életemben először. Egy éjszaka lemásoltam. Én mondhatom, hogy nekem az eszem nem volt ott, amikor már kész volt, akkor döbbentem rá, hogy mit csináltam, mert én nem az eszemmel csináltam. Én a lelkemmel.

-Apósa mit szólt hozzá?

- Hát ez az! Majdnem elájult. Jön reggel, odanéz, azt mondja mi az, kettő van belőle? Azt mondja mi van, rosszul látok? Talána fiam csinálta ezt? Megfestette a fiam? De mikor? Éjjel? Nincs is itthon a fiam. Nem, mondom, lemásoltam az éjszaka. Te?! Ur Isten, - azt mondja, mi minden van ebben a nőben!? És akkor, akkor azt mondtam, hát másolni, csodálatos dolog, de magamtól is tudok.

- Utalt arra, hogy tele volt kisebbségi érzéssel. Ez oldódott ebben a családban, légkörben?

- Nem, nem. Önbizalmamat teljesen elvesztettem. Tudniillik a férjem erősen emlékeztetett arra, hogy én nő vagyok, csak nő vagyok, és maradjak a fakanálnál, és konyhában,

- Féltékeny volt magára?

-A müvészetemre, őt bántotta az. Időközben azért történt egy és más, ugye hogy müvésztelepre is kerültünk, Francia-

országban, megkezdődtek aztán a csodák az életemben, az utazások, a munkáim nyomán, mentem mindig külföldre, a munkáimnak. A férjem beadott, hallotta, hogy van egy ilyen alapítvány Vansban, Fondasnak nevezik, hogy ott egy nemzetközi művésztelep, ahol lehet benevezni, és a művészeket. Nos a férjem beadta ezt 1966-ban, és akkor meghívta, hogy ő kiszeretne menni. És akkor ő eljött ide személyesen,

- Ki?

-A Károlyi elnökasszony, megnézte a férjem dolgait, nagyon tetszett, és mit tesz a csoda, véletlenül, amikor aztmondta, hogy rendbenvan, Önt kihívom, kihívom még ebben az évben, még ebben az évben Franciaországba, véletlenül nem azon az ajtón jött, ment ki, amin bejött,hanem ugye kettő ajtó nyitva volt, az én szombám ajtaja, és az én szobámon keresztül ment véletlenül ki. És meglátta a képeimet, azt mondja, remek művész ur! Ezek a képek is micsoda eredetiek, kicsit más stilusuak, mint az előbbiek, de remek, és nézegette. És a férjem egy szót nem szólt, hogy,hogy ez már más tészta, hoy ezt már nem ő csinálta. Én kiváncsi voltam, mikor fog nyilatkozni. Kérdezte, hogy ez hogy született, minden, ere nem tudott ő válaszolni. Kénytelen volt megmondani, hogy kérem, hát ezt a feleségem csinálta.Ja, hát és milyen iskolát végzett a felesége? Hol tanult? Kinél? Ki volt a mestere? Mondom senki. Mondom, senki. Hát mondom, nem , magamtól. Talán autodidakta? Hát ugy is lehet mondani. És meghivott engem is. De azt mondja nem mint feleség, hanem mint művészt.

-Volt-e más alkalma arra, hogy megmutassa magát? A művészetét?

- Igen, Ráckevén volt kiállitásom azt hiszem 19 8-ban.

- Azért elég nagy ugrás, 1966-hoz képest.

- Igen. Hát én azt az igazság, hogy soha az én kiállitásaim, szereplésekot sohasem én csinálom, valaki, aki észrevesz.

- Ez nem a férje volt soha?

- Nem.

- Nem is az apósa, amig élt?

- De az apósom, amig élt. Az apósom teljesen,ő finanszirozta akkoriban a kerotezést, mindent. Teljes hive, a grafikákba

ugy beleszeretett, a grafikámba, azt mondtá, hogy ez egy tehetséges dolog.

- Hogy néztek kia hétköz-napok, Ilma?

- Én hivatalba jártam nappal, akkor dolgoztam, utána éjjel festettem.

-Adminisztrátorként?

-Adminisztrátor voltam. Aktakukac. Hazajöttem a munkából, főztem, mostam, takaritottam, bevásároltam, sőt még a gyereket elláttam, a vendégek, a férjemhez örökké jöttek, őt is elláttam, akkor éjjel, amikor lefeküdtek aludni, akkor irtam, és ha irás nem jött, akkor festettem. De nekem ez a kettő ugyanaz. Mert lehet tollal is festeni, és écsettel is lehet irni. Valahogy nekem kicsit irodalmi jellegü is a képeim, én ugy érzem. És amiket azért irok, azok vizuális festői jelleggel birnak. Különösen verseimre gondolok.

- Ezek után persze meg kell kérdeznem, hogy mikor aludt?

- Nagyon keveset. Annyira leszoktam az alvásról, nekem négy óra alvás tökéletesen elég, hogy kialudjam magam.

- Hogy lehetett ezt energiával birni?

- A nappalok hajszolják testemet, az éjszakák táplálnak engemet. - Ezt irtam egyszer.

-Azt a lobogást, ami valakiben él, egy elkivatottság, a müvészet irányában, azt azért táplálni kell. Arra az adminisztrátori állás, a mindennapos kenyérgondok, egy kisgyerek nevelése, ami hát ha jól sejtem, azért csak magára maradt, egy lehetetlen kapcsolat a férjjel, hát azért az csak lehuzza az embert.

-Pontosan ez ugrasztotta ki, pontosan ez ugrasztotta bennem. Mert azt mondtam, ha csak ezeket csinálom, akkor meghalok. Elszáradok, meghalok, lefekszem, és végem van. Pont ez volt a ballansz, a kiegyensulyozás. Ha én ezt nem csinátam volna ezt, akkor nem tudtam volna ezeket a teljes, totális dolgokat csinálni. Ha én nem repülök, akkor nem tudok járni a földön, pontosan.

- Nem lett volna egyszerübb, hogyha ettől a lehetetlen kapcsolatából és házasságából kilép?

- Nem lehet itt kilépni. Hát van az életnek egy rendje. Kell apa és anya. Kell , hogy érezze, hogy van apja, akármilyen is. Amikor elvégezte a főiskolát, különösen, amikor férjhezment, akkor én már felszabadultam, és akkor én elvágtam azt a köteléket, ami ahhoz az emberhez fűzött.

-Ki állt maga mellett?

- Hát a lányom feltétlenül. Az ő elismerése, volt nekem a világ, az volt az igazi elismerés. A szakértők elismerése nem érdekes. Azok csengettek, itthon voltam, éppen rámoltam a szekrényemet, röviden, rosszkor jött valaki. És akkor mondta, hogy én Ilmát keresem. Mondom, hát az én vagyok. Azt mondja, ugyanis megláttam az Ön meghívóját egy társaságban a zongorán, és szeretném látni a képeit. Jaj mondom uram, hát most nem lehet. Aztmondja de nagyon kell, mert én Svájcból jöttem, és én már többet, már kétszer kerestem, hát engedjen be. Bejött, még soha nem akadt olyan ember, legalábbis akkor, hogy A-tól C-ig azt a 2-3oo darab képet végignézte mind. És akkor azt mondja nekem - én már kimerültem, de ő nem, - kiderült, hogy művészettörténész, azt mondja, hogy eladd belőle? Mondom nem válok meg én a szellemi gyerekeimtől, dehogy adok belőle el uram. Akkor azt mondja, mik azok ott, olyan tekercsben voltak. Sarokban. Hát mondom, azok a fölkész képek, meg amiket nem nagyon szeretek, meg amiknek már nincs helye. Szabad megnézni? Persze, persze. És hát kibontotta, és ott voltak a tényleg fölkész képek, táj és csendélet, pórtré, egyik portréra rámutat, hát ez gyönyörű! Mondom, dehogy gyönyörű uram, hát nincs is kész. Kész!? Hozzá ne nyuljon, ez már kész van! És eladja? Mondom szívesen. Azt mondja, na végre valamit eladd. De azt mondja, nézze, és mennyiért? Jaj mondom, csak pénzről ne beszéljünk, mert akkor nagyban vagyok. A kufárság hiányzik a lelkemből nem tudok így pénzzel törődni. Ha azt mondja, akkor én vegyem a kezembe az ügyet, azt mondja én értek hozzá, annak az értéke annyi. Én adok érte 1600-at. Hát, gondoltam magamban, ezért a félig kész vászonért, 1600, gondoltam 1600 forint. Hát nyugodtam, de azért valamit azért kikötök. Micsodát? Hát maga annyi portrét csinál, kellene hegyeket látnia, utazzon. Tudja mit, jöjjön ki, nézzen meg a svájci hegyeket! Mondom, uram, Görögországból egy nap többet ér, mint Svájcból egy hónap. Mondja, oké, legyen Görögország. Befizetek magának egy görögországi utat. Micsit úgy megszédültem. Mondom biztos álom az egész, és felébredek. Itt a névjegyem, letette az asztalra, bármikor , ha kell, jövök, megveszem minden képét. Itt anyám, címem, Svájc. És akkor eltessi a névjegyét, és elkezdi nekem számolni a 32 Ady-t. Mózes Mária, mondom, hát most tényleg én vagyok a hülye, meg-

buggyantam. Hát 1600, hát akkor nem 1600 forint, akkor 16 ezer. De ez olyan volt, oly hirtelen, zavaroman, és azt mondja most pedig menjünk. Mondom hova? Hát befizetünk mindjárt a görögországi utra. Mert akkor maga itt elruházkodja, meg mit tudom én, hát eljárni ide-oda, elvacakolja. Magának hegyeket kell látni, hát lássa meg Görögországot! Bementünk a Madách téribe, egyből befizette, nem is olyan, nem is ment könnyen, mert már nem volt hely, csak október 25-re. És akkor igy történt.

- Sok ilyen csoda történt meg a maga életében?

- Igen. Igen. Igen. Csoda, maga az a csoda, hogy én felszinen tudtam tartani azt az életet, amit az év végéig éltem, amit én nem mondhatok tollba, sem tollba, sem mikrofonba. Nem lehet. Magánügyet annyira kiszolgáltatni nem lehet. Igen. Hogy valamikor a szeretet zippzárt tesz a számra. Nem tehetem.

- Hol volt az megirva, hogy maga mindennap hivatalnok legyen? Este háziasszony legyen, és éjszaka legyen müvész? Hol van az megirva?

- Hogyhogy megirva? Kötelesség, emberi kötelességem. Hát ember vagyok.

- Van aki teljes életében müvész, és amellett nevel gyereket.

- Nem, nem, akkor ott kellett volna hagyni mind a két embert, akit, akihez tartoztam.

- Biztos?

- Egész biztos. A müvészet egész embert kiván.

- Hát akkor most minek vallja magát Ilma? Müvésznek, vagy nem?

- Hát, én most, hogy enyhe iróniával,

- Hiszen Ön nyugdijas hivatalnok

- Igen. Most muszáj, hogy valamilyen ághoz tartozzam? Énnekem nincs önbizalmam. Én nem érzem azt, hogy én ki vagy mi vagyok. Én tulajdonképpen vagyok, de nem a jövendőt dönti el, nem a jövendőnek, százszor, szorosan a jelennek dolgozom.

- Abban a mindennapi kenyérbe, ma kell beleharapni.

- Hát én abból a nyugdijból, amit keresek, amit én az aktakukacságomból, amit én abból egzisztálok, abból élek. És nem

vagyok, elég szerény vagyok, ugyhogy nem vagyok nagyravágyó, és elég kevéssel beérem.

- Nem indiszkréció, ha megkérdezem, hogy mennyi a nyugdija? Vagyis, hogy mi, mennyiből él?

- Hát nem, 2205 forint a nyugdijam.

-Dehát ebből önként adódik, hogy hogy telik ebből olajra, temperára, vászonra?

- Megmondom őszintén, eléggé aszkéta lélek vagyok, nem sokat adok a gyomromra. A lelkemre többet, de a gyomromra nem sokat adok. Szóval nem számit nekem az a matéria, nem, nem. Akkor étkezemigazán, ha dolgozom.

-De ezzel együtt is, nagyon pici összegnek tünik arra, hogy egyáltalán festhessén, ha még feltételezzük, hogy nem lakik és nem eszik.

- Van egy ilyen allergiám, most olajjal ugysem dolgozom, tehát mostelevo, hát nem,

-A vászon, a keret, a papir,

- Hát most kölcsönt vettem fel, tiz ezer forintot, hogy ezzel a kiállitással, szóval az anyag be legyen keretezve. Betudjam keretesztetni. Tiz ezer forinttal életemben először adós vagyok. Adós vagyok, de nem maradok, azt nem.

- És nem lehetne ugy pótolni, hogy megválik egyik vagy másik képétől?

- Igen, igen, hét darab eladó a Metró Klubban, ugyhogy hét darabot választottak ki.

-Tulajdonképpen eddig is előfordulhatott volna, hogy egy-egy képét eladja.

-Eléggé jellemző rám, hogy megrémülök, ha vásárló jön. Sajnos. Hát ez most , hogy ez most mire irandó, előnyömre vagy hátrányomra, de megmondom, igy van Nehezen válok meg tőle. Hát az utóbbi időben most felülkerekedett bennem a gyermeki dedség, egy olyan segitőtársra akadtam, mondjam igy, ilyen módon, egy nagyon drága, kedves hölgyre, hasonkoru ember, mint én vagyok, aki segitett ebből a kátyuból, kicsit az önbizalmat megerősiteni azzal, hogy /vételhiba/... igymondják , férfiasan, gatyába rázott. Én azért nem vagyok a földön, ő azért

idetéritget állandóan.

-Ezzel a találkozással kapcsolatos a mostani kiállitása is?

- Igen, igen, Május 7-én nyilt meg, hétfőn, a Metró Klubban egy kiállitás. A kiállitás mindig álomnak tünik. Mindig. De az, hogy ott, mindennap odamegyek, megvan, tényleg megvan?

- Hány éves most?

- Hát 59 multam, és leszek augusztusban hatvan.

-Vannak dolgok minden ember életében , amelyeket utólag ha nem is ismeri be másnak, csak saját magának, szégyül. És vannak ugyanigy dolgok, amikre az ember büszke. Ez utóbbira kérdeznék rá. Van-e ilyen?

-A lányomra, igen, igen.Az egyedüli bizonyitéka annak, hoy ezt ajándékba kaptam, mert ő is csak ajándék, mint minden a világon,csak ajándék.Csak, egy bizonyos ideig. Tehát jól kell vele sáfárkodnunk, tehetségünkkkel,emberekkel, barátainkkal, mert visszaveszik tőlünk.

1021

1984.VIII.17.Petőfi 20.35.

Válogatott embermesék

- R Sipos Ilma. Nagyon ritka név ez, hogy Ilma.

- Igen, északi név, ősmagyar név, a finn-magyar szótárban is benne van, Nagybetüvel Ilma, női név, kis betüvel idő, repülés, lég, légkör.

- Kedvvel mondja ki ezeket a szinonimákat, illik magára ez a név vajon?

- Egy kicsit hüvösnek érzem, de van benne valami hüvös tartózkodás, látszólag.

R. Sipos Ilma
festő-grafikusművész

- Ezekben a képekben amelyeket itt látok, festményekben furcsa, és különleges hangulatu festményekben nagyon sok a légiesség. Egy kicsit a földtől öt centivel felüljárás, lebegés.

- Hát igen.

- Szóval én ugy érzem, hogy..

- Hát igen, én nem járok a földön bizonyos értelemben, nem. Na most ha visszagondolok, az életem nagyon is földönjáró, hiszen annyit dolgoztam, mint öt ember. A hivatalban nem volt elég pénz, a férjem nem keresett, kimentem éjjel havat lapátolni, és ha lehetett kétfelől égettem életem gyertyáját. A másik, én egy repülő lélek vagyok, nem mindig szeretek a földön lenni, én attól megijedek, a földtől. A sors a nyakamba zuditotta,ezt a létezésem, már a kezdésem nem volt jó. Az édesanyám születésemkor megbénult. Megbénult mind a két lábára, tehát tolókocsis nyomorék lett. Akkor nagyanyám pedagógus volt, ő tartotta el a családot. És az ..

_ Édesapja?

- Én törvényen kivüli lovag vagyok, azaz, hogy apám szóval volt is,meg nem. Volt egy ilyen kétsoros versem, bele irtam, hogy én berzenkedtem apámban, hogy legyek, hát akkor miért bántanak ártó fellegek? Sokszor voltak olyan sötét pillanataim, hogy akkor anyám miért tartott meg? Már akkor kezdődött az önbizalom vesztés. Ötven pengő volt az a fizetés, ami akkor hát.. szóval olyan nyomorban éltünk, valahogy játszani jobban szerettem, mint enni, nem tünt fel akkor, hogy vézna, és sovány vagyok, és hogy alig állok a lábamon, és hogy az orvos azt mondja, hogy vészes vérszegény vagyok, a végén kiderült. Nyers májat rendeltek, akkor a nagyanyám kapott egy trafikot Dorogon, itt kezdett már jól menni, kezdtünk már nem éhezni, akkor vettünk egy lovat is meg egy kocsit is, és szekéren mentünk be Dorogra, és csodálatos vásárokat láttam, ájszakákat mentünk, a göncöl szekerét néztük az égen, a nagyanyám csodákat mesélt, csodálatosakat mesélt,énagyon szépeket, és csodálatosakat, és félelmeteseket. Ami például megtörtént 1700-1800-körül. Belső feszültségeket éreztem, és egyszerüen valami olyan belső kényszert, amit végül, egy kicsit meg is riadtam tőlük, nem tudtam, valami olyan kiváncsiság volt, szinte ahogy ránézek egy arcra, máig is tart ez. Vajon mit akar ez a szem, mit mond. Nekem az arcok mondanak, nekem az arc, nekem tájék,. Nekem él minden. Gödöllőre kerültünk, és akkor hát középiskola után azonnal, hogy mi legyek?

- Akkor azért egy lánynak, aki elvégezte a középiskolát, hát..

-Na most...

Hát 18 éves korában általában ideje volt férjhez menni, nem?

- Igen, de nem akartam soha férjhez menni, nem. Én ismertem az anyámnak a tragédiáját, a férfiakkal, hogy a nagyanyámmal mit csináltak, nem akartam férjhez menni. Férfias nő voltam. Egy sport lady voltam, általában motoroztam, motorvizsgám is megvolt, sieltem, usztam, eveztem, és akkor jött be a képbe tulajdonképpen az én volt férjem, ugye akivel én megismerkedtem Gödöllőn, hát tulajdonképpen a család külön tagjával, az N. családdal, amibe én férjhez mentem, ..

- A nevét szándékosan nem mondja ki?

- Igen, szándékosan, aki hallja, tudja kiről van szó. Aki pedig nem, annak ugy sem érdekes. Csodálatos család volt. A papa, az apósom az iró, és festő. Mindig felolvastak. Énekeltünk, muzsikáltunk együtt, ...

- Csodálatos szellemi élet?

- Csodálatos, ugy éreztem, hogy tulajdonképpen szellemileg én ebbe a családba születtem bele. Én a nyomorusságból jöttem, ugyan, hát az fizikailag, de én tulajdonképpen szellemileg onnan jöttem, és akármilyen lett volna az én férjem, én hozzámentem volna a családjáért.

- Hát végülis a férjével élt együtt, nem a férje családjával!

- Igen, de én öt évig ott éltem velük együtt. Akkor én még nem éreztem azt, hogyha külön költözöm, hogy azért az együttélésben, a kettességben van, volt, lesz, és voltak differenciák, mert a férjem mint a mesében, hol volt, hol nem volt. Rendszerint nem volt. Szóval anyagilag sem, meg ugy jelenlétével sem boldogitott.

- És mit kezdett magával uzon tul, hogy bekerült egy ilyen szellemi légkörü családba?

- Bámultam állandóan az após képeit, beleszerettem az após képeibe. Nem adott festéket nekem az apósom, mert még nem is nézte ki belőlem, nem ám, hanem akkor ők báboztak ott, és ott volt gyalupad, meg mit tudom én, satu, meg minden. Elkezdtek ott bábuznó, és akkor nekem porzalmasan tetszett az, hogy fából faragnak, mondtam, hogy Istenem, de jó lenne nekem is ezt megpróbálni, hát hogyne tudnók én egy olyan rőtszakálu vörös varázslót, akkor ott egyszerüen bennem volt a varázsló. Kijött az magától, csak egy kicsit meg kellett faragni, kicsit meg kellett piszkálni a fát, az apósom azt mondta, hogy nagyon jól sikerült, csináljak még több bábut. Akkor megtálosodtam, és akkor 12 bábut faragtam. Hatot megvett a Népmü-

vészeti Intézet, nem Népművészeti, Szinháztörténeti Intézet.

- Ecsethez nyult-e?

- Ecsethez akkor nyultam, amikor 61-ben ideköltöztünk, ebbe az ötödik emeleti Budapest-i házunkba. Az apósom azt mondta, hogy gyerekek itt hagyok egy képet, egy karneváli képet, holnap elviszem, most nem tudom magammal cipelni. Nem volt itthon senki, a gyerek aludt, a férjem akkor szintén nem volt otthon, néztem, néztem, azt mondtam, ha elviszi az após ezt a képet, én belehalok. Hopp mondom, hát itt a székely ész, valami székely beütés csak van bennem, loptam,-idézőjelben - a férjemtől, mondom majd visszaadom neki. Egyből, még át se tudtam kopirozni, mert akkor teljesen tökéletes lett volna, tiszta szemmértékkel, életemben először, egy éjszaka lemásoltam. Én mondhatom, hogy az eszem nem volt ott, mert amikor kész volt, akkor döbbentem rá, hogy mit csináltam, mert ezt nem az eszemmel csináltam.

- Az apósa mit szólt hozzá?

- Hát majdnem elájult. Jön reggel, odanéz, és azt mondja, mi az kettő van belőle, mi az, rosszul látok? Talán a fiam csinálta ezt? Megfestette a fiam, de mikor, éjjel? Nincs is itthon a fiam. Nem, mondom, lemásoltam az éjszaka. Te? Uristen, -azt mondja - mi minden van ebben a nőben! És akkor azt mondtam, hogy másolni csodálatos dolog, de magamtól is\ tudok.

- Utalt arra, hogy tele volt kisebbségi érzéssel, ez oldódott ebben a családban? Ebben a légkörben?

- Nem, önbizalmamat teljesen elvesztettem, tudniillik a férjem erősen emlékeztetett arra, hogy én nő vagyok, csak nő vagyok, és maradjak a fakanálnál, és konyhában,..

- Féltékeny volt magára?

- A művészetemre. Őt bántotta az, idő közben történt azért egy-két más, hogy ugye művésztelepre is kerültünk Franciaországban, megkezdődtek a csodák az életembe, az utazások, a munkáim nyomán mentem mindig külföldre, a munkáim nyomán. A férjem beadott egy ilyen, hallotta, hogy van egy alapitvány Vantzban, ilyen , hogy ott egy nemzetközi művésztelepre lehet benevezni, és a művészek... Na ezt a férjem beadta 1966-ban, és akkor megirta, hogy ő ki szeretne menni. Na most eljött személyesen,...

- Ki?

- A Károlyi elnökasszony, megnézte a férjem dolgait, nagyon tetszett, és hát mit tesz ez a csoda, véletlenül, amikor azt mondta, hogy rendbe van, önt kihivom még ebben az évben, Franciaországba, véletlenül nem azon az ajtón ment ki, amin bejött, hanem ugye a kettő ajtó nyitva volt, az én szobám ajtaja, és az én szobámon keresztül ment ki véletlenül, és amikor meglátta a képeimet, azt mondja, remek művész ur, ezek a képek is micsoda eredetiek, azt mondja, kicsit más stilusuak, mint az előbbiek, de remek, és nézegette, de a férjem egy szót nem szólt, hogy ez már más tészta. Hogy ezt nem ő csinálta. Én kiváncsi voltam, hogy mikor fog nyilatkozni, akkor kérdezte, hogy ezt hogy csinálta, és akkor ő nem tudott nyilatkozni, nem tudott válaszolni, kénytelen volt megmondni, hogy kérem ezt a feleségem csinálta. Nahát, és milyen iskolát végzett a felesége, hol tanult, ki volt a mestere? Mondom senki. Mondom senki, hát mondom, magamtól. Tán autodidakta? Hát ugy is lehet mondani, és meghivott engem is, de azt mondta, nem mint feleség, hanem mint művészt.

- Volt-e más alkalma arra, hogy megmutassa magát, a művészetét?

- Igen Ráckevén volt kiállitásom azt hiszem 73-ban,...

- Hát az elég nagy ugrás...

- Az csodálatos volt,

- ....Hatvanhathoz képest!

- Hát az az igazság, hogy én az ilyen kiállitásokat, szereplőseket soha sem én csinálom. Hanam valaki, aki észrevesz.

- Ez nem a férje volt, ugye?

- Nem.

- Nem is az apósa, amig élt?

- De az após amig élt, apósom teljesen, ő finanszirozta az egész akkori keretezést, mindent, teljes szivvel a grafikákba ugy beleszeretett, azt mondta, hogy ez egy tehetséges dolog.

- Hogy néztek ki a hétköznapok Ilma?

- Hivatalba jártam nappal, akkor dolgoztam, éjjel festettem.

- Adminisztrátor volt?

- Adminisztrátor voltam, oktakukac. Hazajöttem a munkából, bevásároltam, főztem, mostan, takaritottam, sőt még a gyereket elláttam, a vendégeket, mert a férjemhez örökké jöttek, őket is elláttam, akkor éjjel amikor lefeküdtek aludni, akkor irtam, és aztán ha az irás nem jött, akkor festettem. Nekem ez a kettő ugyan az. Mert lehet tollal is festeni, és ecsettel is.lehet irni. Valahogy nekem kicsit irodalmi jellegü is a képem, én ugy érzem, és amiket azért irok, azok vizuális festői jelleggel iródnak, és a verseimre gondolok.

- Ezek után persze meg kell kérdeznem, hogy mikor aludt?

- Nagyon keveset. Leszoktam az alvásról. Nekem négy óra alvás tökéletesen elég volt.

- Hogy lehetett ezt energiával birni?

- A nappalok hajszolják testemet, az éjszakák táplálnak engemet. Ezt irtam egyszer.

- Azt a lobogást, ami valakiben ól, egy elhivatottság, egy művészet irányában, azt azért táplálni kell, arra az adminisztrátori állás, a mindennapos kenyérgondok, kisgyerek nevelés, ha jól sejtem azért csak-csak magára maradt, egy lehetetlen kapcsolat a férjel, hát azért az csak lehuzza az embert...

- Pontosan ez ugrasztotta ki, pontosan ez ugrasztotta ki belőlem, mert azt mondtam, ha ezeket csinálom csak, akkor meghalok, elszáradok, meghalok, lefekszem, és végem van. Pont ez volt a kiegyensulyozás, ha én ezt nem csináltam volna, én nem tudom ezeket a teljesen totál, reális dolgokat csinálni. Ha nem repülök, akkor nem tudok járni a földön.

- Nem lett volna egyszerübb, hogyha ebből a lehetetlen kapcsolatából, házasságából kilép?

- Nem lehetett kilépni. Hát van az életnek egy rendje, kell apa, és anya. Kell, hogy érezze, hogy van apja, akármilyen is. Amikor ő elvégezte a főiskolát, különösen amikor férjhez ment, akkor én már felszabadultam, és akkor én elvágtam azt a köteléket, ami ahhoz az emberhez füzött.

- Ki állt maga mellett?

- Hát a lányom feltétlenül.Az ő elismerése volt nekem a világ, az volt az igazi elismerés, a szakórők elismerése nem az igazi. Egyszer csengettek, itthon voltam, és éppen rámoltam a szekrényemet, szóval röviden rosszkor jött valaki, és akkor mondta, hogy Ilmát keresem, hát mondom az én va-

gyok, azt mondja ugyanis megláttam az Ön meghivóját egy társaságban, a zongorán, és szeretném látni a képeit. Hát mondom, hogy most nem lehet, azt mondja nagyon kell, mert én Svájcból jöttem, és én már többet nem tudok jönni, kétszer kerestem, engedjen be. Bejött, még soha nem akadt olyan ember, legalábbis akkor, hogy ától-cetig azt a két-háromszáz darab képet végignézte mind. Az egyik portréra rámutatott, azt mondja, hát ez gyönyörü. Mondom, hogy dehogy gyönyörü, hát még nincs is kész. Hozzá ne nyuljon, ez már kész van. És eladja, hát mondom szivesen. Na szóval végre valamit elad, azt mondja, nézze, és mennyiért? Mondom pénzről ne beszéljünk, mert én akkor zavarba vagyok, a kufárság hiányzik a lelkemből, nem tudok a pénzzel törődni, azt mondja, akkor én veszem a kezembe az ügyet, azt mondja én értek hozzá, hogy mi az értéke. Én adok érte 1600-at, hát gondoltam magamban ezért a félig kész vászonért, hát gondoltam 1600.- forint, hát nyugodtan, nem baj. Hát mondja valamit azért kikötök, - mondom micsodát - hát maga annyi portrét csinál, kellene hegyeket látnia is, utazzon, tudja mit, jöjjön ki, nézze meg a svájci hegyeket. Mondom uram, Görög országba egy nap többet ér, mint Svájcban egy hónap. Mondja oké, rendbe van befizetek magának Görögországba egy utat. Hát egy kicsit ugy megszédültem, mondom biztos álom az egész, és felébredek. Itt a névjegye, letette az asztalra, bármikor ha kell jöjjön, és megveszem minden képét, itt a nevem, címem, Svájc. És akkor elkezdi nekem számolni a 32"adit." Hát mondom jézus-mária hát tényleg én vagyok a hülye, megbuggyantam, hát akkor az nem 1600, hanem 16.000.- de ez olyan volt, olyan hirtelen, hogy zavaromban,.. Most pedig, - azt mondja - akkor menjünk. Hova? Hát befizetjük a görögországi utat, mert akkor maga elruházkodja, meg mit tudom én. Magának hegyeket kell látnia, lássa meg Görögországot. Bementünk a Madách térre, egyből befizette, nem is ment olyan könnyen, mert már nem is volt hely, csak október 25-re, és akkor igy történt.

- Sok ilyen csoda történt meg a maga életében?

- Igen. Csoda. Maga az a csoda, hogy én felszinen tudtam tartani azt az életet, amit az év végéig éltem, amit én nem mondhatok tollba, se töllba, se mikrofonba. Nem lehet. Magánügyet ennyire kiszolgáltatni nem lehet. Van amikor a szeretet cipzárt tesz a számra. Nem tehetem.

- Hol volt az megirva, hogy maga minden nap hivatalnok legyen, este háziasszony legyen, és éjszaka legyen müvész? Hol van az megirva?

- Hogy-hogy megirva, kötelességem, hát emberi kötelességem. Hát ember vagyok.

- Hát akkor teljes életében művész, és amellett a gyerek,....

- Nem, nem, hát akkor ott kellett volna hagyni mind a két embert, akit, akihez tartoztam.

- Biztos?

- Egészen biztos. A művészet egész embert kiván.

- Hát akkor most mindk tartja magát Ilma, művésznek, vagy nem?

- Hát igen enyhe iróniával...

- Hisszen ön nyugdijas hivatalnok.

- Igen. Most muszáj, hogy valamilyen ághoz tartozzam? Nekem nincs önbizalmam. Én nem érzem azt,hogy én mi, vagy ki vagyok, én éppen csak vagyok, de nem a jövendő dönti el, nem a jövendőnek? Soha sem a jelennek dolgozom.

- De abba a mindennapi kenyérbe ma kell belecharapni!

- Hát én abból a nyugdijból, amit keresek, amit az aktakukacságommal kerestem, én abból egzisztálok, abból élek. És nem vagyok nagyravágyó, elég szerény vagyok, és elég kevéssel beérem.

- Nem indiszkréció, ha megkérdezem, hogy mennyi a nyugdija? Vagyis hogy mennyiből él?

- Nem, 22050.-Ft a nyugdijam.

- Hát akkor ebből önként adódik, hogy hogy telik ebből olajra, temperára, vászonra,..?

- Hát megmondom elöggé aszkéta lélek vagyok, nem sokat adok a gyomromra. A lelkemre többet, a gyomromra nem sokat adok, ugyhogy nem számit nekem a matéria, akkor étkezem igazán ha dolgozom. E

- Ezzel együtt is, ez egy nagyon pici összegnek tünik arra is, hogy egyáltalán festhessen, ha feltételezzük, hogy nem lakik és nem eszik.

- Tekintettel arra, hogy van egy ilyen alergiám, most olajjal nem dolgozom, tehát most eleve..

- De hát a vászon, a keret,..

- Most kölcsönt vettem fel 10000.-Ft-ot, hogy ez a kiállitá-

si anyag be legyen keretezve. Hogy be tudjam kereteztetni. Ezzel a 10.000.-Ft-al életemben először adós maradok, hát adós vagyok, nem maradok, azt nem.

- Nem lehetne azt ugy pótolni, hogy megválik egyik- vagy másik képétől?

- Igen, hét darab eladó a Metró klubban, ugyhogy 7 darabot választottak ki.

- Általában tulajdonképpen eddig is előfordulhatott volna, hogy egy-két képét eladja!

Egyébként elég jellemző rám, hogy megrémülök ha vásárló jön. Sajnos. Hát ez most aztán, hogy mire irandó előnyömre, vagy hátrányomra, nem tudom, de megmondom igy van. A kiállitás még mindig álomnak tünik, de az, hogy én mindennap odamegyek, mondom megvan, tényleg megvan?

- Hány éves most Ilma?

- 59 multam, és leszek augusztusban 60.

- Vannak dolgok minden ember életében, amelyeket utólag ha nem is ismeri be másnak, csak saját magának szégyel, és ugyanigy vannak dolgok, amelyekre az ember büszke. Ez utóbbira kérdeznék rá. Van-e ilyen?

- A lányomra. Igen. Az egyedüli bizonyitéka annak, hogy ezt ajándékba kaptam, mert ő is csak ajándék, mint minden a világon csak ajándék, egy bizonyos ideig. Tehát jól kell vele sáfárkodnunk. Tehetségünkkel, emberekkel, barátainkkal, mert visszaveszik tőlünk.

MDK

Sipos Imre vajzaló
(Szalárd)

18 éves parasztfiú, vajzokat küld a KT-nek és segítségét kéri fertőzi tanulmányok kr. 1889.

MDK-A-1-1/2507.

M.D.K.

Sipos Imre r. főtörzsőrmester

"Rendőrművészek" cimmel közlemény számol be a Rendőrtiszti Atlétikai Klub képzőművészeti és iparművészeti kiállitásáról, amelyen más rendőrművészek alkotásai mellett szerepel müve, melyet "Csendélet" cimmel bemutat a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1934. juni 3-9. XXIV. évf. 24. sz. 26. lap

Sipos Imre

Csendéleteivel szerepel.....

a rendőrtisztv.-k kiállitásán.

Ujság, 934.V.25.

Sipos Imre, főtörzsőrm.

Munkájával szerepelt a rendőrtisztv.-k kiállitásán.

M.934.V.25.

MDK

Sipos Imre rendőr

Sportoló, szobrász és festőm. rendőrök. Pesti Napló, 1937. jun. 2. 12. l.

MDK

Sipos Imre rendőr, festő

kis br.érem

Sportoló, szobrász és festőm. rendőrök. Pesti Napló 1937. jun. 2. 12. l.

Sipos István

alakrajz - 1884.

Eimisk 1930

88-l-

KIRÁLYI MAGYAR
EGYETEMI NYOMDA
BUDAPEST

A Müemlékek Országos Bizottsága

nagytekintetü Elnökségének

BUDAPEST VI.Állatkerti-ut 1.

Van szerencsénk a "Régi kastélyok

költségeit az alábbiakban mály t

A mü terjedelme:

24 oldal szöveg, garmo
szedve, 63x95 cm nagys
papiroson nyomva;

96 oldal illusztráció
63x95 cm nagyságu 62 k
lap egy oldalán nyomva

48 oldal szöveg, petit
szedve, ugyancsak a fe

MDK

Sipos István, ép.

75142. Rosenbaum Sámuel/IX.Szvetenay -u.11/ u.o. emeletes mühely.

Magánépitési engedélyek Budapesten, Vállalkozók Közlönye. Bp.1908.ápr.1. 8l.

MDK

Sipos István, ép.

75142. Rosenbaum Sámuel, Szvetenay -u. 11. emelete műhely.

Uj épitkezésre nyert engedélyt:
A magánép.biz.márc.30. tartott ülésén. -Ep.-Ip. 14.sz.
1908.ápr.5. 155.l.

MDK

Sipos István
építész

Mag.építési eng.Bpesten. Vállalkozók Közl. 1908. márc. 4. 5.l.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 JAN 1 11

MAGYAR HÍRLAP

Budapest

ÖT FIATAL REKLÁMGRAFIKUS, Sipos István, Molnár Kálmán, Petence József, Schmal Károly és Simonyi Emőke kiállítását január 13-án, du. 5 órakor dr. Végvári Lajos művészettörténész nyitja meg a Derkovits-teremben. A tv galériája Pap Gábor szerkesztésében 15-én este jelentkezik a kiállításról. Az adás új munkásorvezetője Sipos Tamás.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Sipos Imre

KÖZLEKEDÉS

1961 MÁJ 5.

1021

Május 9-én nyílik a „Dolgozó emberek között" című képzőművészeti kiállítás

A képzőművészet történetében a Barbizoniak újat hoztak azzal, hogy alkotásaikat nem műteremben, hanem — ki a szabadba jelszóval — természet után festették. A ma képzőművészetében is örvendetes jelenségnek vagyunk szemtanúi;

művészeink alkotásai a dolgozó embereket, munkájuk közben ábrázolják.

Az eddigi kiállítások gazdag anyagai igazolják, hogy ez az út járható, egész képzőművészetünk egyetemes fejlődését is erősen befolyásolja. A kiállítást május 9-én, déli 12 órakor nyitják meg az Ernst Múzeumban. A kiállítandó képek között *megtaláljuk a közlekedési dolgozókat ábrázoló műveket is*, többek között a hajózási témákat. E kiállítást az elmúlt években sokan látogatták, és sokan vásároltak is képeket, szobrokat stb. A kiállító művészek most is várják az üzemek dolgozóit, de várják a vásárlókat is. A kiállítók két ízben is, május 18-án és 26-án ankétot rendeznek. Az üzemi közönségszervezőnek feladata, hogy a szakszervezeti bizottságok segítségével

szervezzenek a kiállításra és az ankétra kollektív látogatásokat.

Ez hálás feladat, a dolgozók jelentős része szereti a képzőművészetet, gyakori látogatója a *Szépművészeti Múzeumnak*, a *Nemzeti Galériának*. E kiállítások alkalmasak arra is, hogy *tovább erősödjenek a munkás—művész kapcsolatok*, de lehetőséget nyújt új élmények gyűjtésére, új alkotások létrehozására. Ezért szükséges — minden erővel — segíteni a kiállítás sikerét, erősíteni a közlekedési dolgozók és a művészek baráti kapcsolatait.

Sipos Imre

lapította meg a beszámoló — üzemegységi szinten is, tartottak műszaki konferenciákat. *A műszaki konferenciákon készítették fel a decentralizált termelési tanácskozások előadóit.* Többségükben maguk az igazgatók, vagy azok irányítása mellett főmérnökök, forgalmi osztályvezetők, főkönyvelők tartották a részleges beszámolókat.

A szakszervezeti bizottságok a műszaki konferenciákon minden esetben részt vettek.

Az ellenőrzések során felszínre került néhány hibás gyakorlat is. Így például *a szekszárdi 11. sz. AKÖV-nél nem tartottak műszaki konferenciát a termelési tanácskozások előtt.* Ez — igen hibásan — korábban sem volt rendszer ennél a vállalatnál. *Az* FVV

a beszámoló után a hozzászólók is kemény bírálatot mondottak.

A bérügyi intézkedése eredményei és az 1964. é bérfejlesztési keretek felos tása címmel megtartott besz moló azt emelte ki, hogy *szakszervezetünk XXVI. ko gresszusán hozott határozat ráirányították a figyelmet egyes jelentkező béraránylanságokra.* A béraránytalaságok csökkentése érdekében 1963-ban számos intézkedés történt a KPM Személyzeti és Munkaügyi Főosztályával, valamint a Fővárosi Tanáccsal egyetértésben. Ezeknek az intézkedéseknek eredményeként a *MÁVAUT kalau-*

tagjának 60. születésnapja alkalmából, a munkásmozgalomban kifejtett több évtizedes tevékenysége elismeréséül, a MUNKA ÉRDEMREND arany fokozata kitüntetést adományozta. **Vedres József**

Rádiótelefon-összeköttetés — 52 gépkocsival

Ecset társult a puskával

Vadászjelenetek egy különös házasságból

Sípos István festőművészt Mártélyon mindenki ismeri – ott alkot, többnyire Mártélyt ábrázolva ugyanis. És ahová művei eljutnak, ott is ismerik: Grazban, Münchenben, a Hannover melletti Lage-ban önálló kiállítása is volt már, az óceán túlsó partján, Torontóban, illetőleg Monacóban kollektív kiállítás keretében szerepeltek művei. Utóbbi helyen vadászati témájú képeket állított ki. Most éppen egy hannoveri kiállításra készül a szegedi művész – ott is vadászképekkel jelenik meg.

– Időközben ugyanis vadász lettem, azaz négy éve vadászom már – mondta mártélyi, második (vagy inkább első?) otthonában a művész. – Rengeteget merítek festészetileg a vadászat témaköréből. Képeim többsége, melyek ilyen tárgyúak, a Tiszaparti, mártélyi tájat ábrázolja, a jellegzetes ártéri vadakkal: őz, disznó...

– Mártély milyen szerepet tölt be életedben?

– A lehető legfontosabb szerepet. Hetvennyolcban építettük itt az első házat, azóta minden nyáron kinn vagyunk, meg máskor is, hétvégenként. Festészetileg legkecsegtetőbb évszak persze az ősz, de feleségem pedagógus – Szegeden, a Csongor Téri Általános Iskolában és Gimnáziumban tanít, alapító pedagógusa az iskolának –, így a nyári vakáció az ittlétünk fő ideje. Két hónap!... Most nyáron csak egy hónapot festettem, a kiállításra készülve.

– És mit csináltál, amikor nem festettél?

– Nézd, én akkor is dolgozom, amikor nem festek... Erről majd később. Szóval, egyebek közt voltunk a Balatonon, tavaly ugyanis megtanultam vitorlázni. A Balaton, a vitorlázás megint csak új témát szolgáltat számomra, ez a táj egészen más látásmódot igényel, mint Mártély. Mi a különbözet a mártélyi és balatoni táj között? Én nagyon szeretem az ártéri, dzsumbujos, mocsaras területeket festeni, amely tájak előállításában Mártély verhetetlen, a Balatonon viszont a nagy vízfelületek, a változó felhőzet, a fényhatások vászonra való áttétele jelent kihívást.

– Vászonra? Úgy tudtam, csak táblára dolgozol.

– Ez így is volt sokáig, mostanában viszont már vászonra is festek, természetesen olajképeket, ezt talán felesleges említeni. A külföldiek, a németek jórészt vászonra kérik a képet...

- Említetted, akkor is dolgozol, ha épp nem festesz.

– Igen, én tájképfestő vagyok, és akármerre járok, a festő szemével, látásmódjával nézem a vidéket. Agyam lefényképezi mintegy – lám, segít a fotós múlt! – az adott tájat, aztán hazamegyek, és egyfajta plusz atmoszférával telítve megfejtem, amit láttam. És azt is, amit nem láttam. Akár itt, Mártélyon, hisz e helyen is van műtermem, többfunkciós a házam, akár odabenn, Szegeden. A belvárosban lakom, ugye, a Stefánián, a Sajtóházhoz közel, s ott, ugye, állandó a cirkusz, a zaj. Ha azonban dolgozom, számomra nem létezik a külvilág.

– Még azt sem tudja, milyen idő van odakinn – szól közbe *Ili asszony,* a pedagógus-művészfeleség.

– Amikor festek, nem az az uralkodó időjárás, ami kinn van, hanem amit ábrázolok – nevet Sípos István.

– Feleséged pedagógus, te művész vagy. Gyermekeitek mely vonalat örökölték? Mindkettőt netán?

– Igen. *Judit* lányunk sikerrel felvételizett a tanárképző főiskolára, rajz–földrajz szakra, *Henriette*, aki általános iskolában tanít, akár az édesanyja, el akarja végezni ő is a rajz szakot, levelezőn – mondta a művész, amikor kinn jártunk nála, a mártélyi tájban. Akkor éppen esős, nyirkos idő volt, a képen viszont amit épp festett, sütött a nap. Rápillantottam a ragyogó képre, s e pillanatban kibukkant Mártély felett is a felhők mögül a napsugár.

FARKAS CSABA

(Fotó: Pintér József)

Reggeli Délvilág 1995. szept. 2

SÍPOS István

– Ha nem adsz semmit, tudd meg, hogy viszlek a bíróságra.

Az ember kifordult az ajtón, s megindult hazafelé nagy szomorúan. Összetalálkozik Pakálával, a furfangos legénnyel.

– Mi bajod, cimbora? Miért vagy úgy nekikeseredve, mint a háromnapos esős idő?

– Hagyj engem békén, cimbora, mindenkinek megvan a maga baja.

– Hátha én tudok segíteni a tieden! Engem mindenkinek minden ügyes-bajos dolga érdekel.

Az ember elésorolt mindent, ami vele történt. Azt is, hogy a kocsmáros bíró elé akarja őt hurcolni.

– Ilyen semmiség miatt ereszted annyira búnak a fejedet? Ne búsulj egyet se! Én leszek majd az ügyvéded, s akkor nem lesz semmi baj.

– Én nem bánom, legyél, de én soha bíró előtt nem voltam.

– Sebaj! Majd elmegyek helyetted.

Valamennyi idő múlva megkapja Pakála az idézést, hogy jelenjék meg a bíróság előtt. Pakála nem ment el. Megjött a második idézés is, arra elment.

Megjelenik a bíró előtt, s a bíró nagyon szigorúan felkérdezi:

– Miért nem voltál itt az első tárgyaláson?

– Nem tudtam eljönni, nagyságos bíró uram. Éppen akkor főztem a búzámat, hogy el tudjam vetni. Nem hagyhattam ott, mert odaégett volna.

– Te megfőzöd a búzád, mielőtt elvetnéd?

– Én meg!

– És kikel?

– Ki hát. Úgy ahogy a főtt tojásból kikelnek a csirkék, aztán a csirkékből tyúkok lesznek, a tyúkok ismét tojnak, és így tovább, ahogy a kocsmáros mondja.

A bíró megértette ezt a beszédet, és békében elbocsátotta a szegény embert.

dás első része. 13. A Sörgyári capricció írója (Bohumil). 14. Kisebb tisztséget betöltő várbeli személy volt. 15. Az egyik óceán. 17. Iskolai utasítás. 18. Ezenkívül. 19. Község Baja mellett. 21. Áthárít páros betűi. 22. Magunk. 23. Emelkedik a vízszint. 25. Örökül hagy. 27. Szibériai folyó. 28. A lábfej felső domború része. 30. Északi férfinév. 31. Harckocsi. 32. E napon. 33. Sérülés. 35. Csak félig móka! 36. Olasz karmester (Alberto). 37. Régi hajító fegyver. 39. Oktat. 41. Meseíró német testvérpár. 43. Olasz nevelő. 45. Sportöltözet. 46. Hajlék része! 47. A Három a kislány egyik lánya. 48. Neves kórusvezető (Lajos). 50. Népszerű énekes. 52. A leggyakoribb színezékcsalád. 53. Aprólékosan lemér. 55. Regénykönyvtár volt. 56. Logaritmus rövidítése. 57. Mosdóban van! 58. Juhszállás. 60. Ázsiai szarvasmarha. 61. Egyfajta sorsjáték. 64. Hagyja. 66. Szódaféle. 68. Amerikai őslakók régies neve.

FÜGGŐLEGES: 1. Ütőér. 2. Afrikai szigetállam. 3. Ebben a fában pipamúzeum van. 4. Tornác. 5. Álomba ringat. 6. Az arany vegyjele. 7. Holdtölte része! 8. Ünnepélyes átadás. 9. Evőeszköz. 10. Felfogja. 11. Páratlanul lenget! 12. Észak-Francia. **13. A közmondás befejező sora.** 16. Fonalat erősít. 20. Délnémet művészcsalád. 24. Mohamedán főtemplom. 26. Királyi szék. 27. Kínai pénz- és mértékegység volt. 29. Részecske megengedett energiaszintje. 31. Páncélfiók. 34. Buda páratlan betűi. 36. Csónakot hajt. 37. Aeneas szerelme. 38. Angol férfinév. 40. Kiejtett betű. 42. Torony és lajbi dísze. 44. Nielsen, dán színésznő személyneve. 46. Tájékozott. 48.

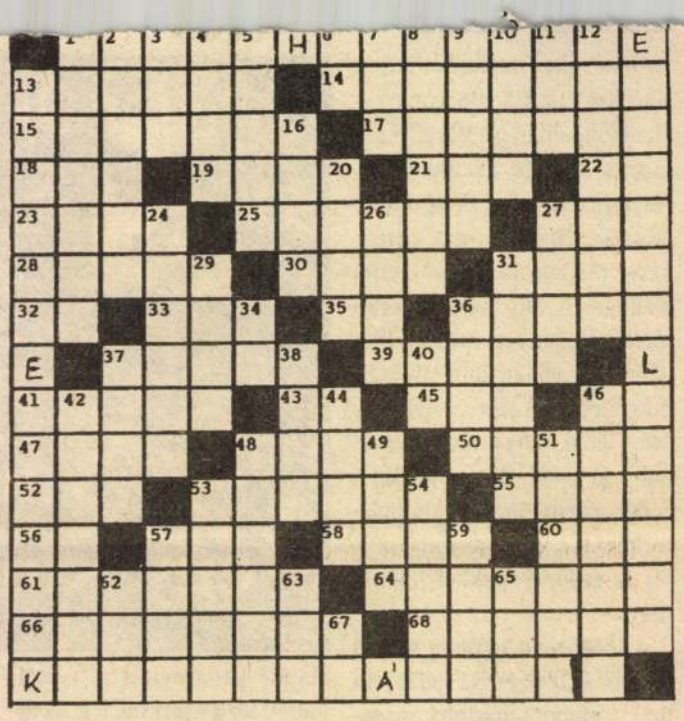

Kis gasztronómia

Leveti a bőrét. 49. Olimpiai bajnok birkózónk (András). 51. Családot alapít a méhcsalád. 53. A test tartóeleme. 54. A Varsói melódia írója (Leonyid). 57. Finom nedű. 59. Alul. 62. Mammoni részlet! 63. Kanári páros betűi. 65. Svéd, német és osztrák autók jelzése. 67. Kávé!

HÁZY LÁSZLÓ

Beküldendő a vízszintes 1. és a függőleges 14. sorok megfejtése.

Beküldési határidő: szeptember 6. Kizárólag levelezőlapon. A levelezőlapra kérjük ráírni: Keresztrejtvény. Cím: Reggeli Délvilág – Szegedi Napló Szerkesztősége, 6701 Szeged, Postafiók 625. A jó megfejtést küldők közül heten könyvjutalomban részesülnek.

Az augusztus 26-ai rejtvény helyes megfejtése: A szerelem a természet szövete, amelyre a képzelődés hímez.

Könyvet nyertek: Bakos Károly (Algyő, Korsó u. 28.), Kaszab Piroska (Makó, Bajcsy-Zs. Ltp. C/5), Meskó Árpádné (Vásárhely, Mandula u. 13.), Törökgyörgy Jánosné (Vásárhely, Makai u. 61.), Fricskó Sándorné (Vásárhely, Temesvári u. 19.), Csorba Istvánné (Makó, Szirbik M. u. 1/C), Torma Teréz (Csongrád, Kazinczy u. 5.).

Rejtvény gyermekeknek

Melyiket válasszam?

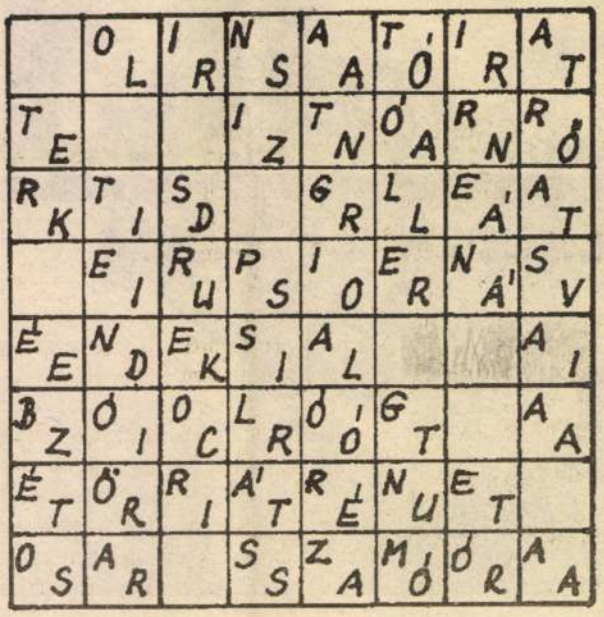

Megadjuk az ábrán vízszintesen és függőlegesen beírandó szavakat. Keressétek meg mindegyiket, (minden beírt betű felhasználandó!), és közben pótoljátok a hiányzó betűket! A beírt betűk egy közeli esemény nevét adják.

A vízszintes beírandó szavak: biológia, édesanya, kísérlet, oroszóra, tanítónő, tornaóra, történet, versírás.

Függőlegesen beírandó: angolóra, indukció, irányító, latinóra, szépírás, talentum, tervezés, traviata.

A megfejtés beküldésének határideje: szeptember 6. Kizárólag levelezőlapon. A levelezőlapra írjátok rá: Gyermekrejtvény. Cím: Reggeli Délvilág Szerkesztősége, 6701 Szeged, Postafiók 625. A jó megfejtést küldők közül heten ifjúságikönyv-jutalomban részesülnek.

Az augusztus 26-ai rejtvény helyes megfejtése: **Ribizli.**

Könyvet nyertek: Papp Csilla (Mártély, Kinizsi u. 15.), Lábadi Tünde (Vásárhely, Erzsébet tanya 2349.), Csík Bertalan (Vásárhely, Ipoly u. 38.), Juhász Réka (Makó, Posta u. 5/A), Fülöp Kálmán (Makó, Széchenyi tér 18–20.), Staberecz Adrienn (Szegvár, Kontra u. 29.), Kertész Réka (Szentes, Sáfrán M. u. 6.).

M.D.K.

Sipos István, szolnoki építész

tervei szerint épült fel Szolnokon az Ehrlich-üzlethár, Jászapátin az Adóhivatal- és adócabirósági épület. (egy-egy fényrép)

Vállalkozók Lapja, Bp. 1928. XLIX. évf.

ápr. 18. sz. I., II. old.

Sipos István

szolnoki épitész és épitő-
mester
terverte a szolnoki
rk. templomot

vöd
Biertempl

IX. l.

Ellenőrizni!

Úgy látom, hogy ez a
Fábián Gáspártól ter-
vezett szolnoki rk.
temetői kápolnát
épitette csak.

...zmi

...s.

36 cm
60 cm

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

...ú otvorat, világos ezüstszürke szinü.
...l. Wiese szeint iglói ötvény,

Lipus István, paraszt

A népművészet ifjú mestere.

— : Népművelők, könyvtárosok, népművészek kiküldetése 2.

EST/HIRLAP, Bp. 1972. aug. 18.

Sipos István, faragó

A népművészet ifjú mestere.

—: Népművelőket és népművészeket tüntettek ki 8.

Népszabadság, Bp. 1972. aug. 19.

Sipos István reklámgrafikus

A Derkovits-teremben csoportkiállításon vesz részt munkáival.

Magyar Hírlap, 1970. jan. 11. 13.o.

Lipos Gyula
faragó, a népművészet ifjú mestere
címet kapta.

Népművelők és népművészek kitüntetése.

Magyar Hírlap 1972/229 3 old.

Lipos Istvánné faragó Dombóvár

A népművészet ifjú mestere címet kapta

A népművészet ifjú mesterei

Népművelés 1972/9 Tóth

Sípos István

Fotó

Fond: 1984/2

SIPOS István épitész

Debrecen, Kerekestelep, Ref.tpl. 1927

VÁRADY József: Tiszántúl református templomai. I-II.köt. Debrecen [Sajószentpéter] : Borsodi Református Egyházmegye, 1991

102-103, ill.

Ámokfutó

A dél-koreai hadsereg egy ámokfutó dezertőre vaktában lövöldözni kezdett a járókelőkre hétfőn Szöul belvárosában, amikor menekülni próbált az őt üldöző rendőri és katonai egységek elől. Az eltévedt golyók egy embert megöltek, és ötöt megsebesítettek. A Reuter jelentése szerint a 19 éves katona — akinek állítólag családi problémái voltak — 22 kézigránáttal, egy koreai gyártmányú karabéllyal és 130 lövedékkel felfegyverkezve elrabolt egy teherautót, tűszul ejtett két polgári személyt. Az ámokfutó fiatalt a biztonsági erők végül csak több lövéssel tudták megfékezni.

Sakk-matt

Nyertesek

A Reggeli Délvilág április 26-án megjelent lilamix összeállításában közölt feladvány (szerzője N. Hoeg) helyes megfejtése: Vf2. A helyes megfejtők közül négy személynek ezúttal is 150—150 forintos jutalmat sorsoltunk ki. A következők nyertek: *Bereczki Sándor* (Mindszent, Bene u. 41.), *Komlósi Zsolt* (Hódmezővásárhely, Éva u. 3.), *dr. Busa Éva* (Szeged, Blaha Lujza u. 18.), *Nagy Sándor* (Szegvár, Templom u. 12.). A jutalmakat postán küldjük a nyerteseknek.

— tarnai —

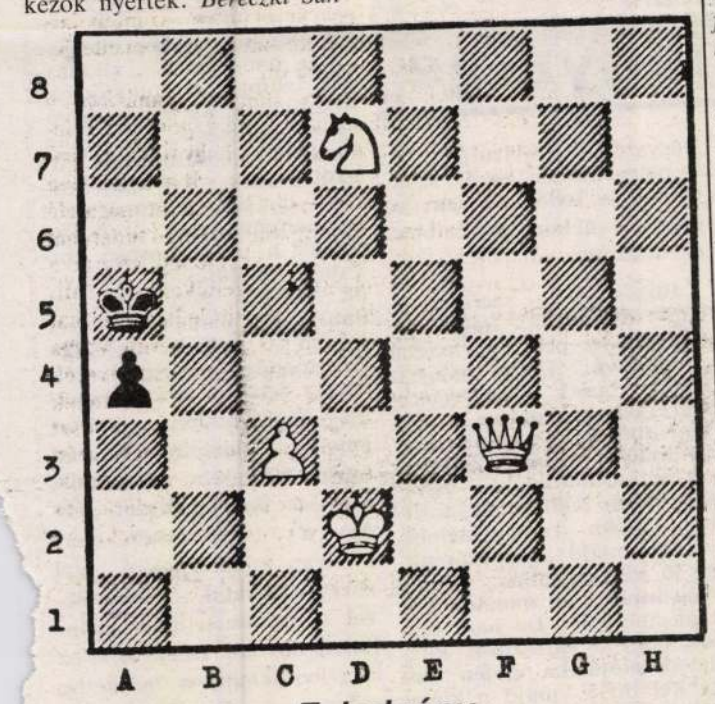

Feladvány

Világos: Kd2, Vf3, Hd7; gyalog: c3;
Sötét: Ka5; gyalog: a4;
Világos indul, és a második lépésben mattot ad.

Hódmezővásárhelyi feladvány-megfejtőnktől kaptuk az alábbi kedves írást:

Döntsünk rekordot

Híres magyar hetilap, a Vasárnapi Újság 1860. január esejei számában közölte az első sakkfeladványát. Ezt követően 61 éven át rendszeresen, 3167 feladványt adott közre. A helyes megfejtők között *Jókai Mórt* is felfedezhetjük az 1863. évi 204. számú feladvány megfejtői között. Kedvenc újságunk a „lila" tavaly óta közöl feladványokat. Számolni kezdek: ha a régi országos hetilapot sakkfeladványokban kopírozni tudjuk, a Reggeli Délvilág 2053-ban dönti meg a Vasárnapi Újság rekordját. Hol leszek én már akkor? Mindenesetre fiatal feladványfejtő barátaim megérhetik ezt a „csekély" 61 esztendőt.

TÓTH ANTAL

Ha feláll hátán a szőr

Sipi szerelmes Mártélyba

Sipos Istvánhoz régi ismeretség fűz, s ebbe beletartoznak közös horgászélményeink, a délutáni biliárdpartik, de a munka is, hiszen hétvégeken én a tollammal, Sipi pedig kamerájával volt jelen a sporteseményeken. Már akkor, a '80-as években hamar kiderült, hogy mestere a fotózásnak, sportképei is művészi igényességet tükröztek, az örök szerelem, Mártély pedig vásznain is megjelent. A Szegedi Fogklinika tudományos munkatársa volt 1978-tól 1987-ig. Ekkor gondolt egy merészet, és félre téve mindent, festőnek állt.

Emlékezem ezekre az időkre, amikor még a befutott festők között is dúlt a kenyérharc. Sipi azonban érzett magában akkora erőt, tehetséget, hogy beszálljon a ringbe. Ehhez persze kellett egy nagy adag fanatizmus is. Amióta festő lett, alig találkoztunk személyesen. Képei által viszont napi kapcsolatban lehettem vele. A rá jellemző színek, a gyönyörű ősz barnái és rozsdás sárgái visszaköszöntek rám a képügynökök standjain, kiállítótermekben, barátaim lakásán.

A napokban úgy döntöttünk, hogy meglátogatjuk az egykori fotós kollégát, barátot. Kis műtermében szinte érezni lehetett a mártélyi holtág vízszagát, és az elmaradhatatlan kellemes pipafüst illatát.

— Hatodik éve már, hogy csak a festészetnek élsz. Megérte felcserélni a biztos állást egy bizonytalannal?

— Imádtam a fotózást, elég sok díjat is nyertem, különösen büszke vagyok, hogy kétszer sikerült a szegedi fotósok doyenjének, Liebmann Bélának a díját elnyernem. Úgy éreztem, hogy ebben a szakmában már mindent elértem, amit lehet, ezért hát belevágtam egy korábbi álmom megvalósításába. Én ugyanis eredetileg is festőnek készültem, de az akkori lehetőségeim, a család megélhetése miatt 1987-ig mással kellett foglalkoznom. Azt mondtad az imént, hogy már hat éve csak a festészetnek élek. És a családomnak. Sokat köszönhetek Ilinek, a feleségemnek, akivel 27 éve jóban, rosszban együtt vagyunk. Boldog nagypapa vagyok, hiszen Henni lányom, aki 26 éves, egy másfél éves kislány édesanyja. A 17 éves Judit lányunk nagy örömömre keramikusnak tanul.

— A hat év alatt sikerült-e elfogadtatnod magad a szakmával?

— Ezzel nem foglalkozom, de lemérhetem nap, mint nap a képeim keresletéből, hogy hol tartok, kellek-e egyáltalán?

— Ebben akkor a válasz is benne van, hiszen a képügynökök szinte egymásnak adják a kilincset, van, amikor még várniuk kell arra, hogy a festék megszáradjon. Mégis egy festőművész értékét a kiállítások mérik leginkább. Hol sikerült eddig bemutatkoznod?

— Kanadában és Németországban is volt már kiállításom. Legutóbb pedig Budapesten a Csontváry-teremben, a Leukémiás Gyermekekért Alapítvány kiállításán szerepeltem.

— Festményeiden az ősz színei dominálnak.

— A szeptember végét találom a legszebbnek, ez a hónap kapcsolódik hozzám a legjobban.

— Milyen stílust képviselsz a festészetben, milyen festőnek tartod magad?

— Én nem szándékozom a képeimbe belemagyarázni semmit. Én adok egy hangulatot, és a kép nézője értékelje azt. Ha feláll a hátán a szőr, akkor már nem volt hiábavaló a fáradozás.

— A Galéria zsűrije ma már egy 30x40-es festményedet 30 ezer forintra értékel. Évente 100-120 képet festesz. Ez a tempó dicséretes, de nem tartasz attól, hogy a lustább, nem annyira termékeny festők rádsütik az „iparos" jelzőt?

— Az tény, hogy van asztalos és műbútorasztalos is. Sajnos azt érzem, hogy egyre kevesebben maradnak mesterek. Én nem érzem magam iparosnak, hiszen teljes életem szenteltem fel a festészetnek és a családomnak. Az tény, hogy éppen emiatt sok barátot is elvesztettem. De, hogy teljes életet éljek, erre volt és van szükségem. A kérdésre visszatérve, tájképfestőnek tartom magam, lírai, realista, kissé romantikus vonalat képviselnek színeim, ecsetkezelésem.

— Hogy látod a jövőt?

— Nagy perspektívát érzek további munkámhoz, de ehhez elengedhetetlen lenne az ország stabilitása, és az, hogy az Isten megóvja egészségem, hiszen még nagyon nagy terveim vannak!

Zárszóként idetartozó Victor Vasarely 40 évvel ezelőtt leírt ars poeticája. „Társadalmi művészetről álmodom. Feltételezem, hogy az ember a képzőművészet iránt ugyanolyan mély vágyakozást érez, mint a ritmus és a zene iránt. Természetéből adódóan vágyik az érzékletes örömökre, és — hiszem — ismét megvan minden lehetőség, hogy ezt a vágyát ki is elégítsük. Embersereg, néptömegek, élőlények sokasága! — íme az új dimenzió. És itt a határtalan tér és a valódi struktúrák. A művészet a közösség plasztikai arculata".

BAGAMÉRY LÁSZLÓ

lilamix

Belami piacra ment

És akkor anyukám főzünk egy jó marhahúslevest, de olyat, hogy csak cuppog utána a szánk — ábrándozott Belami egy hatalmas zsírosdeszkával a kezében, Óriási boci szemei a falat bámulták (Szalja festő úgyse látta vagy húsz éve), s nyála majdnem kicsordult a vágyakozástól.

Ezt belátva cibálták le egymást a város piacára, ahol hétközben is csak úgy nyüzsög az élet, hogy öröm ránézni. De nem úgy ám az árakra. Mert Belaminé (született: Görcs Jolán) midőn meglátta, hogy egy kiló szőlő 240 forintba kerül, egy kiló görögdinnye 250 forint, egy ananászt meg 180-ért mérnek, hát hamar a szívéhez kapott.

— Na de drága anyukám! Ezt nem így kell nézni. Te ebben azt lásd, ha optimista vagy, hogy már április végén is hozzájuthatsz egy szelet görögdinnyéhez, s ha momentán nem marhahúslevest akarnánk főzni, hanem ananászos csirkét, hát ki akadályozna meg.

— Mondjuk a munkaügyi kormányzat. Mert hogy nekem változatlanul csak 8 ezer 300 forint munkanélküli-segélyt, utal ki, s úgy emlékszem te se volános kamionnal hozattad haza a fizetésed.

Ebben egyetértettek, bár Belami többször is hangsúlyozta, hogy az árukínálat csodás, a Nap süt, meg valószínűleg a Plüss Etát is lecsukják üzletszerű kéjelgés finanszírozásának vádjával, tehát ez a hét kifejezetten jól alakul.

Amikor bé neje rámutatott egy darab zöldalmára, minek ára 35 forint volt, s egy ártáblára, amin azt olvashatta, hogy egy kiló földieper 550 Ft, hát Belmai fejére tolta a sapkát, s kijelentette, hogy a demokráciát nem azért találták ki, hogy mindenki nyakló nélkül zabálja a primőr árut.

— De azért egy nagy tál marhahúslevest azért te is benyomnál, nemde? — hördült fel az asszony mind a két szemére. — De akkor azt is nézd meg, hogy egy csomag zöldség egy ötvenes, a répa dióbelet, a hibás árunak minősített, ezért csak nyolcvanforintos öklömnyi sárgadinnyét, látta, hogy néz ki a 60 forint per darabos importpaprika, s hogy néz ki az anyuka, amikor a fiacskája addig nem mozdul mellőle, míg meg nem veszi.

— De ez a hegyes erős csak 35 pénz! — kiáltott rá az egyik kofa, s oly szépen mosolygott, hogy a spanyol szilvára lehetett nézni, de rá nem.

— Tudod mit, anyukám? Akkor inkább menjük a bazársorra. Azt hallottam, most lesz bálabontás. Nekünk se árt egy jó kis svájci sapka! Hadd járjak mán nyugati cuccban!

S ennyiben maradtak. Megfogták egymás kezét (teljesen ingyen) s Belaminé után, mint régen volt harci zászlók, lobogott az üres nejlonszatyor. Ahogy Optimistas Jenő mondaná: így legalább nem nehéz. Hát nem neki van igaza?

BÁTYI ZOLTÁN

Túszrablók

Húszmillió franknál is többet **zsákmányolt egy többtagú rablóbanda a hét végén Párizs környékén. Módszerük az egyre gyakoribbá váló és viszonylag kockázatmentes túszejtés volt. Az álarcos rablók pénteken este leszorították az útról a gépkocsijával egy pénzszállító vállalat hazafelé tartó alkalmazottját, foglyul ejtették, és vele együtt mentek otthonába, ahol feleségét is elfogták. Szombaton reggel a banda tagjai foglyaikkal a vállalat irodájához mentek, és a tisztviselőt arra kényszerítették, hogy adja át nekik az ott őrzött pénzt. A rablók túszaikat megkötözve hagyták a helyszínen, és teljes nyugalommal eltávoztak.**

Eredeti reklámötlettel **lépett fel a floridai Gainesville egy lemezboltja: meghirdették, hogy a ruhátlan vevők féláron vásárolhatnak. A kivételes alkalmat felhasználva már 11 anyaszült meztelen fiatalember gyarapította DC-gyűjteményét, (nők nem tolongtak), amikor a rendőrség közbelépett, és közölte a boltvezetővel: ha nem hagyja abba, erkölcstelenségért őt és vevőit is feljelentik. Az újabb vevők csalódottan felöltöztek, a boltos pedig arra panaszkodott, hogy a rendőröknek nincs humorérzékük.**

Elhunyt Elisabeth Frink, **a világszerte ismert brit szobrász vasárnap délnyugat-angliai otthonában. A 62 éves művész halálát nyelőcsőrák okozta. Frink alkotásait időnként Auguste Rodinnek, a francia szobrászművészet kiemelkedő alakjának művéihez hasonlították. A brit szobrász legismertebb alkotásai férfialakokat és -fejeket formáztak. Különösen híres volt a „Bámészkodó férfiak" sorozata az 1960-as évek végéről. Megalkotását az algériai háború ihlette.**

ma

1993. MÁJUS 3.
HÉTFŐ
TÍMEA, IRMA napja

A Nap kel 6 óra 19 perckor
nyugszik 19 óra 16 perckor.
A Hold kel 15 óra 19 perckor
Nyugszik 4 óra 10 perckor

120 ÉVE

született Hevesi Sándor rendező, a Nemzeti Színház igazgatója, a modern magyar színházművészet úttörője, kiváló elméleti művek szerzője.

MOZIK

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, KORZÓ: Sose halunk meg. Színes magyar film. Kezdés: fél 4, háromnegyed 6 órakor. **Külvárosi kommandó.** Színes, amerikai film. Kezdés: 8 órakor.

MAKÓ: Mondvacsinált hős. Színes amerikai film. Kezdés: 6 órakor.

SZENTES: A bárányok hallgatnak. Színes amerikai film. Kezdés: 6 és 8 órakor.

SZEGED, KORZÓ: **Úszó erőd.** Színes amerikai akciófilm. Kezdés: délelőtt 10 órakor. **Lorenzo olaja.** Színes amerikai film. Kezdés: fél 4, háromnegyed 6 és 8 órakor. FÁKLYA: **Tökéletes katona.** Színes, m. b. amerikai film. Kezdés: 6 és 8 órakor. BELVÁROSI: **Úszó erőd.** Színes amerikai akciófilm. Kezdés: 3, negyed 6 és fél 8 órakor. BALÁZS BÉLA FILMTÉKA: (Belvárosi mozi): **Orlando.** Színes angol—orosz—francia film. Kezdés: 4, 6 és 8 órakor. KAMARATEREM (Belvárosi mozi): **A szabadság ököljoga.** (1975. német). Kezdés: háromnegyed 6 és 8 órakor.

SZÍNHÁZ

Szegedi Nemzeti Színház: **Filharmóniai koncert.** Kezdés: fél 8 órakor.

MAGYAR TELEVÍZIÓ

BUDAPEST 1

8.35—12.05: Napközi. Benne:
9.00: Walt Disney bemutatja (ism.)
10.45: Játék
12.05: Képújság
16.00: Délutáni egyenleg
16.10: Miért?
16.45: Játék
17.00: Northwood. Kanadai filmsorozat. 18. rész
17.30: Kalendárium 1993. ism.-terjesztő magazin
18.10: Pénzvilág
18.20: Napközi
18.40: Esti mese
18.50: A hitről gyerekeknek
19.00: A nagykövet férje. Francia filmsorozat. 10. rész
20.00: Híradó
20.35: Aktuális
21.00: Örkény István: Macskajáték. Színházi előadás
23.30: Videóvilág

BUDAPEST 2

15.00: Parlamenti Napló
17.15: Természeti képek. Francia ism.-terjesztő filmsorozat
17.26: Gyerekeknek
17.50: Elektorkalandor. Számítógépes játék
18.00: Híradó
18.10: Regioális híradó
18.30: Felsőfokon. Egyetemisták és főiskolások hírműsora
18.40: Telesport
19.05: Erzsébet királynő. Angol dok. film
20.25: Kojak. Amerikai krimisorozat
21.20: Ön választ!
22.00: Esti egyenleg
22.25: Enter. Számítógépes műsor
22.55: Különleges tájakon. Angol útifilm

TELEHOLD

SUPER

13.00: Napirend. 13.30: Sport. 14.00: Európa-film. 14.30: Dzsem. 16.30: Élő videoshow. 18.30: Bonanza. 19.30: Detektívek. 20.00: Sport. 20.30: Média televízió. 21.00: Napirend. 21.30: Eco-record. 22.00: Hírek. 22.30: Üzleti hírek. 22.48: Piacgazdaság. 23.00: A büszke és az átkozott.

RTL PLUS

6.00: Híradó. 7.00: Halló, Európa — jó reggelt, Németország! 9.00: A Főnök. 10.00: Gazdag és szép. 10.30: Forró nyeremény. 11.00: Rizikó. 11.30: Családi párbaj. 12.00: Magazin. 12.30: A Springfield-sztori. 13.20: Kalifornia klán. 14.10: Baleseti osztály. 15.00: Gyilkosság a hobbija. 16.00: Beszélgetés. 17.00: Ki itt a főnök? 17.30: Borzasztó kedves család. 18.00: Fiatalok magazinja. 18.15: Sípszó. 18.45: Híradó. 19.15: Robbanékony. 19.45: Jó idők, rossz idők. 20.15: Columbo. 22.10: Quincy. 23.05: Kulturális magazin. 23.35: Gong-show. 0.15: Trópusi hőség. 1.15: Borzasztó kedves család. 1.50: Ki itt a főnök? 2.20: A Főnök. 3.20: Beszélgetés. 4.15: Robbanékony. 4.40: Gyilkosság a hobbija. 5.30: Gazdag és szép.

SAT 1

9.10: Kaliforniai nap alatt. 10.00: Daisy hercegnő II. 11.35: Szomszédok. 12.00: Szerencsekerék. 12.40: Malibu vízi mentői. 13.30: Fiatal és nyugtalan. 14.20: Szomszédok. 14.50: Kaliforniai nap alatt. 15.45: A bosszúállók. 16.45: Kockáztass! 17.20: Mindent vagy semmit. 18.30: Sport. 18.45: Híradó. 19.00: Kulcslyuk. 19.30: Szerencsekerék. 20.15: Borotvaélen. 22.15: Akut. 23.00: Újdonságok és történetek. 23.45: 4-es csatorna. 0.45: A bosszúállók.

HBO

17.30: Mozimánia: A fény művészete. Amerikai dok.-film. 90'. 19.10: Ez Elvis. Amerikai életregény. 144'. 21.40: A vaskereszt. Amerikai dráma. 127'. 23.50: Pisztolyművész. Amerikai akciófilm. 99'.

DUNA TV

16.00: Hírek, műsorismertetés. 16.05: Évforduló. 16.10: Bizalom. Magyar film. 18.05: A fáraók földjén — III/2. 18.35: Mesesarok. 18.45: Hírek. 19.00: Közép-kelet-európai filmek. A szomszédasszony. Bolgár film. 89'. 20.30: „S anyám hangján szól az egész Dunántúl." 21.00: A polip. Olasz bűnügyi tévéfilmsorozat — VI/2. 22.00: Évforduló. 22.05: Hírösszefoglaló.

MAGYAR RÁDIÓ

KOSSUTH

Óránként: Hírek. Időjárás. Útközben. 4.30: Reggeli krónika. 8.20: Törvénykönyv. 8.20: Műsorismertetés. 8.40: Napközben. 11.05: Szonda. 11.35: Rókacsárda — XIV/1. 12.00: Déli Krónika. 12.30: Ki nyer ma? 12.40: Falurádió. 12.50: Külpolitikai figyelő. 13.05: Nemzetközi vallási híradó. 13.30: Az unitárius egyház félórája. 14.05: Klasszikusok mindenkinek. 14.55: Első közlés. 15.05: Nyitnikék. 15.35: Üzenő. 15.45: Tolnay Klári énekel. 16.00: Délutáni Krónika. 16.15: Mindennapi gazdaság. 16.30: Zenefórum. 17.05: Exo-mix. 18.00: Esti Krónika. 18.30: Ráadás. 19.05: Sportvilág. 19.30: Jó éjszakát, gyerekek! 19.40: Összeállította: Rába György. 20.05: A népzene hagyományőrzői. 20.30: Határok nélkül. 21.05: Rádiószínház. 21.53: A King'-s Singers együttes német madrigálokat énekel. 22.00: Késő esti Krónika. 22.30: Juhász Gyula, a történész emlékezete. 23.05: Lemezmúzeum.

PETŐFI

4.30: Hajnali Kalendárium. 6.03: Reggeli csúcs. 7.40: Sportreggel. 8.05: Slágerparádé. 8.50: Aprócsepró — gyerekekről. 9.00: Hírek. Időjárás. 9.03: Zöld telefon. 9.10: Zene-szó. 10.55: Gordiusz plusz. 11.00: Hírek. Időjárás. 11.03: Családi persely. 11.15: Sárga tengeralattjáró. 12.00: Nótakalendárium. 13.00: Hírpercek. 13.10: Hogy tetszik lenni? 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés. 14.00: Kettőtől ötig. Közben. 15.00: Hírek. Időjárás. 17.00: Hírek. Időjárás. 17.05: Kölyökrádió. 17.32: Ziccer. 18.30: Kapaszkodó. 19.00: Hírek. Időjárás. 19.05: Garázs. 19.30: Rádiószínház. 21.00: Hírpercek. 21.10: Cole Porter hangversenye. 22.00: „Minden hangra emlékezem." 23.00: Hírek. 23.03: Sporthíradó. 23.10: Máról holnapra — éjfél előtt. 0.15—4.20: Máról holnapra — éjfél után. Benne. 4.03—4.20: Verbunkosok, csárdások.

BARTÓK

6.00: Hírek. Időjárás. 9.05: Pódium. 10.00: Hírek. Időjárás. 10.05: Tolnai Ottó: Wilhelm-dalok avagy a vidéki Orpheusz.. 10.50: Zenés ábécé. 11.35: Kocsár Miklós népzenei feldolgozásaiból. 12.00: Hírek. Időjárás. 12.05: Hangverseny délidőben. 13.10: Zenekari muzsika. 14.00: Hírek. Időjárás. 14.05: Galaxy X — XXX/27. 14.20: A jobbik élet — VIII/1. 15.10: Kamaramuzsika. 16.00: Hírek. Időjárás. 16.05: Kóruspódium. 16.30: Eszperantó félóra. 17.00: Új Hangoló. 17.50: A hét költője: Zalán Tibor. 18.00: Hírek. Időjárás. 18.05: Wagner operáiból. 19.05: Kerengő az irodalomértettségi körül. 19.35: Kapcsoljuk a stúdiót. Közben. 20.20: Hírek. Időjárás. 20.25—20.40: Hangjáték. 21.25: Szimfonikus táncok. 21.40: Haydn: d-moll vonósnégyes. 22.00: Hírek. Időjárás. 22.05: Új Zenei Újság. 22.50: A Rádiószínház bemutatója. 23.35: Gesualdo-kórusok. 24.00: Hírek. Időjárás. 0.05—2.00: Évszázadok muzsikájából.

MALÉV Hungarian Airlines

Nem kell Budapestre utaznia!

Ma, 3-án, reggel 9 órakor új helyen nyílt a Malév szegedi irodája, ugyanis elköltözött az Oskola utcából a Belváros másik elegáns üzletnegyedébe, a Nagyáruház mellett passzázssorra. *Csóti Rudolfot* természetesen először a költözés okáról kérdeztem.

— Hadd ne részletezzem, hiszen ez belső ügy. Ami a fontos, hogy utasainkat változatlan, sőt, egyre inkább bővülő szolgáltatási skálával várjuk új irodánkban is. Budapesten kívül az ország öt nagyvárosában van területi igazgatósága a Malévnek, a miénk a Dél-Alföld, tehát Csongrád, Békés, Bács-Kiskun és Szolnok megye is. Az elmúlt években úgynevezett alügynöki hálózatot építettünk ki, ez azt jelenti, hogy számos utazási irodával állunk üzleti kapcsolatban. Szegedi irodánkban a helyfoglaláson, a jegyeladáson, az Air Tours-programok értékesítésén kívül szívesen szervezünk szakmai utakat, vagy egyéni kívánságra minimum 15-fős csoportok részére egyedi társasutakat. Helyben intézzük az elveszett poggyászok és más kárügyek orvoslását, s innen bonyolítjuk az AIR CARGO-áruszállítást.

— *Nyolcadik éve működik Szegeden Malév-iroda. Milyen eredménnyel?*

— Forgalmunk egyenletesen növekszik, tavaly a vidéki irodák közül a miénk volt a legnagyobb. 150 millió forint fölött teljesítettünk. Heten dolgozunk itt, közülük négyen jegyeladók. Most a magyaron kívül három nyelven — németül, angolul és olaszul — értjük meg egymást az utasokkal, franciául tudó kolléganőnk éppen gyesen van.

— *Most milyen utat tudna ajánlani?*

— Rengeteget, de hadd emeljek ki néhány kedvezményeset! Brüsszelbe, Londonba vagy Tel Avivba el lehet jutni 9-től 19 ezer forintig. Május 29-én indul a Malév első közvetlen járata New Yorkba, ennek bevezető ára 39 ezer 900 forint lesz június közepéig. Tervezzük, hogy utasainknak adunk egy kártyát, amellyel New Yorkban ingyenesen telefonálhatnak egy olyan központba, ahol magyarul beszélnek, ezzel szeretnénk áthidalni az esetleges nyelvi gondokat. Adunk majd utasainknak taxicsekket is, amellyel a Newark repülőtérről utazhatnak szálláshelyükre. Természetesen ajánlunk krétai, korfui, santorini, mallorcai és más tengerparti nyaralásokat, de azt ajánlom, hogy érdeklődő utasaink jöjjenek el hozzánk, szállunk rendelkezésükre! Telefonszámaink: (62) 324-591, 471-669, 471-871, faxszámunk: 471-065. Címünk: 6720 Szeged, Jókai utca 1.

- varia -

Törvények csapdájában

A város jegyzője

Tizenhat hónapon keresztül hangos volt az ország a szegedi jegyzőválasztás botrányaitól. Tizenhat hónapig nem tudták megegyezni a szegedi önkormányzat frakciói a jegyző személyét illetően. Dr. Tóth László több mint egy évig megbízottként látta el a nagyon fontos funkciót. Ebben az időszakban olyan epizódok is adódtak, amelyek a humorfesztiválba valók.

Napjainkra elsimultak a hullámok. Tóth doktor nyugodtan ülhet íróasztala mögött, hiszen végül is a képviselők többsége szentesítette kinevezését. Valószínű, hogy ez a közjáték nem tett jót egészségének, az önkormányzat tekintélyének, a település működésének. Más jegyzőbotrány nem volt Csongrád megyében. Ám aki ezt a hivatalt betölti, úgy érzi, gúzsba kötve táncol.

Papíron a jegyző fontos ember. De fontosságát mégsem tudja bizonyítani, ha nem talál összhangot a polgármesterrel, akkor a jogszabályok nem segítik, hogy felhőtlen legyen közöttük a kapcsolat. Még az is előfordulhat, hogy a település első embere „kapcarongynak" tekinti jegyzőjét. Ha ezt érzik a hivatal emberei, akkor meg is magyarázzák, miért lehetséges. A polgármester munkáltatója annak az apparátusnak, amelynek tevékenységéért a jegyző a felelős. Egyszerűsítve a helyzetet, a jegyző munkahelyi főnöke a polgármester. Hiába választják demokratikusan az önkormányzat törvényes működésének legfőbb őrét, nincs kizárva, hogy az „beosztott" marad. Így aztán nem ritka a színfalak mögötti egyezkedések, amelyek elvtelen kompromisszumokba is torkollhatnak.

Úton-útfélen azt hallom a szakemberektől, a törvényalkotók csapdát ástak, hiszen nem biztosítják a jegyző szabadságát. A polgármesteri hivatal igazából nem különül el az önkormányzattól, mint testülettől. A hivatal kettős feladatot lát el, elvégzi és eleget tesz az állam utasításainak, teljesíti a helyi képviselők által megszavazott teendőket. Mivel gyakran ütközik a központi elvárás, a sokszínű helyi politikai érdekekkel, a konfliktushelyzet ostora a jegyző hátán csattan. Hivatalosan senki sem nyilatkozik arról, hogy néha milyen kínokat áll ki az ellentmondásos körülmények miatt. Négyszemközt elárulják, ha a polgármester nem szakmabeli — tehát, ha nem jogász —, akkor gyakoribbak az ütközések.

Biztosítékot szeretnének kapni a jegyzők, hogy ne váljanak a politikai harcok céltábláivá. Hiába hangoztatják, csak a szamájukat szeretnék gyakorolni, mégsem tudják elkerülni, hogy ne hulljon rájuk a politikai csatorzás hordaléka. Egyesek ebben felőrlődnek, s titkon abban reménykednek, valahol majd akad számukra jó jogászi állás. Eddig még senki nem mondott búcsút helyének. De nem biztos, hogy a választási küzdelem előjátéka idején idegekkel bírják majd a kiélezett küzdelmeket. Hogy egyelőre maradtak, az a viszonylag jó fizetések számlájára is írható (60-100 ezer forint). Igaz, azt is sokan hangoztatják, ezért a pénzért megdolgoznak, túlterheltek. A jegyző nem ruházhatja át hatáskörét másra, ezért mindenért felelős. Mondják is „bármiért kitörhetik a nyakamat, ha akarják". Nemcsak a hatósági, hanem a gazdasági teendők tökéletes végrehajtását is számon kérik tőlük.

Kívülről úgy látszik, a bürokrácia légköre veszi körül életüket. Ennek ellenére sokan hangoztatják, alkotásnak tekintik a munkájukat. Alkotnának, ha ehhez törvényes segítséget kapnának. Hosszú kívánságlistát írhatnék össze: kényelmetlennek tartják, hogy a helyi kormányhivatalok korlátozzák a polgármesteri hivatal önállóságát, amelyet ők vezetnek. Sérelmezik például: a műemléki felügyelet ad ki építési engedélyt. Azt mondják a jegyzők, félszázra tehető a kihelyezett kormányhivatalok száma, amelyek beleszólnak a helyi ügyek intézésébe. Úgy érzik, nem az önkormányzat gazdái a településnek, mert gyakran találkoznak a helyi kormányhivatal elemzésével. A minisztériumok csápjaikat növelik vidéken, és ez is ellentmondásos helyzetbe sodorja a jegyzőket: nem tudják garantálni a polgármesteri hivatal függetlenségét. Abban látnák a megoldást, ha korszerűsítenék az önkormányzati törvényt.

Most alakul ki a jegyzők megyei érdekszövetsége. Lesz kamara is, de csodát ettől sem várnak. Regionálisan nincsenek egymásra utalva, más a gondja a falusi jegyzőnek, mint a városénak.

HALÁSZ MIKLÓS

Az ördög Szentesen sem alszik

Megriasztják a betörőket

Ha túlzottan sokban nem is, pár dologban jobbak voltunk nemrégiben, mint a körülrajongott Nyugat. Itt van például a közbiztonság. Pénzes *dájcsok* jöttek hozzánk nyaralni, bevallottan azért, mert, mint mondták, Magyarországon nem kell félni senki fia bűnözőtől. Mára elég szépen sikerült leküzdenünk magunkat a nyugati szintre, nem is jön a külföldi mihozzánk. Nem csoda: a forgalmas utcán lyukas kétfillérest nem lehet leejteni, röptében kapja el a zsebes... Ismerősöm meséli, Mártélyon van üdülője, pár éve még bízvást nyitva hagyták nyáréjszakákra az ajtót, sőt ez volt a bevett szokás. Ma? Isten őrizz!... Akinek meg a Balatonon van víkendháza, minden tavasszal úgy utazik le nagytakarítani: vajon mit hagytak meg belőle a téli fosztogatók? Itt, Szentesen nem ennyire vészes a helyzet, de hogy betörők vannak, arra bizonyíték, hogy betörésvédelem is. Riasztóberendezéseket árusító, azok beszerelésével is foglalkozó szaküzlet létesült a Petőfi utcában.

— *Nagyjából mikor is nyitottak?* — kérdeztük *Nagy Istvánt, a H+M Vagyonvédelmi és Kereskedelmi Bt.* alkalmazottját.

— Kilencvenegy őszén nyílt az üzlet. Akkoriban már lehetett látni, hogy bizony, Szentesen is szükség van a vagyonvédelemre, nem csekély mértékben.

— *Hová törnek be e tájon? Hová szereltetnek föl betörésvédelmi berendezéseket az emberek?*

— Elsősorban autókba, de üzleteket, magánlakásokat is mind többen védenek riasztókészülékekkel. Ha egy üzletet fölújítanak, új tulajdonosa lesz — az egyéb átalakítások mellett többnyire a riasztóberendezést is fölszerelteti egyszersmind. Ma már hozzátartozik az ilyen készülék az üzlethez.

— *Lakástulajdonosok is fölkeresik önöket. Mikor?*

— Miután betörtek valakik a közvetlen szomszédjukhoz. Ez általában elég hatékony mozgósító erő...

— *A vagyontól függ, hogy valaki szereltet-e betörésgátlót az ajtajára vagy nem?*

— Természetesen függ, de akinek igazán van mit féltenie Szentesen, már a mi üzletünk megnyitása előtt, tőlünk függetlenül beszerezte a kellő riasztóberendezéseket többnyire. Akik pedig szegényebbek? Nos, úgy tapasztaltuk, először a vagyont akarják megszerezni az emberek — csak ezután következik a vagyonvédelem.

— *Milyen jellegűek az általában igényelt berendezések? Mondana pár típust?*

— Típust mondani nincs sok értelme, mert általában több tagból álló rendszerről van szó, e rendszerek variálhatók, egymásba építhetők. Riasztóberendezésből különben kétféle van, rádiós és vezetékes. Hogy melyiket egyszerűbb beépíteni? Az utóbbi esetében a vezeték hosszától függ a beszerelés ideje, száz méternyi vezetékkel értelemszerűen több idő alatt lehet boldogulni, mint tíz méternyivel. A rádiós rendszer beépítési ideje viszont többnyire csak pár perc.

— *Hová szerelik ezeket a riasztókat?*

— Olyan helyre, ahol láthatók — ugyanakkor nem szerelhetők le. Ha netán nem túl látványos a készülék közszemlére tehető része, külön matricával is lehet jelezni, hogy az üzlet, az autó riasztóberendezéssel védett.

— *Gyakran hallható cél és értelem nélkül, csak úgy, magától megszólaló riasztóvijjogás. Sőt egyre gyakrabban. Beledudál a riasztó az éjszakába, aztán, miután a fél város fölébredt, abbahagyja. Ilyenkor miről van szó?*

— Az üzletek, boltok esetében az van, hogy a tulajdonosnak bizonyos idő, mondjuk tizenöt másodperc, rendelkezésére áll, hogy bejusson — aztán viszont megszólal a riasztó. Ha a tulaj, teszem, elgondolkodik az ajtóban, túllépi ezt az időt, a készülék automatikusan jelezni kezd. A kocsiknál meg arról van szó, hogy túl érzékenyre állították a rezgésérzékelőt — ha elmegy valaki a jármű mellett, s rá se néz, már jelez.

— *Igaz, hogy a betörők oda törnek be, ahol betörésgátlót látnak? Úgy gondolva, ahol riasztó van, ott érdemes körülnézni...*

— Ebben kétségtelenül van némi logika, elméletileg. A gyakorlat azonban ennek ellenkezőjét mutatja.

FARKAS CSABA

Sipos István festő
Délvilág '96. 1. 27.

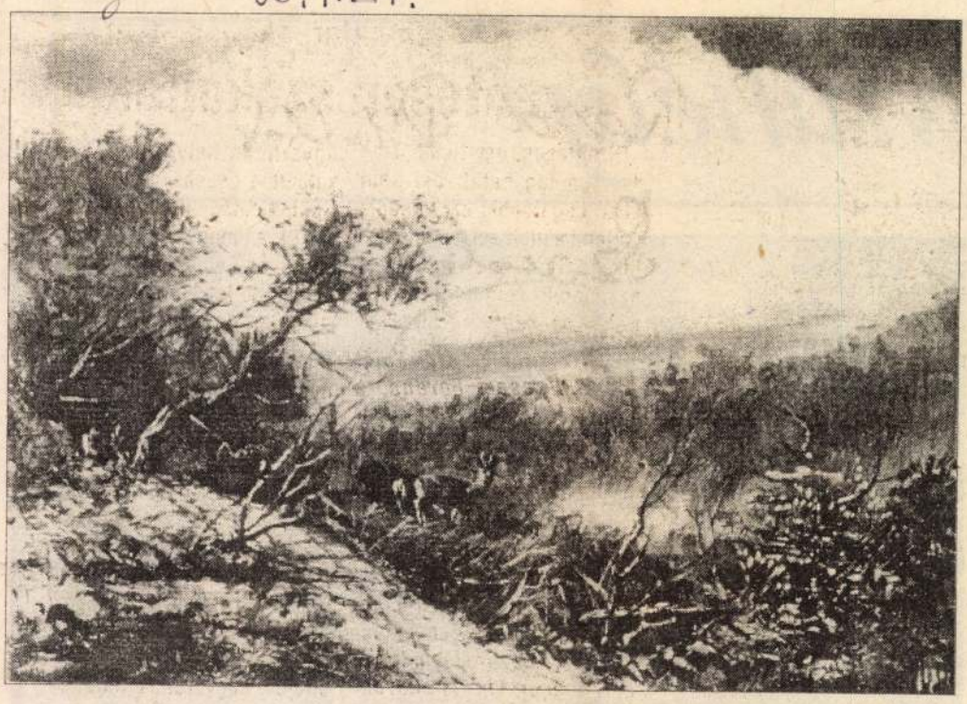

Vad a tájban

Aki célzóbottal fest

Amikor alagsori műtermében megkérjük, hogy a fotó kevéért tegyen néhány ecsetvonást a készülő vásznon, az ecset mellé kis gumivégű botot is a kezébe vesz. Kitámaszt vele a kép szélén, hogy mint mondja „ a finom vonások el ne mozduljanak." A festő célzóbotja! – csillan föl a szemem. Talán nem véletlen az asszociáció, hisz *Sipos István* később fönt, a lakásban megmutatja igazi célzóbotját is, melyhez nem az ecsetet, hanem a puskát szokta fogni. A Szegeden élő festőművész világ életében horgászott, négy éve azonban vadászni is elkezdett.

Mártélyon van az igazi műterme, tavasztól őszig ott dolgozik, csak télire költözik be a Stefániára. Pályáját nagybátyja ösztönzésére fotósként kezdte. Ezért aztán „a seregben" a Katonai Ügyészséghez került bűnügyi technikusnak. *„Két évig csak festettem a tiszt elvtársaknak, akik elég jól fizettek. Akkori viszonylatban sok pénzem volt ebből"* – meséli. Aztán a sajtónál is dolgozott, jól ment a fotózás, de közben festett is. Egy képügynök, *Szarka Béla* tanácsolta neki, hogy csak fessen. *„Tájképeket csinálok olajjal. Dolgozom vászonra és farostra is. A vászon szebb, a képe finomabb, selymesebb, de sajnos sokkal drágább is."* Főleg külföldre, elsősorban Németországba fest, értékesítési gondjai nincsenek. *„A stílusom elég jól eladható"* – mondja. Egy 40x60-70-es képért az ügynök átlagosan 50 ezer forintot kér. Volt már kiállítása többek között Montreálban, Torontóban, Grazban, Hannoverben, Münchenben, és három képével részt vett a Monacói vadászati kiállításon is.

Vázlatot nem csinál, napi 10-11 óra munkával 4-5 képet készít hetente. *„Nem valós tájakat másolok, a fantáziám alapján, fejből festek. Bele kell látni a képbe, azt kell továbbfesteni, ami benne van. Így a képeim soha nem lesznek egyformák. Ezen például előteres Tiszát akartam eredetileg csinálni, de aztán a Tiszából csak a víz maradt és pocsolya lett belőle meg erdei út. Végül pedig került rá néhány őz is..."*

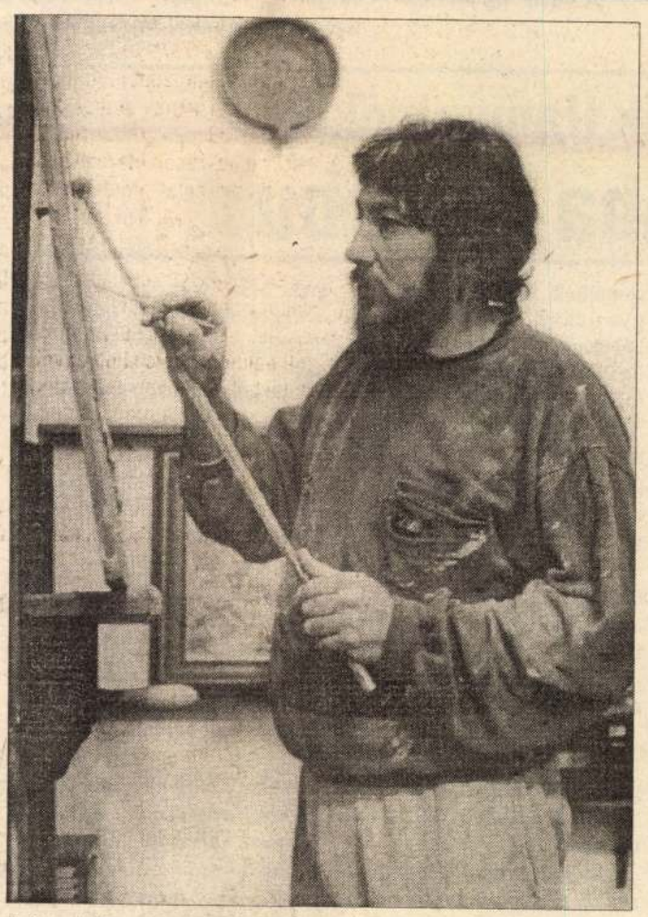

Apró ecsetvonásokkal dolgozik, és jobbadán pasztellszíneket használ. Nehezen találunk megfelelő képet a cikkhez, hiszen ez a technika és színhasználat fekete-fehérben, újságpapíron nem valami jól érvényesül. Más megoldás híján a nyomda istenére és az olvasók fantáziájára bízzuk magunkat....

A magyar vadászfestők közül *Csergezán Pált* szereti legjobban, de tetszenek neki *Kiss Richárd* állatábrázolásai is. *„Mióta vadász lettem, azóta vadat is festek. Én a vadat a tájban festem, ahogy látom."* – mondja Sipos István. Alkalmasint megrendelésre is dolgozik. Négy éve lett vadász, *dr. Soós László* oltotta be.

„Meg vagyok őrülve a nagyvadért, de mindeddig nem tudtam elintézni, hogy fölvegyenek tagnak egy nagyvadas társasághoz. Pedig minden barátomnak ki van adva, hogy segítsenek helyet keresni." De azért vendégként sok helyre eljutott: A Börzsönybe, Szekszárd környékére, Zebegénybe, Szigetvárra, Kecskemétre. Legutóbb, január elején Baranyában és Somogyban vendégeskedett. Egy bikaborjút, és egy fiatal gyilkos bikát sikerült lőnie. Természetesen itt, a megyében is vannak meghívásai.

Fegyvereit is az esztétika jegyében válogatta: Steyr-Mannlichert használ, sötétre pácolt aggyal, egyforma típusban. Van egy 222-ese őzre, s egy 30.06-osa „nagyobbra". Sörétese cseh 16-os bock, és ugyancsak cseh gyártmány az a vegyescsövű fegyver, amely kifejezetten duvadazásra jó: a golyós csöve 222-es, a sörétes pedig 12/70-es. Miután a teljes arzenált végigpróbálták, végül előveszi igazi célzóbotját: egy x-alakban szétnyitható fenyőfa párbotot, pehelykönnyűt, a puskák tusával azonos színűre festettet.

Azt mondja, szabad kézből nem lő valami biztosan. Kitalált hát a maga számára egy speciális tréninget. *„Van egy nehéz légpuskám. Arra rászereltem egy kisnagyítású távcsövet. A pincémben szoktam gyakorolni, a távolság 20 méter lehet. De nem céltáblára lövök, hanem vadalakra. Kiszámoltam, hogy száz méteres távolságról a golyósaim távcsövében mekkorát mutat egy disznó vagy egy szarvas. Fehér lapra festettem őket ebben a méretben, és arra tüzelek. Az illúzió majdnem tökéletes."* S a légpuskatöltény mégis olcsóbb, mint a Norma lőszer, amit golyósaihoz használ.

A falakon két szarvasagancs, jónéhány őztrófea, pár disznóagyar. *„A világ végére is hajlandó vagyok elmenni a vadászat kedvéért. Sajnos egy apróvad-hajtást már nem bír a lábam, de nagy vágyam egy afrikai szafari."*

Merthogy azt aztán ugyancsak meg lehetne festeni, teszem hozzá, s ő bólint.

(márok)

(Fotó: Robert Canon)

Műhely

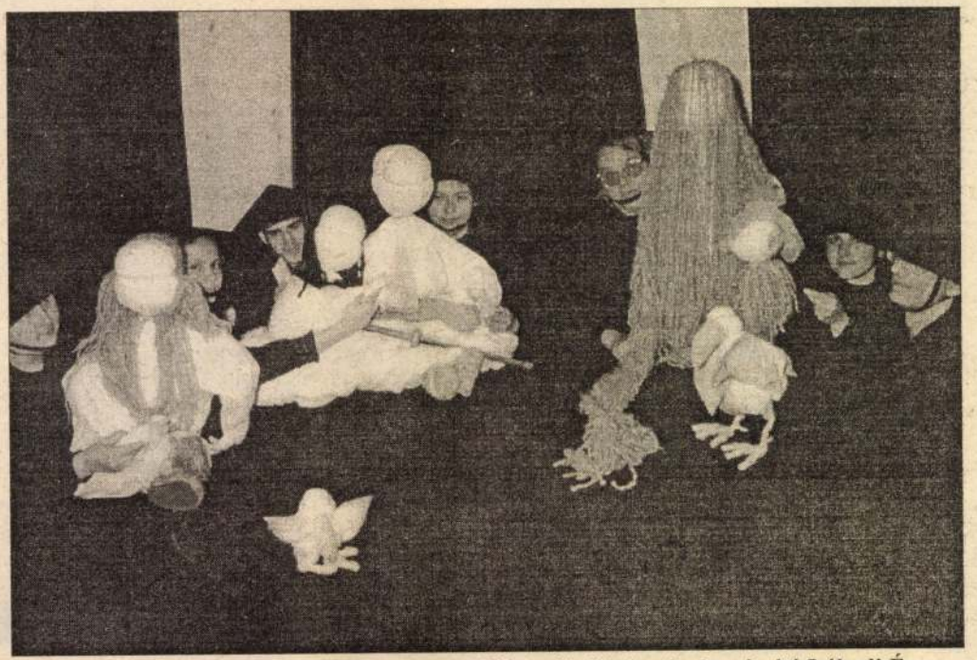

„A bűvös tej forrása" – bábjáték „szereplői" – a jövő ígéretének számító Lábadi Éva temesvári bábművész rendezésében.

lom, hasonlóan lebecsült a bábszínház is. Pedig a következő nemzedékek szellemi-lelki fejlődésében meghatározó a megelevenedett bábuk művészete. A televíziós rajzfilmek sematikus figuráit, bugyuta történeteit messze fölül múlva a gyermeknek közösségi élményt is nyújt, mi több, megtanítják a gyermeket otthon is játszani. A bábművészek közel sem olyan ismertek és népszerűek, mint a színésztársaik, hiszen a háttérből irányítják a figurákat. De hogy ez a komplex művészet milyen fizikai erőfeszítést jelent, ahhoz csak próbáljuk meg fejünk fölé emelni karjainkat (ez ugyanis a „munkahelyzet"), és tartsuk csak negyed órán keresztül, bár egy-egy előadás legkevesebb egy órát tart. Ennyi

A művészetek Hamupipőkéje

Baba és bábu

idő után is úgy érezzük, hogy „leszakad a karunk". A bábosnak azonban a figurákat is mozgatnia kell, „beszélnie" különböző hangokon, értenie kell a bábuk nyelvén (sokszor ő maga készíti, mint teremtő, és lehel életet is bele) megelevenítve, együtt él teremtményével, eggyé válik vele. E rendkívül komplex művészetet Romániában 1989 után kezdték ismét főiskolai szinten tanítani, Bukarestben. A magyar nyelvű, gyermekeknek szóló bábművészet kihalna, ha nem lenne olyan „animátora", mint *KOVÁCS ILDIKÓ*, az összmagyar bábművészet nagyasszonya, aki immár két éve foglalkozik az utánpótlással, gyakorlatban. Temesváron a Micimackót rendezi a bábszínházban. Ebből az alkalomból beszélgettünk a bábszínházak múltjáról, jelenéről és jövőjéről.

– Az ötvenes években 19 bábszínház működött Romániában, ezek közül nem egynek érdekes profilja volt, ám sok lezüllött, részben szakmai problémák, részben a hozzá nem értő vezetés miatt. Jelenleg éppen generációváltás van, de válság is, és nem csupán anyagi természetű. Régen odafigyelt a minisztérium, a közvélemény, a kritikusok. Magyar bábszínház jelen-

csinálunk, miért csináljuk, hogyan csináljuk. A temesvári bábszínház igazgatónője Cornelia Pop vállalta, hogy helyet biztosít, s így a Soros Alapítvány illetve – mivel magyarországi növendékeink is vannak – a magyarországi művelődésügyi minisztérium anyagi támogatásával két éve folytatjuk ezt a kurzust. Természetesen román és német fiatalok is részt vesznek, akiknek nem adatott meg, hogy főiskolát végezzenek.

– Milyen „tantárgyakat" oktatnak?

– Arra szeretnénk megtanítani a fiatalokat, hogy alkotók legyenek, ne csupán előadók. Az általános gyakorlat, hogy a színészeket arra szoktatták, hogy „itt a szerep, csináld meg", s ezzel kész. Mi szeretnénk rávenni, hogy logikusan gondolkozzanak, megértsék a darabot, hogyan építsék fel, milyen stílusban adják elő, és ehhez milyen eszközt alkalmazzanak. Képzőművészeti gyakorlaton portrékat rajzolnak, maszkokat készítenek, albumokat nézünk, amit megbeszélünk. Zenei tantárgyként különböző hangszeren kell játszaniuk (síppal, dobbal, bármivel), énekelnek, sőt rögtönzött hangszereket (fúvós, ütős, vagy húros) készítenek, ezzel

nek, össze is szólalkoznak, de a végén amikor az Ördög megjelenik, összefognak, mert csak így győzhetik le.

– A tajvaniak mit értettek ebből a sajátosan közép-kelet-európai történetből?

– Az előadást, amelynek bemutatója Münchenben volt, több mint két éve, s amelyet Saarbruckenben, Konstancán, Besztercebányán is bemutattunk, 3 tajvani városban adtuk elő, többet között egy nemzetközi fesztiválon, ahol úgy a szakma, mint a jelenlévő tajvani diákok körében nagy sikernek örvendett.

– Ön, aki jövőre tölti be 70. életévét, nem csupán munkabírásával, kultúrájával példakép a fiatalok számára, hanem emberileg is. Mondana valamit gazdag életpályájáról?

– Gyermekkoromban rajzolni szerettem, logikus lett volna, hogy képzőművész legyek. De tornáztam és táncoltam, mert azt is szerettem. Végül is portréfényképész lettem. Mégpedig úgy, hogy 14 éves koromban otthagytam az iskolát, mert rettenetesen untam. Órák alatt olvastam, s bár harmadik tanuló voltam, untam a középiskolát. Édesanyám megértő volt, felvitt Pestre, hogy felvételizzek a főiskolára. Az utcán megláttam

önkéntes munkásnak a kolozsvári bábszínházhoz, s annyira tetszett, hogy otthagytam a főiskolát, mert itt együtt volt rajz, játék, zene, mozgás, úgy éreztem, megtaláltam a helyem. Az 1955-58 közötti nagyváradi bábszínházi kitérő után visszatértem a kolozsvári bábszínházhoz, ahol az évek során sikerült gyermek illetve felnőtt közönséget kialakítani, s közben létrehoztuk az első romániai pantomim-csoportot MIM 7 néven, amellyel a környező országokban is felléptünk. 1984-ben nyugdíjaztak, azóta ötször annyit dolgozom. Szeben és Kolozsvár mellett 4 évig Kecskeméten is dolgoztam.

– Mik a további tervei?

– A továbbképző kurzusaink következményeként diákjaink felszabadultabbak, elkezdtek immár önállóan dolgozni, mint például a rendkívül tehetséges temesvári Lábadi Éva, aki mindjárt első rendezésével, egy kínai mese adaptálásának színre állításával országos elismerésben részesült. Van egy olyan tervem, hogy Gyulán román-magyar bábszínházat létesítsünk. Másik őrült ötletem, hogy a kurzuson résztvevő fiatal csapatot továbbra is összetartva, mozgó bábszínházat alapítsunk, amellyel árvaházakba, idősek otthonába, iskolákba, óvodákba mennénk el, utcákon, tereken játszanánk.

– Mennyiben személyiségfejlesztő a gyermek számára a bábelőadás?

– Olyan élmény, amelyet sem

MDK

Sipos János, szobrász.

Szent Gellért. Gipsz.

OMKT.-Műcsarnok. IV.Nemzeti Képzőmüv. kiáll.
Bp.1937.ápr.29.-jun.2o. Kat. 6.l.

MDK

Sipos János, szobrász

Férfiarcmás. Bronz.

OMKT.-Műcsarnok. IV.Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás. 1937. ápr.29.-jun.20. Kat. 11.1.

Sipos János

Nobrát

Műcs. kiáll, 1937 tól
Pipics 120.1.

Siposs János, ordódi

szobrán

Gyatra

Részt vett a bpesti
Madách-szobor első
pályázatán, 1938 febr.

Sipos János
szobrai

Erdélyi Árpád:
A Madách-szoborpályázat
Művészet. 1938. 57. l.

nt Jeromos.

166 SIPOS JANOS
Szt. Imre patinázott gipsz 500.—

Nemzeti Szalon
Árrá'h szentek kiáll. 1930 aug

Sipos János szobrai

Műcsarnok
1930. Szt. Imre kiáll. 101.

1905-909-3
A 3. sz. lakásban.

115. Kályhák.

1. sz. építési iroda.

1 darab kályha vasbádoglemezből, öntöttvas betéttel, két mintázott vasajtoval, melyek közül az alsó HEIM H. BUDAPEST. Dr. MEIDINGER SZABADALMA olvasható, szövetmintájú áttört vasfedővel, három darab könyök- és négy darab egyenes csővel.

Magassága 135 cm. átmérője 58 cm.

Becsértéke..... 60

Sipos János

Szent Imre emlékkiállításon a Mű-csarnokban szobrával szerepelt.

Est 930. VII. 13.

Sipős János szobrász.

Szent Imre-emlékkiállításon a Művészarmokban Szent Gellért-fejével szerepelt.

PH.930.VII.13.

MDK

Sipos János

Szt.Imre, patinázott gipsz

Árpádházi Szentek Modern Egyházművészeti Kiállításának Katalogusa.Bpest.1930.Aug. Nemzeti Szalon.

Sipos János

MDK

Szent Gellért, szobor

Műcsarnok 1930 Szent Imre emlékkiállítás

Sipos János festő

Magyar Müvészet .1948.XV.évf.195-196.
lap.
A kolozsvári egyetem kiállitása.

MDK

Sipos János, szobrászm.

ismert képességeit mutatja.

Kemle Béla: Szent István kiállítás a Műcsarnokban.
Művészet.-Tárlatok. 1938. 88.l.

Sipos János MDK

Szent Gellér, gipsz

Műcsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Sipos János MDK

Férfiarcmás, bronz

Műcsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Sipos János

MDK

Ecce homo, beton

Műcsarnok 1938 Szent István kiállítás

MDK

Sipos János

Ecce homo. Beton

KMTárs. Szt. István kiáll. 1938.

M.D.K.

Sipos János.

Asztalos legény. Korának jeles rajzolója 1833.

Balogh István: Beregszászi Pál és a debreceni "Rajzoskola" 1819-1856.

Müv.Tört.Ért. 1.szám 1960. 49.lap

Sípos János

Észak - Magyarország
1998. Május 23.

Sípos János képei

Izsófalva (ÉM) – Sípos János festményeiből nyílik kiállítás május 25-én, hétfőn délután 5 órakor az izsófalvai Izsó Miklós Művelődési házban. A tárlatot Hadobás Sándor, a művelődési ház igazgatója nyitja meg.

Sípos János 1950-ben született Sajószentpéteren, ma is ott él és alkot, 1965-től ugyanazon a munkahelyen, az üveggyárban dolgozik. 1968-ban a Paál László Képzőművészeti Kör egyik alapítója volt, ahol Nagy József, M. Kristóf Ágnes és Szerdahelyi Sándor irányításával mélyítette el képzőművészeti ismereteit. A kecskeméti Amatőr Gálán 1983-ban elnyerte a közönség díját, '93-ban pedig a sajószentpéteri Lévay-ünnepségeken kapott alkotásaiért első díjat.

Balázs Judit

Budapest
Istenhegyi út 33/c
1125

Tisztelt Professzor Asszoiny!

Az OTKA Szervezeti és Működési Szabályzata a
folyamatos rotációját írja elő.

Értesítem arról, hogy az Ön zsűri tagsági megbiz
ével lejárt.

Egyúttal hálás köszönetemet fejezem ki, hogy az
közreműködésével és szakértelmével elősegített
Társadalomtudományi Kollégiumának munkájá

Budapest, 1999. június 8.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Sipos József

ÉLET ÉS IRODALOM

1963 FEB 9

1021

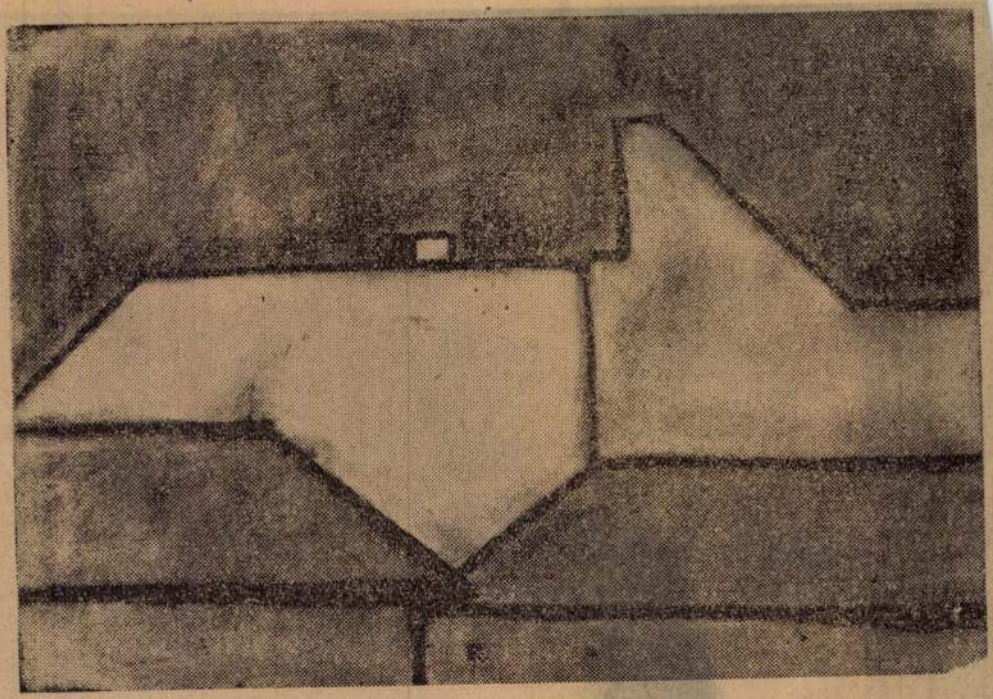

Sipos József: Háztetők

M.D.K.

Sipos János.

Asztaloslegény rajza. 1833. Reprodukció.

Balogh István: Beregszászi Pál és a debreceni "Rajzoskola.

Müv.Tört.Ért. 1960. 1.szám. 49.lap

Lipos Zeno
festő
1899

Eimuth 1930
88 f.

h á l y U r n a k

ető

B u d a p e s t .

polgármesterének f. évi május

st III. ker. Szentendrei-uti ró-

gyában tartandó szemlére ./. alatt

SIPOS JÁNOS

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG 1998. 06. 08.

IDŐSZAKI KIÁLLÍTÁSOK A MEGYÉBEN

MISKOLC

„Könyvilluszrációk" – Banga Ferenc és Szemethy Imre munkái.
II. Rákóczi Ferenc megyei Könyvtár. Jún 2-től.

Hímes világ – Fekete Miklós Árpád kiállítása.
Kos-ház. Nyitva: délután 1-től 5 óráig.

Jakab Viktória kiállítása.
Mini Galéria (Kossuth u. 11.). Nyitva: délelőtt 9-től délután 5 óráig.

Vasút a festészetben. Cs. Fodor József kiállítása.
Tiszai pályaudvar olvasó-váróterme. Nyitva: reggel 7 órától délután 3 óráig.

Papp László festőművész kiállítása.
Avasi Gimnázium aulája.

Simon M. Veronika festménykiállítása.
A Miskolci Városi Könyvtár József Attila Könyvtára.

ENCS

Föltámadott a tenger című gyermekrajz-pályázat anyaga.
Városi Galéria.

IZSÓFALVA

Sípos János festőművész kiállítása.
Izsófalva, Izsó Miklós Művelődési Ház kiállítóterme. Nyitva: naponta délelőtt 9 órától délután 5 óráig.

KAZINCBARCIKA

Szabó Vilmos zilahi festőművész kiállítása.
Városi Kiállítóterem.

A kiállítóhelyek egy része hétfőn zárva tart. A biztonság kedvéért a nyitva tartás idejéről érdemes előre tájékozódni.

MEZŐKÖVESD

A B.-A.-Z. Megyei Amatőr Képző- és Iparművészeti Egyesület tagjainak alkotásaiból rendezett kiállítás.

PUTNOK

Ladócsy László Ikon című kiállítása.
Holló László Galéria.

SAJÓSZENTPÉTER

Ünnepi grafikakiállítás.
Lila Galéria.

SÁROSPATAK

Nagy Dezső művésztanár emlékkiállítása.
Református Kollégium Tudományos gyűjteményei.

Szyksznian Wanda grafikusművész kiállítása.
A Művelődés Háza galériája.

TISZAÚJVÁROS

Máger Ágnes festőmv. kiállítása.
Városi Kiállítóterem.

MDK

Sipos József építész

magánépitési eng.

Épitő Ipar-Épitő Művészet, 1922. okt. 15. 152 l.

MDK

Sipos József, 1902

A József Müegyetemen oklevelet nyert épitészek névjegyzéke. ~~Építő~~ 1873-1928-ig. Épitő Ipar - Épitő Müvészet 1931. jun. 1. 89.l.

Sipos József, építész MDG

85 éves, aranydiplomás építészmérnök.
1910 ótu sok lakóházat, családi házat
tervezett. Gyárat is.

Kiss Dénes: Az öreg mérnök szenvedélye 3.

ESTI HIRLAP bp. 1961. márc. 5.

Sipos József

építész

Szül. Liptószentmiklós 1877.
Oklevelet nyert 1902.

Műegyetem 18. l.

T.5711.

t szemléljük, a melyet ostrom-
lőtérben pedig Kara Musztafa
beszédét. Felirata alól balra:

A. Villa de Viena. és befeje-
vezinos de aquella Camarca.

7.9: 18.2 cm.

0-95

Sipos József
építész

Kutlánya János részére
Berescényi u.
nézzemeletes ház -
Építő Ipar 1913. 138. l.
(Magánépítési engedélyek.)

Időközben a Műem
jesztésére a bazilika fe
miniszter fenntartandó

1937-ben május 10-é
falak eltávolításával. A
északi hosszfala melletti
V. munkahéten a bazilil
falcsonkokat hozott nap
(június 6—13) befejezve
Hóman Bálint vezetésév
rozták a feltárt terep
valamint a korábbi ásat
kőanyagoknak az elhely
lezáró kőtár építését. E
állékonyságú várfal egy
nevezett Eisenbart-féle h
sági udvarban mintegy
1·80 m mélységig. Itt ki
mozaikszem jelentkezett

Sipos József

építész

Buchbinder Mátyás részére

Ipar utcában 4 emeletes

bérház.

Építő Ipar. 1913. 365. l.

(Magánépítési engedélyek.)

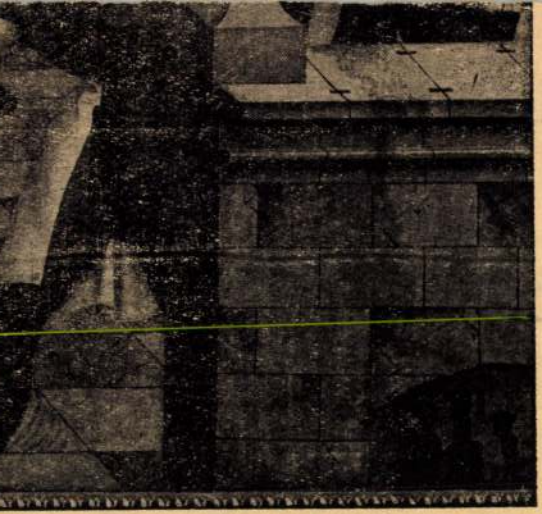

Szent Julietta vértanusága.

OSZTRÁK FESTŐ, XIX. század eleje
Habsburg főhercegnő
Ovális miniatűr, 7×5·5 cm.

OSZTRÁK FESTŐ, 1820 körül
Canova képmása
Miniatűr, pergamen, 7×6·2 cm.
A San Marco-gyüjteményből.

Sipos (József?) és Streitz

építészek

Budapest V. Sziget u. 2.

Balatonlidói villa-
tervek, repr.

Szabó jegyzetek

lapszám nincs

A fenti napra összehívott közgyűlést határozatlanképtelenség esetén

június hó 26-án, délután 6 órakor

a camponai ásatások bemutatásával *Nagytétényben tartjuk meg. Erre külön meghívót nem küldünk.*

Találkozás a Szent Gellért-téri HÉV. állomáson. Indulás pont 5 órakor. A közgyűlés színhelye a nagytétényi állami iskola. Az ásatásokat, részben helyszíni bemutatással ***Paulovics István*** tagtársunk ismerteti.

Az ásatások megtekintése után a nagytétényi halászcsárdában társasvacsora.

Az Elnök

Sipos József
festő

MDK

Háztetők (repro)

Élet és Irodalom, 1963. febr 9 - 7 lap

Sipos Judit
iparművész

M.D.K.

Üvegművészeti műhely.

Hajts: Üveg művészet
Nők Lapja, 1961. okt. 21.

MDK

Sipos Judit, iparművész

A Parádi üveggyár tervezője. A címben feltett kérdésre válaszol.

Pataki Mária: Ki kén és miért?

9. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. jún. 2.

Sipos Judit

Nagyipari gyártásra alkalmas dekorációkkal szerepelt.

D. N.: Nőcuclák üvegtervezők kiállítása; Ipari Művészet, 1968. 5-6. sz. 56. l.

Sipos Judit

Részlet a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
1975. jún — júl.

K. Sipos Judit 1.

Kékesiné S. J. a Parádi Üveggyár tervezője. Májusban kiállítása volt az Üvegipari Művek Gusiev utcai bemutatótermében. – A Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban érettségizett Bátheri Júlia növendékeként.

D. N.: K. Sipos Judit kiállítása; Ipari Művészet, 1971. 5. sz. 62. l.

K. Gipsz Judit

Ólomkristály csiszolt váza (reprő)

Ipari Művészet, 1971. 5. sz. 12. C.

K. Sipos Judit 2.

A középiskola után két évig a Képzőművészeti Alap ösztöndíjasaként működött, majd a Parádi Üveggyárhoz került. Többször nyert „Legszebb Termék" díjat. Az ólomkristály terén a csehszlovák hezdeményezésekhez kapcsolódott.

D.N.: K. Sipos J. kiállítása; Ipari Művészet, 1971. 5. sz. 12. l

SIPOS Judit

kiállításáról:

Nagy Zoltán: Üveg.

Mintha Sipos Judit maradna meg leginkább a szokványos üvegtárgyak és üvegformák körében. Kibontakozását a valóban az anyagból adódó formalehetőségek további próbálgatásával találhatja meg. *(Képünkön Sipos Judit tárgyai)* Nagy Zoltán

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/45. sz. 3. o.

Sipos Judit, üvegtervező-iparművész

Balog János: Az üveg csillogása

Tükör, 1982, jún. 6. 24-25 old.

2. Sipos Judit poharai

Kapukitárók

Ki volt Edgar Allan?
Hét új kisregény Ausztriából és az NSZK-ból
(Európa)

Mind a 70-es évekből. Meghökkentők, elképesztők. Nehezek és súlyosak.

Az egyikben időnek-térnek fittyet hányó képkavargássá dagad egy hétköznapi levelezés: a megbolondult nyelv érvényét veszti, és vele a világ is. A másikban klarinét nélkül klarinétozik egy zongoraművész: a közönség becsa-

torogva kérdi valaki, vajon nem a szellemiség legfelső foka-e az őrület. Türelmet próbáló írások, a legmodernebb európai próza kockázatos kalandjai. De aki itt a kíméletlenül mikropontos valóságdokumentációval akarja a regényhős-magasba emelni halott és igazán sohasem élt anyját, az is André Bretont idézi, aki szerint nincs határ a normalitás és az őrület között. És aki történelmet ír, annak a nagy Napóleonja belefér egy kisregénybe, amelyben hol pap lesz Napóleon, hol gyümölcskertész Korzikán, brumaire 18-án pedig leszúrják, Murat veszi át a hatalmat. Aztán egyetlen négyoldalnyi mondat tudatja, hogy mi

Szíjgós Judit

Edénytervező, részt vett a kiállításon

Jubileumi iparművészeti kiállítás
Kecskemét, 1975. jún – júl.

Sipos Judit munkája.

Ipari üvegmüvészet.

Népmüvelés 1972/3 borítólap 48 old.

GÁDOR ISTVÁN KIÁLLÍTÁSA

Gádor István Kossuth-díjas kiváló művész legutóbbi gyűjteményes bemutatóján (Műcsarnok, 1971. május—június) nemcsak a mester közelgő születésnapja előtt tisztelegtünk (Kókán, 1891. november 11-én született); a tárlat a korszerű utakat kereső és mind közösségibb, modern magyar kerámia ünnepe lett. A hasonló kiállítások visszatekintő jelleg ezúttal — eltérően a korábbi Gádor-tárlatoktól (1961, 1966) — háttérbe szorult, a főmondandónak szinte a bevezetése lett; a mester minden alkalommal új oldaláról mutatkozott be. A külföldi kiállításokon (1958 óta: Brüsszel, Gmunden, Ostende, Prága, Velence, London, Bécs) és ezúttal ugyanígy. Nemcsak töretlen kedvét és erejét bizonyítja minden kiállításon, hanem az artisztikus kerámia alkalmazásának és dekoratív felhasználásának szinte végtelen távlatait is.

A húszas évek elejének hildebrandi esztétikájából szobrászként induló művész előbb a Wiener Werkstätte szecessziós, dekoratív belsőépítészeti szemléletét vallja (aktok, bozontos oroszlánok, női figurák, a kedvesen felépített Tornászok stb.), később ihletetten használja fel a magyar népi fazekashagyományok formakincsét, a habán edénydíszítések gazdag ornamentikáját és főleg mindezek felemelően naiv szellemét (vázák, a Föld, Madonnák stb.). Az inkább plasztikai invenciójú alkotásai már szociális tendenciákkal telítődnek (1932-es Föld, Ülő munkás stb.); Gádor a KUT és az UME mellett szoros kontaktusban állott a Szocialista Képzőművészek Csoportjával is. Ezekből a korai alkotásokból (és a továbbiakból) csak ízelítőt nyújtott e kiállítás, ugyanígy az 1966-os tárlaton (Ernst Múzeum) látott modern elvontságú, kézbe simuló (arpos) plasztikákból is. Gádor az örökké megújuló, mindegyre kísérletező alkotók csoportjába tartozik: az új tárlat anyaga — a katalógus képei is — jórészt az elmúlt öt esztendő eredményeit állítja elénk.

Ha össze kívánnánk foglalni, miben áll ez az újszerűség, akkor elsősorban új anyagokról (pl. porcelán: „Most fedeztem fel magamnak ezt a nagyszerű anyagot, mindenre alkalmas, mindent kibír, a mi téli éghajlatunkat a szabadban. A kertben is a legszebb díszítő elemek a fehér porcelánból formázott figurák."), új technológiák kialakításáról és meghódításáról kellene beszélnünk, az anyaggal együtt égetett más anyagok (üveg, fémek, bronz, réz, kő stb.) izgalmas kombinációiról, de legelsősorban egyféle sorozatban gyártható, egységesített rendszer kísérletéről: az épületek külső borítása és díszítése, térdekorációs plasztikai rendszerek alakítása számára.

A középső teremben látott burkoló téglák színes és változatosan repedezett, üveggel egybeépített kerámiák (samottok), az utolsó teremben bemutatott plasztikai darabjai (főképp fénytelen fehér porcelánból, üreges kerámiatestekből stb.) hoztak mindenekelőtt új gondolatokat, a megvalósulás változatos lehetőségeit. Gádor a százszínű és változó méretű lapokból, hasábokból és nemes vonalú porcelán figurákból azonos raszterre építhető elemrendszert alkotott: ezek variációs összeállításai számunkra talán a kiállítás legizgalmasabb fejezete. Természetesen evvel nem kívánjuk háttérbe szorítani az egész életmű, az egyedi darabok magas művészi értékeit. A kerámiába, samottba ágyazott többféle színű üvegek, mázak, az ipari úton is előállítható díszítőegységek környezetkultúránk izgalmas lehetőségei. A kiállításon előbb néhány apró összeállítási változatban láthattuk az elemeket, majd nagyméretű fotókon és semleges felületeken az alkalmazás lehetőségeit, a továbbépíthető, variábilis gazdagságot, amelyet ez a művészi sorozat ígér. Ugyanígy a nem felületi, hanem térdekorációs feladatokra szánt plasztikai egységeken, a változatos kerámiatesteken, a nikkelezett fémrudakra felhúzható és építhető porcelán elemeken, amelyek közül a stilizált galambforma nemes egyszerűsége a legszembetűnőbb. Mindezek távlatokat nyithatnak a bővíthető és fejleszthető elemekből épülő, a helytelenül elnevezett „alkalmazott" díszítés előtt. Megfelelő artisztikus szemlélettel és variációs készséggel (a példák a kiállításon láthatók) az egyféle léptékrendszerbe tartozó egységekből végtelen számú síkdekorációs friz készíthető; a térelemekből körbejárható dísz állítható. Szép példáját a katalógus 1971-es, 83 cm magas „Konstrukciójában", a harmadik terem „modern totemoszlopain" láthattuk. Az összeállított rendszerek minden nézőpontból artisztikus egészet alkotnak; mindvégig egyediek és egyszeriek tudnak maradni. Lényegük az elemek artisztikus formáiban és felületein, a változatosságban, a sokféle színben és formában van. Az egyszínű porcelán testeknél a dekoratív forma és a sugarasan elmozdítható variációs gazdagság ígér tág lehetőségeket.

D. N.

Ipari Művészet 1975.1.

K. SIPOS JUDIT KIÁLLÍTÁSA

Figyelemre méltó rendezvénysorozatot indított az Üvegipari Művek a Guszev utcai bemutatótermében. Évenként nívós kiállításon ismertetik a rangidős üvegipari tervezőművészek munkásságát és elért eredményeit. Múlt évben az Ajkai Üveggyár tervezőjének, V. Németh Magdának, ez év májusában pedig a Parádi Üveggyár tervezőjének, Kékesiné Sipos Juditnak tízéves munkássága alkalmából rendeztek kiállítást.

Kékesiné Sipos Judit a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban (ma szakközépiskola) érettségizett, Bátthori Júlia növendékeként. Utána két évig a Képzőművészeti Alap ösztöndíjasaként működött, majd a Parádi Üveggyárhoz lépett be és máig ott dolgozik.

Megismerte az üveganyag minden törvényszerűségét, megtanulta kiaknázni kínálkozó szépségeit. Megértette a hagyományosan csiszolt ólomkristály minták fénytörés szabályait, és ezeknek a törvényszerűségeknek ismeretében a csehszlovákiai kezdeményezésekhez csatlakozó új mintákat is tudott alkotni. Az általa tervezett termékek jó része került exportforgalomba, és többször nyert „Legszebb Termék" díjat is.

Súlyos és mégis elegáns üvegei megfelelnek az ólomkristály természetének, a mértéktartó és gondosan megválasztott díszítések, üvegpecsétek, lencsecsiszolások megsokszorozva játszanak saját visszatükrözött formáikkal. Művészi világát fegyelem és jó ízlés, magas minőségi színvonalra törekvés, a gyárthatóság igényeinek figyelembevétele jellemzi. Jó művészi alapról indulva az anyagtól, a gyártástól tanulta meg gondolkodva és következtetve másolatokon és önálló kísérletek során át, egyszóval a gyakorlatban, hogy mi a „design" az üvegiparban. Ez az út talán hosszadalmasabb és több kitartást igényel, mint az iskolai tanulás — ezért méltó megbecsülést érdemel, aki vállalja.

Munkássága élő és követendő példa arra, hogy hogyan lehet a sorozatgyártás szigorú ipari-technikai és gazdasági követelményeinek megfelelni anélkül, hogy az ilyesfajta igényt gúzsbakötésként, akadályként fogná fel a tervező. Ellenkezőleg, az ő fantáziája éppen kiteljesedik és előremutat az ipari művészet vonalán. Kifejleszt színeket, melyek mások színvilágától merőben eltérnek, és fémjelzik a velük összhangba komponált formákat, melyeket célszerűen csakis nagy sorozatban lehet gyártani. A kiállításon bemutatott művészi igényű, szemet gyönyörködtető tárgyai önmagukért beszélnek. Reméljük, hogy további munkája során is ilyen kiemelkedő eredményeit üdvözölhetjük.

D. N.

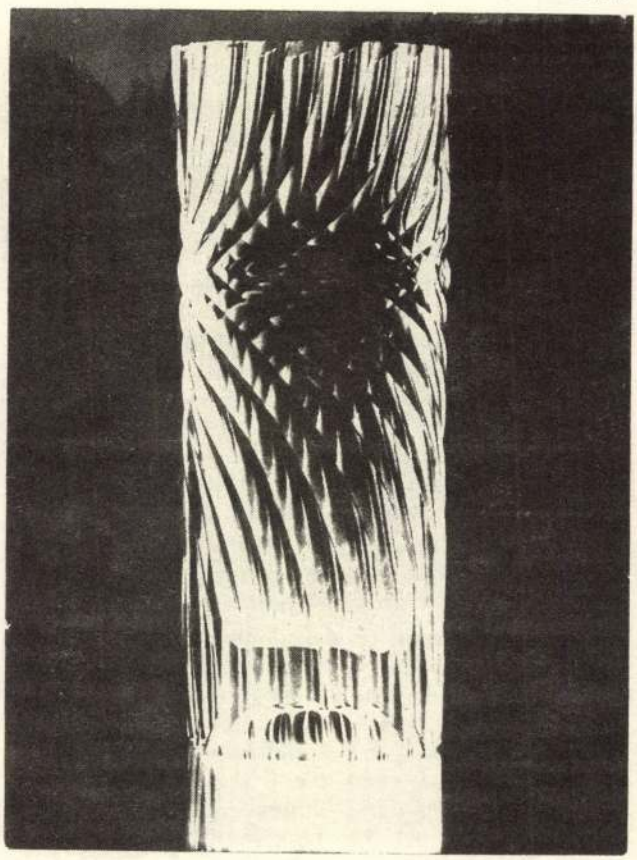

ÓLOMKRISTÁLY CSISZOLT VÁZA.

176. szám. *Keresztrejtvény*

Bartos Gyula (360.), Budapest

Rovatvezető: SALAMON JÓZSEF

VÍZSZINTES SOROK:

1. Esztétikai megállapítás. 12. „N"-betűvel a végén USA állam. 13. Keresi az igazságát. 14. Vissza: mássalhangzó kiejtve. 16. Idegen férfinév, de méreg is. 18. Tisztítószer márka. 19. Első elemista betűje. 20. „Sal" betűi, keverve. 22. Vissza: betű, kiejtve. 23. Spanyol női név. 25. Erdélyi „tyúk". 26. Hevesmegyei nagyközség. 29. A napraforgó termése is az. 30. Álomba ringat. 32. Szabolcsmegyei nagyközség. 33. Útikártya. 34. A föld felülete természetes és mesterséges részleteivel együtt, ékezet felesleges. 36. Az „abc" szorosan egymást követő betűi. 37. „Andó" magánhangzói. 38. „Róma" mássalhangzói. 40. Vissza: nem szabad! 42. „Óda" magánhangzói. 44. Kertész igéje. 46. Elektromos ellenállás egysége, fonetikusan. 48. A végén „m"-el gáznemű elem. 50. Operaénekes. 52. Művelésre alkalmatlan talaj. 55. Csapról folyó italok felfogó edénye. 57. Keleti népek harci kése. 59. Hónap neve. 60. Ömleszt (ékezet törlendő). 61. . . . mint a bors. 63. „Amen" magánhangzói. 64. A „szűr" eleje. 65. „Somogy" eleje és vége. 66. „Tér" betűi, keverve. 67. Ilyen gép is van. 70. Kétes(!) 71. A kiöntések vízének területe. 73. Apostoli nuncius vezeték neve.

FÜGGŐLEGES SOROK:

1. Közmondás. 2. Zeus kedvese. 3. Visszsza: latin „művészet". 4. Svájci üdülőhely, a Matterhorn lábánál. 5. A villámlást követi. 6. . . . Edgar, amerikai költő. 7. Zenei rövidítés. 8. . . . béka, néphit szerint időjós. 9. Működő vulkán Mexikóban. 10. Fűzőkapocs. 11. Rangjelzés. 15. A katonák pénzilletéke. 17. Mutató szócska. 19. Római istennő, szent állata a szarvas. 21. Férfinév. 24. Tiltakozás. 25. Vissza: német hivatal. 27. Időhatározó. 28. „Rohad" betűi, keverve. 29a. „Járó" betűi, keverve. 31. Ilyen könyv is van. 35. Török nemzeti étel. 39. Tréfa. 41. Mireánk . . . őreájuk. 43. Női becenév. 45. Sopronmegyei nagyközség. 47. . . . kenyerének javát. 49. Olasz férfinév. 51. Egyszintű fűtés, fonetikusan. 53. Helyhatározó zó. 54. Fejérmegyei lecsapolt mocsár. 56. Német névmás. 58. Gyönge nem. 62. Saját kezűleg. 66. Logikus megfontolás. 68. Olasz arany. 69. „Sót" betűi, keverve. 71. Ábrai Ödön, névjele. 72. „Róna" mássalhangzói. 74. Római súly- és pénzegység.

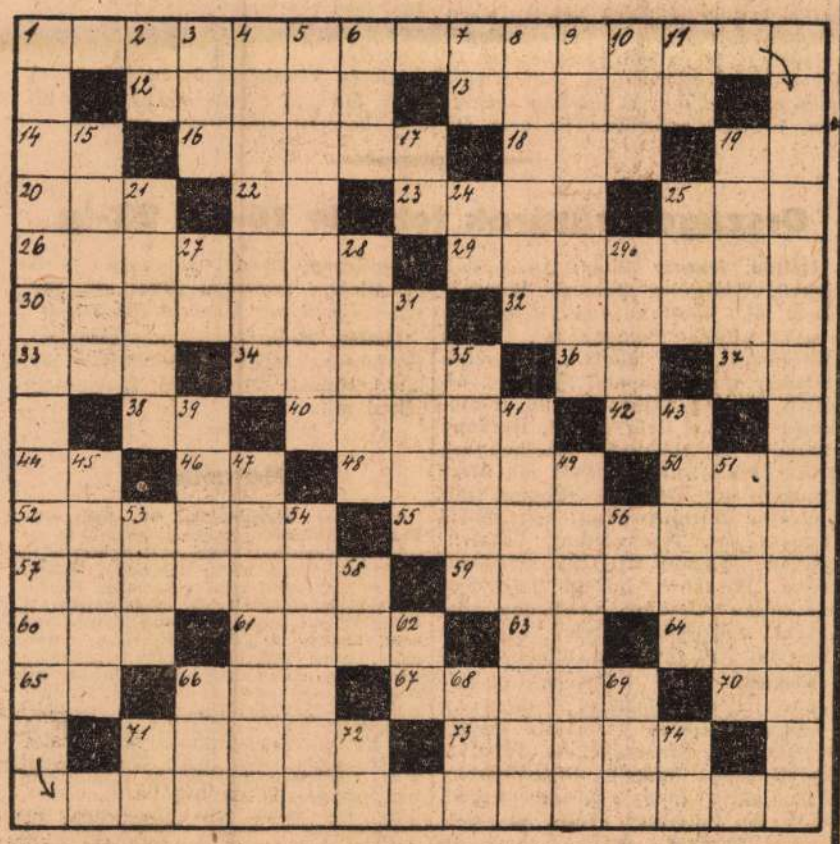

A 175. SZ. KERESZTREJTVÉNY MEGFEJTÉSE: **Vízszintes sorok:** 1. A kutyák haragját nem egyéb okozta. 15. Bokázik. 39. Sírom. 67. Kalap. 72. Zivatar. **Függőleges sorok:** 1. Ahogy eltátotta, úgy maradt a szája. 7. Három. 26. Gyermek. 30. Tengeri. 56. Halad.

Jó gyerekek rejtvényei

FELHÍVÁS

Kedves gyerekek! Tudjátok, hogy a rejtvények megfejtését nem kell már beküldeni, mert egy rendelet megtiltja a jutalomadást, de mert nem akarom, hogy megszakadjon közöttünk az összeköttetés, arra kérlek benneteket, közöljétek velem az alábbi adatokat. Név, törzsszám (akinek van), születési év, hó, nap, pontos cím. Necsak a saját adataitokat, hanem szüleitekét és testvéreitekét is küldjétek be, de természetesen mindenkiét külön-külön papírdarabra írva. Levelezőlapon is beküldhetitek.

Képrejtvény

Horváth Anna Mária (8) Budapest

A 175. sz. rejtvény megfejtése: Brassó.

Forgalmi akadályok a MÁV vonalain

A *Magyar Országos Tudósító* jelenti: Az Államvasutak igazgatóságától kapott értesítés szerint forgalmi akadályok miatt ezidőszerint a következő vonalakon szünetel a forgalom: Somogyvasas—Bátaszék, Tamási—Keszőhidegkút—Gyönk, Harkányfürdő—Drávaszabolcs.

— Önmaga, családja, nemzete ellen vétkezik, aki az első betegségi jelekre nem fordul orvoshoz. A gümőkór csak kezdeti szakában gyógyítható nagyobb áldozatok nélkül.

Zenei hírek

* **Megzavart Mengelberg-est a rádióban.** A rádió pénteken este közvetítette a Magyar Művelődés Házából a Székesfővárosi Zenekar hangversenyét, amelyet, mint vendégdirigens a hollandus *Mengelberg* vezényelt. Az óriási érdeklődéssel várt és igaz gyönyörűséggel végigélvezett (?) hangverseny utolsó száma *Csajkovszkij* VI. (Pathetique) Szimfóniája — lett volna, ha azt kegyetlenül *meg nem zavarja* valami. Az történt ugyanis, hogy amikor a ragyogó szimfónia utolsó tételében gyönyörködtünk, az adást egyszerre *megszakították* azzal, hogy a soronkövetkező hírek miatt a szimfónia befejezését Budapest II.-ön adják. Emiatt persze a szimfónia zavartalan élvezete lehetetlenné vált. De ez még nem minden. Sokan sietve átkapcsoltunk Bpest II.-re, ahol a szimfóniának *egész sornyi részlete elsikkadt*, de a legvége mégis hallható volt s amint véget ért a mű, szinte hihetetlen tapsvihar hangzott fel. A tapsorkán, amely percekig tartott, úgy látszik *annyira hatott Mengelbergre*, hogy — ami ugyancsak ritka eset — szükségét érezhette annak, hogy *pár szót szóljon az őt ünneplő, tomboló közönséghez*. A következő pillanatban — nyilván a nagy karmester kézintésére — *csend lett*, majd a következőket hallottuk:

— *Meine Damen und Herren!* (Hölgyeim és uraim!)

Egy kukkot se többet, mert *a mikrofont megint kikapcsolták!* . . . Pillanatokkal később (vagyis mire mondanivalóit befejezhette) újra a bemondót hallottuk, aki bejelentette, hogy a hangversenynek vége, stb. Így zajlott le a remek hollandus karmester nehezen várt zenekari estje, amelyen se a kitűnő *magyar zenekar* előadásában a nagy orosz komponista remekművét, se a *Mengelberg* szavait nem hallhattuk zavartalanul — semmiségek miatt . . .

RÓZSAVÖLGYI HANGVERSENYEI:

MA: KREUTZBERG táncmatiné. Magyar Színház, 11.

Ma Z. 8. Régi jó Király Szinház

Néhány jegy **EGÉSZ NAP** a Zeneakadémián.

Ma Szimfonikus Jazz V. 8.

Közr.: **NAGYKOVÁCSI, Kiss M., RÁTKAY, Rácz V., LATABÁR, Feleky, SZABÓ** Kálmán trió, **POLGÁR, Vécsey,** stb. 3 zenekar! Jegyek egész nap a Vigadóban.

Damokos László szerdán

LISZT: B. A. C. H., **BEETHOVEN:** Les Adieux, **BRAHMS:** Händel-variációk, **SCHUMANN:** Kinderscenen, Debussy, Dohnányi.

Stefániai Imre csütörtökön

BACH—BUSONI: Chaconne, **LISZT:** Weinen, Klagen, **SCHUMANN:** Fantázia, Dohnányi, Granados, Chopin, Liszt

Kammer Dalkör 22-én

Händel, Marenzio, Mozart, Wagner, Liszt és modern magyar kórusművek. Z. 5.

Noiret Irén szanzonestje

22-én. **„NÉPEK DALAI ÉS SANZONJAI."** Régi és uj dalok és slágerek. Kisér: **POLGÁR TIBOR.** V. 8.

Dohnányi—Waldbauer—Kerpely

26-án. **SCHUMANN** d-moll, **BEETHOVEN** B-dur, **SCHUBERT** Es-dur triók.

RAICS ISTVÁN zongoraestje, febr. 28-án.

NEVETŐ PEST

ÉNEKES, TÁNCOS-revü, 28. V. ½9.

8 sláger — 8 nagy név

március 1-én, vasárnap, V. 5

DR. FELLNER FERENC dalestje III. 4-én.

E. RÁDY ELZA és **DR. EDVI-ILLÉS ISTVÁN** magyar népi dalestje. (Bartók—Kodály-est.) március 5-én.

BAK LÁSZLÓ zongoraestje március 7-én.

PESKÓ ZOLTÁN orgonaestje március 11-én

TÖRÖK ERZSÉBET II. dalestje márc. 14.

KODÁLY: PSALMUS márc. 17.-Vez.: Komor.

2. SZINÉSZPARÁDÉ

VASÁRNAP, 22-én **D. U. 5. V. HONTHY** Hanna, **MEZEY** Mária, **SZÖRÉNYI** Éva, **KISS** Manyi, **GREGUSS** Zoltán, **LATABÁR K., RÓZSAHEGYI, SÁRDY** János, **SZÉP** Ilonka, v. **BENKÓ, KÓVÁRY,** Szendyvel. Jegyek **SZINHÁZI MAGAZIN,** Váci-u. 35 (184-867), **SZINHÁZPROPAGANDA** Teréz-körut 50. sz. (111-222).

★

Mastárok farsangzáró kabaréja

d. u. ½5, **VIGADÓ: FELLEGI, TÜRK, RÁCZ, SOMOGYI, KERESZTESSY, LATABÁR** Kálmán, **FEKETE** Pál, **SZENDY, RÁTHONYI, MARLAIN-DUO.** Káprázatos **UJ MÜSOR.** Jegyek az **ÖSSZES JEGYIRODÁKBAN,** délután **VIGADÓBAN.**

★

17-ÉN, HUSHAGYÓ KEDDEN ½8-KOR.

Joh. Strauss-est

MAGY. MÜV. HÁZÁBAN SZÉKESFŐVÁROSI ZENEKARRAL. Vez.: **CSILLÉRY,** közr.: **FARKAS** Ilonka, **NAGYPÁL** László. Jegyek **NÉPM. BIZOTTSÁGNÁL** (Szép-u. 5.) és **MAGYAR MÜVELŐDÉS HÁZÁBAN.**

HARMÓNIA

JEGYÁRUSÍTÁSOK: MÁRIA VALÉRIA-U. 12. (Műbarát). T.: 184-501. **RAKÓCZI-ÚT 36.** (Szöv. Bolt) T.: 226-437.

SZÉKESFŐV. ZENEKAR V. BEETHOVEN-MAT. febr. 22. Z. 11.

Ferencsik — IX. szimf., Csiby

(B-dur zong. vers.) **RÁSKAY, BASILIDES, RÖSLER, LITTASY, BHÉV LISZT FERENC KÓRUS** közr. Jegyek a Zeneak. portásánál is.

A SZÉKESFŐV. ZENEKART VEZÉNYLI

Molinari—Szőv. énekkar

27-én, Magy. Müv. Háza, fél 8. Közr.: **(KAR IGAZGATÓ: KARVALY VITKOR.)** Mesterbérlet VII. Világhírű Művészek „B" IV.

Művészek vidám estje

jövő vasárnap, febr. 22-én este 8-kor. **MEZEY MÁRIA, MURÁTI LILI, NAGYKOVÁCSI ILONA, TOLNAY KLÁRI, TÜRK BERTA, VASZARY PIROSKA, PETHES SÁNDOR, FELEKY KAMILL, BOBULA LAJOS, FEKETE PÁL, SZENDY LAJOS, POLGÁR TIBOR** és még sokan lépnek fel a **MAGY. MÜV. HÁZÁBAN** új számokkal a **3 ÓRÁS KACAGÓ MÜSOR** keretében. Jegyek a **SZINHÁZ PÉNZTÁRÁNÁL IS.**

KONCERT RENDEZÉSEI:

Dohnányi—Telmányi Ma

ZENEAK. 11. Jegyek pénztárnál.

Kéler Tasziló holnap V. 8.

Beethoven V. Failonival

25-ÉN (17-E HELYETT). Hangv. Zenekar „Zenei remekművek" ciklus I. estje. Műsoron még **TELL** Vilmos nyitány, **TARTINI:** hegedűverseny **(SZERVÁNSZKY),** stb. Jegyek 2 pengőtől.

KÁROLYI zongoraest 26-án

CHOPIN 24 prelüd, **BEETHOVEN** 32 variáció és op. 110, **DEBUSSY,** Liszt. Koncert **ZONGORABÉRLET** V.

Kovács Kornélia zongoraest

MÁRC. 6. Schumann: Kreisleriana, Beethoven, Brahms, Ravel.

LENGYEL Gabriella hegedüest március 12.

N. BONTÓ Ilona zongoraest március 13.

Budapesti hangversenyzenekar

III. bérlete, **6 EST** a Vigadóban: **BEETHOVEN** szimfóniák, zongoraverseny, **CSAJKOVSZKY, DVORAK** (Uj világ szimf.), stb. Vezényelnek: Falloni, Fricsay, Fleischer, Waszy, Országh. Közr.: Böszörményi, Károlyi, Stefániai, Danyi Varga. Olcsó **bérletek** 10 pengőtől.

MARNITZ-HANGVERSENYEK:

SUHAYDA MÁRIA ZONGORAESTJE

25-én, Z. 8.

Marnitz zenei csodarevü

28-án 8-kor a Városiban!

10 ZENEKARI EGYÜTTES, 200 SZEREPLŐ! 20 tagú szimfónikus jazz, Szabó K.-trió, Rádics-jazz, a légi erők fúvószenekara, cigányzenekar, tangóharmonika-, hegedű-, hawaigitár-, hárfa-, mandolin-, cimbalom-, tárogató-szaxofon-együttesek és virtuóz szólók!

RAGYOGÓ HUMOROS KÍSÉRŐMÜSOR!

Marnitz tangóharmonika-est húsvét hétfőn a Városiban.

„SZÓL A KATONABANDA" katonazenekari monstre-hangverseny ápr. 26-án a Városiban. Jegyek 1 P-től Marnitznál, József-krt. 37—39. és a Városi Színházban.

★

Kamarazenekari est

22. fél 9. **HANGVERSENY ZENEKAR. HÄNDEL: ORGONAVERSENY (SZAKOLCZAY-BIEGLER). MARCELLO: OBOAVERSENY (HEINZ H.). BACH, GEMINIANI-, SCARLATTI-BEMUTATÓ.** Vez.: **MICHNAY Ö. J.: STÁDIUM, Z.**

Budapest ingatlanforgalma

Egressy-út 72., földszintes ház 381.50 n. ölön, eladó: Lux Gyula, vevő: özv. Frankl Sámuelné, vételár: 43.000 P. — Árpád fejedelem útja 55/b—Dereglye-u. 2/a. ingatlan 98.90 n. öl, eladó: Parkváros Rt., vevő: Ghillány László, vételár: 32.142 P. — Római part 28—Nánássy-út 51., 1556.50 n. öl telek, Nánássy-út 49., 267.70 n. öl telek és 267.80 n. öl telek, eladó: dr. Lugmayer József, vevő Goldberger Sámuel és Fiai Rt., vételár: 125.520 P. — Múzeum-utca 15., háromemeletes bérház 263.33 és 261.62 n. ölön, adóköteles bérjövedelme kb. 59.800 P, eladó gr. Sennyey Pál és tsai, vevő: Unio Nyugdíjegyesület Elismert Váll. Nyugdíjpénztára, vételár: 1,285.000 P. — Csáky-utca 24/b., ötemeletes ház része, 178.10 n. ölön, adómentes, eladó: Timár Sándor, vevő: Singer Jenő, vételár 405.000 P. — Laudon-u. 6., háromemeletes bérház 169.90 n. ölön, 4/10-ed rész, adóköteles bérjövedelme kb. 17.000 P, eladó: Safir Áron Artúr, vevő: Freudiger Dénes, vételár: 160.000 P. — Jósika-u. 27., kétemeletes bérház 177.30 n. ölön, 9/18-ad rész, adóköteles bérjövedelme kb. 16.000 P, eladó: Szabó Vilma, vevő: kk. Irsay Julia és tsa, vételár: 106.000 P. — Tömő-u. 54., földszintes ház 120.36 n. ölön, adóköteles bérjövedelme kb. 5400 P, eladó: Altmann Pál, vevő: Sipos Ármin, vételár: 105.000 P. — Práter-u. 64., egyemeletes ház 394.70 n. ölön, adóköteles, eladó: Goldmann Mechanikai Cipőgyár, vevő: Goldmann Sándor, vételár: 80.000 P. — Bokréta-u. 36., földszintes ház 81.90 n. ölön, adóköteles, eladó: Siklósdy Ferenc, vevő: dr. Neuber Edéné, vételár: 80.000 P. — Márton-u. 1/b., földszintes ház 121.90 n. ölön, adóköteles, eladó: Friedrich Józsefné, vevő: Lichtmann Sándor, vételár: 61.000 P. — Gr. Zichy Jenő-u. 31. sz. 25/100-ad rész, Nagymező-u. 42., 20/100-ad rész, egyemeletes ház, eladó: Demény Károly és tsa, vevő: Klein Simon, vételár: 38.900 P és 31.100 P. — Béke-u. 107/a., Agyag-u. 86., ingatlan 79.90 n. ölön, eladó: Mohajlik Ferenc, vevő: Start Autófelszerelési és műszaki vállalat, vételár: 25.600 P. Jász-u. 13., 313.70 n. öles telek, eladó: Hahn Frigyes, vevő: Zsiga István, vételár 25.000 P. — Jókai-u. 24., kétemeletes bérház része, 78.70 ölön, adóköteles bérjövedelme kb. 11.500 P, eladó: Szitányi Ferenc, vevő: Somlyó Hugóné, vételár: 21.000 P. — Aladár-u. 5., földszintes ház 180.20 n. ölön, adóköteles bérjövedelme kb. 2000 P, eladó: Matula Jánosné, vevő: dr. Borbély István és neje, vételár: 164.000 P. — Fém-u. 2., földszintes ház 331.30 n. ölön, 36/45-öd része, adómentes bérjövedelme kb. 2000 P, adóköteles bérjövedelme kb. 1800 P, eladó: dr. Ányos Lajos, vevő: Molnár Lajos és neje, vételár: 130.000 P. — Margit-körút 71., öröklakás, eladó: Rákos Józsefné, vevő: Mózes Béla, vételár: 22.000 P. — Koronaőr-u. 7., földszintes ház 368.30 n. ölön, adóköteles bérjövedelme kb. 2700 P, eladó: Paulin Lajos és neje, vevő: Németbirodalmi Iskola Egy., vételár: 230.000 P. — Fehérvári-út 130, Andor-u., telekrész, 1697.90 n. öl, eladó: Parupka Mártonné, vevő: Bruckner János, vételár: 20.000 P. — Evezős-utca 6., adómentes bérház, eladó: dr. Kovács Károlyné, vevő: Polgár László és neje, vételár: 240.000 P. — Szlávy-utca 57., ingatlan, eladó: Legeza Antal, vevő: Török Sándor, vételár: 25.000 P. — Kőérberek, 1109.60 n. öl, eladó: Saxlehner András, vevő: Angóranyúltenyésztő, Gyapjútermelő és Értékesítő kft., vételár: 42.888 P. — Pápai István-u. 11., 310.70 n. öles telek, eladó: Nova Közlekedési Rt., vevő: Rényi Tibor, vételár: 51.000 P. — Ccáky-u. 35/b., adómentes ingatlan 121.80 n. ölön, 1/4-ed rész, eladó: Kramer Sámuel, vevő: dr. Rutkai Lászlóné, vételár: 55.000 P. — Ildikó-utca 8., ingatlan 92 n. ölön, eladó: Keresztury László, vevő: Balázs Jakab, vételár: 35.000 P. — Albert-u. 3737/1. hrsz., ingatlan 167.40 n. ölön, eladó: dr. Kátai Jenőné, vevő: Gamma Finommechanikai Optikai Müvek Rt., vételár: 135.000 P. — Hungária-körút 68., 102.20 n. öles telek, eladó: Riebner Miklós, vevő: Reisenik Béla, vételár: 28.000 P. — Andrássy-út folytatása 29.981/25—26. hrsz., telek, 141.70 n. öl és 172.20 n. öl, eladó: Horváth Kálmán, vevő: Zörgő János, vételár: 57.000 P. — Gülbaba-u. 19., ház 269 n. ölön, eladó: Horváth József, vevő: Gálos Endre, vételár: 44.000 P. — Szemlőhegy-u. 18., Berkenye-u. 1., 389.60 n. öl telek, eladó: dr. Gerő Gyuláné, vevő: Boschán Miksa, vételár: 52.500 P. — Pasaréti-út 65/b., 365.90 n. öles telek, eladó: Siklódi Ferencné, vevő: Glaser Dezső és neje, vételár: 50.000 P. — Wolff Károly-u. 86., 716 n. öles telek, eladó: Ghyenessy Árpádné, vevő: Kecskeméti dr. Csapó Ferenc, vételár: 32.886 P. — Wolff Károly-u. 46., Korompai-u. 15—25., ingatlan, eladó: Saxlehner Andor, vevő: Kecskeméti dr. Csapó Ferenc, vételár: 47.500 P. — Budaörsi-út 34/a., kétemeletes adómentes bérház, bérjövedelme 13.000 P, kb. 140 n. ölön, eladó: Klein Jenő és neje, vevő: Scheidl Miklós, vételár: 270.000 P.

HÁZTARTÁSI ALKALMAZOTTAK

részére új **FŐZŐTANFOLYAM** kezdődik a Népművelési Bizottság rendezésében a **Gázművek** VI., Vilmos császár-út 3. sz. alatti mintakonyhájában. A tanfolyam február 19-től március 23-ig tart, minden hétfőn és csütörtökön délután 4—7-ig. Tandíj 5 P, anyagmegtérítés nincs. Minden **kedden és pénteken** délután 5 órakor bemutató főzőelőadás — időszerű ételekkel — a gáz takarékos használatáról. Belépődíj nincs.

Tájékoztató az ingatlanpiacról

Az a viszonylagos lanyhaság, amely a tavalyi nagy hossz reakciójaként az elmúlt év novemberétől volt az ingatlanpiacon észlelhető, február első heteiben felengedőben van. Úgy a kereslet, mint a kínálat terén fokozódik az érdeklődés, bár a tavalyi arányokat távolról sem közelíti meg. Egyrészt néhány igen komoly, a piacon eddig ismeretlen ingatlan vált eladóvá, másrészt ismét jelentkezik vételi megbízásaival az a vállalati és magántőke is, amely a tavalyi árak mellett nem tartotta rentábilisnak és éppen ezért felfüggesztette az ingatlanvásárlást.

Az érdeklődés elsősorban háború előtt épített, hosszú adómentességű, olcsóbérű, belterületi házak iránt nyilvánul meg. Ezeknek ára még ma is az évi bér 20—21-szerese. Újonnan befejezett magasbérű házingatlanok 17—18-szoros bérért cserélhetnek gazdát, míg az adóban lévő bérházak ára — helytől, teleknagyságtól és ráépíthetőségtől függően — 16—20-szoros bér között mozog. Külterületi, kis- és tömeglakásos házakért azonban legfeljebb 15-szörös ár érhető el. Villát, bérvillát érthető okokból elsősorban közlekedés közelében keresnek a vevők. Ezeknek ára az egyéni értékelésen alapul.

Az építtetők érdeklődése főleg belterületi, lebontásra alkalmas, nagy frontú régi házak, vagy pedig nagyobb, parcellázható, ma is beépíthető tömbök felé irányul.

Kész öröklakások iránt változatlan az érdeklődés.

Közli: *Demeter Gábor* ingatlanforgalmi iroda tulajdonos.

Elfogtak az ügetőn egy körözött szélhámost

Az ügetőversenypályán egy detektiv felismerte *Szegő* Béla 42 éves műszerészt, aki nyolcszor volt már büntetve s akit most a rendőrség különböző szélhámosságok miatt körözött. Szegő *megnyert egy ebfutófogadást* és a kasszánál tikettjeit akarta beváltani, amikor a detektiv figyelmes lett rá. Előállították a főkapitányságra, ahol letartóztatták.

— **Évenként átlag 2000 órát** töltünk mesterséges fényben, villanyfényben. Márpedig a legtöbb helyen rossz, elégtelen, gyenge a világítás. Ezáltal szemünk túlzottan igénybe vevődik. Bár nem is vitatható, hogy szemünk világa egyik legdrágább kincsünk, mégis ezzel bánunk a legmostohábban. A gyermek, a tanuló, a kenyérkereső szemét kellő, jó világítással kell megvédeni az elromlástól. De a jó világítás a család egészségének, a tisztaságnak, az otthon kényelmének és szépségének is fontos követelménye. Ezekről a közérdekű kérdésekről, valamint a jó, kifogástalan csillárok, lámpatestek megválasztásáról, az elavult csillárok átalakításáról tart érdekes előadást az Elektromos Művek minden kedden délelőtt 11 órakor Eskü-út 5. sz. és minden pénteken délután 6 órakor Barosstér 2. sz. alatt. Mindenkit szívesen látnak, ruhatár és belépés díjtalan.

HALÁLOZÁS

Dr. *Zsilinszky Endréné* sz. Bajcsi és Geczelfalvi *Bajcsy* Mária életének 80. évében ezévi február 12-én Békéscsabán meghalt. Az elhúnytban Bajcsy-Zsilinszky Endre országgyülési képviselő és vitéz Zsilinszky Gábor, a magyar Bauxitbánya Rt. igazgatója édesanyjukat gyászolják. A megboldogultat Békéscsabán február 14-én helyezték örök nyugalomra.

Vitéz nemes Nagyselmeczi *Mérey* Aurélné m. kir. honvédalezredes hitvese, született *Makk* Melinda hosszas szenvedés után február 14-én Budapesten elhúnyt. Holttestét február 16-án, hétfőn délután 4 órakor szentelik be a Kerepesi-út melletti temető ravatalozójában és február 17-én, kedden délután 2 órakor temetik a klotild-ligeti-piliscsabai temetőben.

Barta Jenő mérnök február 9-én rövid szenvedés után Nagyváradon elhúnyt.

Id. *Sipos Károly* okl. építőmester február 11-én, 44 éves korában Budapesten elhúnyt. Temetése február 15-én d. u. 3 órakor lesz a X. ker. új köztemetőben.

Medricky Gyula ny. állami tanító 72 éves korában Liptovsky-Hradok községben (Szlovákia) hosszas szenvedés után elhúnyt. Dr. *Medricky* Géza, Szlovákia gazdasági minisztere és dr *Medricky* Andor Budapest székesfővárosi fogalmazó az elhúnytban édesatyjukat gyászolják.

Székely Pál vegyészmérnök február 14-én meghalt. Temetése február 16-án, hétfőn d. u. fél 4-kor lesz a farkasréti temető halottasházából a róm. kat. egyház szertartása szerint.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár mérlege

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület igazgatósága megállapította az egyesület 102. üzletévének mérlegét és eredményszámláját s elhatározta, hogy az 1,752.762.44 pengőt tevő tiszta nyereség felosztásának keretében részvényenként a tavalyi 3 pengővel szemben 4 pengő osztalék kifizetését fogja a folyó év február 24-ére egybehivandó közgyűlés előtt javasolni.

Az igazgatóságnak a közgyűlés elé terjesztendő jelentése szerint a takarékpénztár 1941. évi üzleti tevékenységét azokhoz a követelményekhez való alkalmazkodás jellemezte, amelyeket egyrészt a harmadik éve tartó és immár országunk aktiv részvételével folyó világháború az állammal, egyéb közületekkel, a köz- és magángazdasággal szemben, másrészt pedig az újonnan visszatért területeknek az ország gazdasági vérkeringésébe való mielőbbi bekapcsolásának szüksége különösen a pénzintézetekkel szemben támasztott.

Az állam és egyéb közületek fokozott hiteligényeinek kielégítése, továbbá az egyes termelői ágaknál a teljesítőképesség maximumig való fokozásának biztosítása, végül a fogyasztási cikkek, a nyersanyag, a fél- és készgyártmányok beszerzése és gyors szétosztása s a külkereskedelem síma lebonyolítása igen sokoldalú, de készséggel vállalt feladatok elé állította a magyar hitelszervezetet és benne az intézetet.

Az üzletmenetről egyébként a jelentés a következőkben számol be:

A lefolyt év a betétüzlet fejlődésére nem volt kedvező. Ennek ellenére az intézetnél elhelyezett *takarék- és folyószámlabetétek* álladéka 10.5 millió pengővel emelkedett; az emelkedés csaknem kizárólag a folyószámlabetétekre esik.

A *hitelezők* tételénél a külföldi hitelezők mérsékelt emelkedése arra vezethető vissza, hogy a takarékpénztár hitelét készséggel bocsátotta az új kereskedők rendelkezésére azért, hogy ezek nyersanyag- és egyéb áruimportjukat gyorsabban és előnyösebb feltételek mellett tudják lebonyolítani.

A *váltótárca* álladéka, amely az állami pénztárjegyek, kincstárjegyek és kincstári utalványok tételét is magában foglalja, mintegy 142 millió, a multévinél tehát 14 millióval nagyobb. Az emelkedés, amely kizárólag a magángazdaság hiteligényei kielégítésénél állott elő, arról tanuskodik, hogy az intézet a jelentésben részletesen ismertetett hiteligényeket a betétek gyarapodását lényegesen meghaladó mértékben igyekezett kielégíteni.

A *visszleszámitolt váltóknak* a mérlegben feltüntetett kereken 31 milliós összege jobbára az évvégi nagyobb pénzszükséglet kifejezője, évi átlagban azonban a takarékpénztár mintegy 11 millió erejéig vette csupán igénybe a Magyar Nemzeti Bankot. A váltótárca és a visszleszámitolt váltók álladékának alakulása igazolja azt, hogy az intézet üzletvitelében nemcsak a mai idők által parancsolt kötelezettségeket tartotta szem előtt, de nem hagyta figyelmen kívül a mindig féltve őrzött, üzletpolitikájában hagyományos mobilitási szempontokat sem. Ez utóbbi szempontok vezették akkor is, amikor elfogadványokon alapuló tartozását az év folyamán 7.4 millióról 3 millióra apasztotta.

Az *adósok* összesitett tartozása 49.1 millióval szerepel a mérlegben. Ez a tavalyihoz képest 2 millió többletet jelent s a szaporodás nagyjából annak a különbözetnek felel meg, amely a kincstárnak az erdélyi kölcsönre annakidején felvett s most visszafizetett előlege s másrészt a többi folyószámlaadósoknak a tavalyin mintegy 8.2 millióval túlmenő, az ügyletek természetéből folyóan folyószámla-hitel alakjában kielégített igényei között mutatkozik.

Mind a *deviza-üzlet*, mind pedig a *tőzsde-üzlet* terén a forgalom igen jelentős megnövekedéséről számol be a jelentés. Az előbbi üzletágnál ennek évek óta tartó tervszerű kiépítése, az utóbbinál pedig azoknak az intézetnél is megforduló tőkéknek az értékpapírpiac felé való áramlása szolgál magyarázatul, amelyeknek egyéb módon való elhelyezkedése elé az áruutánpótlási nehézségek emeltek akadályokat.

A *jelzálog- és kötvénykölcsönüzlet*, amelynek régóta várt újjáéledése csak új címletelhelyezések révén képzelhető el, ilyen kibocsátások hiján az elmúlt évben is pangott; mint örvendetes momentum megemlíthető azonban, hogy a folyó és a hátralékos kamatok fizetése igen megnyugtatóan folyt. A kölcsönálladékok egyébként — a kibocsátott címletek álladékainak és az engedményezett kölcsönök tételének változatlansága mellett — 3.7 millióval apadtak, azoknak az ingatlan eladásoknak a hatásaként, amelyek az elmúlt évben mind számuknál, mind az elért áraknál fogva régen nem tapasztalt mértéket öltöttek és sok esetben a jelzálogos terhek kiegyenlítésével jártak.

Az *államadóssági kötvények és az egyéb értékpapirok* 11.3 milliós szaporulata, amely az álladékot változatlanul óvatos mérlegelési elvek mellett 34 millió fölé emelte, nagyobb részben állami és székesfővárosi kibocsátványok, kisebb részben hozzánk közelálló vidéki pénzintézetek részvényeinek átvételére vezethető vissza.

Megelégedéssel emlékezik meg a jelentés az intézet fővárosi és vidéki pénzintézeti érdekeltségeiről, amelyek mind álladékaik fejlődése, mind jövedelmezőségük alakulása tekintetében a hozzájuk fűzött reményeket a nem mindenütt kedvező körülmények közepette is beváltották s amelyek ma 33 millió saját tőkével, 105 millió betéttel és 203 millió kihelyezési állománnyal rendelkeznek.

Végül rámutat az igazgatósági beszámoló arra, hogy azokat a szálakat, amelyek hazánknak Trianonban elszakított, de most visszatért részeivel kapcsolták az intézetet egybe, részben megerősíteni, részben szaporítani sikerült. Így jött létre hitelszerződéses megállapodás a Nagyszalontán is fiókkal képviselt Nagyváradi Takarékpénztárral s így vetette meg lábát a szintén érdekhálózatához tartozó Bajai Takarékpénztár közreműködésével és a helyi érdekeltség bevonásával — a visszacsatolt Bácskában, ahol Szabadka székhellyel, Szabadkai Takarékpénztár Rt. céggel 1 millió alaptőkéjű új pénzintézetet hívott életre.

A tavalyinál magasabb tiszta nyereség a régi alkalmazottak nyugellátásának fedezetéül szolgáló nyugdíj tartalékalap 500.000 pengővel — és pedig mérlegen belül — történt megerősítésén felül lehetővé tette az osztaléknak részvényenként 1 jengővel való emelését is.

Értéktőzsdék

A *budapesti értéktőzsdén* szombaton lanyhult a részvénypiac irányzata a lebonyolítások miatt. *A kényszerkölcsönt és népszövetségi kötvényeket szombaton jegyezték először hivatalosan.*

A *budapesti értéktőzsdén* szombaton a következő árfolyamokat jegyezték:

	Előző zárlat	Kötések	Zárlat
Nemz. B.	375.—	378	378.—
Hazai B.	52.—	52	52.—
Hitelb.	107.5	106—106.5	106.5
Magy. B.	70.—	—	70.5
Lesz. b.	70.—	72	72.—
Ker. B.	174.5	173—172	173.—
Köb. Tak.	60.—	—	60.—
MOKT.	—	59	59.—
P. Hazai	124.—	124—126	126.—
B.-csabai	43.—	—	43.—
I. Bp. g.-m.	49.—	—	48.—
Hung. m.	—	73.75—73.25	73.5
Kir.-m.	24.5	—	24.5
Bauxit	478.—	470—465	470.—
Beocsini	—	42—40.5	40.5
Bors. szén	36.5	36.4	36.4
Kohó	46.5	—	46.25
Aszfalt	15.4	—	15.2
Kőszén	949.—	947—935	942.—
N.-bátonyi	66.5	66.5—65.5	66.—
Salgó	79.9	76.5—77.25	77.25
Urikányi	64.25	—	64.5
Fővárosi	11.—	—	10.5
Fegyver	193.—	193—191.5	192.—
Ganz	72.—	70.5—72	71.9
Acél	—	181—180.5	180.—
Rima	219.5	215—214	215.—
Schuller	—	80—75	78.—
Nasici	—	110—109	109.5
Levante	—	3.55	3.6
Trust	116.5	115.5—114.5	115.25
Délcukor	165.—	166	166.—
M. Cuk.	—	219.75—221	220.5
Gorgia	50.5	50.1	50.—
Gschw.	2260.—	2290	2290.—
Polg. sör	850.—	—	860.—
Schwartzer	—	32	32.—
Gyapjúm.	28.5	—	28.—
Goldb.	143.—	143	143.—
M. kend.	60.25	61—60.5	60.5
Pamut	—	—	73.5
Chinoin	49.75	49.1	49.1
Diana	—	—	185.—
Műtrágya	214.—	213—211	212.5
Vasúti f.	53.75	—	53.—
Telefon	29.—	28.5	28.5

Fixkamatozású értékek:

1911 főv. 4%	—	18.27	18.—
1914 főv. 4½%	470.5	482—478	480.—
1927 főv. 6%	119.5	121	121.—
4% áll. ny. k.	100%	100%	100%
Népsz. am.	—	—	103.—
Népsz. S.	—	—	90.5
Népsz. hitrt.	—	—	—
Népsz. svfr.	—	—	97.—
Kényszerk.	—	—	81.—
1942. ptj.	100.—	100	100.—
1942. kincs. I.	100.—	100	100.—
1942. kincs. II.	100.—	100	100.—
1942 kincs. ut.	100.—	100	100.—

Valuta- és devizapiac

A *Magyar Nemzeti Bank hivatalos árfolyamai.*

Valuták: Szlovák korona 11.45—11.75, leu 1.95—2.05, líra 17.40—17.90, svájci frank 79.60—80.50, svéd korona 81.70—82.70.

Devizák: Amszterdam 180.075—181.40, Athén 2.21—2.24, Belgrád 6.785—6.835, Berlin 135.70—136.70, Pozsony 11.64—11.78, Brüsszel 54.28—54.68, Bukarest 2.75—2.82, Helsinki 6.87—6.93, Isztanbul 268.685—270.685, Kopenhága 70.84—71.36, Madrid 32—32.24, Milánó 17.66—17.8854, Oslo 77.10—77.67, Párizs 6.785—6.835, Prága 13.57—13.67, Szófia 4.14—4.17, Stockholm 82—82.80, Zürich 79.80—80.60, Zágráb 6.79—6.83.

Az amszterdami, belgrádi, brüsszeli és oslói kifizetések árfolyama csak a magyar—német devizakompenzáción keresztül lebonyolódó elszámolási forgalomban, a párizsi kifizetések árfolyama pedig csak a meg nem szállt Franciaországgal szemben az áruforgalom körén kívül eső követelések és tartozások, valamint az 1940 július 16-a előtti áruszállításokból keletkezett követelések elszámolásánál érvényes. A madridi kifizetés jegyzése kizárólag az 1940 július 15-én életbelépett magyar—spanyol kereskedelmi és fizetési megállapodás keretében lebonyolódó fizetésekre vonatkozik.

Zürich, február 14. (Zárlat.) Párizs 9.57, London 17.27½, New York 431, Brüsszel 69, Milánó 22.66¼, Madrid 39.50, Amszterdam 229, Berlin 172.52½, Lisszabon 17.90, Stockholm 102.67½, Oslo 98.50, Koppenhága 89.90, Szófia 5.25, Prága 17.25, Bukarest 2.25, Helsinki 8.77½, Buenos Aires 92, Yokohama 101.

London, február 14. (Zárlat.) New York 4.02⅛—4.03⅛, Madrid 40.50, Montreal 4.43—4.47, Zürich 17.30—17.40, Stockholm 16.85—16.95, Lisszabon 99.80—100.20, Buenos Aires 16.95¾—17.13. — Magándiskont 1—1 3/32. Napipénz 0.75—1.25%

Az országos gazdakamara jelentése

Az *Országos Mezőgazdasági Kamara* helyzetjelentése szerint az őszi vetéseket mindenütt vastag hóréteg védte a fagytól, a hónap vége felé azonban a vetések az erős szélviharok következtében helyenként hótakaró nélkül maradtak. Ezeken a helyeken *esetleg fagykártétellel* számolhatunk. A nagy hideg a gyümölcsfáknak nem kedvezett. A nyulak a vastag hótakaró következtében *jelentős kárt* tettek a fiatal gyümölcsösökben és az élő sövényekben. A jól fedett szőlőkben a hideg kárt nem okozott, míg a fedetlen szőlőkben, továbbá a kellően be nem ért vesszőkben *károsodásra számithatunk*, amelynek mértékét azonban egyelőre megállapitani nem lehet.

A rendelkezésre álló szálastakarmányok kellő beosztással *elegendők lesznek*. A sertéshizlalást kedvezőtlenül befolyásolja a hizlalás *veszteséges* volta. A gazdaközönség türelmetlenül várja a hizottsertések régen esedékes *árrendezését*. A tejtermelés mértéke nem kielégítő, amit egyébként a szintén esedékes árrendezés késedelme is befolyásol. A nagy hideg a tojástermelést és a hízott baromfi előállítását nehezíti.

Országos vásárok február 16-tól 23-ig

Hétfőn, február 16-án: Abádszalók (pótv.), Alsólendva (Zala m), Bagonya (Zala m), Bánffyhunyad (Kolozs m, állatv.), Büsü (Somogy m), Dombó (Máramaros m. állatv.), Drávafok (Somogy m), Dunapataj (Pest m, állatv.), Enying (Veszprém m), Felsőbánya (állatv.), Győr (pótv.), Harkány (Baranya m) Jászapáti (Szolnok m), Tibéd (állatv.), Kóka (Pest m), Mike (Somogy m), Miskolc (Borsod m), Nagyajta (Háromszék m), Nagyszöllős (Ugocsa m). Nagyvázsony (állatv.), Nógrád (Nógrád m), Ózd (sertésv.), Rajka (kirakóv), Sárosd (Fejér m), Szászrégen (kirakóv.), Szeghalom (Békés m), Székelyhíd (állatv.), Ujkécske (Pest m), Vál (Fejér m, állatv.).

Kedden, 17-én: Bánffyhunyad (kirakóv.), Borsodnádasd (sertésv.), Dunapataj (kirakóv.), Galánta (Nyitra m. állatv.), Krasznabéltek (állatv.), Nagyberezna (pótv.), Nagydobrony (Ung m), Óradna (állatv.), Perlak (Zala m), Pincehely (Tolna m). Székelyhíd (kirakóv.), Vajszló (havi állatv.), Vál (Fejér m, kirakóv.), Nemesócsa (Somogy m).

Szerdán, 18-án: Beregszász (havi állatv.), Galánta (Nyitra m, kirakóv.), Kassa (havi állatv.), Mád (Zemplén m, kirakóv.), Nagysalló (Nyitra m. állatv.), Kovászna (Háromszék m, kirakóv.), Nagybozsnyó (Háromszék m, állatv.) Rudabánya (Borsod m, sertésv.), Sármaság (Szilágy m, állatv.), Székesfehérvár, Szilágycseh állatv.), Tiszabercel (Szabolcs m).

Csütörtökön, 19-én: Komáromszentpéter (Csepreg (Sopron m), Nagyborzsnyó (kirakóv.), Nagykálló (Szabolcs m), Pacsa (Zala m), Szarvas Békés m, lóv.), Szászrégen (kirakóv.), Szentgyörgy (Zala m), Szilágycseh (kirakóv.), Tét (Győr m), Ungvár (havi állatv.), Nagyszalonta (Bihar m), Zetelaka (Udvarhely m, állatv.)

Pénteken, 20-án: Csenger (Szatmár m) Földeák (Csanád m, állatv.), Kecskemét (Pest m haviv.), Nagyszalonta (kirakóv.) Szarvas (Békés m, állatv.), Székelyhíd (kirakóv.), Taracköz (Ugocsa m), Veszprém (havi v.).

Szombaton, 21-én: Földeák (Csanád m. kirakóv.), Nyárádszereda (állatv.), Szarvas (kirakóv.).

Vasárnap, 22-én: Gyergyófalu (Csík m, állatv.), Szabadka (Bács m), Szőreg (Csanád m); Temerin (Bács m).

Hétfőn, 23-án: Alsószopor (kirakóv.), Békéscsaba (állatv.), Érsekujvár (állatv.), Halászi (Moson m), Ipolypásztó (Hont m).

Magpiac

A Magyar Magtenyésztési Rt., Budapest—Monor helijelentése. A heremagpiacon az érdeklődés előterében továbbra is a lóhere- és tavaszbükkönymag állott; mindkettőt elsősorban belföldi vetési célokra keresték. Ezenkívül baltacimmagban történt néhány eladás. A hüvelyespiacon babban és csillagfürtben volt némi forgalom. A gazdák részéről az érdeklődés tavaszi vetőmagvak iránt továbbra is igen élénk, különösen takarmányrépamagot keresik erősen, mivel e cikkből a készletek jelentősek, előreláthatólag az egész szükséglet kielégíthető lesz. — Hivatalos nyersáruárak per 100 kg ab feladóállomás: Köles, fehér, szürke, vörös, japán, Bpest 32.80. Fajdina 36.80. Kendermag, szokvány 80, magasnövésű belf. vetőmag 120. Mák, kék 155. Mustármag, fehér 165, fekete 105. Köménymag 390. Koriandermag 85. Borsó, Viktória, steril. 54, expressz steril. 46. Lencse, kisszemű steril. 51, középszemű steril. 61, nagyszemű steril. 71. Bab, fehér, szokvány, gyöngy 56. Lóheremag, nyers, arankás, 90%, Bpest 230. Lucernamag, nyers, arankás, 90%, Bpest 385. Baltacimmag, hámozatlan, 90%, Budapest 80. Biborheremag, 98% 150. Fehérheremag, 90% 2[illegible]. Komlóslucernamag, 95% 200. Svédheremag, 90% 300. Nyúlszapukamag, 88% 200. Somkórómag, 95% 150. Szarvaskerenmag, 92% 250 Muharmag, 95% 40. Szudánfűmag, 95% 5. Bükköny, 96%, szőszös 115, pannon 50, tavasz 40. Csillagfürt, 96%, édes 35, keserű 28. Tavaszi (homoki borsó, 94% 60. Őszi borsó (mezei), 94% 60. Szegesborsó, 95% 40. Cirokmag, 95%, seprőcirok 28, cukorcirok 40. Csibehúrmag, óriás, 95% 55, aprószemű 50. Gomborkamag, 96% 65. Csomósebir 200. Franciaperje 240. Olaszperje 200. Réticsenkesz 200. Rétikomócsin 220. Angolperje 240. Juhcsenkesz 300. Bétiperje 400. Tarackostippan 330. Ligetiperje 600. Tarajos cincor 410. Réti ecsetpázsit 400. Soványperje 420. Aranyzab 700. Magyar rozsnok 200. Tarackos vöröscsenkesz 270. Csicseriborsó 53. Takarmányrépamag 160. Tarlórépamag 200 pengő.

Terménytőzsde

A *budapesti terménytőzsde* magpiacán szombaton élénkebb volt a kínálat. — *Kötések: Lóheremag* 7 q 90 százalék 230.—, 12 q fehér bárcás 325.—, 300 q 90 százalék 230.—, 50 q alj 23.—, 100 q alj 20.—, 18 q alj 42.— bpesti paritás. *Fehérhere* 4 q minta szerint 200.— ab feladóáll.

Szoba – Ellátás

KÉT DOLGOZÓ ÚRILÁNY A XII. KERÜLETBEN SZERÉNY, BÚTOROZOTT **szobát keres**. Fery Oszkár-utca 24. Kitty állatszertár

Elegánsan berendezett szobát hallal, fürdőszob., telefonnal **keres úriasszony.** Címet kér **hétfőtől:** 184-506 telefonon. 17

KIADÓ elegánsan BÚTOROZOTT UTCAI SZOBA, két személynek, csakis ellátással, központi fűtés, fürdőszoba. Telefon 116-099. Csáky-u. 220

URILEÁNY állásban, keres világos bút. szobát telefonhasználattal úriháznál. Esetleg ellát. Lehet kétszemélyes. Szerb-u. 17. László pensió 7.

Elegánsan **bútorozott szobát** kül bejár., közp. fűt. fürdősz. nyiló, tel. használ. **KERES ÚRIEMBER.** IV—VII. kerületben azonnalra. Ajánl. a kiadóba „Sürgős 735" jel. 345

KIADÓ **szobáját bérbeadja** VIA. IV. Váci-utca 36. Tel.: 183-256.

KÉTÁGYAS, központi fűtésű vagy egymásbanyiló KÉT EGYÁGYAS **szobát keres** vidéki kereskedő telefonnal. Ajánlatok telefon: 426 030. 376

Szobák, lakások

BÚTOROZVA vagy ÜRESEN Via. IV., Váci-utca 36 Tel.: 183-256. 106

DISZTINGVÁLT ELFOG. BÍRÓ ÚRIHÖLGY KERES ELEGÁNSAN BÚT. SZOBÁT FÜRDŐ- ÉS TELEFONHASZNÁLATTAL. „Úriesiládnál" — **Tenzerhez**, Szervita-tér 8. 535

CSENDES, ÚRI HELYEN IDŐSEBB ÚRIASSZONY RÉSZÉRE BÚTOROZOTT SZOBA VAGY LAKRÉSZ KERESTETIK. Telefon. 186—145. 690

FÖLDBIRTOKOS belterületen csak nappalra fölépesőházi, elegáns FOGADÓSZOBÁT KERES. „Jószágigazgató 7705" jeligére Blockner J. hirdetőjébe, IV., Városház-u. 10. 645

Jazz-zongora- órákat ad, valamint kezdők oktatását is vállalja fiatalember. Levélértesítésre házhoz megy. P. S., Tnökölyút 95 földszint 8

Üzlethelyiség

BÚTORÜZLETNEK alkalmas **helyiséget keresek** Belvárosban. Magasan díjazom a közvetítést. Pulay, Petőfi Sándor-utca 3

Üzlethelyiséget keresek fő- vagy forgalmas útvonalon, költségmegtérítéssel, csokoládé gyári lerakat számára, megosztva is. „Minden áron 32" jeligére a kiadóba. LAKÓTÁRSAT KERESEK NEM ÁRJA TISZTVISELŐ SZEMÉLYÉBEN elegánsan bútorozott, nagy utcai albérleti szobámba. Jelige: „Otthon 781".

KERESÜNK bérbe nagyobb **üzlethelyiséget** vagy helyiségrészt szőrmeszakma részére raktárral, irodával, mielőbbi beköltözésre Belvárosban vagy Nyugati pu. környékén. Közvetítőt díjazunk. Ajánlatok „Szőrme" jeligére a kiadóba. 206

Üzlethelyiséget megosztva is keresek forgalmas helyen, Nagykörúton, Rákóczi-úton. Telefon: 222—733. 528

Nagy üzlethelyiség (udvari), Szabadság-tér közelében átadó. „Régi bérű 793" jeligére főkiadóba 421

Üzlethelyiség kiadó a nagyforgalmú Erzsébet királyné-úton, 77. sz. a. Tel.: 115-905. 670

Helyiségbérlet

Három szobából és előszobából álló IRODAHELYISÉGET KERESÜNK sürgősen V. kerületben. Lelépést fizetünk. Ajánlatokat ármegjelöléssel „Műszaki iroda 66" jeligére a kiadóhivatalba kérünk. 217

70 kilométernyire Budapesttől többezer vaggon befogadóképességű **száraz raktár** — megosztva is — iparvágánnyal főútvonalon KIADÓ. Érdeklődés 8—3-ig telefonon: 493-990.

LAKÁST, IRODÁT KERES, SZEREZ MINDEN ÁRBAN és méretben sürgősen **KERESEK ÁTADÓ ÜZLETET, ÜZEMNEK ÉS RAKTÁRNAK** alkalmas helyiségeket. Fellner Péter, Szent István-körút 30. Telefon 120-124

Raktárhelyiséget KERESÜNK legalább 100 négyzetméter területtel V., VI., VII., VIII. kerületben. Közvetítőt díjazunk. Részletes ajánlatokat „Áruraktár" jeligére Magyar Hirdető Iroda, VIII., Sándor-utca 7. kérünk.

Textilnegyedben UDVARI vagy UTCAI **helyiséget keresek** lehet albérlet is. KÖZVETÍTŐT JÓL DÍJAZOK. Telefon: 383-196. 255

Azonnalra keresünk száraz, nagy **raktárhelyiségeket** Ajánlatokat „Száraz" jeligére a Kunstädter Irodába, Budapest, Liszt Ferenc-tér 10. 284

IRODA elegánsan berendezve, közp. fűtéssel KIADÓ, Hollán-u. 28. II. 6. 349

Telepnek kiadó 900 m² udvar, Gizella-út 40. Telefon: 420-535. 354

Száraz raktárhelyiséget keresünk lehetőleg V., VI., XIII. kerületben. „Azonnal 767" jeligére kiadóba. 389

Kétszobás iroda pesti Margithídfőnél, telefonnal, írógéppel, íróasztalokkal, irat- és pénzszekrénnyel, utcai földszinti lakásban AZONNAL KIADÓ. „Kifogástalan 5655" kiadóba. 384

Helyiséget keresek belterületen cipőüzemnek, 50 m². Telefon: 421-116. 450

Egyszobás irodahelyiséget telefonhasználattal azonnalra keresek „IV. v. V. ker.-ben" jel.-re a kiadóba

Épületfaraktárnak telephelyet 1000—2000 négyszögöl, Buda, Bpest területén bérletre keresek. „Egészben v. részben berendezettek előnyben" jeligére. 411

Átvennék 1 üres szobát I. em.-ig v. 2—3-szobás lakást berendezéssel, egyrészét műhely céljára, csakis Belvárosban. „Csendes műhely" jeligére TENZERHEZ, Szervita-tér 8. 96

Helyiséget keresek AZONNALRA ÜZEM RÉSZÉRE lehetőleg az V. kerületben kb 400 négyzetméter, lehet szuterén is. Közvetítők kizárva. Telefon: 493-778 395

KERESEK csendes KÉZIÜZEM RÉSZÉRE nagyobb FÖLDSZINTI vagy száraz, világos **pincehelyiséget.** esetleg albérletként lehet. Közvetítőt díjazok. „Papír". Kiadóba 508

Faipari üzem részére BUDAPESTEN, VAGY KÖRNYÉKEN **helyiséget keresek** Ajánlatokat „Nagyobb" jeligére Singer Hirdetőirodába, Wesselényi-u. 35.

Tőzsde környékén 3—4 szobás **irodahelyiséget keresünk,** lehetőleg telefonnal. II. emeletig. „Minden költséget térítünk" jeligére Balogh hirdetőbe, Szent István-körút 9. 439

Cipőüzemnek MEGFELELŐ MŰHELYT „KERESEK".

Kiadó NAGY **szuterénhelyiség** raktárcélra. Árpád fejedelem útja 12. Margit hídtól 2 perc.

Sipos Sajó

ipární

Est. 1928

Die Seeretention, sowie das Wi

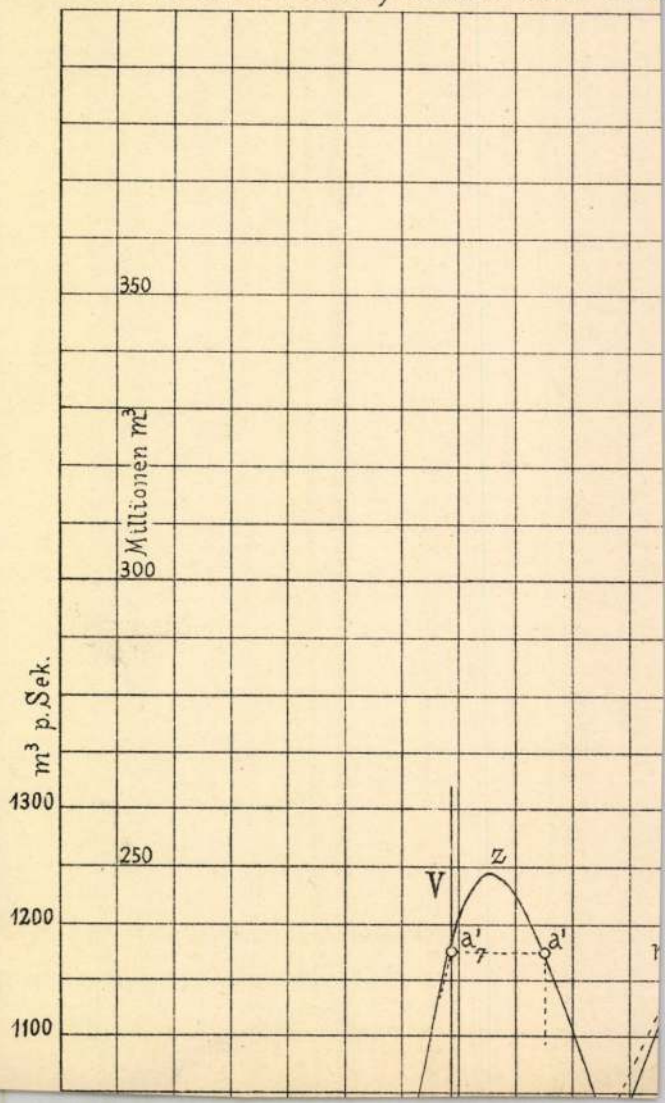

Sipos Lajos iparművész
falfestőminta gyára
Budapest, VIII., Vig-u. 9. Tel.: 3-44-33

Sipos Lajos

Építőmunka
1934. 3. sz
hirdetés

Sepos Lajos

festő

1914–18

Éimisk 1930

88. l.

MŰRMI ÉKEK ORSZ. GOS BIZOTTSÁGA
Érk.: ..... év ..... hó ..... n.
..... szám.

203/1931.

Tekintetes

N a g r a n d M

épitőmester-müve

Budapest Székesfőváro

...t a Budap

M.D.K.

Sipos Károl, szürszabóm.

Ismeretlen szürszabó ifjú társaság cserépkorsója. Feliratból: "...Sipos Károl öreg Dékány...1845." Wolf Sándor gyüjt. Kismarton. Lsz26908. Függelék: 67. 197.o.

Nagybákay Péter: Veszprémi és Veszprémmegyei céhkorsók. 139.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém. 1965

SIPOS Károly asztalos

Szabadka, Városháza, első emeleti padok

MARTINOVIC-CVIJIN, Kata: Komor Marcell és Jakab Dezső szabadkai munkássága. = Pavilon, 5. 1991 50.p.

MDK

Sipps Lajos

vallás éd közokt.min., államsegély 8o kor

Éimisk 1914-15. 83-84 l.

MDK

Sipos Lajos

falfestő minták

Györgyi Kálmán: A keleti vízér iparművészete. Magy. Iparművészet 1921. 35-38 l.

Sípos Lajos

Kultuszminiszteri 80

k. államsegély

Eimisk 1914–15

83. l.

ményes és oly olcsó volt, hogy az az
új mató-dus (fényhép) sok ellensé-
ge dacára is az előkelő és polgári
körökben egyszerűt kiszorította a
litográfiát. Ugyanígy volt a kö-
nyomatos reprodukciókkal, amit
szintén elsősorban a fényképezés, vagy
valamely ezzel kapcsolatos sokszo-
rosítási eljárás idézett elő, bar a
fényhép reprodukciók nem mulják

Sipos Lajos

Sipos Lajos iparművész, falfestő-mintaüzem, VIII. Víg-u. 9.
134-433

Bptávb 1940 szept.

város polgármestere

Budapest székes... polgármestori ... (Ügyosztály • Budapest székes... Üvelődési) Ügyosztály

BUDAPEST 934-OKT.26.-N3 T.F.b.

Szvz. Bizossájánál

Bp

VI. Arena út Szépmüvészeti Muzeum.

...s. sz. mintája — 6054

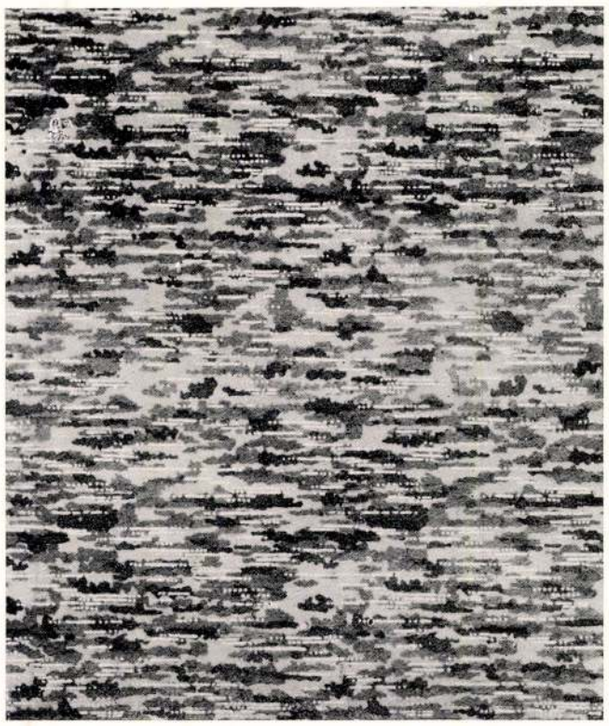

Sárga tónusok, fehér erezéssel. Nagy felületen nyugodt, kellemesen meleg hatású.

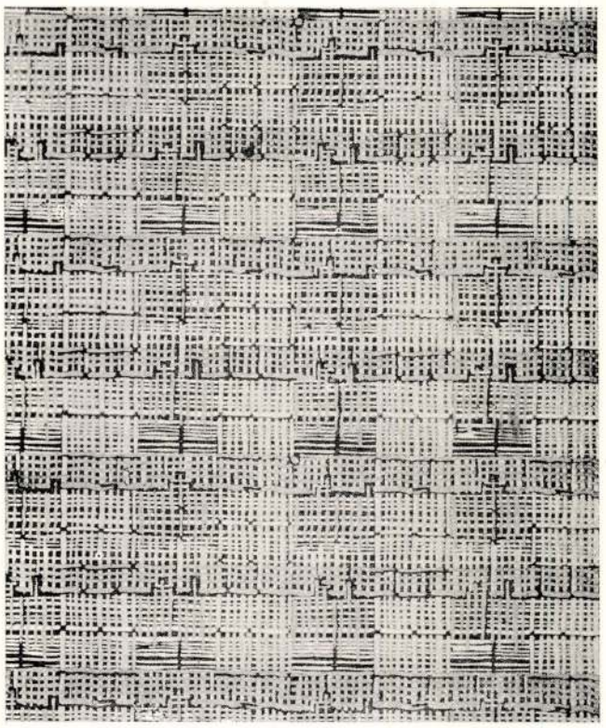

Tompa sárgásbarna, szürke falfestés, melynek mintázata szövetszerű. A szűk tónusárnyalatokkal semleges felületet ad, mely a bútorokat kiemeli.

SIPOS LAJOS IPARMŰVÉSZ FALFESTŐ MINTÁI.

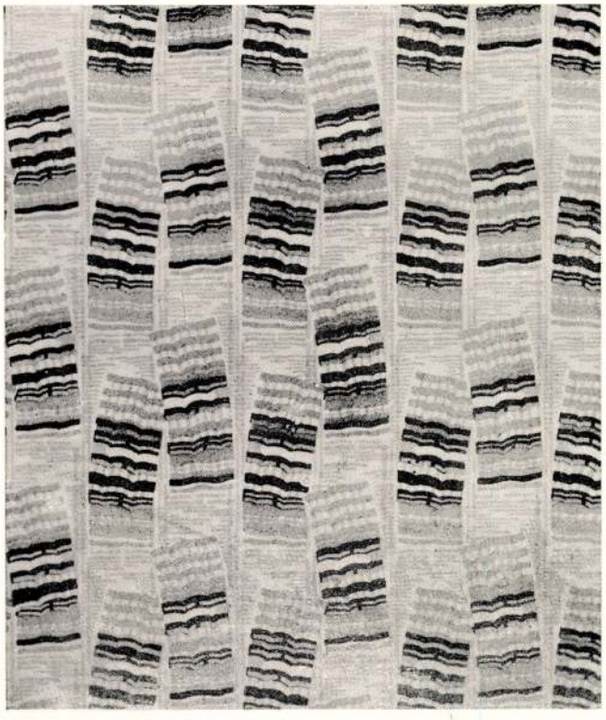

Valamivel élénkebb hatású, mozgalmasabb mintázat, mely egyazon szín árnyalataival van festve. Nagy felületen hullámosan lefutó függőleges mozgásával jó háttér az egyszerű formákba zárt bútoroknak. Foto Seidner Zoltán.

Építőművész 1934. 3-4.

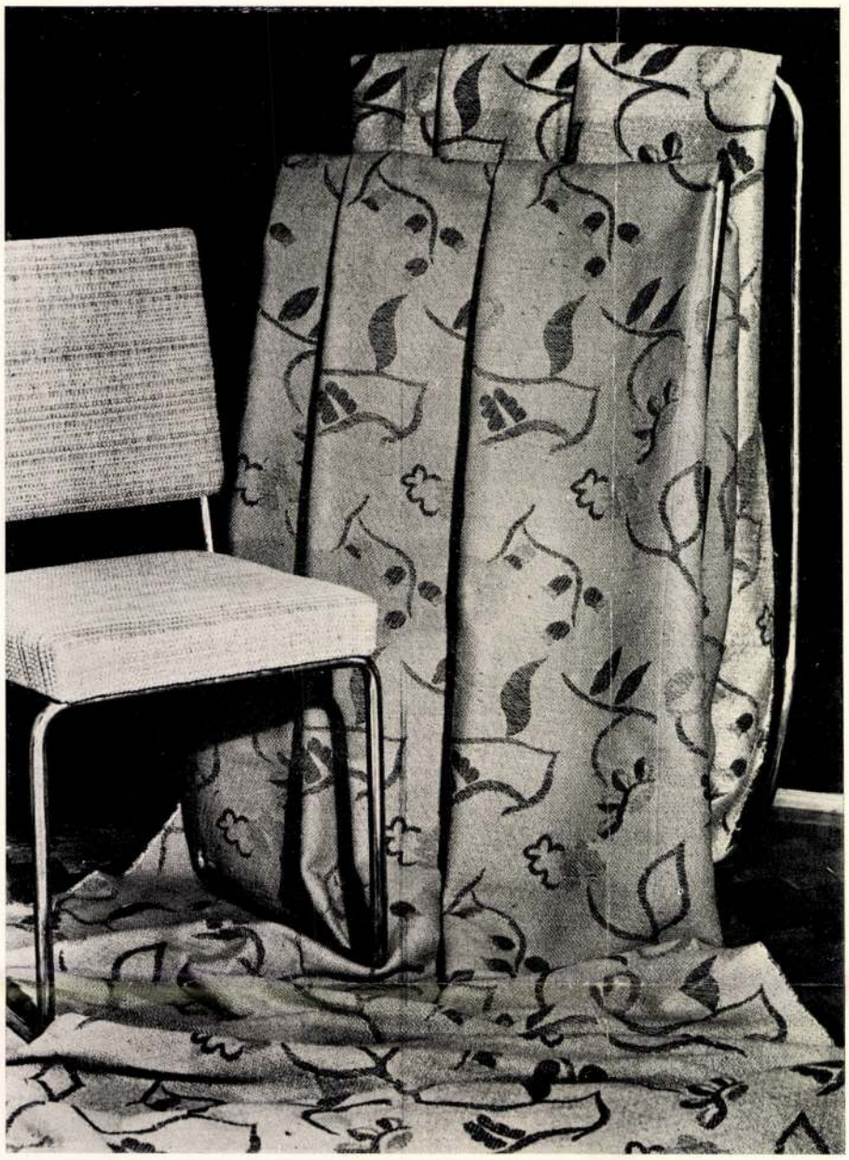

Foto Laub Juci.

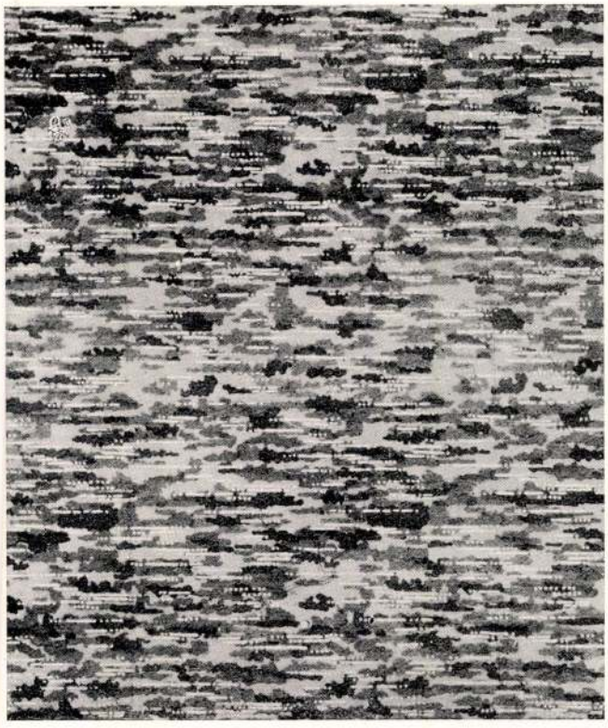

Sárga tónusok, fehér erezéssel. Nagy felületen nyugodt, kellemesen meleg hatású.

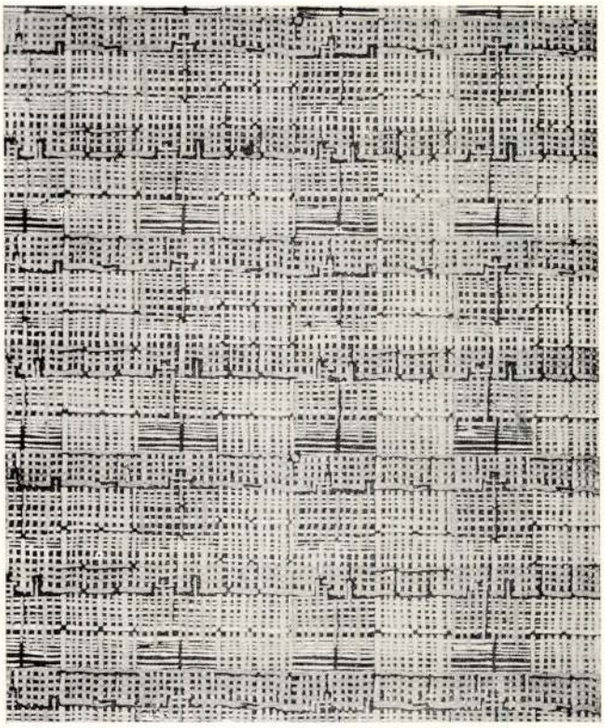

Tompa sárgásbarna, szürke falfestés, melynek mintázata szövetszerű. A szűk tónusárnyalatokkal semleges felületet ad, mely a bútorokat kiemeli.

SIPOS LAJOS IPARMŰVÉSZ FALFESTŐ MINTÁI.

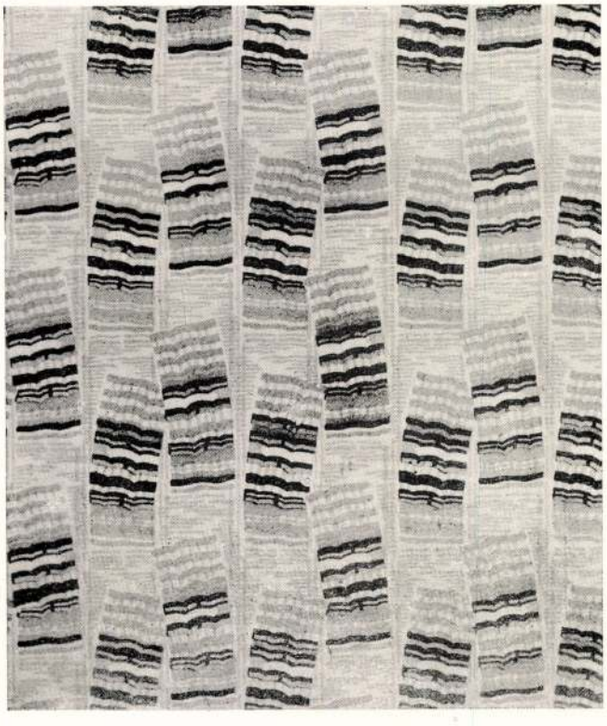

Valamivel élénkebb hatású, mozgalmasabb mintázat, mely egyazon szín árnyalataival van festve. Nagy felületen hullámosan lefutó függőleges mozgásával jó háttér az egyszerű formákba zárt bútoroknak. Foto Seidner Zoltán.

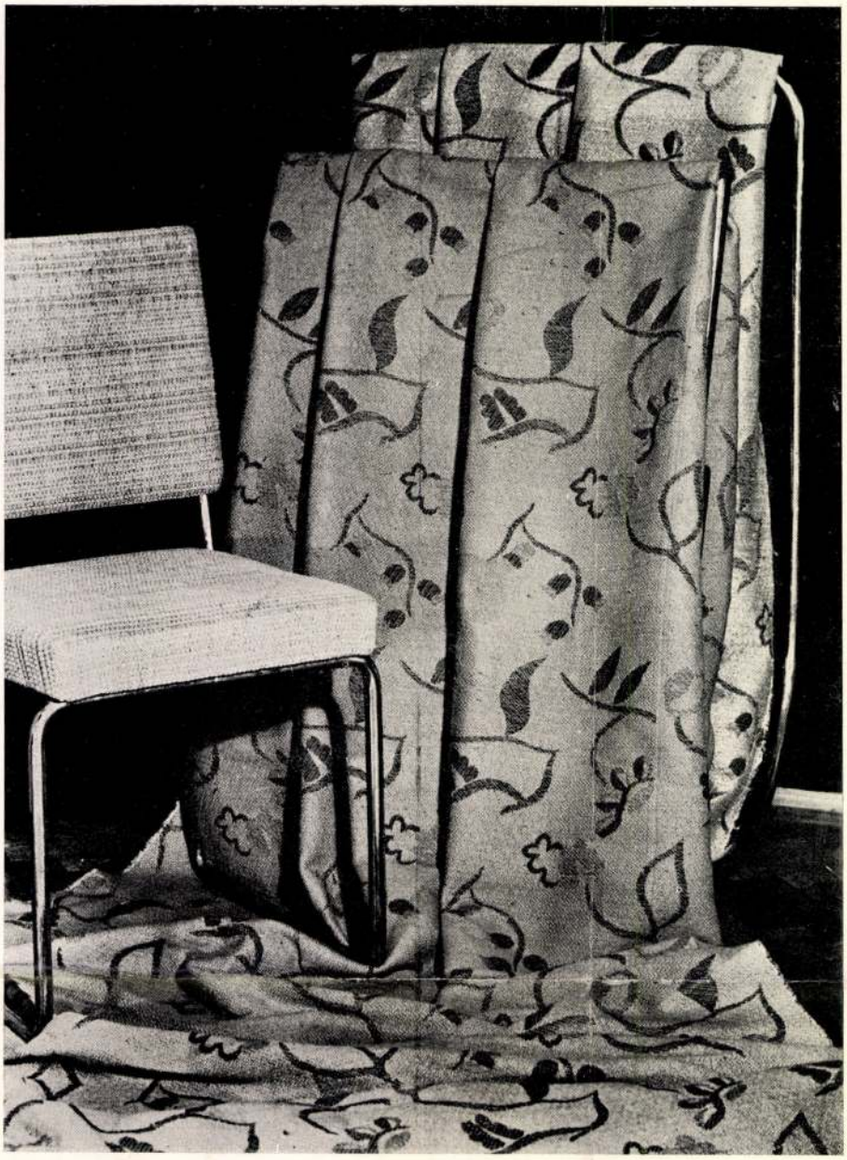

Foto Laub Juci.

MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Sipos László, festőművész

MŰVÉSZET

1984 MÁR, 44-old.

Sipos László művészetéről

„Mágus I." olaj, vászon,
145 x 110 cm.

1

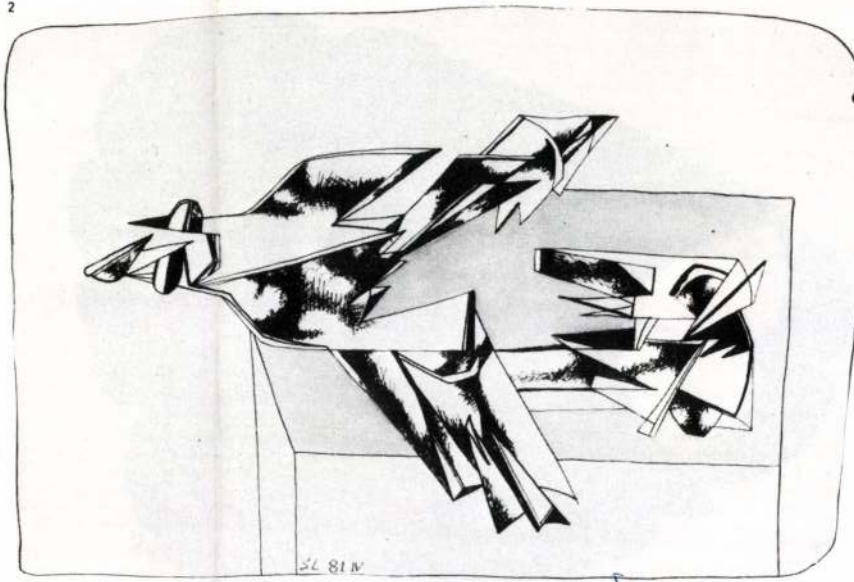

Sipos László festőművész
„Ükenotbalaset", 34×50 cm, 1981.

Művészet, 1984. márc. 44.-old.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Sipos P. László, grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 NOV 17

1021

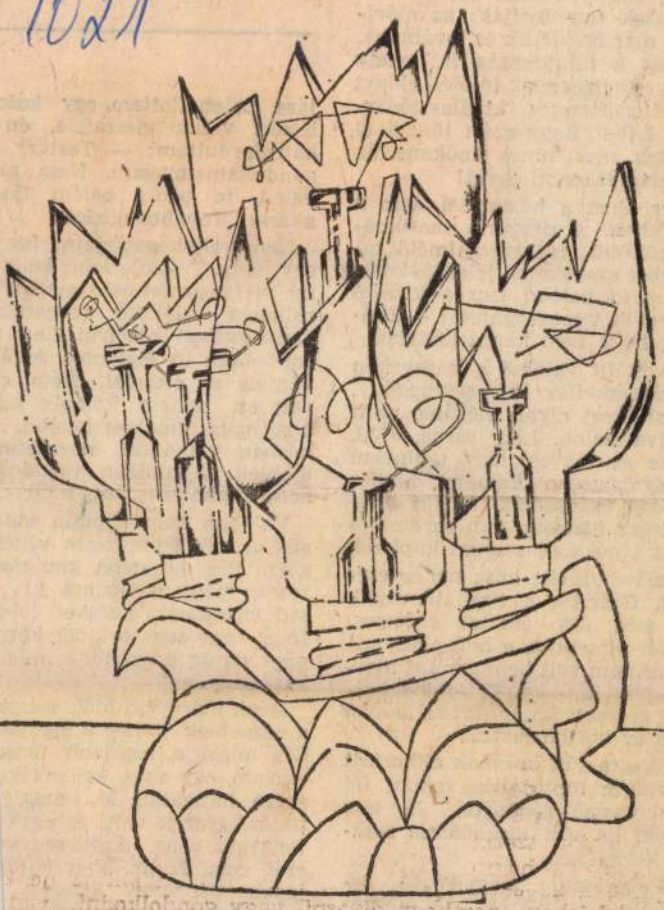

Sipos P. László rajza

ok nélkül, mert a tú
ige. De cselekvő va
Biológusok úgy tart
lágban már öröklődik
lődik az a tulajdon
csupán egy tízezrelék
ad a természetes
nál... Lehet, hogy a
nemzetek, mert ninc
Kell tehát szerezni e

Nincs. Sem a házi
cipőboltban. A drog
ban külföldi tyúksz
paszokból szerzett be jelentős készletet, majd bolond lesz a kiváltó okok egyikét megszüntetni — tudniillik, hogy nem kapni kanalat.

De volt itt valahol a környéken egy cipészkellék kiskereskedő... Van is! Most olyan elegáns, mint egy divatszalon. Lila, sárga, zöld, hamvas és fényes, lágy tapintású és golyóbiztosan kemény bőrök; aranyszín csatocskák, férfias pántok. Egész biztosan van sarkantyú is, hisz cipőkanál szintén kapható.

Ez a bolt túlélt húsz nehéz esztendőt. Gazdája a tizenkilencedik után még úgy érezte: érdemes. Ezerszer elmentem a bolt előtt, mikor más nem volt benne, mint nyírfa szeg és kaptafa. Fél tábla balkézről szerzett talpbőrért az időben három év börtön járt...

Késő este jött hozzánk akkortájt egy vidéki mezőgazda rokon, fél méter vastag gépszíjjal. Jó lesz talpnak, ha van megbízható suszter a környéken.

— Feltétlenül megbízható legyen! Ha a bőrről kérdez: találtátok valahol.

— És veletek, mi van? — faggattuk távoli atyánkfiát.

Nem voltak papírjaim, így e
egy ideig. Tovább, mint kellett
na, mert egyszer csak megint c
ruhában találtam magam..
vizsgálatiban két nap alatt v
gondoltam az életemet. Aztán
vágtam az ereimet. Nem cir
volt ez, hanem komoly szár
hogy nem csinálom tovább. A
házban valamiért megszerett
többiek. Állandóan mondoga
nem kaphatsz sokat, kibírod!

Valóban nem kaptam soka
adásul egy építkezésre vittek
gozni Pest közelébe, ami nen
rossz, mégsem bírtam ki...
sodmagammal kereket old
Hiszi vagy sem, a tábor körn
négy napig kószáltunk, miel
kaptak volna.

Azok már jobb idők voltak
a régebbiek. Mikor a legújab
kés miatt a legújabb tárgy
vártam, egy okos, embersége
mozó hallgatott ki hetekig
parasztgyerek volt, és egyk
tonaszökevény. Azóta sem v
emberem. Tudta, hogy élítél
igyekezett, hogy keveset
és terveket csinált: mit teg
szabadulok. Nem értettem
hez, és ha elgondoltam, h
ember sem volt az országb

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRADÓ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-746, 340-726

Sipos László, festő- és grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 OKT 14

1021

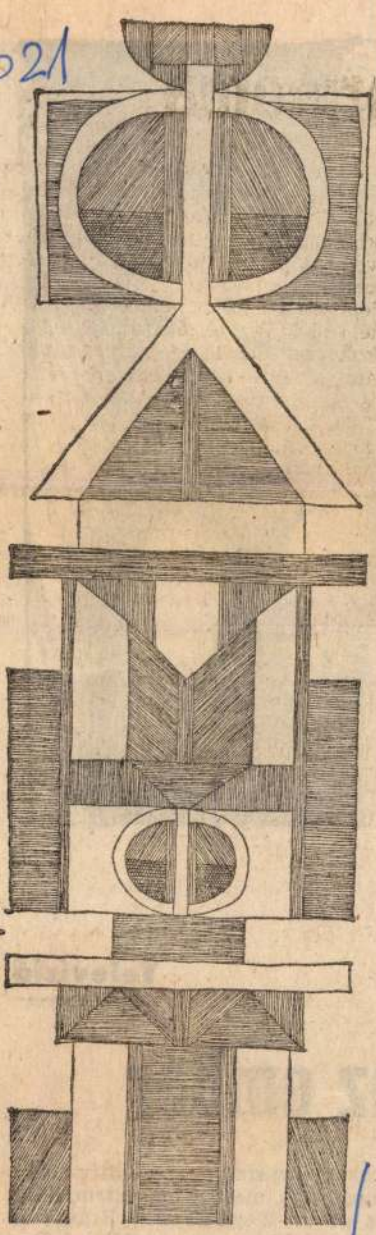

Sipos László rajza

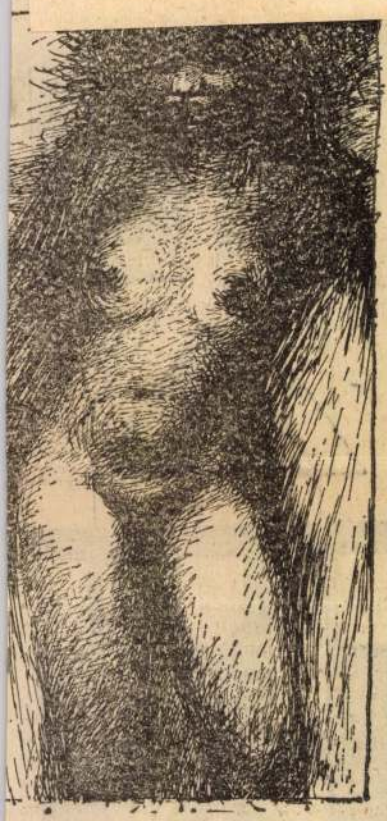

Televízió

az ember

meknél bosszantó az auditív szabványosítás, mert hiába tudom, hogy ez az úr Wernher von Braun, ez Salvador Dali, ez meg Michel Butor, ha mind ugyanazon a bikkfahangon társalkodik.)

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Sipos László festő- és grafikusművészről.

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 AUG 26

1021

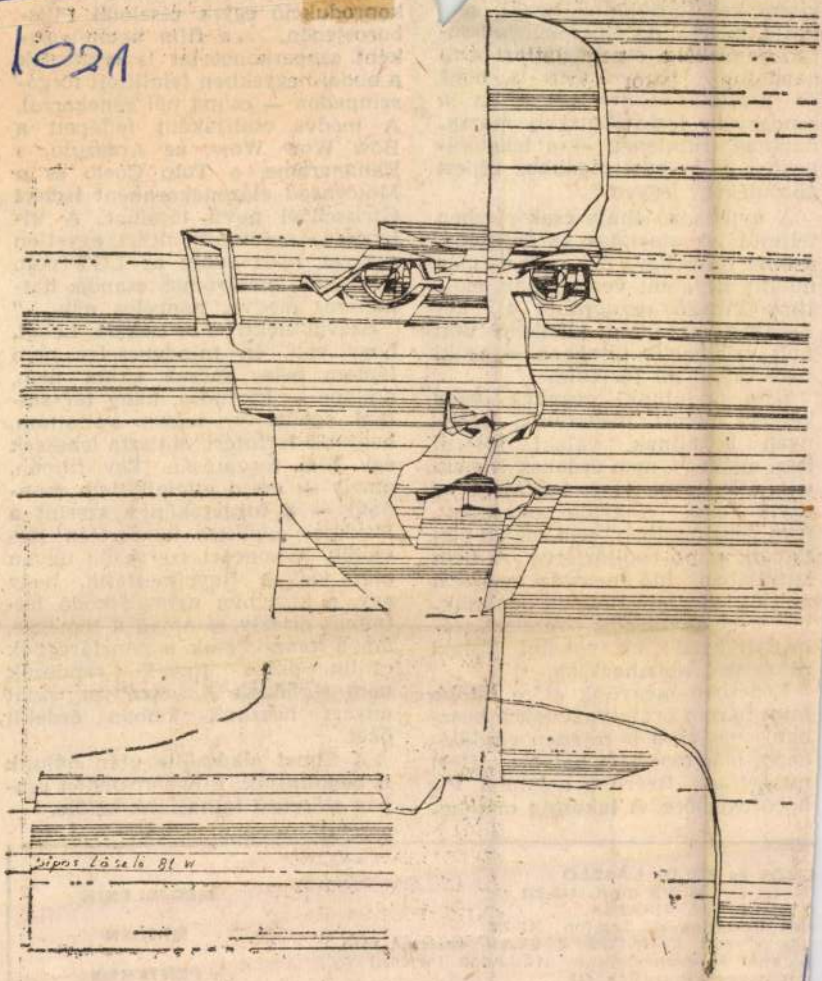

Sipos László rajza

1983. AUGUSZTUS 26.

házatele. Néhány száz méter u[illegible] vissza kell fordulnunk, senki [illegible] tudja, miért. „Az előkészülete[illegible] rán nemcsak a rend fenntartására gondoltunk, hanem arra is, hogy az utaztatás — amelyet sokan a rendezvény legkritikusabb mozzanatának tekintenek — a lehetőségekhez és az adottságokhoz képest gördülékeny legyen."

A nyilatkozó óhaja csak részben teljesül: az utaztatás gördülékeny, a busz nem. Egy óra múlva még mindig ugyanott veszteglünk, előttünk villogó rendőrautó áll keresztben, az úton, időnként utat nyit valamelyik társának — senki nem tudja, mi történik.

Újra indulunk, megyünk vagy kétszáz métert, megállunk. Néhányan leszállnak, valaki rosszul lesz, mindegy, nem érdekes. Nekem van ülőhelyem, igaz, karfájára az egyik Pokol Angyala telepedett, így, „félig civilben" sem sokkal biztatóbb, mint beöltöztetve. A busz hátuljában ülő, nemrég amerikai zászlót lobogtató fiatalok unalmukban a cigánymentes övezetről szóló dalt kezdik el énekelni. Valaki rájuk szól, abbahagyják.

Lépésben megyünk előre, több mint három órája vagyunk a buszban, továbbra is minden gördülékeny, már csaknem hatszáz métert megtettünk. Beérünk a faluba. Pilisborosjenőre. A lakosság már he-

Motorhead előzenekarakent ismert Girlsschool nevű társulat. A kilencórás mammutkoncert egyetlen magyar résztvevője az LGT volt. Tűzijáték, elektromos csapda, hatméteres medve, páncélos nők..."

Szóval elektromos csapda. Lehet, hogy volt, én mindenesetre nem léptem bele, hacsak akkor nem, amikor — ki tudja, hány társammal együtt — jegyet váltottam, hogy 180 forintért statiszta lehessek egy film forgatásán. Egy filmén, amely — majd elfelejtettem mondani — a forgatókönyv szerint a Predator együttes koncertjén játszódik. A koncert szervezőit ugyan már jóelőre figyelmeztetik, hogy egy, a közelben garázdálkodó hatalmas grizzly rátámad a tömegre, ám a kapzsi, csak a pénztárgépek csillingelésére figyelő rendezők nem törődnek a veszéllyel, saját anyagi hasznuk jobban érdekli őket.

A filmet elkészülte után nálunk is bemutatják. Pilisborosjenőn csupán előzetest láthattunk belőle.

LMOS és ZÖLDI LÁSZLÓ
28 310-929 16 óra után: 113-221
1 KÜLDÜNK VISSZA!
1906 Postafiók 223 Telefon: 221-285
lős vezető: CSÖNDES ZOLTÁN vezérigazgató.
alóknál és kézbesítőknél Külföldön terjeszti
Budapest Postafiók 149
rint egész évre 288 forint.

MEGJELENIK
MINDEN
PENTEKEN
16 OLDALON

Sipos László, festőművész

3 Sipos László: Csángó madonna, olaj, vászon, 90x70 cm (fotók Sipos L.)

3

Művészet, 1984. márc. 45.-ld.

Népművészeti kultúra és moderr

1

2

Hogy e két – egymással látszólag oly kevéssé összefüggő – jelenség: a népművészeti kultúra és a modern urbanizáció közötti kölcsönhatások rendszerét kitapinthassuk, mindenekelőtt e két jelenség tartalmát kell tisztáznunk. Népművészeti kultúrán és annak egyik megnyilvánulásán – a népművészeten – nem csupán a hagyományos népművészeti háziiparok vagy egyes mesterek tevékenységét értjük, nem is muzeális értékek gyűjteményeit vagy a díszítő formák forrását. Abban a téma-

Sipos László, grafikus

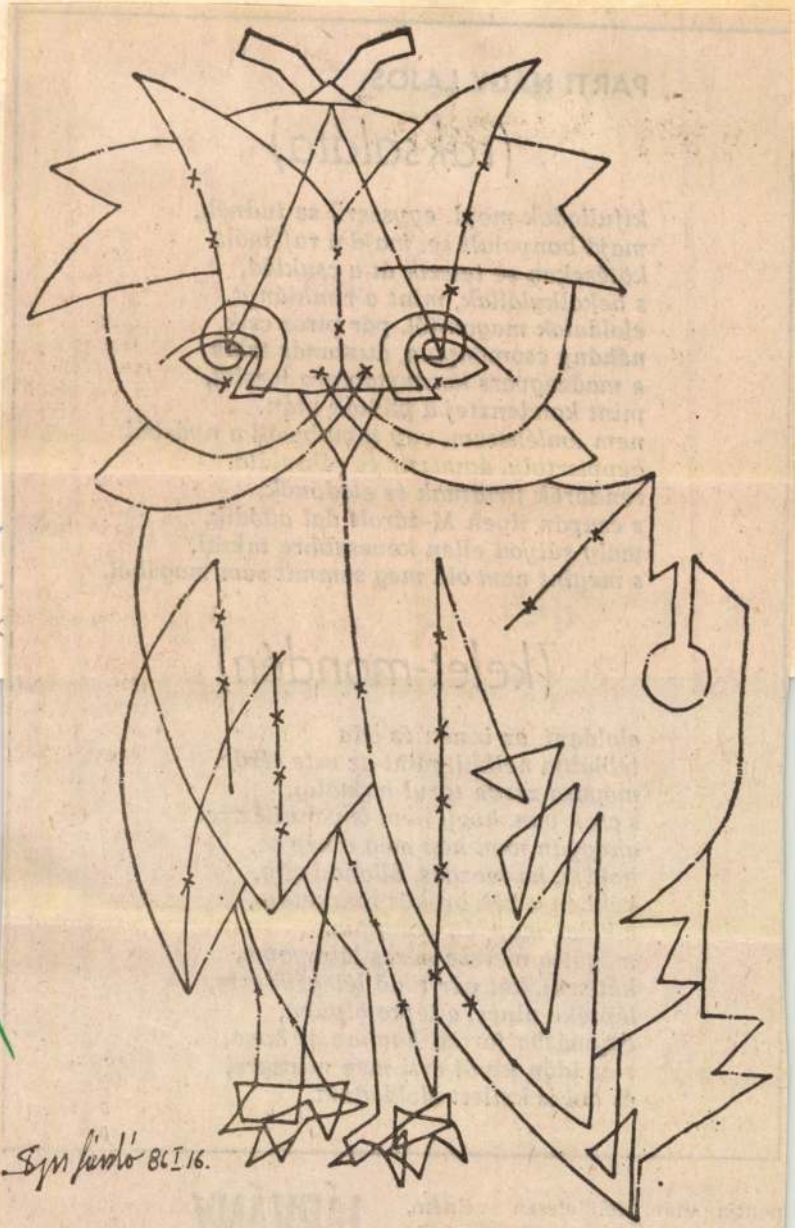

Sipos László: Bagoly

Sipos Lá

Élet é

10

XXX/40

eloldani. az innen és oda
téblábja nélkül, mint az este térde,
magára zárva tárul hajnalig,
s csak van. hogy nem is venni észre.
ahogyan nem kép még e kép se,
holdja, ha mozgás, állandó alig,
kékben a kék örökös reszketése,
e kelet-mondén paranoia.
mögötte messze véres lábnyoma,
két száj, két pár tüdő lélegzik érte,
léptéke nincs, a lépte ölpuha,
egymásba forrad honnan és hova,
s az időn kívül érti meg mivégre,
és hol is kellett eloldódnia.

pontja után felületesen vélném, hanem kizárólag a harmadik pont szerinti „összetételében egységes" értelmezés az irányadó.

Ha az értelem mégis megáll a

JÁRVÁNY

Négyéves kisfiammal szoron-

Sipos László, grafikus

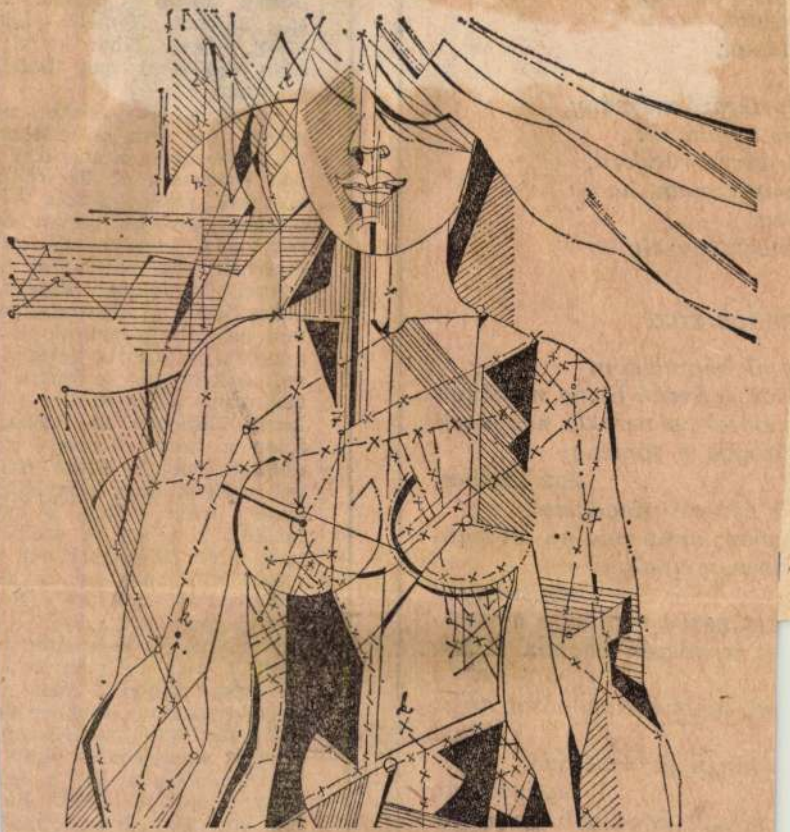

Sipos László rajza

Sipos L

Élet é

16.

XXX/5

k is, hiszen nagyon félnek

út sehová nem vezet, te is
látod
ródnak az örvénylő
léghuzatban
társak, vonulnak lázadozva
másik, szótlanul adsz nekik
ldódik mégis a szorongásod

távonalon élt Rippl-Rónai
zsef, a már és még hatá
s furcsa módon a mai n
ilyen maradtam lélekben é
ezért szeretem Rippl-Rónai
tészetét mindörökké. Rippl
nai mosolyogva ült a Ró
hegy tetején, s közben Pá
ban volt. Pestről és örökké
zek partjára vágyom, hegy
lakba, szívem szakad m
napfényes délutánokért, m

Sipos László

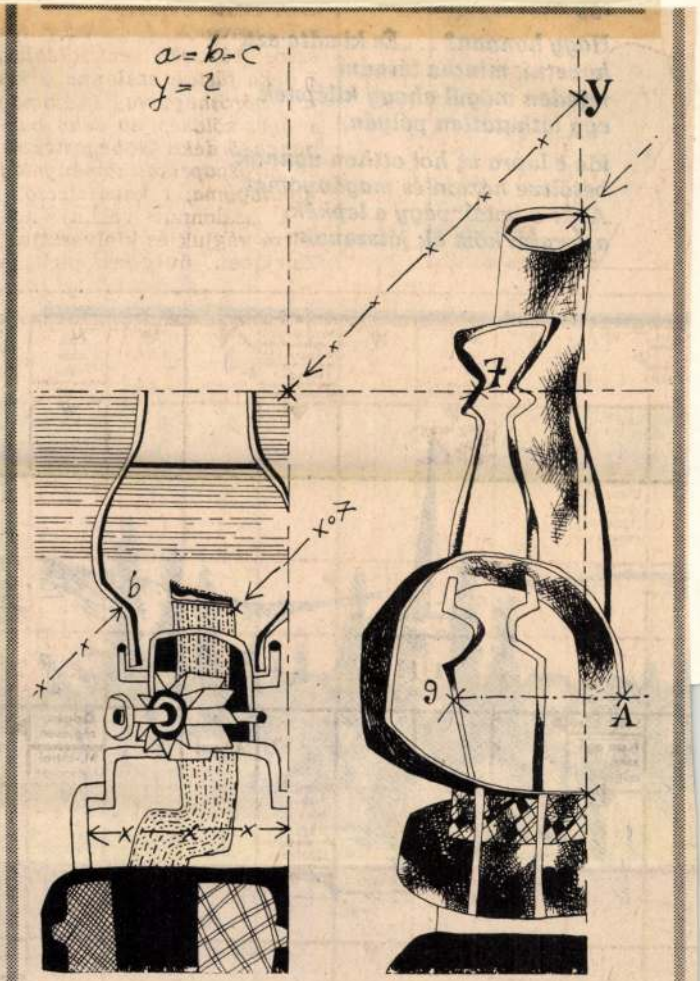

Sipos László **LÁMPAANATÓMIA**

Veszprém
1986. II. 1.

BUDAKALÁSZ

Sipos László, grafikus

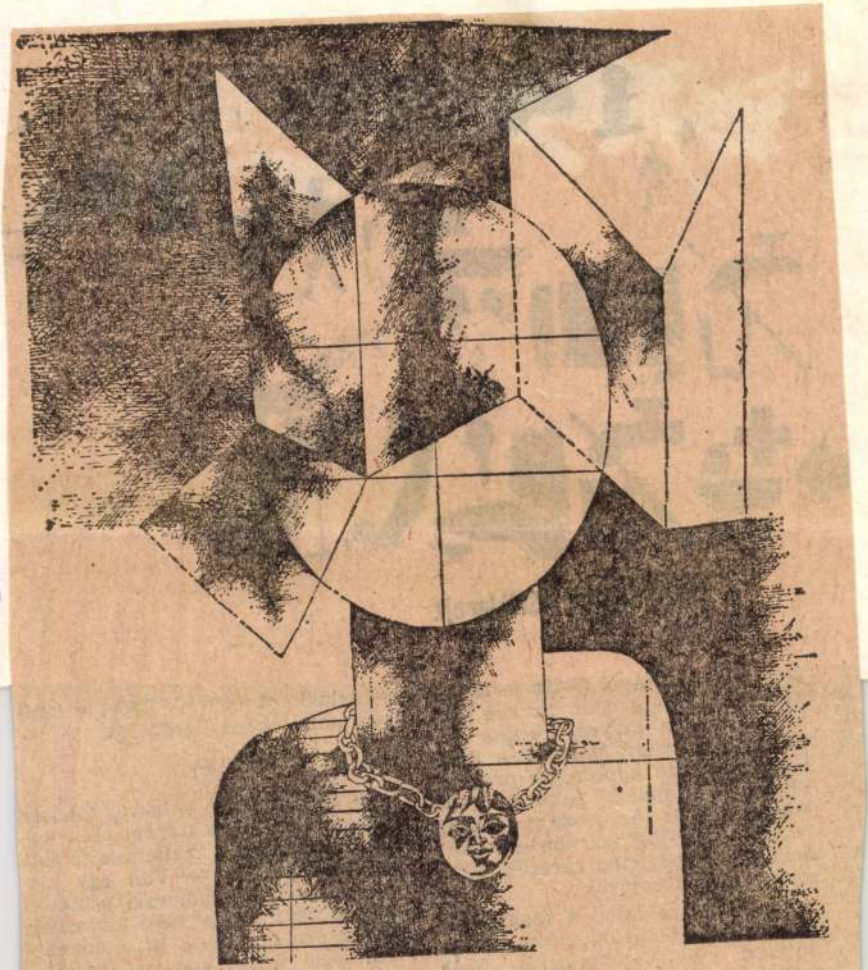

Sipos László: Tibeti apáca

Sipos

Élet

15

XXX/50

következőt. — Engem tíz éve állítottak erre a helyre. Persze, irodista létszámban vagyok, a fizetésemet onnan kapom, de presszózok érte. Naponta sokszor 2-300 adagot főzök. Az irodában heten vannak, közéjük már be sem férnék. Itt meg szépen keresek, ezért szombaton is bejövök.

Mögöttünk a falon a magyar és lengyel nyelvű hirdetőtábla: kirándulások készült fényképek, focimeccsek időpontjai, ebédbefizetés és könyvismertető: „A halálra

szeretnék rá építeni. Ezért a tanítás után lemezt darabolok.

★

— Nekem nem telekre, faházra kell a pénz, csak szénre, meg kajára — mondja a mellette álló fiatal szakmunkás. — Van egy kislányunk, és két hónapja született meg a fiam, habár nem terveztük. Én 12 éve dolgozom itt, a keresetem 8000 forint havonta. Ahhoz, hogy négyesben közepesen megéljünk, kell még 4-500 forint. Én

Sipos László

festő

1910–12

Eimisk 1930

88. l.

M. 266./1931.

" című mü terjedelmét és kinyomtatási

isztelettel közölni.

nd betüs szedés 11-pontra
ígu 46 kg-os pehelykönnyü

háromféle aláírással,
-os münyomó papiroson a

betüs szedés 9-pontra
ti pehelykönnyü papiroson

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KORUNK

1970 71

1021

Sipos László

Sipos László:
Állapotos nő

a leszerelték vagy szabadságosok, a kerekmellű lán
csak a szabad ég sátora feszül — ők nem igényesek

Falun szervezni csak egyként lehet: önfeláldo
rító példamutatással. A falusi sors, helyhezkötötts
dombok és emelkedő hegyek vagy a végtelen pu
mogó lehetőségek szívós, kitartó tágításával. Minda
ben tartásával, amit a falusi fiatalok jelen pillar
nyelnek. Igazi nevelő, vezető értően építhet erre a
jon, hogy megsüvegelje — és a fiatalok akkor biztosan mellette s az általa
viselt szerv mellett állnak. Aki meghallgatja őket, teret ad vágyaiknak, az az övék.

Vajon mi az ötlet, mire *elvben* a szervezett fiatalok élete, munkája, sajátos világa épül? Számtalanszor próbáltam megfogalmazni magamnak s másoknak, de megnyugtatóan, hajlékony, félreérthetetlen mondatba öntve még nem sikerült. Ehelyett most megkísérlem felidézni mindazt, ami e fogalomról eszembe jut...

...Ötlet a kényszermentes, önmagát létrehozó gondolat, melynek semmi rokonsága fényes íróasztalú irodák pállott, dohányfüsttől fanyar szagával... Ötlet a lélek vágyára formát találó ember elszabaduló szava, melynek áttételei az igaz tettek fogaskerekeit döccentik előre... Ötlet a romantikát korbácsoló, fiatalos bohóság, a nekigyürkőző lendület, a szabad jókedv és bánat... Ötlet a soha-nem-látottat, soha-nem-hallottat ostromló vágy, az ismeretlen utak hívó kényszere, ötlet a bármely gúzsbakötést akár enyhén felrúgó „próbáljuk meg másként is" játékos kívánalmisága... Ötlet a nehézségeknek fittyet hányó kamaszbravúr és ötlet a közöny kapuit döngető, lehetőségeken belüli követelőzés... Ötlet a pillanat szükségszerűségének fölismerése, s ötlet, ötlet, ötlet...

...És már csak a szervezésen múlik minden: azon a cselekvésen, amelyet nem néhány egyénnek kell elvégeznie a fiatalok helyett, hanem maguknak a fiataloknak. Sodró lendületük mellé csapódni, velük betetőzni az ötletet — ez az igazi taktika.

Ismerjük-e ifjúságunk? Az ország katasztrófája, a ránkszakadó s azóta is nyomait ránknehezítő árvíz újra és újra felszínre dobta a kérdést. S mire válaszolhattunk volna, mire szervezhettünk volna, óvatosan, körültekintően, minden mozzanatot latolgatva, ahogy szokás, a fiatalok cselekedtek: egyetemisták és munkások, diákok és parasztfiatalok. A képzeletbeli téren kavargó millióarcú és gondolatú tömeg a veszély, a próba idején megszervezte magát, legyűrte a megfoghatatlant:

MIK

Sipos László

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1968 szept.24.

Ügyiratszám:

Ügyintézőnk:

Budapest, 196 _____

ORSZÁGOS TERMÉSZ
BUDAPEST, V., E
TELEFON

4081 66. - FNYV. 9. t. - (N)

Sipos László

Járási Kórház, Karcag. /Jánossy György, Hrecska József építészek, Fehérváry Sándor belsőépitész, Sipos László kertterv./ - Ism: Borosnyay Pál, Müszaki Tervezés, 1968.5.sz. 17-21.l. - Városy Péter, Magyar Épitőművészet, 1968. 3.sz.31-34. l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz.149.182. l. 155. l.

Sipos László

Csikszentmihályi Róbert szobrászművész és Sipos László festőművész kiállitása. Bp, Eötvös Kollégium. - Ism.: Pest Megyei Hirlap, 1967.ápr.3. - Bauer Jenő, Művészet, 1967.8.évf.6.sz.38-39.l. - Perneczky Géza, Magyar Nemzet, 1967.márc.25.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört.Írt. 1970.1.sz. 68-107. l./

89. l.

Sipos László

Rajz

Kormuk

974 - 884-oldal

Sipos László

"Hétköznapi reklámok" cimmel a lap bemutatja a müvész -plakátokat utánzó- müvét.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. okt. 27.
XVII. évf. 43. sz. 15. lap.

Sipos László

"Csángó madonna" cimmel a lap bemutatja a müvész rajzát a cimlapon.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. okt. 13.
XVII. évf. 41. sz. cimlap.

Sipos László festménye

Csángó Madonna

Vigilia 74/9 hátsó boritó

Sipos Károly

Magdolna (ffb)

A Hét, 1973. aug. 31. 4. cf. 35m. 16p.

Sipos László

Albany (fotó)

A Hét, 1973. aug. 31. 4. old. 35m. 4p.

Sipos Károly

Anya ajándékával (foto)

A Hét, 1973. aug. 31. 4. elf. 35 m. 1 p.

Sipos László

Mágus 1. (fotó)

A Hét, 1973. aug. 31. 4. ef. 35 n. 12 p.

Sipos László

Ady (fotó)

A Hét, 1973. aug. 31. 4. evf. 35 sz. 6 p.

Sipos László

Mágus II. (fotó)

A Het, 1973. aug. 31. 4. evf. 35 sz. 17 p.

Sipos László

Május (grafika)

A Het, 1974. máj. 3. 5. erf. 18sz. 1p.

Sipos László

A mítosz (grafika)

Kossuth, 1972. nov. 31. évf. 11 sz. 165 tp.

Sipos László

Grafika

Korunk, 1972. nov. 31. évf. 11 sz. borítólap.

Sipos László

Mágus (grafika)

Kossuth, 1972. nov. 31. erf. 11 r. 1632/3.

Sipos László

Rajz

Konvoc, 1974. júl. 33. évf. 7 sz. 884 p.

Sipos László

Csángó madonna (6. fotó)

Konunk, 1974. máj. 33. évf. 5 sz. 676-677 p.

Sipos László

A Fiatalok biennáléján részt vett művével.

Konvek, 1974. máj. 33. evf. 5 sz. 678 p.

Sipos László

A Konunk szerkesztőségében 1974-ben mutatta be dajkáprat.

Konunk, 1974. máj. 33. évf. 5 sz. utolsó borítólap.

Sipos László

Grafika.

Konvex, 1974. ápr. 33. elf. 4sz. 610p.

Sipos-testvérek

Említve (hírjelzés)

Zalai Hírlap, Zalaegerszeg

1970. máj. 19.

MDK.

Sipos László

Kiállitási kritika

Pestmegyei Hirlap 1967 ápr.3.

Sipos László

Miskolci MÁV Rendelőintézet. /ifj. Péteri István építész, Halmagyi István szobrász, Sipos László kertterv.ező/ - Magyar Építőipar, 1966. 15. évf. 1.sz. 24-25. l.

Az 1966.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája/ Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283. l./ 249. l.

Sipos László

Vajda Zsuzsanna: Művelődési ház, Szarvas. /Zdravics János építész, Horniczek László, Csecsek László belsőépítész, Sipos László kerttervező/ - Műszaki Tervezés, 1966. 5.sz. 18-19. l./

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283. l./ 250. l.

Sipos László

Pórtelki János: Debrecen, Felsőfoku Épitőgépészeti Technikum. /Pintér Béla épitész, Sipos László kertterv., Z.Gács György iparművész./ - Müszaki Tervezés, 1967, 5.sz. 21-23. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

75. l.

Sipos László

Vőkő János: 200 ágyas kórház, Komló. /Protsch János építész, Sipos László kertterv./ - Műszaki Tervezés, 1967. 11.sz. 16-18. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./ 75. l.

Sipos László

Zdravics János: Nagyszénási Szociális Otthon /Szrogh György építész, Bősze György belsőépitész, Sipos László kertterveső/ - Müszaki Tervezés, 1966. 11. sz. 17-19. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283. l./ 25o. l.

MDK

Sipos László II. éves hallg.
csipkegallér

Iparm. isk. Ért. 1911-12. képe 15. tábla

Sipos László

Vigilia

1974 szeptember
Ára 9 Ft

1021

Sipos László: *Csángó Madonna*

TÁJÉKOZÓDÁS

„... lobogsz még, / szél-kaszabolta magyar nyelv... / ... fiai közül egy, íme: szólni tudó más nyelveken is, / hű európaiként / mondandói miatt figyelemre, / bólintásra becsült más népek előtt is; / nem léphet föl oly ünnepi polcra, / nem kaphat koszorút / oly ragyogót, amelyet, szaporán lesietve ne hozzád / vinne, ne lábad elé / tenne, mosollyal bírva mosolyra vonagló / ajkad, fölnevelő / édesanyám." — Illyés Gyula Koszorú című versének e sokat mondó részletét választották mottóul szerkesztői a **Nyelvünk és kultúránk** című kiadványhoz, melyet Imre Samu állított össze, s az Anyanyelvi Konferencia Védnöksége jelentetett meg, összefoglalva a II. Anyanyelvi Konferencia 1973. július 29 és augusztus 5-e között tartott előadásainak anyagát. Az előszó a következőkben sommázza a kötet célkitűzését: „Ez a kötet... tájékoztatni kívánja a Konferencia munkájáról a szerte a nagyvilágban élő mindazon magyarokat, akik ezen a Konferencián nem vettek részt, de a magyar nyelv tanításával, a magyar kultúra megismertetésével foglalkoznak, ezt a munkát a külföldön szétszóródott magyarok és leszármazottaik megmaradásának szempontjából fontosnak és szükségesnek ítélik, vagy akik bármely más meggondolásból érdeklődnek a magyar nyelvi nevelés kérdései iránt. „A gazdag anyagból különösen izgalmasak — hiszen a Konferencia legfontosabb célkitűzéseit igazolják-támogatják — a tudományos munkabizottságban elhangzott előadások és referátumok. Rendkívül alapos és új szempontokat felvető előadást olvashatunk itt a külhoni magyar irodalomról és az ismeretterjesztés hazai módszereiről. Hasonlóan izgalmas, párbeszédre érdemes kérdéseket vetett fel Ránki György a magyar történettudomány időszerű kérdéseiről. Általában elmondhatjuk, hogy a kötet az utóbbi évek egyik legjelentősebb tette volt, melynek nagy része lehet a világon szétszóródott magyarság közelítésében.

A Nyelvünk és kultúránk című kiadvány egyik előadásában részletes méltatást olvashatunk a határon kívüli magyar katolikus irodalomról és könyvkiadásról. Az Eisenstadtban működő Prugg Verlag — mely igen színvonalas kiadványokat jelentet meg — ezúttal igazi meglepetéssel szolgál: **Valami nagyon szépet Istenért** címmel jelentette meg Malcolm Muggeridge könyvének magyar fordítását korunk egyik legérdekesebb keresztényéről: a kalkuttai Teréz anyáról, s az általa alapított rendről, a Szeretet Misszionáriusairól. A könyvecske eredetileg egy film forgatókönyvének kivonata volt, később azonban kibővült imádság-szövegekkel és interjúrészletekkel, melyek megragadó képet rajzolnak erről a modern, ízig-vérig krisztusi szellemet hordozó és a világba áradó szeretet-közösségről, mely a keresztény eszmények korszerűségét hirdeti és példázza. (A kitűnő fordítás Sántha Máté munkája.)

Lapunkban többször idéztük és vallottuk magunkénak, a két világháború közötti magyar szellemi élet legnagyszerűbb műhelyének, a Nyugatnak a példáját. Ezért vettük kézbe megkülönböztetett érdeklődéssel a Petőfi Irodalmi Múzeum kiadásában megje-

[illegible] világirodalomnak párhuzamos, a lap munkatársi körét részint megtermékenyítő jelenségeiről adott tömör, lényegig hatoló képet, s ugyanígy továbbgondolásra érdemes szempontokat adott Szabolcsi Miklós a Nyugat korszakaival kapcsolatban.

A Petőfi Irodalmi Múzeum bibliográfiai füzeteit elsősorban az irodalom barátainak ajánljuk. A füzetek négy sorozatban indultak, s szinte a magyar irodalom egészének történetét átfogják. Rendkívül izgalmas és tanulságos Lakatos Éva sorozata, a magyar irodalmi folyóiratokról. (E sorozat tükrében ráébredhetünk: mily sok a tennivalónk a katolikus irodalom múltjának megismerésében!) A B. sorozatban esemény Kassák folyóiratainak, a Dokumentumnak és a Munkának rég várt repertóriuma, s fontos a Magyar Írás repertóriumának megjelentetése is. A C. sorozat a magyar irodalom történetét öleli fel, a legnagyobb alkotók kiadásainak bibliográfiájával és a róluk szóló legfontosabb írások lelőhelyének megnevezésével. (Itt természetesen vitatni lehet a kiválasztás egyik-másik szempontját.) A D. sorozat a maga nemében úttörő vállalkozás. Ennek keretében Botka Ferenc az első kiadásokat írja le példamutató alapossággal és részletességgel.

Végül a Petőfi Irodalmi Múzeum két kiállítására hívjuk fel olvasóink figyelmét. Az állandó **József Attila-kiállítás** újszerű eszközökkel ad megdöbbentően hiteles képet erről a csodálatosan tiszta életműről. A kicsit zsúfolt **Kassák-kiállítás** elsősorban anyagának bősége miatt érdemel figyelmet.

A **Gondolat Könyvkiadó** újdonságai közül megemlítjük **Jean Rousselot** regényét a Faust elkárhozását, mely a Berlioz szenvedélyes élete alcímet viseli. A könyv minden érdekessége mellett sem tartalmaz az irodalmi pletykáknál többet, mélyebbet, színvonalasabbat Berliozról. A lélektani, alkotómővészi portréval pedig végképp adósunk marad. **Claude Dulong** A szerelem a XVII. században c. munkája érdekes, sok tekintetben az újdonság erejével ható képet fest a franciák „Nagy Század" szokásairól, erkölcseinek ellentmondásairól.

Gertrude Stein Alice B. Toklas önéletrajza c. munkáját „az amerikai irodalom legjobb memoárjának" nevezi az irodalomkritika. A konvertita, hitbuzgó katolikussá váló írónő, talán az utolsó irodalmi-művészeti szalon tulajdonosa Párizsban, a századelő nagy modernista irányzatainak segítője és ösztönzője. Írásában betekintést nyújt a ma már klasszikusokként emlegetett írók, képzőművészek és tudósok pályakezdéséről és kibontakozásukról.

A Móra Könyvkiadó jelentette meg **Kopácsy Margit** ifjúsági regényét, az **Egy láda gyerekkort.** A Szántó Piroska kifejező, ötletdús rajzaival díszített kötet élvezetes, mulattató olvasmány a 10 év körüli gyermekek számára. Az írónő mesélőkedvét, színes stílusát dicséri, hogy felnőtteknek is ajánlható, jóleső kikapcsolódást, felfrissülést jelentő munkát adott az olvasók kezébe.

A SZERKESZTŐSÉG KÖZLI: Kérjük kedves munkatársainkat, hogy a jövőben lapunknak szánt kéziratait *két példányban* (egy másolattal) és a szabványnak megfelelő gépeléssel, (kettős sorközzel, megfelelő margóval) küldjék be, mert ezzel egyrészt megkönnyítik a nyomdai korrektúra munkáját, másrészt megkímélik a szerkesztőséget a kéziratmásolás többlet-költségeitől.

Sipos László

építész.

Szül. Debrecen 1897.
Oklevelet nyert 1925.

Vérjegyzőműegyetem 18.C.

T. 5720.

ben a bástyákkal és köröndökkel
sik területet egy lovas és négy
őtért, a patakon innen, szölőhegyek
árom város látszik. Felirata a le-

1. La Citta és befejezése: 5.

: 25.9 cm.

Sipos László

sanári öntöndijból

120 K.

Értimisk 1910/11.

16. l.

Petrik Béla III. 144.

Sipos László

a tanári öszköndíj-
alaphoz 85 K

Értímisk

1911/12

25. l.

Czerep, La Téne-Eori VIII. 53

Sipos László

100 k állami segély

Érmisk 1912/13

28. l.

Ötvösmunkák, XVI–XVIII. századbeli; a
besztercebányai ág. hitv. ev. temp-
lom tulajdonában III. 85.

MDK

Sipos László, 1925

A József Müegyetemen oklevelet nyert épitészek névjegyzéke. ~~Épitő~~ 1873-1928-ig. Épitő Ipar - Épitő Müvészet 1931. jun. 1. 89.l.

MDK

Sipos László épitésvezető

Diósdi László cikke a Vigadó átépitéséről.
Népszava, 1959. aug. 5. 3. l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
1973 OKT. 27

Sipos László

láttam, hogy legalább nyolc

vánszorgásában több

1021

Sipos László: Hétköznapi reklámok

gük szakképzetlen, betanított munkás. Ismereteik a fővárosról csak a gyár, a buszmegállók és pályaudvarok környékére terjed ki.

— Mikor idejöttem dolgozni, kaptam egy KISZ-tagkönyvet — mondja *B. Zsuzsa*. — Nem mertem mondani, hogy nekem már van egy, az otthoni De jó így, mert egyikre se járok. Mindig van alibi. Régen fodrász akartam lenni, a mamám nem engedte. Azt mondta, járjak gyárba; ott biztosan nem fogok elzülleni. A Szabad Föld jár hozzánk, azt szoktam olvasni, de inkább alszom. Este hétkor már magától lecsukódik a szemem, nem kell ahhoz még olvasni is.

Nemcsak a monoton munkavégzés fárasztó. A lányok télen korábban kelnek, mint a Nap, sötétből érnek a villannyal kivilágított műhelybe, s mire otthon vannak, már megint fel lehet kapcsolni a lámpákat. Sötétben élnek egy fél évig.

Az otthon töltött idő jóval kevesebb, mint amennyit a gyárban tartózkodnak. Emez a munkahely, az pedig az otthon.

Ismét *Zsuzsa:*

— Otthon? Rengeteg a fiatal, sok a barátnőm, udvarló is akad. De a falu csak falu, akárhogy nézem is. A klubba nem járok. Sok ott az olyan lány, akit nem szeretek. A buszon se ülök le mindenki mellé. Akikkel jóban vagyok, azokkal kirándulni járunk; szép, csendes vidék a miénk... Nem, Pesten még nem voltunk, nem is gondoltunk rá. Messze van. Különben is: hová menjen az ember? A presszó drága és sok a gyanús ember. Aki bajba sodorhatja. Én a gyáron kívül semmagad?

Elszomorítóan sűrű csend telepszik közénk.

— Mit csinálnál, ha egy hónapig úgy élnél, ahogy akarsz?

— Csavarognék.

— Hol?

— A Belvárosban.

— Egy hónapig?

— Egy hónapig.

— Voltál már ott?

— Még soha.

Átmegyünk a nagycsarnokon. A teremben impozáns gépek, piros-zöld jelzőlámpákkal.

A falakon a szocialista brigádok fényképei, oklevelei. Plakát a KISZ-klubról, a véradásról, az MHSZ-ről, a nyelvtanfolyamokról, a gyár közösségi életének megannyi epizódjáról.

A gyári köztudat szerint a bejárókkal nem lehet mit kezdeni. Hátrányosabb helyzetben vannak a lányszállások lakóinál is. Kiszorulnak, vagy egyáltalán be sem tudnak törni a kvalifikáltabb munkakörökbe.

Tamás, a gyári KISZ-szervezet titkára:

— Az ingázók és a pesti munkáslányok között szakmai tudásban, műveltségben, közösségi aktívitásban nagy a távolság — mondja. — Félő, hogy ez segítő kezek nélkül sokáig megmarad... Hisszük, tudjuk, hogy helyzetük nem megváltoztathatatlan... Szeretnénk felvenni a kapcsolatot a Cs-i KISZ-szervezettel. Együttes erővel többet tudnánk tenni, hogy a falu — az otthon, és a gyár — a munkahely közelebb kerüljön egymáshoz. Előbb-utóbb [illegible] megerezzék, a továbbtanulás szükségét, azt, hogy jónéhányuknak ehhez tehetsége is lenne. A mostani tizennyolc éveseken már változtatni sem lehet. A nyolcadikosokat, ha jó eredménnyel végeznek, továbbtanulásra javasoljuk. Ezek a gyerekek kezdik már érteni-érezni a kvalifikált munka fontosságát.

— Gyakran beszélgetek a szülőkkel — mondja az igazgatóhelyettes. — Erkölcsi támogatást, időt, teret kérek tőlük, a saját gyerekeik számára. Azt, hogy bíztassák a gyerekeket tanulásra. Nehezen megy. A lányok helyzete a legrosszabb. Tíz közül három tanul tovább. A többi szakma nélkül helyezkedik el a pesti textilgyárakban.

Számukra egyetlen távlat a férjhezmenés.

Hajnali fél ötkor indul a faluból a gyári busz. Utolsónak egy kislány érkezik, ő már ma lesz „újfelvételis". Ismerősök korholják, amikor belép a buszba.

Összerezzen. Fültépően üvölt egy táskarádió.

Berregteti a motort a vezető, becsapja az ajtót. Rámosolyog az új lányra, a kedvéért ünnepélyesen [illegible] az útjelző irány a fővá-

Sipos László festő

neve említve a 206. oldalon

Korunk 1974/2

Siposháló

Fiatal kolozsvári művén

Kovunk 1970. VII. 1087.

Sipos Lajuló

Állagotos nő

Regr.

Korunk 1970. VII. 988.

Sipos Lánló

Hétköznapi reklámok

Repr.

Korunk 1920. 1086.

Sypós László

Sypós képei általában derűssek, az „Állapotos nő" a születés örömét és az elmulás fájdalmát szegallja.

Bebe György: Festőművész egyezdelyi falulan.
Új Tükör, 1979. május 13-10 lap.

Sipos László

A holozsvári szülétésű festőmű-
vész és felesége a Fehér megyei Fel-
vinc hőrségben, a Vigadó szomszéd-
ságában lakunak egy szükség la-
kasban.

Bebe György: Festőművész egyerdélyi falubban.
Új Tükör, 1979. május 13-10 lap.

Sipos László

Mindeg közel állt hozzá a nép-
művészet, így érhezett el a csángó
korszakhoz. Szgatta a moldvai
magyarok népköltészete. Így jutott
barátságba a Szeret menti tájak
balladáshonyo szerzőjével Kallos Zol-
tánnal.

Bche György: Festőművész egy erdélyi faluban.
Új Tükör, 1979 május 13 - 10. lap.

Sipos László

Kriterion, Dacia, Európa kiad-
ványokat illesztrált Sipos Lász-
ló.

Beke György: Festőművész egy erdélyi faluban.
Új Tükör, 1979. május 13 – 10. lap.

Sipós László

Sipós rekiherdett egy Picasso replikáriak, a cime „Harám muzsikus". Az 1921-es Picasso-hipeudélyi változatát szertené megfesteni a művész.

Bebe György: Festőművész egy erdélyi falulan.
Új Tükör, 1979. május 13 – 10. lap.

Sipos László

A „Király és királynő" című mű-
ve arc nélküli embert ábrázol.
Most készülő sorozatának címe
„A cirkusz."

Bebe György: Festő művész egy erdélyi falub an.
Új Tükör, 1979. május 13 – 10 lap.

Sipos László

Készülő új munkái körül jó vé-
hányuk az alkotó elemre a kop-
jafa. A kopjafa egy férfi és egy női
alakot ábrázolt, szem, száj, orr nél-
hüli emberi testeket, élő kopjafákat.

Bebe György: Festőművész egy erdélyi faluban.
Új Tukor, 1979. május 13 – 10 lap.

Sipos László

A csángó korszakból való a
„Magus", a csángó Madonna.
Ezek a művek még a kolozs-
vári műterem alkotásai.

Beke György: Festőművész egy erdélyi faluban.
Új Tükör, 1979. május 13 – 10. lap.

Sipos László

Sipos László 34 esztendős. Felvinc-
ve költözés előtt egy idéig hiszé-
kato náskodás, majd szembeteg-
ség akadályozta. Ez alatt az idő
alatt festészete témiakor tünődött.

Bekk Gonzy: Festőművész egy erdélyi faluban.
Új Tükör, 1979. május 13-10. lap.

Sipos László

Sipos alakjai groteszk arányok-
ban hevülnek egymás melló. A
képein nincs is táj, csak idomok
vannak.

Bebe György: Festőművész egyerdelyi falubau.
Új Tükör, 1979. május 13-10 lap.

Sípos László

A művész általában nagy felületeken szeret dolgozni. A „Harono mursikus" című készülő kompozíciója is igen nagy.

Beke György: Festőművész egy erdélyi faluban.
Új Tükör, 1979. május 13 – 10. lap.

Sipos László

– grafikáival szerepelt ~~az~~ 1978 máj. 13-án a Komuk Galériában tartott „Grafikusok-a szülőföldről" kiállításon

(Komuk hírei)

Komuk 1978/5

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Sipos László
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM
1983 OKT 7.

1021

Sipos László rajza

s megszívlel
lvashattunk
„*Ty jsi madá*
ését ki kell i
áb 4. sorába
hondat: „Alap
ogy nagyré
zláv nyelvek
ermán (vagy
saládba a szl
csehekről
eológiailag i
en vannak.
rezdába. Lip
a szinte nép
éantennákon
ön a bécsi és más adók német
yelvű műsora." Csehszlovákia —
ok ásványi kincse miatt — geoló-
iailag is nálunk jobb helyzetben
an. De a földrajzi helyzet idegen
zóval geográfiai, a geológia (ma-
yarul: földtan) kőzetekkel és ás-
ányokkal foglalkozik.

Nagyon jó tapasztalatai lehetnek
szerzőnek a szomszédos orszá-
ok idegen nyelvtudásáról. Nekem
llenpéldáim is vannak. Nemrég a
sorba-tónál nyaraltunk a Tátrában.
számos üzlet, vendéglő, árus kö-
ött hiába próbálkoztunk angolul,
émetül, franciául, sőt oroszul is
zót érteni, a válasz „len po slo-
ensky" (csak szlovákul) volt.
nemzetköziséget a Panoráma
zálló vendéglőjében az jelentette,
ogy az étlap szlovákul és oroszul
olt megírva. Szerencsére az egyik
incérnő névjegykártyáján olvas-
attuk: *Margita Mészárosová*, így
nagyarul kérhettük meg, hogy le-
yen segítségünkre az étel kiválasz-
ásában. Egyszer meg egy öreg tra-
ikos — mikor meghallotta, hogy
gymásközt magyarul beszélünk —
hondta, hogy ő még tud valameny-
yire magyarul. Szlovákiában szá-
nos „Informacia" felírású ablak
nögött bármilyen nyelvű kérdésre
válasz: „len po slovensky". Évek-
el ezelőtt a prágai belföldi repülő-
ér hasonló feliratú ablakánál sem
udtak sem németül, sem angolul
agy franciául felvilágosítást adni.
zerencsémre egy idős takarítónő
állalkozott arra, hogy a cseh—né-
net tolmácskodást elvállalja, így
negtudtam, mi a teendőm.

A cikkben foglaltakkal egyébként
ok minden egyetértek. Én is úgy

LC. Ol-
nk és a
megkül-
Szirá-
nt gra-
6. old.)
val ké-
üntetése
át mint
t fogad-
an nem
igen el-
fikáknál
ersanya-
ában áll
ával él-
artja fo-
egyéb-
on lezai-
ényéről"
készült), kérjük tisztázza ezt a grafikussal.

T. E., BUDAPEST. „Szoros a szűkrehúzott nadrágszíj. Szoros az adó, a lakbér, a zsúfolt villamos. Szorosak a gépkocsik a városbűzből menekülő konvojokban. Szorosak az újsághírek sorközei. Szorosak a barázdák, a búzamagok, a lisztszemek. Szoros a szerelmesek kétségbeesett ölelkezése. Szoros, legszorosabb a világ rossza elleni nemlétező szövetség" — írja egyetlen beküldött versében. Érdeklődéssel várjuk további kéziratait.

H. B., SZENTENDRE. „A magasugróléc törtvonala fölött számlálom, hogy leérve mennyi lesz legkisebb közös többszörösöm" — írja versében. Esztétikai szempontból ez kissé veszélyes mutatvány, de csak próbálkozzék.

ÖZV. KOROMPAI MIHÁLYNÉ, BUDAPEST. Lelkesen üdvözli a hírt, hogy felépül az új Nemzeti Színház. Bár — mint írja — kevés reménye van rá, hogy idős asszony létére, nemrég túlesve egy szívinfarktuson, meglássa az új épületet, szeretne hozzájárulni a gyűjtéshez. Javasolja: állítsanak fel postákon, pályaudvarokon faládákat „EGY FORINTOT AZ ÚJ NEMZETI SZÍNHÁZÉRT" felirattal. Helyrajzilag pedig telepítsék a színházat a Duna-partra, ahonnan a művészek kompon átjárhatnának a Margitszigetre úszni, sportolni, pihenni. A javaslatok szépek, csak sajnos tudnunk kell, ha tízmillió magyar adna egy-egy forintot a nemes célra, az bizony csak tízmillió lenne, a Nemzeti felépítése pedig több milliárdba kerül. Hogy helyileg jól választották-e meg az illetékesek a színház helyét, a Városliget szélén, erről már más olvasónk is meditált levelében. De a döntés megszületett, a tervek készülnek, bízzunk hát benne, hogy a művészek a ligeti fák alatt és a Széchenyi fürdőben is fölüdülést lelnek.

KÁTAY ILONA MÁRIA, MISKOLC. Miként juthatnak ki külföldi feszti-

Sipos László, grafikus

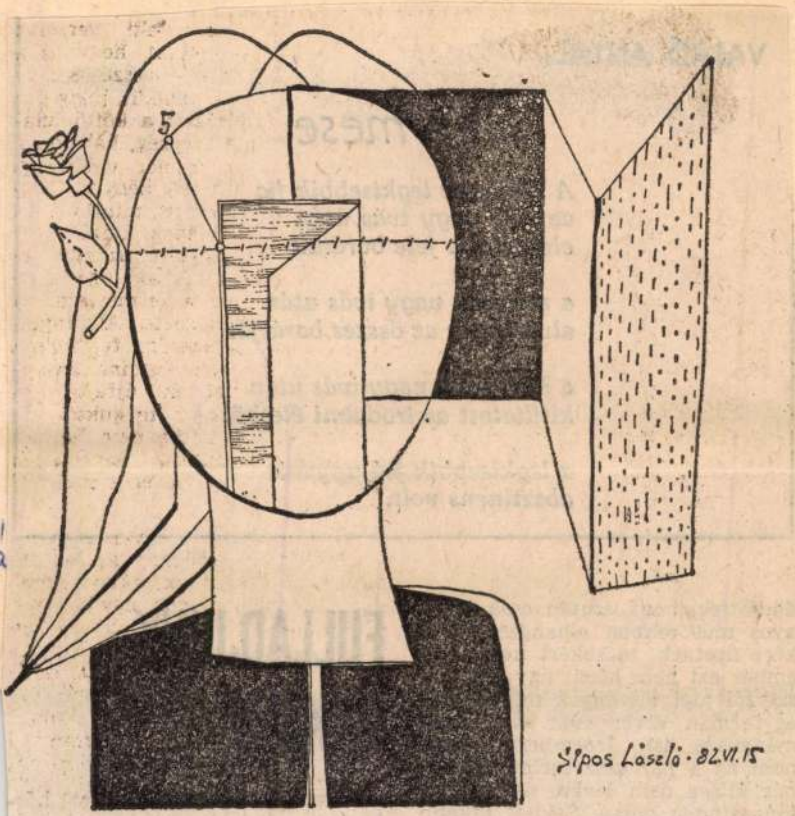

Sipos László rajza

Sipos Lá

Élet is

10

(XVM/33

szerzői jogi törvények mindenkire egyformán érvényesek (az intézményekre is). Íróembert persze nem az a pár száz forint izgatja, bár állása nem lévén, neki is jól jön minden garas. Sokkal inkább fél attól a távlattól, hogy a Magyar Rádió — afféle tengeren horgonyzó, kapitalista, adót-honoráriumot nem fizető kalózrádió módjára —

ONKENT

Ki emlékszik vissza a pacal hőskorára, miközben már közel egy ötvenesért mártogatja — ha hozzájut egyáltalán — a mindenevő szegénység két-háború-közti szimbólumát? Ami „jobb helyeken" egy

Sipos P. László, grafikus

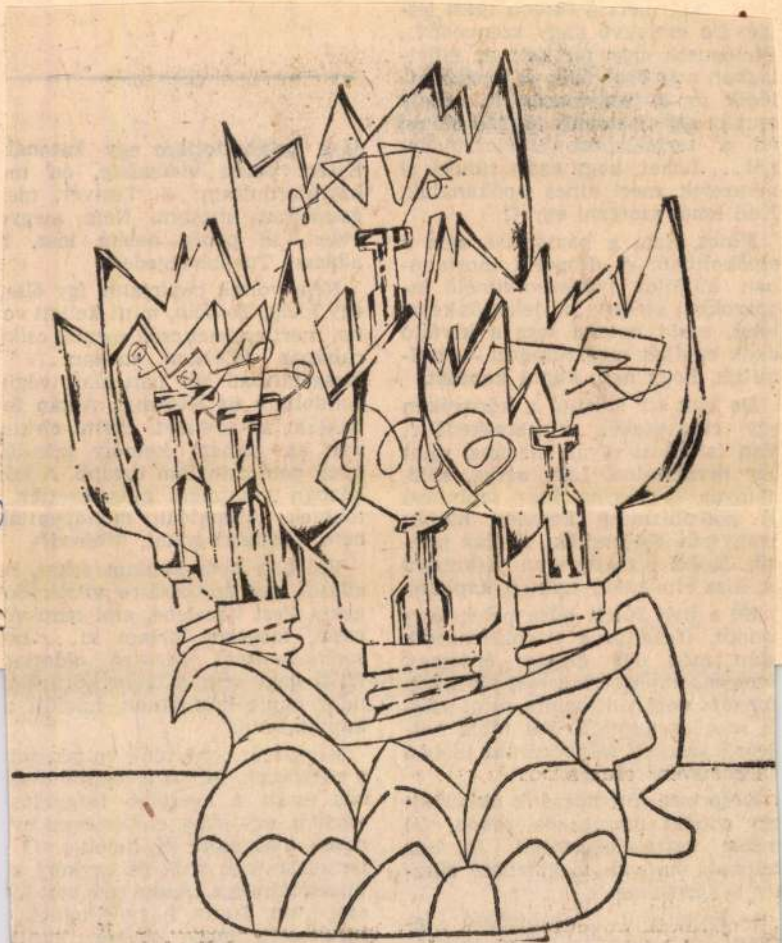

Sipos P.

Élet és

15.

XXVII/45

Sipos P. László rajza

Szerszer elmentem a bolt előtt, mi-
kor más nem volt benne, mint nyír-
fa szeg és kaptafa. Fél tábla bal-
kézről szerzett talpbőrért az időben
három év börtön járt...

Késő este jött hozzánk akkortájt
egy vidéki mezőgazda rokon, fél
méter vastag gépszíjjal. Jó lesz
talpnak, ha van megbízható suszter a környéken.

— Feltétlenül megbízható legyen! Ha a bőrről kérdez: találtátok valahol.

— És veletek, mi van? — fag-

Hiszi vagy sem, a tábor környéké
négy napig kószáltunk, mielőtt e
kaptak volna.

Azok már jobb idők voltak, mi
a régebbiek. Mikor a legújabb sz
kés miatt a legújabb tárgyalás
vártam, egy okos, emberséges ny
mozó hallgatott ki hetekig. Ő
parasztgyerek volt, és egykori k
tonaszökevény. Azóta sem volt jo
emberem. Tudta, hogy elítélnek,
igyekezett, hogy keveset kapja
és terveket csinált: mit tegyek,
szabadulok. Nem értettem
hez, és ha elgond

Sipos László, grafikus

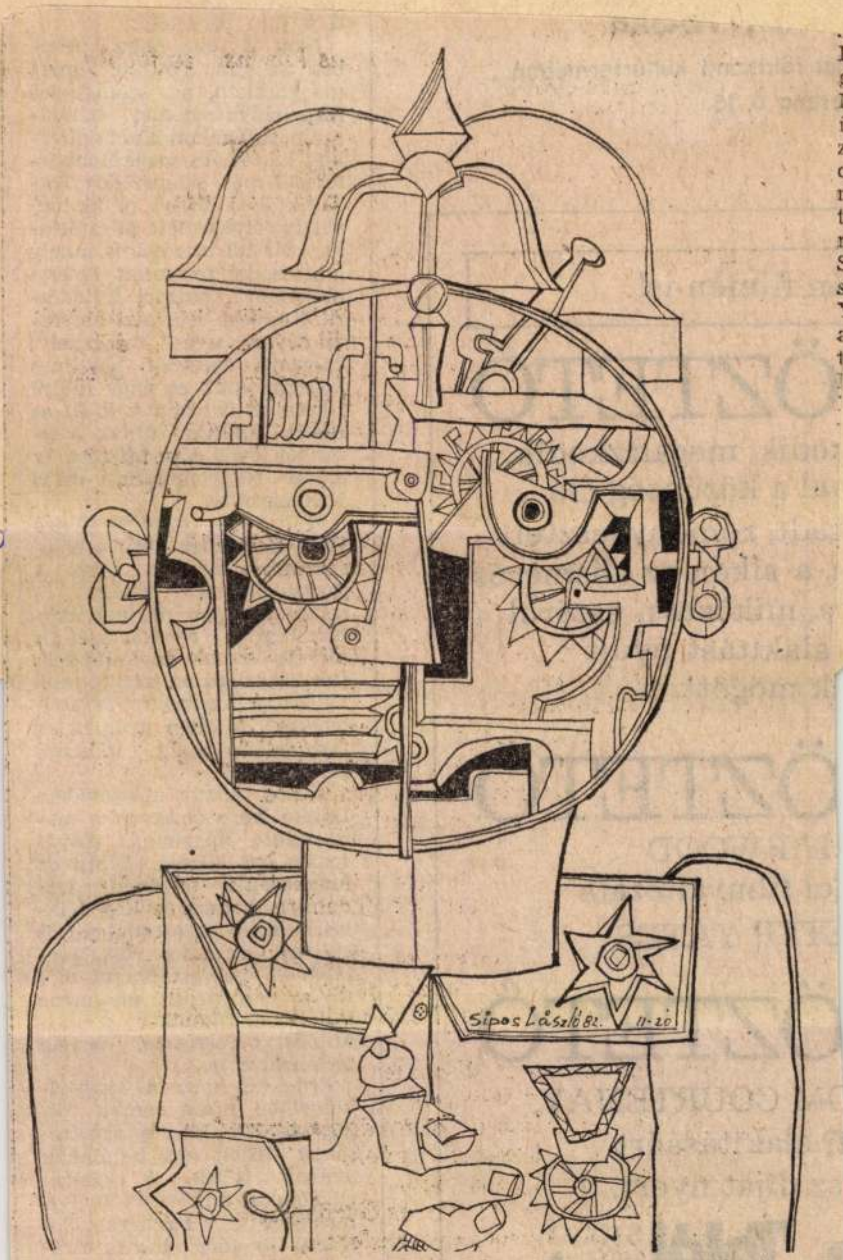

Sípos László rajza

.K mogott...

ÖZTETŐ
HARWOOD
ol filmváltozata
ETER YATES

ÖZTETŐ
OM COURTENAY,
fi alakításáért
sz díjat nyert.

Toldi STÚDIÓ MOZI /de./

jük bezárlani az mi utánunk valóknak hasznokra és épületekre". Minden krónika és történetírás máig időszerű célkitűzése!

A szép könyv utószavában Dankó Imre nemcsak a mára szinte Nagybánya elővárosává lett község (Tăuții de Măgheraus) történeti irodalmát, hanem a Kis Miklósról szóló szakirodalmat is kritikai szemmel összefoglalva és megrostálva vázolja föl a mezővárosi életforma fejlődését, rámutatva a Kis Miklóst befolyásoló, nevelő tényezőkre is.

Érdekes, hogy a jegyzőkönyvben nincs semmi följegyzés Kis Miklós születésének (1650), sem halálának évéből (1702). A kézirat egyébként a Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtára kézirattárának becses tulajdona.

P. L.

Sipos László grafikus

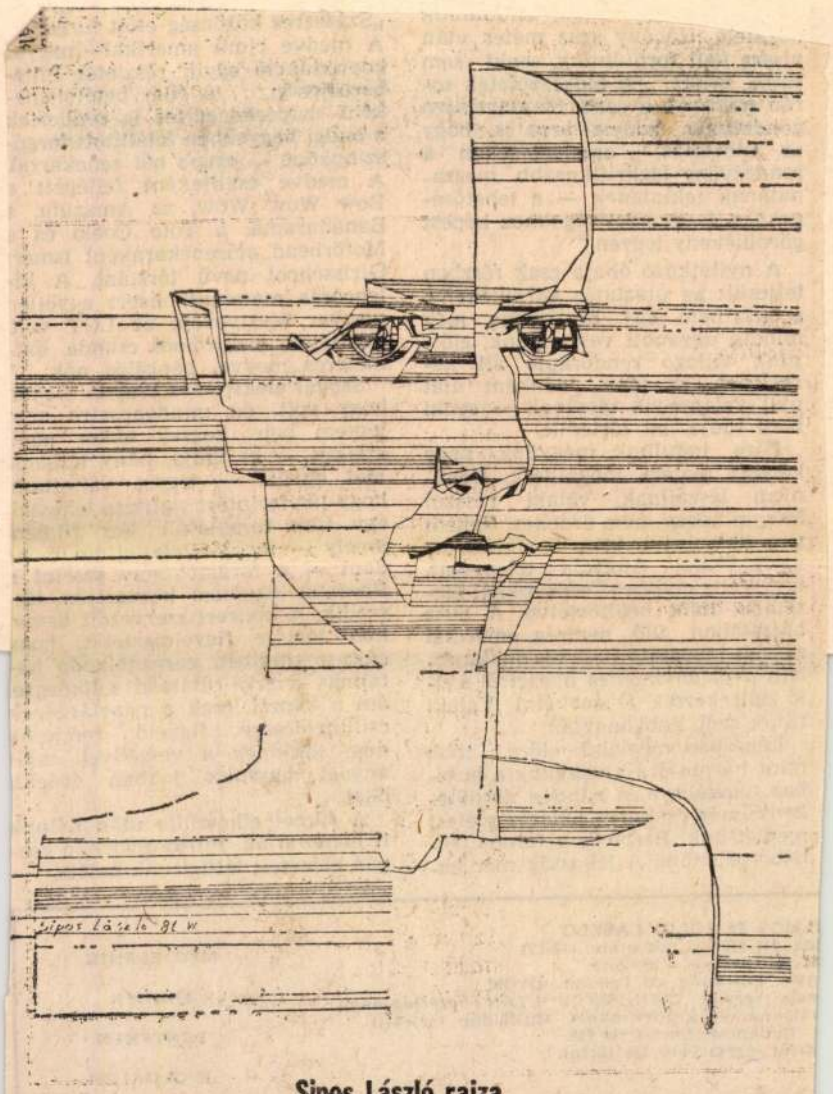

Sipos László 81 VI.

Sipos László rajza

Sipos
Élet

15

XXVII/34

zászlót lobogtató fiatalok unalmukban a cigánymentes övezetről szóló dalt kezdik el énekelni. Valaki rájuk szól, abbahagyják.

Lépésben megyünk előre, több mint három órája vagyunk a buszban, továbbra is minden gördülékeny, már csaknem hatszáz métert megtettünk. Beérünk a faluba, Pilisborosjenőre. A lakosság már hegy, a közelben garázdálkodó hatalmas grizzly rátámad a tömegre, ám a kapzsi, csak a pénztárgépek csilingelésére figyelő rendezők nem törődnek a veszéllyel, saját anyagi hasznuk jobban érdekli őket.

A filmet elkészülte után nálunk is bemutatják. Pilisborosjenőn csupán előzetest láthattunk belőle.

ILMOS és ZOLDI LASZLO
928 310-929; 18 óra után 113-221
M KÜLDÜNK VISSZA!
1906 Postafiók 623 Telefon: 221-282
elős vezető: CSONDES ZOLTAN vezérigazgató.
lalóknál és kézbesítőknél. Külföldön terjeszti
Budapest Postafiók 149
orint egész évre 288 forint.

MEGJELENIK
MINDEN
PÉNTEKEN
16 OLDALON

Sipos László, grafikus

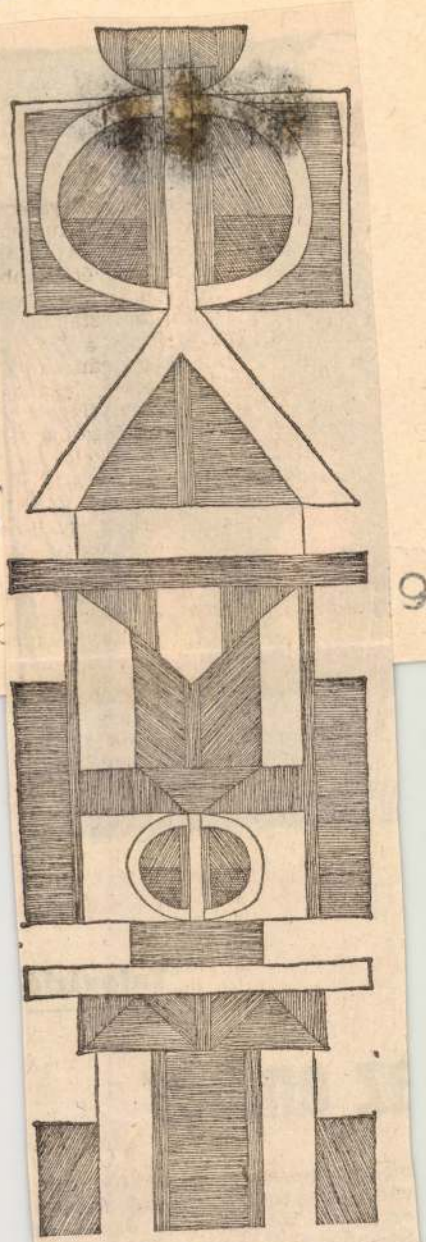

Sipos László

Élet és Ir

11

983 okt 14 XXVII/41

Sipos László rajza

Televízió

az ember

meknél bosszantó az auditív szab-
ványosítás, mert hiába tudom, hogy
ez az úr Wernher von Braun, ez
Salvador Dali, ez meg Michel Bu-
tor, ha mind ugyanazon a hikkfa-

Sipos László grafikus

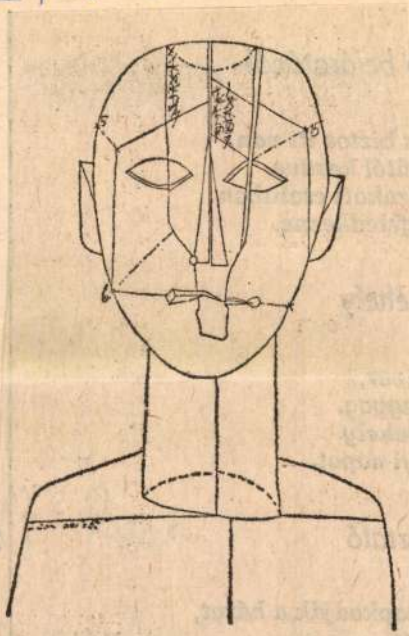

Sipos László rajza

Sipos László

2

Élet és J.

83. dec. 16. XXVII/50

Sipos László, grafikus

Sipos László rajza

Sipos

Élet

1

XXVII/40

ött hiába próbálkoztunk angolul, émetül, franciául, sőt oroszul is ót érteni, a válasz „len po slo-ensky" (csak szlovákul) volt.

nemzetköziséget a Panoráma álló vendéglőjében az jelentette, ogy az étlap szlovákul és oroszul olt megírva. Szerencsére az egyik incérnő névjegykártyáján olvas-attuk: *Margita Mészárosová*, így magyarul kérhettük meg, hogy le-yen segítségünkre az étel kiválasz-ásában. Egyszer meg egy öreg tra-ikos — mikor meghallotta, hogy egymásközt magyarul beszélünk — mondta, hogy ő még tud valameny-yire magyarul. Szlovákiában szá-mos „Informacia" felírású ablak mögött bármilyen nyelvű kérdésre a válasz: „len po slovensky". Évek-kel ezelőtt a prágai belföldi repülő-tér hasonló feliratú ablakánál sem tudtak sem németül, sem angolul vagy franciául felvilágosítást adni. Szerencsémre egy idős takarítónő vállalkozott arra, hogy a cseh—né-met tolmácskodást elvállalja, így megtudtam, mi a teendőm.

A cikkben foglaltakkal egyébként ok minden egyetértek. Én is úgy

közös többszörösöm" — írja versében. Esztétikai szempontból ez kissé veszélyes mutatvány, de csak próbálkozzék.

ÜZV. KOROMPAI MIHÁLYNÉ, BUDAPEST. Lelkesen üdvözli a hírt, hogy felépül az új Nemzeti Színház. Bár — mint írja — kevés reménye van rá, hogy idős asszony létére, nemrég túlesve egy szívinfarktuson, meglássa az új épületet, szeretne hozzájárulni a gyűjtéshez. Javasolja: állítsanak fel postákon, pályaudvarokon faládákat „EGY FORINTOT AZ ÚJ NEMZETI SZÍNHÁZÉRT" felirattal. Helyraizilag pedig telepítsék a színházat a Duna-partra, ahonnan a művészek kompon átjárhatnának a Margitszigetre úszni, sportolni, pihenni. A javaslatok szépek, csak sajnos tudnunk kell, ha tízmillió magyar adna egy-egy forintot a nemes célra, az bizony csak tízmillió lenne, a Nemzeti felépítése pedig több milliárdba kerül. Hogy helyileg ióI választották-e meg az illetékesek a színház helyét, a Városliget szélén, erről már más olvasónk is meditált levelében. De a döntés megszületett, a tervek készülnek, bízzunk hát benne, hogy a művészek a ligeti fák alatt és a Széchenyi fürdőben is fölüdülést lelnek.

KÁTAY ILONA MÁRIA, MISKOLC.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

UTUNK

1972 FEB 25

1021 Sipos László

FODOR SÁNDOR fordítás

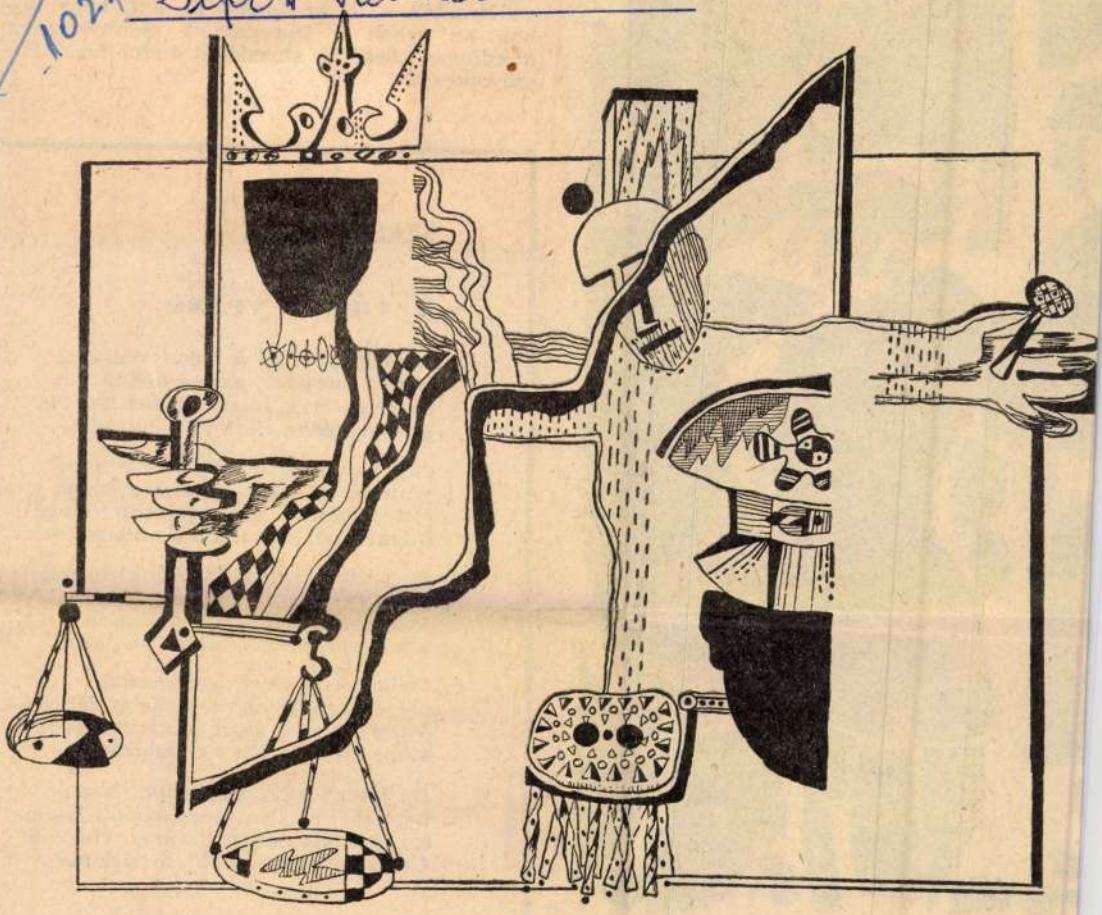

Sipos László illusztrációja

A várás verse

Ne, oda ne lépj! A lépcső csúszós,
iránya meredek, akár a kétely ...
Járj vigyázva, félve, mintha most is
az emelkedőn előttünk jönnél fel.

Jöjj úgy, hisz kék-fehér szirommá
változik lépted, szépségek osonnak
jöttöd után ... és megfáradt szemed
örömet oszt szét majd a mítoszoknak ...

De nézd, négylépés-szobánkban minden
— ha elfáradva térsz meg — veled bágyad
Mért megálmodni balladásan is
a helye-nincsen kicsi nyírfa ágyat?

Pedig férfi-tűzzel óvom tested
pólyájában fiunkat. — Te is félted ...
Vagy féltenéd, mint égre szomjas fák
vihar láttán a növő csemetéket. —

De tátong udvarunk. Suta. Némán
hemzsegi be száz megálmodott játék.
Mi egymásba nézünk várva, vádolón:
Utak, melyeken senki se járt még.

1021

Sipos László: Csángó madonna

Tardi Sándor rajza

jut, el-
Timófi
asem is-
ri tábori
nássy fő-
ő, hiszen
született
szabály-
sági iga-
a jó ne-
; valami-
látszatát
ét abban
kipróbá-
eg előre.
álkoztam

színűtlen
óta tartó
árakozás,
s délben
rást.
gyszerűen

vonulnod.
eredeti-
Aztán a
iszivárgó
elhalasz-
atonákból
őhúzással
aszkodna
az össze-

t emberi
zkja nem
eményke-
a vonás
a szemek
edték le-
kozott el-
az egész
berfogdo-
idegen
eves ké-
tek, amit
hitt kör-
németek

zükség a
rádióban
volt még
lséget fe-
föl, anél-
a: termé-
vált né-
elytállnia.
onvédség-
erre az
utasítás
a min-
ezérezre-
sem tud-
onytalan-
szorongás
azodhatik

VIDOR MIKLÓS:

ELKÉSETT NAPLÓ

dig komoran hallgattak, most boldogan rohantak a legközelebbi nyilas központba, fegyverért.

Fakón ültünk odahaza, apám fölemelte, aztán leeresztette mindkét karját. Csak tekintetünkkel vallottuk be az előző órák ködös, rossz érzését, amit akkor nem mertünk kimondani. És most mintha röstelltük volna hiszékenységünket, amért képesek voltunk komolyan venni azt a vezetést, amelyiknek soha önálló kezdeményezőkészség nem volt, mindenkor a nagyobb erőtől vonszoltatta magát, a nyilvánvaló vereséget is kényszeredetten, szíve ellenére ismerte be, s végül tulajdon vétkeit is álságos félmondatokban szívná vissza, mikor egyszeriben „a haza megmentésének áldozatos útjára" szeretne lépni. Mikor már meg sem moccanhat a hadseregét gúzsbakötő, németimádó parancsnokaitól, az államgépezetét megbénító, Berlinből pénzelt hivatalnokaitól!

— Most mi lesz? — kérdezte anyám, s suttogó szavai mintha megfagynának a levegőben.

Valahonnan egy rádióból fölharsogtak a nyilas induló hangjai. Azt is akkor hallottam először.

Apámra meredtünk, tőle vártuk a biztatást, a higgadt cselekvést, a csodát. Nyugodt volt, de egy vállvonásnál több tőle sem telt.

— Meglátjuk. Sokáig már így sem tarthat — mondta végül.

S aztán hallgattunk, megroskadva a ránk nehezülő némaságban, mint az elátkozottak.

Ebbe a dermedt szótlanságba vijjogott bele az előszobacsengő. Összenéztünk. Most már minden megtörténhetik. Bárki beléphet. Fegyvert szögezhet ránk, tehet, ami tetszik, a csatorna önti el a várost, az alvilág szabadul rá az országra, vagy ami megmaradt még belőle.

Odakinn sötét volt már. Nem ismertem föl az ajtó előtt álló férfialakot. De ő a nevemen szólított. És ez a hang otthonos közegből érkezett, a tegnapokból.

— Jancsi!

Az előszoba lámpafényében néztem csak végig rajta: mocskos, foltos munkaruhában, nyúzott, lehajszolt arccal állt előttem a barátom, akivel együtt nőttünk föl.

— Most futott be velem a vonat a Nyugatiba... leléptem Kolozsvárnál...

Ha rágondoltam, egyenruhában láttam magam előtt, mint karpaszományos tizedest. Két évvel idősebb nálam, ő már nem bújhatott ki.

— Ki az? — [illegible]

S mikor megláttuk benne, már nevetni is tudtunk. Addigra étel volt az asztalon.

— De hát egyáltalán... hogy sikerült?

Egyszerű, kopott, szűk szavakkal mondta el. Az egysége valahol Kolozsvár előtt állomásozott. A harcvonal már elérte őket, bevágódtak a lövedékek, világos volt, hogy megint visszavonulnak. Őt beküldték valami jelentéssel a városba az ezredtörzshöz. És útközben az erdőszélen kilőtt trénkocsiba botlott. Ember nem volt már mellette, csak a kinyúlt ló, amelyiknek szétroncsolt orrlyukán át hólyagként fúvódott ki a tüdeje.

Már nem is iszonyodott, ahogy visszaidézte. Tárgyilagosan rám emelte nagy, szürkészöld szemét.

— És akkor megkérdeztem magamtól: „Hát állat vagy te, hogy eltűröd, míg belőled is ez lesz...?" Bementem az ezredirodára és mikor egy percre magamra maradtam, fölmarkoltam a hivatalos űrlapokból, ami csak a zsebembe fért: nyílt parancsot, menetlevelet, szabadságolási papírost, alkalmatlansági igazolványt...

Egyedül az utcán, a megbolydult városban, ahol egyetlen lelket sem ismer. Holnap-holnapután frontváros lesz. Vagy föladják? Mindegy, menthetetlen. És menthetetlenek ők is, akiket beráncigáltak ebbe a betyárkalandba, amihez egyetlen magyar katonának sincs köze, csak fölfordulhat érte. Oda visszamenni? Minden ösztöne szűköl még a gondolatra is. De mihez kezdjen így, egyenruhában, még ha tele van is igazolványokkal? Fölszállhat egy vonatra Budapest felé? Ahhoz legalább is tiszti sarzsi kellene!

Körülkapta a fejét. Maga sem tudta, miért választja ki épp azt a középkorú férfit, akihez odament.

— Nincs szüksége egy revolverre?

Az csak bámulta merőn, aztán rábólintott:

— Jót szólított meg, mert így léptem le én is az előző háborúban, mikor már láttam, hogy vége mindennek.

Így került el az idegen lakásra, a szolgálati fegyverén kívül az uniformist is otthagyta. Kapott egy elnyűtt munkaruhát meg egy-két igazoló írást Timófi György kolozsvári szobafestőtől. Azok legalább valódiak voltak. Aztán ki az állomásra, föl az első Budapestnek tartó vonatra. Vagy az utolsó volt? Két napig tartott az út, légitámodásokkal, nyílt pályán ácsorgásokkal, míg ma este beért a Nyugatira.

— A legjobbkor...

— Mindegy, most már benne vagyok...

Nem sokat aludtunk azon az éjszakán. Az utána következőkön sem. A kolozsvári ezredirodáról szerzett iratok rendre gazdára találtak. Úgy tudom, szerencsét hozott valamennyi.

De ez csak negyedév múltán derült ki, mikor innen is, onnan is előbújtak a fiúk.

MAGYAR HÍRLAP

SAJTÓHÍRVIVŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 OKT 13

ÉLET ÉS IRODALOM

NYELVŰ POLITIKAI PUBLICISZTIKA KEZDETEI. (Akadémiai)
LANGER KLÁRA MUNKASSÁGA. Fotóalbum. (Corvina)
KOLOZSVÁRI MAGYAR MUZSIKUSOK EMLÉKVILÁGA. Személyének a XIX. század zenei írásaiból. (Bukarest, Kriterion — Európa)
RÉVAI JÓZSEF: PETŐFI. (Kossuth)
JAN DANECKI: A MEGOSZTOTT IDŐ EGYSÉGE. A szabad idő és a munkaidő az ipari társadalmakban. (Közgazdaság) és [illegible]
RÓNAY GYÖRGY: FORDÍTÓK ÉS FORDÍTÁSOK. (Magvető)
RÉZ PÁL: KUI CSOK ÉS KÉRDŐJELEK. Esszék. (Szépirodalmi)
SÜTŐ TERÉZ: ISTENEK ÉS FALOVACSKÁK. Esszék. (Bukarest, Kriterion — Szépirodalmi)
JEMNITZ SÁNDOR: VÁLOGATOTT ZENEKRITIKÁK. (Zeneműkiadó)
MAGYAR ZENETÖRTÉNETI TANULMÁNYOK. 3. kötet. (Zeneműkiadó)

Filmbemutatók

A SZIKLABARLANG TITKA. Színes, szinkronizált szovjet film. Bemutató: október 18-án.
EGY ASSZONY, AKI ARCOT CSERÉLT. Koreai film. Bemutató: október 18-án.
AZ ADRIÁTÓL A JEGES-TENGERIG. Színes magyar dokumentumfilm. Bemutató: október 18-án.
MODERN IDŐK. Amerikai film. Bemutató: október 18-án.

Színház

SZAKONYI KÁROLY: HONKONGI PARÓKA. Bemutató a Miskolci Nemzeti Színházban, október 12-én.
PUCCINI: TRIPTICHON. Bemutató: a Szegedi Nemzeti Színházban, október 12-én.
G.CIPRIAN: GÁCSÉRFEJ. Bemutató: a Szolnoki Szigligeti Színházban, október 12-én.
EÖRSI ISTVÁN: SZÉCHENYI ÉS AZ ÁRNYAK. Bemutató a Pesti Színházban, október 13-án.

Hangversenyek

PIERRE FOURNIER gordonkaestje a Zeneakadémián, október 13-án.
MAGYAR KAMARAZENE hangverseny a Zeneakadémián, október 14-én.
A LITVÁN KAMARAZENEKAR hangversenye a Zeneakadémián, október 14-én.
A MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR koncertje az Erkel Színházban, október 15-én. Vezényel: Lukács Ervin.
A LIPCSEI GEWANDHAUS—ORCHESTER hangversenye az Erkel Színházban, október 16-án.
A SMETANA VONÓSNÉGYES hangversenye a Zeneakadémián, október 17-én.
A MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR koncertje a Zeneakadémián, október 18-án. Vezényel: Kórodi András.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR HÍRADÓ-HIVATAL
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Sipos László grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 DEC 16

1021

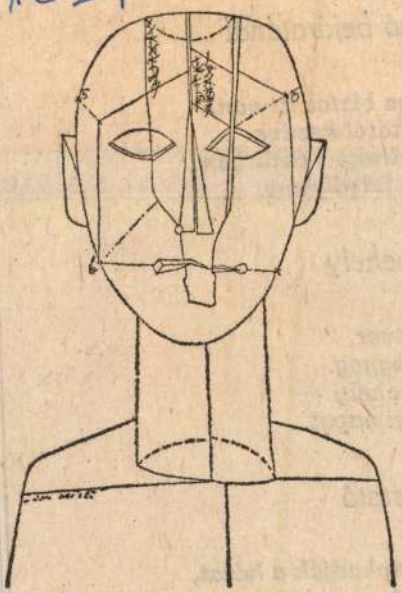

Sipos László rajza

felrakott csalitban
ba feledkezne.

ópehely

lhever,
ı ragyog.
ópehely
ínyi napot.

Biztató

csapkodják a házat,
elet.
- pedig pár dekásak —
rebek.

Sipos László

Nepszava

1985. XII. 21.

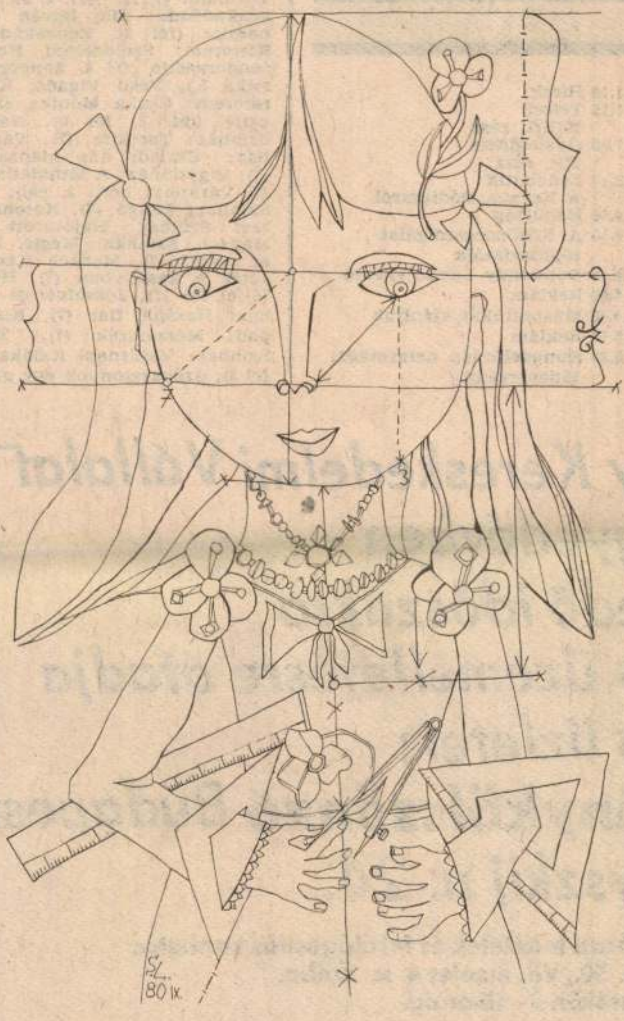

Sipos László **TANULMÁNY**

egyedévben
jedő időszakra
es üzemeltetésre átadja
ző üzletet:
***lénykölcsönző** Budapest*
ovszkij u. 24.

ályázati feltételek és felvilágosítás kapható:
ár u. 30., VII. emelet 4. sz. szoba.
ütörtökön 9–16 óráig.

sőbb 1986. január 16-án, 16 óráig beérkezőleg lehet
IX., Közraktár u. 30., VII. emelet 4. sz. szoba.
ütörtökön 9–16 óráig.
986. január 23-án, 14 órakor lesz a vállalat KISZ-klub-
st VII., Dohány u. 28.

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-676

Sipos László festő- és grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 AUG 17

1021

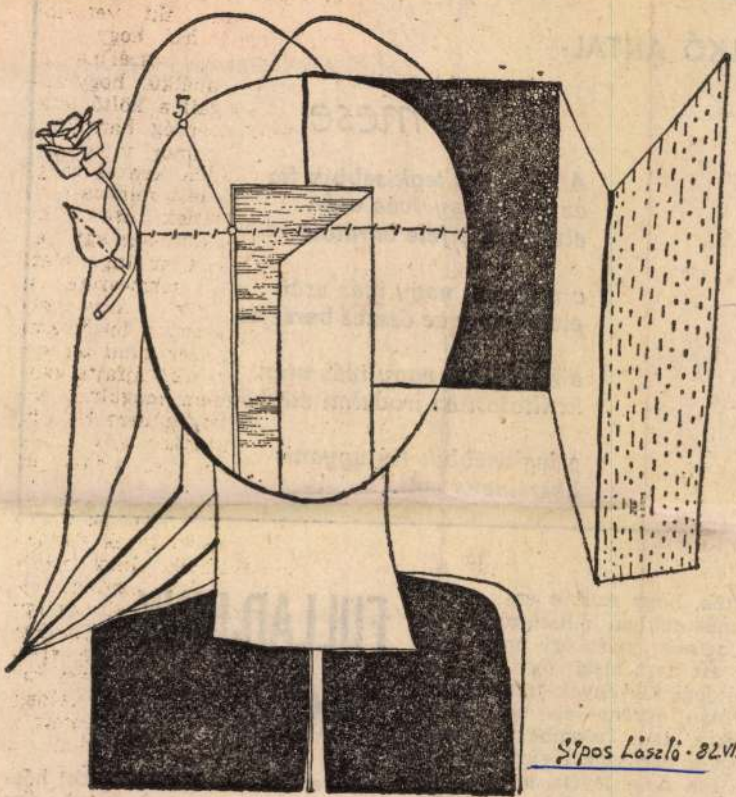

Sipos László rajza

VALKÓ ANTAL:

Nép-mese

A költészet legkisebbik fia
az első nagy ivás után
elvesztette fele barátait

a második nagy ivás után
elvesztette az összes barátját

a harmadik nagy ivás után
kitiltatott az irodalmi életből

a legkisebbik fiú ugyanis
absztinens volt.

ntöttek, hogy ezután csak bizo-
os műsorokban elhangzó írásо-
t fizetnek, másokért nem. Író-
ber ezt nem hiszi; úgy tudja, a
rzői jogi törvények mindenkire
formán érvényesek (az intéz-
nyekre is). Íróembert persze
n az a pár száz forint izgatja,
állása nem lévén, neki is jól
minden garas. Sokkal inkább
attól a távlattól, hogy a Magyar
lió — afféle tengeren horgony-
kapitalista, adót-honoráriumot
n fizető kalózrádió módjára —
l működni, s ami ma kivétel,

FULLADJUNK ÖNKÉNT

Ki emlékszik vissza a pacal hőskorára, miközben már közel egy ötvenesért mártogatja — ha hozzájut egyáltalán — a mindenevő szegénység két-háború-közti szimbólumát? Ami „jobb helyeken" egykor a szemétre való volt, mára

SIPOS LÓRÁND

Új művészet

1997. okt. - nov.

40.0.

Sipos Márta II.é.

Ferképzőintézet
1933-34. 44. l.

n.

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
369 1929. szám
Érk. 1929. év nyert hó 27. n.

SIPOS LÁSZLO
grafikusművész

Angi István:
A látványtól a látomásig.

A Hét, XIII.évf.23.sz. 1982 junius 4.
10. ols., képpel.

SIPOS LÁSZLÓ

grafikusmüvész

Szilágyi Julia:
Az Einstein-galaxistól a csángó madonnáig.
Sipos László müvészete létközelből.

Korunk, LXI. évf. 7.sz. 1982. julius.
536- 539. old., képekkel.

SIPOS László *149*, **58**
Kolozsvár, 1943. július 23.
IA Képz. Főisk. Kvár, textiles és festő

Banner Erdély

SIPOS László festő

SZILÁGYI Julia: Tul a hamis alternativákon.: Sipos László művészetéről. = Művészet, XXV.3.sz. 1984 44 - 45.p. ill.

Sipos László

„ÉVA"

NYOMORODÁS

KÍSÉRLET

· suttog izgatot-
et rakosságatják
ilagosan kifejti,
fizetnek, kettő-
8500 forintjuk
valóra, tisztál-
Az asszony bó-
ellene támogat-
üleit, mert tisz-
nem nézhetik
ba süllyedését.
alaki, holmi el-
, sietek közölni,
il jobban keres.
óhajt: nagyon
ves házasok, de
rhessége lenne
ő legnagyobb

gy a házaspár-
Újpesti Család-
nítási szerint
inimuma havi
eké 5284, a cse-
semők azonban
k azon az elég-
nságukon, hogy
verekké fejlőd-

övünk, az em-
fizetésből élő
ő nélkül, *ha-*
an van. Ebbe
ítva a szinte
adott hóvégi

leti nyúl. Ahhoz, hogy a gazdaság talpraállításában részt vegyen (elavult kifejezéssel: dolgozzon), eddigi, hangsúlyozom, *eddigi*, empirikus tapasztalataim szerint táplálkoznia, aludnia kell egy mostanáig lakásnak nevezett valamiben, és bizonyos textíliákkal védekeznie az időjárás viszontagságai ellen, legalábbis a mi égövünkön. Az olvasást, szórakozást, sportot és művelődést nyugodtan el lehet hagyni; a kísérlet e kezdeti szakaszán már *rég túljutottunk*, és fényesen bebizonyosodott, hogy *ezek szükségtelenek.*

Kutatóinkra hallatlan szépségű feladat vár. Ki kell kísérletezni, melyik az a legkisebb alapterületű és térfogatú doboz, melyben a *homo sapiens* munkaideje utáni óráit eltöltheti úgy, hogy másnap reggel ismét *dolgozni tudjon*, milyen anyagokból gyúrható az a táplálékhelyettesítő, *legolcsóbb* vegyület, mely az élet- és munkaképesség fenntartásához nélkülözhetetlen. A közértekről lassan úgyis bebizonyosodik, hogy fölöslegesek, a tej és a kenyér a lakosság bizonyos rétegeinek amúgy is *megfizethetetlen*, tehát fölösleges luxus. Megoldandó még a munkaerő szállítása, e kérdéskörön belül megfontolandó: menynyi többlettáplálék szükséges a gyaloglásához. Ez a változat a tömegközlekedés egy tollvonással való megszüntetéséhez, és így a levegő tisztaságához jelentősen hozzájárulna, az utak minőségének javulásáról nem is beszélve.

E ponton szeretném felhívni a kísérlet

SIPOS Levente

Holmi 1993/4

Sipos Levente: Varázsló

Szabolcsi Miklós

Búcsú Európától

„Búcsú Európától" – ez voltaképpen egy (eléggé közepes) Pálóczi Horváth György-regény címe. De ezúttal jelként szeretném használni – egy magatartás és egy poétikai-formálási törekvés jeleként.

A Nyugat 1936 októberi számában jelent meg Szerb Antal „Útinapló" műfajjal jelezett írása: *A harmadik torony*, ennek a törekvésnek szinte mintapéldánya. Egy olaszországi utazás emléke, önvallomás és útibeszámoló, pontosabban: útinapló formájában megjelenő narráció.

„Esteledett, kifáradtam, visszamentem a Piazza Bra-ra, leültem egy kávéház terraszára és néztem a sokadalmat, amely a téren sétált, mielőtt bement az Arénába, az előadásra. Szép, szép, mondtam, már Goethe idejében is így korzóztak itt és már azelőtt is, és az emberek rokonszenvesek, a férfiak arca oly okos és az olasz nők ugyan itt sem szépek, de így estefelé sejtelmesek, mint a tárgyak... de nagyon sokan vannak. Nagyon sokan vannak. Nagyon sokan vannak. Nem bírom tovább és elmegyek vacsorahelyet keresni."

Novella tehát, egyes szám első személyű elbeszélés és ugyanakkor műveltség anyaggal szinte zsúfolásig megtöltött értekezés, – azaz voltaképpen igazi esszé. Tömörségét, műveltség-szövetét pedig kétféle módon is oldja: iróniával-öniróniával, és a kihegyezett nyelvi eszközökkel, a style coupé-ra épített pointe-s stílussal. Meghatottság és humor, olykor pesties viccekkel és mindezek mögött persze búcsúzás és a halálos fenyegetettség érzete is: „Azért mindig úgy utazom Olaszországba, mintha utoljára járnék ott, és mikor először látom egy városát, mindig egyúttal mintha viszontlátnám is és mintha búcsúznék is tőle. Dosztojevszkij azt írja, hogy az embernek úgy kellene élnie, mintha minden perce a halálraítélt utolsó perce volna, hogy fel tudja ismerni az élet kimondhatatlan teljességét – az én olaszországi benyomásaim kissé mind ilyen utolsó szemlátomások."

És ilyen művelt, okos, filosz célzások jellemzik a kort: „A Rezzonicó-palotában kiállítás van: a velencei XVIII. század emlékei. Elmentem, mert kíváncsi voltam, milyen egy Canal Grande-menti palota belülről, és mert vonzott a XVIII. századi Velence, Casanova hazája. A főterem mennyezetét Tiepolo-képek díszítik, a Tudás rokokós angyala fáklyával a kezében elkergeti az Ignoranciát. Boldog XVIII. század! Vajon hol élt az elüldözött Ignorancia, míly kiváló szanatóriumban, hogy most olyan jó egészségben, olyan újult erőben tud visszatérni?"

Bizonyos, sajátos, köztes forma keletkezik így publicisztika, önvallomás, emlékirat és novella metszéspontján:

„Hát én sem vagyok különb a többinél. Pedig semmit a világon nem utálok annyira, mint a polgári előkelőség-tudatot. Ami úgy aránylik az igazi előkelőséghez, mintha egy szunyog osztálygőgöt érezne a bolhákkal szemben. Utálom a polgári »jó családból való«-ságot, ami

KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLÁSOK

BERTA BENCZE LÁSZLÓ, CSORDÁS ZOLTÁN, DARVAS PÉTER
FARKAS CSABA, HONFFY RÉKA, KOVÁCS MÁRIA
LELKES A. GERGELY, MADÁCSI ISTVÁN, PÉLI MANDULA
SÍPOS LEVENTE, SZARVAS ILDIKÓ

Kiállítás a Magyar Képzőművészeti Főiskola harmadéves grafikus növendékeinek a miskolci alkotóházban készült munkáiból.

„Reszkess Te kedves, sötétben bujkáló művészetbarát és mi is reszketünk itt a sötétben"
(Niemand Endre)

De hát ha lehetséges és most a miskolciak jóvoltából lehetséges, közelebb húzódunk egymáshoz és közösködünk egymás melegén.

Elfogult szeretettel ajánlom a Szalayn, Kondoron, Lenkeyn eligényesedett publikum figyelmébe ezt a készülődő főiskolai évfolyamot, a mostani harmadéveseket.

Csak szuverén egyéniségekből lehet valódi közösséget alkotni. Ennek a társaságnak az előbbiért van esélye az utóbbira. Valamennyien saját külön ösvényen indulnak a cél felé.

Megspórolhatatlan zsákutcák és vakvágányok jöhetnek még. A műfaj funkcióváltása közben nekik kell kitalálni saját magukat és egyúttal azt is, hogy milyen lesz a kilencvenes évek magyar grafikája.

Ezek a munkák itt készültek a Miskolci Galéria műhelyében most nyáron.

Ez volt az a három hét, amikor amolyan miskolci monszun zúdult a városra. (MISKOLCI MONSZUN HETEK) Ebben a termékeny mámorban születtek ezek a litográfiák, monotípiák, rajzok, rézkarcok.

Érdekes, hogy ebből az évfolyamból négyen – PÉLI MANDULA, SZARVAS ILDIKÓ, BERTA BENCZE LÁSZLÓ, FARKAS CSABA – Erdélyből jöttek, Romániából. Nem valami paternális jóindulat miatt vettük fel őket – tehetségesek.

Ne keressenek folklorisztikus rekvizitumokat a munkáikon. Belső tájakat rajzolnak élményeik áttételes leírására törekednek.

A többiek: KOVÁCS MARIKA halaknak lát most bennünket és halakon keresztül láttatja gyarlóságunkat.

DARVAS PÉTER csendes tempóval a nonfiguratív lírai impresszionizmus felé ballag.

HONFFY RÉKA egyszerre nyers és bátran, romantikusan érzelmes.

SZARVAS ILDIKÓ egy adott szintű komplettségből most nyit, lebont és újraépít.

CSORDÁS ZOLI vibrálóan impulzív, húzó ember.

MADÁCSI ISTVÁN szikár, intellektuális, fanyar, metafizikus és biblikus.

SIPOS LEVENTE grafittiből és gyermeki mítoszokból nyers, utcaian kihívó, szókimondó rajzokat készít.

LELKES GERGŐ egyre csak gyűjt, gyűjt.

Túl szép? Tőlem ne várják, hogy hibát keressek a portékámban. Arra ott vannak a hétköznapok.

Ezzel a kiállítással köszönjük meg a vendéglátást. A grafikusoknak megint egy új raja, akik hazajárnak Miskolcra. Köszönjük.

Eszik Alajos

Budapest, 1993. október 8.

SIPOS Levente

A Magyar Képzőművészeti Főiskola és Miskolc város kapcsolatának múltban gyökerező hagyománya van. A század húszas éveiben Benkhard Ágoston festőnövendékei voltak több nyáron át szívesen látott vendégei a volt Egri-féle szanatórium telkén kialakított Művésztelepnek.

Azóta már a századvég utolsó éveit számoljuk és a miskolci művésztelepen is sok minden történt, a történelmünket jelző sorjázó évek alatt. A Művésztelep a városban letelepedő alkotóknak adott otthont, itt dolgozott a magyar sokszorosító grafikát megújító művészek egyik jelentős nemzedéke és ma ezen épületegyüttesnek egy része felújítva a Miskolci Galéria Alkotóházaként újra lehetőséget kínál az alkotó munkára. Számunkra is öröm, hogy 1992-től újra fogadhatjuk nyaranta a Magyar Képzőművészeti Főiskola grafikusnövendékeit jól felszerelt műhelyünkben. Miskolcot sokáig emlegették a magyar sokszorosító grafika fővárosaként, melyre egy idő után már csak a nemzeti biennálé emlékeztetett. A hagyományok kötelezneknek.

Reméljük sikerül újra a nagy elődök nyomán meghatározó hellyé nemesíteni a mában is ezt a művésztelepet. Fiatalokat fogadni, alkotó lehetőséget biztosítva jó patrónusa lenni a művészetnek.

Dobrik István

MŰTÁRGYJEGYZÉK

BENCZE LÁSZLÓ		
1. **Cím nélkül**	litográfia	77 x 57 cm
2. **Hol a fejed**	cinkkarc, hidegtű	35 x 27 cm
CSORDÁS ZOLTÁN		
1. **Kaloda**	litográfia	65 x 53 cm
2. **Angyal őrizze álmod**	alumíniumkarc	54 x 37 cm
3. **Közös fej**	alumíniumkarc	54 x 36 cm
4. **Kompozíció**	alumíniumkarc	54 x 88 cm
DARVAS PÉTER		
1. **Burokban**	litográfia	27,5 x 17,5 cm
2. **A titok hlánya**	litográfia	24 x 36 cm
3. **Cím nélkül**	vegyestechnika	50 x 70 cm
4. **Cím nékül**	vegyestechnika	50 x 70 cm
FARKAS CSABA		
1. **Communion I.**	litográfia	54 x 68 cm
2. **Communion II.**	monotípia	38 x 27 cm
3. **Communion III.**	monotípia	38 x 27 cm
4. **Communion IV.**	monotípia	38 x 27 cm
5. **Communion V.**	monotípia	27 x 38 cm
6. **Communion VI.**	monotípia	27 x 38 cm
7. **Communion VII.**	monotípia	27 x 38 cm
HONFFY RÉKA		
1. **Nagy kékség**	rézkarc	19 x 15 cm
2. **Nagytakarítás**	aquatinta, rézkarc	49,5 x 34 cm
3. **Éjszaka**	rézkarc	21 x 24 cm
4. **Növekedés**	rézkarc, aquatinta	32 x 32 cm
5. **Hold**	rézkarc	25 x 21 cm
6. **Erotika**	rézkarc, aquatinta	27,5 x 20 cm
KOVÁCS MÁRIA		
1. **Haldarabok I.**	litográfia	30 x 25 cm
2. **Haldarabok II.**	litográfia	32 x 29 cm
3. **Haldarabok III.**	litográfia	40 x 35 cm
4. **Haldarabok IV.**	litográfia	40 x 35 cm
LELKES A. GERGELY		
1. **Port de bouc**	tus, ecset	20 x 26 cm
2. **Lyon I.**	tus, ecset	21 x 26 cm
3. **Lyon II.**	tus, ecset	21 x 26 cm
4. **Terek**	diópác, ecset	20,7 x 26 cm
5. **Terek**	tus, ecset	21 x 26 cm
MADÁCSI ISTVÁN		
1. **Százhét**	litográfia	59 x 45 cm
2. **Felavatás**	litográfia	59 x 64 cm
3. **Metamorfózis**	litográfia	29 x 38 cm
4. **Mire virrad**	litográfia	32 x 40 cm
PÉLI MANDULA		
1. **Variációk I.**	litográfia	65 x 38 cm
2. **Variációk II.**	litográfia	65 x 38 cm
3. **Variációk III.**	litográfia	38 x 65 cm
SIPOS LEVENTE		
1. **Rossz vér '93**	linómetszet	25 x 17,5 cm
2. **Uff '93**	linómetszet	21 x 12 cm
3. **Démon I.**	litográfia	24 x 18 cm
4. **Démon II.**	litográfia	28 x 20 cm
5. **Indián '93**	rézkarc	16,5 x 11 cm
6. **Varázsló '93**	rézkarc	28 x 18 cm
SZARVAS ILDIKÓ		
1. **Áradás tavának sarja**	litográfia	60 x 43 cm
2. **Érintés**	monotípia	60 x 43 cm
3. **Bálvány**	monotípia	55 x 77 cm
4. **Portré**	monotípia	68 x 57 cm
5. **Portré**	monotípia	68 x 57 cm

MISKOLCI GALÉRIA

A kiállítás megtekinthető november 21-ig hétfő kivételével 10-18 óráig

Miskolc, Hunyadi utca 12. tel./fax: 355 004

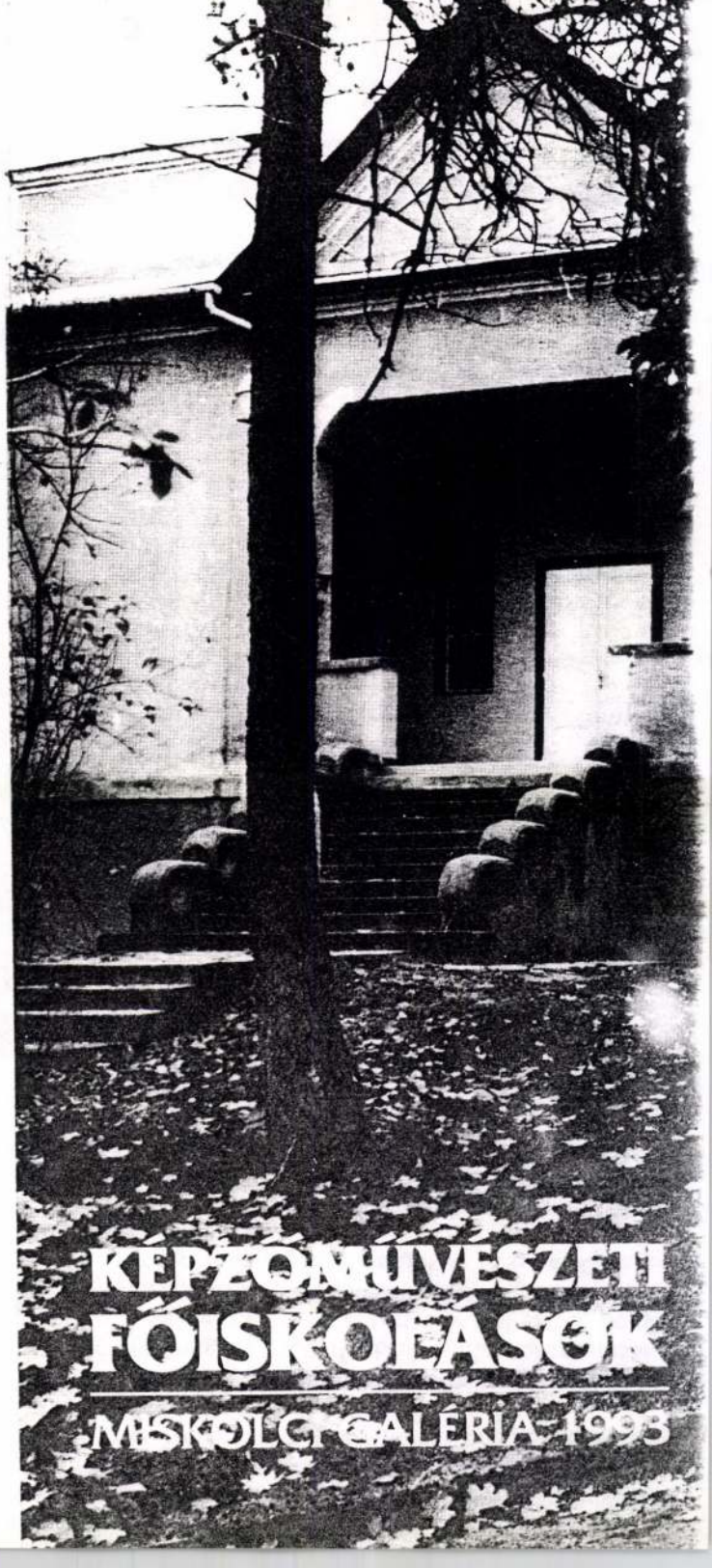

Sipos Marta

1937/38. IV. éves
fest. szak.
rendes hallg
I - II. félév

Ferkèpzomfoiskèvk
1937/39. 151 l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Sipos Márta

IV. éves fest. szakos hallg.

Ferkèpzomfoiskèvk

1936/37. 75. l.

Sipos Márta

1932/33

Ferképzőmfoiskèvk

132. 1.

Sipos Mihály Id. MDK

debreceni asztalosmester.

a mesterség apáról fiura szállt.

pl. Sipos Mihály, özv. Sipos Mihályné,
Sipos Mihály XIX/ II.

Sternegg Mária: Iróalmáriumok Debrecenből.
Ip.müv.Muz. Évk. 1960. 35-48.
46.1. 16. jegyz.

MDK

Sipos Mihály II. /ifj/
debreceni asztalosmester.

a mesterség apáról fiura szállt.

pl. Sipos Mihály, özv. Sipos Mihályné,
Sipos Mihály XXX/ II.

Sternegg Mária: Iróalmáriumok Debrecenből.
Ip.müv.Muz. Évk. 1960. / 35-48.
(III-II)
46.1. 16. jegyz.

Sipos Miklós

Ács, 1785-ben kőfaragó említése róla.

B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

323 b

özv. Sipos Mihályné

MDK

debreceni asztalosmester.

a mesterség apáról fiura szállt.

pl.

Sipos Mihály, özv. Sipos Mihályné,
Sipos Mihály /III/ II.

Sternegg Mária: Irómalmáriumok Debrecenből.
Ip.műv.Mus. Évk. 1960. / 35-48.
III-IV
46.1. 16. jegyz.

SIPOS MIHÁLY asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 134.

SIPOS Mihály asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 133.

1821.

Sipos Marianny

amatőr festő

ziállítása a vértesszentkeleji dátonban
(Műselődési Háztan)

Dolgozó Lapja
1984 aug. 4.

Sipos Rudolf

MDK

Uj bányászházak. repr.

A holnap a makettasztalon.
Népakarat, 1958. jan.4.

Sipos Sándor, [építész?] 1964

Az újszerű épület egyik tervezője.

Békés Attila: ... a tányér-torony ház 3

ESTI HIRLAP

Bp. 1964. aug. 25.

Sipos Sándor

1873/74

Ferkèpzomfoiskèvk

1321.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 DEC 22

Somogyi Néplap

Mirjana Sipos
1021

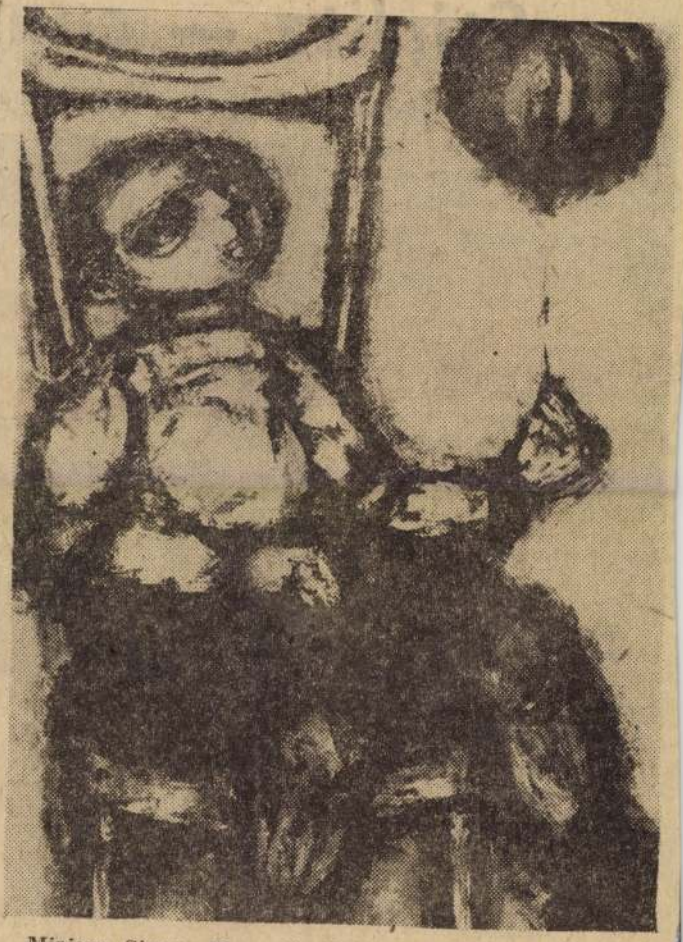

Mirjana Sipos: Piros léggömb.

(A bácskatopolyai művésztelep kaposvári kiállításának anyagából)

St...

Beszélgetés Vjacseszlav Tyihonovv

— *A tavasz tizenhét pillanatában először találkoztunk Önnel, mint felderítővel...*

— Régóta kerestem már a filmben a szovjet felderítő szerepét, s már régóta vártam arra, hogy színészként, a magam eszközeivel megformáljak egy ilyen embert, komolyan, a krimi műfaj sablonos megoldásaitól mentesen.

Három évvel ezelőtt meghívtak *A tavasz tizenhét pillanatának* forgatására. Amikor elolvastam a forgatókönyvet, arra gondoltam: ez az, amit kerestem; a mű jelentőségét, a karakter mélységét, a lélektani összetettséget illetően.

— *Szokta nézni a televíziót?*

— Elfoglaltságomtól függően. Amikor tudom, nézem. Nézem a híreket, a sportműsorokat, sőt még a gyerekadásokat is, mert hároméves kislányomat már érdekli a televízió, s természetesen a játékfilmeket is.

— *Másként hat-e Önre a film a moziban, mint a képernyőn?*

— Természetesen. Egy szélesvásznú film művészi vonatkozásban bizonyos mértékig veszít hatásából, ha az ember televízióban látja. Nem a képernyő méretei, inkább a kollektív és egyéni befogadás ha-

Stirlitz megszemélyesítője: Vj...

— Filmszínész vagyok. Azért is végeztem el a filmművészeti főiskolát, hogy filmszínész lehessek. Szeretem a hivatásomat. De — filmszínész kollégáimhoz hasonlóan — gyakran irigylem színházi pályatársaimat. Az ő munkájuknak a miénkkel szemben az az egyik legfőbb előnye, hogy eleven kapcsolatban vannak a nézővel, aki az alkotás folyamatá-

Sypos Péter kőfaragó M.D.K.

1551-ben az egri vár épitkezésén dolgozik

Détshy Mihály: MUnkások és mesterek az egri vár épitkezésén 1493 és 1596 között

Az Egri Muzeum Evkönyve 1964. I. Eger- 1964. 188.1.

M.D.M.

SIPOS Sándor
?, 1957.
IA Képz. Főisk. Kvár, szobrász

Banner Erdély

AZ ERDEI FERENC MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
MEGHÍVJA ÖNT

BUDAPEST CFC LF 1997 VI 10

HELYES IRÁNYÍTÓSZÁM
PONTOS KÉZBESÍTÉS

SIPOS SÁNDOR
(MONTREÁL)
KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:
Dr. TURAI G. KAMIL

1997. JÚNIUS 6-ÁN, PÉNTEKEN 16 ÓRAKOR

MEGTEKINTHETŐ:
JÚNIUS 22-IG NAPONTA 10-18 ÓRÁIG

(KECSKEMÉT, DEÁK F. TÉR 1.)

„Új Művészet"
Szerkesztőség
BUDAPEST
Bajcsy u. 10
1054 III

MDK

Sipos Schilhanek Gyula, okl. gép.mérn.
Miskolc.

Miskolc thjf. város városszabályozási tervének elkészitésére kiirt eszmei, orsz. tervpályázat, melyből 1 lo pályatervet a biráló-bizottság nov. 22.-től 27-ig el birálván " "Biztos alapra lehet épiteni" Lippayval közös pályatervét 10.000 korona kitüzött megvételi árért megvették.

Tervpályázati eredmény.
Epitö Ipar- Epitö Müvészet. 1921.163.1.

Sipos Szabolcs, 11 éves

Sipos Szabolcs 11 éves (Szombathely)

Gazdánk mezőgazdasága diákszemmel.

Népművelés, 1984. jún. 25., old.

MDK

Sipos Tamás rendőrőrmester, festő

Abbazia, of.

Rendőrművészek kiáll. Uj Magyarság, 1935.máj.19.

Sipos Tamás
rendőrőrmester

Abbazia c. olajfestményével aratott sírert a rendőrtisztek képző- és iparművészeti kiállításán a Rendőrtiszti Atlétikai Club óbudai klubházában.

Ujság 1935. V. 19.

Sipos Tamás
rendőrőrmester

"Abbazia" c. olajfestménye szerepel a II.Országos Rendőrmükedvelői képző- és iparművészeti kiállitáson a Rendőrtiszti Atlétikai Club óbudai klubházában.

Nemzeti Usjág 1935.V.19.

MDK

Sipos Tamás rendőrőrmester, festő

Abbázia, of.

Rendőrművészek kiáll. Pesti Napló, 1935.máj.19.
17.l.

Sipos Tamás

rendőrőrmester

Abbázia c. képe

a rendőrművészek

kiállításán.

Pesti Napló. 1935

máj. 19.

Lipos Tamás

Arad

Uj Magyarság

1935 május 19

(Rendőrtisztviselők

kiállítása.)

KARDOS GÁBOR KÉ

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Hegyi Gábor negyvennyolczas honvéd, 84 éves korában Köveskál községben. — Hegyi Gyula sok évi betegség után 70 éves korában Sátoraljaujhelyen. Haan Rezső iró 72 éves korában Esztergomban. — Sipos Sándor nyug. főgimnáziumi rajztanár, 70 éves korában Csiksomlyón. — Milesz Béla 68 éves korában Tiszafüreden. — Huber János szentszéki tanácsos, szilsárkányi plébános, 64 éves korában Győrött. — Ómoraviczai Heinrich Alajos, az Osztrák és Magyar Bank főtanácsosa, 64 éves korában Budapesten. — Kozora Vincze, Kassa város nyug. polgármesterhelyettese és több évtizeden át főjegyzője, 60 éves korában. — Szentpály József építőmester, 59 éves korában Budapesten. — Orbán József, 54 éves korában Budapesten. — Fáji Fáy Zoltán, Heves vármegye bizottsági tagja, 51 éves korában Ecséd községben. — Bicskei Rosenfeld Henrik földbirtokos, Fejér vármegye törvényhatóságának és közigazgatási bizottságának tagja vasárnap, 49 éves korában Bicskén. — Teveschi Lambert János vaskereskedő, Temesvár város törvényhatósági bizottságának tagja, 45 éves korában Temesváron.

Özv. Temmer Antalné szül. Fittler Mária, 81 éves korában Nagykarácsony községben. — Özv. 'de Pottere Jakabné szül. Koch Zsófia, 78 éves korában Liptóujváron. — Özv. Shuszter Jánosné, szül. Vetzák Anna 77 éves korában Nagykárolyban. — Endre Antalné, szül. palásti Palásthy Francziska 71 éves korában Tárnaszentmiklóson. — Özv. Neverkla Ferenczné szül. Golesz Teréz, 75 éves korában Budapesten. — Özv. Kaszás Lajosné szül. Tóth Róza, 48 éves korában Győrött. — Miller Anna az Országos Nőképző egyesület jegyzője és elemi iskolájának igazgatója 46 éves korában Budapesten. — Kaló Miklósné szül. Guggenberger Ilona, 31 éves korában Egerben. — Beach Tiborné szül. Kutschera Mária, 26 éves korában Budapesten. — Hidasnémeti Ferdinandy Sárika, hidasnémeti Ferdinandy Bertalan dr. és felesége, szül. Hausner Frida 7 éves leánya Budapesten.

EGYVELEG.

* **A korcsmárosok** maguk is megiszszák a borukat, pálinkájukat, sokszor nagyobb mennyiségben is, mint a vendégeik többsége. Ezért az alkoholárusitással foglalkozók halálozási arányszáma érdekes világot vet az alkohol pusztitásainak mértékére. Ez az arányszám pedig igen magas: egy párisi statisztikus szerint az általános halálozás ott ezer közül 36, a korcsmárosoknál azonban 47-re emelkedik. A különbség Svájczban még nagyobb: ezer közül 25·8 és 42·59. Kapcsolatos az alkoholizmussal a tüdővész pusztitása is, — angol statisztikai számitások szerint 1000 közül 448 korcsmáros halt meg tüdővészben, holott pap csak 67, földmüves 79, orvos 105. A pinczérek halálozási számában még nagyobb szerepe van a tüdővésznek, 1000 elhalt pinczér közül 607 tuberkolózisban pusztul el.

A fürdőbeutazás gyermekekkel

ne csak ezeknek, de az anyáknak is üdülést szerezzen. Daczára ennek, a gyermekeknek joguk van, különösen a legkisebbeknek, hogy hasonló pontos ápolásban, gondozásban és gondos táplálkozásban részesüljenek, mint odahaza. Egy tápszer, melynek előnye, hogy könnyen készithető el és tartós, melylyel a táplálékonyság és könnyen emészthetőség párosul, a «*Kufeke*»; és ezért ez ily esetben legjobban ajánlható.

O'Sullivan a legelső, legtartósabb és legjobb gummisarok. Kapható minden szakbavágó üzletben.

A Nestlé-féle gyermekliszt egy finom kétszersült-por, melynek főalkatrészét a legjobb, csiramentes alpesi tej képezi és mely csak vizzel felforralva, egy nagyon könnyen emészthető és erősitő tápszert nyujt csecsemők és gyermekek részére az elválasztás után, valamint felnőtt gyomorbajos egyéneknél is. Ezen tápszer 50 év óta az egész világon el van terjedve és az orvosok mint gyermektáplálékot, nevezetesen szoptatott gyermekeknél mint melléktáplálék, az elválasztás előtt és után mint átmeneti táplálékot a legmelegebben ajánlják. A Nestlé-féle gyermekliszt minden gyógyszertárban és droguériában a megállapitott 1·80 filléres árban kapható. Próbadobozt, prospektust szivesen küld a franczia-svájczi Henri Nestlé czég fióküzlete, Wien, I. Biberstr. 11. Magyar levelezés.

Yes porcellán pouder.

Legjobb pouder a világon. Előkelően mattá teszi a női arczbőrt, mintha tejben volna fürösztve. Ára 5 és 3 K.

Szerkesztői üzenetek.

Képzelet. A «véleményeket» kéri verséről. Nos, erről a versről csak egy lehet a vélemény: nagyon gyarló vers.

Romok között. Ha csak ennyi hangulatot tudott belőlük meriteni, kár volt a romok közé menni.

Vér. Isten Asszony-anyám. Csetlő-botló, zavaros versek, gyalog járnak, mikor repülniök kellene.

Rododactylus. Temetésen. Nem tudjuk, az eredeti hibája-e, vagy a fordításé, de mind a két fordítás sokkal jelentéktelenebb, semhogy érdemes volna közölni.

Elkerülhetetlen út. A vendég. Az elsőnek hosszú soraiban nincs semmi, a mi költészetre vallana, se ritmus, se numerus, sem a gondolatoknak magában érvényesülő zenéje. A másikban meg épen nincs semmi, a mi az olvasót érdekelhetné.

Dalok 1—2. Afféle nótaszövegek, ismert motivumok újra összerakása, semmi több.

SAKKJÁTÉK.

2800. számu föladvány Frankenstein J.-től.

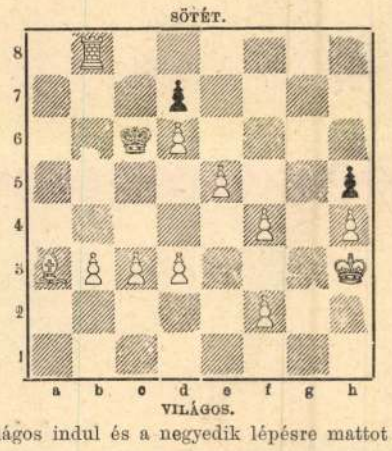

Világos indul és a negyedik lépésre mattot ad.

KÉPTALÁNY.

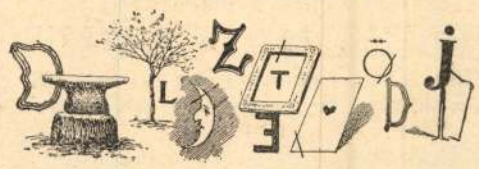

A «Vasárnapi Ujság» 18-ik számában megjelent képtalány megfejtése: *A szerencse és a szél gyorsan mulik.*

Felelős szerkesztő: **Hoitsy Pál.**
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármegye-u. 11.
Kiadó-hivatal: Budapest, IV., Egyetem-utcza 4.

SALVATOR kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, czukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitünő hatásu. — Természetes vasmentes savanyuviz.

Kapható ásványvizkereskedésekben és gyógyszertárakban. SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat, Budapest, V., Rudolf-rakpart 8.

AZ ÖREGEM

is mindig azt mondta, hogy szeplők elüzésére, valamint finom, puha bőr és fehér teint elérésére és megóvására nincs jobb szappan, mint a világhirü «Steckenpferd» liliomtej-szappan. Védjegye «Steckenpferd», készíti Bergmann & Co. czég Tetschen a/E. — Kapható minden gyógyszertár-, drogéria-, illatszertár- s minden e szakmába vágó üzletben. Darabja 80 fillér. — Hasonlóképen csodálatosan beválik a Bergmann-féle «Manera» liliomtej-krém fehér es finom női kezek megóvására, ennek tubusa 70 fillérért mindenütt kapható.

Fog-Krém **KALODONT** Szájviz

KAUCSUK-CIPŐSAROK

Betegtoló-kocsik

és az összes

betegápolási cikkek

nagy választékban eredeti gyári árakon kaphatók

Fischer Péter és Társa R.-T.

Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 6.

Képes árjegyzék kivánatra ingyen.

AZ ÖSSZES GÉPEK ÉS FORMÁK CEMENTÁRUK ELŐÁLLITÁSÁRA

cementfalazótégla-gyártó gépek, cementfedőcserép-gyártó gépek, betonürtömb-gyártó gépek. — **Formák** csatornázási-, vizvezeték- és alagcsövek, betoncölöpök, lépcsőfokok, határkövek stb gyártására. — **Kőzúzók, hengerművek, betonkeverők, padlólapsajtólók.**

Dr. GASPARY & Comp. GÉPGYÁRA

MARKRANSTÄDT Leipzig mellett

Kérjük gyárunkat meglátogatni. 228. számu brosüra ingyen.

Rendeléseknél sziveskedjék lapunkra hivatkozni.

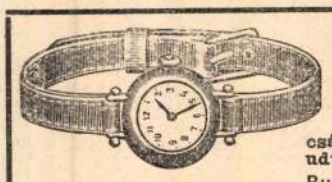

Ékszer. Ezüst. Óra.

Iparművészeti tárgyak, egyházi szerek gyári áron beszerezhetők készpénz vagy **angol rendszerü részletfizetésre** is

Legdivatosabb karperec órával.

14 karátos arany	110 K
14 « « börszijjal	28 «
Ezüst börszijjal	16 «
Aczél «	14 «

csász. és kir. udv. szállító **SÁRGA JÁNOS** ékszerész és műötvösmester

Budapest, IV., Kigyó-tér 5. Kolozsvár, Mátyás király-tér 13.

Legszebb kivitelü ezüstevőeszközök **grammja** munkával együtt **11 f.**, domborművü (Relif) evőeszközök **12 fill.**, halas, pecsenyés, tésztás tálak **13 f.**, tálczák, szelenczék, kenyérkosarak, **14 f.**, kávés, teás servicek, jour tálczák, gaborettek, gyümölcsállványok, csoportos tálak, jardinierek **15 f.** Szabad megtekintés vételkényszer nélkül. **Szabott gyári árak.** Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Vidékre választékot készséggel küldök.

Az ön gyermeke nevet

ha egészséges; használja ezért a bőr ápolására a legjobbat, csakis a számos orvos és szülésznő által ajánlott «**BABYMIRA-CRÉME**» gyermekkenőcsöt, mely azonnal fájdalomcsillapitólag hat a kivörösödött, nedves, feldörzsölt és feltört bőrnél, mindenféle bőrkiütésnél és ótvarnál. Felnőttek is kitünő eredménynyel használhatják bőrkiütéseknél, feltöredezett bőr, kézdurvulás és lábizzadás ellen. Vigyázzon minden doboznál a «Babymira-créme» névre, és utánzatokat utasitson vissza. Kapható minden gyógyszertárban, dobozonkint 60 fill.-ért vagy magánál a készitőnél **Brodjovin H.** «Zrinyi»-hez czimzett gyógyszertárában **Zágrábban.**

A világ legelső mórfürdője.
Évadonkint több mint 1500 mórfürdő. Saját mórbirtok 30 millió köbméter. Verseny nélkül a vegyi összetétel és gyógyhatás tekintetében. **Ideális tartózkodás gyógyulásra szoruló gyermekek részére.** Természetes rádium-emanatorium.
Legfontosabb szivgyógyfürdője Ausztria-Magyarországnak.
A kontinens legerősebb szénsavas forrásaival. Prospektus ingyen a polgármesteri hivatal által.

FRANZENSBAD

Javallatok: Vérszegénység, sápkór, görvély, indikált gyermekbetegségek, csúz, köszvény, légzőszervi, hugy- és emésztőszerv hurutok, állandó székrekedés, idegbetegségek neuraszténia hisztéria, női betegségek, izzadmányok, nyom. szivbetegségek, szivgyöngeség, kroniku szivizomgyulladás, szivbillentyübántalmak, szivneurózis és szivelzsirosodás ellen.

Fürdőszolgaltatás április hó 1-től október hó 30-ig. — Idény május hó 1-től szeptember hó 30-ig.

Gyermek-ruhák
kizárólag saját gyártmány.
Szenzációs olcsó árak 1 koronától kezdve a legfinomabb kivitelig! 40870
"WÄSCHE CLOU"
Wien, XVI., Lerchenfeldergürtel 53.
Képes divatalbum és árjegyzék ingyen és bérmentve!

LAWN-TENNIS
és az összes angol sportkellékek a legjobb választékban.
TENNIS-RAKETTEK
és labdák, Football, Hockey, Polo, Golf, Croquet, Baseball. Tornaszerek. Izomfejlesztők. Kerekes korcsolyák. Uszókellékek, **sportczipők,** sportruházat, **sportsapkák,** utazószerek, turistafelszerelések. Gillette-borotva, Thermos-kulacsok, Thermos Pic-nic, Vizhatlan esőköpenyek, Gummi sárczipők.
Árjegyzéket bérmentve küld:
WESZELY ISTVÁN Budapest, IV., Váczi-utcza 9.

Kebeltartó „LADA"
14 világszabadalommal védve.

Egyidejüleg **emeli, formálja** és **támasztja a keblet.** 10 minőségben és 3 nagyságban minden hölgynek megtelelően kapható. Fejlődésben lévő fiatal leányoknak nélkülözhetetlen. A 3. sz. nagyság kisebbiti az erős keblet, I. és II. sz. nagyság ellenben elegáns termetet kölcsönöz. **«Lada» a legjobb ami eddig forgalomba került.** Tengeri fürdők részére gummiszövetből, a nyár részére likacsos szövetből kapható. Szabályozható bármilyen testalkathoz, nélkülözhetetlen minden hölgy részére. Árak minőség és nagyság szerint 6 kor. 50 fil.-től kezdve. **Kérjen leirást ingyen és bérm.** Kapható minden fűző- és fehérnemü-üzletben, vagy közvetlenül a gyárosoknál
Pohl & Mathias, Wien, II. Kurzbauerrasse 5/170.

Hall-fürdő. Felső-Ausztria.
Elsőrangu jodbromfürdő. Európa legrégibb és leggyógyhatásosabb jódforrása. Idény: május 1-től október 1-ig. Felvilágositást és prospektust küld az állami gyógytelepek igazgatós. Bad-Hall
Dr. Gerstel szanatóriuma télen is nyitva van.

Kocsiárucsarnok
Budapest, IX., Köztelek-utcza 4.

A monarchia legnagyobb kocsiraktára. Árjegyzék ingyen.

ROZSNYAY PEPSIN BORA.
Kellemes izü, kiváló jó hatásu szer **étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség** ellen.
Étkezés közben véve, megóv a **gyomorterheléstől.**
Egy üveg ára **3 kor. 20 fill.**
Kapható:
minden gyógytárban
valamint
Rozsnyay Mátyás
ARAD, Szabadság-tér.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.
Alapittatott 1847.
Brauswetter János
Szegeden.
szab. chronometer- és műóriás, föltalálója a remontoir ingaóráknak
Ca. és kir. kizárólagosan stb. stb.
ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE
Képes árjegyzék bérmentve. Javitások pontosan eszközöltetnek.

KNUTH KÁROLY
Cs. és kir. fensége József főh. udv. szál. **mérnök és gyáros.**
Gyár és iroda: **Budapest, VII. ker., Garay-utcza 10.**
Központi viz-, lég- és gőzfütések, légszesz és vizvezetékek, csatornázások szellőztetések, szivattyuk, vizerőművi emelőgépek stb. — Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készittetnek.

HIRSCH és FRANK
Budapest-Salgótarjáni Gépgyár és Vasöntőde Részvénytársulat
BUDAPEST, VI. KERÜLET, ARÉNA-UT 127. SZÁM.
Külön osztály
téglagyári gépek.
GYART: falitégla és cserépsajtókat, téglagyártó és agyagmegmunkáló gépeket legujabb és legjobban bevált szerkezetekben. :: ::

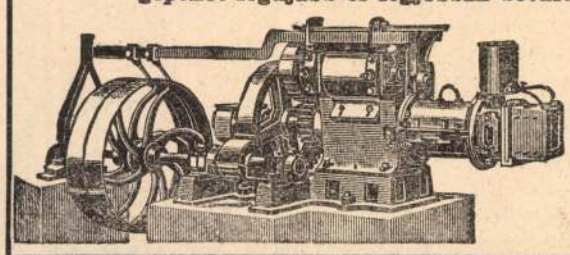

Elvállalja anyagvizsgálatok kivitelét és teljes **téglagyári telepek** létesitését.
Tervek és költségvetések dijtalanul.
ELSORANGU REFERENCZIAK.

Szőrme-, szőnyegporoló-, megóvó-, mosó-, tisztitó- és javitó-intézet
KERBER HENRIK
BUDAPEST, VIII., NAP-UTCZA 29. SZ. Telefonsz. 53-55. Alapittatott 1890.
Ablaktisztitás, lakástakaritás, padlóbeeresztés, tapéta, falfestmény (Fresko) tisztitási vállalat.

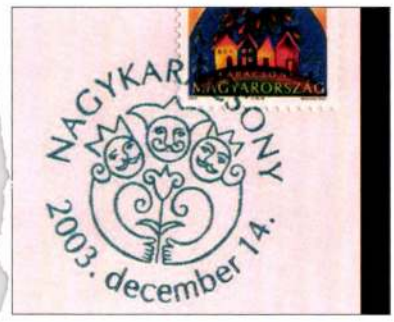

Keresztes Dóra: Karácsony (emlékpecsétek) / Dóra Keresztes: Christmas (memorial stamps)
[2003]

pírcsodák. Az egyszerűség és ünnepélyesség, a parányi felületbe rengeteg mondanivalót tömöríteni tudás egyaránt jellemzi alkotásait.

2004 karácsonyán új terméket, a megszemélyesíthető postabélyeget kínálta a Posta az ünnepi jókívánságok személyesebbé tételéhez. *Robert Lovy* és *Berky Péter* grafikusművészek ajándékcsomaggá komponált bélyegívén karácsonyi angyal, sütemény és üvegdíszek mellé saját, vagy szeretteik arcképének reprodukálására nyílt lehetőségük az új szolgáltatás igénybe vevőinek, s kapott új funkciót a klasszikus postabélyeg alkalmazása.

2005-ben *Kara Orsolya* és *Drescher Mária* bélyegtervei valósulnak meg és öltöztetik ünnepi díszbe a levélpostai küldeményeket.

Kara Orsolya a betlehemi csillagot követő három király sziluettjét ezüst fólia alkalmazásával takarja ki a kék háttérből, s teremt éjszakai fényeket idéző, kissé sejtelmes hangvételű bélyeget.

→ **Drescher Mária: Karácsony (kisív) / Mária Drescher: Christmas (small sheet)**
[2005]

Drescher Mária a népművészet eszköztárát alkalmazza, amikor öntapadós karácsonyi bélyegképeken gyertyát, piros almát, mézeskalács szívet használ a fenyőfa ünnepi díszbe öltöztetéséhez.

Kara Orsolya: Karácsony / Orsolya Kara: Christmas
[2005]

A bélyegek világára nyíló ablakból most csupán néhány karácsonyi bélyeget tekintettünk meg. E képzeletbeli ablakot szélesebbre tárva – akár egy képzőművészeti tárlaton – még több élménnyel gazdagodhatunk.

CSEGEZI TAMÁSNÉ
a Magyar Posta Rt.
bélyegkibocsátási osztályvezetője

A bélyegeket a Magyar Posta Rt. Bélyegkibocsátási Osztálya bocsátotta rendelkezésünkre.

Christmas on postage stamps

Beyond serving as a means of payment and stocks, postage stamp is a widely circulated form of visual culture, and, with miniature recordings of the given country's history and nature, an important instrument of national publicity. The Hungarian writer Sándor Márai said, stamps are 'stick-on immortality'. Stamp design is a special field of applied graphics, it is therefore disappointing how few art critics and historians deal with the genre. With traditional Christmas stamps the Hungarian Post wishes to contribute to the festive appearance of season's greetings. Designs by the artists commissioned, from debutants to reputed graphic artists and classic painters, capture the spirit of this important holiday by featuring the nativity scene, Christian symbols or other creative representations of love.

Magyar Formatervezési Díj 2005

A Magyar Formatervezési Tanács az idén 26. alkalommal hirdette meg a hazai formatervező szakma legnívósabb pályázatát. A négy kategóriában – termék, vizuális kommunikáció, terv és diákmunka – kiírt Magyar Formatervezési Díj ünnepélyes átadására október 17-én került sor.

Várhelyi Judit, a Magyar Formatervezési Tanács irodavezetője szerint Magyarországon a formatervezés és az üzleti siker közötti összefüggés nem annyira nyilvánvaló, mint egyes nyugati piacokon. Példaként említette a brit Design Council publikálásában nemrég napvilágot látott gazdasági tanulmányt, mely 150, a londoni tőzsdén jegyzett designfelhasználó cég 1994 és 2003 közötti üzleti eredményességét vizsgálta. A tanulmány rámutatott, hogy formatervezett termékeket forgalmazó vállalatok papírjai háromszor jobban teljesítettek a tőzsdén, mint a designra kevesebbet fordító cégeké.

Bár hasonló tanulmányokra itthon még várni kell, a Magyar Formatervezési Tanács célul tűzte ki, hogy közelebb hozza a formatervező szakmát a gyártókhoz. A hazai formatervezési kultúra fejlesztése érdekében írja ki minden évben a Magyar Formatervezési Díj pályázatot is. A több mint

Sipos Péter: C4 Cross Country nyereg és heveder / Péter Sipos: 'C4 Cross Country' saddle and girth

Koleszár Ferenc: Földvirág – növényi magvakat tartalmazó környezetbarát ajándék / Ferenc Koleszár: 'Ground-flower' environmentally friendly gift

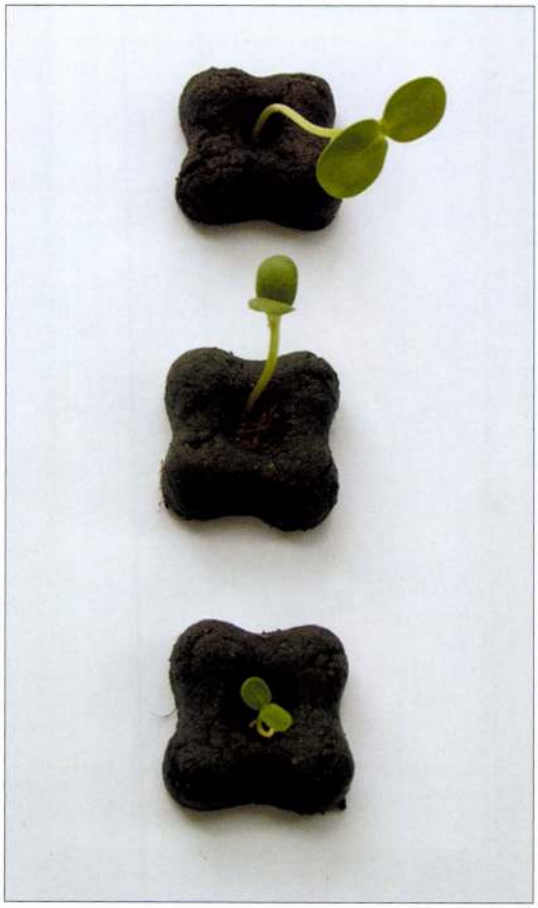

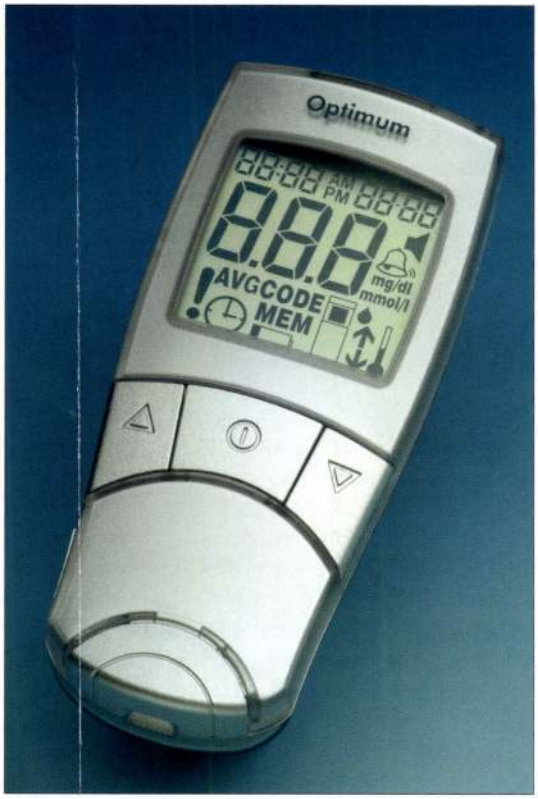

Sümegi László: Dcont 50 Optimum vércukorszintmérő készülék / László Sümegi: 'Dcont 50 Optimum' blood sugar testing device

Sipos Rózsa

Kollekciójából négy repr.

Biztató sikerű bemutatkozás

Zalai Hírlap, Zalaegerszeg

1970. jún. 2.

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 MÁJ 24
Sipos Tibor
Egyetemi Lapok

1021

PARAGRAFUS ÉS ECSET

„Sipos Tibor eddigi képzőművészeti tevékenységét nem egyszerű meghatározni. Tekintet nélkül korára, már több fejlődési szakaszon ment keresztül. Egészen fiatalon kimutatta adottságait a kulturális alkotás terén, különösen a költészetben és a festészetben. E személyes képességét egy kulturális egyéniség kialakítása iránt, az alkotás jegyében, mindmáig megtartotta. Ösztönösen, egyéni képességeivel kísérel meg bejutni a képzőművészeti kifejezés világába, a modern művészet törvényszerűségeinek megfelelően, anélkül, hogy iskoláztatás útján szerzett volna szaktudást.

A művészet iránt való érdeklődése kezdetén a való világ került előtérbe. Festészetével rögzíti környezete jelenségeit, ahogyan látja és átéli azokat. E leírásban később mind mélyebbre hatol, keresve az összetettebb megoldásokat.

„...a kiállított képek témaköre a tanyavilág letűnésére irányul, amely világ évszázadokon át a táj jellegét adta, csak út, amely az egyéni elképzelések megvalósításához vezet. Sokkal erősebb a művész és mondanivalója kapcsolata a művel, az alkotás erős akaratának és művészi kifejezésének eszközével, beleértve az idő- és térbeli relációk meghatározását, festői módon. Mérlegelni az élet jelenlevő értékeit, vagy korunk jelentőségét felfogni, nem könnyű még a hivatásos művésznek sem, aki a társadalmi felépítmény keretében erre a célra van képesítve."

Bukinac Ljiljana
(A katalógus szövegéből)

Sipos Tibor jugoszláviai jogász festményeit láthatjuk az Eötvös Klub alsó termeiben. A képek ihletője a szülőföld, a hazai táj. Érzelmektől átfűtött dinamikus vonalakkal megrajzolt formák, erőteljesen felfokozott színek közvetítik az alkotó indulatait, érzelmeit. Az indulatos előadásmód drámaiságot kölcsönöz a képnek, amely olykor magával ragadja azt a nézőt is, aki nem ismeri pontosan a képen rögzítettek szociális hátterét, a modern élet és a hagyományos paraszti világ szembesüléséből származó problémákat. Sipos Tibor előadásmódja nem elvont gondolatok közlésére, inkább hangulatok közvetítésére alkalmas. S ez nem lebecsülendő teljesítmény. Minden esetre fennáll annak a veszélye, hogy az expresszivitás lángoló színekkel való kifejezése harsogássá válik, és éppen emiatt nem látjuk-halljuk meg Sipos képeinek emberi mondanivalóját.

— vk —

s:

K KÍVÜL...

ülsz kívül
emesd majd két kezed
ég rossz szabály
széle alatt
rtyáidat
k kívül
ivetve csak
ulatait ajánlva
a csendnek
agyott pihenővel
hár félelem hátának
gy rádszól a szél
ldözzük nap nap után
ben a pillanatokat
sán fogóddz erősebben
ed rekeszeibe
víz tűz vagy
komoly nézd
ben sugárhajtású csend
a térdrehulló ég
összeillesztett
neg lázaimat...

s:

— Hogy valaki történelmi drámát ír, vagy mai tárgyú darabot, ez alkati kérdés. Én a történelmi dráma nagy előnyét abban látom, hogy a történelmi távlat segítségével az író, mintegy mikroszkópon keresztül vizsgálja az embert, a drámai hős bonyolultságával nem egyszerűsíti le az egyéniséget. Egyébként mai tárgyú darabok írása is foglalkoztat: most készülő drámámat faluról városba fölkerült lányokról írom.

Ezzel egyidejűleg Kocsis István írói műhelyében újabb történelmi dráma készül, melynek főalakja Jászai Mari, az „öntörvényű drámai hős" lesz.

A beszélgetés végére marad a kérdés: Hogyan lett drámaíró?

— Az egyetem elvégzése után különböző lapoknál riporterkedtem, a szerkesztőségekbe érkező panaszos levelek alapján kerestem fel a riportalanyokat és elég sok emberen segítettem az újságcikkekkel. Ez egy ideig kielégített, de később már kevésnek bizonyult. Ekkortájt kezdtem novellákat írni, s mikor elkészültem velük, rájöttem, hogy akaratomtól függetlenül monológok, egyfelvonásosok sikeredtek belőlük, regényeimből pedig drá-

A LÁTÁ

A Műcsarnokban május ig látható kiállítás Kep György hetvenedik szület napjára ünnepi köszöntő.

Jó alkalom ez arra, ho ne csak a kiállításról besz jünk, hanem néhány szób Kepes alkotói pályáját is tekintsük. Festőnek kész 1928-ban Kassák Lajos „Mun ka" körének tagja. 1930-ban kapcsolatba kerül Moholy-Nagy Lászlóval, akivel együtt dolgozik Berlinben, London ban és 1937-től az Új Bauhaus-ban, Chicagó-ban is. Alig van művész, aki csaknem fél százados alkotói pályán, hozzá hasonló következetességgel törekedne arra, hogy az indulásnál körvonalazott célkitűzéseket megőrizze és egyre teljesebbé tegye. A célkitűzések két támpillére, a szociális elkötelezettség, valamint a művészet és technika, illetve művészet és tudomány szintézise. A harmincas évek kollázsai, új és új eszközökkel kísérletező grafikái is azt a szándékot tükrözik, hogy a hagyományos műfaji kereteken átlépve, közvetlenül szóljanak a kor társadalmi-emberi problémáiról, hasznosítva

ják meg.

A műcsarnoki kiállítás sajnos, Kepes gazdag pályájáról átfogó képet nem tud adni. A harmincas évek fotografikái a művész-tudós korai kísérleteinek egyik ágát jelzik csupán. Néhány nagyított színes dia az évtizedekkel később kivitelezett monumentális fényszobor kompozíciókról ad hírt. A kiállítás zömét képező, az utóbbi néhány évből származó képek pedig Kepes György festői kvalitásait bizonyítják. A lehelet finoman árnyalt, végtelenül érzékletes felületű vásznak látványa elsősorban érzelmi folyamatokat indítanak el bennünk. Nem is beszélhetünk konkrét színekről, vonalakról, formákról, kompozícióról e festmények kapcsán. Mintha mindezt kikerülve jutna el a művész az érzelmi absztrakció vizuális megfogal-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR SZÓ

1969 APR 10

1021

SIPOS TIBOR

Sipos Tibor fiatal festőművész nemrégiben önálló tárlatot rendezett a zágrábi Ady Endre Magyar Művelődési Körben. Huszonöt élénk színű, egyéni mondanivalójú olajfestményt állított ki. Képünkön a művész három alkotásával

termést.

A vegyszerezéshez a Gesaprim—1802 és az Agelon gyomirtókat ajánlja a szakszolgálat megfelelő rövidebb hatású vegyszerekkel kombinálva. A vegyszert per-

gyarmányu Piper Ponny. **Predrag Martić**, a szabadkai repülőiskola oktatója, aki egyben tapasztalt pilóta is, így számolt be az egy hónapig tartó munkáról:

— **Rendszerint kora reggel kezdem a munkát, s na-**

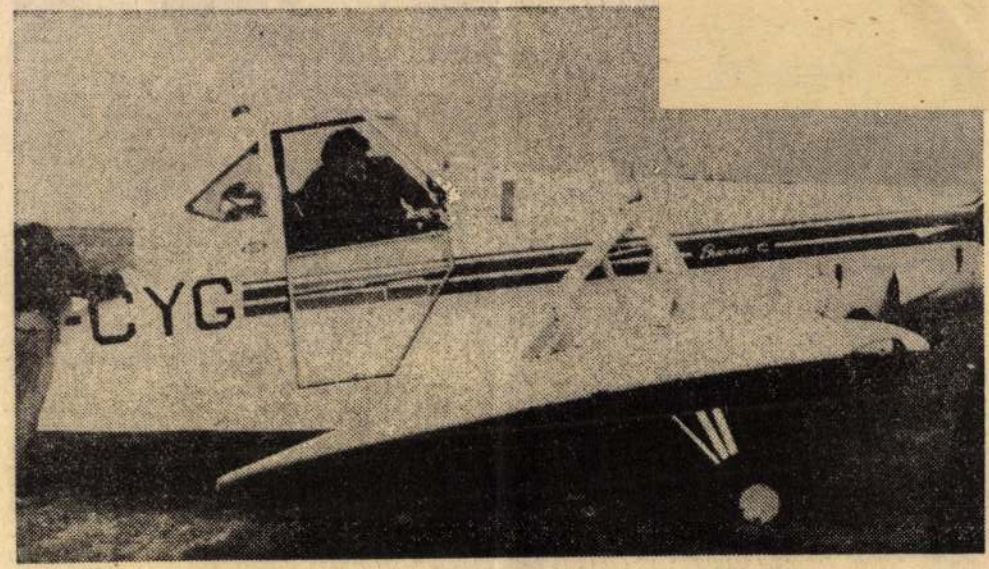

Még néhány másodperc, és féltonnás rakományával a magasba emelkedik a repülőgép

Sipos Tibor festő

Az ELTE Eötvös-klubjában tegnap délelőtt megnyílt a jugoszláviai Sipos Tibor festményeinek a kiállítása. A fiatal művész Becsén született, a zágrábi Ady Endre Magyar Művelődési Kör vezetője volt, és a becsei Képzőművészeti Kedvelők Körének alapító elnöke. Eddig jugoszláviai és angliai kiállításokon szerepelt. Bemutatkozott Hódmezővásárhelyen is.

Magyar Nemzet 1976. május 9.

Sipos Tibor festő

Magyar Nemzet 1976. május 14.

✣

Sipos Tibor kiállítása az ELTE klubjában nyílt meg. A festő Jugoszláviában él. A vajdasági Becsén született, s ott lakik ma is. Foglalkozását tekintve jogász, Zágrábban tanult és szerzett oklevelet, majd a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem jogi karának lett egy időre vendéghallgatója. Mégis festőnek kell tekinteni ezt a harmincesztendős fiatalembert, két okból is. Egyrészt munkálkodásától az önkifejezés szenvedélyes vágya vezeti, másrészt műveit tartalmilag, s formailag egyaránt a heves érzelem jellemzi. Expresszív piktúra Sipos Tiboré. Képein torlódó ecsetmozgással felrakott erős színek töltenek ki minden négyzetcentimétert, s állítanak a nézö elé elsösorban tájakat, ritkábban csendéleteket, portrékat. Ez a tárgy szerinti elkülönítés azonban legföljebb Sipos Tibor festészetének felhámján igaz. Tartalmában, belső magatartásában már kevésbé, mert mindenik képének alapmondandója a változó világ, mindenekelőtt az átalakuló szülőföld megannyi élethelyzete, formálódása, amely könyörtelenül eltakarítja útjából mindazt, ami akadállyá vált, lett légyen bármi kedves, szívhez nőtt, emlékeket hordozó. Sipos tehát nem a romantikus múltba vágyás attitüdjéből mérlegeli a dolgok változásának törvényeit, nem „siratja" az elmúlót — feladatának a mozgásba lendült világ dinamikájának érzékeltetését, képbe írását tartja. Művei még nem egyenletesek, festésmódja változékony és némelykor kapkodó. Tehetsége azonban éppoly kétségbevonhatatlan, mint szándékántak tisztasága. (—gy)

✣

D. Sipos Zsófia, festőművész

Debrecenben a Medgyessy teremben a területi szervezethez tartozó festőművészek alkotásaiból kollektív festménybemutatót rendez, melyen a művész alkotása is szerepel.

Hajdu-Bihari Napló, 1977. szept. 17.

D. Sipos Zsófia, festő

A Medgyessy Teremben látható a virágkarvevállal egy évtizedex ismétlődő távlat, melyen szerepel a művész műve: most is főleg a kék és zöld kolorit lefokozott izzására alapozva csendéletcit. (emlitve)

D. Sipos Zsófia az egyetlen debreceni kiállító.

dr. Tóth Ervin: Virág a képzőművészetben.
Hajdu-Bihari Napló, 1978. aug. 30.

Sipos Zsófia

Alföldi Tárlat Békéscsabán

M. Nemzet

1987. IX. 12.

SIPOS ZSÓFIA

Paszetellfestés : Kiállitás mai debreceni müvészek alkotásaiból : Debreceni Déri Muzeum kiállitóhelye, 1981. február-április. Debrecen, 1981.

Mütárgyjegyzék, életrajz

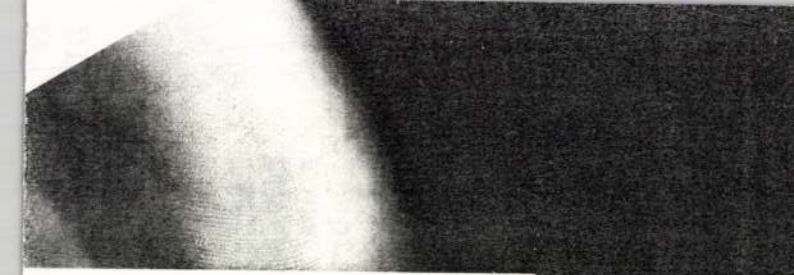

phor, Hans Maria Wingler neve
ől következtethetünk. Esztétikai
ait" saját könyvei dokumentál-
ővészek Könyve, a Malerei, Fo-
ümű, a Vision in Motion). Mű-
koldalú és sokszínű volt... a
gy emlékezetünkbe ne idéznénk
Walter Gropius egykori munka-

szerep elválaszthatatlan a társa-
ideje, hogy Bartókot említsük –
isz fogadtatása, szellemi hatásuk
lépésről lépésre bizonyosodik be

geden középiskolát járt, majd a
eszakító fiatalember (1914) harc-
an nemcsak rajzolgatott; nyilván
tt. Egyesek tudni vélnek Galilei-
körébe kerül, Kassák, Nemes-
yítják, de háborúellenességének
rde indítékokat adnak. Az 1918-
Liszickij és Malevics művészete
. Részt vesz a MA ankétjain és
jképek – Nemes-Lampérth, Uitz,
sőbbiek geometrikus tisztaságára,
dagságra, sokrétűségére és követ-
csköztársaság művészeti direktó-
a sorjázó kiállításokon. Mintha

Sipos Zsófia

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

festőművész

1982 OKT 28

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

1021

SIPOS ZSÓFIA: HÉTKÖZNAPOK

HÁZ

Nagyerdőn beköltözhető családi ház, vagy lebontással helyére 4 lakásos társasház építésére telek eladó. Érdeklődni telefonon: 25-235.

Családi ház 600 négyszögöl telekkel eladó. Józsa, Homokhát 4.

Beköltözhető családi ház, két családnak is alkalmas, eladó. (Szabadságtelep.) Érdeklődni: Debrecen, Bálint pap u. 16., 17 óra után, vasárnap egész nap.

Keszthelyen, a Balatoni Múzeummal szemben 3 szobás, szuterénos, kertes családi ház beköltözhetően eladó Érdeklődni ugyanitt, Kossuth u. 127. szám alatt, Váradi Emilnél.

Háromszobás, kertes házam elcserélem tanácsi másfél szobás lakásra öt emeletig. Szőkéné, Barcaság u. 31. Érdeklődni mindennap 13—17 óráig.

3 szobás, kertes, fürdőszobás ház, cserépkályha fűtésű eladó. 2—1 és fél szobás OTP-lakást beszámítok. „Nem palota" jeligére a kiadóba.

LAKÁS

APR

2 + étkezős, újkert tanácsi lakásunkat kertes házra cseréljük kevés ráfizetéssel. „82 csere" jeligére a kiadóba.

Poroszlay úton, III. emeleti, 3 szobás, étkezős, garázsos lakás társasházban eladó. Érdeklődni a 27-827-es telefonon.

Nyíregyházi, kétszobás, 52 négyzetméteres szövetkezeti lakásom hasonló szövetkezeti vagy OTP-s, vagy 2 + fél szobásra cserélem. Nagyobb lakás esetén ráfizetek. Leveleket „Télen" jeligére a kiadóba.

Belvárosban levő minigarzont eladom vagy budapestire cserélem. „Azonnal beköltözhető 1982" jeligére a kiadóba.

Két és fél szobás OTP-öröklakás azonnali átadással eladó készpénz + OTP-átvállalással. Érdeklődni Poroszlay út 63. III. 7. 17 óra után a 13-287-es telefonon.

Debrecenben, az újkerti ABC mellett 3 szobás, összkomfortos, 71 négyzetméteres lakás eladó. Érdeklődni 17 óra

ÁLLÁS

Fő- vagy mellékállásban, hivatásos jogosítvánnyal bármilyen elfoglaltságot vállalok. „Lehetőleg kisiparosnál" jeligére a kiadóba.

Harisnyaszem-felszedést vállalok. Cegléd u. 6. Nyitva 17—19 óráig.

Felelősségteljes, állandó éjszakai munkára megbízható nyugdíjast alkalmaznék. „Több ezer csirke" jeligére a kiadóba.

Gépírás-másolás bármilyen példányszámban, közületeknek is. Debrecen, Szigligeti u. 8.

Diplomás tanárnő zongoraórát vállal. Erzsébet u. 34. I. 7.

JÁRMŰ

ujos udvar I. VI. 35., Barnáék.

Zöldórlás pöszmétemoltvány, Brecht-alanyra oltva eladó, továbbá villanyrezsó, dunyha, párna, férfi télikabátok. Poroszlay út 34. III. 8.

FIGYELEM!

Korcsolyát, kést, darálókést, ollót, borotvát szerelek, javítok, köszörülök

a

Mester u. 39. sz. alatt.

Sarokműhely.

Eladó juhnappa 48-as férfi bőrkabát. Érdeklődni 17 óra után: Hámán K. út 45/B III. 12.

Elveszett 21-én a Mikepércsi úti benzinkutak környékén 8 hónapos

MEGR
C
magya
(kivétel
stenci
Megrei
naponta
17—
Bartu
lefr
kl
Debrecen,

Kétgyern
házaspár
eltartási sz
lakásért. I
vári Endre
Balogné.

GÉPJ
GÉPFE
VÁL
Z
gépiakato
m
Szabads
S—

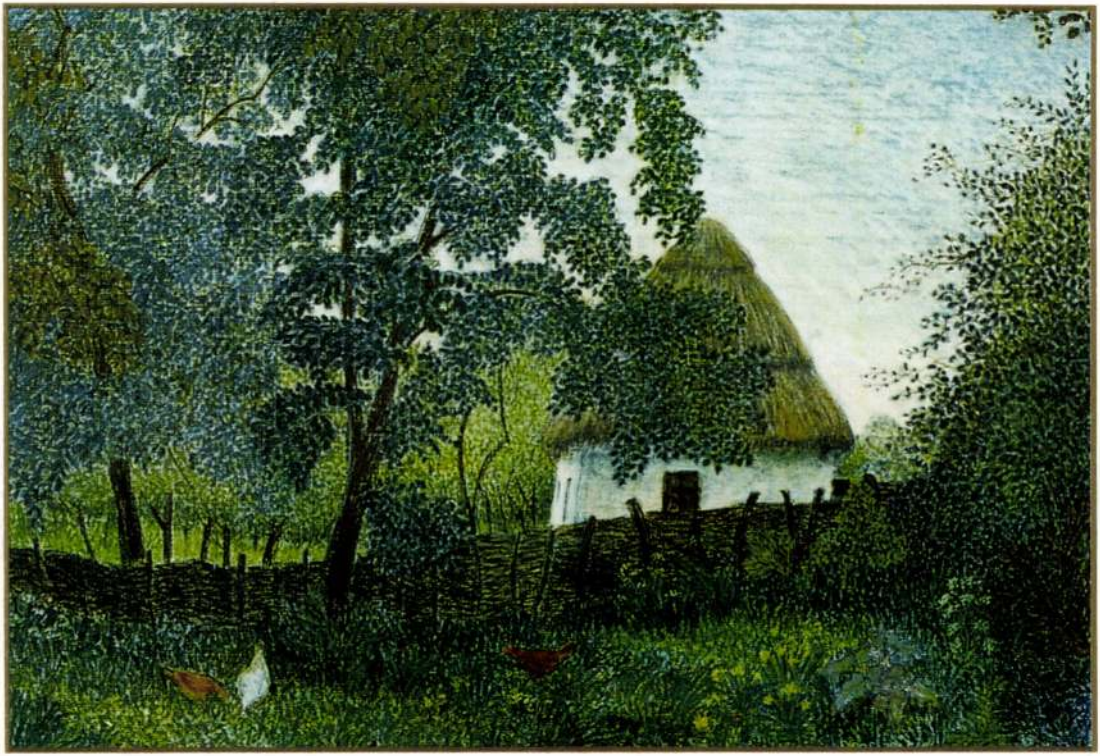

Sipos Zsófia
Öreg ház (pasztell) 50×70
1990

A **Képcsarnok**
meghívja Önt

Sipos Zsófia

festőművész

kiállításának megnyitására
1990. május 17-én,
csütörtökön délután 5 órára.

Megnyitja:
Székelyhidi Ágoston
Megtekinthető:
1990. május 17—27.

Benczúr Gyula-terem
Nyíregyháza, Dózsa Gy. u. 3.

Sipos Zsófia a Felső-Tiszavidék festője, Debrecenben él. ***Egyéni kiállításai:*** *Budapest, Lublin, Nyíregyháza, Vásárosnamény, Szolnok, Salgótarján, Hajdúböszörmény, Debrecenben több alkalommal.* ***Csoportos kiállítások:*** *Finnország, Lengyelország, Szovjetunió, Franciaország.* ***Képeit díjazták:*** *1978 Krúdy-emlékpályázat, 1980 Debrecen Városi Tanács művészeti díja, 1982 SZMT-díj, 1984 országos jubileumi tárlat nívódíja.* ***Részt vesz:*** *hódmezővásárhelyi őszi tárlat, hatvani portré- és tájképfestészeti biennálé, szolnoki képzőművészeti triennálé, békéscsabai alföldi tárlat, országos nyári tárlat, Debrecen.*

Képei műgyűjtők révén megtalálhatók: *Svájcban, Ausztriában, Hollandiában, Nyugat-Németországban, Ausztráliában és New Yorkban.*

F. k.: Zalai András

Kinizsi Nyomda

Sipos Zsófia

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

festőművész. 1979 szeptember 2.

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

Sipos Zsófia kiállítása

A képzőművészeti világhét keretében Sipos Zsófia festőművész képeiből rendez kiállítást szeptember 6—20. között a debreceni Medgyessy terem. Rokonszenves, eredeti pálya állomása ez a bemutató — olvashatjuk a katalógusban Székelyhidi Ágoston előszavát. Sipos Zsófia építőelemeiként a természet és az ember finom, bensőséges, kecses alkotásai szolgáltak, virágok, levelek, ágak, indák, csigahéjak, továbbá korsók, csipkék, míves foglalatú tükrök és órák. Hajlékony és törékeny formáik tiszta árnyalataival, meg a mindezt légiesen átszövő fehérrel. Képei költőiségének magyarázata egy-egy mű motívumainak, hangulatainak, arányainak szerves összhangjában keresendő. Mögötte pedig abban az igazságban, hogy az ember nem nélkülözheti a meghitt, gyöngéd élményeket még most, a felhőkarcolók és az atomerőművek korában sem.

A tárlaton a festőnő 43 pasztellképe szerepel. A kiállítást szeptember 6-án 17 órakor Ratkó József, József Attila-díjas költő nyitja meg.

szabadság van, vagy? Nem? Ha igen, akkor követeljük Golub Dénes verseinek a kiadását..." Tessék! És körülbelül ilyen hangú a többi levél is, már amelyik nem közvetlenül Golubnak íródott és az aktképét kérik...!

— Zsarolni nem hagyjuk magunkat! — kiáltotta Fóth Felicián, az egyik legszigorúbb lektor. — Golub rossz költő, mi több, dilettáns! Akkora marhaságokat ír, hogy ha kiadnánk a verseit, rajtunk röhögne egész Európa! Tiltakozom!

— Így igaz — helyeselt Hörg Árpád, egy másik lektor — Golub tehetségtelen! És ráadásul grafomániás. Három vaskos paksaméta hever itt a Golub-művekből, kb. ezer vers és ez csak az utóbbi három hónapjának a termése. Eddigi életművével egy raktárt tudnánk megtölteni. Azt javaslom, hogy amíg nem késő, égessük el valamenynyit!

Óriási hangzavar keletkezett. Feszt Álmost körülfolyta a hangzavar, a cigarettafüstben lassan már csak a sziluettje látszott és nagyon távolról érkezett a hangja.

SIPOS ZSÓFIA

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

1982 NOV 2 3

1021

ÜZEMI TÁRLAT '82

SIPOS ZSÓFIA: BŐSÉG

. Hideg-
csapok javí-
pojlerek be-
vízkötelení-
határidőre
tköznap 16—
mbaton, va-
órálg. Meg-
írásban
4025 Arany
., Kovács
erelő mes-

tölgyparketta
apható. Sol-
idúszoboszló,
55. sz. Tele-

ívítást hely-
lok. Tokaji,
u. 4. Tele-

ermek mély-
trésszel el-
u. 12.

ton kará-
átartozóinak,
névjegykár-
idelhető kü-
kivitelben,
dővel. Ká-
filmnyomó,
1. sz. alatt.

nyi, völegé-
almi ruhák
kiegészítők-
55. Különle-
ból, modern
:ban. Nyitva

t, csiszolást,
vc és szö-
t vállalok.
apó u. 100.

t, csiszo-
st, műanyag-
tást, garan-
lő. Telefon:

, padlóbur-
-, padlószö-
st vállalok.

Cserépkályha átrakást, tisztítást, javítást, garanciával, rövid határidővel vállalok. Gáll Márton, Hajdúsámson, Árpád u. 92.

Veszek gyűjteményem fejlesztésére festményt és herendi színes dísztárgyakat. Délelőtt 11-ig, délután 17 órától. Telefon: 25-129.

Menyasszonyi ruha és kellékei nagy választékban. Vörös Hadsereg útja 77.

Reluxa- és redőnykészítést vállalok minden típusú ablakra, ajtóra, színválasztással, 5 éves garancia. Telefon: 20-193.

Garázs kiadó fél vagy egy évre, Jókai utcán, november 1-től. Érdeklődni Honvéd u. 17., fszt. 2. 18 óra után.

Kárpitosmunkák készítését, javítását, bútor- és gépkocsi-védőhuzat varrását vállalom. Péterfia u. 34.

Esküvőre! Romantikus és modern fazonok széles választéka! Ön elképzeli, mi megvalósítjuk! Egyénliségének megfelelő ruha kiválasztásában tanácsadás! Kölcsönzési díjak: 250,— Ft-tól 1300,— Ft-ig. Télapójelmezek más most előjegyeztethetők! Debrecen, Dimitrov u. 31.

Gázöngyújtó töltése, szelepelése, javítása. Batthány u. 1. Nyitva: 8—17 óráig, minden szombaton: 8—12-ig.

Biztonság a jégen a jó korcsolya. Javítás, élezés precíziós minőségben, minimális pengevesztességgel 4 óra után. Sám-

A TISZÁNT
ÁRAMSZOI

ügyviteli adatfeldolgozásban jártas, adatbázis-kezelési ismerettel rendelkező, gyakorlott

rendszerszervezőt

keres R—35-ös számítógéphez.

Jelentkezni lehet a személyzeti és oktatási főosztályon, Debrecen, Kossuth u. 41.

Debreceni Üvegipari Szövetkezet

felvételre keres

raktári segédmunkást, férfi munkaerőt betanított munkára, rakodómunkásokat és villanyszerelőt, gépkocsivezetőt.

Jelentkezés: Debrecen, Álmos u. 5—7.

A DEBRECENI CIPŐGYÁR azonnali belépéssel felvételre keres: középfokú végzettséggel, cipőipari gyakorlattal rendelkező

IDŐELEMZŐ NORMÁST

Jelentkezés:

Debrecen, Hét vezér u. 16. munkaügyi osztály.

Asztalos szakmunkásokat, faipari gépmunkásokat és női betanított munkásokat felveszünk. DAKISZ, Debrecen, Galamb u. 1. sz.

Elektro- és mechanikai műszerészeket üzemeltető munkakörbe, villanyszerelő, gépbeállító lakatos, asztalos, kőműves szakmunkásokat karbantartó munkakörbe, kazánházi lakatosokat, hőközpontkezelőket, vízkezelőket és

Gyakorlattal rendelkező lakatost, raktári segédmunkást és nyugdíjas fűtőt keres felvételre a Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat karbantartó üzeme, Debrecen, Böszörményi út 1. sz.

Dienes L. Eü. Szakközép- és Szakiskola Madzsar József Kollégiuma azonnali belépéssel konyhai dolgozót keres kisegítő munkakörbe. Jelentke-

SÍPOS ZSÓFIA
„Ha még egyszer azt üzeni…" (1991), pasztell, 420 × 320 mm, Mgt.
Elhagyott otthonok II. (1991), pasztell, 450 × 530 mm, Mgt.

Délibábok hazája, Debrecen, Déri Muzeum, 1992
IV. kiáll.

gen die vom Fremdenverkehr diktierte Kitschgefahr bezie-
gegen die Umweltschäden erhoben. In der Frage der Ver-
keit tat aber Miklós Káplár noch einen weiteren Schritt
als er 1931 sagte: „Der technische Fortschritt wird die Hor-
grösste Puszta Europas, in einigen Jahrzehnten wohl völlig
en haben. Und ich will die dem Verderben geweihte Puszta
elt auf meinen Bildern erhalten, dieses ursprüngliche, his-
underschöne Fleckchen ungarische Erde." Leider sind die
gen von Miklós Káplár fast eingetroffen. Im Kampf des Na-
und der Naturschützer sind die Maler, Grafiker und Fo-
nützlichen Helfern geworden. Kraft ihrer Kunst setzen sie
vorletzten „Stunde" zur Wehr.
en Naturschützern und Künstlern, angeschlossen hab sich
useum, als es – schon einige Jahrzehnte zuvor – das Hor-
irtenmuseum und die ständigen Ausstellungen der Horto-
erie ins Leben rief, oder als es vor drei Jahren die Serie *„Hei-
tamorgana"* erneut aufnahm. So wurden hier 1990 frühe
846–1919), Grafiken, Skulpturen und Fotografien gezeigt.
91 lieferten Werke von bildenden und Fotokünstlern, die
920 und 1960 geboren waren, das Material für die Ausstel-
end es in diesem Jahr zeitgenössische Werke sein werden.
schen uns, dass diese unsere gemeinsame Arbeit der Be-
nd Popularisierung der Werte der Hortobágy dienen mö-
arische Puszta ist eines der charakteristischsten, von land-
, ethnographischer wie auch kulturgeschichtlicher Sicht
n Gebiete und hat all unsere Aufmerksamkeit verdient.

Katalin Sz. Kürti
Redakteurin der Serie

SIPOS Zsófia festő

Vasárnapi Hírek
1992. nov. 9.

Pénteken Szatmáry Gyöngyi szobrászművész kiállítását Szegeden a Móra Ferenc Múzeumban nyitják meg. — Sipos Zsófia festőművész kiállítása a debreceni Kölcsey Ferenc Művelődési Házban nyílik. — Hervai Zoltán erdélyi festőművész kiállítását Egerben a megyei művelődési központban nyitják meg.

International Restorer Seminar, Veszprém, 2-10 July 1983. Vol.1-2. Ed. by Timár-Balázsy Ágnes. Bp. : UNESCO ; National Centre of Museums, 1984 242, 357 p., ill. [az előadások magyarul a Múzeumi Műtárgyvédelem 11, 12 1983 (1984) köteteiben jelentek meg]

219. JEDRZEJAWSKA, Hanna: Lélektani tényezők a konzerválásban és a muzeológiában. = Múzeumi Műtárgyvédelem, 11 1983 (1984) 29-36.

220. KAISER, Edeltraud: Barokk paramensek a neuzelli kolostorból. = Múzeumi Műtárgyvédelem, 12 1983 (1984) 147-154., ill.

221. KÉPZŐMŰVÉSZETI emlékek védelme : Az Egri Nyári Egyetem előadásai, 1981. július 28.-augusztus 4. Eger : TIT, 1984 102 p. (Egri Nyári Egyetem előadásai)

1. Vasas Joachim: A vendéglátó város. 13-16.

2. Hokkyné Sallai Marianne: Képzőművészeti emlékeink védelmének helyzete és a restaurálás néhány módszertani problémája. 19-22.

3. Granasztói Györgyné: A művészettörténeti kutatás és a képzőművészeti restaurálás kapcsolata, közös eredményeik. 25-28.

4. Tóth Melinda: A feldebrői falképek. 31-35.

5. Kovalovszki Júlia: A feldebrői templom régészeti kutatása. 39-42.

6. Erdei Ferenc: A feldebrői rk. templom műemléki helyreállítása. 45-46.

7. Bodorné Szentgály Erzsébet: A gyöngyöspataki rk. templom főoltárának restaurálása. 49-51.

8. Szakál Ernő: A középkori szerkesztési rendszerek és azok alkalmazása a kőszobrász restaurálásban. 55-58.

SIPOS Zsofi

FESTÉSZETI MŰHELY II.

Bíró Lajos

Félegyházi László

Sipos Zsófia

Török Anikó

Pasztellfestés
Kiállítás mai debreceni
művészek alkotásaiból
a Déri Múzeum kiállítóhelyén
(Debrecen, Hámán Kató u. 17.)

1981. február—április

FM

II.

A Déri Múzeum kiállításának társrendezői:

A MAGYAR KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE
KELET-MAGYARORSZÁGI TERÜLETI SZERVEZETE,
A DEBRECENI DOKUMENTÁCIÓS FILMSTÚDIÓ

Fotó: VENCSELLEI ISTVÁN
Katalógus: BÍRÓ KATALIN

Felelős kiadó: dr. Dankó Imre
Alföldi Nyomda, Debrecen

A pasztellfestés

„A pasztell tulajdonképpen átmenet a rajz és festés között. A rajzolástól indult el és fokozatosan festéssé fejlődött. A hagyomány szerint a francia grafikában jelentkezett először a pasztelltechnika, a XVIII. sz. elején. Felfedezőjének Maurice Quentin de la Tour-t tekintjük.

Valószínűleg a régi időkben is készítettek maguknak a festők száraz festékdarabokkal színvázlatokat, amikor még nem törődve a rögzítéssel, a megőrzésre sem gondolhattak. A száraz festék általánosabb művészi alkalmazása csak akkor kezdődhetett, amikor az üveggyártás fejlődésével elterjedt a simára hengerelt, színtelen és átlátszó táblaüveg, mely biztos védelmet nyújthatott a könnyen törlődő képeknek.

A pasztellkréta mai formájában hengeres rudacska, mely festékporból vagy festékkel színezett krétából oly minimális kötőanyag hozzáadásával készül, hogy az éppen csak összetartsa, és elég lágyan omló legyen ahhoz, hogy a rajzpapíron vagy egyéb zsírtalan festőlapon egyszerű érintésre is nyomot hagyjon. Ezt eldörzsölve a legfinomabb árnyalatú átmeneteket állíthatjuk elő. Ez a tulajdonsága sorsdöntő a pasztell egész történetére. Magában foglalja minden erényét és minden fogyatékosságát.

A pasztell a legegyszerűbb vonalas rajztól a több rétegben egymásra vitt szövevényes színkeverésig a legkülönbözőbb módon használható. ... Minél simább (de nem síkos) az alap, annál élesebb szélű vonalakat húzhatunk rá. Dörzsöléssel egyenletesebb felületet kapunk, s az árnyalások annál gazdagabban érvényesülnek. Érdes papíron a vonalak töredezettek, a felületek vibrálók. Még a nagyobb színbeli ellentétek is jól megférnek egymás mellett, a kisebb árnyalati különbségek viszont elvesznek rajta. A rovátkák mélyedései ... a vonások mögül kivillannak, tehát fontos lesz a papír színének megválasztása."

(A képzőművészet iskolája. 1976. Szobotka Imre: A pasztell. Részletek.)

Bíró Lajos

Bíró Lajos a festői középnemzedék tagja. Festői formanyelvét pályája elején a magyar posztimpresszionista hagyományoktól befolyásolt látásmód jellemezte. Az önálló stílus formálódásának első nyomai az 1960-as évek elején festett gouache képeken fedezhetők fel. Sajátos stílusa létrejöttében jelentős szerepe volt annak az egyéni festőtechnikának, amelyet a művész az olajfesték és a műanyagfesték együttes használatával alakított ki. Ez a technika alkalmas volt olyan lágyan szétterülő foltok, vékonyan-vastagon csurgatott festékjátékok, széles ecsettel terített, színben homogén vagy finom belső árnyalású képi felületek létrehozására, amelyek hidegen izzó lávaszerűségükkel leginkább megfeleltek a festő lírai indulatoktól fűtött szenvedélyes egyéniségének.

Bíró Lajos pályáján kezdettől vissza-visszatérő festési eljárás a pasztellkép festés. Kezdetben tanulmányokat, arcképeket készített így. Az ötvenes-hatvanas évek fordulóján Nyírábrányban festett tájképek és csendéletek technikája olajpasztell. Később csak arcképtanulmányok készítésekor használta a pasztellt, míg a legutóbbi években a pasztell arcképeknek egész sorozatát festette. Ezekben az arcképekben a festői jellemzőerő az előadásbeliség frisseségével találkozik.

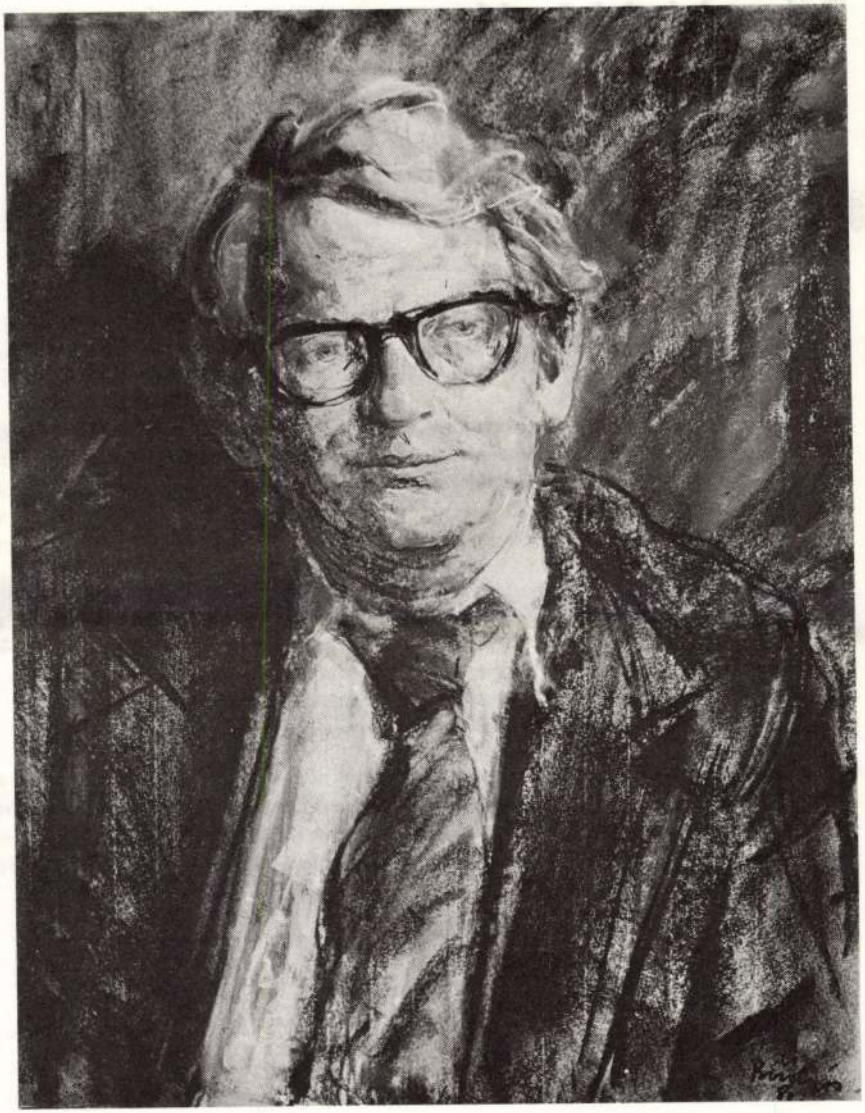

Bíró Lajos: Daróczi Zoltán arcképe (pasztell)

Félegyházi László

Munkácsy-díjas

Félegyházi László munkásságára egy állandó „útközben-lét" jellemző „a naturális látvány és az absztrahált kompozíció között". A művek hol az egyik, hol a másik véglethez közelítenek, anélkül, hogy a végpontokat valaha is érinteni kívánnák.

A harmincas évek első felében a művész a klasszicizáló, novocentista vonalhoz húzva egyfajta szecessziós stilizálástól indult, majd az évtized közepén egy rövid ideig tartó absztrakt próbálkozás következett. Ezután, az előzmények szinte teljes hatásbeli felszámolásával, a harmincas évek vége és a negyvenes évek elejétől mind a mai napig a látványfestészet jellemzi stílusát, a naturalisztikus nagybányai jellegtől el egészen expresszív jellegű summázásokig. Az utóbbi 15—20 év fő vonala egy végletekig lírai, expresszionisztikus irányba tendál, a színhasználat és az érzelmek felszabadulását teremtve meg.

Félegyházi László évtizedek óta dolgozik pasztell-lal, porfestékkel. Képei szemlélésének első pillanatától magával ragadja a nézőt a festői ötletek gazdagsága, a festékkezelés áradó hevessége és magától értetődő természetessége. Előadásmódjának szuggesztivitása lírai és agresszív indulatok feszültségében teremtődik. A lírai formaalakítást átforrósító indulatot a harsogóan tiszta színek kontrapunktos használata fűti. Míg a szinte végletesnek tetsző festői ellentéteket a finom belső formamozgások egymásbaárnyaló hatása fűzi egybe.

Ezt az előadást az önfeledt játékosság és a festői korrektség, a fegyelem kettőssége élteti. A képek az intim szépség élményének hevességét idézik, a bensőséges hangulatok intenzív átéléséről beszélnek. A mindenkori jelenben élésről, az elmélyedésről és a figyelem nyitottságáról, a torzulatlan életintenzitásról. A festő bensőséges kapcsolata a festékkel az anyag feletti uralom magabiztosságát, a magát biztonsággal kifejező ember önerejébe vetett hitét, művészi elhivatottságát sugározza.

Félegyházi László:
Sárga ház
(pasztell)

Sipos Zsófia

Sipos Zsófia festészete sajátos utat képvisel napjaink debreceni képzőművészetében. Nem csatlakozik ahhoz az expresszionista irányba futó főáramhoz, amely beprogramozott és uniformizálódó életünkre nosztalgikus-lírai vagy agresszív indulatokkal reagál. Tematikájában közvetlenül is igyekszik kifejezni szándékát: csendes csökönyösséggel hívja fel a néző figyelmét azokra a meghittséget sugalló motívumokra, amelyek felüdülést nyújtanak a szemnek, a gondolatnak. Nem fokozni kívánja zajgó életünk sokkhatásait, nem menekül azok elől vagy szembeszáll velük, hanem a megpihenés lehetőségét kínálja.

Sipos Zsófia e festői elképzelésének legmegfelelőbb technikát a pasztellban találta meg. Képeinek formarendjét a stilizált természeti formák és azok stilizált belső részleteinek egymásmellettisége jellemzi. E formák puha, bizonytalan találkozású foltok, amelyeket a kontúrvonalak szövedéke hálóz be. Csöndet, meghittséget sugalló képein a karakterben, tónusban, hideg-meleg értékben egymáshoz közelálló színek kiegyensúlyozott mennyiségekben szerepelnek. A festő forma- és színkezelése egyaránt hangulatteremtő szándékát segítik.

Sipos Zsófia:
Rózsáskert
(pasztell)

Török Anikó

Török Anikó a fiatal debreceni festőnemzedék tagja. 1974-ben jelentkezett először önálló kiállítással. Művei akkor már nem voltak ismeretlenek a közönség előtt, hiszen találkozhattak azokkal az őszi tárlatokon és a Medgyessy Ferenc Képzőművészeti Stúdió kiállításain.

Török Anikó csak pár éve dolgozik pasztell-lal. Művein mindennapi élményei, közvetlen környezetének motívumai ötvöződnek szuggesztív egységbe. Az elsődleges élményt számára legtöbbször egy-egy szín jelenti, és képein ennek alapján helyezi el a festői hangsúlyokat. Ezek a hangsúlyok a világos-sötét és a különböző karakterű színek ellentétében nyerik el végleges helyüket. A művek színharmóniája legtöbbször két fő elemen alapul. A korábbi pasztellképek alapvető formaelemei a lendületes krétahúzások voltak — az újabb alkotások formaegyüttesének alapja a tiszta, telített színfoltok és a finom kalligráfiájú, törékenynek tűnő vonaljáték harmóniája.

Ez a festészet az intim szépség szférájában mozog. Az élmények indulatát híven őrző képek a környezeti tárgyakhoz fűződő bensőséges kapcsolatot sugallják, az egyszerű tárgyakhoz és élményekhez fűződő hűségről vallanak.

Török Anikó:
Szilvaérés
a kertben
(pasztell)

A kiállított művek jegyzéke

BÍRÓ LAJOS			
1. Szántás	1959	olajpasztell	50 × 60 cm
2. Tanyai udvar	1960	olajpasztell	49 × 63 cm
3. Magyari Vilmos		pasztell	70 × 42 cm
4. Harry	1970	pasztell	60 × 47 cm
5. Daróczi Zoltán arcképe	1980	pasztell	48 × 63 cm
6. Kati sárga blúzban	1980	pasztell	70 × 55 cm
FÉLEGYHÁZI LÁSZLÓ			
1. Csendélet vörös virágokkal	1972	pasztell	50 × 70 cm
2. Csendélet fehér csészével	1974	pasztell	50 × 65 cm
3. Szalmakalapos kisfiú	1974	pasztell	70 × 50 cm
4. Csendélet őszi falevelekkel	1975	pasztell	50 × 65 cm
5. Piros ruhás leány	1975	pasztell	60 × 50 cm
6. Sárga ház	1979	pasztell	50 × 65 cm
SIPOS ZSÓFIA			
1. Viruló virágok		pasztell	63 × 90 cm
2. Kertrészlet		pasztell	70 × 60 cm
3. Elfelejtett álmok		pasztell	62 × 98 cm
4. Napraforgó		pasztell	100 × 45 cm
5. Szatmárcseke, temető		pasztell	85 × 54 cm
TÖRÖK ANIKÓ			
1. Szilvaérés a kertben		pasztell	85 × 65 cm
2. A kertben I.		pasztell	80 × 60 cm
3. A kertben II.		pasztell	84 × 64 cm
4. Rózsabokor		pasztell	80 × 60 cm

SIPOS ZSÓFIA - festő

Kiállítás

Sipos Zsófia festőművész kiállítása szeptember 11-ig tekinthető meg a **polgári** Ady Endre Művelődési központban.

Hajdú-Bihari Napló
1998.09.02.

SIPOSNÉ Fekete Ágnes müvt

Múzeumi Híradó 1992. 11.

Az egri Dobó István Vármúzeum új munkatársai 1992. augusztus 15-től *Siposné Fekete Ágnes*, szeptember 1-jétől Szeifer Judit művészettörténész.

quintesszenciaként összegződő
tudják elérni a müvészetet és
ereje maradt?
N.L.: Nem, hisz ez a belső haj
dalmakban vannak, de hát ezek
realizálódnak, tulajdonképpen,
megint egy alapproblémának tar
tartom tulhaladottnak a Fülepe
ra vagy akár az eklektikus épi
ról beszél a dologban, na most
igy nem lehet, ilyen röviden,
szonylagt fogalom, mint mgeegy
kell ezt pörgetni, mert nem h
csak müvészetek vannak, tehát
lyen szempontból mondok valami

110

Siposbokor

Budszentmihályfel Siposbokron

~~innen~~ át Nyíregyháza 36 km

km. 361

Nyírségi utam 1938

Fenlonca

nincs

Éjjeli szállás Nyíregyháza

JÚLIUS

31 nap — 30. hét

24 Vasárnap	
25 Hétfő	
26 Kedd	
27 Szerda	
28 Csütörtök	
29 Péntek	
30 Szombat	

Sipossich Éva festő

MDP.

Most jött haza külföldi útjáról Matskássy Pállal.

„Matskássy Pál, az európai hírű festőművész Pécsett."

Dunántúli Néplapja. 1947. III. évf. nov. 19. 2. l.

Sipovich Éva festő. MDK.

Akt-stúdiumokkal mutatkozik be.

„Matokássy Pál és Sipovich Éva ~~fes~~ kiállítása".

Dunaútúli Népszava. 1947. III. évf. nov. 25. 4. l.

90.

Tót-Lak, körtemplom é
Tót-Keresztur, leromb.
Ujlak, r. k. templom.
Vasvár, kolostor és ter
Velemér, templomrom
Víz-Lendva, csúcsíves

ármegye.

án), körkápolna a parkban·
a, r. k. templom. (?)
n.
n.
r. k. templom.
)

n keresztelőkút.
emplom.
(?)
templom.
om.
.

m.

pfal.
templom oldalán régi fal-

régi vár és kápolnájának
ványai.
mplom.

Sipovics Éva

Jeno

Pesthidegkút

Lomb u. 44.

MKSz 1947

MKSP Roma

Sipovics Éva képkiállítása a Kultúrpalotában

A békéscsabai Kultúrpalota kisterme hosszabb idő után ismét azt a célt szolgálja, ami tulajdonképpen hivatása: kiállítás színhelye.

Sipovics Éva fővárosi festőművész jött el hozzánk, hozta el lelkének és szemének a művész ecsetjével megörökített, lerögzített meglátásait, rendezett képeiből gazdag tárlatot Békéscsabán. Napokkal ezelőtt nyilt meg a kiállítás s akik egyszer megtekintették, azok azóta szinte állandó látogatói, mert Sipovics Éva képei a szó legnemesebb értelmében valósággal lenyügözik az embert. Földünkről, minden ember lakóhelyéről, a ránkboruló égről beszél, vagy talán inkább mesél Sipovics Éva, olyan rajongással, önmagát is gyönyörködtető csodálattal, hogy minden képe egy-egy dicshimnusz a Föld szépségeiről s ezen túl, ezen felül hozsanna a mindeneket teremtő és fenntartó Erőhöz, Istenhez. Képei a hazai tájak mellett messzi vidékekre, napfényes Itáliába s a tűző nap fényében izzó Észak-Afrikába, a Fáraók földjére, Egyiptomba is elvisznek. Ecsetjével a csodálatos biborszinek

Körösvidék (Békéscsaba)
1943. okt. 7.

azt a vágyát is vászonra festi, hogy szépnek lássa a világot, a helyet, ahol él.

Kétségtelen, hogy fölöttünk sokszor borús az ég, elsötétül a látóhatár, életünk telített a nagy problémákkal, Sipovics Éva azonban azok közé tartozik, akik mindenben a szépet, jót, felemelőt keresik és látják meg, nem azért, mintha süket és vak lenne a jajok és bajok tengerével szemben, hanem azért, mert azt vallja és hirdeti álomszerűen finom témájú és tónusú képeivel is, hogy az éjszaka után mindig felragyog a nap. Képeinek főtémája, uralkodó királya a nap s minden, amit a nap jelent az ember számára: a fény, az öröm, a szépség, a báj, az élet örökkévalósága. Ezzel Sipovics Éva akarva vagy akaratlanul filozofussá válik, mert egy egy képe szinte olyan erővel beszél az ideális világról, mely felé sok ezer éve törekszik az ember, mintha az Akropolis tövében találkozott volna Platonnal.

A kiállítás, mely eszmei magasságokba emeli azt, aki lélekkel is nézi a képeket, vasárnapig lesz nyitva.

Sz.

Sipovics Éva

festő

1943 júl. 31. aug 3-ig
koll. kiállítása volt
Macskássy Pál festő-
vel együtt Veszprémben
a Nemzeti Kaszinóban.

Veszprémi Hirlap

1943. aug. 1.
(Képkiállítás a Nem-
zeti Kaszinóban.)

Sipovics Éva

Olaszországban és
Észak Afrikában festett
képeit 1943. szept.
kiállította Szombathelyen
a Katolikus Körben.

Vasvármegye
(Szombathely)
1943. szept. 10.

Sipőcz Györgyné, népművész

Kapuvári babák

Matusz Károly felvétele — MTI Fotó

A népművészeti babakészítés nagy mestere Sipőcz Györgyné kapuvári nyugdíjas; hobbiból készített babái a kapuvári népviselet hagyományait őrzik.

8.

- Kapuvári bab

Ni szabad

co 16.

liáktanyán.

takozás, az érzelmi viszonyok szöve-

Sipőcz János

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ESTI HÍRLAP

Budapest

1969 NOV 22

VÁROSTROM — CSONTBA

Sipőcz János faragóművész ökörszarv felületére véste a várpalotai Mátyás-vár egyik csatajelenetét és a legendás hírű kapitány dicső tettét megörökítő 474 betűből álló szöveget.

Sipőcz János

bb 4. csontba faragott várostrom

vid/ká/um cz 1021 1969. november 20.

néhány évvel ezelőtt tünt fel szarufaragásaival sipőcz jános faragómüvész a veszprém megyei népi iparmüvészeti kiállitásokon. a balaton és veszprém legszebb részleteit ábrázoló alkotásain a veszprémi várat ábrázoló munkáját a budapesti szovjet nagykövetségnek ajándékozta.

ujabban történelmi témákon dolgozik. legutóbb ökörszarv felületére véste rá a várpalotai mátyás vár egyik csata-jelenetét. ez alá véste be a legendás hirü várkapitány dicső tetteit megörökitő, 474 betüből álló szöveget : ,,thury györgy énekét,,. másik jelentősebb alkotását a télen szándékozik befejezni ; csontfaragaásával hazánk felszabadulásának állit emléket./mti/

-.-

bb 7. szorosabb együttmüködés a fővárosi tanács és a budapesti nagyvállalatok között - tanácskozás a városházán

i hi/mm/um zs la

1969. november 20.

ujszerü tanácskozás zajlott le a városházán: harminc budapesti nagyüzem és vállalat vezérigazgatója találkozott a fővárosi tanács végrehajtó bizottságának vezetőivel, hogy közösen megvizsgálják, hogyan függ össze a vállalatok munkája a főváros életével, milyen közös problémák adódnak és hogyan segithetnék egymást azok megoldásában. amint sarlós istván, a végrehajtó bizottság elnöke rámutaott, a főváros és a budapesti üzemek gondjai igen sok vonatkozásban közösek. a lakáshelyzet, a közlekedés javitásában , a csatornázás , a viz-és a gázhálózat bővitésében, a munkaerőellátás és az egészségügy problémáinak megoldásában sok az azonos jellegü tennivaló. közölte ,hogy a fővárosi tanács a jövőben közvetlenebb kapcsolatokra törekszik a budapesti állami ipar vezetőivel,

Sipőczy Lajos

Sipőczy Lajos és Halász Imre grafikái illusztrálják Rózsa László cikkét:

Az észak-déli metróvonal tervezése. - Budapest, 1971. 2.sz. 8-9. l.

Sipőczi Lajos

rajza
~~Felvételei~~ illusztrációja

a Budapest c. folyóirat 1971. 11. számát

10. l.

SIPŐCZ Lajos

M. Nemzet
1993. június 19.

Mély fájdalommal tudatom, hogy **SIPŐCZY LAJOS** grafikus, újságíró hosszú szenvedés után, 74 éves korában elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása 1993. június 22-én, kedden 13.30 órakor lesz a Farkasréti temető ravatalozójában (főbejárat). Felesége, Klári.

MTA

be, amelyik
nagytunk!

Á	N	L	O	T	T	A

g	Y	Ü	L	T	E	K

Sipőczy Lajos, textiles, 1938. végbizonyitványt nyert

Iparmüvészeti Isk. Évk. 1880-1941. Bp. 1942.
33 l.

telken épült, egyik legrégibb lakóház.
óval nagyobb, szélesebb volt, de már
ztozkodás révén, a mai hosszu, kes-
A régi lakóház nem az utcavonalba
talános, hanem jóval beljebb, kb.
előtte lévő ujabb lakóház mögött áll.
legi tulajdonos nagyapja gyermekkorá-
ejét az 1868-as évekre tehetjük. A
mán változatlanul áll fenn. Hasonló
tésü épület /kb. 2-3/ még található
mennyi olyan mértékben van átalakit-
zését, felépitését már teljes egészé-

n s felépitésében jóformán teljesen
. A régi palócház vizsgálata szem-

Sipriko János

1910/11

Ferkèpzomfoiskèvk

132. l.

MDK

Sipőcz János, népművész

A veszprémi vár látképével díszített csontfaragványt alkotott az bkt. torr. 50. évfordulójára.

— : Hír

12

Népszabadság Bp, 1967. dec. 31.

Lipőcz János, faragóművész

MDK

Ghörnasv felületére a várpalotai

Mátyás-vár egyik csataje lenetét.

—: Várostrom — csontba

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. nov. 22.

MDK

Sipőcz Jenő dr.

Lechner Jenő:Budapest műemlékei.(Klebelsberg Kunó gróf, dr.Sipőcz Jenő és Kertész K.Róbert előszava.

Magy.Művészet,1925.1.sz. 60.l.

MDK

Sipőczy Lajos, textilmüv.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

44.l.

Sipőcz Lajos

rajza
~~felvételei~~ illusztráljá~~k~~

a Budapest c. folyóirat 1971. 12. számát

5.

Sipóczy Lajos, grafikus

L: Ménárus László

Enyedy László: Milyen lesz a Marx tér? 647-649.

Élet és Tudomány, Bp. 1978. máj. 26. XXXIII/21.

Sipőcz Lajos

rajza
~~felvételei~~ illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1974. 13. számát

8. l.

Sipriko János

szül. Szentesen 1886 nov. 30.
5 elemi isk.
1910/11. I. első osztály beli rendk.
művésznövendék a képz. főisk.
Tanárai Zemplényi T. és Bosznay T.

Szinszi-út Budapesten II. 95

1903 VI. 12.

~~Arad~~

Az arad. hegyvidéki turista egyesülethez ~~Az egyesület alelnöke~~

Schmid János alelnök a néprajzi tanfolyamra ~~meghivatik~~ ott sujat de költségének

~~fedezéséről önmagának kell gondoskodnia~~ dézt vehet. (272/903)

Siptár Gábor, PMMF munkatárs

A pécsi ókeresztény mauzóleum helyreállítása, védelme. Építész:
dr. Bachman Zoltán.

Építésneti, műemléki kutatás-tervezés:
dr. Bachman Zoltán (Pollack Mihály Műszaki Főiskola)
Vezér Csaba, Siptár Gábor, Tankó György
(PMMF munkatársak).

Magyar Építőművészet, 1987., 6., 12-old.

M.D.K.

Sir Ágoston deméndi kőfaragómester

A Pyrker féle egri fürdő bővitésen dolgozott 1829-30-ban. 173.o.

Sugár István: Az egri melegvizű fürdők története. II.rész.1791-1965. 165.o.

Az Egri Múz.Évkönyve.IV.Eger.1966

SIR Ágoston novaji kőfaragó. 1832-ben az érseki palota déli szárnyának átépitésénél kőfaragó munkákat végzett.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Sipőcz János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

1967 DEC 31

MAGYAR NEMZET

— A Szovjetunió budapesti nagykövetsége képviselőinek szombaton bensőséges ünnepségen ajándékot nyújtottak át a Kisipari Szövetkezetek Veszprém megyei Szövetségének székházában. A ktsz-ek nevében Sipőcz János népművész átadta a veszprémi vár látképével díszített művészi csontfaragványát, amelyet a Nagy Október 50. évfordulójának tiszteletére alkotott. A nagykövetség nevében V. A. Konovalov nagykövetségi első titkár mondott köszönetet az ajándékért.

Sipócz János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1967 DEC 31

NÉPSZABADSÁG

1021

— **Sipocz Janos,** Veszprem megyei népművész a veszprémi vár látképével díszített művészi csontfaragványt alkotott a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója tiszteletére. Remekbe faragott művét szombaton Veszprémben ünnepélyesen nyújtotta át a szovjet nagykövetség képviselőjének, V. A. Konovalov nagykövetségi első titkárnak.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

DEC 3 1

NÉPSZAVA

Magyar népművész ajándéka a szovjet nagykövetségnek

A Kisipari Szövetkezetek Veszprém megyei szövetségének székházában szombaton bensőséges ünnepségen ajándékot nyújtottak át a Szovjetunió budapesti nagykövetsége képviselőinek. Sipőcz János népművész adta át a ktsz-ek nevében a veszprémi vár látképével díszített művészi csontfaragványát. A nagykövetség nevében V. A. Konovalov nagykövetségi első titkár mondott köszönetet.

Sir Andor

Magyar Művészet
1927 240

1902-909-12
Igazgatói-lakás.
Szalón.

513. Falikar.

1 darab fali-kar bronzból, sima szárral, lefelé forditott zárt tulipánnal szines üvegből.
Becsértéke.....18 K

Szállitotta Barta Károly az 1904: XII. 12-én kötött és 1905: I.20-án 111280 sz.a. jóváhagyott alkuegyezmény alapján (877-904).-- Kifizettetett 1906:II. 15-iki 104492 ex 905 sz. leirattal (296-906).

Sík Andor

MAGYAR MŰVÉSZET
1927.240

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

MDK

Sir Andor

Kiállitások. Magyar Müvészet 1927, 240 l.

Lir Andor festő

Magyar Művészet, 1927

240.0.
kiállítások.

Sir Andor, festő

Pásztortűz, 1927. 12 sz.
287. l.
Lay: Székely fiatalok kiállítása

SIR Antal üvegesmester. Egerben 1846-ban, illetve 1843-47 között az érseki palota központi hivatalainak szárnyépületét, illetve a palota déli szárnyát üvegezi.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Sir Antal, üvegesmester

1843-47. között az egri érseki palota központi hivatalainak szárnyépületét, ill. a palota déli szárnyát üvegezi.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 400. old.

Sir Ágoston, novaji kőfaragó

M.D.K.

1832-ben az őrseki palota déli szárnyának átépítésével kőfaragó munkát végez.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 460.old.

M.D.K.

Sir Éva

A "Kis Magazin" c. gyermeklapban közölt "Tavaszbálban" c. versét illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. május 6-12. V. évf. 2o. sz. melléklete

M.D.K.

Sir Éva

"Macskazene" c. tréfás gyerekversét illusztrálta a "Kis Magazin" gyermeklap részére.

Szinházi Magazin, Bp. 1942 ápr. 22-28. V. évf. 18. sz. melléklet.

M.D.K.

Sir Éva

"Husvét" c. verset irt a"Kis Magazin" c. gyermekmelléklet számára és illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. ápr. 1-7. V. évf. 15. sz. melléklet.

M.D.K.

Sir Éva

A "Kis Magazin" gyermekmesét irja és illusztrálja és készíti a gyermekek számára rajzait.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. márc. 25-31. V. évf. 14. sz. melléklete.

Sir Ágoston

novaji kőfaragó dolgozik az egri Széchenyi
u. 1-5. p. e. érseki palota építkezésénél. 1828-32.

Voit Pál szb.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

5011

Siráki Ambrus

aranyműves

1533-ban a budai ferencrendiek conventjében mint laikus testvér élt

Nemethy Lajos: A pesti főtemplom története - (Pest) I. 147. l. - 1890.

Az alamizsnamegajánlási akció adminisztrációjának egyszerűsítése érdekében a székesfőváros a jövőben szakítani óhajt a pénzbeszedők útján történő beszedés módszerével. Felkérem tehát eddigi és jövőbeni megajánlóinkat, hogy adományaikat ezentúl az elöljáróságok által kitöltött csekklapon legyenek szívesek rendeltetési helyére juttatni.

Szendy
polgármester

Budapest székesfőváros házinyomdája 1941 — 8772

Siráki Ambrus

aranyműves

Pest, (Buda?)

1533-ban ferencrendi

laikus testvér

Horváth Kristóf Péter.

256. l.

MDK

Siraky L. építész

Felszabadult Bp. müvészete. N.Szal. 196o.

Siraky László [építész:] MTI

A koppenhágai Ambassadeur Dancing Restaurant újjáépítésének egyik terve.

–: Magyar építésznek nagy sikere Dániában

11.l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. ápr. 9.

Sinaky Lóránd, [építész?] MDA

Az újjáépítést tervezte Strohmayer Ferenccel együttesen

—: Nyolcvankétezer kiállítási tárgy az újjáépülő Közlekedési Múzeumban 7

NÉPSZABADSÁG

(Bn. 1965. aug. 18.

MDK

Siraky Loránd épitész

a Nyugati pu. kötny. rendezési terve

Moldován: Ujjászületik Pest két nagy pályaudvara.
Népszava, 1958. febr. 23.

Siraky Lóránt

és Strohmayer Ferenc tervezték a Cp-i Szőnyi úti fedettuszodát. 1964.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1391

Siraky Lóránd, [építész] MDG

Siraky Lóránd és Strochmayer ferenc mérnökök kénitették a BVSC új uszodájának építészeti terveit.

(Repr.)

– : Új verseny uszoda 4.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. szept. 4

SIRAKY Lóránd épitész M.É.K.

A Testnevelési Főiskola sportuszodájának terve

Társtervező: Szendrey Gyula

repr. távlati kép

Uszoda a földszinten, játékcsarnok az emeleten

Magyar Nemzet 1962. november 14. 6.l.

mdk

Siraki Lóránt Tervező mérnök

tervezte a Testnevelési Főiskola fedett uszodáját és tornacsarnokát 1964-ben kezdik el építeni

/ kép /

Új Sportlétesítmények
Népszava, 1963. okt 22. 6.l

mdk

Siraki Lorand és Stremayer Ferenc tervező mernökök közös munkája

a Mai vasúti tervező üzemi vállalatánál készült BVSC Szőnyi úti fedett uszodájának és lelátójának makettje. /Kép/

* Új sportlétesítmények

Népszava 1963 okt. 22 6. l

Siraky L.

és Stathmayer F., Szilágyi K.

Keleti pályaudvar korszerűsítése, kormányzati fogadó, gyermekváró, 1960. Tervek

A felszabadult Budapest műemlékei.

Kiállítási katalógus, Budapest, 1960

16 l.

Siraky L.

és Thomas A., Strohmayer F.

Közlekedési Muzeum, Május 1. ut, városliget, 1960 terve

A felszabadult Budapest művészete

Kiállítás-katalógus, Budapest, 1960. 16 l.

Bethlen István Internatus, Vilmos császár
ut 55

Sir Andor, festő, szül.

Egyéni, szines aquarelljeiben a lyki forrottabb.

Sir Andor.

festő.

A Bethlen István Internátus termében kép-
kiállítást rendezett, melyen még háram
festő is szerepelt.

Esti Kurier, 1927. ápr. 14.

Sir Andor.

erdélyi művész

Három erdélyi művésszel közösen a Bethlen István internátus társalgó termeiben kiállítást rendeztek. Akvarelljei, Tájképei: „Barackfa"-„Kékruhás leányka" c. művei szerepeltek. (említve.)

Magyarság. 1927. ápr. 20.

Sir Andor

"Női arckép" ,"Párizsi háztetők", "Esti felhők Párizsban" (olaj), "Hason fekvő női akt", "Barackfák", "Női arckép" és "Alvó" c. művei az Erdélyi Művészek Képkiállitásán.

P.H.930.IV.?.

Sir Andor

Művei, az erdélyi művészek képkiállitásán.

P.H.930.IV.12.
N.U.930.IV.13.

Sirály Lóránt

a Tarnok u. 1 sz. épület
helyreállitásának tervező épitésze
(1965)

Magyar Müemlékvédelem 1971-72
Bp.Akadémiai Kiadó 1974. 72.old.

Király Lóránt

Táncsics u 1.sz. épület

~~helyreállításának~~ tervező építésze

(Hunyadi János út felől)

Magyar Müemlékvédelem 1971-72

Bp.Akadémiai Kiadó 1974 73.old.

Siraky Károly, épitész

A MAVTI tervezőépitésze.

Békés Attila: Hómérőzik a Nyugatit 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. jan. 15.

SIRAKY LÓRÁND

MÁV Inform, MÁV Közönségszolgálati Iroda, Budapest VII., Népköztársaság útja 35

Építész: Siraky Lóránd (MÁVTI)

Belsőépítész:	Marosiné Hornicsek Erika
Statikus:	Rumpl János
Fűtés, szellőzés, belső vízvezeték tervezője:	Berzsenyi Zoltán
Elektromos terv:	Kun Szabó Tamás
Távközlés, hangosítás tervezője:	Nyéki Sándor
Képzőművészeti alkotások:	Homlokzati fémplasztika: Bohus Zoltán Belső-téri faplasztika: Csiky Tibor
Generákivitelező:	MÁV Magasépítési Főnökség
Főépítésvezető:	Kulcsár Gyula
Belső berendezés:	MÁV Szak- és Szerelőipar Főnökség
Kivitelezés éve:	1973—1974
Kiviteli költség:	13 800 000 Ft
Fényképek:	Nagy Gyula

A kultúrált személyszállítás, valamint az áruszállítás minőségi színvonalának fokozása érdekében a vasútnak egyrészt az utasokkal, másrészt a fuvaroztató felekkel mind közvetlenebb kapcsolatot kell létesíteni. Ez a tevékenység a közönségszolgálati iroda megvalósítása előtt — személyszállítási információ vonatkozásában — a nagy-budapesti pályaudvarokra, árufuvarozási információ tekintetében a Vasútigazgatóság Kereskedelmi Osztályaira, a MÁV Vezérigazgatóságra stb. korlátozódott.

A Budapest egyik legforgalmasabb és legpatinásabb útvonalán kialakított reprezentatív központi közönségszolgálati iroda a fent

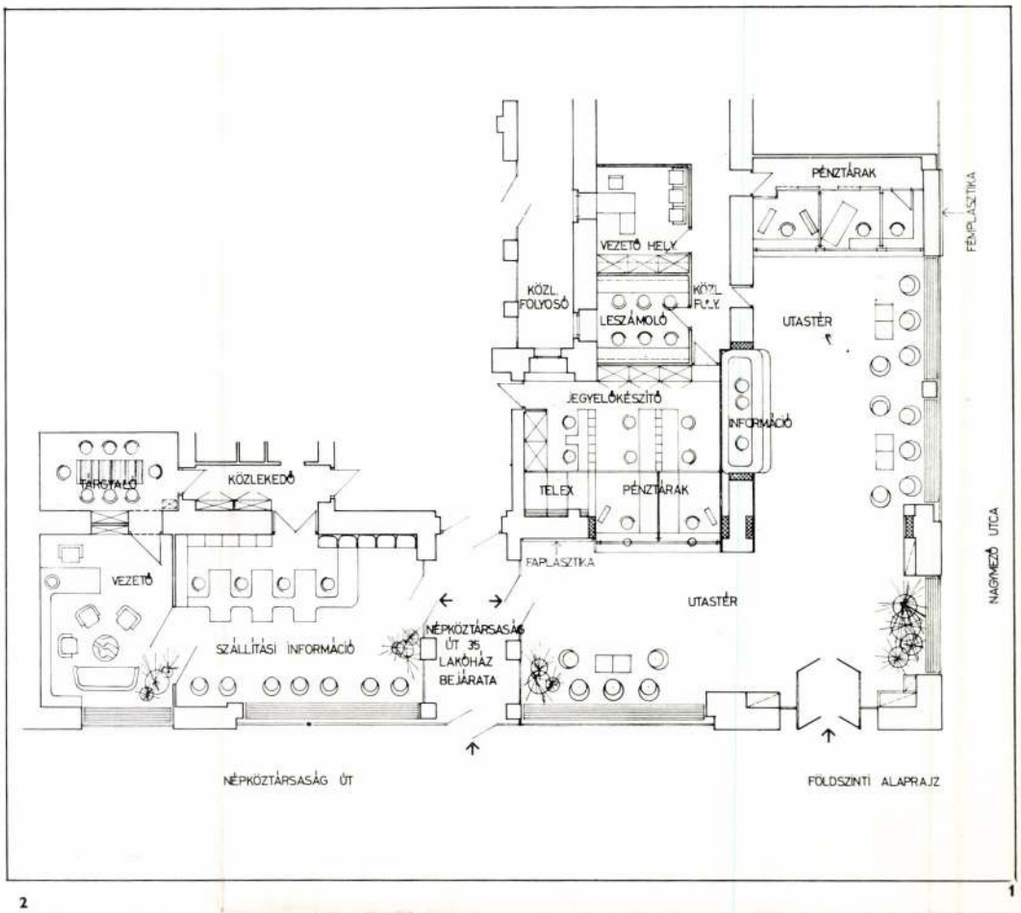

2 1

1. Alaprajz, M=1 : 250
2. Népköztársaság úti homlokzat
3—4. Belső képek
5. Fémplasztika

1. Plan
2. Façade donnant sur l'avenue Népköztársaság
3—4. Intérieurs
5. Plastique en métal

Magyar Építőművészet 1979/2

funkcióknak az előcsarnokkal való harmonikus kapcsolata maximálisan biztosított. A nagy nyitott előcsarnok, amely a külső tér folytatása egészen a többcélú térig széles, és ünnepélyes vonulásra ad lehetőséget.

A 420 cm-es raszterben tervezett épület függőleges, és vízszintes *teherhordó szerkezetei* előregyártott vasbetonból készültek, kivéve a pincét, amely monolit vasbeton szerkezetű, valamint a lépcsők.

A nagytér acélszerkezetű rácsos főtartókkal van áthidalva, acélfióktartóira trapézlemez lefedés került. A nyílászárók acélszerkezetűek, az előcsarnokban keret nélküli biztonsági üvegfallal. Belső padlók fehérmárvány parketta és szőnyeg. A külső homlokzatra eredetileg vörös kerámiai téglaburkolatot terveztünk, ami sajnos elmaradt, így helyette világos kőburkolat került. Ugyanez vonatkozik a külső járófelületre is, amely felkúszik a homlokzatra. A külső architektúra a belső térben finomabb, és nemesebb anyagokkal folytatódik, mint tölgyszín furnírozású fa, sötétkék vászon, fehér műbőr, vörös textil stb., amely az előcsarnok teleüvegfalán keresztül rendeződik egységgé. Különös gonddal készült a zárt magban levő többcélú tér. A világítás, szellőzés, gépészet, elektroakusztika, a térakusztika, színpadtechnika, és a hidraulikus berendezések a funkcióhoz illő karakterrel illeszkednek az együttesbe. A nagytér lépték szempontjából is szerencsés, mert bármely pozícióból jól érzékelhető a személyiség, egyéniségének a varázsa, amely ezen műfajban lényeges. A nagytérhez kapcsolódik az emeleten elhelyezett vetítőfülke, a tolmácsszoba, a fejgép, a világítás, a fény, és a hangközpont helyiségei.

Az épületnek saját kazánja van. Fűtési rendszere vegyes.

Az elektromos kiszolgálásra az épület mellett külön transzformátorház szolgál, amely a környék elektromos igényét is kielégíti. Külön gyengeáramú hálózata a vészvilágítást, illetve elektroakusztikai igények kielégítését biztosítja.

A Művelődési Ház eme többcélú műfaja nagyon érzékeny a megjelenést illetően is, mivel ízlésnevelő szerepet is be kell töltenie, és egyben megjelenésével tartalmát is reprezentálnia kell. Ezért igyekeztünk a körülményekhez képest minden részletet igényesen megoldani.

A generálkivitelező ÉM Borsod megyei Építőipari Vállalat átlagon felüli jó kivitelezői munkája mellett elismerést érdemel a Mezőkövesdi Asztalos Ktsz színvonalas munkája is.

D. J.—D. J.

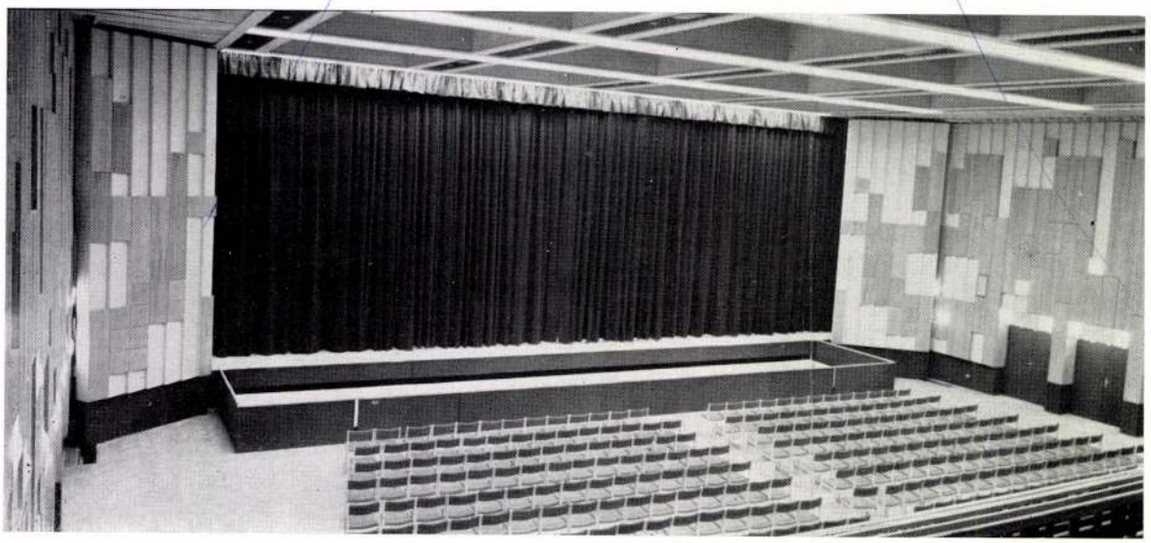

Siraky Loránd, építész

A vonal végén

DR. SIRAKY LORÁND

— Itt a MÁV Tervező Intézet... Igen, kapcsoljuk Siraky osztályvezetőt — hangzott a vonal tulsó végén, s máris az Ybl-díjjal most kitüntetett, egykori ismert jégkorongozó jelentkezett.

— Gratulálunk a kitüntetéshez — kezdtük a beszélgetést.

— Nagyon köszönöm, s igazán jólesik, hogy a sport világában sem feledkeztek el rólam, pedig az utóbbi időben alaposan beletemetkeztem a munkába.

— Nevezetesen?

— Az Osztapenko szobor melletti Mechwart technikumot, több sportlétesítményt, utazási irodát, lakóépületet terveztem. A Nyugati pályaudvar rekonstrukciója is sok munkát ad, s a minap készültem el a BVSC leendő fedett teniszcsarnokának tanulmánytervével.

— És a sport?

— Amikor kiöregedtem a válogatottból, abba akartam hagyni, de azután még több idény ráadást engedélyeztem magamnak. Végül pontosan két évtizedes élvonalbeli szereplés után, harmincnyolc éves koromban akasztottam végleg arra a bizonyos szegre a hokiütőmet.

— Mire emlékezik vissza a legszívesebben?

— Említhetném valamelyik bajnoki címet, emlékezetes túrát vagy izgalmas mérkőzést. De eddig sem tudtam választani. Az egész csodálatos volt. A sport megszépítette az életemet.

— Hogyan tudta összeegyeztetni a tanulást, a munkát az élvonalbeli szerepléssel?

— Késő este, nemegyszer tíz órakor kezdtük az edzést, de még éjfélkor is alig tudtak leparancsolni bennünket a pályáról. Természetes volt, hogy valamennyien dolgoztunk vagy tanultunk. A játék élvezetéért, szenvedélyből korongoztunk.

— Jelenlegi kapcsolata a sporttal?

— Jó ideig tagja voltam a BVSC szakosztálya vezetőségének, de több kellemetlenség miatt hosszú ideje a jég felé sem néztem. Most viszont alig két hete egyik volt játékostársam, Kósa Ambrus, a Volán edzője megkeresett, nem volna-e kedvem valamit segédkezni. Nos, bár rengeteg a munkám, nem tudtam visszautasítani.

V. D.

V.D

Né

12

...központjában két szoba, hallos, erkélyes, ...olcadik emeleti lakó-...elepi tanácsi lakást, ki-...ünő közlekedéssel zöld-...vezetői komfortosra cse-...élném. Minden megol-...lás érdekel. Tel.: 894-...48. 18—20 óráig.

Budapest VII., Péterfi Sándor u. félkomfortos, gázkonvektoros, hívólif-...es, III. emeleti tanácsi ...akásomat elcserélném

II/A. kerületben, Remete-hegyen, Csongor utcában 05-ös építési övezetben 280 n.-öles panorámás hegyoldali telek eladó. 1—2 lakásos családi vagy teraszház építhető. Víz, villany 10 m-re. „Készpénzfizetés NSZ 29 369" jeligére a kiadóba.

Vennék 2 szobás családi házat vagy házrészt, kis telekkel, lehetőleg korsze-

...eladó. Érdeklődni lehet 16—20 óráig. Tel.: 834-204.

Eladó Szentendrén 200 n.-öl családi ház építésére alkalmas telek. Érdeklődni: Budakalász, Dózsa Gy. u. 36. Papp.

A Velencei-tó északi partján 268 n.-öl panorámás telek eladó. Érdeklődni lehet: Sukoró, Öreg u. 7. Czifra Mihály.

...öl telek eladó. Érdeklődni tel.: 168-413, 17 órától.

Eladó Hatvanban, a vasútállomástól gyalog 10 percre levő 2400 négyszögöl részben gyümölcsös, gazdálkodásra és állattenyésztésre igen alkalmas telek, lakóházzal. Érdeklődni: Hatvanban — Pesti, tel.: 31-13, este, reggel; Miskolcon — Rosmanné Mikes u. 20.

Siraky Lóránd, epikén

↳ Dobó János

– Kiosztották az idei Ybl-díjakat 8

Népszabadság, Bp 1981. ápr. 3.

Sirakey Lóránt, építén

L. Dobó János

-: Átadták az idei Ybl-díjakat 1.

Esti Hírlap, Bp. 1981. ápr. 2.

1

1. Összkép a Hotel Wien felől
2. Nézet a M7-es út felől
3. Az étterem és szálló az átriumból
4. Diákszálló részlet a pergolán keresztül
5. Az oktatási épület a bejárat felől

2

Mechwart András Vasútgépészeti Szakközépiskola és 500 fős kollégium, Budapest XI., Rimaszombati út

Építész tervező: Siraky Lóránd (MÁVTI)

Belsőépítész: Bánky Péterné, Vajk Ildikó; statikus: Rumpl János; villamos tervező: Végvári János, Németh Pál; mélyépítés: Jámbor Pál; gázellátás: Buczkó László; kertészet: Erőss Katalin; hőenergia-ellátás, központi fűtés: Berzsenyi Zoltán; belső víz-csatorna: Kónya István; légtechnika: Haraszti Ákos; org. tervező: Ordasi Gyula; kivitelező: Középületépítő Vállalat; építésvezető: Guttmann Nándor; műszaki ellenőr: dr. Szicherle Tibor; tervezés éve: 1969—70; áttervezés éve: 1974; kivitelezés kezdete: 1971—74, 1975—80; kivitelező: Középületépítő Vállalat; beruházó: MÁV 1. sz. Ber. Felügyelősége; üzemeltető: Ipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet Bp.; beépített kubatúra: 62 200 Im³; beruházási költség: 185 600 000,— Ft; rendeltetési egység: 20 tantermes iskola, 500 fős kollégium, tanműhelyek, 1000 adagos konyha, 200 fős önkiszolgáló étteremmel, sportpályák

A tervezés alapvető szempontjai

— A különböző szakmai képesítést nyújtó oktatási profilok és a kollégium funkcióinak optimális biztosítása,
— olyan alaprajzi elrendezés kialakítása, amely az összetett funkciók szükség szerinti elkülönülését is lehetővé teszi,
— az időszakos üzemeltetési igényű kollégiumnak az oktatási szünetekben egyéb célokra — bentlakásos tanfolyamok stb., — történő igénybevételének biztosítása,
— a létesítmény tömegelrendezésének megformálásánál a változó (lépcsős) terepviszonyok kihasználása, amely gazdaságos kivitelezést tesz lehetővé,
— a nagy igénybevételnek ellenálló hazai anyagok alkalmazása,
— a városképileg exponált helyen (M7-es út tengelyében) levő létesítmény építészetileg igényes megformálása.

Az eredeti koncepció szerint a létesítmény súlypontjába helyezett étterem-konyha-kultúrterem-hőközpontot magában foglaló épületmag köré csoportosítottam az iskolát, a két műhelyszárnyat és a kollégiumot úgy, hogy a három funkció közül bármelyik önmagában is üzemelhessen.

Az 1971-ben elkezdett kivitelezést a szerkezeti munkák kb. 70%-os készültségi fokán 1974-ben leállították. Az oktatás rendszeré-

5

6

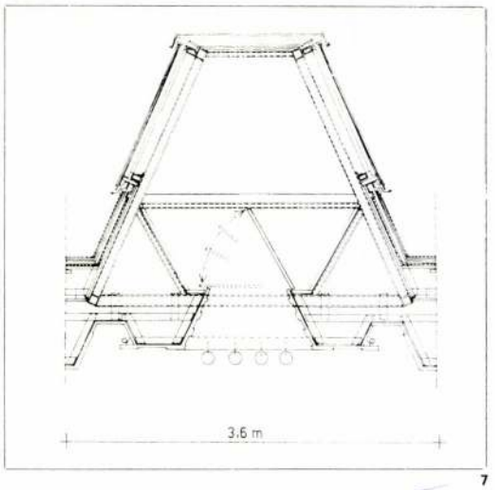

7

kezetek terveit és vezetékezését az MTF kutató intézetének konzultálásával a tervező építész készítette el.

A külső térelhatároló és homlokzati szerkezet egyedi előregyártott vb. függőleges állású szendvicspanel, 60 cm szélességgel. A panel felülete VLIESIN bevonatot kap.

Az épület hosszoldalán a galériaszint elhagyására, illetve fölülről történő gyors megközelítés céljából 1—1 db körorsóra szerkesztett külső acéllépcső készült, ez a monoton csarnokhomlokzat kontrasztos elem is, mely erőteljes megvilágítást is kap.

Berendezések és felszerelések

A már említett ugrópályák kialakításán kívül, rúdugráshoz süllyesztett letámasztó szekrény készült. Az elfogó hálókat a mennyezethez kapcsolt hengerekre, a tartószerkezetek első síkja fölé lehet felcsévélni.

Az árnyékmentes magas szintű természetes megvilágítást külső és belső árnyékoló szerkezetek biztosítják. A labdajátékok céljára felfestett pályák készülnek.

Az aula berendezése felcsapható támlájú és írólapú fixen beépített széksorokkal lesz kialakítva.

Az előadói emelvény mobil rendszerű variábilis alapelemekkel változtatható méretű, az igényekhez alkalmazkodó, egyedi tervek alapján készült.

A létesítmény funkcióit intenzív szellőzési rendszer szolgálja ki — téli, nyári külön üzemmóddal —, légfűtéssel az előadóban alapfűtéssel kombinálva — burkolatok mögötti vezetéssel.

A belső terek igény szerinti helyi megvilágítását jól szakaszolható áramkörrendszerek biztosítják. Az irányfény és a vészvilágítás központi tartalék energiával működik.

A későbbi igények főként az edzések fotózása céljából, a galérián energiavételi pontok nagy sűrűséggel lettek kialakítva.

K. K.

5

1. Perspective d'ensemble vue de l'Hôtel Wien
2. Perspective vue de l'autoroute M7
3. Le restaurant et l'hôtel vus de l'atrium
4. Détail de foyer d'étudiants vu à travers la pergola
5. Le bâtiment de l'enseignement vu de l'entrée

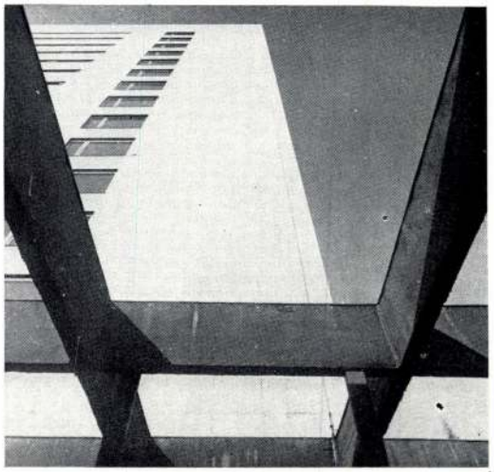

4

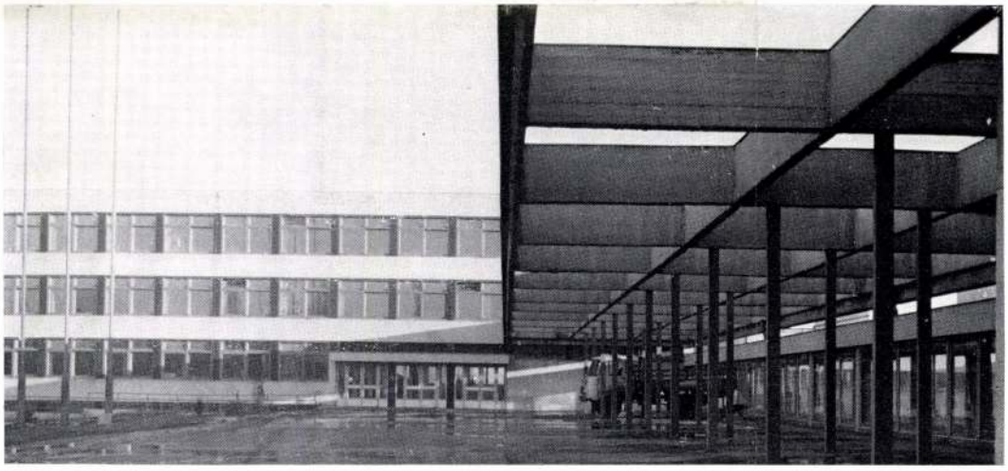

3

nek megváltozása, valamint takarékossági szempontok miatt a létesítményt az új programnak megfelelően csökkenteni kellett:

1. A gyakorlati oktatás nagy részét a MÁV különböző kivitelező vállalatainál (pl. Északi Járműjavító) biztosítják.
2. A másutt nem biztosítható legfontosabb műhelyeket a szerkezetileg már elkészült épületkontúron belül kellett elhelyezni.
3. A nagyméretű kultúrteremről takarékossági okokból lemondtak.
4. A létesítményben egy önálló MÁV oktatási központot is el kellett helyezni.

A megvalósult létesítmény alaprajzi elrendezését az alábbi főbb szempontok szerint alakítottam ki:

1. A kollégium, valamint a kollégium és iskola között elhelyezkedő konyha-étterem komplexumot érintetlenül hagytam.
2. A MÁV oktatási központot az iskolaépület előcsarnokából közvetlenül megközelíthetően az iskolától teljes mértékben szeparálhatóan helyeztem el.
3. Az új programot a szerkezeti vázában már elkészült iskolaépület és az eredetileg kultúrteremnek tervezett épületrész, műhely céljára történő igénybevételével elégítem ki.

A csökkentett igényeknek megfelelő tömegkialakítás a kötöttségek miatt — készen álló szerkezeti váz, melyből csak a két egyenként közel 100 m hosszú műhelyszárny szerkezete hiányzott, — rendkívüli problémát jelentett. Kifogástalan megoldás egy ilyen mértékben előrehaladott kivitelezési stádiumban levő épületnél úgy érzem megoldhatatlan feladat. A szerkezeti rendszer kialakítására a kivitelező technológiai felszereltsége meghatározó volt:

1. A 15 szintes kollégiumi épület OUTINORD zsaluzati rendszerrel monolit vb. szerkezettel készült.
2. Az iskolaépület nagytáblás zsaluzati rendszer alkalmazásával monolit vb. szerkezettel épült.
3. A két nagyfesztávolságú tér a tornaterem és a műhelyek egy részének födémszerkezete, melyet eredetileg kultúrteremnek terveztem, acélszerkezetű főtartók alkalmazásával készült.

A kollégium épület emeletenként szükséges zuhanyozó mosdó helyiségeit mindenütt két részre osztottam, így:

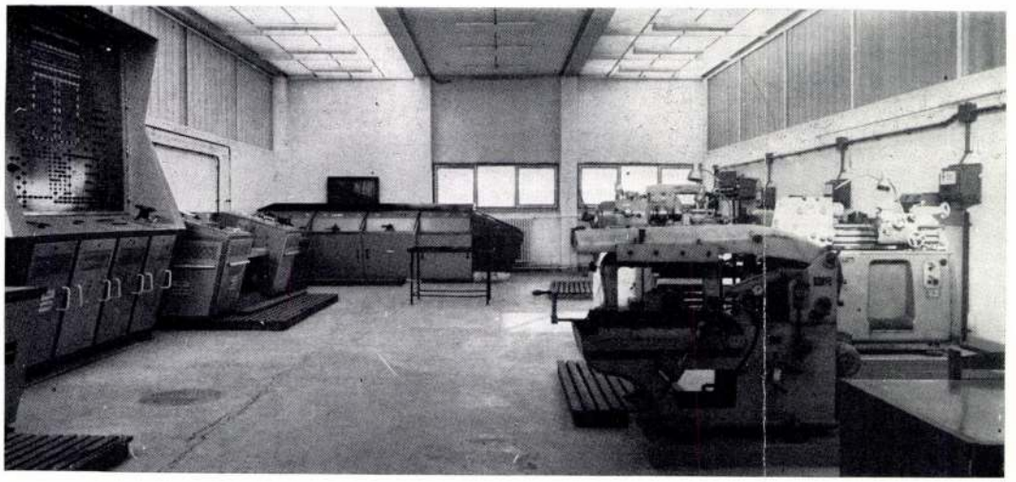

1

2

3

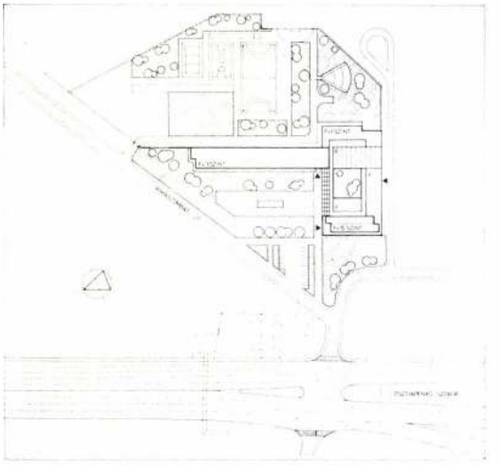

4

1. Gépi szellőzést itt egyáltalán nem kellett tervezni.
2. Lehetőséget biztosítottam arra, hogy tanítási szünetben a létesítmény turistaszálló-szerűen legyen üzemeltethető (egy férfi és egy női zuhanyozó egység).

S. L.

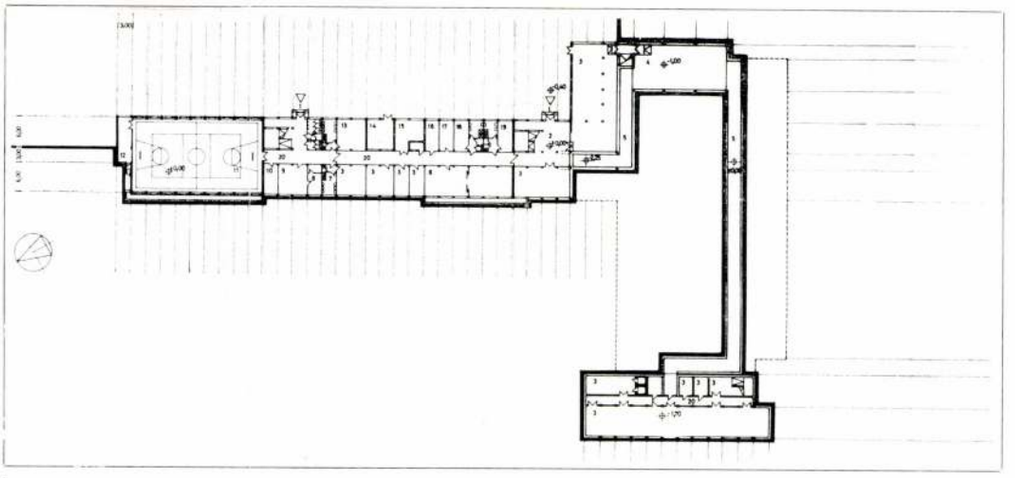

5

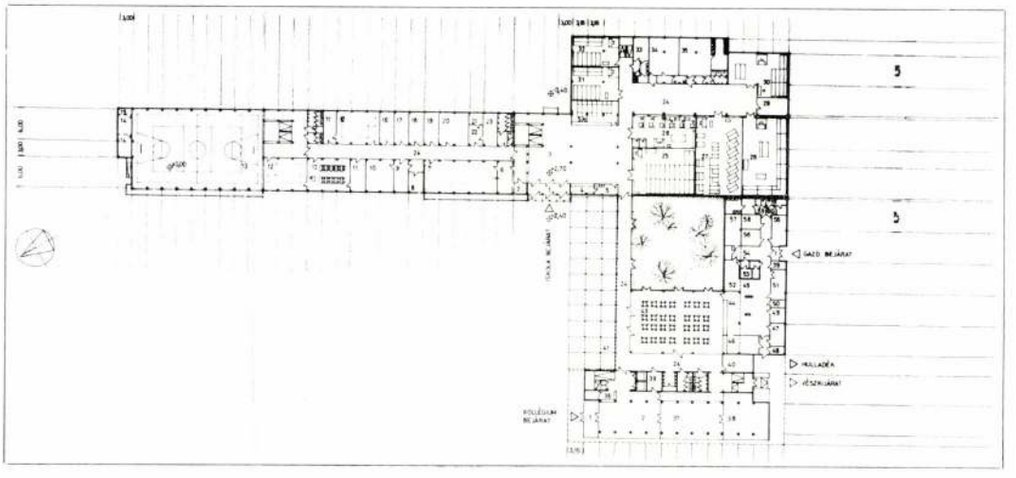

6

1. Atelier-école
2. Laboratoir l'électrotechnique
3. Gymnase
4. Plan de situation
5. Plan du rez-de-chaussée:
6. Plan de la mezzanine
7. Restaurant et l'atrium
8. Détail de l'escalier
9. Plant du 1er étage
10. Coupe

Sirató Károly
festőművész

Keresztény újság
1935. VII. 2

— Magyar müvész nyerte el a párisi „Salon de l'art Murat" egyetlen díját. *Párisból* jelentik: Rendkivül érdekes tárgyu és témáju kiállitás nyilt meg pénteken délután a rue *La Boetie* egyik előkelő galériájában *„Falmüvészet és planizmus"* cimen. A modern fiatal francia festőgeneráció megnyilatkozása ez a kiállitás, amelyen azonban magyar müvészek is szép számmal szerepelnek. A kiállitás címéből: *„Falmüvészet és planizmus"*, [illegible] hogy mit várjon. A rendezőbizottság ugylátszik, maga is tisztában volt ezzel, mert szükségesnek találta, hogy a megnyitás napján a kiállitás célját egy-két előadásban ismertesse. *Gleizes* és *Saint-Maur* francia festők, *Jean Cassou* kritikus és a magyar *Sirató* Károly planista költő előadásaiból azután megtudhattuk, hogy *a falmüvészet célja a müvészet különböző ágait* — belesorolva még a költészetet is — *a modern épitészeti technika uj követelményeinek megfelelően alakitani és alkalmazni.* A kiállitott festmények, szobrok, freskók, grafika, gobelin, üvegmunkák, sőt még a napórák is már ezen követelményeknek megfelelően vannak megalkotva. Mint minden iránt, ami uj és modern, első látásra a szemlélőt el is fogja bizonyos kétkedés annak jövője iránt, a kiállitott tárgyak müvészi értékét nem lehet elvitatni. A mintegy 300 kiállitó müvész között magyar nevekkel is találkozunk, igy például *Tihanyitól, Vágótól, Beöthytől, Réthtől, Kolozsvárytól* festményeket, *Sándortól* szobrokat, *Siratótól* falverseket találhatunk. Különös érdekessége még ennek a kiállitásnak, hogy az egyetlen dijat, amellyel a legjobb kiállitó munkáját óhajtja jutalmazni, a birálóbizottság *Sándor* magyar szobrász *„Maternité"* müvének itélte meg. (K—g.)

Magyar királyi államvasutak. Ügyirat-sz

Utalványszám ...../Bl..... ügyosztály.

Fizetési u

.....

a magyar királyi államvasutak főpénztára á

.....

Pengő

azaz

A .....Pengő .....fillérről kiállítandó .....

.....

.....

Budapesten, 193.....

Utalványozza «.....» főosztály:

.....

A könyv

arcokat.

— Mit kereshet ez a férfi a vonato
nem a Gare du Nord felé hajtott, mik
tek. Eddig Bay sohasem vette észre,
követné, mikor a kurirpostát vitte.
most is csak látszat ez. A végén még
megkapja a kívánt izgalmat, amikor e

Siraky Láránd

1981-ben Ybl dijat kapott

...; *Siraky Loránd*, a MAV Tervezőintézet építésze negyedszázados alkotó munkásságáért és a Mechwart András Vasútgépészeti Szakközépiskola és Kollégium tervezéséért;

Magyar Hirlap 1981/4/3/8

Siraky Lóránd

(MÁV Tervező Intézet)

A Mechwart András Vasútgépészeti Szakközépiskola Kollégium tervezéséért és huszonötéves alkotó építészeti tevékenységéért

Siraky Lóránd

Ybl díjat kapott 1981-ben

Magyar Építőművészet
1981/4

Siraky Lóránd né

a miskolci Tiszai pályaudvar 1968-as tervpályázatán II. díjban részesült 43.sz. pályamű egyik munkatársa.

Molnár Péter: A miskolci Tiszai pályaudvar tervpályázata, 1968. - Magyar Építőművészet, 1969.2.sz. 3.l.

Sirály Lóránd

a miskolci Tiszai pályaudvar 1968-as tervpályázatán megvételben részesült 45.sz. pályamű egyik munkatársa

Molnár Péter: A miskolci Tiszai pályaudvar tervpályázata, 1968. - Magyar Építőművészet, 1969.2.sz. 3.l.

Rubbiani, le preziose oreficerie dei Reliquiari di questa chiesa sono passate al Tesoro della Basilica di S. Petronio. Tuttavia di un Reliquiario di S. Gerardo non si ha alcuna notizia.

Antonio di Paolo Masini, Bologna perlustrata (Bologna 1666), v. I, p. 463: « S. Gerardo martire; alla chiesa de' Frati Conventuali di S. Francesco si conservano Reliquie di detto Santo ». — Acta Sanctorum, Mensis Septembris tom. VI, p. 722. — Karácsonyi, p. 187.

Bologna

Chiesa della Madonna di Galliera.

Dipinto con S. Elisabetta d'Ungheria. — Ai muri della sagrestia sono appesi diversi quadri, fra i quali va notato « l'amor celeste o Elisabetta Regina » di G. A. Sirani.

C. Ricci, Guida di Bologna, p. 149.

Sirani, G. A.

Chiesa e convento di S. Martino.

(Chiesa).

Cripta del Collegio Ungarico-Illirico. — Assegnata al Collegio nel 1553 e restaurata nel 1751, essa reca una lapide con la seguente epigrafe:

Banfi Ricordi
127.1

legio nel 1751.

Molnár, l. c., p. 22: Veress III 592.

(Chiostro).

Cripta del Collegio Ungarico-Illirico. — Un'altra lapide con la seguente iscrizione in parte abrasa:

Sepul(crum) Collegii
Ungarici (Illyrici)
.....12. Aprilis
Renovatum
1711. 29. Augusti.

Molnár, l. c., p. 22; Veress III, 392.

Chiesa di S. Michele in Bosco.

Iscrizione relativa agli Ungheresi. — Nella Cappella di S. Benedetto una lapide commemorativa parla della storia di questa chiesa ricordando

SIRCH Antal

Sirch Antal (Szül.: Pesten 1795 —†Pesten 1857. nov. 25). A lakatosmesterséget apjánál Sirch Mihálynál tanulta,[198] aki feltehetően német földről települt Pestre, mivel 1805-ben még a német mesterek között tartották számon.[199] Fiát, Antalt mestermunkája alapján 1840. jan. 22-én vették fel a céhbe.[200]

Perchány 1985

165. p.

lenül és lemérhetetlenül ar
az anyagérzésnek olyan pikt
tódtak, hogy eredményük ész
dern, mai remekművé: a term
megnyilatkozásukon túl, fes
gukban jelentkeznek egy her
fogó harmóniát kereső lélek
Egry piktori rokonságát, ha
dos távolban lehetett megse
nek is egyetlen. Egyedülálló
magyarok sorsát osztja. S m
me nagyon lassan terelődik
tájékozodásképtelenül az Eg
itélkezésforma ez volt: cel

MDK

Sirchich Skrbensky Iza

Miskolci tájkép, vf.

N.Szal. ószi tárl. 192o. szept. 24. l.

SIRCZ Pál kőfaragó. Egerben 1800-ban irják össze az iparosok között.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Sircz Pál, kőfaragó

M.D.K.

neve 1800-ban fordul elő az egri iparosok összeírásában.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 406 old.

Sirchich Skrbensky Iza

1920. sept.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Miskolczi tájkép, vízf. 1000.-

Zászló, az 1848-iki debreceni ónerejé

V. 172

Sirchich György né

festő szül. Fabiny E.

az Eber-lexikonba

Fabiny Emma nevén

felvéve

Ilona

festőnő

Szombathely

Műcsarnok

1924. őszi Ezüli

Sirchichné báró Skrbensky Isa

1924. máj MKE

kiáll Nemzeti Szolo ban

Virágcsendélet, olaff.

~~Árpádkori Orosztános Kőrség VII. 243.~~

Siremlékek, régi magyarországi

Csergheö, Géza –

Csoma, Josef: Alte Grabdenkmäler aus Ungarn. Bp. 1890.

Sinet Marcel

1. Virágzó fák Nr. 1. olaj 104×85

2. —"— Nr. 2. —"— 104×85

Tavaszi Tárlat 1971 Szolnok —
Kecskemét

Sinet Marcel

1. A kertben olaj 100×100

2. Nyár — " — 100×100

Tavaszi Tárlat 1971 Szolnok —
Veszkemet

M. Sirét

Nyár rpr.

Tarasi Tárlat 1971 Szolnok-
Kecskemét

Siri

két debreceni könyv-
kötő
1705.

l.

Szabad Művészet

1949. 251 l.

MAGYAR NEMZETI BANK
Pénzforgalmi osztály

BUDAPEST
49 V. 9. 19.
54

147620

Műemlékek orsz. bizottsága
ellátmányszámla,

Budapest
IX. Hőgyes Endre-u. 10

BEFRONT
LEKE, JÓLÉT,
SZABADSÁG!

Hivatalból
Díj átalányozva

SIRÓ Lajos graf.

XVI. Orn. Akvarell Biennálé, Eger, 1998

M. Vízfestők Társasága díja

1237. Miklóssy Gábor

Eszményem: a szépség, a szellem rangja. A
Gáborral. = Korunk, 46, 1987, 2. 101-106.
"Aniszi Kálmán 1237:"}

1238. Mikus Sándor

POTÓ János: Egy szimbólum születése. Így
1987, 5-6. 17-21. {tm "Mikus Sándor 1238:

1239. Misch Ádám

Misch Ádám kiállítása. Vác, Hincz Gyula Á
1988. jan. 31. Bev. ACSAY Judit. Vác, 198
1239:"}{tm "Acsay Judit 1239:"}

1240. Móder Rezső

(Be)csomagolt (áru)lt kódok. Avarkortól a
1987. okt. 2-án és 11-én, Dunaújváros. Be
16 p. ill.

"majdnem Lappföldi történetek". Móder Rez
1987. márc. 17. - ápr. 3. A kiáll. rend.
p. ill. {tm "Móder Rezső 1240:"}{tm "Kova
Tihamér 1240:"}

Sirinko Andorko

ōtvōs mas.

Mestere Kolozsvári
Lőrinc (Kassai) 4 évre szegődött
1632. jun. 14 ei. Felszab.
1636. jul 30. ei. Apja
Sirinko Demeter.

Mitalik József Kassavā
ros ötvösségének tör-
ténete. Bpest. 1900.
318. l.

Mátrai Lajos id

nobrász

SIRÓ LAJOS fotós

Fiatal fotósok

Nagy Gábor (ISB) felvétele

Nyíregyháza — Budapest (KM) — A budapesti Duna Galériában tegnap délután nyitották meg a Fiatalok Fotóművészeti Stúdiója kiállítását, melyen a Nyíregyházi Fotóklub négy reprezentánsának az alkotásai láthatók. A tárlat — mely a „Szökő 1" nevet kapta — első alkalommal megyeszékhelyünkön volt megtekinthető a XX. század utolsó szökőnapján. *Boros György, Nagy Tamás, Soltész István* és *Síró Lajos* közös fotóbemutatóját július 28-ig látogathatják az érdeklődők.

K.-Mo. '96. július 11.

NYÍREGYHÁZA

TÁRSASHÁZÉPÍTÉS

Sólyom utcán épülő
10 lakásos társasházból
- lakások
- garázsok
- üzletek

ELADÓK

Szoc.pol. hitel igénybe vehető.

NYÍR-TIMPANON BT., Nyíregyháza, Vasvári P. u. SZÜV-székház. Tel.: 403-546.

202876/4

NYÍREGYHÁZA belvárosában 6 lakásos társasházból 81 nm-es, földszinti lakás garázzsal eladó. Tel.: 42/314-029, 42/311-628. *202526/4K*

KÓRHÁZ mellett kétszobás, gázfűtéses, I. emeleti téglalakás garázzsal, pincével eladó. 42/410-654. *202812/2K*

BELVÁROSI társasházban első emeleti, igényesen kialakított 100 nm-es, kéterkélyes, garázsos lakás eladó. Érdeklődni a 409-576-os telefonszámon. *202825

BESSENYEI téren 1 szobás földszinti, gázfűtéses lakás eladó. Érdeklődni a 311-993-as telefonon 17.00 óra után. *202832 /2K*

UNGVÁR sétányon 1+2-es telefonos, vízórás lakás eladó. Érd.: 42/443-726. *202891 /1K*

VASVÁRI Pál utcán földszinti, 1+2-es, igényesen felújított lakás eladó. Telefon: 42/433-935. *202961 /1K*

ELADÓ Bocskai u. 30. alatti utcai, 100 nm-es, kertes lakás + garázs 380 V-os árammal. Orvosi rendelőnek, irodának alkalmas. Érdeklődni mindennap 18.00—20.00 óra között vagy 410-119 telefonszámon. *202980 /1K*

NYÍREGYHÁZA, Kossuth L. u. 12. I/1. alatti 3 szobás, vízórás, telefonos lakás bú-

VIRÁG utca végén garázs olcsón eladó. Tel.: 20/428-974. *203129 /1K*

HÍMES u. 4. alatt 17 nm-es, sarki garázs eladó. Érd.: 314-521. *203139 /1K*

TOKAJI Tisza-strandnál 90 négyzetméteres, kétszintes nyaraló igényesnek eladó. Tel.: 52/319-393. *203147 /1K*

ADÁS ÉS VÉTEL

ÉRTÉKPAPÍR

FAKTORHÁZ 97/C
ÁLOMKÖTVÉNY II.
jegyzés éves 29% kamattal
Futamidő: 1996. 07. 12.—1997. 04. 12-ig
Jegyezhető:
1996. 06. 28.—1996. 07. 12-ig
Nyíregyháza, Szarvas u. 1—3.
T.: 42/312-813 *201601/1H-02.06*

KÁRPÓTLÁSI JEGY

RÉSZVÉNYEK, kötvények, kárpótlási jegyek adás-vétele. BU-KÉ Bróker, Rákóczi 5. 406-911. *197940/27K*

ELEKTRONIKA

KOMPLETT diszkófelszerelés olcsón eladó. Érd.: 45-410-710. *202801 /1K*

900-AS TELEFON eladó. Érdeklődni: 06-20-383-104. *203040 /1K*

RÁDIÓTELEFON Ericsson GF 337-es, lehajthatós, dobozában, töltővel, akkumulátorral 60 000-ért eladó. Tel.: 06-20/466-177. *203057 /1K*

GÉPEK, SZERSZÁMOK

1 tonnás, elektromos targonca akkumulátorral, töltővel is eladó. 460-818, Nagy István, 7.00—15.30-ig, munkanapokon. *202735/2K*

SZALAGFŰRÉSZ sürgősen eladó. Pusztadobos, Petőfi u. 34. *202934 /1K*

BÁLÁZÓ, Zsiguli bontva, rotációs kapa eladó. Nyíregyháza, Debreceni út 257.

Siri Gábor és Márton

Debreceni könyvtétek

XVIII. 17.

Vagy Elemér.

Debreceni kötések

Budapesten. Magyarság

1924

febr. 24.

KELY
CIPÖK
uzeum-körut 39.

Sári Gábor
debreceni könyvkötő
XVIII. sz.
l.

M. Bibl. Hand
1924. 43. l.

Sin Gábor

debreceni ~~kassai~~ könyvkötő

XVIII. sz.

l.

Romhányi

76. l.

94. l.

Sivi Gáspár és Márton

debreceni könyvkötők
a XVIII. században

Bárányné

602. l.

Sári Márton
debreceni könyvkötő
l. XVIII. sz.
M. Bibl. Szemle
1924. 43. l.

Siri Márton

~~[illegible]~~ könyvkötő
debreceni

l.

Romhányi

76. l.

94. l.

VIII.

219.

Siri Mártonné

debreceni könyvkötö

XVIII. n.

l.

Zoltai debrnyomda

17. l -

1941. Seb. del Piomboután

Tornarina.

Mellig, kissé ~~jobbra~~ ba
prémes köntöst fogja.
tott haja, szemöldöke és
lóg; nyakában fehér zsin
nek barna szegélye kime
reka kék.

Másolta Endrey S
Vászon, méretei
Vétetett 1901: I. 9.
kifizettetett 1901: I. 23-á

Elszámoltatott 1901: IX. 14

Sirok vár

Heves vm

l.

Hadtört. Közl

1914. 615
616 l.

kat. A nyomozás során meg ...
tak le, akik valamennyien egybehangzóan vallották, hogy a Narodna Obrana megbizásából cselekedtek.

Már javában dühöngött a háboru, 1914 október 12-én, mikor a szarajevói törvényszék a gyilkos összeesküvők bünpörét tárgyalni kezdte. Akkor a háborus cenzura miatt csupán szükszavu tudósitásokat volt szabad közölni a másfélhónapig tartó tárgyalásról, de azóta nyilvánosságra kerültek a tárgyalás gyorsirói jegyzetei, amelyekből, a vádlottak vallomásaiból világosan kiderült, hogy a tragédiát ugyszólván meg sem lehetett volna akadályozni, olyan széleskörü, annyira alaposan előkészitett volt az összeesküvés.

Princip és Gabrilovics nem voltak még huszévesek, igy halálra itélni nem lehetett őket, hanem csupán huszévi várfogságra, amelyből alig két-három évet töltöttek ki, mert mind a ketten meghaltak a fogságban még a háboru alatt. Három vádlottat halálraitéltek, hármat pedig huszévi fegyházra és a kisebb bünösöket is sulyos börtönbüntetéssel sujtották. Az igaz-

ke
pá

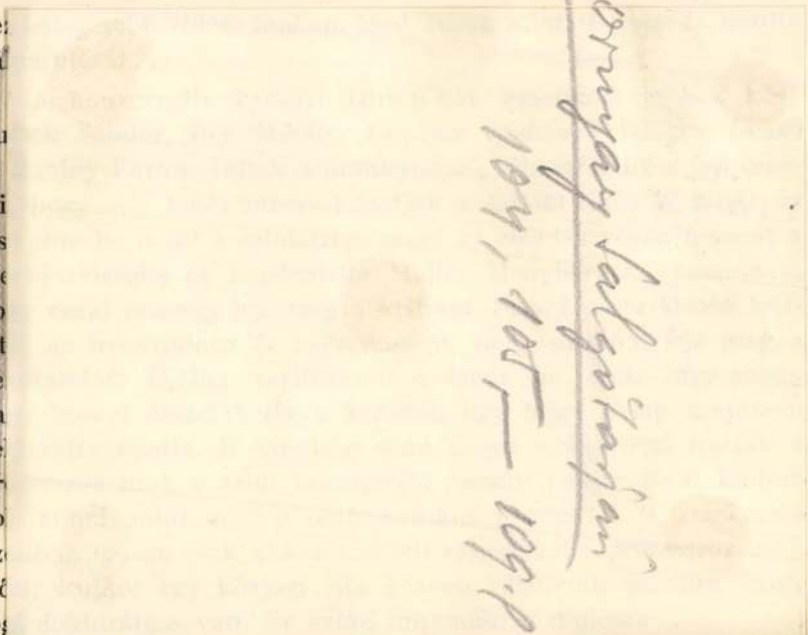

Tu
és
tői
els
sze
ho
tet
be
na
«e
pr
vo
az
elő
jog

Siroki várom
(Kleves vm)

P.
Dornyay Salgótarján
104, 105 — 109.

az összes kolozsvári lapkiadókat és kijelentette, hogy ő mint nyomdász, kiszed egy közös lapszöveget, amely a többi lap fejével is megjelenik. És Gombos, a volt nyomdászinas nekigyürkőzött a munkának, kiszedte a két oldalt és — másnap az összes kolozsvári lapok ugyanazzal a szöveggel jelentek meg. Igy sikerült a Kun Béla által szitott nyomdászsztrájkot letörni. Akkoriban az egész világsajtó beszámolt a lapszerkesztőről, aki maga szedte ki a lapját...

Ez volt a kolozsvári ujságirás hőskora, tele derüs epizódokkal, nagy-nagy mulatozásokkal, csinytevésekkel. Később a nivó egyre emelkedett, amihez hozzájárult az is, hogy a kolozsvári Nemzeti Szinház volt a vidék egyetlen premierszinháza. Eredeti bemutatók követték egymást és igy az ujságirók önálló és eredeti szinikritikák irására is rászoktak, amelyek a pesti lapokban is napvilágot láttak.

Sok kedves emlék és ugratás füződik a szinház tagjaihoz is. A legnagyobb ugratók Janovics Jenő és Sebestyén Géza voltak, akik «költséget és fáradtságot nem kimélve» hajtották végig

Široki vár

Hlevec vm.

1498

Luk Podm

I. K. 311. l.

II. k. 719. l.

Široki vár

l.

Pász Heverm várai

45 – 49. l.

képpel

képei 80. l. előtt

KIRÁLYI EGYETEMI MAGYAR NYOMDA

30 nap **JÚNIUS** 25. hét

15 Vasárnap		Jolán *Vid*
16 Hétfő		Rég. Ferenc *Jusztin*
17 Kedd		Rainer *Töhötöm*
18 Szerda		Efrém *Arnold*
19 Csütörtök		Gy. és Prot. *Gyárfás*
20 Péntek		Jézus Szíve *Ráfael*
21 Szombat		G. Alajos *Alajos*

Širok dělí olt.

Sirok vâra

Varjú: Magyar várak

Mindezen három ut Boros Sebesben, egy igen kies fekvésü, magyarok, oláhok és szláv faju (ez utóbbiak jobbadán vasgyári munkások) családok által lakott, ipari tekintetben pedig nagyobbszerü vasgyárral biró mezővárosban öszpontosul, és melyet a Menyházára akárhonnan törekvő utas ki nem kerülhet. Jobbadán itt is pihenteti még utolszor lovait, mert innen Menyháza már csak másfél órai utazásba kerül.

Az utas Boros-Sebesből kiindulva, már a városka szélén egy hegyszorosba jut, melyet még a hajdankorban kétségkivül az azon átfolyó déznai patak mosott ketté. E szórosból kibontakozván, azonnal Prázsa (Prezest) helységbe jutunk, hol ismét vasgyártó müvel találkozunk. Innen tul egy tágasb völgy nyilik szép kilátással az utas előtt eltáruló hegyláncolatokra; e völgyben először Dolcseny s negyedóra mulva Bohány, tisztán oláh helységeken áthaladván, ismét egy óranegyed mulva Dézna mezővárosba érünk. E városka fölött, igen meredeken fölnyuló hegy tetején, a régi vár romjainak szemlélése az utast a hajdani idők fölött való merengésbe ringatja. Itt is élénk vasipar foglalkoztatja a munkásokat.

A város végén az utas két völgy torkolata elé kerül; az utas a bal völgyön halad előre; de e perctől egészen a fürdőbe érkezteig — melybe félóra mulva jutand — minden szabad kilátásról le kell mondania, szakadatlanul oly szoros völgyben utazván, melyben több helyen, a szó szoros értelmében csak az azon lefolyó menyházai pataknak és a keskeny kocsiutnak van helye, jobbról-balról vagy már silányuló bikkfákkal boritott, vagy mész-, pala-, homok-, de főleg aszkő- (trachyt) féle kopasz sziklákból álló hegyek által környeztetvén, és igy elhaladván még Radna helység szé

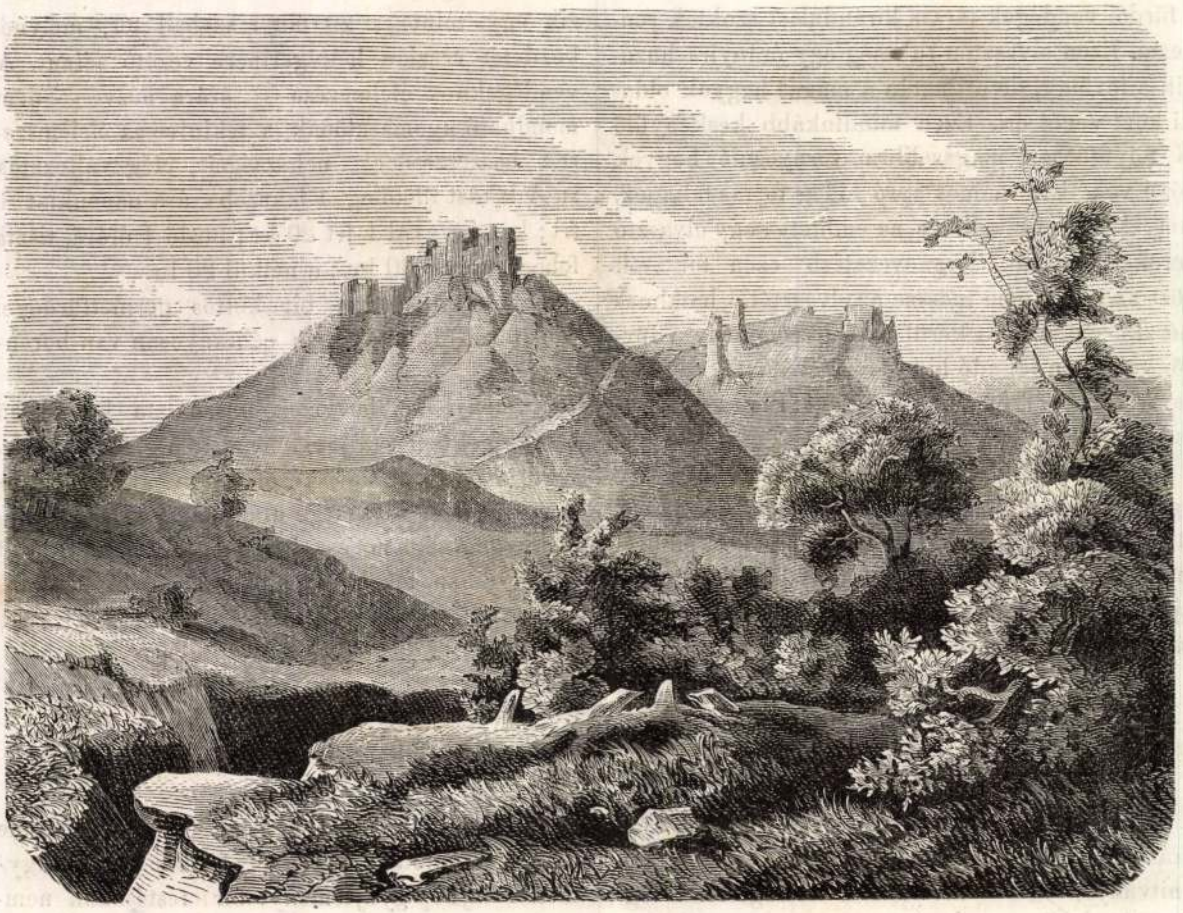

A siroki vár romjai. (Ligeti olajfestménye után. Szövege a 390. oldalon.)

lén, 10—12 perc mulva eljut Menyháza helységébe. Ez Waldstein Ernő gróf tulajdona, kinek itt kastélya is van, husz év előtt azonban még a Névery-családé volt. Van itt egy igen régen alapitott plébánia, melynek igen csinos imaházába sereglenek a fürdő vendégei, hogy a mindenhatóhoz esdekeljenek gyógyulásért, vagy hálálkodjanak, ha ezt megnyerték. A vasgyárak pőrölyei itt is éjjel-nappal mindenfelé üzik sajátságos altató zenéjüket. A lakosság vegyesen magyar és oláh.

Azon völgy, melyben az utas Déznától Menyházáig haladott s melyben az előbbi helység is

fekszik, Menyházán tul is tart; ezen előrehaladván az utas, mintegy öt percig tartó kocsizás után az úttól balra a fővölgybe benyuló mellékvölgy torkolatát pillantja meg, melynek nyilása előtt egy kis vashámor áll.

Ezen kis völgyből patak csergedez ki, mely az ott létező gyógyforrások vizeiből alakul. A mintegy 200 öl hosszuságu kis völgyben fekszik a gyógyfürdő, s az utas itt elérte vándorlásának célját.

Ha azonban a fővölgyön még tovább hatolunk, tehát tul a fürdői völgy torkolatán, öt perc mulva a grófi vasgyárak nagy olvasztójához érünk, hová a fürdői vendégek társas kirándulást szoktak rendezni. Ezen olvasztón tul még egy óránylra huzódik a fővölgy, de ott aztán a magas hegyek oldalai közt végét éri. Ezen mindinkább keskenyülő és folytonosan magasabbra tornyosuló hegyek közti völgyben számos apró hideg forrás fakadoz, melyek vizei egyesülvén, az emlitett nagy olvasztó kerekeit hajtják. Legnevezetesb ezen források közt az, mely nem messze az olvasztótól, hatalmas mészkö-szikla alatt kerül napfényre s mely a fürdői völgyben fakadó hideg forrásnál még két fokkal hidegebb. E forrás neve oláhul: Pietra en lapte, azaz: tejszikla.

De térjünk vissza fürdönk kis völgyébe. A völgy legnagyobb szélessége a fürdőház előtt van s csak 11 öl. Talaját balfelől az emlitett patak, jobbról pedig igen keskeny kocsiut foglalja el. Közepe táján emelkedik először is az igen csinos fürdőház. Ez öt tükörfürdőt foglal magában; az 5-dik szám alatti kétszerte tágasb a többinél s társas fürdésre van szánva. Ez öt fürdőbe óránkint összesen 703 akó viz ömlik.

Tul a fürdőépületen áll a kilenc öl hosszu uj lakház tiz lakszobával, melyek közt folyósó fut végig. Ezen uj lakház folyosójából néhány lépcső vezet föl a régi, négy szobából álló lakházhoz. Ezzel átellenben van a bérlő lakása a konyhával együtt, a patakon tul. Ugyanezen oldalon létezik még egy házacska két szobával, ugy hogy az egész intézet összesen tizenhat szobával kinálkozik.

A régi lakházzal közvetlenül egybe van kapcsolva a tágas, közös étterem s ezen tul következik egy, mintegy 25 ölnyi szabad tér, melynél kezdetét veszi a hegygerincre vezető sétaut. A vendégeknek élelmezése — árára nézve — nem mondható nyomasztónak, s tekintve az élelemszerek beszerzésének nehézségeit, elég változatos is. A lakást illetőleg 1 lakszoba ára naponkint 1 frt; két ágygyal 1 frt 20 kr; fürdő 1 órára, tiszta fehérnemüvel 30 kr.; a nélkül 20 kr.

Ezen fürdőintézet bir kettős permetfürdővel (dus-fürdő) is, mely igen célirányosan van berendezve.

A menyházai hévvizek használata következő betegségekben van javalva: az emésztés gyöngesége; a magától keletkezett, vagy akár heveny, akár huzamos betegsége után hátramaradt általános gyöngeségben; csuzban, görvélykórban, idült bőrbajokban, fekélyekben, s a női bajok legtöbbjeiben.

—.—

A siroki vár romjai.

(Ligeti Antal olajfestménye.)

Ligeti Antal, jelenleg a nemzeti muzeum képtárának őre, az öreg Markó halála óta — kinek tanitványa vala — hazánknak kétségtelenül legkitünőbb és egyszersmind legtermékenyebb tájfestésze, ki mesterétől annyiban elüt, hogy ő nem eszményit a végletekig, hanem azt, mi a természetben megragadó, elbájoló, közvetlen hűséggel igyekszik vásznára tenni, miről meggyőződhetik mindenki, a ki a tárlatokon és a muzeum képtárában levő festményeit figyelemmel szemléli.

Finom, művészi izlését saját géniuszán kivül mindenesetre Markónak is köszöni nagy részben, kitől utmutatást, oktatást nyert; a természet közvetlensége iránti előszeretetét pedig nem a mások művei utánzásának, hanem annak, hogy a természetet évek hosszu sorain át tanulmányozta, annak czerféle változatos szépségeit ellesni igyekezett. Gróf Károlyi István költségén (ki Ligeti ecsete után fóti palotájában ép oly kitünő, mint nagyértékü tájkép-gyüjteményt bir) festészünk nemcsak beutazta egész Dél-Európát, Afrika egy részét s Kis-Ázsia klasszikus vidékeit, de minden megragadóbb helyen hosszabb időt is töltött tanulmányok közt, mint például Siciliában s a Libanon cédrusai közt Kis-Ázsiában, vázlatkönyveibe oly változatos és bő anyagot gyüjtve, hogy azok feldolgozására alig elégséges egy emberélet. E tanulmányok eredményei azon elbüvölő sziciliai, saharai, libanoni képei, melyek szemléletébe belemélyedvén, alig birunk tőlük megválni.

Visszatérte után azonban a természet szépségei iránt annyira fogékony lelkét nem hagyhatták érintetlenül hazánk jellemzetes, a dél-európaiak és kis-ázsiaiakéitól egészben elütő vidékei sem; s

igy egymás után gyüjté össze ezeket vázlatkönyveibe s egymásután teremté vásznára.

Az itt fametszetben bemutatott „Siroki vár romjai“ is Ligeti ily müve, mely romok Heves-megyében, Egertől nem mesze emelkednek. E vár hajdanában is inkább csak mulatóhely volt, mint védbástya s emléke ma már csak regékben, mohos falaiban s Ligeti szép képében van meg.

A Vezuv kitörése Pompéji betemettetésekor.

(Az ifj. Plinius egykoru leirása szerint.)

Pompéji már a rómaiak idejében régi városnak tartatott, alapitása az Oscok vagy Samnitáknak tulajdonittatik, kik Róma épittetése után 4 századdal feglalták el a Campania ezen legbájosabb vidékét. Idő folytán a rómaiak keritették meg, s municipiummá lett. Látszólag egy félszigetecskén állott, melyet nyugot- és délről a tenger, keletről a Sarno folyócska mosott, s ugy kereskedelmi szempontból is birhatott fontossággal, másrészt mint nyári idözési és fürdőhely oly hiressé lett, hogy a római aristokratia nagy része ránduit oda. Cossinius, egy római vezér, főhadiszállásul választotta, és csaknem fogságba ejtette Spartacus azalatt, hogy a tengerparton fürdött. Ciceronak villája volt egyik külvárosban, hol munkáját: „De officiis“ irta; s hol őt Augusztus, Balbus, Hirtius és Pansa látogaták meg. Claudius oda menekült Tiber zsarnoksága elől, s fia Drusus, egy körtét elnyelvén, ott halt meg. Ugyan itt tartózkodott Phaedrus számkivetésben, hogy Sesanus üldözéseitől megmeneküljön. Seneca emliti, hogy kora fiatal éveit Pompéji „hires városában“ töltötte.

Pompéji földtani csapásai erős földrengéssel kezdődtek. Krisztus után 63. évben, február 5-én Tacitus emliti, hogy a város nagyobb része romba dőlt. Seneca hozzáteszi, hogy környékén több helyeken nagy károkat tett, 600 birkát temetett el és sok embert eszétől fosztott meg. *) A lakosságot oly félelem fogta el, hogy egy időre odahagyták a várost; de néhány hónap mulva visszatértek, s ujra épitették. A következő évben ismét nagy földrengés volt, de ekkor már könnyebben türték s az okozott károk kijavitásához oly módon fogtak, hogy a roszabb anyag helyett jobbat vettek, s igy a várost szépiteni is akarták. Ezen munkákkal azonban nem lettek készek egészen, s a bekövetkezett halálos-katasztrófa alkalmával a minő állapotban elmaradt, utcáin járkálva, abban láthatjuk maiglan is.

A földrengések vagy 16 év alatt ha nem is erősen, de gyakran ismétlődve tartottak, mig a maximumot Kr. u. 79-ben augusztus 24én éjjel érték el. Ez az egész környéket, a földet épen ugy, mint a tengert, felháboritotta s a Vezuv azon kitörésével végződött, mely minden feljegyzett kitörése között a legerőszakosabb volt.

Hagyjuk itt a szemtanut szólani; ez a fiatalabb Plinius, ki akkor szemközt a Vezuvval, a nápolyi öböl nyugoti szarván Misenumban (Capo Miseno) lakott anyjával és nagybátyjával, azon Pliniussal, ki a „Historia Naturalis“-t irta, s ki a római tengeri haddal, mint ennek fővezére szintén ott tartózkodott.

Ezen öregebb Plinius a kitörési katasztrofa alatt meghalt, s haláláról a fiatal Plinius Tacitust tudósitja két levélben (Plinius VI. 16. és 20.), s ezek a vulkánok természetleirásában a legnagyobb becsü okmány gyanánt foglalnak helyet.

Plinius első levele Tacitushoz. — Kérsz, hogy nagybátyám halálát leirjam, hogy azt az utókornak annál hivebben szolgáltathasd át. Örömest teszem, mert meg vagyok győződve, hogy halálát halhatatlan dicsőség követi, ha irataidban helyt engedsz neki. Ámbár azon borzasztó esemény alkalmával mult ki, mely a föld legszebb vidékét s annyi népes várost pusztitott el, s e miatt, de az ő saját becses iratai miatt is fognak róla emlékezni, de megemlitése halhatatlan munkáidban, nagyban fog az ő neve megörökitéséhez járulni.

Nagybátyám azon időben Misenum-ban volt a vezetése alatt álló hajóhaddal. Augusztus 23-kán (nonum calend. Septembres), körülbelül egy órakor délután (hora fere septima) anyám figyelmeztette egy felhőre, melynek felette szokatlan a nagysága s alakja. Ő, miután szokása szerint a napon feküdt, hideg fürdőt vett s pihenés végett dolgozó szobájába vonult; ekkor felkelt, kiment s egy emeltebb helyet keresett, onnét a váratlan tüneményt jobban szemügyre veendő. Ezen távolságból nem volt kivehető, hogy melyik hegyből emelkedik ki, s csak később tudtuk meg, hogy a Vezuvból. A felhö alakját nem irhatom le jobban mint az által, hogy az egy fenyőfához hasonlitott, igen magasra szökött fel mint egy hosszu törzs, s a tetőn szétterjedt, mint ennek ágai szoktak. Ugy képzelem, hogy egy földalatti szél hajtotta fel előbb s ott tartotta, de vagy mivel ennek

*) Ugyanezen időben Neronak azon furcsa ötlete volt: Nápolyban nyilvánosan mint énekes fellépni a szinpadon.

ereje lassanként fogyott, vagy mivel a felhő sulyosabb lett, terjeszkedett ki ily módon. Hol fehér volt, hol fekete, hol tarka, miszerint több vagy kevesebb föld- és hamuval volt megtelve.

Tudós nagybátyám kiváncsiságát ezen rendkivüli tünemény felette fokozta, s méltónak tartotta közelebbről is megvizsgálni. Meghagyta, hogy egy könnyü hajót (liburnicam) készen tartsanak számára, s nekem megengedte, hogy ha tetszik, kövessem. Én jobbnak tartottam nem menni s tanulmányaimat folytatni, annál inkább, minthogy valami végezni valót töle is kaptam.

A házból kilépvén, sürgönyt (codicillos) kap, melyben a tengerészek (classiarii) Retinán, megijedvén a fenyegető vésztől, kérik, hogy lenne segitségökre. Első tervét megváltoztatja, s mit mint tudós kezdett volna, mint hős akarja folytatni.

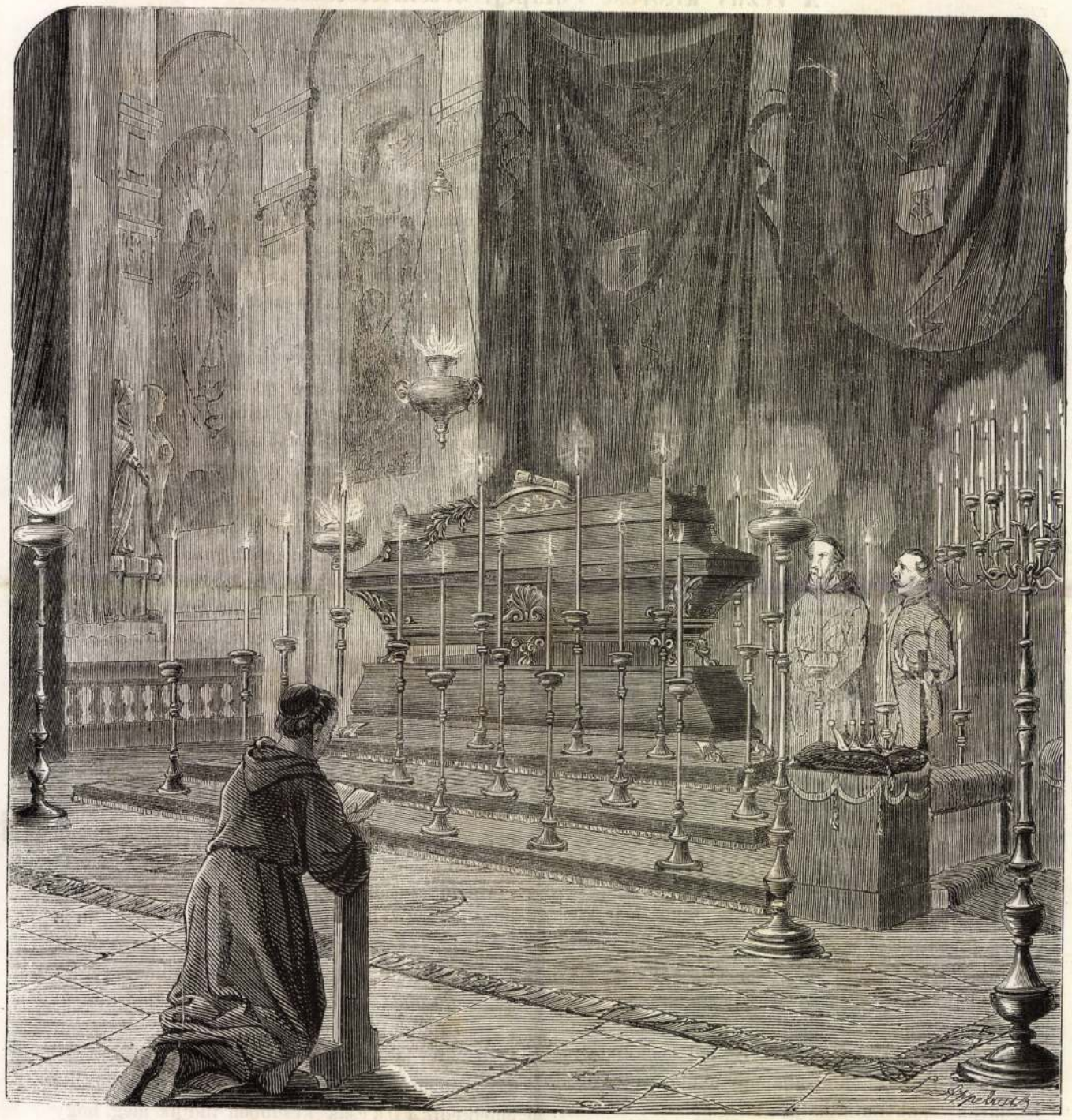

Batthyány Lajos hamvainak ravatala a ferencrendiek templomában.

Sirok vár

Pásztor József

A Mátra -128)
Bp. 1929. 124 l.
129. l. 3 képpel
131. l. és alaprajzzal.

Široki vár

Barcza Mátra

174, 175. l. 176 l.

alapraj

és a romok képe

5 Január

Sirokai templom
harangjai

ng). Jelezve (Bezeichnet): „Tull Ö." (Sáros vm)
1.

C. Arch. Ért.
1920–22. 115. l.

Jelezve (Bezeichnet): „Ujváry I. 1917."

elezve (Bezeichnet): „Ujváry I. 1917."

ád). Jelezve lent (Bezeichnet unten): „Ujváry I."

Jelezve (Bezeichnet): „Ujváry I."

Tischbein, id. Johann Heinrich (d. Ä.) (1722—1

599. A NEVETŐ DEMOKRITOS (Der lachen
Tischbein pinxit Cassell 1777."
Vászon (Leinwand). 83×66 cm.

Tölgyessy Artur (1853—1920).

600. ARATÓ LEÁNY (Erntendes Mädchen).
Vászon (Leinwand). 86×61 cm.

Toorenvliet, Jacob (1641—1719).

601. *a)* BORIVÓ FÉRFI (Weintrinkender)
darabok (Gegenstücke). Jelezve *b)* hát
Toorenvliet fec. 1676."
Fa (Holz). Mindegyik (Jedes Stück) 24

Tornai Gyula (Julius), szül. (geb.) 1861.

602. A HÁREMBEN (Im Harem). Jelezve
Vászon (Leinwand). 78×100 cm.

Tornyai János, szül. (geb.) 1869.

603. ALKONYAT (Abendröte). Jelezve (Be
Lemezpapir (Karton). 40×50 cm.

Tornyai János, szül. (geb.) 1869.

604. NAGYANYÓ OLVASNI TANIT (Gro
„Tornyai J."

Siroki várrom

Cserna Károly rajza

Repr.

Om VI. 215. l.

BUDAPEST

VIII.

Kiskúnhalasi lelet

Kéne VV 1880, 137 l.

Sirontai Lhotka István

"Lakásmüvészeti kiállitás" cimmel Margitay Ernő három lakásberendező müvész munkáját ismerteti:
Menyhért Miklós, Sirontai Lhotka István iparmüvészek és Bábolnay József épitész mutatták be terveiket a tárlaton.

Sirontai Lhotka István: "fiatal iparmüvészünk Berlinben él", s a közeljövőben megnyiló kiállitást Berlinben Bruno Paul ajánlására az ifju müvész tervezi, A tárlaton szereplő hálószoba berendezése is kitünően sikerült, mint a kritika megállapitja.

ÉLET, Bp. 1912. juni. 2. IV. évf. 22. sz. 696. lap.

Girschik Györgyné
festőművésznő
66 éves
+ (szívizomelfaj.)
1945. VI. 4.
X. ker. nyilvántartó

Halotti főkönyv
295

M.D.K.

Sis Jacobus

murariorum magister

Magyaróvár

1952)

Művért. Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban 137. l.

Sisa Béla

Sisa Béla és Fejér Zsolt beszámolója oszétiai tanulmányútjukról.

Műemlékvédelem . 1970. 1.sz. 49-53. l.

Fisa Béla

felvételei illusztrálják

a Műemlékvédelem 1970. 3. számát.

168. l.

Sirokay László

c. püspök „Szobra"
a sirokai (Sáros vm)
templom-téren kőfalke-
rebenelhelyezve.
(Valószínűleg siremlék)

l.
Emlkassaicgyhm
I. 359, 360. l.

Mestere ismeretlen.

Siroki, jobbágy kőművesnek M.D.K.

Fennmaradt 1744-ből a „szabadság-kontraktusa"... a siroki templomot építő öreg kőműves megjelöléssel.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 400.old.

SIROKI jobbágy kőmüves. 1744-ben a siroki templomot épitő öreg kőmüves „szabadság kontraktusa".

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Širšich Bélané

1921/22 - 1922/23

Ferképzomfoiskèvk

132, 1.

Sirokai templom

Sirokai László původ
siremléke † 1487

Repr.

Bal XV–XVI. mův

II. 541.

Sirokai rk. templom

Sirokay László egri püspöki helynök siremlehe + 1487

l.

Divald Magyarmeml.

108. l –

meg. [illegible]
mert kövér. Képe
hed szokjon meg
vele nem lesz annyi
A fanyai élet
esik és keserversen
Móci boldog. Élvez
állatokat. Pár nap
remek étrágya van
mindent megeszü
most, Igazán nagy
született. Nagyon n
csuzli érdekel. A
fordított. Összesz
háborusdit játszik, h
– a bal nyárfánál
akkor odarohannak
gazember, ez ham
ezért méglakol –

Sirokai rk. templom
(Borsod vm.)

l.
Arch. Ért
1888. 415. l.

1548. KÉT HIMZÉS (fejkötő), hasonl

1549. KAZAK-SZŐNYEG, tükrében f
— Kasak-Teppich. XIX. Jh.

1550. KAZAK-SZŐNYEG, tükrében
Kasakteppich. XIX. Jh. 215>

1551. DISZMELLÉNY, fekete bársc
XIX. sz. — Gilet, auf schwar

1552. SZMIRNA-SZŐNYEG, kékes
Smyrnateppich. XIX—XX. J

1553. FÜGGÖNY, kék bársony, him
mit Stickerei und Application

1554. KÉT ABLAKFÜGGÖNY, fe
Zwei Fenstervorhänge. XIX.

1555. KASMIR ASZTALTERITŐ,
— Kashmir Tischdecke. E. H

1556. AFGÁN-SZŐNYEG, piros a
XIX. Jh. 200×270 cm.

1557. KEGYKÉP, selyemre festve
selyen alapon domboru aran
század. — Gnadenbild, den

oskék alapon virágdisszel. Török, XIX. sz. — Geknüpfte
2×83 cm.

ükrében négy medaillon (kopott). XIX. sz. — Sultan-

a alapon ciprusdisz, keretében vörös alapon palmetták.
Jh. 90×150 cm.

jében lecsüngő virágcsokor, felhőszalagos frizzel, három-
teppich. XVIII. Jh. 185—115 cm.

alapon médaillonok, vörösalapu kerettel. Perzsa, XIX.
X. Jh. 104—490 cm.

ávokkal. XIX. sz. — Bocchara Vorhang. XIX. Jh.

k alapon indákkal kapcsolt rozettás disszel. XIX. sz.
tendekor. XIX. Jh. 100×590 cm.

ükrében három kékalapu medaillon. XIX. sz. —
Jh. 245×295 cm.

Közép-Ázsia, XIX. sz. — Sumaktasche. Central-Asien,

6. szám. — Sumaktasche, ähnlich zu No 1536.

tu férfi és nőalakok ülnek lombos fák alatt, a háttér-

KÖNYV PREMIER

1996 május 6-án 18.30-kor
a LITEA könyvesboltban
Budapest, I. ker. Hess András tér 4.
Fortuna udvar,
ahol
SISA BÉLA
TÁLTOS A TEMPLOM TORNYON
és az
ERDÉLYI KÉPEK
című könyveit
mutatjuk be.

Bevezetőt mond:
Nagy Tiborné és Dr. Szabó Bálint

Könyvismertetést tart:
Dr. Gyurkó János és Grin Igor

A KÖNYVBEMUTATÓRA
SZERETETTEL VÁRJUK.

Sóstói Múzeumfalu
Baráti köre

Országos Műemlékvédelmi Hivatal
Műemlékfelügyeleti Igazgatóság

KÖNYV PREMIER

SISA BÉLA

SISA Béla ajánlata

TELEVÍZIÓ

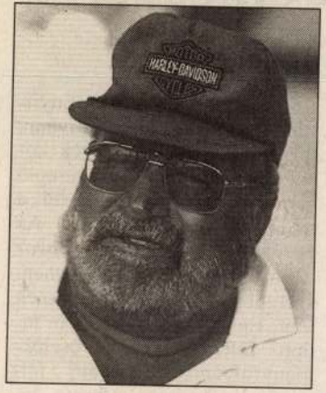

Bujtor István (Duna tv, 23.25)

TV 1

5.40 Gazdatévé 6.00–9.00 Nap-kelte 9.00 Tízórai 9.10 Kaliforniai álom – am. tévéfilmsor. 9.35–12.00 Tízórai 9.50 Játék 10.00 Füstölgő 10.45 Játék 10.50 Hírek, információk, meteorológia 11.00 Paradicsom Szálló – német tévéfilmsor. 12.00 Déli harangszó, hírek 12.05 Üzlet délidőben 12.25 Telepakk 14.10 Srpski Ekran 14.35 Ecranul nostru 15.00 Hírek 15.10 Örökségünk 15.20 Repeta 16.00 Hírek 16.05 Alaszkaország – Őslakók 16.30 Topmodell 17.00–17.25 Kapcsolj be! 17.30 A Biblia kincseiből vegyél 17.55 Gyorssegély 18.05 Telis-televideo '96 18.10 Életjel 18.15 Üzlet 18.30 Hogy is van ez?! 19.00 Esti mese 19.15 Fészekrakó 19.30 Híradó 20.01 Telesport 20.15 Mc 20.25 Hamu és gyémánt – lengyel film 22.10 Az utolsó védők – dok. riport 23.00 Vers mindenkinek 23.10 Scherzo Furioso – holland tévéfilm 0.15 Híradó 3. 0.25 BBC-híradó

TV 2

9.00 Közvetítés a parlament üléséről 14.45 Palackposta 15.15 Alpok–Duna–Adria 15.50 Specht tanár úr – német-osztrák tévéfilmsor. 17.25 Rin-Tin-Tin – am. filmsor. 18.00 Körzeti híradók 18.15 Háló 19.05 Orlando Magic – Chicago Bulls NBA-kosárlabda 19.55 Múzsa 20.15 Paris St. Germain–Rapid Wien – Labdarúgó KEK-döntő kb. 21.00 Híradó 22.10/23.10 Kék percek 22.20/23.20 Objektív 22.50/23.50 Lapzárta 23.00/23.55 A lángész és a bomba – am. dok.-film 23.55/0.50 MC

DUNA TV

8.00–12.00 Képes krónika 12.00 Déli harangszó, lapozó 12.20 Gazdakör 13.00 Esti kérdés 13.15 Mozaikvilág – francia imseretterj. film 13.40 Csodakörhinta 13.55 Az emberiség kalandja – spanyol ismeretterj. filmsor. 14.45 A zenekar-alapító 15.30 Nyelvtanoda 15.55 Fejezetek a magyar film történetéből 17.00 A vadon csodái – kan. ismeretterj. film 17.30 Mese 18.00 Híradó 18.15 Éjfélkor – magy. film 20.05 Régiók 20.45 Esti kérdés 21.00 Híradó 21.15 Sportpercek 21.25 A képek hatalma – német–kan. portréfilm 22.55 Nomád nemzedék 23.25 Vers

MULTICHOICE

8.00 Mennyei kölyök, filmvígjáték 9.30 A bőröndösök, dráma 12.00 Csendes győzelem, filmdráma 13.45 Harci akadémia, vígjáték 14.15 A kis szemtanú, thriller 16.05 Szemtől szemben: Denzel Washington 16.30 A királynőért és a hazáért, thriller 18.25 Csiszolatlan drágakő, thriller 20.00 Bébi M 2., minisorozat 21.35 NHL 1995: Jégkorong Amerikából 23.25 Rémálom fényes nappal, filmdráma

SZÍV TV

0.00, 4.30 és 9.30-tól 15.30-ig óránként Szív tv képes magazin 0.30, 10.00, 12.00, 13.00, 19.30, 23.30 Kereskedelmi show 9.00 Torna Cindy Crawforddal és a csodaszalaggal 11.00 Hétpróbás 14.00 „Pozitív csatorna" 15.00 Különjárat 16.00 Műsorajánló 16.30 Libero 17.00 A kisasszony 170/73–74–75. rész 18.45 Gyermekmozi: 19.00 Szerda 19 óra 20.00 Szív tv-mozi: Oroszlánütés, színes, szinkronizált amerikai film 22.00 Egészségmagazin – háttér 23.00 Jó utat! 24.00 Műsorzárás

A 3

Kb. 1.30 Music Box 6.00–9.00 Vekker a Music Boxban 9.00 Music Box 11.00 Déli filmparádé 13.00 Budo-magazin 13.30 ZOOM 14.00 Parti sétány Ausztrália 14.30 Játszd újra… 15.00 I love… 15.30 Buborék 16.00 Hey You!… 16.20 Music Box Top–10 17.00 Nap tv 19.30 Parti sétány Ausztrália 20.00 Gyilkos utcák – am. tévésor. 21.00 Ooh La La 21.30 Őrült sportok 22.00 Roar Tv 23.00 Benny Hill 23.30 Nem probléma 24.00 A 3. vonal 1.00 Veszélyes hely

RÁDIÓ

Kertész Zsuzsa (Petőfi, 14.00)

KOSSUTH

4.30 Reggeli krónika 8.10 Műsorszemle 8.25 Mindennapi tudomány 8.35 Paragrafus 8.45 Gyorsfénykép a kultúráról 9.05 Napközben 11.05 Slágerfilmek – filmslágerek 11.35 Emlékiratain 12.00 Déli krónika 12.30 Ki nyer ma? 12.40 Törvénykönyv 12.50 Külpolitikai figyelő 13.05 Vendég a háznál 13.20 Gyülekezeti énekek tára 13.30 Dicsérjétek az Urat! 14.05 Klasszikusok mindenkinek 14.35 Gere István: Három január – naplókísérletek 14.55 Irodalmi műsorajánlat 15.05 Beszéljük meg! 15.55 '96. Magyarország 16.00 Délutáni krónika 16.10 Mindennapi gazdaság 16.20 Forródrót 16.25 Kapcsoljuk a 22-es stúdiót 17.05 „Magyarországról jövök…" 18.00 Esti krónika 18.30 Ráadás 19.05 Sportvilág 19.30 Jó éjszakát, gyerekek! 19.40 Romfürdő 20.05 Népdalkörök és citerazenekarok felvételeiből 20.30 Határok nélkül 21.05 Eros Ramazzotti slágereiből 21.25 Kossuth-klub 22.00 Késő esti krónika 22.30 Kopogtató 23.05 Azok a rádiós évek

PETŐFI

4.33 Hajnali dallamok 6.03 Reggeli csúcs 7.45 Sportreggel 8.00 Petőfi délelőtt 11.47 Apró-cseprő gyerekekről 12.00 Nóták 12.50 Korkérdés 13.03 Manapság… 13.15 Adásban vagyunk 14.00 Hintaszék 16.47 Korhatár nélkül 17.03 Petőfi délután – öttől hétig 19.03 Csupa boszorkányság 19.42 Kulturális kalauz – gyerekeknek 20.00Heavy metal híradó 20.30 Dzsesszmelódiák 21.03 Manapság… 21.15 A windsori víg nők – W. Shakespeare vígjátéka 22.09 Majláth Júlia szerzeményeiből 22.30 Blues 23.03 Sporthíradó 23.10 Ennyi…

BARTÓK

6.00 Muzsikáló reggel 9.05 Pódium 10.05 Irodalom és adaptáció 10.50 Operaslágerek 11.40 Országok, tájak zenéje 12.05 Hangverseny délidőben 14.05 Anno… 15.05 Világhírű basszisták operafelvételeiből 16.05 Liszt: De profundis 16.40 Hitélet és történelem 17.00 Tanakdoó 17.50 Ez van! 18.05 A magyar zene évszázadai 19.15 Rézfúvós kamarazene 19.35 Liszt-fesztivál, 1996, kb. 21.15 Francia madrigálok 21.30 Bizet: Szimfónia 22.05 Operatéka 22.52 Éjszakai dzsesszklub 0.05 Századunk zenéjéből 1.35 Régi angol muzsika

RÁDIÓ BRIDGE

8.00–8.15 Central Europe Today – angol nyelvű hírek 9.00–10.00 Forintos percek (gazdasági magazin) 10.00–10.30 Autó-Motor, a Rádió Bridge technikai magazinja. Szerk.: Fábián László 10.45, 14.45 és 18.45 Apró. Az Expressz és a Rádió Bridge közös hirdetési műsora

Ma: Tv 2, 14.45

Palackposta

Bemutatkozik a Román Televízió kolozsvári magyar szerkesztősége: Portréfilm *Lászlóffy* Zsoltról – Beszélgetés *Janovics* Jenőről, a század eleji erdélyi filmgyártás szülőatyjáról. Kolozsvár jellegzetes negyede a Hostát – Bepillantás az illyefalvi gyermekfalu életébe.

Régiók

A Duna tv-ben ma 20.05 órakor kezdődő műsor tartalmából: Ünnep Sepsiszentgyörgyön

SZÍNHÁZ

Erkel Színház: Spartacus (2. bérl. 7. ea., 7) – ***Budapesti Kamaraszínház – a Károly körúti Shure Stúdióban:*** Gőzben (fél 8) – ***Fővárosi Operettszínház:*** A víg özvegy (7) – ***Független Színpad:*** Rómeó és Júlia (7) – ***Játékszín:*** Nászinduló (nyilvános főpróba, de. fél 11) – ***József Attila Színház:*** Én és a kisöcsém (Gárdonyi bérl. 3. ea., du. 6) – ***Karinthy Színház:*** Adáshiba (7) – ***Kolibri Színház:*** Bakkfy és a csúnya királykisasszony (du. 3) – ***Komédium:*** Shakespeare (7) – ***Madách Színház:*** Csak semmi szex… (7) – ***Madách Kamara:*** Madame de Sade (Japán vdj., 7) – ***Merlin Színház:*** Halak a hálóban (8) – ***Radnóti Színház:*** A cselédek (7) – ***Szkéné Színház:*** Boldog békeidők (8) – ***Thália Színház:*** Tartuffe (7) – ***a stúdióban:*** Redl (7) – ***Új Színház:*** Merlin (7) – ***Vidám Színpad:*** Család ellen nincs orvosság (7) – ***Vígszínház:*** Hermelin (Bulla bérl. 5. ea., 7) – ***Pesti Színház:*** A dzsungel könyve (7) – ***BM Duna palota:*** Folklórest (8) – ***Fonó Buai Zeneház:*** Gépfolklór (8) – ***Fővárosi Nagycirkusz:*** Ez aztán a cirkusz! (du. 3 és 7)

A Thália Színház igazgatósága közli, hogy május 11-én, szombaton elmarad a Színészzenekar koncertje. A jegyek a színház pénztárá-

MEGHALLGATJUK ÖNT, HALLGASSON MEG MINKET!

A Szocio Műhely műsorában ma, a Petőfi rádióban

KORHATÁR NÉLKÜL 16 ÓRA 47 PERCKOR

Kiadói újdonságok

Zenetörténet, Erdély meg a táltosábrázolás

Az 1842-ben Julius *Springer* által alapított *Springer Hungarica Kiadó* ez évi terveit ismertette a napokban *Teravagimov* Péter főszerkesztő. A kiadó április elseje óta új helyen, a főváros IV. kerületi Csányi László utca 36. szám alatti épületében folytatja népszerű kézikönyveinek kiadását.

Gerhard *Dietel Zenetörténet évszámokban* című kétkötetes zenetörténeti kronológiája a II. századtól 1800-ig foglalkozik neves mesterek mellett kevésbé vagy alig ismert alkotók műveivel. A könyv Aristeides *Quintilianus Peri muszikészétől* Hans Werner *Henzes Requiem*jéig tekinti át a zene csodálatos világának történetét. *Almár* Iván, *Both* Előd és *Horváth* András *Űrtan* című könyve, a világűr kutatásának és hasznosításának tudományával és technikájával foglalkozik. A könyvben többek között a világűr kutatásának történeti áttekintéséről, űreszközökről, a Naprendszer-kutatásról, az űrtávközlésről és az űrtechnikáról olvashatunk. A *NASA* munkatársai mellett űrhajósok is hozzájárultak a könyv megjelenéséhez.

(rumpler)

SISA BÉLA

Tusnádfürdői fogadalmi kereszt, székelyudvarhelyi Jézus-kápolna, potyondi harangláb, Csíkrákos–Görömcsfalva katolikus temploma – ez csak négy kép *Sisa* Béla *Erdélyi képek* című fényképgyűjteményéből. A kétszáz eredeti fotót és régi század eleji erdélyi képeslapokat tartalmazó kötet Sisa Béla másik nagy munkájával, a *Táltos a templomtornyon* című könyvével együtt jelent meg a nyíregyházi *Múzeumfalu Baráti Kör* gondozásában. A két kötetet a hét elején Budapesten a Litea könyvesboltban mutatták be.

Az Erdélyi képek előszó írója, *Gulay* István figyelmezteti az olvasót: *„Sisa nem anekdotizál. Nem nyúl bele a képbe, nem teszi érdekesebbé, különlegesebbé. Inkább azt mondanám, hogy lenyűgözően egyszerűen észrevesz."*

A *Táltos a templomtornyon* című kötetet *Gyurkó* János, az *Országos Műemlékvédelmi Hivatal* elnökhelyettese méltatta. Az építészettörténeti és művészettörténeti „mélyfúrás", amely a csíkrákosi római katolikus templomot mutatja be, jól példázza, hogy Erdély még sok meglepetést tartogat a kutatók számára. Hihetetlennek tűnő, már rég elfelejtettnek hitt építészettörténeti emlékek előbukkannak. Így történt Sisa Bélával is. *„1992 kora tavaszán a tusnádfürdői műemlékes konferencia egyik előadására kértek fel. Szabad időmben vendéglátóink mikrobusszal körbeutazták velem a vidéket. Így ismerkedtem meg a székelyföld műemlékeivel. Kirándulásunk egyik célállomása volt a csíkrákosi római katolikus templom. A plébániaház udvaráról fedett falépcsőn át közelítettük meg a magaslaton álló templomot. Amikor a cinterem falának kapuján át megláttam az előttünk magasodó tornyot, illetve az azon lévő ábrákat, úgy éreztem, a pogány magyar hitvilág emlékei tornyosulnak előttem."* A kereszténység felvétele után évszázadokkal épült templom tornyán a magyar ősvallás pogány jelképei rajzolódnak ki, bemutatván a táltossá avatás folyamatát. Általános az az elképzelés, hogy őseink szent ligetekben áldoztak, az ősvallás jelképeit eddig sámándobokon és más egyszerű tárgyakon fedezték fel a kutatók. Az, hogy építészeti emléken, ráadásul keresztény templombelsőn is megjelenik az égi világok között a sámánná – magyar szóval táltossá – válás története, a csíkrákosi felfedezést az utóbbi időszak legnagyobb építészettörténeti szenzációjává teszi. Gyurkó János a könyv szomorú szenzációjára is felhívta a figyelmet. A freskók *UNESCO*-felügyelet alatti restaurálása nem sikerült, sőt, a hetvenes években elvégzett mentési munkák következtében a falképek egy része megsemmisült. A katolikus templomot a falu közössége használja, vigyáz emlékeire, az épületet karbantartja, de a templomtornyon lévő ábrák megőrzése messze túllépi egy kis egyházközség anyagi lehetőségeit.

(rosdy)

Puskin-poéma – táncban elbeszélve

A bahcsiszeráji szökőkút felújítása

A MÚLT SZÁZADI romantikus balettek szinte áhítatos megőrzése mellett az 1930-as és '60-as évek között újfajta balettdrámákat készítettek Moszkvában és Leningrádban egyaránt. A legjelesebb alkotómesterek: *Vajnonen, Lavrovszkij* és *Zaharov* korszerű építkezésű, realisztikus szemléletű, nagyméretezésű balettdrámákat koreografáltak. A *Párizs lángjai*, a *Rómeó és Júlia*, valamint *A bahcsiszeráji szökőkút* emelkedett ki közülük, s ezeket külföldi táncszínpadokon is betanították. Így nálunk is. Ezek a darabok aratták az ötvenes évektől a legnagyobb sikert a *Bolsoj* és a *Kirov Balett* turnéin világszerte. Hasonló jegyeket mutattak fel ezek az előadások, olyanokat, mint például az irodalmi témaválasztás, a nagy ívű cselekmény dramaturgiailag pontos kidolgozása, a jellemek plasztikus megformálása és a szituációk szinte szóértékű táncos-színészi kifejezése. A felszabadított akadémikus táncnyelv mellett a stilizált történelmi társastáncok, karakter- és néptáncok úgy épültek be a drámai folyamatba, hogy ezzel meggyőző történelmi-társadalmi közeget érzékeltettek, s a széles nagyközönség kedvét keresve, rendkívüli látványossággal is szolgáltak.

A bahcsiszeráji szökőkutat nálunk 1952-ben tanította be maga Rosztyiszlav *Zaharov* mester, *Lev Poszpehin* és *Hamala* Irén asszisztenciájával. A *Puskin-költemény* nyomán készült táncmű, ez a műformájával és szemléletével addig ismeretlen dimenziójú és időtartamú balett igen hamar utat talált a társulat szívéhez.

Tovább gazdagította táncosaink amúgy is fejlett játékkészségét *Futi*mester, a szentpétervári Tahir *Baltacsejev* tanította be az eredeti *Zaharov-koreográfiát*, három felvonásra tömörítve. Az asszisztens ismét Hamala Irén lett. A táncjáték sztorija lényegében egy szerelmi tragédia. A lengyel főúr kerti ünnepségét lerohanja egy tatár horda. A herceg menyasszony-lányát, Máriát elrabolja az első látásra szerelemre lobbanó, mindenható Girej kán, és elviszi egzotikus udvarába. Zaréma, az első feleség egycsapásra kegyvesztett lesz, és féltékenységében leszúrja Máriát. A kán ezért megöleti a hárem úrnőjét. Ő maga vigasztalhatatlanná válik, s a „könnyek kútjánál" elsiratja élete két nagy szerelmét.

Az úgynevezett első és második szereposztás között ezúttal szinte „ég és föld" a különbség. Az április 21-i második estén láthattuk a nagyszabású táncköltemény korábbi főszereplőkkel, teljes pompájában úgy, mint hajdani virágkorában.

ÉLETRE KELT a kétfajta világ összeütközésének drámája. A első felvonás lengyel jelenetének szerelmespárja: *ifj. Nagy* Zoltán és *Volf* Katalin hiteles megtestesítője volt a nemesi kifinomultságnak. Volf Katalin Mária hercegnője a légiességet játékban és táncos kivitelezésben egyaránt meg tudta ragadni. Ifj. Nagy úgyszintén csúcsformát mutatott. Minden mozdulata kifejező, technikája és partneri munkája kifogástalan. Zarémát, a nagy drámai szerepet *Hágai* Katalin remekbe formálta.

A keleti birodalom jellegzetes színterének gyönyörű jelensége volt, s előadása valóban felért a szavakban megfogalmazható érthetőséggel és meg

Az április 20-i első est nyilván az ifjú tehetségekre kívánta felhívni a figyelmet. Ezek közül azonban éppen a főszereplő nemesi páros nem érte el a megfelelő színvonalat. Az egyébként tehetséges *Bokor* Zsuzsa Máriája majdhogynem szereposztásbeli tévedésnek tűnt. Egyelőre ugyanis nem tudott fölemelkedni a cselekményfolyamatot átívelő feladathoz. Partnere, *Cserta* József alakítását nehéz megítélni, mert nem egészen illett össze a páros.

Cserta figyelmét mindenesetre megterhelték a közös munka nehézségei. *Végh* Krisztina Zarémája nagy ígéret. Alkatánál fogva olyan, mint aki erre a szerepre született, de nyilván nem volt módja még kiérlelni a bonyolult nőalakot. Az új főszereplők közül egyedül *Nagyszentpéteri* Miklós Nuralija érte el a megfelelő magas színvonalat. A két szereposztásból kiemelést érdemel még a „második feleség", *Lencsés* Éva, a „táncosnő" mindkét alakítója, *Soós* Erika, illetve *Rujsz* Edit, valamint *Szigeti* Gábor, *Kun* Attila, *Turi* Sándor és *Kövessy* Angéla. A balettkar munkája mindvégig kidolgozott és hangulatos volt, s ezért a kollektív teljesítményért minden tagja dicséretet érdemel.

A ZENEKAR első este érthetetlenül harsány hangot ütött meg. Borisz *Aszafjev*, ha nem is világot rengető zeneszerző, a táncok hangulatának komponálásához azonban értett. Ezt az értékét a muzsikusok nem tolmácsolták megfelelően. Felfogásbeli hibáikért a karmester *Jármai* Gyulát mindenképp felelősség terheli.

Sokkal nívósabban és érzé-

Sisa Béla

Sisa Béla - Fejér Zsolt: Az oszét Holtak Városa. - Magyar Építőművészet, 1967.16.évf.3.sz.52.l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört.Ért. 1970.1.sz. 68-107. l./

loo. l.

Sisa Béla

Mendele Ferenc munkatársaként kémi-
tette Tihony és Aszófő tanulmány tervét.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál,
Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem,
1969-70. Budapest, 1972

4091

Sisa Béla

és Mendele Ferenc képítették a pódligeti vízimalom helyreállítási tervét.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem 1969-70. Budapest 1972

4140

Sisa Béla

Képzitette az ácsteszéri Tánosics szülőház helyreállítási tervét.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem 1969-70. Budapest 1971

4141

Sisa Béla

Készítette a parvasi Tomka-féle pározmalom helyreállítási tervét.

Deresényi Dezső, Ent Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem 1969-ro. Budapest, 1972

413 P

Sisa Béla

Tihany műemléki területének végleges rendezési programtervét Mendele Ferenc készitette /munkatársak Anda Judit, dr.Erdélyi Zoltánné, Sisa Béla/. Felhasználták dr.Tóth Kálmán 1954-es városképi-műemléki vizsgálatának anyagát, Román András és Galambos Ferenc helyszini fel mérését és felhasználási javaslatát /1966/, Bajnay Zsolt idegenforgalmi-műemléki javaslatát, és "Tihany félsziget fejlesztési tanulmányát" /Báder Éva, 1969/.

Mendele Ferenc: A népi műemlékek védelmáról, helyreállitásáról.

50-57.l.

Magyar Építőművészet, 1972.2.sz.

SÍSA BÉLA

Védett parasztházak helyreállitása Zala megyében c. cikke

Müemlékvédelem, 1976. 2. sz. 101-106. l.

SISA BÉLA

A ZALAEGERSZEGI PETŐFI u. 35. SZ. LAKÓÉPÜLET HELYREÁLLÍTÁSÁNAK TERVEZŐJE

Maróczky Erzsébet: A müemlékvédelem eredményei és gondjai Zala megyében

Müemlékvédelem, 1976. 2. sz. 74–81. l.

Sisa Béla, építész

RÉGI KOROK NÉPI MŰEMLÉKEINEK harminc nagyméretű fotóját mutatják be Békéscsabán a Munkácsy Mihály Múzeumban szombaton megnyílt tárlaton. A felvételeket Sisa Béla fotóművész-építész készítette.

— : Hír

21.

Népszabadság Br. 1979. okt. 21.

Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és boldog Új Évet!
Buon Natale e Felice Anno Nuovo
Merry Christmas and
Happy New Year
Fröhliche Weihnachten
und ein Glückliches
Neues Jahr

SISA BÉLA
1028 Budapest,
Szepesi u.2.
HUNGARY

Post Card

PREMIER

MEGHÍVÓ

SISA BÉLA

A KÁRPÁT-MEDENCE FATORNYAI
CÍMŰ KÖNYVÉNEK
BEMUTATÁSÁRA

A KÖNYVET ISMERTETI:

SZENDRŐNÉ DR. FONT ERZSÉBET
ÉPÍTÉSZMÉRNÖK
ÉS DR. FÜZES ENDRE
NÉPRAJZKUTATÓ

A MEGNYITÓRA
A LITEA KÖNYVSZALONBAN
(1014 BUDAPEST, HESS A. TÉR 4.)
2001. DECEMBER 19-ÉN, 11 ÓRAKOR
KERÜL SOR

PREMIER

SISA BÉLA

A KÁRPÁT-MEDENCE FATORNYAI

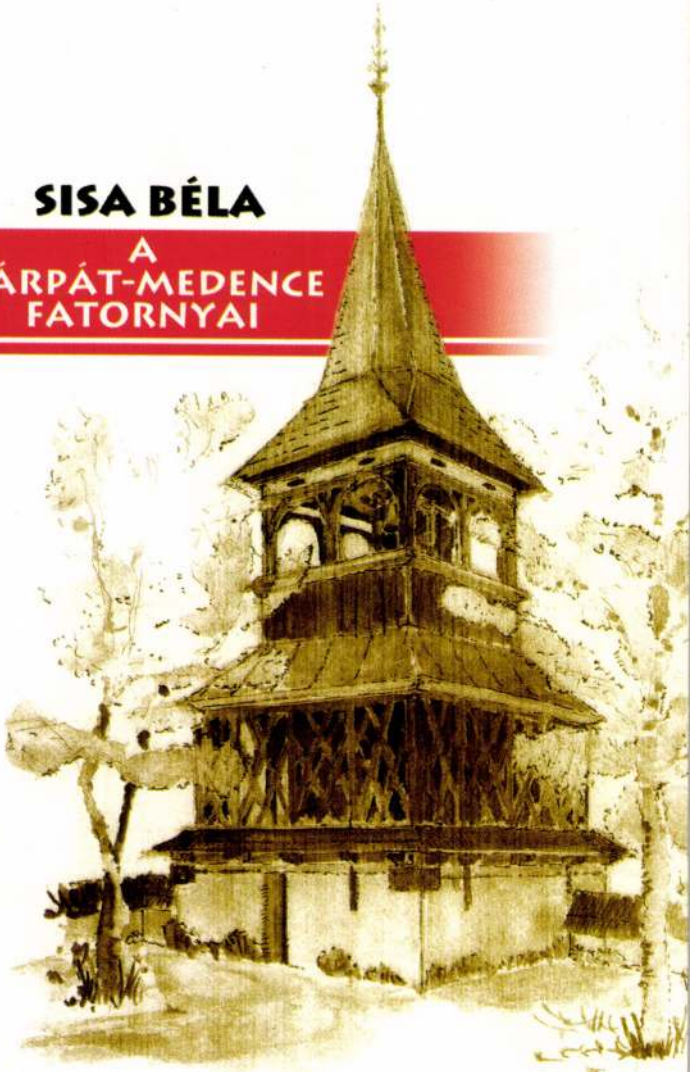

Sisa József

III. Díjat nyert

Kiállítás Mezőkövesd
Szolnok Megyei Néplap Szolnok
1970. máj. 15.

Sisa József

Bemutatkozik a kecskeméti állatotthon

Magyar Nemzet 1987. IV. 7.

Sisa József jászberényi grafikus

A zenei napok alkalmából meghirdetett kisgrafikai pályázatra beküldött négy alkotása a Hűtőgépgyár különdíját nyerte el.

Szolnok Megyei Néplap, Szolnok, 1972. máj. 9.

Sisa József

A IV. megyei képző – ipari és népi díszítőművészeti kiállításon képei szerepeltek.

Szabó János: Megyei kiállítás Mezőtúron.

Szolnok Megyei Néplap, 1972. máj. 6.

Tízzzománe osztály. Tanárok: Lőrme Vitus (első két hét),
Sisa József (második két hét).

Sisa József

iparművén

Ezen a szakon a hallgatók a zománcműfajjal kapcsolatos, alapvető történeti, technikai és esztétikai ismereteket sajátítják el.

Szőnyi István Nyári Képzőművészeti Szabadiskola

Zebegény: 1985 július – aug. 4.

SISA József

91 1. 69

Új Művészet

SISA Joint

MEGHÍVÓ

A Tudományos Minősítő Bizottság Meghívja Önt

SISA JÓZSEF

Szkalnitzky Antal - egy építész a kiegyezés-kori Magyarországon
című kandidátusi értekezésének

1992. szeptember 25-én délelőtt 10 órakor
az ELTE Bölcsészkar dékáni tanácstermében (Bp., V. Pesti Barnabás u. 1., I emelet) tartandó vitájára.

Az értekezés opponensei:
Gábor Eszter, a Szépművészeti Múzeum főmunkatársa
Komárik Dénes, a művészettörténeti tudomány kandidátusa

Az értekezés megtekinthető az MTA Könyvtárában (Bp., V. Arany J. u.1.)
A nyilvános vitában minden jelenlévő részt vehet és írásban is észrevételt tehet.

TUDOMÁNYOS MINŐSÍTŐ BIZOTTSÁG

M E G H I V Ó

dr. Sisa József: Szkalnitzky Antal - egy építész a kiegyezés kori Magyarországon

című kandidátusi értekezésének munkahelyi vitájára.
A vitát az MTA Művészettörténeti Kutatóintézetének /Budapest, I. Uri u. 49./ tanácstermében tartjuk,

1991. szeptember 24-én kedden 15 órai kezdettel.

Az értekezés kézirata 1991. augusztus 2-tól az olvasók rendelkezésére áll a Kutatóintézet könyvtári olvasótermében.

Szives megjelenésére és a vitában való aktiv részvételére számitunk.

Budapest, 1991. julius 30-án

Marosi Ernő s.k.
igazgató

SISA József

Order Form

Please send the books I have listed

name

address

city state zip

daytime phone fax

☐ payment enclosed ☐ purchase order attached

charge to ☐ MasterCard ☐ Visa ☐ AMEX

card number expires

subtotal

postage and shipping
($3.50 plus $0.75 each additional book)
(outside North America $3.50/book surface
$18.00/book air)

Candian customers add 7% GST
(MIT Press remit GST to Revenue Canada. Your books will be shipped from inside Canada, and you will not be assessed Canada Post's border handling fee.)

total

Please make checks payable in US dollars drawn on a U.S bank and send order to: The MIT Press, Five Cambridge Center, Cambridge, MA 02142-1493 USA

Wiebenson The Architecture of Historic Hungary $50.00T cloth ____

Publication Dates
Dates listed are publication months. Books will be shipped 4 to 8 weeks prior to publication.

Booksellers
Orders should be sent to:
The MIT Press
Five Cambridge Center
Cambridge, MA 02142-1493

Orders and Information
(617) 625-8569—for books
(617) 253-2889—for journals

Toll-Free Book Orders
(800) 356-0343

E-mail Orders
mitpress-orders@mit.edu

Customer Service
Tel: (617) 625-8481
Fax: (617) 625-6660
e-mail: mitpress-order-inq@mit.edu

MIT Press Online
gopher://infx. infor com
http://mitpress.mit.edu

Libraries
Libraries are urged to order through a wholesaler, although they may order directly from the publisher. The MIT Press maintains a Library Standing Order Plan. Inquiries should be sent to:
Standing Order Department
The MIT Press
Five Cambridge Center
Cambridge, MA 02142-1493

Individuals
are urged to order books from their local bookseller. Individuals who wish to order directly from the publisher are asked to pay in advance by cash or money order or by Mastercard, VISA, or AMEX. Please add $3.50 plus $.75 for each additional book for postage and handling. Institutions should send a signed purchase authorization.

For orders outside the United States

The United Kingdom and Continental Europe

Orders should be sent to:
John Wiley & Sons
Southern Cross Trading
Estate, 1 Oldlands Way
Bognor Regis,
W. Sussex PO22 95A,
England
Tel: (+44 01243) 779777
Fax: (+44 01243) 820250
e-mail: customer@wileyco.uk

Autralia *Order from:*
The MIT Press
Five Cambridge Center
Cambridge, MA
02142-1493 USA, *or from:*

Astam Books
57-61 John St.
Leichhardt, NSW 2040
Australia

The Architecture of Historic Hungary

edited by Dora Wiebenson and József Sisa

architecture

The first comprehensive survey in English of Hungarian architecture, from prehistoric settlements to contemporary experiments.

June
10 x 10, 436 pp.
305 illus., 12 color

$50.00T cloth
0-262-23192-1

Hungary's legacy of historic and modernist buildings rivals that of any country in Eastern or Western Europe. This comprehensive survey of Hungarian architecture from Roman times to the present, the first to be published in English, makes that case abundantly clear. But to appreciate the architectural history of this Central European country, it is necessary to understand architectural solutions indigenous to the Central European region as a whole. This book is both a study of the relationship between Hungary's own architecture and history, and an introduction to the larger field of Central European architecture.

The authors, all leading Hungarian architectural historians with access to archives unavailable to Western scholars, provide insight into the special significance that political changes in Hungary had in the shaping of its architecture. They describe the relation of Hungarian architecture to the other arts, the assimilation of outside influences, and the search for an authentic national expression.

The authors cover the entire range of Hungarian architecture—including public, private, ecclesiastical, and governmental—as well as engineering, city planning, and technological advances. They also discuss the changing roles of patrons and guilds, and the contribution of architectural publications and education to the Hungarian architectural profession. Perhaps most revealing to Western readers are the illustrations and line drawings, which document one of the most neglected but fascinating architectural traditions of Europe.

Dora Wiebenson is Professor Emeritus at the University of Virginia. Published with the assistance of the Getty Grant Program. József Sisa is a Research Fellow at the Art Historical Institute of the Hungarian Academy.

Contributors
Péter Farbaki, András Ferkai, János Gerle, György Kelényi, Pál Lövei, Tibor Sabján, József Sisa.

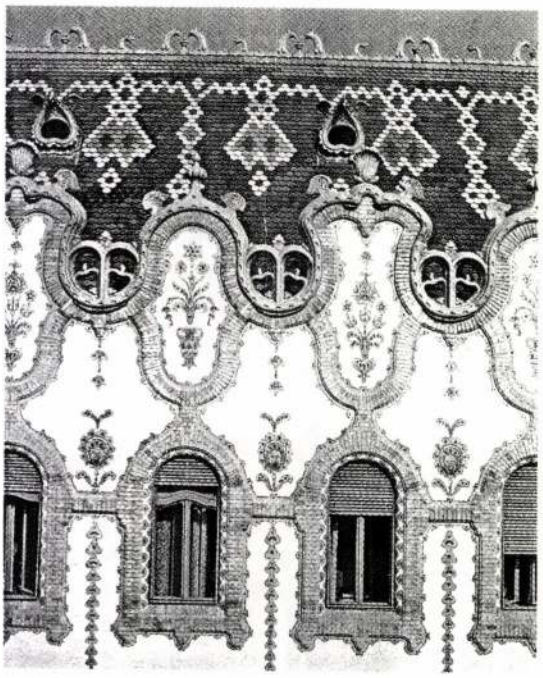

O. Lechner, detail of tile roof, Postal Savings Bank, Budapest, 1899, 1901 (photo E. Szilagyi).

SISA JÓZSEF

Különlenyomat
az ARS HUNGARICA 1997/1–2. számából

SCHICKEDANZ ALBERT (1846–1915). EZREDÉVI EMLÉKMŰVEK MÚLTNAK ÉS JÖVŐNEK. Kiállítás a Szépművészeti Múzeumban 1996. szeptember 19-től december 31-ig. A kiállítás anyagát összeállította Gábor Eszter. A kiállítást rendezte Jerger Krisztina. A katalógust szerkesztette Gábor Eszter és Verő Mária, Bp., 1996. 456 p.

„Si monumentum requiris, circumspice". Akár Christopher Wren Szt. Pál székesegyház-beli sírjának feliratát is kölcsönözhetnénk Schickedanz Albert kiállításának mottójául, amely a művész legnagyobb alkotásában, a Szépművészeti Múzeumban kapott helyet. A jeles intézmény nem fukarkodott a kiállítási térrel: rendelkezésre bocsátotta legreprezentatívabb termét, vagyis a márványcsarnokot, továbbá a barokk csarnokot, valamint lényegében a kiállításhoz sorolta a reneszánsz csarnokot is, megteremtve ezzel a két tér közötti kapcsolatot. És hogy a wren-i „circumspectio" teljes legyen, a reneszánsz csarnokba hatalmas tükrök kerültek, ami lehetővé tette a terem emeleti árkádjainak, dekoratív festésének kényelmes megszemlélését.

A termek kiválasztása és összekapcsolása nagyvonalú koncepcióra vall, a tükrök elhelyezése külön rendezői lelemény. A kiállítási termek térbeli távolságát és eltérő jellegét a rendezők a javukra fordították: a márványcsarnokba Schickedanz Albert festői és iparművészi tevékenységének emlékei, a barokk csarnokba építészeti tervei kerültek. Hiszen Schickedanz a maga léptékében „all-round" személyiség volt, aki szíve mélyén talán inkább a festészethez vonzódott jobban, és csak az adott körülmények teremtettek számára nagyobb kifutási lehetőséget az építészetben.

Mint cseppben a tenger, élete és munkássága sok szempontból a magyar–közép-európai művészsorsot reprezentálja. Keletre szakadt németszász család gyermekeként a galíciai Bialában látta meg a napvilágot, de már gyermekkorában a felvidéki Késmárkra települtek, ahol korábban édesapja élt. Iskoláit részben Késmárkon, részben Bialában, részben az osztrák-sziléziai Troppauban végezte. Felsőbb tanulmányait már a Habsburg-monarchián kívül kezdte: 1865-ben Karlsruhe-be utazott, ahol a Polytechnische Schule építészeti szakára iratkozott be.

Ha a karlsruhe-i tanintézet közvetlen hatását Schickedanz művein egyelőre nehéz is kimutatni, hiba volna a fogékony életkorban itt megszerzett ismeretek és élmények szerepét alábecsülni. Annál inkább, mert Schickedanz alma matere a korabeli Németország jelesebb intézményei közé tartozott, mint ahogy maga a város is – legalábbis a 19. század első felében – a legfontosabb építészeti központok egyike volt. Hírét Friedrich Weinbrenner (1766–1826), Karlsruhe klasszicista városképének kialakítója alapozta meg. Tanítványa és követője, Heinrich Hübsch (1795–1863) már a Rundbogenstil, a „félköríves stílus" művelője, sőt – *In welchem Style sollen wir bauen* (Karlsruhe, 1828) c. könyvében – egyik leghatásosabb propagátora volt. Hübsch a hasonló stílusban alkotó Friedrich Eisenlohr-

ral (1805–1855) együtt a „régi karlsruhe-i iskola" („Alt-Karlsruher Schule") nevű irányzat legfőbb képviselőjének számított. Weinbrenner és Hübsch működési idejére esett Karlsruhe-ban a magasabb szintű építészeti oktatás megszületése. Magánjellegű előzmények után 1825-ben nyílt meg a Polytechnische Schule, Németország első ilyen jellegű intézménye.[1]

A „régi karlsruhe-i iskolá"-hoz hű Hübsch-tanítvány, Jakob Hochstetter (1812–1880) 1846–tól volt a politechnikum tanára, illetve 1864 és 1866 között a tanintézet igazgatója.[2] Igazgatói működésének idejére esnek a mi Schickedanzunk karlsruhe-i tanulóévei. (Tanára nevét Schickedanz – önéletrajzi vázlatában – „Hochstädter" formában említi.) Hochstetter kisebb formátumú egyéniség volt, mint Hübsch, vagy akár Eisenlohr. Az 1850-es évek elejétől *Architectonische Ausführungen* címmel, füzetek formájában kiadott tervlapjain a Rundbogenstil hol romantikus, hol reneszánszos formái jelennek meg. Aligha kétséges, hogy Hochstetter tanítványai annak rendje-módja szerint forgatták tanáruk albumait. Talán akkor sem tévedünk, ha feltételezzük, hogy Schickedanz finom, a félköríves reneszánsz világából táplálkozó építészeti felfogásának gyökereit valahol itt kell keresnünk. Hochstetter igazgatósága idején változott egyébként a karlsruhe-i Polytechnische Schule középfokú tanintézetből felsőfokúvá: az 1865. január 20-i alapszabály értelmében a beiratkozási korhatárt 15 évről 17–18 évre emelték, a szakok számát megnövelték, illetve az intézmény státusát az egyetemekéhez igazították. (A tanintézet a régi nevét egyelőre megtartotta, az csak 1885-ben változott Technische Hochschule-ra.) Schickedanz 1865 októberében már ebben a megreformált iskolában kezdhette meg tanulmányait. A Karlsruhe-ban működő építészek közül még Josef Durm (1837–1919) számottevő.[3] Ő is a helybeli politechnikumban tanult, és erősen vonzódott a reneszánszhoz, majd a barokkhoz. 1862-től kezdve – tehát már Schickedanz ott-tartózkodása idején – jelentős épületek sorát emelte Karlsruhében, mint pl. a nagyhercegi palotát vagy éppen a politechnikum Hübsch-tervezte épületének bővítményét. A tanintézetbe azonban csak 1868-ban, Schickedanz Karlsruhéból történő távozása után nevezték ki tanárnak.[4] Az imént vázolt fejlemények tükrében megállapíthatjuk, hogy ha a 19. század második felére Karlsruhe-nek mint építészeti centrumnak a fénye kissé meg is kopott, a németországi, illetve a középeurópai építészet összképében továbbra is számottevő tényezőnek számított.

Karlsruhe-ból Schickedanz előbb Bécsbe ment, ahol Karl Tietz építész műtermében dolgozott, majd 1868-tól Magyarországon találjuk. Pesten több építész irodájában megfordult, hosszabb ideig Ybl Miklósnál működött. A kezdő fiatalember országos sikert könyvelhetett el magának, amikor 1870-ben elnyerte a Batthyány-mauzóleumra kiírt pályázat első díját. A mauzóleum módosított formában – lényegében mint szobor nélkül maradt, nagy talapzat – tervei szerint meg is épült. Az ezt követő hosszú évek során nem kapott Schickedanz nagyobb építészeti feladatot, mindössze az

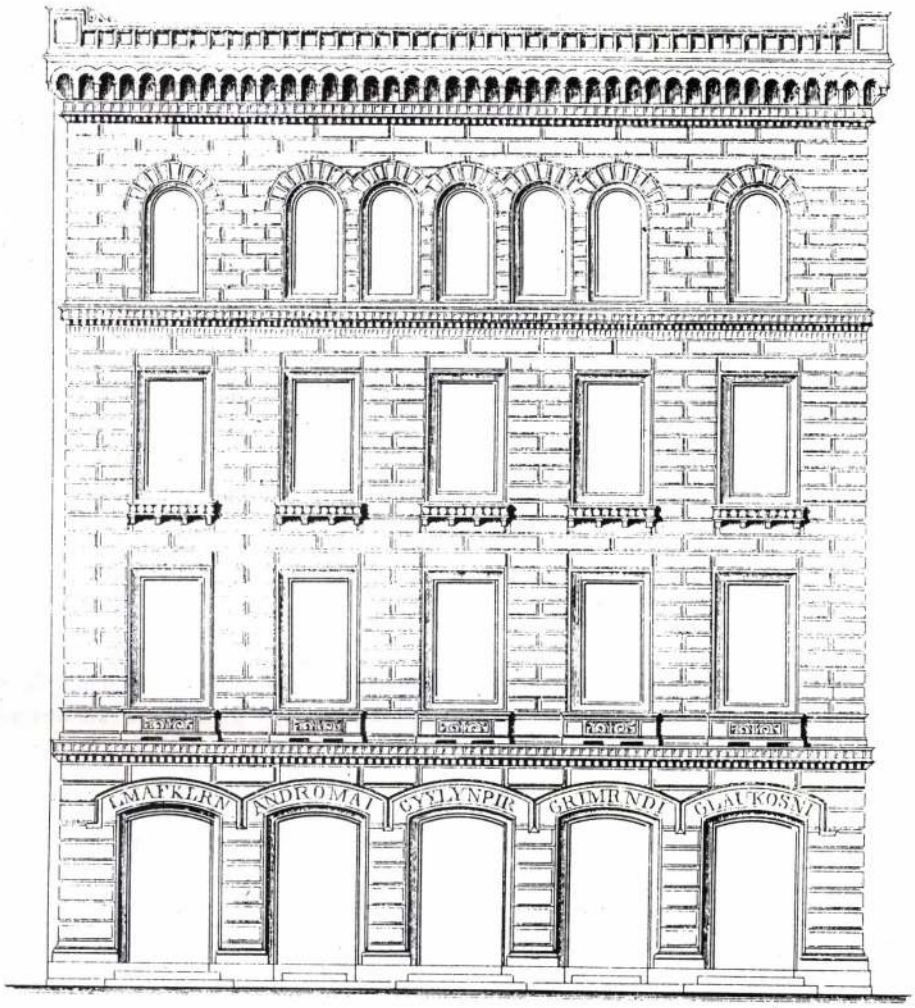

1. Jacob Hochstetter: Lakóház homlokzatrajza (Architektonische Ausführungen. Carlsruhe, é.n.)

általa tervezett szobor- és emlékműtalapzatok száma szaporodott meg. Azonban a jelek szerint ez a némileg alárendelt, kis formátumú építészeti műfaj megfelelt vérmérsékletének és ambícióinak. Ezt látszik igazolni nagyszámú síremlékterve és megvalósult síremlékműve is, melyek munkásságát végigkísérik. Alkalmazott építészeti tevékenységnek nevezhetjük a szegedi híd architektúrájának megtervezését is. Emellett néhány lakóházat is épített.

1878-ban Schickedanzot iparmúzeumi titkárnak, 1880-ban iparművészeti szakiskolai tanárnak, 1884-ben az iparművészeti tanoda építészeti

rajztanárának nevezték ki. Iparművészeti irányú érdeklődése bútortervezési gyakorlatában is megnyilvánult – ami megint csak a kisméretű építészeti formák iránti vonzalom jeleként értékelhető. Az építészet és a festészet határmezsgyéjén mozgott, amikor 1886-ban az Akadémia dísztermének dekorációját tervezte meg. Festőként nem volt módja magát kiművelni, de így is előszeretettel festette meg családtagjai és ismerősei arcképét, egy-egy szép tájrészletet. Legnagyobb sikerét e téren az 1884-85-ös budapesti látképpályázaton érte el – ahol újból előlép az épület mint legfőbb motívum. Műfajában kapcsolódik ehhez a más építészek épületeit ábrázoló rajzok és akvarellek sora, amit a jelek szerint Schickedanz szintén kedvvel rajzolt.

Nem teljesen idegen a fenti festészeti formáktól a pályázati terv sem, melyből sokat és sokszor készített. Természetesen nem lehet azt állítani, hogy Schickedanz nem akart nyerni. De hogy a kudarcok soha nem vették el a kedvét, és akkor is készített pályázati terveket, amikor már igazán befutott építészként a Szépművészeti Múzeum építése szinte minden erejét le kellett hogy kösse, arra utal, hogy a megvalósultától függetlenül is szívesen foglalkozott az építészeti gondolat vizuális megfogalmazásával.

A század utolsó évtizedében Schickedanz már élete delén túl járt, de legjobb esetben is a magyarországi építészek derékhadához lehetett sorolni. Lényegében nem volt fontosabb építész, mint iparművész és festő. A millenniumi ünnepségek hozták számára a nagy kiugrási lehetőséget. A körülmények és a személyi kombinációk, valamint nem utolsósorban egy jó üzleti érzékkel és kapitalisztikus mozgékonysággal megáldott partner, Herzog Fülöp segítette ahhoz, hogy a magyarság e nagy seregszemléjén építészeti tekintetben az egyik főszerepet játssza. Döntő hatása volt a városligeti ezredéves kiállítási terület és a Történelmi Főcsoport koncepciójának kialakítására, bár a megvalósulás már mások nevéhez fűződik. Viszont az ő tervei szerint épült meg a Műcsarnok, majd az ezredéves gondolatot igazán megtestesítő Ezredéves Emlékmű, illetve a millennium alkalmából alapított Szépművészeti Múzeum. Ezen épületek léptéke és stílusa eltér korábbi alkotásaitól, a finom, reneszánszos ízlést nagy dimenziók és klasszicista formanyelv váltja fel.

A kiállítás rendezői rendkívül bőséges anyagból gazdálkodhattak. Nemcsak Schickedanz terv- és festészeti hagyatéka állt rendelkezésre a Magyar Országos Levéltárban és a Budapesti Történeti Múzeumban – ami már önmagában is kivételes szerencse –, hanem az építész leszármazottainak tulajdonában is számtalan dokumentum, festmény, fénykép, kisebb-nagyobb tárgy őrződött meg, sőt különféle múzeumokban fennmaradtak Schickedanz által tervezetett bútorok is. Gábor Eszter érdeme a lelőhelyek gondos feltárása, az anyag precíz számbavétele és a kiállítás céljára történő értő válogatása, amihez Jerger Krisztina igényesen, finom ízléssel alakította ki a méltó megjelenési formát.

A Schickedanz-kiállítás jelentős, sőt alapvető eseménye a magyar historizmus, ezen belül elsősorban a magyar historizáló építészet megismerte-

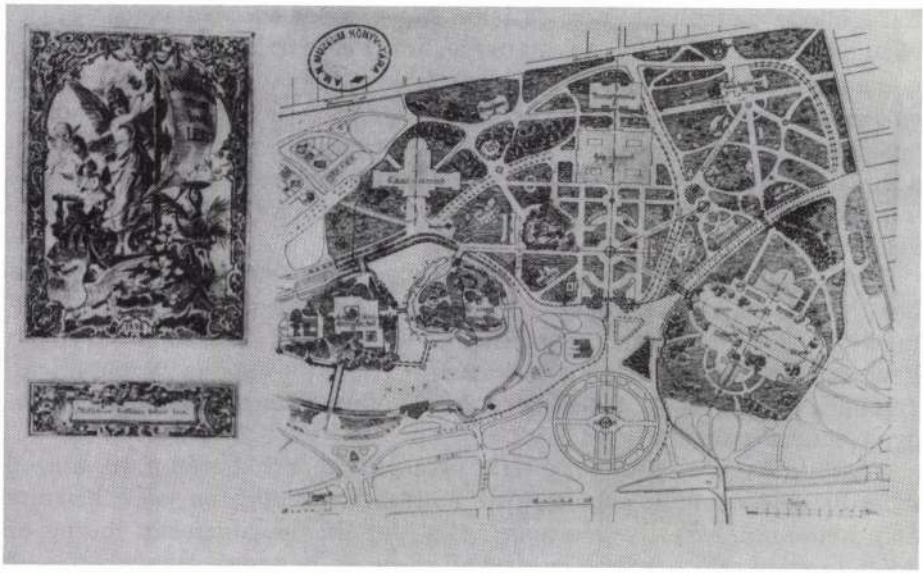

2. Schickedanz Albert: Pályázati terv az ezredéves kiállításra (Építő Ipar, XVII. 1893. 44. sz. rajzmelléklet)

tésének. Ugyanakkor része egy folyamatnak, hiszen beilleszthető az utóbbi egy-másfél évtized nagy építész-kiállításai, a Feszl-kiállítás (1984)[5] és az Ybl-kiállítás (1991)[6] által kijelölt sorba. Tematikájának időrendjében is mintegy az említett két kiállítás folytatásának tekinthető, mivel lényegét tekintve Feszl Frigyes a romantikus historizmus, Ybl Miklós az érett historizmus, Schickedanz Albert a későhistorizmus vezető építésze volt. E kiállítások sora a magyarországi kutatás előrehaladását, sőt az egyes korszakok „rehabilitálásának" folyamatát is reprezentálja. A Schickedanz-kiállítással válik teljessé a sor, de ezzel töltődik be az az űr is, amely mindezideig Ybl Miklós és Lechner Ödön között tátongott. Gábor Eszter jó érzékkel és szellemi újítókedvvel fordult Schickedanz és az eddig alig ismert, méltatlanul elhanyagolt későhistorizmus felé, s elképzelésének megfelelő formában adott testet.

A kiállítással kapcsolatos kifogásaim annak erényeihez képest csekélyek. Szerencsésnek találom az építészeti tervek műfajonkénti csoportosítását, azonban az egyenként bekeretezett tervek sora tagolás nélkül borította be körben a falakat. Az anyag valamilyen formában történő osztása, figyelemfelhívó élénkítése könnyebben befogadhatóvá tette volna a festészeti témánál természetéből fakadóan komplexebb építészeti tervkiállítást. Az említett nagy termeken kívül még egy további kisebb tér, valójában a reneszánsz csarnokból nyíló átjáró is a kiállítás része volt. (Itt főképp dekorációs rajzok és a Schickedanz-hagyatékban talált fényképek voltak.)

Ezt a látogatók többsége nem észlelte, el sem ment oda. Nem elég egyszerűen egy plakátot kitenni az átjáró elé, ennél egyértelműbb módon kellett volna jelezni, hogy a kiállítás ott folytatódik. Ha egyáltalán igazán szükség volt erre a kis nyúlványra, és nem lett volna mód nagyobb ökonómiával és önfegyelemmel, vagy némileg más csoportosítással eltekinteni tőle. Apróság, de talán nem csak a 190 cm magas művészettörténészt zavarta, hogy a márványcsarnokban a képaláírások – indokolatlanul – térdmagasságban voltak elhelyezve.

A katalógus mind tartalmában, mind megjelenésében méltó a kiállításhoz. Nagy formátumú, vaskos, fekete-fehér és színes képekkel dúsan illusztrált, kitűnő nyomdatechnikával készült kötet. Tartalmazza Gábor Eszter „Schickedanz Albert építőművész" című, 50 oldalas tanulmányát, valamint az építészeti, a festészeti és a bútorművészeti alkotásokat tárgyaló címszavakat.

A tanulmány elején Gábor Eszter érzékletesen rajzolja fel a 19. század második felében működött magyar építészek tablóját, és jelöli ki rajta Schickedanz helyét. Ilyenre csak az képes, aki magabiztosan mozog az adott terepen, aki nemcsak a tárgyalt mestert, hanem a korszakot is jól ismeri. A szerző ezután Schickedanz életét és munkásságát párhuzamosan, egyetlen folyamatként tárgyalja, hasonlóan szigorú kronológiát követ az építészeti katalógusrész is. Ez valójában eltér a kiállítás műfajcentrikus rendszerétől, de mivel Schickedanz esetében az élet eseményei és az alkotások igen szorosan összefonódtak, Gábor Eszter eljárását helyesnek tartom. Ennek kényszeredett kivetítése a kiállításra nem lett volna jó, és épp a kiállítás eltérő felépítése teszi lehetővé más összefüggések, más vonulatok felfedezését.

Mind a tanulmányt, mind a címszavakat elmélyült alaposság jellemzi. A terv- és képhagyaték anyaggazdagsága csak kiindulópont volt Gábor Eszter részére, aki az értelmezéshez az írott és nyomtatott források széles skáláját, szinte lehető teljességét igyekezett a feldolgozásba bevonni. Megint utalni kell a Schickedanz-leszármazottak birtokában fennmaradt dokumentumokra – a polgárcsalád megőrző-fenntartó életszemlélete itt szinte csodákra volt képes –, melyeket a szerző érdemének megfelelő részletezettséggel dogozott fel. Így ismerjük meg például Schickedanz és Herzog egymással kötött szerződését, ami – tekintve, hogy magánjellegű dokumentumról van szó – más forrásból nem kerülhetett volna elő. Hasonlót más építésztársulásoknál jóformán nem ismerünk, csak másodlagos közlésekre vagyunk utalva. De a család birtokában fennmaradtak Schickedanz vázlatfüzetei és fényképei is. Az utóbbiak közül jónéhány utifénykép, melyek számot adnak Schickedanz tájékozottságáról és – ne feledjük, a historizmus korszakát éljük – előképeiről; néhánynál a berajzolt szerkesztővonalak árulnak el vedutafestői műhelytitkot. Még olyan személyes jellegű, de mégis érdekes dokumentumok is megőrződtek, mint Schickedanz könyvtári kölcsönzőcédulája vagy újságkivágásai. Azonban a szerző a le-

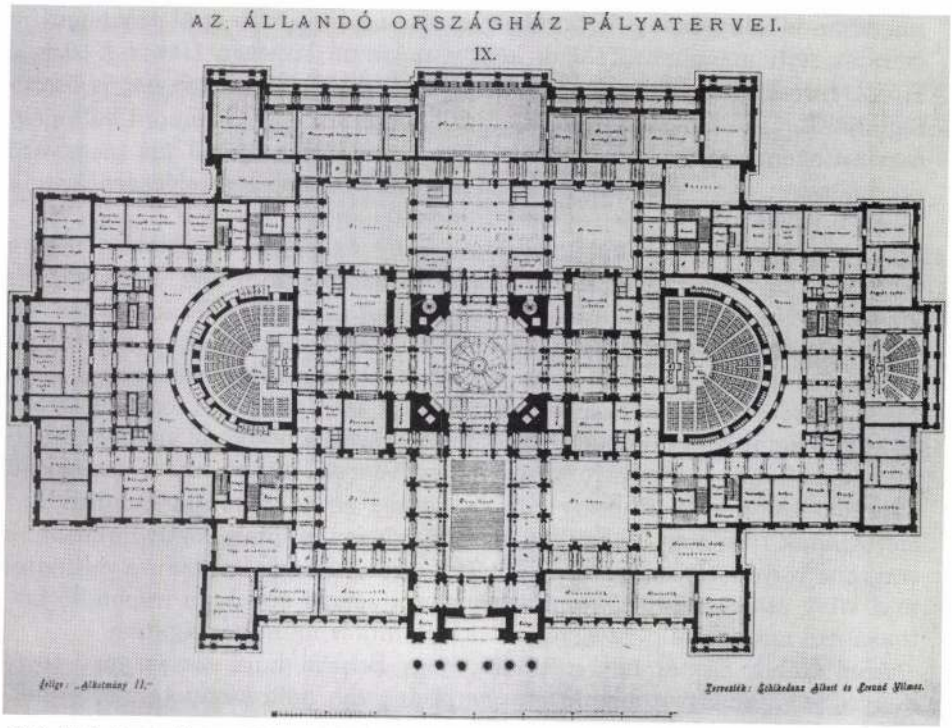

3. Schickedanz Albert – Freund Vilmos: Országház pályaterv, alaprajz (Az Építési Ipar, VII. 1883. IX. tábla)

véltárakban és könyvtárakban őrzött általános jellegű forrásokat éppoly jól ismeri, legyen akár fővárosi közgyűlési jegyzőkönyről, akár országgyűlési naplóról, akár a kortárs szaksajtóról, illetve másfajta publikációkról szó. Különös szerencse, hogy Beck Ö. Fülöp – Schickedanz egykori tanítványa – megírta visszaemlékezéseit; ebből Gábor Eszter bőségesen idéz, de kellő kritikai szűrőn keresztül értelmez is.

Mivel Schickedanz a kortárs Magyarország szinte minden számottevő építészeti pályázatán indult, Gábor Eszternek ezekkel mind foglalkoznia kellett. Ennek kapcsán meglehetős mélységig feldolgozta őket. Így a Schickedanz-katalógusból szerezhetjük meg az eddig legteljesebb információt olyan fontos pályázat résztvevőiről, mint az Országház-tervpályázat, de sorolni lehetne még a szintén adatgazdagsággal tárgyalt tervpályázatokat: a Foncière-palota, a lipótvárosi zsinagóga, az Erzsébet királyné emlékmű.

Legrészletesebben természetesen a Szépművészeti Múzeum pályázata, illetve a tervvariánsok sora tárgyaltatik; itt a szerző részleteiben mutatja be mind stíluselemzés, mind az eseménytörténet segítségével az izgalmas folyamatot, amely során az épület végső formájában kialakult. Ez az ön-

magában is adatgazdag és tanulságos rész egy nagyobb épületmonográfia csíráját rejti magában. Többek közt a múzeum kapcsán Gábor Eszter a Hősök tere kialakulásának másutt sehol meg nem irt történetét is összefoglalja. Egyes esetekben, ahol nem volt semmiféle írott támpont valamely tervlap azonosítására, a szerző komoly nyomozómunkával jut meggyőző eredményre; ilyen például a Keleti pályaudvar érkezési előcsarnokának minden jelzés nélküli, megvalósulatlan festésterve.

A katalóguskötet további erőssége, hogy az egyes épületeket, illetve Schickedanz munkásságának egészét társadalomtörténeti közegben is vizsgálja. Nemcsak arról van szó, hogy leírja a megbízások körülményeit és meghatározza a megbízók személyét – ezt megbízható pontossággal egyébként mindig megteszi –, hanem ahol szükséges és lehetséges, a megfelelő léptékben tárgyalja a művész életútja szempontjából fontos közéleti szereplőkkel illetve intézményekkel fenntartott kapcsolatát. Így tekinthetjük át például a magyarországi iparművészeti intézmények genezisét, kapcsolódhatunk be Pulszky Károly körébe és követhetjük Schickedanz életútjának tükrében a nagy művészettörténész és muzeológus bukásának tragikus történetét, vagy érzékelhetjük a megbízások kapcsán a millenniumi világ atmoszféráját. Ezen a terepen a szerző éppolyan imponáló biztonsággal mozog, mint az egyes alkotások műformáinak világában.

Ahol Gábor Eszter úgy gondolta, hogy Schickedanz szerteágazó tevékenysége valamely szeletének tárgyalására van nála kompetensebb szakember, őt kérte fel. Ez a nagyvonalú eljárás meghozta gyümölcsét: Hessky Orsolya a festményeket, Zlinszkyné Sternegg Mária a bútorokat és bútorterveket, Verő Mária a díszműveket az építészeti rész színvonalán dolgozta fel. Kisebb egységek jutottak az adott részletkérdésben legjáratosabb Lengyel Lászlónak és Vadas Ferencnek is.

Az összességében kitűnő katalógusban – mint természetesen bármely munkában – a kritikus szem felfedezhet problematikus elemeket is. E tekintetben elsősorban nem a hiány, hanem inkább a többlet az, ami a tárgyalt kötetben számomra szembetűnő. Gábor Eszter a tanulmányban teljes és kerek építészeti életmű elemzést adott, a katalóguscímszavakban az egyes építészeti alkotások (a létező kereteken belül lehetséges) teljes feldolgozását végezte el, függetlenül attól, hogy a két részben meglehetős részletességgel részben ugyanarról esik szó. Hangsúlyoznám rögtön, hogy itt természetesen nem szó szerinti átvétel történt – a szerző a tanulmányban inkább esszé-szerűen, átfogóbban tárgyal egyes alkotásokat, a katalógusban érezhetően tárgyszerűbben és adatközlő jelleggel –, mégis sok az átfedés. Az említett különbséggel sorra ismétlődnek meg az egyébként kiváló pályázat- és építéstörténetek és épületleírások, de még a források megjelölése is. Nagyobb önfegyelemmel vagy szerkesztői belenyúlással ezen lehetett volna segíteni: vagy a tanulmány megfelelő részeit lehetett volna sommásra fogni, és a teljes kifejtést a katalóguscímszavakra hagyni; vagy a főszövegben adni a részletező feldolgozást és a katalógus címszava-

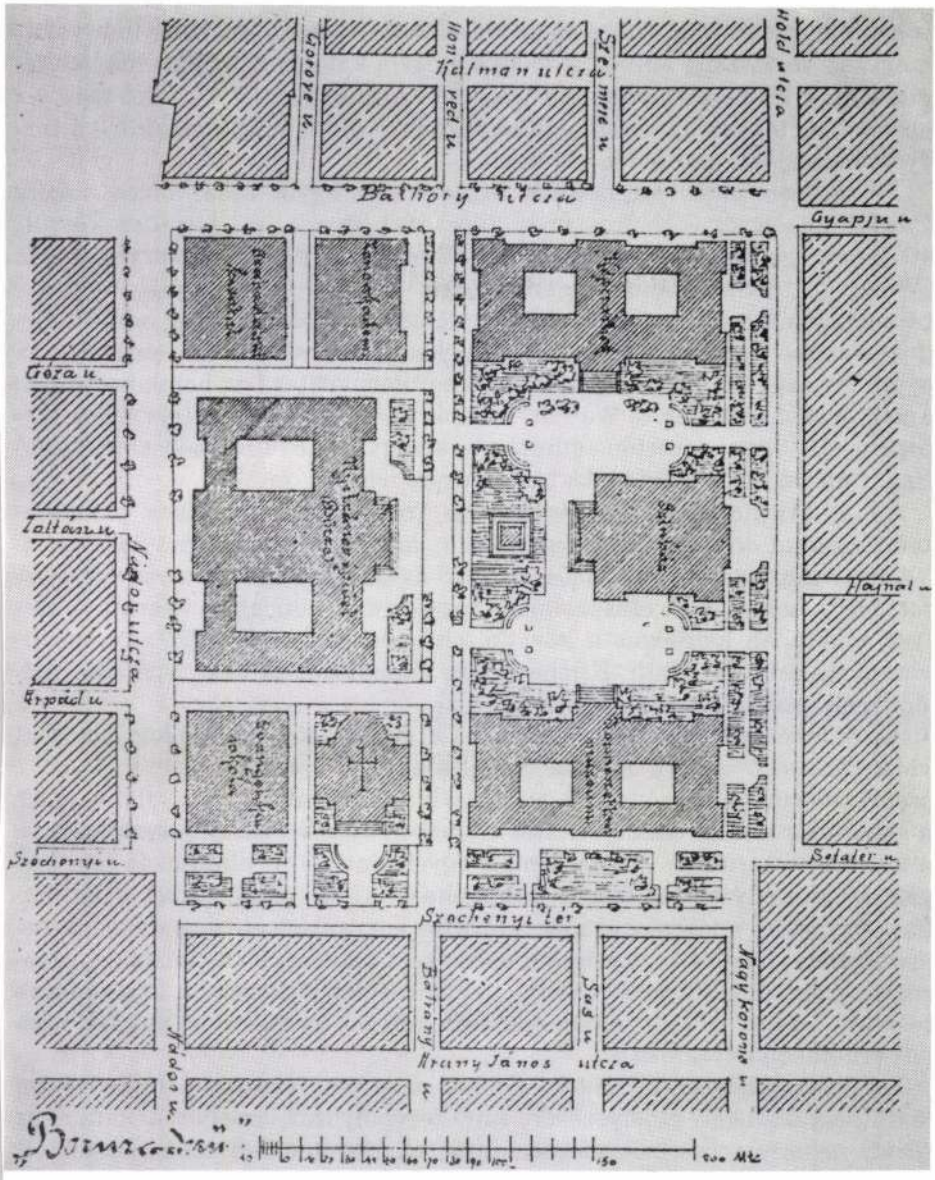

4. Schickedanz Albert: Az Újépület helyének rendezési terve (A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, XXVI. 1892. 292.)

kat műtárgyleírásra korlátozni. Így azonban kénytelenek vagyunk sok mindent kétszer olvasni a vaskos kötetben.

A katalógusban általam felfedezett hiányok súlya összességében nem nagy, bár hozzá kell tennem, hogy Schickedanzra irányuló részletkutatá-

sokat nem végeztem. Hogy az általam észlelt kisebb-nagyobb hiányokat mégis szóvá teszem, annak az az oka, hogy a katalógus terjedelme, feldolgozásának részletezettsége egy nagymonográfia igényeinek felel meg, és ebben a léptékben az alább említendőknek – véleményem szerint – a tárgyalt munkában már helye lett volna.

A kötetben nincs megemlítve Schickedanz egyik korai terve, amely Prandtner József Gránátos (ma: Városház) utca 4. sz. házához készült 1873-ban.[7] A végül nem kivitelezett háromemeletes bérház tervrajzain a „Wawra et Schickedanz" szignó látható.[8] Ez egy (valószínűleg alkalmi) társulásra utal, ami egyébként is figyelmet érdemlő életrajzi adalék. Érdekes lenne megtudni, hogy a Schickedanz-katalógusban említett, az egyik tervlap (É.4.2.) versóján látható háromemeletes ház homlokzatrajza, amely a „Schickedanz & Wawra" szignót viseli, az említett tervekhez tartozik-e. Ha igen, a rectón látható, és amúgy is 1873-ra valószínűsíthető Sugár úti bérháztervet is több biztonsággal lehetne datálni.

A kiállítás különlegesen szép darabja Ybl Miklós ferencvárosi plébániatemplomához készült Schickedanz-féle, nagyméretű gouache távlatrajz. Véleményem szerint ez azonos az 1873-as bécsi világkiállításon bemutatott festménnyel – sőt elképzelhető, hogy erre az alkalomra készült –, melyet a korabeli katalógus a következőképpen regisztrál: „169. Perspectivische Ansicht der Kath. Kirche in der Franzstadt in Pest, von Nic. Ybl. Aquarell von Schickedanz".[9]

Az érdekes parképítészeti tervezet, a gellérthegyi pálmakert sorsáról valamivel több ismert, mint a Schickedanz-katalógusban szerepel. 1897 szeptemberéből kelteződik a hír, miszerint a Pálmakert-Egyesület kérését a szükséges terület csekély térítés ellenében 70 évre történő átengedésére a főváros elutasította. Ez alkalomból egyébként a kert alaprajzát és a loggiás főépítmény távlati képét publikálták.[10] 1897 októberében a Pálmakert-Egyesület a kérvényét már a főváros közgyűlése elé szándékozta terjeszteni, és „hogy a közönséget a pálmakert fekvéséről tájékoztassa, a terepről plasztikus fölvételt készíttetetett, melyet legközelebb közszemlére tesz ki".[11] Mint tudjuk, mindezen erőfeszítések ellenére az ügynek nem lett érdemben folytatása.

A fenti adalékok apróságok. Fontos mozzanat viszont a millenniumi kiállítás városligeti elhelyezésére kiírt tervpályázat, amelyet a katalógus rövid, néhány soros bekezdésben intéz el, holott ennél többet érdemelt volna. A pályázaton Schickedanz „Magyarország nem volt, hanem lesz" jeligéjű terve egyike volt a négy díjazottnak. Bár tudtommal az eredetije nem maradt fenn, Schickedanz tervét az *Építő Ipar* leközölte, akárcsak a bíráló bizottság jelentését a nyertes tervekről.[12] Tudni kell, hogy a pályázat kiírási programja a kiállítás területét a Városliget déli felére jelölte ki. Schickedanz (és egy másik nyertes pályázó, Neuschloss Károly és fiai) a pályázati kiírást megszegve merőben új koncepciót vázolt fel: a területbe befoglalta a Városliget két szigetét, és a főbejáratot az Andrássy út vona-

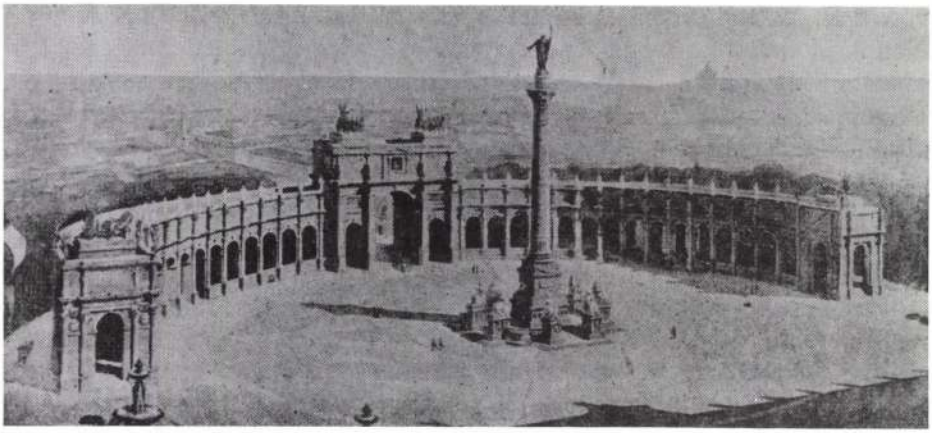

5. P.-H. Nénot: Pályaterv a római II. Viktor Emmanuel-emlékműhöz, 1882 (C. L. V. Meeks: Italian Architecture 1750–1914. New Haven – London, 1966. után)

lában alakította ki. Ez a megoldás egyrészt jobban betagolta a város szerkezetébe a kiállítást, illetve magát a Városligetet is, másrészt magában a parkban is jelentős változtatást irányzott elő, elsősorban a tavat átívelő híd beiktatásával. A bírálóbizottság átlátta az új koncepció előnyeit, e szerint ítélte oda a díjakat, de végül egyik nyertes tervet sem találta hibátlannak. Így ezeket a kiállítás Műszaki Osztálya egyesítette, és 1893 tavaszán elkészítette a végleges tervet.[13] Vagyis Schickedanz ugyanúgy járt, mint a Történelmi Főcsoport esetében – koncepcióját felhasználták, a megvalósítás dicsősége azonban másnak jutott. A Városliget továbbfejlődésének szempontjából az ezredévi kiállítás jelentőségét – és ezen belül építészünk közreműködését – aligha lehetne túlbecsülni.

A katalógusban vannak esetek, ahol Gábor Eszter ismer valamely 19. századi kiadványban publikált Schickedanz-féle tervrajzot, részletesen elemzi is, de nem közli. Elfogadom elvként, hogy a kiállításon csak eredeti tervlapokat mutat be, de a katalógusba, pontosabban annak tanulmányrészébe nyugodtan betehette volna az egyébként nagyon is fontos tervreprodukciókat. (A tanulmányban amúgy is találhatók a kiállításon nem szerepeltetett fényképek.) Ilyen hiány például Schickedanz Freund Vilmossal közösen készített Országház-tervpályázatának alaprajza[14], vagy az Újépület helyének 1892-es rendezési terve[15].

A tárgyalt munka egyik erőssége, hogy az egyes alkotások elemzésénél a szerző megvizsgálta a történeti előképeket valamint az európai párhuzamokat, és ezáltal Schickedanz műveit szélesebb összképben helyezte el. Nem hiányként rovom fel, hanem további adaléknak vagy javaslatnak szánom a következőket. A Schickedanz-életműben oly fontos Andrássy-emlékmű, illetve főleg az ebből „kinövő" Millenniumi emlékmű nemzetközi előképei közé sorolnám P.-H. Nénot francia építész 1882-es tervezetét a

római II. Viktor Emmanuel-emlékműhöz. Erről tudni kell, hogy miután Nénot az első díjat megnyerte, munkáját diszkvalifikálták, mert nagyon közel állt az építész 1877-es Grand Prix-tervéhez.[16] Nénot tervezetén sok elem megtalálható, ami Schickedanz tervsorozatának valamelyik darabján felbukkan, illetve magában a megvalósult emlékműben testet ölt: az árkádsor, a kapuzat-szerű középső szakasz, és leginkább az alapforma, vagyis az íves kolonnád előtt álló oszlop. Fel kell tételeznem, hogy Schickedanz ismerte a maga korában reflektorfényben álló esetet, illetve a francia építész tervezetét.

Schickedanz személye, de talán még életműve sem predesztinálta volna egy ilyen nagy kiállítás és terjedelmes katalógus megszületését. A magyar viszonylatban szinte példátlan bőségben rendelkezésre álló forrásanyag, a feldolgozás alapos és példaszerű módja, a kapcsolódó melléktémák – pályázatok – részletes kidolgozása, a komplex társadalomtörténeti megközelítés azonban mindezt indokolttá teszik. A katalógus ezentúl alapvető és hosszú évekre–évtizedekre nélkülözhetetlen kézikönyve lesz a magyar historizmus építészettörténetének, és különösen a későhistorizmus tekintetében példamutató. Csak remélni lehet, hogy indíttatást ad a hasonló, vagy még nagyobb munkásságot kifejtett építészek, mint Steindl Imre, Schulek Frigyes, Hauszmann Alajos, Pecz Samu, Schmahl Henrik, Gerster Kálmán, Alpár Ignác vagy Czigler Győző hasonló léptékű feldolgozásához. Mindenesetre a tárgyalt katalógus jelentős lépést tett a magyar építészet ismeretében terpeszkedő egyik nagy fehér folt eltüntetésének irányában.

Külön elismerés illeti a katalógus angol nyelvű részét. Mindnyájan jól tudjuk, milyen kevéssé ismert a magyar építészet külföldön, ami a mi hibánk és csak mi segíthetünk rajta. Ezért ma idegen nyelvű rezümé nélkül felelőtlenség szakkönyvet kiadni. A Schickedanz-katalógusban már nem is rezümé található, hanem a teljes magyar nyelvű szöveg angol fordítása – az egész kötetre jellemző igényesség e területen is jelentkezik. Az építészeti elemzések angolba ültetésével, ami egyáltalán nem könnyű feladat, a fordítók derekasan megbirkóztak.

Természetesen az angol nyelvű fordítás elkészíttetése, akárcsak a nagyszabású katalógus előállítása és a kiállítás megrendezése nemcsak igényesség kérdése volt. Pénz, nagyon sok pénz kellett hozzá. Manapság a vegytiszta tudományos teljesítmény kevés: annak érvényesítése, kiállítás és könyv formában történő megjelenítése nem kevesebb erőfeszítést igényel. A Schickedanz-kiállítás és -katalógus megteremtői e tekintetben is jelesre vizsgáztak. S ezzel a Szépművészeti Múzeum a millecentenáriumról úgyszintén méltó és találó módon emlékezett meg.

JEGYZETEK

[1] A karlsruhe-i politechnikumról lásd *Die Grossherzogliche Technische Hochschule Karlsruhe. Festschrift zur Einweihung der Neubauten im Mai 1899.* Stuttgart, é. n.; *Festschrift anläßlich des 100jährigen Bestehens der Technischen Hochschule Fridericiana zu Karlsruhe.* Berlin, 1925. Joachim HOTZ: *Kleine Geschichte der Universität Fridericiana Karlsruhe (Technische Hochschule).* Karlsruhe, 1975. (Az utóbbi munkát, mely magyarországi közkönyvtárban nem található meg, nem használhattam.) – Időrendben a karlsruhe-i politechnikumot Európában csak a párizsi École Politechnique (1794), a prágai (1806) és a bécsi (1815) politechnikum előzte meg – bár a budai Institutum Geometricum még ezeknél is korábban jött létre (1782).

[2] U. THIEME–F. BECKER: Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler, XXX. Leipzig, 1936. 168.

[3] U. THIEME–F. BECKER: Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler, X. Leipzig, 1919. 218–219.

[4] Durm építészi működésénél talán még fonotosabb az 1881-ben általa megindított *Handbuch der Architektur* c. sorozat, amelynek több kötetét saját maga írta.

[5] Budapesti Történeti Múzeum. A kiállítás anyagát válogatta, a katalógust írta KOMÁRIK Dénes.

[6] A Hild-Ybl Alapítvány kiállítása a Budapesti Történeti Múzeumban.

[7] Budapest Főváros Levéltára: IV. 1305. Pest szab. kir. város levéltára, Pest város Építési Bizottmányának iratai, iktatókönyv 1589/1873, 2121/1873.

[8] Pince, szuterén, metszet. A tervekről készült fényképmásolatok budapesti magántulajdonban vannak, melyeket 1986-ban volt módom látni.

[9] Welt-Ausstellung 1873 in Wien. Officieller Kunst-Catalog. Zweite vermehrte und verbesserte Auflage. Wien, 1873. 182. – Ezen katalógustétel ismeretéért Samuel Albertnek tartozom köszönettel.

[10] Kertészeti Lapok, XII. (1897) 287-290. A hírből az is kiderül, hogy az egyesület elnöke dr. Matlekovics Sándor nyugalmazott államtitkár.

[11] U.o. X. (1897) 364.

[12] A millenniumi kiállítás területének elrendezésére hirdetett pályázat alkalmával díjazott tervek. Építő Ipar, XVII. (1893) 119., 44. sz. rajzmelléklet.

[13] A millenniumi kiállítás területének beosztása. Építő Ipar, XVII. (1893) 113-115., 42. sz. rajzmelléklet.

[14] Az Építési Ipar, VII.(1883) IX. tábla.

[15] A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, XXVI. (1892). 292.

[16] C. L. V. MEEKS: Italian Architecture 1750–1914. New Haven–London, 1966. 377, 379.

Sisa József

GÁBOR ESZTER SCHICKEDANZ-TANULMÁNYÁNAK MÉLTATÁSA

Gábor Eszter Schickedanz-tanulmánya nemcsak egy kitűnő kiállítás kitűnő bevezető írása, hanem egy finom ízlésű, koncepciózus, mindig nagy műgonddal és elmélyüléssel dolgozó építész életének és működésének odaadó tárgyszeretettel, hozzá méltó elmélyüléssel megírt, rendkívül alapos monográfiája. Hogy monográfiáról beszélünk, az nem túlzás, mert ha a lege artis monográfia néhány külsődleges kelléke esetleg – mint például a távolról sem mindig megtalálható, de igen hasznos adattár – a katalógushoz kötöttség következtében hiányzik is, az egyes műveknek pedig mégoly kimerítő tárgyalása is kénytelen volt számot vetni azzal, hogy a katalógus részben szereplő ismertetésekkel indokolatlan átfedés ne legyen – a monográfiának semmilyen lényeges eleme nem hiányzik. Ugyanakkor az a körülmény, hogy a tanulmány katalógussal szimbiózisban jelent meg, az egyes emlékek olyan részletes ismertetését és illusztrálását tette az olvasónak hozzáférhetővé, ami szokványos monográfia keretében nem lett volna lehetséges.

E munkával azonban szerzője nemcsak egy monográfiával ajándékozott meg minket, hanem megajándékozta a magyar építészettörténetet is egy – névleg ugyan ismert, de a valóságban ismeretlen – építésszel, egy rokonszenves és jelentős alkotóval, kinek határa ugyan – hogy Kodály Debussyről írt szavait alkalmazzam rá szabadon – nem nagy, a néhány legnagyobbéhoz nem is fogható, de művész a maga világában, és ennél több senki sem lehet.

Gábor Eszter választása azonban nem alaptalanul és nem haszon nélkül esett rá – ha ugyan nem azt kell mondanunk, hogy a téma választása esett őrá, és ő nem tért ki a feladat elől. Mert hiszen minden kutató életében, tudományosságában egyaránt szerepet játszik hajlam, vonzódás, céltudatosság egyfelől; kínálkozó lehetőség, kényszerű feladat, véletlen másfelől. A lényeges aztán az, ami a kettő találkozásából születik. Visszatérve e gondolatsor elejére: Schickedanz Albert látszólag bármennyire is kilógott a sorból, alkotó módszerével, életvitelével bármennyire is eltért a többségtől, szerintem sok mindent eláruló figurája volt a historizmusnak. Mintegy nagyítólencsét szolgáltatva nem kevés dolgot tesz láthatóvá számunkra a historizmus világából, szemléletéből, belső célkitűzéseiből és mélyebb rugóiból. Ebbe részletesebben belemenni itt nincs terünk, nem is szükséges. Csupán azért említem, hogy kiemeljem e vállalkozásnak az egész historizmus megközelítése, megismerése szempontjából nem marginális jelentőségét.

Ami a historizmus egészét illeti, az abban alkotók munkásságát felidézve a mindenkori szerző nemcsak azokkal a problémákkal és feladatokkal találja magát szembe, melyekkel minden monografikus művészettörténeti kutatásnak meg kell birkóznia. Nemcsak az életpálya és a művek történeti adatainak, összefüggéseinek feltárása, a műveknek és alkotóknak a velük egyneműhöz, tehát a kortársihoz viszonyított értékelése a feladata. Mögöttük ott húzódik a mind ez ideig kielégítően meg nem válaszolt kérdés, a historizmus értékelésének és értelmezésének kérdése. Vagyis, hogy művé-

szet-e egyáltalán, és mennyiben az állítólag minden alkotó invenció, eredetiség nélküli, lélektelenül másoló, önkényesen válogató, a stílusnak csupán elvét majmoló, de nem lényegét megvalósító „stílus" – miként ezt még nem olyan régen és szinte általánosan vallották. Sőt – miként a bécsi historizmus kiállítás katalógusának egyik tanulmánya megállapítja: ez a szkepszis, tanácstalanság napjainkig eleven.

A pozitív kutatás számára e kérdés nyomasztó súlya természetesen fokozatosan halványul, mert egyre növekvő spontán érdeklődés nyilvánul meg e korszak iránt. Az elméleti tájékozódás számára azonban ezáltal még nem szűnik meg a kérdés, legfeljebb egyre sürgetőbb lesz megválaszolása. S a művészettörténet számára végül is az egyik ugyanolyan fontos, mint a másik, a kettő együtt teszi ki az egészet. Azon természetesen nem kell megütköznünk, hogy az értékelést feltételező építészettörténeti feldolgozást nem előzi meg az értékproblémát megoldó tisztázás. A kettő mindig, minden korban kéz a kézben, párhuzamosan halad, másképpen nem is lehetséges. S miközben mindkettő lépésről lépésre megy előre, eredményeikkel egymást megtermékenyítik.

Biztos vagyok benne, hogy Gábor Eszter írása a historizmus-kutatás e kettős-egy célkitűzésében termékenyítő szerepét betölti; miközben az önmagában is nagyon fontos, volumenében az oroszlánrészt kitevő pozitív kutatásban ismeretlen területeket hódít meg. Munkája így újabb jelentős lépés az építészeti historizmus feltárásában és feldolgozásában. Beszélnünk kell e feltárás és feldolgozás szakszerűségéről, alaposságáról, igényességéről. Arról, hogy rengeteg munkával, szorgalommal készült, anélkül hogy a távlatok, a nagy összefüggések elsikkadtak volna – amit az is elősegített, hogy párhuzamosan ugyanilyen alapossággal foglalkozott a korszak számos, Schickedanzon kívül eső, építészettörténeti problémájával is.

Elismeréssel kell megemlíteni, hogy a műszaki alapképzettségű szerzőket is megszégyenítő tájékozottsággal, szabatos szó- és fogalomhasználattal megírt munka nemcsak adatgazdag feltárásával és annak megfelelő prezentálásával tűnik ki, hanem azzal a tapintattal és visszafogottsággal is, amellyel alkalmilag felmerülő kényes vagy problematikus tényállásokat kezel. Mindig törekszik – nemcsak ilyen esetekben, máskor is – minden oldalt, lehetőséget figyelembe venni, érvényre juttatni; és ahol tárgyilag nem lehetséges, nyitva hagyja a megoldást, nem erőltet prekoncepciókat, jó és rossz elfogultságokat.

Végül: ez az írás bizonysága annak, amit egyébként eddig is tudtunk, hogy Gábor Eszter a hazai historizmus-kutatás egyik legjelentősebb művelője. Kívánjuk, hogy munkássága a tudomány gyarapodására így folytatódjon, színvonala pedig legyen serkentés és mérce a historizmus-kutatás gyorshajtásért ugyan fel nem írható, de azért örvendetesen tapasztalható kibontakozásában.

Komárik Dénes

(Elhangzott 1997. május 5-én az Opus Mirabile-díj átadásakor.)

Sisa József

Magyar Iparművészet az
ezredforduló 2003
137.

JUAN ALVAREZ GATO

Egy hölgyhöz

Asszonyom, szívem-szenyóra,
nem szánsz engem semmi jóra,
életem,
halljad hát: ha jön az óra,
rádszáll, gyönyörű bakóra,
végzetem.

Hanem, hamis szívű szépség,
büszkeségtől óva intlek,
nem dicsőség, nem merészség,
nincsen abban semmi kétség,
ha a gyengét leteríted;

gyönge vagyok én, szenyóra,
nézz rám, deli udvarlóra:
éhezem,
borulok a kőpadlóra;
rádszáll, gyönyörű bakóra,
végzetem.

Juan Alvarez Gato spanyol költő (1463-1509)

(Orbán Ottó: Hatvan év a föld körül. Összegyűjtött versfordítások I–III, Magvető, 729+447+447 oldal, 2800 forint)

Temetőfeltárás

A pozitivizmustól a szellemtörténetig

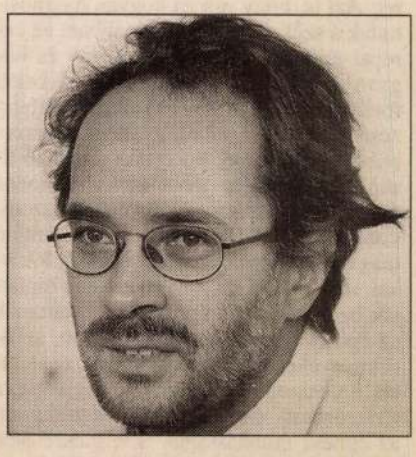

A konzervatív szellem körképe ez a könyv: dokumentum, és elemzés. Perecz László gondos filológiai munkával és szakavatott tudással végezte el az egykori nagynevű folyóirat, az *Athenaeum* című lap történetének rekonstrukcióját. Annak a fórumnak históriáját mutatja be, amelyik – 1892 és 1947 között – a magyar filozófia egyik műhelye volt. Két szempontból is „temetőfeltárás" ez az elemzés. Egyrészt ez a folyóirat valahogy elveszett az emlékek temetőjében – egyszerűen elfelejtették. Másrészt ez a lap maga is gondoskodott szerzői „temetéséről": szerzői a hivatalosság, az akadémiai pedantéria és a politika árnyékában szerepeltek – nem éppen kedvező módszer a filozófia és a filozófu-

vatív, innovációt kerülő – pókhálós – műhely volt ez a folyóirat. Egyébként is a magyar szellemi életben a filozófia valahogy kerülte az intézményes megnyilvánulásokat. Jeles képviselői – *Lukács György, Kerényi Károly,* vagy *Prohászka Lajos* – így vagy úgy, de kiharcolták maguknak a hazai és a nemzetközi figyelem reflektorfényét, megcsinálták életművüket. Nem volt szükségük a lapra. E folyóiratnak más volt a szerepe: biztosította a kontinuitást, a közös nevezőt – sőt olykor valaminő európai orientáció lehetőségét. Perecz László kitűnő fajsúlyérzékeléssel emeli ki ebből a folyamatból az értékes kezdeményeket, a századforduló és a háború utáni szellemi forrongás szintetizáló egyéniségeit *(Die-*

szegényes, Perecz azonban nagyvonalú: azt is megmutatja, hogy ez a közvetítő munka mégiscsak valaminő ablak volt a Nyugat felé – akkor is, ha csak félig nyitották ki, és akkor is, ha a nyitvatartási időt is korlátozták.

Negatív történelem az, amit Perecz elmesél: a középszerűség önmagát pusztító

SISA JÓZSEF

jan. 2.

Rég hiányzó kézikönyv

Magyarország építészetének története

Örvendetes időket élünk, már ami a könyvkiadást illeti. Előbb vagy utóbb, de mindennek akad gazdája, hozzájuthatunk a rég hiányzó kézikönyvekhez, lexikonokhoz, összefoglaló kiadványokhoz, albumokhoz, különféle ritkaságokhoz és különlegességekhez. Sisa József és Dora Wiebenson szerkesztésében ilyen hiánypótló munka az avatott tudósok: Farbaky Péter, Ferkai András, Gerle János, Kelényi György, Lővei Pál, Sabján Tibor és Sisa József által írt mű, a Magyarország építészetének története is.

Megjegyzendő, hogy a kötet először amerikai kiadónál látott napvilágot. Ennél a hazai változat valamivel feszesebb, néhány emlékcsoport esetében adatolása gazdagabb, irodalomjegyzéke részletesebb, s képanyaga is nagyobb. Egészében kitűnően használható kiadvány.

Szerkezeti tagolása időrendi. A történeti Magyarország építészetének lehetőség szerint teljes vizuális és történeti bemutatására törekszik a rómaiaktól a mai napig. Föltárva, s lényegre törően értelmezve az emlékek létrejöttének, stílusuk kialakulásának, karakterük sajátosságainak hátterét. Azt is, hogy mit és hogyan hasznosítottak a szűkebb térség, s tágabban: az európai építészet törekvéseiből, mit és hogyan a helyi hagyományokból, a keleti forrásokból, a politikai és kulturális kifejezésmód lehetőségeiből, gyakran kényszereiből. Az egy-egy korszakot jellemző tizenkét fejezet íróit többé-kevésbé azonos és következetesen érvényesített szempontok vezetik. Takarékos, egyszersmind magvas – rajzokkal, metszetekkel, fotókkal, térképekkel kísért – elemzések mutatják be a fontosabb épületeket, értelmezik az építtető és a tervező szándékait, a körülményeket, a kor formanyelvét, az alakítás funkcionális és esztétikai logikáját, a térformákat, szerkezeteket, díszítéseket, az építész munkásságát. S természetesen utalnak a kötődésekre, kapcsolódásokra, a hasonló megoldásokra, irányzati eredményekre is.

A Magyarország építészetének története nem csak kézikönyv. Tankönyv is. *(Vince, 368 oldal, 3495 forint)*

M. L.

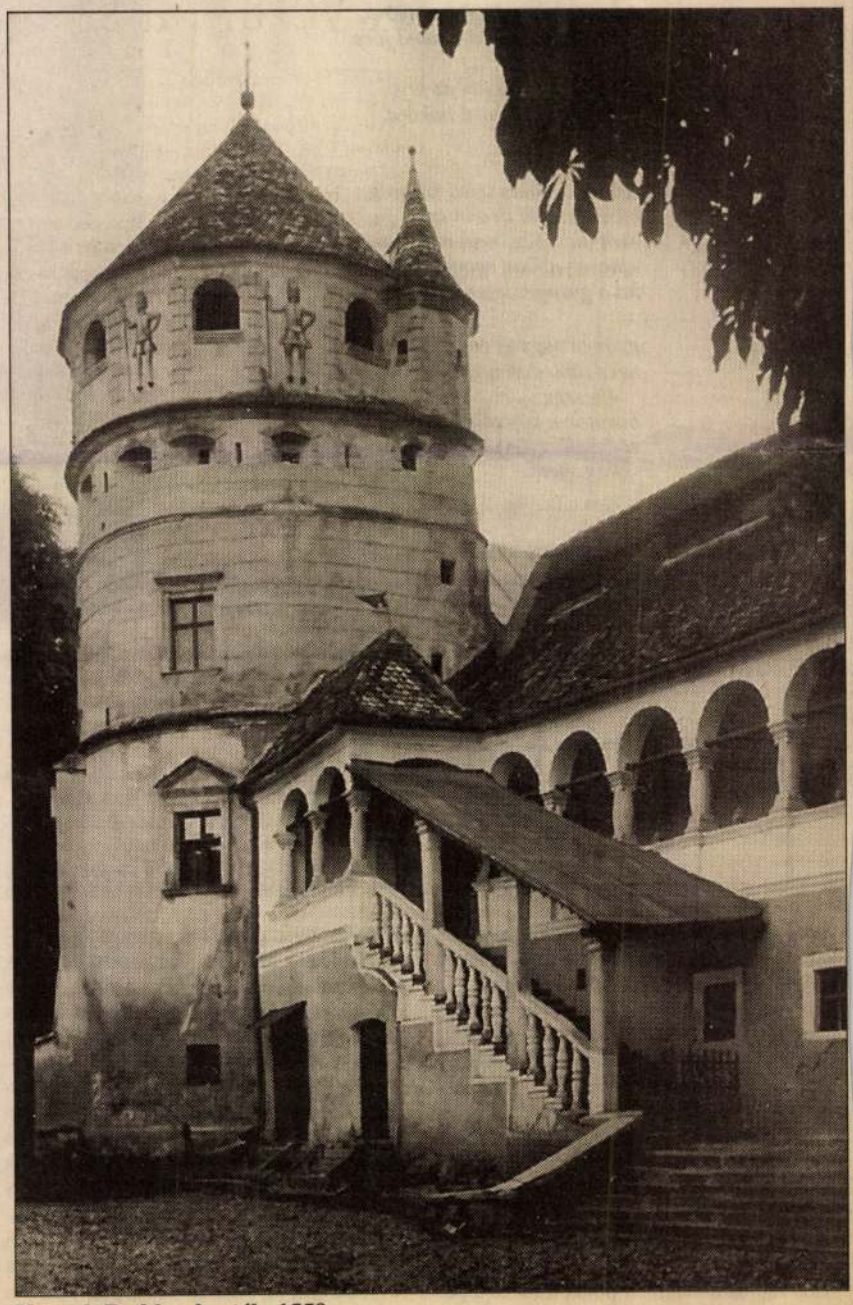

Keresd, Bethlen-kastély 1559

Pecz Samu és a fasori tervpályázat

NÉPSZABADSÁG, 2000. 07. 03. 28. o.

Talán ennyi év elteltével már elárulhatom, hogy bizony én is azok közé tartoztam, akik egy-egy vészterhesebb történelemszigorlat előtt, végső kétségbeesésükben nem restelltek a Panoráma-útikönyvek bevezető történeti összefoglalóira támaszkodni. Rájöttünk ugyanis, hogy ezekben a feszes, mégis adatgazdag fejezetekben benne van minden, ami fontos, és ennél többet valószínűleg a tankönyvek bő lére eresztett magyarázataiból sem jegyeznénk meg.

Ma már persze egy szót sem tudnék felmondani az életmentő történelmi zanzákból, viszont mindig ezek jutnak eszembe, ha a Tájak Korok Múzeumok kiskönyvtárának egy-egy újabb darabja a kezembe kerül. Kitűnő művészettörténészek, történettudósok és más szakemberek írják őket, tömören, de mégis élvezetes stílusban, és nemcsak arra alkalmasak, hogy eligazítsák a helyszínre látogató turistát, hanem összegyűjtve egyfajta „országregiszterként" is használhatók. A budapesti tárgyúak például részletesebb és szakszerűbb tájékoztatást adnak, mint sok városrész-monográfia.

A TKM egyesület és a fővárosi önkormányzat turisztikai bizottsága által nemrégiben kiadott négy füzet arra is jó példa egyébként, hogy nemcsak a legismertebb emlékekről, például a Mátyás-templomról vagy a Szent István-bazilikáról szóló ismertetők tarthatnak számot a látogatók érdeklődésére. Minden fővárosi középületnek – s persze jó néhány lakóháznak is – lehet a történetében, esetleg a mai megjelenésében olyasmi, amit mindenképp meg kell óvni a feledéstől.

A nemrégiben megjelent négy ismertető közül a 637-es sorszámot viselő TKM-füzet a Kiscelli Múzeum újkori várostörténeti gyűjteményének tárgycsoportjait, a 636-os és a 641-es pedig a pasaréti Páduai Szent Antal-plébániatemplom, illetve az országúti ferences templom és kolostor történetét idézi fel. Az utóbbi érdekessége például, hogy az 1720-as évektől máig szinte folyamatosan alakították, formálták: hol a nagy lendülettel folyó fővárosi építkezések miatt, hol a háborús károk helyreállítása következtében kellett változtatni rajta. Rimanóczy Gyula pasaréti épülete viszont egészen más sorsot tudhat magáénak. Egy éppen csak formálódó, csöndes városrésznek a modern építészet iránti fogékonysága – s persze a takarékosságra való hajlama – tette lehetővé, hogy megszülessék a rendkívüli kompozíció, mégpedig annak dacára, hogy az ellenlábasok még az utolsó pillanatban is igyekeztek megakadályozni a mű felépültét. Petrovácz Gyula építész, képviselő és tanácstag magához a hercegprímáshoz fordult az engedély letiltása érdekében, és ez – idézi a Historia Domust a szerző, H. Vladár Ágnes – egy ideig eredménnyel is járt, hiszen egy hónappal sikerült elhalasztatnia az alapkőletételt.

Talán még ennél is cifrább történet bontakozik ki Sisa Józsefnek a Fasori evangélikus templom és gimnázium épületegyüttesérőll írott ismertetőjéből. Még száz év elteltével is sok tanulsággal szolgálhat, ha felidézzük a tervpályázat körüli viszontagságokat. Történt ugyanis, hogy az evangélikus egyház Pecz Samut kérte fel, készítse el a két épület terveit, az építész pedig be is nyújtotta a szükséges rajzokat. Két évvel később mégis pályázatot írtak ki, melyre kilenc munka érkezett, ám Pecz maga úgy nyilatkozott, hogy nem kíván indulni a versengésben. (A szerző szerint „megalázónak érezte az eljárást, a pályázati processzust, de tervének beadásával mégis ki akarta nyilvánítani készségét a végső, a kiviteli tervek elkészítésére".) A pályázatot ezután elbírálták, a díjakat annak rendje és módja szerint odaítélték. Végül, két évvel a huzavona megkezdése után felkérték Pecz Samut, készítse el a végleges terveket.

N. K. J.

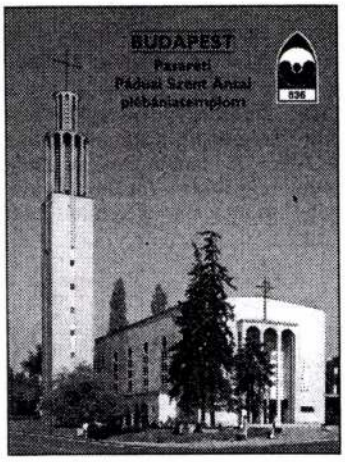

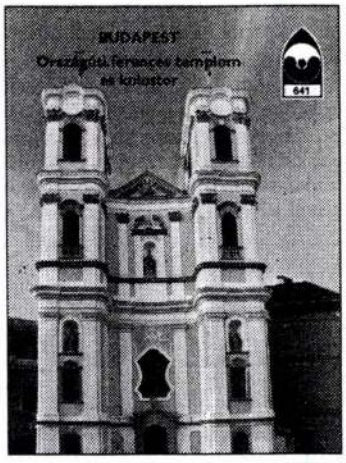

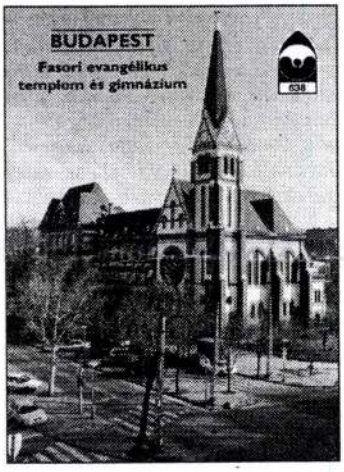

SISA JÓZSEF MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

Siska Gyula, grafikus

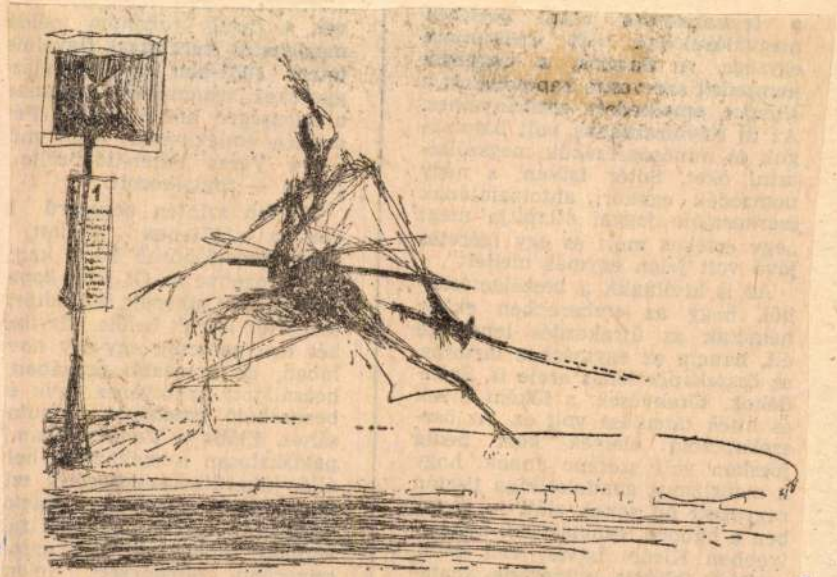

Siska Gyula: Kagemusa

Siska
Élet

9.

7 XXVII/24

Siska Gyula, grafikus

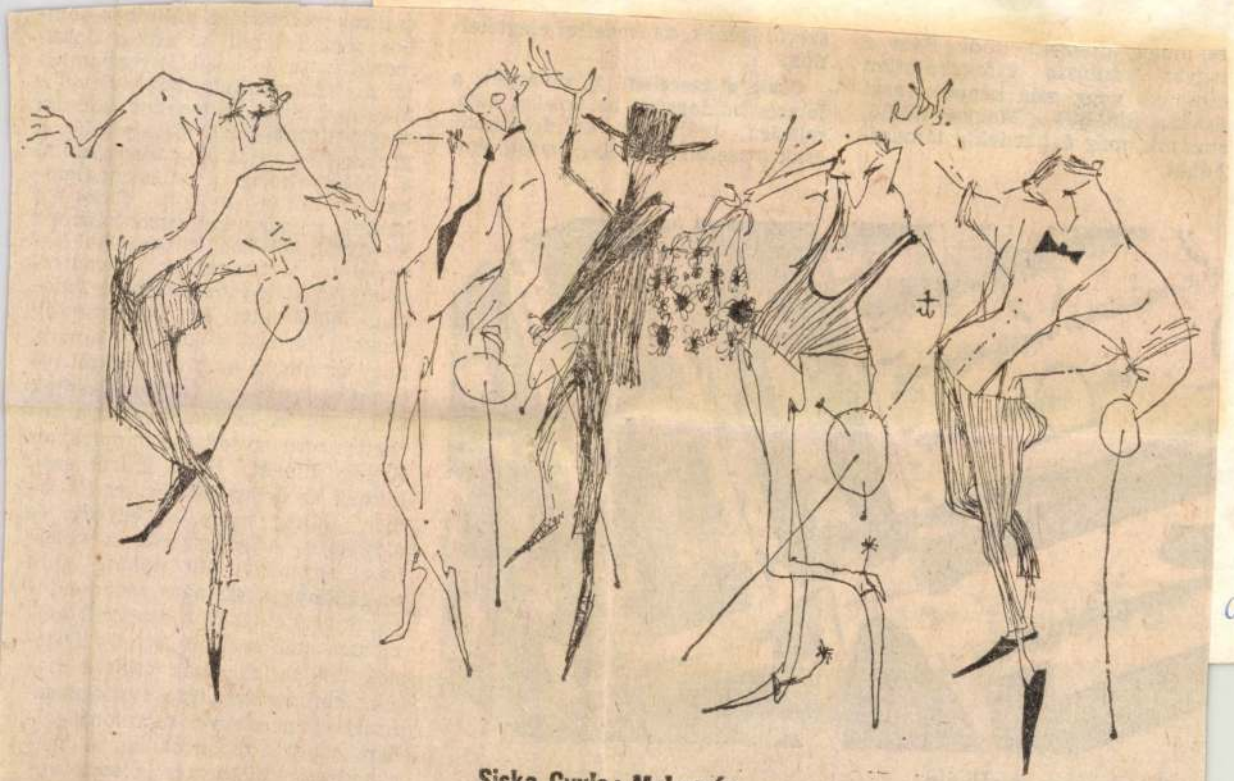

Siska Gyula: Melegség

12.

aug 29. XXX/35

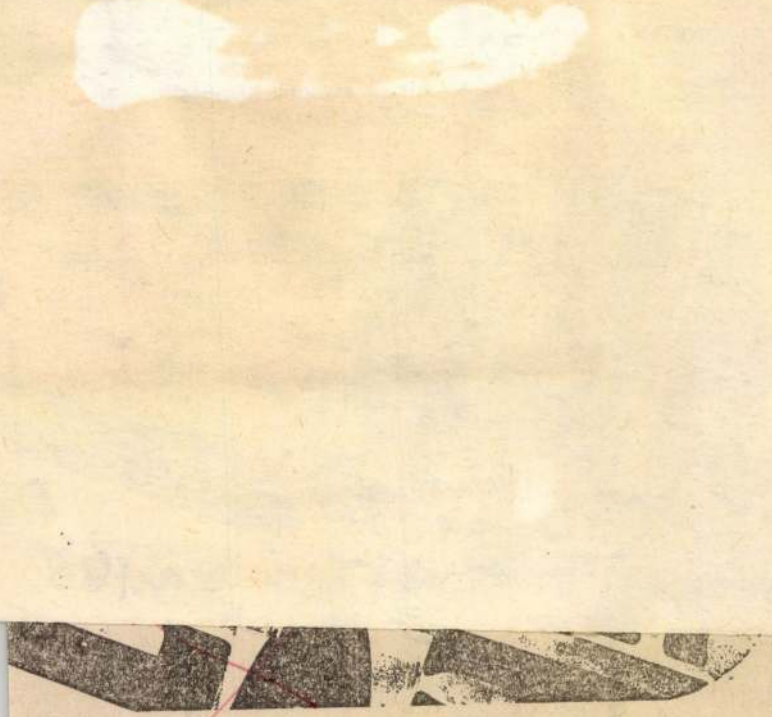

Géczi János grafikája

tos szecesszióig, a dimbes-dom-
romantikától a szikes doku-
tarizmusig, a sziklás realizmus-
a csillagmezőkig. Regényeivel a
aj gazdag változatait alkotja
a drámaitól a történelmiig, a
teszktől a líraiig, a tényközlőtől
antasztikusig a világirodalom-
páratlan módon. Elbeszélő
gja, melyben szentimentalizmus
iával, költőiség cinizmussal ke-
edik, történeteinek parodisz-
us élt kölcsönöz. Mese és való-
, bohémság és mártíromság
yben járnak, s előidézői annak,
gy az olvasó az olvasottaktól el-
natkoztasson, felülemelkedjék
télyain és helyzetein, maga te-
ntse meg másodjára önmagában
údy világát. Hogy kikről szól,
knek az ürügyén? Akiket jól is-
er, akiken keresztül egyedit és
talánost, szükségszerűt és véle-
nt egyaránt ábrázolhat, akik
egkönnyítik számára mondandó-
nak közvetítését. A dzsentrit, saj-
álatra méltónak, de ítéletre érett-
nek találva, nemcsak mint a ma-
gyar középosztály típusát diagnosz-
tizálja, hanem egyes tulajdonságai-
ban, magatartásformáiban a ma-
gyarságra általában is jellemző vo-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

SISKA GYULA

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

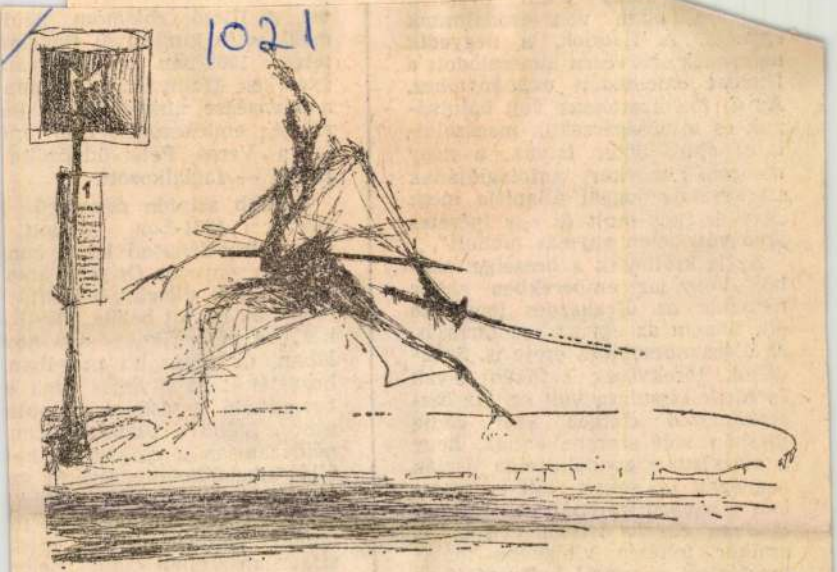

Siska Gyula: Kagemusa

...ulóba
...se. A f...
...nemzedék szer...
Nyugat emelk...
Az új folyóira...
guk és minősé...
tatni őket. S...
nemzedék egy...
szerkesztője j...
„egy értékes ...
jövő volt jele...

Az is kivilá...
ből, hogy az ...
nemcsak az ...
élt, hanem az egymáshoz tartozás, az összekapcsolódás ereje is. Szándékok, törekvések, s főként elvek és hitek társulása volt ez. Az összekapcsoló elemek közt pedig jócskán volt szerepe annak, hogy a marxizmus gondolatisága tisztán ragyogott fel sokak előtt — szemben a háború traumájával. Legmélyebben Király István vall erről, amikor feltárja világképe metamorfózisát a semmi kultuszától az összefogott lét elvéig. Ám azért is valósulhatott meg mindez, mert az

példa...
igyelm...
vételez...
igyana...
das Pé...
ső m...
özölte...

erű ...
adott, ...
é kan...
fi kom...
izédtár...
Tíz-tize...

két éve nemcsak egy-egy nov...
lában, de hosszabb prózában ...
hozzálátott az ötvenes évek e...
berpróbáló *hatásának* bemuta...
sához. Előbb a *Vadhajtás*ban ...
példázatosan a csakazértis-hel...
állás kikerülhetetlenségéről, sz...
ségességéről. 1978-ban, a *Házi...*
*zet*ben addigi munkássága ta...
legjobb könyvét alkotta meg. ...
szigorúan ellenőrzött, jeler...
filozófus és botcsinálta (sporto...

Központ (Budapest [illegible], Rózsanyai u. 3.) november 4-én, délután háromkor kezdődő sorozatában. Minden vetítés után filmvita lesz Perlaki Tamás filmesztéta vezetésével.

HUMÁN TAPÉTÁK, művészi falvédők, óriás poszterek árubemutatója nyílik meg november 4-én, délután fél négykor a T-Art Galériában (Budapest III., Rózsa u. 12.). A tárlat december 3-ig tekinthető meg.

JÓTÉKONY CÉLÚ HANGVERSENYT rendeznek a Mátyás-templom külső felújításának folytatására november 5-én, vasárnap este fél 8-tól. A koncert ingyenes, ám az adományozók támogatását örömmel fogadnák a világörökség részeként számon tartott műemléki templom felújítására. A templom homlokzatának felújítása időszerű, mert ezt a munkát utoljára az 1960-as években végezték el. Az Esztergom–Budapesti Főegyházmegyei Hivatal, az Országos Műemléki Hivatallal és a Mátyás-templom plébániájával karöltve arra törekszik, hogy ehhez a pénzügyi kereteket megteremtse.

SISKA JÓZSEF kiállítása november 6-án, délután négy órakor nyílik meg a nagykőrösi Arany János Művelődési Központban (Szabadság tér 7.)

[illegible] páros

A Bethlen Gábor Alapítvány tizedik alkalommal ítélte oda jeles közép-európai személyiségeknek a Bethlen Gábor-díjat. Ezúttal *Kiss* Ferenc budapesti kritikusnak, irodalomtörténésznek, *Lászlóffy* Aladár kolozsvári költőnek és a Dél-Tirolban, Bozenban élő Christoph *Pan* kisebbségkutatónak adományozták. A díjakat csütörtökön este adták át a Magyarok Világszövetségének a székházában. Ebből az alkalomból arra kértük *Márton* Jánost, a Bethlen Gábor Alapítvány kuratóriumának elnökét, hogy tekintse át az alapítvány és a díj történetét.

– A Bethlen Gábor Alapítvány gondolatát a hetvenes évek végén *Illyés* Gyula vetette fel – kezdte Márton János –, amikor hazánkban jogi személyként még egyetlen alapítvány sem létezett. Mégis 1979 karácsonyán Illyés kezdeményezésére hatvanöt író, tudós, művész, orvos, mezőgazdász határozta el az alapítvány létrehozását, amelyhez hamarosan további huszonegy közéleti személyiség csatlakozott. A jóváhagyásra azonban csaknem két évig várni kellett, amikor ismételt kérelmeket követően a kultúrpolitika jóváhagyása után az alapítók megala-

éget.
ülésén az ÁPV Rt. vezető tes-
hint *200 millió forintos* garan-
döntött, amely a BHG esélye-
atáv második kapcsolástechni-
váltó tenderének elnyerésére.
,5 *milliárd* forintos megrende-
mi a BHG számára rendkívül
mennyi lesz a tényleges ajánlat a 14 milliárd forint saját tőkével rendelkező cégekre. Az ÁPV Rt. bízik abban, hogy a kis- és közepes társaságok többsége az átlagosan 30 százalékos árfolyamnál magasabb áron, készpénzért kel el. A tenderfüzetek értékesítésből már most 4,3 millió forint a bevétel.

(osváth)

iákoknak

zoftverekért

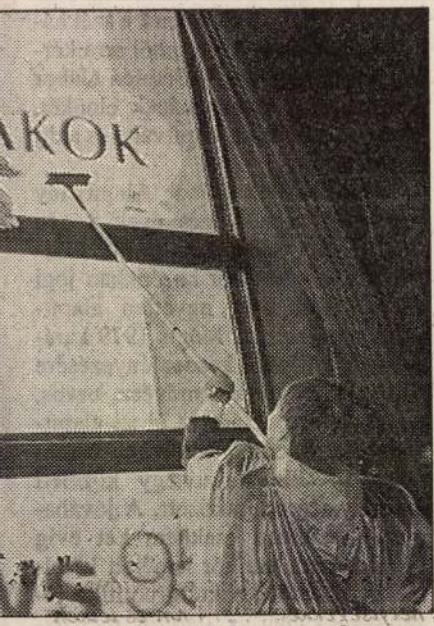

obbról) ablakot tisztít

ÉT gazdasági bizottsági ülés

Az adóbecslés kritikája

A munkaadók bírálták a jövő évi személyijövedelemadó-törvény tervezetét az *Érdekegyeztető Tanács* gazdasági bizottságának csütörtöki ülésén. *A munkavállalók pedig nem vettek részt* e napirend tárgyalásában azzal az indokkal – jelenti az *MTI* –, hogy ezt a témát *csak az ár-bérmegállapodással összefüggésben* hajlandók megvitatni. Az erre vonatkozó előterjesztést viszont még nem kapták meg a kormányzattól. A munkaadói oldal többek között kifogásolta a *személyijövedelemadó-előleg részteljesítésének* szabályait, mert ez forrásokat von el a vállalkozásoktól, rontja a likviditásukat. A kormányzati oldal a

SISKOV Ludmil

mint hogy rögzíti, pontosan megfogalmazza a pillanatot, amelyben él. Ehhez azonban ide kellett volna hozni ezeket a műveket. De akár észreveszik a rendezők, akár nem: *a művek írják a művészettörténetet*, s a művek túlélik az alkalmi koncepciókat.

Talán alcímet kellett volna adni a kiállításnak, s az megszabhatta volna a válogatás irányát és a rendezés szempontjait. De bármi lett volna is ez, nehezen hihető, hogy a hatvanas évek művészetét bemutató művek között a legmonumentálisabb Lossonczy Tamás Európai Iskola-szellemiségű festménye — bármennyire visszacsendülnek is melodikus vonalai a vele szemben elhelyezett Molnár Sándor-képről. Tisztelet Lossonczynak, de ennek a korszaknak nem ő volt a hőse. Sokkal inkább elmondható ez Kondor Béláról, akitől azonban *egyetlen egy* festményt látunk (és három grafikát, illetve rajzot): míg az akkor semmiféle szerepet nem játszó, talán utólag felfedezett Fenyvesi Tóth Árpádot hat lapból álló, jelentéktelen grafikai sorozat képviseli.

Teljességgel elfogadhatatlan, hogy a korszak olyan főszereplőit, mint Jovánovics György, mindössze kettő, Hencze Tamást három, Nádler Istvánt kettő, Keserü Ilonát négy, Bencsik Istvánt egy mű képviseli, Méhes Lászlót pedig *egyetlen egy sem* (bár a katalógus ígér *egy* képet), teljesen hiányzik a tehetséges és sokoldalú Kovásznai György — csak a legdurvább aránytalanságokat sorolom —, míg a hatvanas évek megújuló szellemiségétől meglehetősen távol álló Vígh Tamás három művel van jelen; valamilyen okból Varga Imre is megjelenik, Türk Péter kevésbé izgalmas műveiből hatot is láthatunk; a főként a következő korszakhoz, a koncept arthoz tartozó Erdély Miklóst pedig, aki sokkal inkább személyes barátként, inspirátorként és az elkövetkező idők előrejelzőjeként volt jelen, semmint e *kifejezetten festészeti és szobrászati* megújulás részeseként, több mint két tucat fotó, illetve mű idézi meg. Ezenkívül megjelenik az Európai Iskola néhány fontos és kitűnő művésze, akiknek a műveit nagyon szívesen látnám egy *Európai Iskola* című kiállításon.

Más kérdés, hogy a fiataloknak közvetlen motivációt jelentő Korniss, Kassák, Gyarmathy, Veszelszky és

Jovánovics György: Ember 1968.

Martyn Ferenc művei itt vannak: az ő jelenlétük nagyon fontos volt ebben a korszakban, akárcsak a hirtelen megfiatalodó Schaár Erzsébeté és Vilt Tiboré. Műveik azonban követhetetlenül szóródnak szét a kiállítás terében, Kornisst csak kalligráfia-festményei képviselik, holott más művei is erősen hatottak a fiatalokra, Kassák pedig két művével nyomja agyon követőjét, a jelen tárlat egyik virtuálisan fontos szereplőjét, az itt egyetlen művével megjelenő Fajó Jánost. Persze nemcsak számokról, *művekről* is szó van. A korszak nem jeleníthető meg hitelesen Keserü Ilona nagylélegzetű, kolorittól lobogó képei nélkül, mint a *Nagy Vidám*, a *Tükörkép* és számos *Sírkő*festménye; sem Méhes *Hétköznap*ja vagy *Palánk*ja nélkül; hiányzik Pauer *Pszeudo*ja mellől a *Pszeudo Manifesztum*, amelyet ő maga mindig kiállított, és folytathatnám. Tóth Menyhért magányos művészete nem kapcsolódott e korszak lendületéhez, ugyanezért irreleváns az örök klasszikus Borsos Miklós jelenléte is. Az ő műveik helyett jobb lett volna bemutatni Donáth Péter 1968-as kiállításának néhány darabját, Siskov Ludmil egy képét, vagy többet Karátson Gábor képeiből, Major János néhol Francis Bacont idéző grafikáiból. S ha a rendezők jónak látták dokumentálni a korszak happeningjeit, amelyek kétségtelenül érdekesek voltak, akkor dokumentálhatták volna az olyan eseményeket is, mint a két Iparterv kiállítás, az „R" kiállítás, a „Mozgás 70", a Szürenon, Halász Péterék színházának az előadásai, az Egyetemi Színpad eseményei, a Balázs Béla stúdió stb., stb., stb. S nem korrekt és nem is korhű, hogy Perneczky Géza és Körner Éva, Sinkovits Péter, Szabadi Judit kritikusi és szervező tevékenységére még a katalógus is alig utal. Az ő elfelejtésük éppúgy a történtek meghamisítása, mint egy-egy művész vagy mű kihagyása.

Mintha a rendezők nem látnák, vagy nem akarnák látni, mi történt itt a hatvanas években, amikor, ha rövid időre is, a képzőművészet hitelesebben és bátrabban fogalmazott, mint az irodalom, még ha el volt is rejtve a nagyobb nyilvánosság elől. Ez egy okkal több arra, hogy legalább utólag láthatóvá váljék mindez. A kiállítás nem idézi meg hűen, nem mutatja be a kort úgy, ahogyan az akkor hihetetlenül rövid idő alatt létrejött művek ma már történeti távlatból is láthatóan kimagasló kvalitása megköveteli. A korszak legnagyobb egyéniségeit szürkébbekkel, jelentéktelenebbekkel mosták egybe, más korszakok szereplőivel elegyítették, legfontosabb műveiket el sem hozták. Nem idézték meg azoknak az éveknek a fényét és pezsgését.

„Mi mindannyian az egész világot akartuk" — mondja katalógusinterjújában Keserü Ilona: erről szólt ez a korszak, és erről szóltak azok a művek, amelyek ezeknek az éveknek a hiteles kifejezői, s amelyek nagy része hiányzik erről a bemutatóról. Persze, éltek mások is. Például Anna Margit, aki arra emlékszik vissza: „Akiben volt pezsegnivaló, az pezsgett... Nem tudom, én nem pezsegtem." Őket másutt és máskor kellene megidézni.

Forgács Éva

gadja azt. Csak a tényekre figyel, de számára tény a gyengeség, az önáltatás, a hazugság is. A megváltók szemében éppen miatta nem megy előre a világ – ő azonban mikroszkópja fölé hajolva csak mozgást lát, irányokat nem. Szerinte az önáltatástól kába hangya-lét önmozgását segíteni kell, nem pedig halálra bénítani, mint teszik azt a Gregers-féle világboldogítók. A doktor talán boldogtalan, de ezt bőséges reggelivel és néhány üveg borral jól elviseli.

Ők nem változnak, vitájuk lezáratlan. Kettejük között hever az áldozat, ők pedig mint gombostűre tűzött érdekes példány felett folytatják életidegen párbeszédüket. A drámaírók többsége itt megáll: két összebékíthetetlenül szembenálló pólus konfliktusa, és köztük az áldozat – drámának ez elég. Csakhogy Ibsen tudja, hogy a lényeg éppen az, ami az elvek közé szorul – legyen az mégoly kisszerű és gyarló, mint például Hjalmar Ekdal fotográfusnak és családjának története.

Gregers persze nem sokra tartja ezt a hazugságból és álmokból épített családi fészket, és igaza van, neki „elvileg" mindig igaza van: ha jobban megpiszkáljuk a család múltját, lefoszlik a jelen harmóniája, kiderül az igazság. És van-e szentebb az igazságnál? Az öreg Ekdal (Győry Emil) szenilis vénember, megy és megtömi pipáját, ezt mondja, de titkon konyakot vedel, néhány szánalmas karácsonyfa közt nyulakra vadászik a padláson, büszkén lóbálja a megnyúzott zsákmányt, és elégedetten vihog, pedig az az igazság, hogy mindene elveszett, erdeje is, önbecsülése is. Hedvig (Szentendrei Angéla), a tizennégy éves kamaszlány rajongva csügg apján, elvégzi helyette a retusálást, és rézmetszésről, rajzolásról álmodik, de az igazság az, hogy lassan meg fog vakulni, ezt a betegséget örökölte apjától. Mert az is igaz, hogy apja minden valószínűség szerint a látását hamarosan elveszítő öreg Werle (Kátay Endre). Erről anyja (Spolarics Andrea) hallgat. Terített asztala mellől nézve úri feleslegességek az elvek, hiszen az élet a mindennapok apró tényeiből épül. Az asszony a kép fölé hajol és gondosan retusál, lusta örömmel adja át magát a pillanatnak, múlt és jövő horizontja számára lezárul a mai kiadások feljegyzésével és a holnapi reggeli eltervezésével. Szinte lénye meghosszabbítása a kés, a tányér, az asztal, és miközben együgyű határozottsággal megterít, olyan ártatlan természetességgel néz a világra, hogy elhisszük: nem az a lényeg, férje elmegy-e a háztól, hanem az, nem felejti-e feltenni sálját, kalapját. A férfi pánikban van: kalapját nem találja, egyáltalán, elveszíteni látszik azt a helyet, ahol eddig otthon tudhatta magát. Menekült a vendégségből, hol karótnyelt görcsben, merő feszültségben, megaláztatásként élt meg minden pillanatot. De volt hová menekülnie: várta a házikabát, várta a padláson titkon nevelt vadkacsa és várta a család. Egyik oldalon tehát az otthon, másikon a nagybetűs Igazság. Köztük billeg zavarodottan Ekdal fotográfus. „Egy olyan ember, mint én...", motyogja elesetten, és próbál „felnőni" barátjához, az elvek emberéhez, „majd útközben veszek egy kalapot", tervezi, de büszkesége elillanóban, már viszszafordult az ajtóból, az asztalnál ül, kávét kortyol, vajaskenyeret majszol. És a reggelivel szemben barátjának sincsenek érvei, Ekdal menthetetlen. Kérdés, meg kell-e őt menteni.

Bérczes László

A HATVANAS ÉVEK MŰVÉSZETE

Magyar Napló
III. évf. 1. sz.

Egy korszak hűlt helye

Intenzív képi élményt, a hatvanas évek képi sűrítményét vártam ettől az első összefoglaló bemutatótól, amelyre már nem nehezedett semmiféle, művészettörténeti megfontolásoktól idegen nyomás. És mégis zavarosra sikeredett, eltorzítja és meghamisítja azt a korszakot, amelyet egymással összeegyeztethetetlen szempontok szerint mutat be.

Lehetett volna kiállítást rendezni azzal a címmel: *A hatvanas évek a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményében,* s akkor a torzkép egyúttal a hivatalos műgyűjtés pontos képét adta volna. Vagy raktárba lehetett volna hordani a Galéria állandó kiállításának teljes anyagát, és megtölteni az összes termet a hatvanas években készült művekkel, ha valaki ennek értelmét látja, a Vásárhelyi Iskolától a szocreálból kimosakodók 1960 és 1969 között készült munkáiig mindennel. De tudják a rendezők – hiszen 1970–1971-es műveket is kiállítanak –, hogy a *hatvanas évek* szókapcsolatnak önálló jelentése van, csak nem döntötték el, mi. Pedig a művészettörténet háziszótárában ez elég pontosan körülhatárolható. Aminthogy *ötvenes évek*en az 1949 és 1956 közötti szocreált értjük (és nem az ugyanezen naptári években készült Gadányi, Vajda Júlia, Czóbel stb. műveket), úgy *hatvanas évek*en mindenekelőtt annak az akkor pályakezdő nemzedéknek az 1970–1972-ig készült műveit, amelyek nyitást és megújulást jelentettek a magyar művészetben; s mellettük a korszak olyan nagy magányos egyéniségeit, akik ekkor alkották főműveiket, mint például Kondor Béla, Bálint Endre, Ország Lili.

Hogy a kiállítás hangsúlya hova essék, azt eldönti az, mennyire egyedülálló a magyar művészet történetében az ilyen kirobbanó tehetségű, nagyformátumú egyéniségektől népes generáció színrelépése. Különösen, mivel fiatalságuk egybeesett egy történelmileg is ifjúsági pillanattal, a remény utolsó hiteles korszakával. Ha a rendezők nem emlékeznének mindenre, elolvashatják saját katalógusuk néhány művészinterjújában, tanulmányában, de érzékelhetnék a műveknek abból a máig ható sugárzásából, amely csak kivételes alkotói korszakok sajátja. Olyan ritka pillanatoké, amikor egy generáció véletlenül időben érkezik, és nem is tehet mást,

Siskor Ludmilla

is szerepel a Fiatal festők és szobrászok ma d.e. 11 órakor megnyíló kiállításán. (XIII. ker. József Attila Művelődési Ház)

Krónika

Magyar Hírlap, 1969. április 27. 9. l.

MDK

Liskov Ludmill, fordító

Regenlieder.

Németh László: Új törekvések a magyar képző-
művészetben 34-37. o.

KRITIKA, BP. 1969. április VIII/4.

Siskov Ludmill

Művei arra utalnak, hogy nálunk a pop sajátos helyi változata is létrejöhet.

Bebe L.: Peracosky G.: Tanulmányút a pánakerbe; Valóság, 1969. 8. sz. 110. l.

Siskov Ludmil

Szerepel a KFKI Kisi Klubjánok

Szálvitásán

Naphiró 1969 v. 3

Siskov Ludmil

Szerepel a progresszív törekvésű festők és szobrászok kiállításán a József Attila Művelődési Házban (1969 ápr. 27)

Meghívó

Siskov Ludmil

1. Astronauta repr.

Budapest 1969

Siskov Ludmil

Szerepel a KFKI Kisz klubjának
Szálvitásán

Plakát

Siskov Ludmill

IPARTERU

Szerepel a 11 művész építészeti tervezőirodában rendezett kiállításán

Németh Lajos: Új törekvések a magyar képzőművészetben

Kritika 1969 IV. sz. 34 old.

Siskon Ludmilla

Részt vett a kiállításon.

Merei Otto. Progresszív fiatalok kiállítása
Művészet, 1969. november - 42 lap.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Siskov Ludmil

A Központi Fizikai Kutató Intézet
KISZ klubjában mutatta be műveit

Mezey Attila: Progresszív fiatalok kiállítása.
Művészet, 1969. november – 42. lap.

MDK

Siskov Ludmil

Monotechnika II., o.t.

Fiatalok studiója 1966. Ernst Muz.

MDK

Siskov Ludmil

Monotechnika II., o.temp.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

MDK

Siskov Ludmil

szerepelt a kiállitáson.

A lipcsei képzőművészeti kiállitáson
ló részvételre javasolták.

--: Fiatal művészek sikere a kiadói Főigazgatóság illusztrációs pályázatán.

Vas Népe 1964. jun. 14.

Siskov Ludmill

Szerepelt az Iparterv kiállitásán /1968. XII. 13--2o./.

Képzőművészeti Almanch 2, Corvina 197o, 48.1.

Siskov, Ludmil

festőművén kiállítása. Bp. Szépmův. Múz. – Ism.: Passuth Krisztina, Művészet, 1968. 10. sz. 38. l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. – Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-182.l.

173.l.

SISKOV, Ludmill

91 2. 66

9.10

Új Művészet

MOLNÁR Sándor

1990. 1. 5,6.

Siskov Ludmill

Trió; olaj, 8ox 12o cm

Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o

Siskov Ludmill

Szabadi Judit: Hagyomány és korszerűség

Jelenkor, 1984. IX.

Siskov Ludmil

1969.áprilisában rendezték meg első kiállításukat a Progresszív Törekvésü Művészek a József Attila Művelődési Központban. A kiállító művészek között szerepelt a művész is.

Sinkovits Péter: Jubileum a Kassák-klubban.
MŰVÉSZET, 1980.február - 40.lap.

Siskov Ludmil

1969-ben az "IPARTERV" disztermében
kiállitása volt a müvésznek.

BEKE LÁSZLÓ: Dátumok a magyar avantgarde müvészetéről.
MÜVÉSZET, 1980. október - 20. lap.

Siskov Ludmil

1968.decemberében az IPARTERV disztermében volt a müvész kiállitása.

Beke László: Dátumok a magyar avantgarde müvészetről. MÜVÉSZET, 1980.október - 20.lap.

Siskov Ludmil

1966-ban a STUDIO 66 kiállitásán az ERNST MUZEUM-ban szerepelt a müvész a müveivel.

BEKE LÁSZLÓ: Dátumok a magyar avanatgarde művészetről.
MÜVÉSZET, 1980. október - 20. lap.

Siskov Ludmil

Képzőművész

Kiállítássorozat a Fének Galériában,
az Ipartevu 20. születésnapjának
ünneplésére

Hudva Klára
ciste

Művének
89/6

SISKOV Ludmil

18,19,20,66,67,68

ARS HUNGARICA
XIX.évf.1.sz. 1991

TANULMÁNYOK
Hegyi Lóránd: Kalligráfia, absztrakt expresszionizmus, informel Magyarországon 1958–1970 között 3
Keserü Katalin: Pop art Magyarországon 15
Hegyi Lóránd: Struktúraelvű és geometrikus művészet Magyarországon 1968–1980 között 29
Andrási Gábor: A Zuglói Kör (1958–1968) 47
Mezei Ottó: A Szürenon és kisugárzása 65

DOKUMENTUM
Molnár Sándor: A festői elemek analízise (1962) 85
(Sajtó alá rendezte: Andrási Gábor)
Dokumentumok a Szürenon és kisugárzása című tanulmányhoz
(Összeállította: Mezei Ottó) 111

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Siskov Ludmil
FESTMEGYEI HIRLAP

1964 OKT 23
SISKOV LUDMIL
1021

RESTAURÁTOROK

A Képzőművészeti Múzeum restaurátorai a XVI. századbeli Duna környéki — dunai iskola — művészek alkotásaiból a jövő évben Ausztriában rendezendő kiállításra készülnek. Deák Klára és Siskov Ludmil restaurátorok a 30 éve a múzeum raktárában levő, 1500-as évekből származó oltárképek feltárásán és javításán dolgoznak, melyek jelentős művészi értékük mellett tetszetős színkompozíciójukkal méltán számíthatnak szép sikerekre.

A festmények restaurálása türelmes és gondos munkát igényel. A képen Siskov Ludmil restaurátor a kisszebeni oltárképen dolgozik

(MTI Foto — Kovács Gyula felv.)

Meghalt Kosáry Emmi

Kosáry Emmi színművésznő csütörtökön, hosszú szenvedés után elhunyt. Kosáry Emmi a század első évtizedeinek egyik legnépszerűbb, európai hírű operettprimadonnája volt. Pályafutását operaénekesnőként kezdte, tagja volt a *Berlini Operaháznak* is. Ezt követően *operettekben aratta emlékezetes sikereit.* Felváltva játszott az egykori *Király Színházban* és a *Városi Színházban* és fellépett számos európai és amerikai színházban is.

Eltemették Barta Lajos írót

Csütörtökön a Farkasréti temetőben nagy részvéttel búcsúztatták el *Barta Lajos* Kossuth-díjas írót, a magyar szocialista irodalom egyik úttörőjét.

Mikrofurgon Turán

„Bázisüzem" a *turai* földművesszövetkezeti cukrászda. Itt készülnek a híres Daniskészítmények, amelyekkel ellátják a közeli községek cukrászdáit is. A turai cukrászüzemet az elmúlt időben tovább korszerűsítették, s immár havonta 400 000 forint „inyencárut" termel.

Most üzembehelyezték a turai süteményszállító mikrofurgont is, s ezzel biztosították a *bagi* és *kartali* cukrászda folyamatos sütemény ellátását.

ÉLŐ

Megjegyzések a Pest meg

A Pest megyei Hírlap 1964. szeptember 13-i számában cikk jelent meg a Pest megyei könyvbarátmozgalomról. A cikkíró állítása szerint *„a jobb sorsra érdemes mozgalom haldoklik"*, a mozgalomban *„magukra maradtak a könyvtárosok"*. Szólt a cikkíró arról is, hogy *„minden felülről szervezett tömegmozgalomnak ez a sorsa"*.

Heves megye könyvtárosai nem értették a cikket. Nem értették azért, mert ebben a megyében épp a könyvbarátmozgalom segítségével jutottak előbbre a könyvtárak, a mozgalom hathatós erkölcsi és anyagi támogatása nyomán alakultak ki a községi könyvtárak, vált elevenné az olvasómozgalom. A mozgalom aktivistái szervezik az író-olvasó találkozókat, csinosítják a könyvtárakat, viszik a könyvet betegekhez és öregeknek.

Heves megyében *él ez a mozgalom*, és eleven hatóerő. Nem felülről szervezett tömegmozgalom, hanem a társadalmi és kulturális fejlődés bizonyos pontján jelentkező igény összefoglalása és kifejezése. Ezért hirdette meg a népfront, nőtanács és MESZÖV Heves megyében a könyvbarátmozgalmat. Sok-

Egymillió forint bértárolásból

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Siskov Ludmil

Hajdubiharmegyei Népujság

1964 JUN 14

80 f

1021

Józsa János sikere egy országos pályázaton

A Kiadói Főigazgatóság az 1965. évi lipcsei nemzetközi könyvművészeti kiállítás magyarországi előkészületei során 1963 decemberében nyilvános illusztrációs pályázatot hirdetett. A pályaművek elbírálása megtörtént, és az eredményt dr. Siklós Margit főigazgató-helyettes szombaton hirdette ki. Az első díjat Józsa János Kurázsi mama-illusztrációja nyerte el, s ezzel a fiatal művész kiérdemelte az egész mű illusztrálására szóló megbízatást. Ezenkívül pénzjutalomban részesült egy József Attila-vers illusztrációjáért. Pénzjutalmat kapott továbbá Ágotha Margit, Baranyai András, Fajó János, Gyulai Liviusz, Kádár János, Lóránt János és Redő Ferenc, akik Bertolt Brecht, József Attila illetve Móricz Zsigmond műveihez készítettek illusztrációkat. A jutalmazott műveken kívül a lipcsei könyvművészeti kiállításon való részvételre javasolja a bizottság Baranyai András és Ék Sándor egy-egy illusztrációját és Siskov Ludmil két alkotását. (MTI)

...ott az é...

Nagy Józsefet és id. T... Mihályt. Ez alkalommal ... meg a SZOT-tól a „Szal... vezeti munkáért" kitünte... vény aranyfokozatát ... *tinszky Sándor* nyugdíjas, ezüstfokozatát pedig *Timkó Kálmán*, a Szék- és Kárpitosipari Vállalat debreceni üzemének dolgozója. *Végh Lajost*, a Hajdú-Bihar megyei Tanács Építőipari Vállalat dolgozóját az építésügyi miniszter „az építőipar kiváló dolgozója" jelvénnyel tüntette ki. Az építők szakszervezetének megyei bizottsága 19 kiválóan dolgozó aktivistát pénz- és tárgyjutalomban részesített.

A jutalomkiosztást műsor vendégművésznő, *Hajdú Péter*, továbbá a Dongó Színpad és az építők „szocialista kulturáért" jelvénnyel kitüntetett Hajdú táncegyüttesének tagjai.

Az építők napjának debreceni ünnepségei ma délután 4 órakor az Építők sporttelepének szabadtéri színpadán folytatódnak, ahol térzene fogadja az érdeklődőket. A művészi műsorban ugyancsak a Csokonai Színház, a Dongó Színpad és a Hajdú táncegyüttes tagjai lépnek fel.

18. vasárnap

FILM

MIÉRT HARANGOZNAK, MITICA? (román, 1981)
„Régiónk valósága kétségtelenül különbözik a mozarti szépségeszménytől. Jobb, ha ezt tudomásul vesszük, s nem próbáljuk meg a világot arra kényszeríteni, hogy saját utópiáink szerint működjön. Óvakodom attól, hogy ítélkezzem... Nem feladatom hibáztatni a magyarokat vagy a bolgárokat. Nekem mint románnak az a dolgom, hogy a magam portája előtt söpörjek." Lucian Pintilie, a film rendezője legutóbbi, FELEJTHETETLEN NYÁR című filmje kapcsán nyilatkozott így, s ebben a korábbi, a bemutatótól eltekintve betiltott filmjében is hasonló magatartáseszményt követ: a Ion Luca Caragiale művei alapján készült tragikomédia az utóbbi száz év román történelmét fogja át.
A délutáni MOZGÓ KÉP adásának témája a kortárs román film, s mint élő klasszikus, megszólal benne Lucian Pintilie is.
Duna Tv, 21 h
MOZGÓ KÉP
Duna Tv, 16.55

RÁDIÓ

HANGVERSENYKÜLÖNLEGESSÉGEK THELONIOUS MONK KVARTETTJÉNEK JAZZKONCERTJE PÁRIZSBAN (1961)
Szerencsénkre, bármilyen kitűnő volt matematikából és fizikából a főiskolán, az ifjú Monk mégis a zongora mellett kötött ki. A sikert '47-es lemezfelvétele hozta meg. 1951-ben egy drogbotrányra majdnem ráment a karrierje; hat évre eltiltották a nyilvános szerepléstől. Európában azonban játszhatott, és így átvészelte a kényszerszünetet. '61-es európai turnéjára alapította állandó kvartettjét Rouse tenorszaxofonossal, John Ore bőgőssel és Frankie Dunlope dobossal. A párizsi koncert a zongorista és zeneszerző Monkból ad ízelítőt.
Bartók, 20 h

EGY ŐRÜLT NAPLÓJA
Talán helyesebb lenne úgy mondani: Darvas-Popriscsin naplója, bár a rádióban nem érvényesülnek a most 70. születésnapját ünneplő, ám a bemutató idején még csak ötvenes éveit taposó Darvas Iván óriás „graffitii", de szerep és színész nagyszerű egymásra találása a rádión is „átjön".
Gogol novellájának színpadi változatát Morvai István rendezte.
Bartók, 22.05

Siskov Ludmil

Szófiában született 1936-ban, és Bécsben él 1969 óta, de műveinek egy karakteres csoportja, amely a pop-art körébe vág, a magyar művészet részének számít. A festőművész az emlékezetes és immár művészettörténeti fogalommá vált 1968-as I. Iparterv kiállítás egyik résztvevője volt. Mint mondja, szoros kötelékek fűzik Magyarországhoz, fiatalsága jó emlékű éveit töltötte itt 1959 és '63 között a Képzőművészeti Főiskola hallgatójaként, majd mint a Szépművészeti Múzeum képrestaurátora. Ugyanez a vonzalom késztette arra, hogy különös műfajú leleményei, a *fotomorfózisok* anyagából rendezett első kiállítását Budapestre hozza.

Hogyan csinálja? A művész óvatos, és nem tárja fel a műhelytitkot, mert tart az utánzóktól. Ez a műfaj az ő szabadalma, sok év munkája, kísérletezése fekszik benne. Szemünkre és találékonyságunkra vagyunk utalva, hogy elképzeljük a folyamatot. Nem mintha a képek nem tetszhetnének enélkül is, de beszélni, írni róluk másképp szinte lehetetlen. Amit leírok tehát, az csupán feltevés, nem a művész által hitelesített változat.

A Vízivárosi Galériában színes, nagyméretű fotográfiákat látunk. A művész hangsúlyozza, hogy ő festő és nem fotóművész, s ez is, mint az erősen manipulált látvány, arra utal, hogy a képeket *dokumentumfotók*nak kell tekinteni, melyek csupán rögzítik a művészi látványt, akár a *land art*, a *performansz* vagy az *akcióművészet* esetében. A ki-

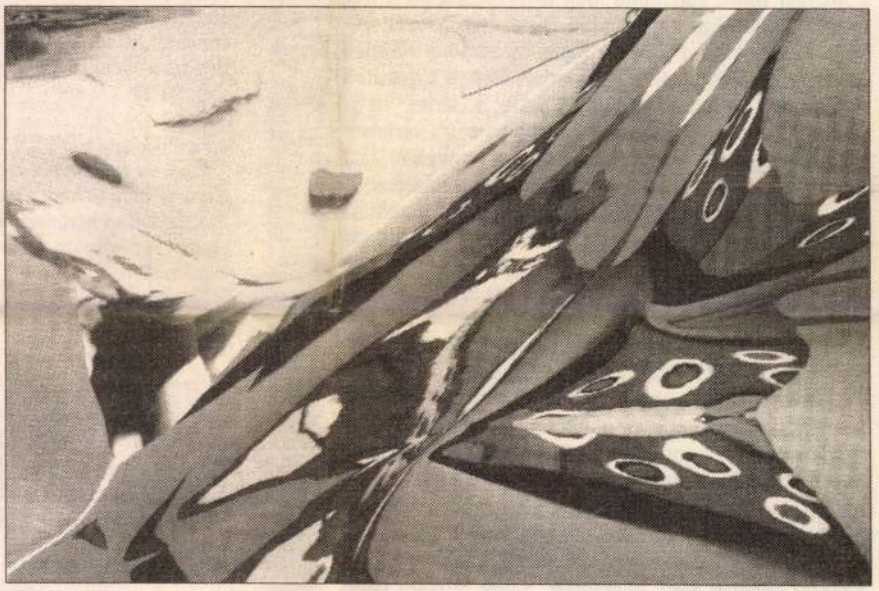

állításon videofilm is pereg, melyen ugyanaz látható mozgásban, mint a fotókon statikus helyzetben, s ez hozzásegíthet a fotók keletkezéstörténetének rekonstruálásához. Úgy gondolom, hogy a művész mindenekelőtt igen színes tárgykollázsokat, *asszamblázsokat* épít a legkülönfélébb anyagokból, textilekből, papírokból, magazinfotókból, háromdimenziós tárgyakból. Ezek látványát tükrözteti torzító tükrökben, mint ahogy André Kertész nevezetes *DISTORSION*-jainak a képe is ilyen manipuláció eredménye. A különbség azonban nyilvánvaló: Siskovnál már a kiinduló látvány is a művész alkotása, az anyag metamorfózisa, amely a második átváltozáson akkor megy át, amikor a tükrök szinte a felismerhetetlenségig torzítják a formákat. A tükrök és/vagy a modellek mozgathatók, így a kamera objektívje pillanatonként más és más, megismételhetetlen képet rögzíthet – a harmadik metamorfózis során. Ez a kép kerül aztán a néző elé.

A képek élénk színeik, színkontrasztjaik s az ebből fakadó hangulat révén tartják a rokonságot az egykori *pop-art*tal; ám nemábrázoló (ritkábban: valamit sejtető) mivoltukkal el is távolodtak már tőle, egy relativista, „minden egyformán fontos" világ felé. Ez a kiállítás egészére is igaz; a többszörös áttétellel dolgozó technika meglehetősen hasonló karakterű képeket segít világra; nehéz lenne bármelyiküket pozitív vagy negatív értelemben kiemelni.

KOVÁTS ALBERT ■■■

Vízivárosi Galéria (Bp. II., Kapás u. 55.). Nyitva június 30-ig

A zene ünnepe Európában

Június 21., szerda

Ezen a napon a Magyar Rádió a muzsikát ünnepli. Különböző helyszíneken különböző műfaj képviselői zenélnek. A mottó: örömből.
A Pollack Mihály téri parkolóban 17 órakor kezdődik a jazzkavalkád Fejes Imre műsorvezetésével. A zenekarok kb. 40 percet játszanak, majd 15 perces „átszerelés" következik. Sorrendben a következők lépnek fel: Stúdió 11 (erre az alkalomra jazzrepertoárt állítottak össze; két számban Bontovics Kati énekel); aztán az a négy formáció következik, melynek az idén tavasszal a Magyar Rádió jelentette meg lemezét, vagyis a Gőz László vezette ESP, a Szendőfi Péter vezetésével működő Fusio, a László Attila Band és az Oláh Kálmán Sextet. Ez utóbbi együttes koncertjét élőben közvetíti a Petőfi rádió 20 óra 30 perctől 21 óráig. A „külső" helyszínen az utolsó zenekar az erre az alkalomra verbuválódott Morgan Workshop, más néven a Hungarian Jazz Supergroup lesz, amelynek tagjai előre láthatólag a szaxofonos Csepregi Gyula és Dés László, a trombitás Tomsits Rudolf, a zongorista Oláh Kálmán, a gitáros Babos Gyula és László Attila, a bőgős Berkes Balázs, valamint a dobos Kőszegi Imre és Solti János. A zenekar szervezője, Zsoldos Béla (vibrafon, marimba) azzal biztat, hogy hosszú évek hallgatása után a basszusgitáros Tóth Tamás (Totó) is a közönség elé lép.
Alig fejeződik be (a csendrendelet miatt) a Pollack téri koncert, máris kezdődik a márványtermi „buli". Ott igazi örömzene, „jam session" veszi kezdetét, akinek kedve van, együtt zenélhet a Trio Midnighttal (tagjai: Oláh Kálmán, Egri János, Balázs Elemér). A Bartók rádió 23 óra 25 perctől éjjeli 1 óráig élőben közvetíti a márványtermi eseményt. A kapcsolás első felében Szakcsi Lakatos Béla zongorázik, Kathy Horváth Lajos hegedül. Zárásul pedig a Szakcsi Trió szórakoztatja a jazzmuzsika szerelmeseit.

MALOSCHIK RÓBERT ■■■

„Magyarországról jövök..."

A rádió mindhárom adója kiveszi a részét a Zene ünnepe Európában című nagyszabású programból. Így a Kossuthon is bizonyos állandó műsorok ezúttal zenei témával foglalkoznak. A vidék magazinjában például zenei körképet kapunk Kiss Péter Ernő műsorvezető-szerkesztő irányításával.
Kossuth, 17.05

Felhang

A zenei közélet magazinja fontos problémákat vet fel: veszélyben a zeneműkiadás (is) – kié legyen a nemzeti hangarchívum?
Barangolunk a zenei közelmúltban, és aktualitásokról értesülünk Szigeti István műsorában.
Kossuth, 21.05
(Folytatás a következő oldalon.)

19. hétfő

RÁDIÓ

Hat költő és a hetedik: Szabó Lőrinc – bemutató
Ami összeköti a hatot egymással és a hetedikkel, hogy valamennyien (Lakatos István, Nádasdi Ádám, Rakovszky Zsuzsa, Somlyó György, Takács Zsuzsa és Tolnai Ottó) Szabó Lőrincről beszélnek.
Zoltán Gábor műsora.
Bartók, 10.05

TELEVÍZIÓ

Útrakelés
Franz Kafkát, illetve alteregóját, K.-t kísérhetjük el szellemi utazására a szorongások, vágyak, magány álombeli tájain. Az útitársak: Garas Dezső, Lukáts Andor, Székely B. Miklós, Jordán Tamás, Molnár Piroska és sokan mások.
Rendezte: Jókai Lóránt
Tv1, 23.25

A Gould-variációk
A *torontói* zongorista-zseni Glenn Gould művét a *magyar* Kocsis Zoltán kommentálja és elemzi egy *katalán* dokumentumfilmben.
Duna Tv, 21.15

FILM

365 nap – 365 film
Csutak úrfi (francia, 1934)
Jules Renard színműve nyomán Julien Duvivier készített filmet az anyai szeretetet nélkülöző kiskamasz megható, szenvedésekkel teli történetéből.
Örökmozgó, 16.30
(Bp. VII., Erzsébet krt. 39.)

Bagdad Café
Rendező: Percy Adlon.
„Jasmin (a film kövér hősnője) olyan, mint egy virág. Érzékeny, finom teremtés. Különös képessége van arra, hogy maga körül harmóniát teremtsen. Kicsit nehezen fogadja be a Bajorországból érkezett jövevényt a texasi homoksivatag lerobbant kávéházpanziójának személyzete, Brenda, a kinyúlt pulóverében fel-alá rohangáló anya és excentrikus családja. De végül befogadják... Jó, hogy vannak filmesek, akik nem hajlandók felvenni a kesztyűt, amit a világ naponta dob eléjük – ők rendíthetetlenül kedves mozit csinálnak." (Nagy Gergely)
Blue Box, 21 h
(Bp. IX., Kinizsi u. 28.)

20. kedd

FILM

Hideg napok (1966)
Mintha csak Pintiliének (lásd vasárnap) üzenne a Hideg napok rendezője, 1966-ból: „Ady Endre írja valahol: »Minél kisebb egy nép, annál hosszabb a himnusza.« ... Nálunk, Magyarországon – kis nép, hosszú himnusz – a sok évszázados nacionalista nevelés maradványai még mindig hatnak az emberek tudatában, és sokan úgy képzelik: az a fogalom, hogy magyar, egyet jelent azzal, hogy tökéletes, becsületes, okos, jó ember. Filmem ezzel a magyarságkoncepcióval kívánt vitatkozni, és azt akarta megmutatni, hogy a falkába terelt és megvadított emberek micsoda aljas gaztettekre képesek – függetlenül nacionáléjuktól. Ezért dolgoztam fel, Cseres Tibor regénye nyomán, az 1942-es újvidéki vérengzés történetét, a magyar történelem egyik legszégyenletesebb eseményét." (Kovács András)
Duna Tv, 22.15
A játékfilm vetítése előtt portréfilm köszönti a hetvenéves Kovács András:
A nehéz ember
Készítették: Nemes Tibor, Nyíri Béla, Szécsényi Anikó, Hajdú Lászlóné, Pulik Zoltánné, Pörös Géza
Duna Tv, 21.15
A Tv1 Kovács András 1968-as filmjét mutatja be:
Falak
Tv1, 22 h

RÁDIÓ

Szavak
Most ugyan Camus reneszánszát éljük, de azért szerencsére marad hely Sartre-nak is, különösen, hogy születésének 90. évfordulóját ünnepeljük.
A műsor érdekessége, hogy a rádió külföldi tudósítói is bekapcsolódnak, és beszámolnak róla, milyen Sartre utóélete az adott országban.
Bartók, 10.05

Nádas Péter: Álomháztartás – bemutató
A marosvásárhelyi Látó folyóirat szerkesztőjének felkérésére néhány író néhány héten át álomnaplót vezetett. Így keletkezett Nádas álomgyűjteménye, amelyet Balkay Géza olvas fel.
Bartók, 23.06

SISKOUSZKI Andrea

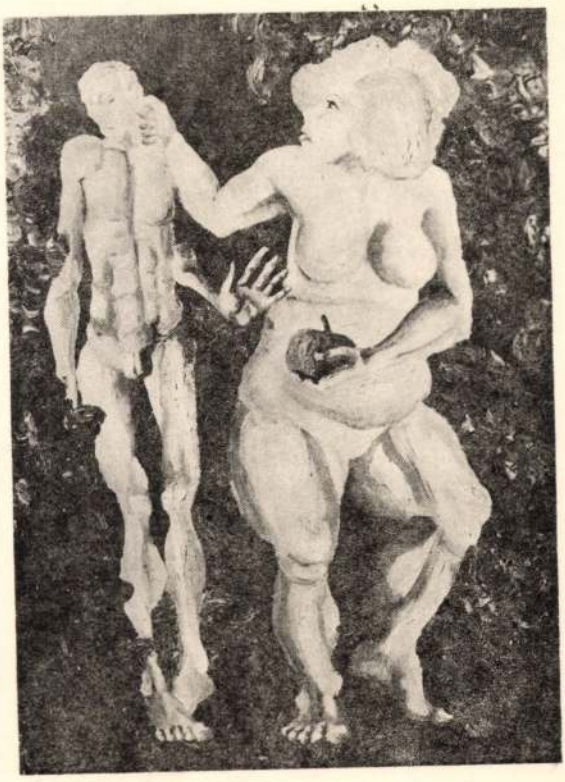

SISKOVSZKI András grafik

ÖRÖKSÉG

Üzenet 1988/11

GAJDOS TIBOR

EGY MUNKATÁRS, AKI NYOMOT HAGYOTT

ÖT ÉVE HUNYT EL SISKOVSZKI ANDRÁS (1948—1983)

A mindig kezem ügyénél lévő Üzenet, ez a sok megpróbáltatás ellenére is talpon maradt szabadkai folyóirat, melynek születésénél magam is bábáskodtam, szépen megtervezett címlapjával szinte naponta emlékeztet arra, hogy alkotója, Siskovszki András grafikus és illusztrátor közöttünk járt, nekünk és velünk dolgozott, de tizenkét évi jelenlét után fiatalon, tehetsége és alkotóképessége kibontakozásának derekán elragadta tőlünk a halál. Akkor, 1983 novemberében mindössze harmincöt éves volt, nem tartozott az én nemzedékemhez, így maga a jelentős korkülönbség is indokolttá tenne eltéréseket és konfrontálásokat az alkotói hozzáállás és szemlélet terén. Siskovszki esetében azonban ilyen szembeállásra sohasem kerülhetett sor, mert emberi magatartása, szerénysége lehetővé tette, hogy minden munkatársával a lehető legjobb és legőszintébb kapcsolatot teremthessen. A segítő szándékú észrevételeket, megjegyzéseket, de az elismerő szavakat is az arcáról soha el nem tűnő szomorkás mosollyal regisztrálta. Nem csatlakozott a titánkodók seregéhez, nem könyökölt, és idegenkedett annak gondolatától is, hogy a divatos lármás önreklámozással értékelje föl munkáját; a hivatás iránti alázattal végezte feladatát, tette azt, amit tennie kellett. Pedig amit tizenkét évi jelenléte alatt elvégzett, arra méltán büszke lehetett, hiszen túlzás nélkül állíthatom, hogy szemelyében szűkebb pátriánk hosszú évtizedek múltával a század elején működő Aczél Henrik és a két háború között fölcsillant Geréb Klára nyomán, és talán anyai nagyapja, Csincsák Elemér festőművész tehetségét magában rejtve, egy vérbeli grafikust és illusztrátort nyert, aki munkáival a szabadkai könyv- és lapkiadás egy jelentős korszakába, 1971 és 1983 között mélyen belevéste egyéniségének pecsétjét.

Hogy alkotásaival mennyire hozzá tudott idomulni a meghatározott feladat stílusszelleméhez, szolgáljon bizonyítékul Somlyó Zoltán az Életjel Könyvek sorozatában megjelent *Szabadkai karnevál* c. művének és Lányi Sarolta *Probatételének* címlapja, melyeken játékos könnyedséggel érzékeltette a múltból ismételten fel-felbukkanó szecesszió hangulatát — ugyanakkor a jelenhez szóló kiadványokat, mint amilyen például Bodrogvári Ferenc *Pedagógia és elidegenedés*, vagy Dér Zoltán *Szembesülések* című munkáját a legkorszerűbb követelményeknek eleget tevő köntösbe öltöztette. Hasonló képességeket csillogtatott plakáttervek megoldásában és olykor briliáns zárólécek megrajzolásában, melyeken ugyancsak a rehabilitált szecesszió és a modern stílusok szerencsés ötvözetét hozta létre.

Alkotó erejének legjavát mégis a 7 Nap szerkesztőségének áldozta, a hetilapnak, melynek oldalain — folytatásos regények, tárcák, novellák és bűnügyi historiák illusztrálása mellett — a gyermekrovat számára is változatos, de kézjegyének vonásait mindig magán hordozó, mozgalmasságukban is egyszerű és nagyvonalú rajzaival tette színesebbé a megjelent írásokat.

Hogy neve mégsem vált szélesebb körökben is ismertebbé, hogy életében nem jutott a megérdemelt elismerésekhez, azt szerénységével, visszavonultságával, nagyobb ambíciók hiányával magyarázhatjúk. De Siskovszki András lénye ilyen volt; olyannak szerettük és becsültük, amilyen volt és lehetett. Mindaddig, míg azon a novemberi napon le nem hervadt arcáról az a jellegzetes szomorkás mosoly... És most is, amikor öt évvel halála után kedves lényére, egyéniségére visszaemlékezünk.

KÉZFOGÁSOK

PAVEL GĂTĂIANȚU

KÍGYÓLEVES

A Blood üzletben
keresem vérplazmámat
A hóhér félbeszakít
és hidegen szűri fogai között
Költők vérét
nem cseréljük
egyedül kígyólevessel
tudom megkínálni

Kimentem
torkomban szarvas viperával

És mint vadállat
ordítok most

TERMÉSZET

Egy napban
csak egy nap létezik.

Egy éjszakában
csak egy éj alszik.

A nap születik
az éj tűnik.

És egy év múlva
megállunk mert megtiltották
számolni az év napjait
a csendélet festésében eltöltött
napokat és éjeket.

HAJ

Ha a vállatokra
hull
fessétek be zöldre.

Kiadós eső
után reggel
virágaitok fognak nőni.

Valakiknek tavasszal
kórójuk nőtt
és megbolondultak.

BŐR

Az epidermisz pórusain át
járnak az emberek.

Az ő pórusaikon pedig
fehér levelek.

A fehér leveleknek vannak
pórusai melyeken keresztül
bemennek a versek
és ott maradnak reménykedve
hogy majd lesz fedőlapjuk
a költő bőréből.

SZOBA

Szemem színével festett
háromszögletű szobában
lakom.

Felmászom a falra
hogy nagyobb
teret kapjon.

Az az érzésem
hogy megcsal
a konyhával.

Nagyon véres érzés.

LEONARDO

De Vinci a Monde-ban
hirdetés útján
keres új modellt.

Versailles-ban
megbolondultak
mind a custosok.

Mona Lisa
vörösbort iszik.

VARGA Erzsébet fordításai

PAVEL GĂTĂIANȚU 1957-ben született Vajdaságban. Verseket, prózát és drámai műveket ír. Eddig négy könyve jelent meg: *Hiányzó idő* (verseskötet, 1976, szerb-horvát nyelven); *Borotvált kígyó* (prózai poéma, 1984, román nyelven); *Versek* (verseskötet, 1987, román nyelven); *A próza születése* (prózai poéma, 1986, román nyelven). 1986-ban megkapta a Libertatea Lapkiadó Vállalat díját, melyet fennállásának negyvenedik évfordulója alkalmából létesített.

Siska József.

A Nagykőrösön rendezett II. Dél-Pest megyei képzőművészeti kiállításon alkotásai szerepelnek.

Pest m. Hírlap, 1972. máj. 23.

M.D.K.

Siska Kálmán: Az öreg Löbl; Löbl fia; Kunc kasznár; A gazdakör; A gazdakör előadóterme; Vörös Marci primás muzsikál; Mulatozók távozása a vendéglőből. [7 rajz az "Események Csöjtörön" c. íráshoz.]

Mélynyomás, -- rajzai után.

Panoráma. Bécs. 1922.nov.26. 46.sz. 11-12.p.

M.D.K.

Siska Kálmán: Ujgazdag a "keresztény" Magyarországon.

Mélynyomás, -- rajza után.

Panoráma. Bécs. 1923.jan.7. 1.sz. 18.p.

Siskin, Iván Ivanovics

(1831-1898)

„Erdőrévlet" o.v. 36,3 x 22 cm

J. l. j.: IS vedett.

kikiáltási ár: 12000 ft

BÁV 46.Képaukció katalógus,Bp.1978.szeptember

Siskin, Ivan Ivanovics

„Abramcevói kert" Cerusarajz 28x33,7 cm

Védett

kiliáttási ár: 4000 ft.

BÁV 46.Képaukció katalógus,Bp.1978.szeptember

Siskovics

egri mérnök 1840-ben képíti az egri Magyar Korona vendégfogadó tervét.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.
Magyarországi műemlékei topografiája VIII. kötet
Budapest, 1972.

583f

SISKOVICS /SISKOVITS/ Mihály egri mérnök. 1829-ben elkésziti az érseki palota tetejének tervét /Tervj.108./. 1840-ben a barátok temploma mellett nyitott utca /ma Egészségház u./ tervét készíti el /Tervj.161./. Egerben 1834-51 között a mai Szovjet Hadsereg utja 21.sz.ház tulajdonosa.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Siskovich Mihály, ezseri mérnök

1890-ben elkészíti az egri Megyeházától a ferencesek mellett a „meleg vízi fürdőkhöz kivágandó új utcza" rajzát

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 288. old.

M.D.K.

Michael Siskovits, geometra

47.-1823.-Eger.A mai Klapka utcától délre, a Hatvani út és az érseki kertészet közötti terület, az Érseki kert, fürdők, stb. térképe. Szines, kéziratos. Latin szöveg.-Egri Áll. Levéltár. 144.o.-51+35 cm.

Sugár István: Eger város térképei. / XVIII.sz.-1950 / 125.o.

Az Egri Múz. Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

Siskovics (Siskovits) Mihály, egri mérnök

M.D.K.

1829-ben elhészíti az érseki palota tetejének tervét. 1840-ben a barátok temploma mellett nyitok utca terve szintén tőle való. Ugyanez ei körül készült a Korona vendéglőgado rajza is. Egerben 1834-51 körök a mai Szovjetkadszereg út 21. sz. ház tulajdonosa.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 400 old.

M.D.K.

Siskovits Mihály, egri érseki mérnök

---

x[illegible]57.-1853. Heves megyébe kebelezett Cziglédi puszta határának térképe. Kéziratos, szines. Földrajzi nevekkel. 94+62.5 cm. Egri All. Levéltár. 145.o.

Sugár István: Eger város térképei / XVIII.sz-1950 / 125.o.

Az Egri Múz. Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

Siskovics Mihály

mérnök képíti az egri Telekesy utcai „Korona vendégfogadó rajzolatját".

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

5901

Siskovits Miklós

rajza az egri Széchenyi u. 1-5. sz. a. épületről
palotáról 1829. Reprodukció.

Voit Pál szb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII.
Budapest 1972.

4971

M.D.K.

Michael Siskovits, geometra.

50.-1829.-A Mária utcai és a szomszédos káptalani telkek helyszinrajza. Eger. Kéziratos, szines. Latin magyarázatok. Archiepiscopatus Agrien. 47+34 cm. Egri Áll Levéltár. 144.o.

Sugár István: Eger város térképei. / XVIII.sz.-1950 / 125.o.

Az Egri Múz. Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

Siskovits Nándor, hites mérnök M.D.K.

1867-ben Tarnalelesz körség határának rendezés utáni térkép pét készíti el.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 400 old.

Sisleovski András

grafikája

(Symposion, 31-32. szám, 46.o.)

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Siskovski András
(a gyergyói művésztelepen dolgozik.)
Rajza (repr.)

Új Symposion. 1967. 31-32. sz. 46. l.

Sisley

és tarsainak impresszionizmusa a tehetségtelen követők esetjén elfajult és elburott.

Haraszti Emil: A kázéves Manet. – Jub. kiáll.
Paris-Orangerie

M. 932. X. 2.

SISZKÓ PÁL
grafikus

AZ ÁTTÖRÉS KORA

136.0.-

iskola között és nagyon jól tud
lehet egészséges, amely mennél
fogyasztótá[borra támaszkodhati
zekvenciáit a saját zsebünk ter
az első magyar nyomdatulajdonos
heti fizetett szabadságot enged
akkor már önként vitte le a mun
9 órára. Később mi vállaltuk vi
a vidéken, önként soroztattuk b
nál Gyomát egy osztállyal magas
nak, mint p[é]l. [dául] az aradi nyomdák.
[Nyiltan és őszintén meg kell mo
óta közgyülölet tárgya. A jobbm
bennünket, mert á bérek és fize

SISTENBACH, Stephan, pozsonyi kőműves

S. S., Maurer, † 23 Jahre, katholisch, Pressburg, 1849 März 21. (1849, 626.1)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

SITANIH JURO

aranymüves inas 1720 után /Vnalitsh Simon rác aranymüves mester inasa/

Budapest régiségei XIX. évf. 1959. 222. 1

Siklányi Jánosné

„Nagymama névnapja" selyemhímzése kellett feltűnést a rendőrtisztek képző- és iparművészeti kiállításán a Rendőrtiszti Atlétikai Club Óbudai klubhásában.

Nyíregyháza 1935. V. 19.

MDK

Sitányi Jánosné rendőrfogalmazó neje

tühimzések

Rendőrmüvészek kiáll. Uj Magyarság, 1935.máj.19.

Siteri (Sütej) Ignác

ötvös más.

Nagyváradon született 1809. okt. 13. ev. ref. ozv. Kretschmer Józsefnénél N. Váradon tanult 1828. szept 7 - 1832 ig, mikor felszabadult. Atja Siteri János. Tanuló évei 1826. aug 24-tol számittatnak. A kassai ich szabadította fel, mert Kretschmerné a kassai cégtől függő handmeister. volt.

Mihalik József. Kassaváros ötvösségének története. Bpest. 1900. 329. l.

Brandl Gusztáv

festő.

SITENSKY JÓZSEF

cím- és címerfestő, mű-, érc-fényező, broncirozó és mázoló

Budapest, VII., Bethlen-u. 43.

:: Alapittatott 1891. ::

Elvállal mindennemü kávéházi és vendéglői festészeti diszitményeket a legujabb kivitelben, továbbá épületek mázolását és mindennemü márványok természetkü utánzásait, ügyszintén minden e szakmába vágó munkát a leggyszerübbtől a legfinomabb kivitelig.

Magyar Épitőművészet

1907. 7. 27.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Sissovics Lajos epitész

Kőszeg.

Az O. M. K. Társ. tagja

magyarn. i kzömszek neve és

lakhelye O.M.K.T.évkönyve 1865/6

240.–45.1.

Siteri templom

falképei

Dr. Rómer Flóris kanonok és Storno Ferencz fáradozásainak sikerült a siteri (biharmegyei) templom középkori falfestményeiről a mészréteget eltávolitani. Storno azonnal le is másolta, dr. Rómer pedig lépéseket tett, hogy a festmények a falról lehámoztatván, a nemzeti muzeumba jussanak.

[illegible] monographban. A Gyöngyösön

Vas. Gyó. 1879. 613 l.

Ferences Zárdafőnökség
Vác.
Postatakarék csekkszám: 19225.

Magy. Kir. Belügyminiszter úr 57.823/1939. V. a. sz. gyüjtési engedélye. 1939. július 15— november 15. terjedő időtartamra.

Kegyes Jótevőnk!

Dicső emlékezetű gróf Koháry István több, mint 200 éve létesítette a Duna partján a váci Szent Ferencrendi templomot és kolostort. A két évszázados mult viharai annyira megviselték a műemlékszámba vehető hatalmas épülettömböt, hogy már-már biztos pusztulásnak néz eléje, hacsak idejében meg nem kezdjük a legsürgősebb javítási munkálatokat.

Mi, szegény Ferencrendi szerzetesek azonban anyagiakkal nem

Sitéri templom

SITÉR (Bihar)

Tul, régi szentély

Henszlmann Imre: Honi műemlékeink hivatalos osztályozása. AÉ, VII – 1887, 351 l.

Sítéri templom

SITER (Bihar)

Templom, freskók

Bunyitay Vincze: Mioz bán és a Boczkay, Soós stb. családok származása. ~~[illegible]~~ TURUL, VII – 1889, 32 l.

Sitéri templom

SITÉR (Bihar)

Templom, Freskó

Ortvay Tivadar: Könyvismertetés. AÉ, IX–1875, 90 l.

Sítéri templom

SITER (Bihar)

Templom, falképe 4

Dr. Rómer Flóris kanonok ... W 1879,
613 l.

Sitéri ref. templom

falképei

d.

Gerecze falképek

492. h.

A B
D U

SITKA, Joseph, pozsonyi asztalosegéd

J. S., Tischlergesell, +20 éves korában, Pozsony, 1844 május 2. (1844, 408 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

SITKA, Joseph, pozsonyi asztalossegéd

J.S.,Tischlergesell,
† 20 évesen, Pozsony, 1844 máj.2.

[1844, 408 l.]

Pr.Z.

SIMON SITKAY, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
295.- Simon Sitkay, Lublo, 1811. 153.old

DOMONKOS OT Ó: Magyarországi festőcéhek I.A textil festés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

SIMON SITKAY, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1809-ig.
A mesterek egyike volt.
221.- Simon Sitkay, Lublo. 152.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

Sitke

fortalitium
1555. Dunaitúl

Takrajzok.

II. 57. l.

SCHULEK JÁNOS
Müépitész.

Tekintetes

Müemlékek Ors

Mellékelve van szer
templom belsejéről készitett 2 drb.
a szószékét és a mellékoltárét Bizo
re tisztelettel megküldeni.-

Marado

2 drb. melléklet.

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1982 SEP 17

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Lilia Sitnikowa

1021

Lilia Sitnikowa: Baumgeneration

Kecskeméter Emailleausstellung

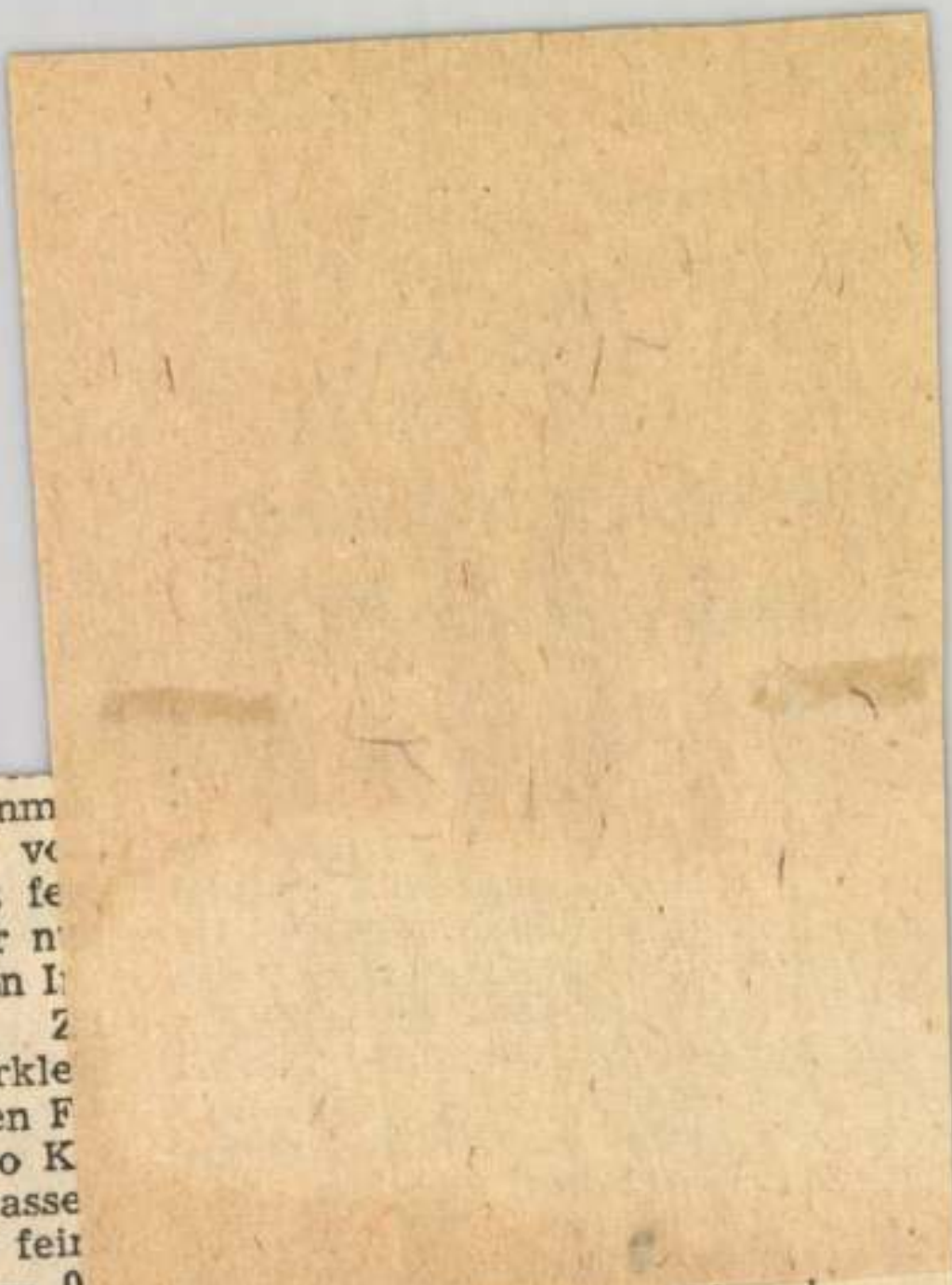

ten im Kessel auf einm
zwanzig Portionen v
dazu geben wir ganz fe
Kilo Fisch, und zwar n
Karpfen, aber mit den I
nereien zusammen. Z
den gesäuberten, zerkle
nerten und gesalzenen F
schen gießen wir pro K
lo 1,2 Liter Kaltwasse
dazu geben wir ganz fei
gehackte Zwiebeln — 0
kg für 20 Portionen -
und nach und nach 0,2 kg
edelsüßen und scharfen
Gewürzpaprika aus Kalo-
csa. Das Ganze wird mit
etwas (0,4 kg) Tomaten-
mark und Paprikascho-
ten, 0,01 kg Paprika-Ge-
würzpaste und 0,06 kg

Paks als Komlod, obwohl
man zu uns früher abbie-
gen muß. Und noch eins:
Die beiden Orte gehören
nur verwaltungsmäßig zu-
sammen, die Fischsuppe
schmeckt in beiden Orten
ganz unterschiedlich ..."

— gömöri —

Sitkei András, grafikus

a Bács-Kiskun megyei hetedik grafikai tárlat a Megyei Művelődési Központban látható. – Az idősebb ismert művészek mellett az egészen fiatalok – Vass-Lysen Ervin, Sitkei András, Anker Tibor – is helyet kaptak.

Varga Mihály: Grafikai tárlat, hetedszer.
Petőfi Népe, 1981. jún. 14.

Sitly Vida

órás Loretto

lánd

Csatóráscéh

43. l

XI

7	Adósok:			
	Előleg és folyószámlán	1.625	27	
	Átmeneti számlán	10.474	51	12.099
8	Kiállítási anyagok	—	—	1.130
				59.363

Budapest, 19

Ascher Kálmán s. k. *Sz*
pénztáros

Megvizsgálták és rendben találták

Brunner Antal s. k. *Dános Géza* s. k. *Dö*

Budapes

KIADÁS

III. KÖLTSÉGELŐ

		Egyenként		Összes
		pengő	fill.	pengő
	I. MŰVÉSZETI CÉLOK:			
	Magyar Iparművészet	23.000	—	
2	Pályázatok, tervek, minták	4.000	—	
3	Kiállítások, ...	30.000	—	
4	Propaganda	8.000	—	
5	Kiküldetések	4.000	—	
6	Nemzetközi vásárok	8.200	—	
7	M. Kir. Kül. Ker. Hiv. 4‰. z. p. jutaléka	1 .000	—	87.200
	II. DOLOGI KIADÁSOK:			
8	Iroda, fűtés és világítás	3.500	—	
9	Nyomtatványok	1.000	—	
10	Posta, telefon, sürgönyök stb.	2.500	—	
11	Sokszorosítás, papír, címkék stb...	2.500	—	
12	Egyebek és háziipari vegyesek ...	6.600	—	
13	Jutalék, tagszerzés és tagd.-beszedés	1.500	—	
14	Előre nem látott kiadások	4.000	—	
15	Szakértő ellenőr illetménye	2.400	—	24.000
	III. SZEMÉLYI KIADÁSOK:			
16	Fizetések, lakáspénzek, nyugdíjak	29.100	—	
17	Adók és biztosítási járulékok	1.400	—	30.500
	IV. NYUGDÍJALAPRA			500
				142.200

Sitt Antal

hegedükészítő Prágában.
Szül. 1819 febr. 5. Vál (Fe-
hérvármegye) † Prága
1878 nov. 19.
Sohn des Gärtners Sitt und
seiner Frau Franziska aus
Tabajd. Von 1834 bis 1840
war er Schüler von Joh. Schwei-
tzer in Budapest, bis 1843
dessen Gehilfe, später bei
A. Hoffmann in Wien,
Bauch in Leipzig, dann
bei Mich. Weber. 1848 kam
er zu Kulik nach Prag, des-
sen Tochter Sophie er noch
im selben Jahre heirathete,
mit der er drei Söhne, da-
runter den 1850 geborenen Com-
ponisten und Capellmeister
Hans Sitt, und drei Töchter
hatte. Seine Werkstatt befand sich
1848 in der Vel. Karl. ul. No 184
fordits

und 185, von 1857-1859 auf dem Altstädter Kleinen Ring No 144 und von 1860 an in der Anenská ul. No 8. Er arbeitete nach Stradivari und Guarneri; seine Geigen sind dick im Holz und von vorzüglichster Durchführung. In Folge der zu starken Spannung des Bassbalkens ist der Ton seiner Geigen jedoch nicht sehr edel und nicht in allen Lagen gleich ansprechend. Seine Violoncelli haben einen grossen und vollen Ton. In seiner Handfertigkeit war er unübertrefflich und ein vollendeter Künstler und fand schon bei Lebzeiten vielfache Anerkennung; auch Schebek und Hajdecky waren seines Lobes voll. Dass er einer der genialsten Reparateure war, sei schliesslich auch noch erwähnt, wenn er auch hier im Ton nicht das Höchste erreichte.

599.

Lützendorff Geo. L.

Illustrissimo Signor C

Camillo Sitte, mérnök M.D.K.

A XIX n. végén Temesvár város a vele készítteti el a városrendezési tervet.

Granaszlói Pál: Városterverés ünk előrménnyei, különös tekintettel a történeti város okra.

Műemlékvédelem, IV évf. 1960.

2. n. 94 l.

SITTE, Willi

Karcagi Katalin

Grünewald, Dürer, Cranach
öröksége
Kamaratárlati benélgetés Willi
Sittével [NDK centrum]

Magyar Hírlap 1985. nov. 10. 4.

semmiféle tételes vallást nem követő, de panteisztikus
ndolkodású Ferenczy Károly a téma iránti kiéhezettségében
pán ürügyül használta volna föl a bibliai történeteket.
nál is kevésbé, mert világi tárgyú, átszellemített festményei

Beatrix Sitter-Liver

Cim nélkül.ágacskák,
edemi szálak,plexiüveg

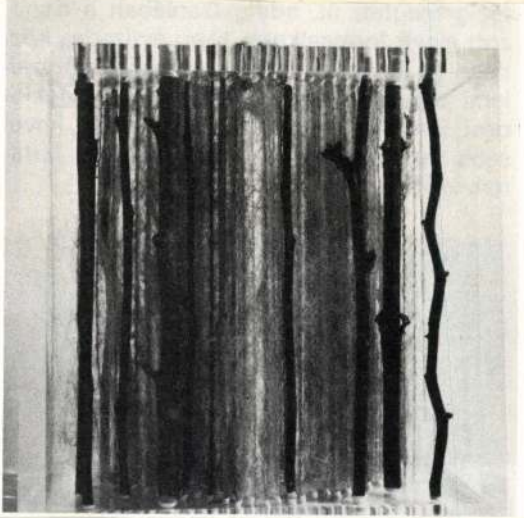

Bán András: Kivonulás a Paradicsomból.
Művészet,1978. november/ 18.oldal.

Gottlieb Sittig,asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészito cén legénykönyvéből,1685 utan:"Gottlieb Sittig diesonier gesell von Neustatt an der Hardt". 107.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.- Xantus János Múz,Győr,1967.- A Győri Múz. Evkönyve

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Sittig,Gottlieb,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke:"Sittig,Gottlieb,Neustadt an der Hard, 1691.". 119.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old.

Arrabona,9 - Xantus János Múz.Győr,1967. - A Győri Múz.Évkönyve

Sittig G./Gottlieb/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint: "Neustadt an der Hard: Sittig G." 127.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Kantus János Múz.Győr,1967. - A Győri Múz.Évkönyve

Sitto

puskamūves kijvidek

Vadászpuska, gyuta-
csos, két csövű

XIX. sz. vége

MNM. Fegyvertár

1666. leltsz.

Osztrák népies tajánszkorsók, részben ón-fedővel, figurális díszszel és kékmázzal, XVIII. sz.

Fdr.

Gerevich PA, 262 d.

Sitzer Antal

A Gyűjtő 1914. 3-4. 2
XVII. aukció

909. SITZER ANTAL: Csendélet.
60×146 220

Sitzwohl János

festő

1876-ban 24 evés

lásd

Fleischer Beés 85. l.

II. 3858. Sitzwohl János, 28 éves, kath., szül. Dobersdorfban, Magyarországon, atyja földműves, gyakorlati festőiskola, 1880 okt. 15.

Som 183. l

szül. Ludányban, Magyarországon, atyja cs.
és kir. kamarás, antik osztály, 1660 nov. 18.
H. 3023. Bitzó Géza, 27 éves, prot., szül.

Sitzwohl Jaur

Minerva 1912. 183

Fibula bronzból, népvándorlás kori

V. 173

Sinda károly

Kiáhítása volt a „hűtezem"
nevű kiáhítóhelyiségben
gróf Csirákyné Andrássy
Ilonával közösen

Nemzeti ujság 1938 VI. 18

MDK

Siuda Nándor

Tanulmány, rajz

M.Akv. és Pasat.festők Egyes. 8. kiáll.
N.Szal. 1921, ápr.
14 l.

MDK

Siuda Nándor

Márciusi alkony, rajz

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 9.kiáll.
N.Szal. 1922. ápr. 18 l.

Sitzwohl János, festő; szül. 1852-ben Dobersdorffan, hol atyja földműves volt.

1880. okt. 15-ei iratkozott be a münchemi képzőművészeti akadémia gyakorlati festő-iskolájába.

Somogyi Miklós: Magyarok a münchemi Képzőművészeti akadémiáin. Művészet, 1912. 183. l.

MDK

Siuda Nándor

Korai hó, olaj

N.Szal. és Bicskei Müv.telep kiáll. N.Szal.
1922. jan. 1o 1.

MDK

Siuda Nándor

Dunapart, olaj

Őszi alkony, "

Duna-kiáll. N.Szal. 1933. jan. 9 l.

i gazdasági udvar, földszintes, barokk

zetéről. Bp. 1937, 84 l, 87. kép -

MDK

Siuda Nándor

Őszna Balatonon, of.

Felhős Balaton, "

Szepesdi dombok, "_

Balatoni kiáll. Műterem, 1937. jun.

MDK

Siuda Nándor

Lellei parton, of.

Tihanyi részlet, "

/47/

Balatoni kiáll. Műterem, 1937. jun.

MDK

Siuda Nándor

Részlet Zugligetből, tollr.

Fatanulmány, tollr.

Erdőszéle, tollr.

MAPE 12. kiáll.kat. N.Szal. 1926. máj.

17 l.

Siuda Nándor

MDK

Dunaág, of.

Tabán, "

Tav.tárlat, N.Szal. 1934. jun. 8 l.

Suida

Suida Nándor, MDK

Szeptemberi nap. Olf.

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Mücs. Kat.48.1.

MDK

Siuda Nándor

Öreg topolyák, of.

N.Szal. őszi tárlat, 1921. szept.

16 l.

MDK

Siuda Nándor, festö.

Heva. Olf.

Nemz.Szalon.-Téli tárlat. 1938 jan.-febr. Kat.

MDK

Siuda Nándor

Téli délután, olaj
Erdőrész, olaj
Felhős alkony, olaj

N. Szal. tavaszi kiáll. jun. 1929.
11 1.

Siuda Nándor

119. Dunapart, olaj
12o. Őszi alkony, olaj

Duna Kiállitás katalogusa, Nemzeti Szalon
1933. január hó 8 lap

Siuda Nándor

Márciusi alkony, rajz

Magyar akvarell és pasztellfestők Egyesülete
IX. kiállitása. 1922. Nemzeti Szalon, katalogusa

Siuda Nándor
Hóolvadás

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április,
22 l.

EDÉNYEK

10 darab és öt darab tányér. Polikróm olasz fajánsz.
XVII—XIX. század.

APOSTOLKORSÓ,

kőcserép.
Kreussen, 1610.
Simor prímás gyűjteményéből
Radisich: A Simor-Múzeum. Művészi Ipar II., 1887., 224. l. — Gerevich PA, 262. l.

APOSTOLKORSÓ,

kőcserép
Kreussen, XVII. sz.
Simor prímás gyűjteményéből.
Gerevich PA, 262. l.

DELFTI FAJÁNSZOK (196. kép)

73 drb. edény, 8 drb. edényfedő és 5 drb tányér a XVII. és XVIII. századból.
Előforduló mesternevek: G. L. Kruyk 1648., David Kam. 1697 (kétszer), Joh. Gaal 1707, Petrus van Marum 1759, L. Sanders 1768 és J. Harlees 1770. A San Marco-gyüjteményből.
Gerevich PA, 262. l. — Lepold—Lippay 57. l.

HABÁN EDÉNYEK:

Kancsó virágdísszel és ónfedővel 1663-ból.
Szendrei János: Néhai Ipolyi Arnold-gyüjteménye. AE, VII., 1887., 344. l.

Siuda Nándor

Tihanyi partrészlet, olaj
Kenesei szakadék, "
Tihanyi falurészlet, "
Szeptember Badacsonyban, olaj

Balatoni Társaság II. kiáll. Nemz. Szal. 1924.
nov. 19 1.

Sismis Károly népművész.

Nádudvar népművészete c. kiállítás megnyílt ápr. 2.-án, Nádudvaron, melyen szerepelnek művei, bördíszműi.

Juhani Nagy János: Nádudvar népművészete.

Hajdúbihari Napló, 1974. ápr. 11.

Sinda Nándor

festő, Budapest

KMTÁRS művcsoptok
1931. feb-márc. kiáll.;
VIII. 1.
1932. tav. tárl. 357
1932/33. téli tárl. 324

Siuda Nándor

331	Részlet Zugligetből, tollr.	700
332	Faragulmány, tollr.	550
333	Erdőszéle, tollr.	700

Nemzeti Szalon
1926 május
MAPE 12. Kiáll.

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

NYOMTATVÁNY

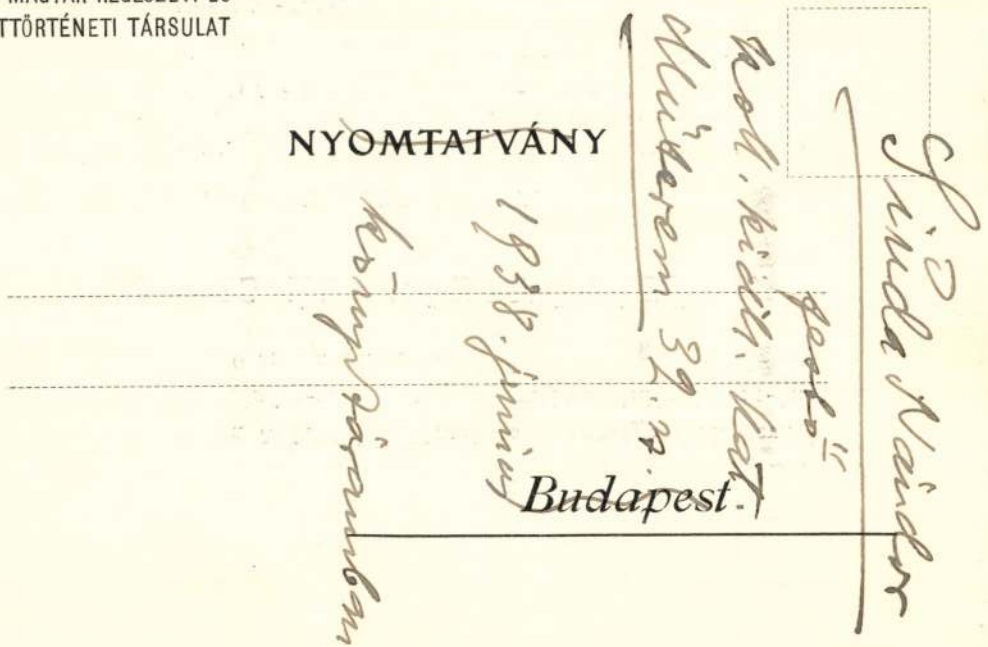

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULATNAK a Műemlékek Országos Bizottsága (IX. ker., Hőgyes Endre-u. 10.) tanácstermében június hó 10-én délután 6 órakor tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztárosi jelentés és a költségvetés előterjesztése.
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. A tisztikar és a választmány megválasztása.
6. Esetleges indítványok.

Budapest, 1937. május hó 26-án.

Gerevich Tibor
elnök

SIUDA NÁNDOR
108. Heva, olajf.

80.--

Nemzeti Szalon
téli tárl. 1938. jan.-febr.

Sinda Nándor

Korai hó. olajf.

Nemzeti Szalon

téli kiáll. 1922. jan.

Siuda Nándor

294	Tél az erdőben	olajf.	125.—
295	Októberi hangulat	olajf.	110.—

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1932 jan

⊥ mákot is termelnek és a hol

öterét a biróék kertje foglalja el, hol ⊥ két
k ~~egy~~ kissé jobbra fordultan van ábrá-
ttal áll, és ~~[illegible]~~ bal karján kosarat tart.
nelnek. A középtért facsoport meg két
ittérben pedig hegyek látszanak. Az asz-
kendő, lilaszinű rékli, kék kötény és
reggeli ~~[illegible]~~ világításban szemléljük.

r
r."

5:52·5 cm.
üvészeti kiállítás tárgymutatója № 120.
22. a 88927 sz. leirattal. Ára 60 frt
datott a miskolczi Muzeumnak (639/99)
tr. lajstr. 5. (394/900).
ÁSA 1900. IV. 8-án (186/900) Vid. Muz.
900. IV. 19-én a 6882 szv. sz. leirat (236/900).

Szűcs Sándor

Március. olaj.

Művészeti hetek
Kolozsvár 1942. 99. l.

Tekintetes

Europa

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt

Budapest

v., Visegrádi-u 36 em 1

Sinda Sándor

Királyszoba a tihanyi kolostorban

1932. évi új szerzeményül Műcsarnok

Hivatalból.

Díj á[illegible]lányozva.

Sinda Nándor

Hóolvadás, c. olaff., Műterem gyűjt. kiáll.

Repr. –

Magyar Nemzeti Művészet

1938. 1. z 14. l.

Sinda Sándor

festő

Műcs. kiáll. 1923 tól
Pipics 1.20. C.

Sinda Sándor

Kazlak, olaj.

Nemzeti Salon.

Munkácsy Céh VIII.
repr. kiáll. kat. 1935
márc. 30 – ápr. 14.

Siuda Nándor

1920 jan febr.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Julius, olaff. 900.–

Nyári hangulat, olaff.

1600.–

Siuda Nándor-nak irva.

1920. M. Akv Pf Egy

kiáll. Nemzeti Szalonban

Nyári táj, tollrajz 450.–

Dunaparti részlet,

tollrajz 470.–

1921. jun. n. o.

3 tájkép.

1921. sept. n. o.

Öreg topolyfák, olaff. 4500.–

Huszár Gál V. 293, 294, 295.

—: Isteni Dicsíretek és Psalmusok (1560)
V. 294, 295.

Sinka Nándor

Királyszoba a tihanyi kolostorban, olaj.

Ism. Bp. 1932.

kelméből; a fiué: kárimás kalap, ing, kék kötény és térdig érő nadrág; a padon ülő öregé: vörös nyakkendő, kettős elejű szürke kabát, sárga mellény, térdig érő nadrág és harisnya meg czipő. Jelzése alól jobbra: »*Eduard Ritter, 1832.*«

Vászon, méretei 48·3 : 36·3 cm.

1873: V. (II. 25.) — 1876: IV. 23. — 1878: V. 13. — 1880: V. 13. — 1881: V. 13. — 1883: V. 161. — 1884: VII. 281. — 1885: VII. 281. — 1886: VII. 281. — 1887: VII. 281. — 1888: VII. 281. — 1889: VII. 316. — 1890: VII. 316. — 1891: VII. 320. — 1892: VII. 320. — 1893: VII. 391. — 1894: VII. 44. — 1895: VII. 44. — 1896: VII. 44. — 1897: VII. 44. — 1898: VII. 44.

~~Erny Mihály hagyománya 1871. — Magy. Képt. 230. — Ltsz. 156.~~

— 1900: VII. 44. — 1901: VII. 44. — 1903: VII. 44. — 1904: VII. 44. — 1905: VII. 44.

— Magy. Képtár 230. — Uj lelt. sz. 156. — 1905. átv. jegyz. 457. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2094 és a leltárban 3049. — Erny Mihály hagyománya 1871-ben.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Mk 230
Ugl 156.

Erny M. ház 1871

Siuda Nándor

festő

1922. jan.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Korai hó, olaff
3800.–

1922. ápr.

M. Akv. Pf. Egy.
kiáll. Nemzeti Szalonban

Márciusi alkony,
rajz. 2500.–

1924. nov.
balatoni kiáll.

Tihanyi partrészlet,
olaff

Kencsei szakadékok,
olaff.

Tihanyi falurészlet,
olaff

Szeptember Badacsonyban, olaff.

Zambra Alajos dr.: A régiőegek
vészetek védelméről szóló 1909.
olasz törvény végrehajtási szaba
V. 266 – 280.

Siuda Nándor
festő pozlandó
szül. dátum kötlés a
729. laphoz

A nógrádvármegyei mú-
zeumtársulat kiemelt elnökségének

Balassagyarmat

Hivatkozással f.é. ajrilis
hó. 7.- n. ~~sz.a.~~ kelt előter-
jesztésére értesitem a Czimet, hogy a
nm. vallás- és közoktatásügyi m.kir.mi-
niszter ur által a f.é. .....
.....sz.a. kelt körlevelem-
ben megjelölt czélra adományozott s...

Siuda Nándor

Mucsarnok festő Budafok

1923 tav. kiáll. 717

1926. angol - magy. kiáll 442

1926. őszi kiáll. 276, 584

1927. Tav. kiáll. 681

1927. magyar Taj. 47

1928. tav kiáll. 337

Bp. Kossuth Lajos utca 13

16684-88. Posner, Budapest.

XII 75 Hendelth

LEVELEZŐ-LAP.

MAGYARORSZÁG

929 DEC 5 N 12

AG 62 AG

BUDAPEST 1 DEC. 5 E 9

6

Magyarország

Siuda Nándor

festőművész úrnak

Vissza VI Arena ut 41

Budapest VI.

IV. Kossuth Lajos u. 13

Ismeretlen
Inconnu

Siuda Nándor

Budapest, 1929. dec. 1.

Igen tisztelt Művész Úr!

Van szerencsém felkérni, hogy mb. életrajzi adatait az Éber-féle lexikonban való közlés végett lehetőleg postafordultával beküldeni szíveskedjék.

Kiváló tisztelettel

~~Dpest 1929~~ Dr Szentiványi Gyula
múzeumi titkár
VI. Andrássy út 41.

Sinda Wander

festō

rod

Thieme-Becker

31. K. 106 l.

Siuda Nándor

Grafikai szakbót dis-
merő okm.

Éimisk 1916/17. 30 l.

T. 547

g ábrázolva látjuk a Madonnát, ki
szoritja magához. Mindketten koro-
ny veszi körül. Felirata:

frau Maria
horka

eg után jelzése: Pesth, bei Alois

1 : 6 cm.

Siuda Nándor

festő

lásd

z

E. G. II 452. l.

tudományegyetemen folytatott tanulmányokat, majd 1907. év végén a szegedi honvéd-csapatkórházba nyert beosztást. 1909-ben a budapesti helyőrségi kórházba helyezték át. Itt érte a világháboru kitörése és a 11. honvéd-lovashadosztály egészségügyi intézetének parancsnokságát vette át. 1915-ben törzsorvosi, majd 1916-ban a 11. honvéd-lovashadosztálynál egészségügyi főnöki kinevezést nyert. 1917-ben az 1. honvédgyalogezred pótszázadának orvosfőnöke volt, ahol a háboru végéig müködött. Az összeomlás után néhány hónapra a honvéd-helyőrségi kórházhoz vonult be, de már 1919 márciusában a honvédelmi minisztérium XII. osztályába nyert beosztást és 1921 juniusáig teljesitett ezen beosztásban szolgálatot. 1921 juliusától december végéig a budapesti Pázmány Péter tudományegyetem III. sz. belklinikájára vezényelték. 1922 januárjában a volt honvéd helyőrségi (I. sz.) közrendészeti kórház belgyógyászati osztályát vette át. Időközben alezredessé, illetve orvosezredessé léptették elő. 1925 szeptembertől október végéig a III. sz. honvéd- és közrendészeti kórház helyettes parancsnoka, 1925 novemberétől 1927 juliusáig a II. sz. közrendészeti kórház parancsnokságát vette át. Ezen alkalmazásából a m. kir. csendőrség orvosfőnökévé nevezték ki. 1927 novemberében lett tábornok és 1928 májusában nyugalomba vonult. Kitüntetései: Ferenc József-rend lovagkeresztje a kardokkal és hadiékitménnyel, a Signum Laudis kardokkal, II. oszt. hadiékitményes Vörös Kereszt diszjelvénye, Kormányzói legfelsőbb elismerés, sebesülési érem, jubileumi emlékérem, a jubileumi emlékkereszt, 1913. évi emlékkereszt. Tudományos munkái ugy a hazai mint a német szaklapokban, azonkivül a Katonai Szemlében a katonai sebesültek és betegek légi szállitásáról, jelentek meg.

Sinda Nándor, festőművész. Született Budapesten, 1893-ban. Atyja Simon. Középiskoláinak elvégzése után az Iparművészeti Főiskola növendéke volt, majd a nagybányai művésztelepen Thorma és Réti mesterek mellett folytatott tanulmányokat. 1922 óta állandó kiállitója a Nemzeti Szalonnak és a Mücsarnoknak. Neves tájkép- és interieurfestő, a tollrajzban is elsőrangu. „Ősz", „Tél" c. csendéletei, a „Szepesdi dombok" c. tájképe ismertebb képei közé tartoznak. Mint portréfestő is előkelő helyet foglal el. Képeinek egy része magántulajdonban van, egyik alkotását Budapest székesfőváros vásárolta meg.

Sipőcz Jenő dr., Budapest szfőv. polgármestere. Budapesten született, 1878-ban. Középiskoláit és egyetemi tanulmányait Budapesten végezte és a tudományegyetem

jogi és államtudományi doktori diplomát nyert. Később megszerezte az ügyvédi oklevelet is. Eleinte mint gyakorló-ügyvéd müködött, majd a székesfőváros szolgálatába lépett és rövidesen tisztiügyésznek választották meg. 1920-ban a székesfőváros kormánybiztosa volt és az ujjáalakitott törvényhatósági bizottság Budapest polgármesterévé választotta meg. Ebben az időben volt a főváros pénzügyi helyzete a legsiralmasabb. Már első évi polgármesteri müködése alatt a székesfőváros hiány nélkül zárta le költségvetését. Sikerült a külföldi hitelezőkkel is egyességet kötnie és ezzel a főváros megszabadult egyik legnagyobb gondjától. Megváltotta a villamos vasutakat és ezzel létrejött aBESzKÁRT. A megrongált közüzemeket ujból jövedelmezővé tette. Pártatlan, politikamentes müködése által elért nagy eredményeiért 1926-ban a törvényhatósági bizottság ujból hat évre polgármesterré választotta. Részt vesz a főváros majdnem valamennyi jótékonysági, hazafias és kulturális mozgalmaiban mint vezető. Diszelnöke, védnöke és elnöke számos társadalmi egyesületnek. A Magyar Városok Kongresszusának elnöke. Tulajdonosa a pápai Nagy Szent Gergely-rend csillagos középkeresztjének, a bolgár pour l'Encouragement au Bien érdemkeresztnek és még számos kitüntetésnek.

Skrovina József, ny. Máv. igazgató-helyettes, okl. kulturmérnök. Született Breznóbányán, 1862-ben. Középiskoláit Késmárkon és Rimaszombaton végezte és ezután a budapesti kir. József müegyetemen folytatta tanulmányait, ahol 1889-ben mérnöki oklevelet nyert. Hivatali pályáját az Északkeleti vasutnál kezdte meg, mint mérnök-gyakornok és azután mint osztálymérnök Huszton és Máramarosszigeten teljesitett szolgálatot, 1913-ban a debreceni üzletvezetőség pályafenntartási osztályának főnöke lett felügyelői rangban. Kiváló szolgálatainak elismeréséül 1926-ban igazgatóhelyettesé nevezték ki. Vasuti szolgálata alatt ő épitette a Huszt melletti Nagyág-hidat, valamint az ő nevéhez fűződik a nagybocskói hidak ujjáépitése is. A háboru alatt felrobbantott és megrongált visóvölgyi Tisza-hid ujjáépitését is ő vezette. Felettes hatóságának megbizásából a külföldi közlekedésügy tanulmányozása végett megfordult Svájcban, Francia-, Német- és Olaszországban, Ausztriában és Szerbiában. Ki-

Karva községben, 1862-ben, ősrégi nemes erdélyi családból, amely családfáját 1600-ig vezetheti vissza. A budapesti cs. és kir. hadapródiskola elvégzése után 1891-ben mint hadapród-tiszthelyettes a cs. és kir. 26. gyalogezredhez avatták fel. 1895-ben, a 65. gyalogezredhez helyezték át, amelynek kötelékében mint főhadnagy Ungváron és Munkácson 8 évig teljesített szolgálatot. 1907-ben mint századost a 46. gyalogezredhez, Szegedre osztották be, majd a montenegrói határon is teljesített szolgálatot. A háboru kitörésekor a 6. gyalogezred kötelékében a szerb frontra került, majd 1915-ben résztvett az olaszok elleni harcokban. Kiváló harctéri szolgálatainak elismeréséül megkapta a III. o. Vaskoronarendet, a katonai érdemkereszt III. osztályát, a Signum Laudist, mindezeket a hadiékitményekkel és kardokkal, a sebesülési érmet három sávval, stb. Az összeomlás után a pilisi önkéntestábor parancsnoka volt. Harctéri háromszori sebesüléséből származó betegsége következtében 1918-ban nyugállományba vonult.

Simonidesz Lajos, író. Született Pusztaföldváron (Békés vm.), 1884-ben. A késmárki ev. liceumban tett érettségit, majd Pozsonyban az ev. theológián és göttingeni egyetem theológiai fakultásán végezte el a theológiát. Budapesten a tudományegyetemen négy féléven át classica filológiai és történelmi tanulmányokat folytatott. 1907-ben Rákospalotán evangélikus hitoktató, s. lelkész, 1909-ben Nagybörzsönyben lelkész, 1922-ben megfosztották állásától, azóta Budapesten él. Nagybörzsönyben szerkesztette az Evangélikus Lapot. 1916-ban megindította a „Könyvujság" cimü theológiai bibliografiát és kritikát tartalmazó folyóiratot, amely 1917-ben magába olvasztotta a Raffay Sándor által alapitott és szerkesztett Theológiai Szaklapot, azonban a Theológiai Szaklap és Könyvujság az összeomláskor megszünt. Önálló munkái: Élt-e Jézus? (1912.). Férfias hit. (1917.), A mi hitünk (1917.), Jézus élete (1922.), A világ vallásai, két kötet (1927.), második és harmadik kiadása 1931, összegyüjtötte a magyar Krisztus verseket és ezek közül az egyháziasakat Fekete Péter álnéven három kötetben adta ki. Életrajzi regénye Fekete Péter élete, halála és feltámadása kéziratban látott napvilágot. Állandó munkatársa a Christliche Welt-nek. Vallástörténeti cikkei jelentek meg a Religion in Geschichte und Gegenwart lexikon 2. kiadásában, Benedek M. Irodalmi Lexikon-ában, Tolnai Uj Világlexikonban, a Társadalmi Lexikon-ban, a Gutenberg Nagy Lexikonban. Kulturtörténeti tanulmányainak sorozata pedig A müveltség utja kötetében látott napvilágot. A kommun alatti magatartásáért üldöztetésben volt része, állásából is elmozditották, de 1930-ban egyháza rehabilitálta s mig megfelelő álláshoz nem juttatja, nyugdijazta. Többizben fellépett képviselőnek, de eredmény nélkül.

Simontsits Elemér *(alsó és felsőkorompai)*, a felsőház tagja. 1869 jan. 1-én született, Bölcskén, Tolnamegyében. Egyetemi tanulmányait Budapesten végezte. 1892-től fogva Tolnamegye szolgálatában állt, amely vármegyének alispánja, majd főispánja volt. 1913 junius havában a bonyhádi választókerület, mint a Nemzeti Munkapárt tagját, országgyülési képviselővé választotta. 1914 ápr. havában a képviselőház alelnöke lett. A világháboru elejétől egészen az Eszterházy-kormány kinevezéséig, mint a gróf Tisza István elnöklete alatt álló Országos Hadsegélyző Bizottság ügyvezető alelnöke müködött. 1916-ban a Szent István-rend középkeresztjével tüntette ki I. Ferenc József, kinek temetésén a magyar országgyülést Jósika Samu báró főrendiházi elnökkel együtt képviselte. IV. Károly megkoronázásakor belső titkos tanácsossá neveztetett ki; 1917 januárjában a szövetséges hatalmak parlamenti elnökeinek berlini összejövetelén, valamint Plessben, II. Vilmos császár főhadiszállásán, a magyar parlamentet képviselte, amely alkalommal a császártól a porosz királyi Koronarend I. osztályát kapta. A képviselőház alelnöki tisztéről, Tisza István gróffal történt megállapodása értelmében, 1918 október 22-én lemondott. Visszavonult a politikától, bár a kommunizmus bukása után azon fáradozott, hogy az ellentétek kiegyenlitésével egyesitse a pártokat a mérséklet és megértés szellemében. 1927 jan. 22-én a Kormányzó a felsőház tagjává nevezte ki.

Simonyi Árpád dr., ny. áll. orvos-tábornok. Kaposváron született, 1875-ben. Középiskolai tanulmányait részben Szegeden a piaristáknál, részben a budapesti Markó-utcai állami főgimnáziumban végezte, ahol érettségi vizsgát tett. A Pázmány Péter tudományegyetemen 1899-ben orvosdoktori oklevelet szerzett. A szegedi 5. honvédgyalogezrednél szolgálta le önkéntesi évét, majd a budapesti helyőrségi kórházban, 1900 májusában reaktiválták. Horvátországban a 25—26-ik honvédgyalogezrednél, majd a 11. honvédhuszárezrednél és a sziszeki csapatkórházban teljesitett szolgálatot. 1904-ben az aradi 3. honvédhuszárezrednél müködött. 1906-ban a kolozsvári szemészeti klinikára vezényelték. Tanulmányai kiegészitése végett félévig a bécsi

Mélyen tisztelt uram!

Nb. felszólitására ezennel közlöm életr. adataimat:

Budapesten 1893-ban születtem, művészeti tanulmányaimat az orsz. magj. Iparművészeti iskola grafikai osztályán és a nagybányai művésztelepen végeztem.

Eddig főleg tájképfestéssel foglalkoztam s emellett intericurök, figurális témák és tollrajzolassal.

Kiállitásokon gyakran veszek részt, es ped. a műcsarnok, nemzeti szalon, magj. aquarell- és pasztellfestők egj. tab. tárlatain.

Mély tisztelettel

Sinda

Szfk. 934 X/28

Sinda Nándor budapest Kossuth L. u. 23.

Linda Wander

SIUDA NÁNDOR:

		Pengő
39. Szepesdi dombok	olajfestmény	150.—
40. Kazlak	„	150.—
41. Nyárutó	„	125.—
42. Tihanyi falurészlet	„	180.—
43. Naplemente	„	85.—
44. Ikva	„	85.—
45. Balatoni táj	„	120.—
46. Vihar előtt	„	200.—
47. Soproni Bencéstemplomban	„	200.—
48. Őszi alkonyat	„	120.—
49. Téli délután a Tabánban	„	180.—
50. Ősz	„	125.—
51. Tél	„	125.—
52. Téli est	„	110.—
53. Holdvilág utca	„	110.—
54. Hóolvadás	„	120.—
55. Soproni táj	„	90.—
56. Felhős Balaton	„	180.—
57. Nyárfák esőben	„	200.—
58. Füstös konyha	„	100.—
59. Októberi hangulat a Balatonon	„	120.—
60. Soproni hűségtorony	„	130.—
61. Tél a Dunán	„	150.—
62. Tabáni udvarbejárat	„	100.—
63. Tavasz	„	
64. Erdő	„	
65. Tabán	„	125.—
66. Dunapart	„	
67. Tanulmány	„	125.—
68. Halászkunyhó	tollrajz	150.—
69. Tollrajzok	„	
70. Rajzok	„	
71. Erdő	„	

A kiállítást rendezte:

KATÓ KÁLMÁN

a „MŰTEREM“ művészeti vezetője.

1938. június

Merkur IV., Prohászka Ottokár u. 6

Siuda Nándor

Festménnyel szerepel a Nemzeti Szalon tav.tárlatán.

Ujság, 934.VI.10.

Sinda Nándor

Kiáltása nyílt Csirákyné Andrássy Ilonával kőrösen

Nemzeti lyrág 1938 VI. 8

Simda Sándor

Kiállítása nyílt a „Műterem"
nevű kiállító helyiségben
Említve: „Vihar előtt"
„Őszi alkonyat"
„Tabán"

Nemzeti Újság 1938 VI. 5

Sundo-Nándor festő

Kiállítása-nyílt a „Műtekem"
kiállító helyiségben 1938
junius 4-én (Bp. Tv. Kossuth L. u 12)

Meghívó

Siuda Nándor

grafikus

1915-17

Ernisk. 1936

88. l.

Tárgy: Kőár elengedése iránti kérelem.
Idegen ügyszám: 5[illegible]3/1930. / 3

számu beadványára értesitem, hogy a
eni helyreállitásához felhasznált
kő vételárát az erdőgazdasági üzem ne-
re való tekintettel élénk sajnálatomra
gedni.

st, 1931.évi május hó 19-én
inister rendeletéből:

Lapp

miniszteri tanácsos.

Siuda Nándor

— **Két festő a „Műterem" kiállításán.** Mind a kettő kevéssé ismert nevü, bár nem ujoncok, hanem bizonyos multra visszatekintő kiállító müvészek. Gróf *Czirákyné Andrássy* Ilona az egyik. Festményei tekintelyes gyüjteménnyé csoportosulnak. Minden darabjukon meglátszik, hogy nem „arca verejtékében" készültek müvészüknek, hogy nem is folyamatos festői munka eredményei, hanem az otium óráié. Egyikük sem az akaratnak mindent összemarkolása, hogy a legjobbat és a legteljesebbet adja ki magából. Más szóval: a gyüjtemény meglehetősen egyenetlen minőségü. Egy-egy kép értékes tehetséget árul el, például az „Erdő mélye" cimü tájkép (10. sz.) sötét és egyre sötétebbe hátráló zöldjeivel; vagy egy orosz nő tónusosra összemosott felületü finom arcképe. A müvésznő általában a természet ábrázolásában a legotthonosabb. Amint képzeletére bizza magát és szimbolikus elmondanivalóját emlékezetből ábrázolt emberi alakok által kisérli meg megérzékiteni, nyomban láthatóvá lesznek müvészetének hiányosságai.

Siuda Nándor kismérteü festményein kisebb feladatok megoldására törekszik. Pesti és falusi tájrészleteket fest, sikerültebb képein finom tónusérzéssel. Ilyenek mindenekelőtt téli tájai, köztük ködbe és párába burkolt „Téli est"-je és a leáldozó nap sárga fényével megmelegitett havas tabáni képe. Szép munkája még „Vihar előtt" cimü tája.

(e. a.)

Ujság 1938. jún. 11.

1108. HÁROM AMULETT, négyszögü lap, eine viereckige Platte, grün und gra

1109. HÁROM AMULETT, és egy pecsétl und ein Siegelstein. Drei Steine, ein

1110. NÉGY AMULETT, sötét márvány, k Marmor, zwei in Form von Halsstü

1111. FELIRATOS HENGER, zöldmázas Ton. Ägypten.

1112. TRIPOSZLÁB, delfinalaku palmettá formig, mit Palmette. Bronzeguss.

1113. KIS MÉCSES, terrasigillata, vörös m

1114. MÉCSES, terracotta, mélyitett köze Griechisch.

1115. KIS MÉCSES, terracotta, rovátkolt Griechisch.

1116. MÉCSES, terracotta, közepén kagyl Griechisch.

Sinda Nándor

Nemzeti Szalon téli kiállítá-
sain tájképtanulmányaival
szerepelt.

8.ó.u.932.T.1.

Siuda Nándor MDK

Őszi hangulat

Mücsarnok 1943 Téli kiállitás

Sinda · Vánder

Szerepelt a művészcsoport műcsarnoki kiállításán.

EK 1931. II. 24.

Siuda Nándor MDK

Ősz a Dunán

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Siuda Nándor MDK

Tavaszi felhő, olf.

Műcsarnok 1942 A magyar művészetért c.kiáll.

Siuda Nándor MDK

Havas utca

Mücsarnok 1941-42 téli kiállitás

Siuda Nándor

MDK

Tél

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Siuda Nándor MDK

Dunapart ősszel

Mücsarnok 1942-43 téli kiállitás

Siuda Nándor

H.

A Műterem kiállítása

Czirákyné Andrássy Ilona grófné és *Siuda* Nándor rendezett gyűjteményes kiállítást a *Műterem* helyiségeiben. *Czirákyné* grófné kétségtelenül igaz tehetséggel van megáldva, de feszültsége nem áll teljesen biztos alapon; meglepő festői kvalitások mellett néha rajz- és valeur-hibák teszik egyenetlenné festészetét. Mélyrehangolt tájai közül nem egy azonban megkapóan igaz alkotás, világos csendéletei is frissek; kompozícióiban viszont némi keresett démoniság jelentkezik. Egy szép öregasszony feje is java-művei közé tartozik. — *Siuda* Nándor jól megfigyelt természet-benyomásait rögzíti meg képecskéiben. Mindig őszintén adja a valóságot, sohasem írja át a motívumot. Gyűjteményében néhány meghitten igaz alkotással is találkozunk.

Budapesti Hírlap

1938. jun. 5.

VASÁRNAP **5** Kat. Pünk. vas. Prot. Pünk. vas.	N. k. 4 ó. 5 p. N. ny. 19 ó. 52 p. 7.– Izr. 6. Sabuoth 1. n.
HÉTFŐ **6** Kat. Pünk. hét. Prot. Pünk. hét.	5.– Izr. 7. Sabuoth 2. n.
KEDD **7** Kat. Róbert hv. Prot. Róbert	3.50
SZERDA **8** Kat. Medárd Prot. Medárd	Tótvárudi Egyek 5.– Kattintása
SÜTÖRTÖK **9** Kat. Prim., Fél. Prot. Félix	5.–
PÉNTEK **10** Kat. Margit Prot. Margit	3.–
SZOMBAT **11** Kat. Barnabás Prot. Barnabás	5.– Izr. 12. S. Nassza 1. P. 18

Sinka Nándor

Kiállitás a Műteremben

A dénesfalvai művésztelep lelkes alapitója és fentartója, gróf *Czirákyné Andrássy* Ilona barátainak rábeszélésére levetette inkognitóját és a Műterem helyiségeiben megrendezte első gyüjteményes kiállitását. A bemutatott anyag nem indokolja azt, hogy eddig a festőművésznő álnév alatt szerepelt a tárlatokon. Kompozicióí elfogulatlanul is érdekesek és a sikert alkotójuk rangjától eltekintve is önmaguk is kivivják. *Andrássy* Ilona pikturája az eredetien magyar talajból, *Rudnay* Gyula mesterének stilusából virágzott ki. A hangulatok hasonlósága azonban nem jelent egyszerű utánérzést, hanem a mester és a tanitvány rokon vonásait bizonyitja. A művésznő egyénisége különösen tájképeiben szólal meg hiánytalanul. Az *Erdő mélye*, *A nyár*, az *Erdőben* cimü vásznai a természet egyénien megérzett szépségét árasztják. Csendéletei közül, *Virágok az ablaknál*, figurális kompozicióí közül pedig a *Férfifej* és a *Dénesfalvi szüret* válnak ki.

Andrássy Ilona mellett a kiállitás másik művésze *Sinka* Nándor. Ő is elsősorban a táj ihletett megörökitője. Becsületes művészi felfogása, kellő önkritikával választja ki az egyéniségének leginkább megfelelő témákat. A *Vihar előtt*, az *Őszi alkonyat* és a régi *Tabán* hangulatos részletei izlést és festői érettséget árulnak el.

Sinka

Siuda Nándor MDK

Dunaparti fák

Mücsarnok 1943 Téli kiállitás

Siuda Nándor

Részt vesz a Balatoni Társaság Nemzeti Szalon-
ban rendezett kiállitésén

B.93o.IX.21.

Siuda Nándor

Művével szerepelt a Balatoni Társaság kiáll.-
ón a Nemzeti Szalónban.

M.H.930.IX.21.

M.D.K.

Siuda nándor festőművész.
A Nemzeti Szalon Tavaszi Tárlata.

Képzőművészet,1929.21.sz.144.l.

MDK

Siuda Nándor, festö

Borus alkonyat.
Erdö. Olajf.

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat. 1931. szept. Kat.

Siuda Nándor MDK

Télvégi alkony, olf.

Nemzeti Szalon 1922. május Tavaszi tárlat

MDK

Siuda Nándor

"Király szob " a tihanyi kolostorban, of.

Balatoni hangulat, of.

Szepezdi dombok, of.

Balatoni Téra. 3. H.Szbl.393.kiáll. 1928. ápr. 22. l.

Siuda Nándor

MDK

Borulás
Szeptember a Balatonon olf.
A Tihanyi félszigetről, olf.

Balatoni Társaság V. kiáll.
Nemzeti Szalon 1933. május

Siuda Nándor MDK

Tihanyi dombok

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

Siuda Nándor

MDK

Nyár

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

Siuda Nándor MDK

Tél a Tabánban, olf.
Soproni hüségtorony, olf.
Halászkunyhó, olf.
Vihar előtt, olf.
Müterem XVI. Csoportkiáll. 1938.

Siuda Nándor NDK

Tihanyi falurészlet, olf.
Balaton, olf.
Téli est, olf.

Müterem XVI. Csoportkiáll. 1938.

Siuda Nándor MDK

Soproni bencéstemplom, olf.
Tabán, olf
Befagyott Dunaág, olf.
Dunapart, olf.

Müterem XVI. Csoportkiáll. 1938.

SIUDA NÁNDOR

419. Györöki dombok. o.f.

KMTárs.Magyar Művészetért kiáll. 194o-41. 17.old.

Siuda Nándor MDK

Zuzmarás tölgyek, olf.

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Siuda Nándor [redacted]

Györöki dombok, olf.

[redacted] 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

/Sukuda?/
Siuda Nándor, festö

MDK

581. Tavszi felhö. Olf.

603. Havas utca. 23.1. "

Bp.Müvs.-"A Magyar Müvészetért. Képzöm.Kiáll.1942. jun.6.-22. Kat. 22.1. és 23.1.

Siuda Nándor MDK

Ősz a tölgyesben, olf.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Sinda Nándor.

A Budapest városkép-kiállításán, a lüücsarnokban, – borongós hangulatu képei szerepelnek.

Pesti Napló, 1928. jún. 14.

MDK

Siuda Nándor

Ősz a tölgyesben, of.

M. táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Műcs.

1927. jan.

Siuda Nándor MDK

Tihanyi dombok, olf.

Műcsarnok 1926őszi kiállítás

Siuda Nándor MDK

Nyár, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Studa Nándor MDK

Koratavasz, olf.

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

MDK

Siuda Nándor

Kazlak, of.

Munkácsy Céh 8. repr. kiáll. N.Szal. 1935. márc.

MDK

Siuda Nándor

Téli alkonyat, of.

Műterem őszi kiáll. 1938. okt.

MDK

Siuda Nándor

Tél, of.

Müterem őszi kiáll. 1938. okt.

MDK

Siuda Nándor

Ősz, of.

Vihar után, of.

Müterem 4.csop. kiáll. 1937. ápr.

MDK

Siuda Nándor

Március, of.

VI. N. Képzőm. Kiáll.on megvásárolt műtárgyak.

Szépművészet, 1942. 205. l.

Siuda Nándor MDK

Augusztus, olf.
Nyárfák, esőben, olf.
Nyári felhők, olf.

Nemzeti Szalon 1921. junius
Tavaszi tárlat

Siuda Nándor MDK

Falusi utca, olf.
Tabán, olf.

Munkácsy Céh IX. kiáll.
Nemzeti Szalon 1936. máj.

MDK

Siuda Nándor

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 13.1.

MDK

Siuda Nándor

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 7o.l.

MDK

Siuda Nándor

A N. Szalon tavaszi tárlata. Képzőművészet 1931. 42. sz. 164.l.

MDK

Siuda Nándor

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlata. Képzőművészet 1929. 144.l.

Sinda Nándor

Szerepelt a Nemzeti Szalon téli bár-
latán

E K 1932. XII. 25.

Simda Vándor

szerepelt az V. balatoni riállításon.

P fl. 1933. V. 7.

MDK

Siuda Nándor

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 13.l.

MDK

Siuda Nándor

Képzőművészet 1934. VIII. 74. sz. 144.l.

MDK

Siuda Nándor festő

Műveivel résztvett a Nemzeti Szalon tav. tárlatán.

Cikk: A Nemzeti Szalon tav.tárlata.

Képzőművészet, 1929. 21.sz. 144.l.

MDK

Siuda Nándor

Tihanyi partrészlet, olajf.
Kenesei szakadékok, "
Tihanyi falurészlet, "
Szeptember Badacsonyban, olajf.

A Balatoni Társaság II. Kiáll. Kat. 1924.
Nov.29.-Dec.8. 19.lap

MDK

Siuda Nándor

A Nemzeti Szalon tav. tárlata. Képzőművészet 1928. 12. sz. 187.l.

MDK

Siuda Nándor

A Nemzeti Szalon téli tárlata. Képzőművészet 1933. 57. sz. 38.l.

MDK

Siuda Nandor

Györöki dombok, o.f.

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiall.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec. 15 - 1941 Jan.12. 17.1.

Siuda Nándor MDK

Őszi hangulat

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Siuda Nándor

MDK

Dunaparti fák

Mücsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

MDK

Siuda Nándor, festöm.

Kazlak. Olf.

Nemz. Szal.- A Munkácsy Céh VIII. repr. kiáll.-a.
1935. márc.30.- ápr.14. Kat.

Siuda Nándor

MDK

Vihar előtt, olf.

Műcsarnok 1926 Angol-magyar kiállitás

Siuda Nándor festő M.D.K.

a 71 éves müvészt elütötte egy személygép - kocsi, könnyebben megsérült.

Napi krónika

Magyar Hamzet 1964. d ecember 12. 6.1.

MDK

Siuda Nándor

Képzőművészet 1928. II.évf. 12.sz. 173.l.

MD K

Siuda Nándor, festö

Láp. Olf.

Nemzeti Szalon. -Téli tárlat. 1932.dec. Kat.

MDK

Siuda Nándor, festö

Füstös konyha.
Öszi alkonyat. Olf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárla t. 1931. junius. hat.

MDK

Siuda Sándor

Havas utca, of.

Uj Szalon...karácsonyi kiáll. 1934. dec.

8. 1.

Siuda Nándor, festö

197. Szigliget. Olf.
198. Öszi hangulat a Balatonon.
199. Zánkai táj. Olf.

Nemzeti Szalon. - A Balatoni Társ. IV. Kiáll. Bp.1930 szept. Kat.

MDK

Siuda Nándor

Havas utca.

KMTárs kiáll. 1941. dec. Mücs. 2o. 1.

MDK

Siuda Nándor

Vihar előtt

Angol-magyar kiáll. Műcs. 1926. máj.

32.1.

Siuda Nándor MDK

Téli csend, olf.

Mücsarnok 1931 Müvészcsoportok kiállitása

MDK

MDK

Siuda Nándor

Est a Dunán

Alkony, of.

K.Szel. kiáll. 1927. jun. 23. l.

Siuda Nándor MDK

Ősz, olf.

Mücsarnok 1932/33 téli kiállitás

Siuda Nándor

Királyszoba a tihanyai kolostorban, olf.

Műcsarnok 1932. Budapest közönségének képzőművészeti gyűjteményéből rendezett kiállítás

Siuda Nándor MDK

Hóolvadás, olf.

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállitás

Sinda Sándor

Képe nevezel a „Műterem"

Balaton-kiállításán

Nagyarság 1937 VI. 13

M.D.K.

SIVÁTZ Nicolaus

murariorum magister

Szarvkő (Sopron m.)

Müvért. (1952) Kapossy János: Épitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban 137. l.

—1— M. D. K.

André, SIVE építész
1900 – 1958.

Magyar származású, ~~volt~~ Francia-
ország egyik vezető építésze volt.
Középiskoláit Szegeden végezte
Építészeti tanulmányait Berlinben
Bruno Paul és Hans Poelzig, majd
Bécsben Peter Berens mesterek vez. mellett
végezte ./.
Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 70. l.

- 2. - M. D. R.

André, SIVE építész

1925-ben Telepedett le Parisban

Saarbrücken, Saar vidéz náci áldo-
zatainak emlékműve

Boulogne, Meudon lakóegységet
Decsületrenddel kitüntetve

Hübner Tibor: A. Sive

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 70. l.

Sivirsky Antal

építőmester

1878-ban renoválta az alábbi templom homlok-zatás.

Szabó pestiterencrendiek

46. l.

kivonatot érczbe vésve. *Lukács* László miniszter örömmel fogadta a küldöttséget. «Szándékosan nem akar — mondotta — politikai nyilatkozatot tenni, bár jól esik neki, hogy a tagjai annak a testületnek, mely a politikusokkal együtt csinálja, sőt kritizálja a politikát, *ámbár különféle pártárnyalatokból verődnek össze,* megértik, megbecsülik egymást és vállvetve, egymást segítve igyekszenek dolgozni a közjó javára. Nagyon óhajtaná, ha a professzionátus politikusok legalább társadalmi uton gyakrabban érintkeznének a politikán kritikát gyakorló ujságirókkal, mert igy sok félreértést és gyanusítást lehetne elhárítani. Egyről — fejezte be beszédét a miniszter — biztosíthatom az urakat, akár maradjak meg jelenlegi állásomban, akár pedig állítsanak a változó viszonyok bármely élethelyzetbe, legszebb emlékeim közt fogom megőrzeni azt a felemelő tényt, hogy az önök egyesülete engem egyhangulag első tiszteletbeli tagjának választott s hogy ezt a körülményt érczbe vésetvén, azt ily fényes küldöttség utján nyujtotta át». Nagy éljenzés kisérte a miniszter szavait. Az átadott emlék tömör ezüstlap, melyet diszes aranykeret vesz körül. Felső részén domborműben van kiverve az ujságirás szimboluma: a toll és a papiros, alúl pedig egy sorskerék jelzi az ujságirók sorsjátékát. A keret négy szögletét zománczos rozetták diszítik és minden egyes rozettába egy-egy igazgyöngy van foglalva. A keret két hosszabb oldalát vésett virágok és zománczozott arabeszkek ékítik és az egyes virágokban zafir, smaragd és rubin ragyog. Az egész keret ötvösmunkája magyar izlésű.

Gróf Zichy Jenő itthon. Ázsiai hosszú utjáról gróf Zichy Jenő deczember 14-ikén éjfélkor érkezett *Fiuméba.* Vasuton jött Trieszt felől. Gróf Zichyt hatvan főnyi magyarság várta és lelkesen éljenezte, a mint oly hosszú távollét után először lépett hazai földre. «Csakhogy már itthon vagyok!» kiáltotta *Zichy* Jenő, kalapját lengetve a tömeg felé. *Szapáry* László kormányzó távirati megbizásából *Gaál* Tibor miniszteri tanácsos üdvözölte a grófot, örömét fejezvén ki, hogy első lehet, a ki a magyar földön szól hozzá. Fölajánlotta neki a kormányzói palota lakosztályait. *Wallentsits* polgármester a város, *Tóth* Géza a tisztviselők egyesülete nevében üdvözölte a grófot, tudatván vele, hogy az egyesület lakomát óhajt rendezni a tiszteletére. *Zichy* gróf köszönettel fogadta az értesítést, aztán a kormányzó kocsijában a közönség éljenzése közt a palotába hajtatott.

Bécsben lévő magyarok kitüntetései. A közös pénzügyminiszteriumban alkalmazott magyarok közül *Thallóczy* Lajos udvari tanácsoson kivül még kitüntetésekben részesültek *Károlyi* Árpád kitünő történetirónk, az állami levéltár aligazgatója és osztálytanácsos, ki a harmadosztályu vaskoronarendet kapta. Szintén e rend jutott dr. *Szalay* László közös pénzügyminiszteri osztálytanácsosnak, ki a Bosznia-Herczegovina ügyeit intéző közös

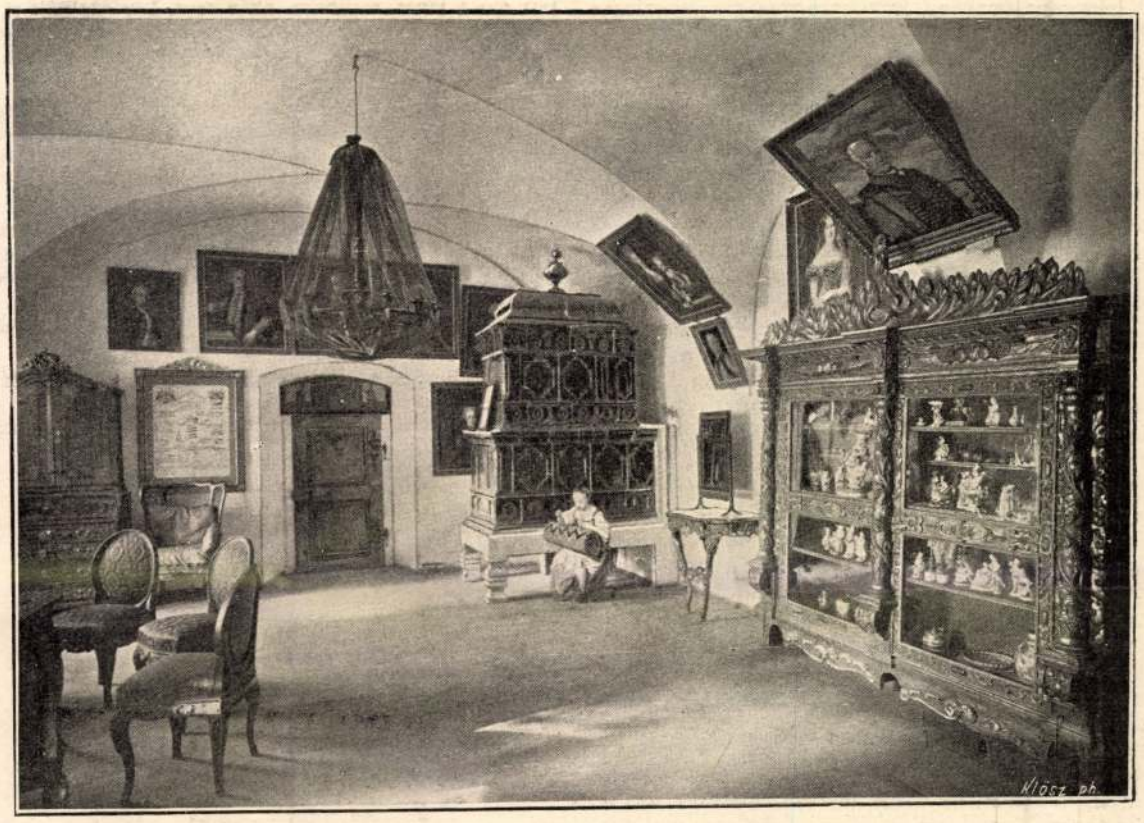

A RÁKÓCZY-SZOBA A KRASZNA-HORKAI VÁRBAN. Klösz fényképe.

pénzügyminiszteriumi hivatalokban évek óta nagy szakavatottsággal működik.

Eljegyzés. A «Nemzet» felelős szerkesztőjének, Gajári Ödön országgyülési képviselőnek és nejének, született Ábrahámffy Kornéliának leányát, *Stefániát,* eljegyezte *Born* Frigyes báró krajnai nagybirtokos.

—x— Marton Alajos diszmüáru üzletei. A fővárosi kereskedések egyik legismertebbje Marton Alajos diszmüáru kereskedése a Vaczi-utczában, melyet körülbelül 25 évvel ezelőtt alapitott Marton, igaz müizléssel. Az akkor még fiatal fővárosban merészség volt az ilyen vállalkozás, és most Marton a Koronaherczeg-utczában is nyitott egy uj, valóságos minta-üzletet, mely a külföldön is ritkitja párját. Örömüket fogják benne találni az amateurök, mert egész diszmüipari muzeum lesz ez. Barbedienne bronzok, florenczi márványok, koppenhágai porczellánok, Sevres, Palissy és Wedgewood különböző remekei, Gallet vázái, Tiffany üvegei; az olasz majolika; drága paravánok, szekrények és chatouilleok, gobelinek, minden itt van Marton uj üzletében, s a közönség teljes mértékben méltányolni fogja ennek a derék magyar üzletembernek nagyszabásu uj vállalkozását.

Milyen időjárás várható? Falb jóslata szerint az egész deczember nedves és ködös lesz, csak januárban remélhető fagy és száraz hideg. A tél egy része tehát egészségtelennek igérkezik. Ily körülmények között megnyugtatólag a meghülésből származott bajok ellen oly biztos hatásu szerrel birni mint a **Réthy-féle pemeteczukorka.**

Spiritiszták figyelmébe! «*Világosság*» czimen spiritiszta lap indul. Hirdetési rovatunk 901. lapján olvasható a fölhivás.

A **«Leipziger Illustrierte Zeitung»** cz. folyóirat 1892. évi november 26-án kelt 2578. számában következőképen irt a Richter-féle Türelmi játékokról: «A mai nemzedéknek magasabb nevelési szükséglete világosan kifejezést nyer azon módon, melyen a gyermekek számára való ajándékok kiválasztatnak. Hasonló értelemben tovább egy évtizednél üzi a Richter F. Ad. és társa bécsi czég az ugynevezett Horgony-Kőépitőszekrények gyártását, melyek évről-évre tökéletesbitve, jelenleg 35 számban 40 kr.-tól kezdve egészen 70 frtnyi árban forgalomba hozatnak. Ezen kőépitőszekrényeknek különös nevelési értéke a Dr. Richter által feltalált kiegészitőrendszereken alapszik, a melyeknek segitségével az épitőszekrények a gyermekek kora és szellemi tehetsége szerint rendszeresen nagyobbithatók és ennek megfelelően a gondos rajzok szerint szinnyomatban kidolgozott mintalapokon alapszik.

HALÁLOZÁSOK

Halassy Győző, régi honvéd, Beszterczebánya város képviselője, decz. 13-án meghalt Beszterczebányán. Betegségének gyógyithatatlanságától félvén, fegyverrel szakította el életét. Már régebben szélütés

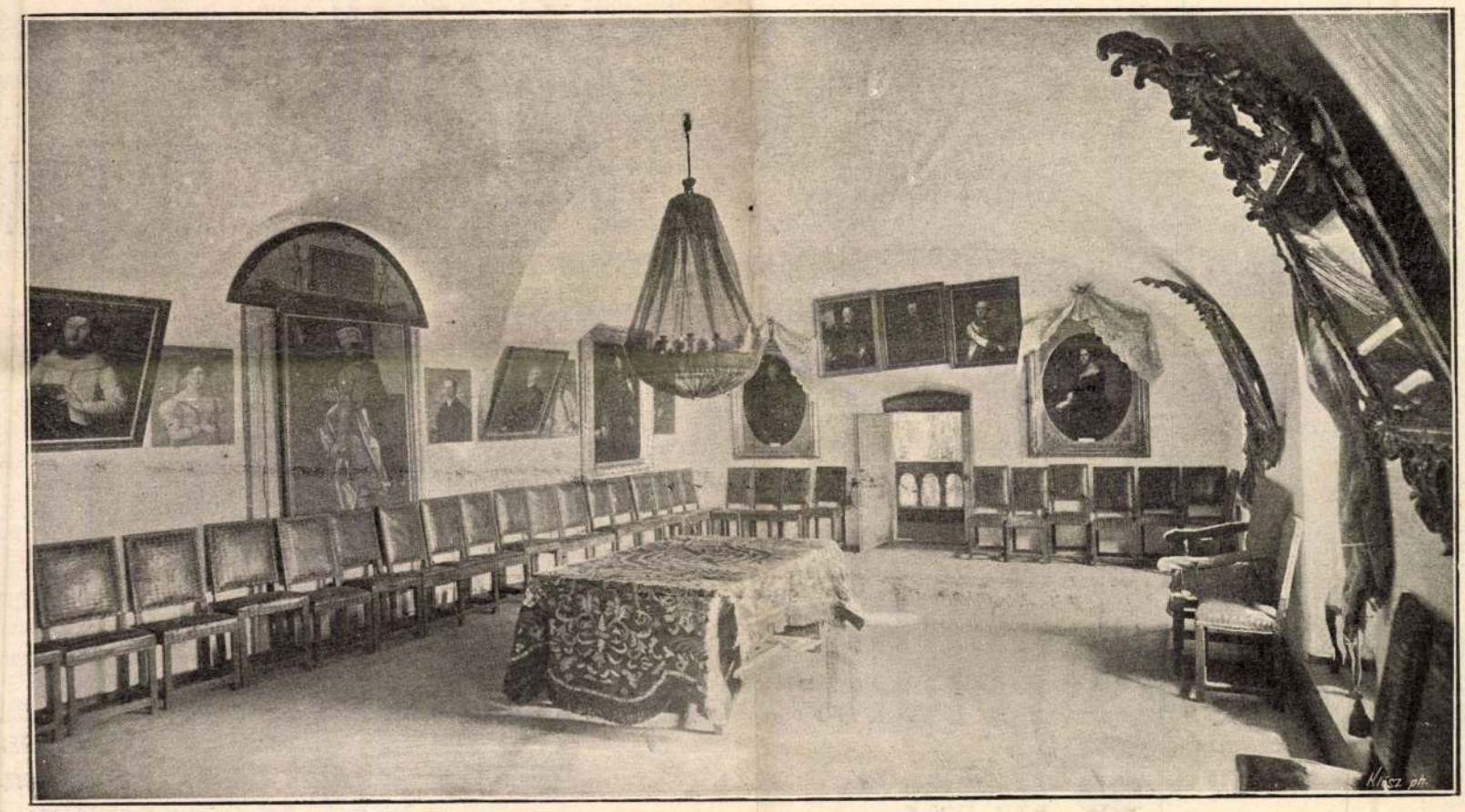

EBÉDLŐ-TEREM A KRASZNA-HORKAI VÁRBAN. Klösz fényképe.

érte, s a 65 éves férfi nem hitt állapota javulásában. A hatvanas években Zólyommegye főszolgabirája volt, 1869 óta pedig Beszterczebányát képviselte az országgyülésen, előbb mint Deák-párti, majd pedig mint a szabadelvűpárt hive.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Csopaki Csoók Bálint, a m. kir. itélőtábla nyug. birája, 75 éves korában, Halmihegyen. — Id. Bathó Endre, Jászberény város főjegyzője, ki harminczegy esztendeig szolgálta nagy buzgalommal a várost. — Farkas Balázs, 48-as nyug. honvédszázados, Ungvár városban alapnevelő tanár, 77 éves korában, Ungvártt. Selmeczen iskolatársa volt Petőfinek, kivel Bem táborában Erdélyben is sokszor találkozott, s a segesvári csatában, hol súlyosan megsebesült, szintén találkozott vele már a menekülés pillanatában. A forradalom után halálra itélték, de Gyula-Fehérvárról sikerült megszöknie. Farkas Emőd hirlapiró édesatyját, Thanhoffer Lajos kir. tanácsos, egyetemi tanár sógorát gyászolja az elhunytban. — Zavatzki Gusztáv, sátoralja-ujhelyi r. kath. hitelemző káplán, 33 éves korában, Uj-Pesten. — Bóra József, 86 éves korában. — Kiss János, tamásii kir. járásbiró, 69 éves korában. — Henning Rezső, a nagyszebeni állami gimnázium tanára, 30 éves korában, Nagy-Szebenben. — Szabó Imre, 66 éves korában, Kis-Kölkeden. Egyike volt József főherczeg iskolatársainak s ő is ott volt a múlt évben, mikor a főherczeg budai palotájában vendégül látta iskola társait. — Id. Garán Dániel, ügyvéd, 85 éves korában, köztiszteletben élt öreg úr, Székelyhídon. — Dr. Nyiri Lajos, ügyvéd, fővárosi bizottsági tag, 66 éves korában. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja, közte sógora, Korányi Frigyes, egyetemi tanár. — Tóth Béla, m. kir. pénzügyi irodatiszt, 33 éves korában, Budapesten. — Lükő Lajos, kir. mérnök, életének 31-ik évében, Kassán. — Tapolcsányi Ferencz, Nógrádvármegye várnagya, 69 éves korában. — Rózsa József, 33 éves korában, Budapesten. Rózsa Károly, a «Budapesti Hirlap» szerkesztőségének tagja, bátyját gyászolja az elhunytban. — Id. Sivirsky Antal, építőmester, 56 éves korában, Budapesten. — Potenezsár József, 25 éves korában, Harasztiban. — Felsenburg Károly, a «Chevra Kadisa» elnöke és a zsidó hitközség alelnöke, 80 éves korában, Esztergomban. — Kühn Vincze József, benedek-rendi áldozópap, péterdi lelkész, 55 éves korában, Péterd községben. A tanári pályán 12 esztendőt, a lelkészi pályán pedig 19 esztendőt töltött. — Mihálkovics Lajos, Istvánföldi esperesplébános, a koronás arany érdemkereszt birtokosa, 91 éves korában; 66 esztendeje működött Istvánföldön. Résztvett a szabadságharczban is. — Vida Pál főgimnáziumi tanuló, Vida Aladár és neje, szül. Dessewffy Anna fia, 15 éves korában, Nagybányán.

Sándor Béláné, szül. Jéger Lujza, Sándor Béla nyug. főispán felesége, 50 éves korában, Zomborban. — Özv. Skublics Sándorné, szül. Sambuchi Emilia, 54 éves korában, Zala-Szent-Mihályon. — Török Pálné, szül. Hadházi Erzsébet, 83 éves korában, Debreczenben. — Özv. Édeskuty Lajosné, szül. hegyeshalmi Fischer Hermin, 53 éves korában, Budapesten. — Francois Jeanne Marie, François Louis promontori pezsgőgyáros testvére, 22 éves korában, Friedlandban. Holttestét Promontorra hozták. — Özv. Paulik Jánosné, szül. Kubányi Emilia, 82 éves korában, Szolnokon. — Telegdy Erzsike, Telegdy László fővárosi tanár és neje, született Kovács Laura másfél éves kis leánya, Budapesten. — Özv. Siposs Andrásné, szül. Hánrich Antónia, 80 éves korában, Kassán. — Horváth Sándorné, szül. Voydicska Francziska, 66 esztendős korában, Budapesten. — Bárdy Pálné, szül. Hecze Jozefa, ref. lelkész neje, 21 éves korában, Héviz-Györkön. — Ruesz Irénke, Ruesz József segédtelekkönyvvezető két éves kis lánya, Csáktornyán. — Kholen Vilmosné, szül. Veress Piroska, 40-ik évében, Deésen, s nagy család gyászolja. — Özv. Paskay Gyuláné, szül. Melsiczky Szerafin, törvényszéki biró özvegye, Budapesten. — Albert Nándorné, szül. Zatykó Mária, 48 éves korában, Nagy-Tályán.

Szerkesztői mondanivalók.

Tapolcza, Sz. D. A «Vasárnapi Ujság» czímlapját és évi tartalomjegyzékét a közleményeknek az utóbbi években mindinkább szaporodó nagy tömege miatt lehetetlenség az azon évi utolsó számmal megküldeni, annyi munkába kerül annak az összeállitása. De ez az előfizetőkre nézve hátránynyal nem jár, mert a következő év első heteiben az 1-ső és 2-ik számot *minden* eddigi előfizető megkapja, akár fizetett elő a lapra továbbra, akár sem. Igy szokták ezt tenni a külföld nagy képes lapjai is, a minthogy technikai tekintetekből, nagyobb terjedelmű lapoknál másképen nem is lehet.

Sopron, K. M. A német hadseregben a gyalog katona által viselt sulyt ismét három kilogrammal szállitották le, a mi lehetővé teszi, hogy minden ember másfél kilogramm sulyu tölténynyel többet vihessen mint eddig.

Ősz kezdetén. Ősz végén. Művelt ízléssel s nem minden irói tehetség nélkül vannak irva; de nincs bennök elég költői hevület, s a másodikban tulságos sok a hideg elmélkedés.

Bolyongok. Még csak egy kis gyakorlat s szerző eléri az irodalmi színvonalat.

Perditához. Az ellenszenves tárgyat több költészettel lehetne csak elfogadhatóvá tenni.

SAKKJÁTÉK.

2092. számu feladvány. Kondelik K.-tól

(III. dijat nyert feladvány.

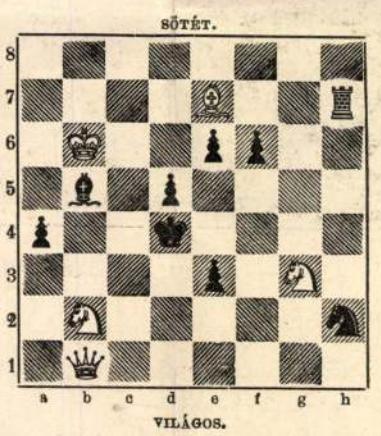

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

A 2075. sz. feladvány megfejtése Dáhl A, M.-tól.

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a.*	*Sötét.*
1. Kc4—b5	Ke5—d6 (a)	1. ---	---	Ke5—f4—f5 (b)
2. Vg2—h2	Kd6—d5	2. e2—e4 (†)		t. sz.
3. e2—e4 mat.		3. H v. V mat.		

Világos.	*b.*	*Sötét.*
1. ---	---	f7—e6 :
2. Hc5—d3 †	---	t. sz.
3. V v. e2—e4 mat.		

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — *Lipótvárott:* Müller Ferencz. — *A pesti sakk-kör.*

Hibaigazitás: A multheti 2091. sz. feladványban *h2*-ről a sötét gyalog elveendő.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 49-ik számában közölt képtalány megfejtése: *A szabadság nem eszköz a czélhoz, hanem maga a czél.*

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. IV., Kaplony-utcza 9. sz.)

Mint kiváló gyógyvizet és óvszert **rheuma, köszvény** és **hurutos** betegségeknél, valamint **hólyag-** és **vesebántalmaknál,** orvosi tekintélyek a **Salvator-Lithion-forrást ajánlják.**

„EGYETÉRTÉS"
POLITIKAI NAPILAP.
Csávolszky Lajos, felelős szerkesztő, | 1898. XXXII. évfolyam. | Kossuth Ferencz, főmunkatárs.

Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olcsó eszközeivel, hogy magának egyszerre, tömegesen csakhamar ujra elmaradó, uj előfizetőket szerezzen, hanem mindenkor kellő szinvonalon álló közleményei, gyors, pontos és minden tekintetben megbizható tudósitásai által iparkodik régi, jó hirnevét mint hazánk legelső rangu napilapja állandóan fentartani, hogy ez uton ne csak régi előfizetőit kapcsolja állandóan magához, hanem közönségét uj hóditások által évről-évre maradandóan meg is szaporitsa.

Hogy ezt a czélt elérjük, erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalon majdnem annyi betüt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalon s igy az Egyetértés egy rendes 8 oldalos lapja annyi közleményt tartalmaz, mintha a kisebb lapok 24 oldalon jelennek meg, a mi azonban csak ünnepnapokon történik. Ilyenkor az Egyetértés 12—20, illetőleg a kisebb alakban számitva 36—60 oldalnyi terjedelmű.

Csakis a lap ily nagy méretei teszik lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósitásokat közölhet, a milyeneket egy más lap sem nyujthat közönségének. Igy általánosan ismeretes, hogy az Egyetértés **országgyülési tudósitásai** e nemben a legtökéletesebbek, nemcsak a tudósitások kimeritő volta folytán, hanem annál a tárgyilagosságnál és részrehajlatlanságánál fogva is, mely e tudositásokat minden pártszinezetü olvasó előtt is élvezetessé teszi. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkivül bő **tárcza- és regényrovata.** Az Egyetértés állandóan két kitünő regényt közöl egyszerre, részint eredetit, részint a modern világirodalom remekeiből válogatva elsőrangu műforditók forditásában. Az egy év alatt közölt regények 400—500 nyomtatott ivre, vagyis 40—50 rendes regénykötetre rugnak. Ily 40—50 kötet regény bolti ára legalább ugyanannyi forint. Ha most még tekintetbe veszszük az Egyetértésnek mindenkor közéletünk kitünőségei és elsőrangú publiczisták által irott **vezérczikkeit** és egyéb **politikai közleményeit, bő hirrovatait, eredeti táviratait** az ország és a világ minden részében levő saját levelezőitől, továbbá a vasárnapokint megjelenő s egy-egy szakapot potló «Irodalom», «Tanügy» és «Mezőgazdaság» czimü országos hirü rovatokat s végül az Egyetértés legjobban informált **közgazdasági, ipar mezőgazdasági** rovatait és mogbizható tőzsdei **és** tudósitásait, bátran mondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtónak egyetlen organuma, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégiteni képes.

Mindezen előnyök daczára az Egyetértés előfizetési ára a legmérsékeltebb: 7345

Egész évre	20 frt —
Fél évre	10 « —
Negyed évre	5 « —
Egy hóra	1 « 80

Előfizetéseket legczélszerübben postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához **Budapest, papnövelde-utcza 8.** intézendők.

Alapitási ev 1810. **HALTENBERGER BÉLA** *Alapitási ev 1810.*
KELMEFESTŐ ÉS VEGYI TISZTITÓ INTÉZET.
Kassa, Szerecsen-utcza 4. sz.
Az ország legrégibb s kitünően berendezett **kelmefestő és tisztitó intézetében** ruhák s bárminemü kelmék **festetnek és tisztittatnak.** — A fősulyt ezen intézet a **postai** megbizásokra fekteti s naponkint érkező elismerő levelek szerint **a munkálatok kivitele kifogástalan.** Tudakozásokra azonnali válasz. 7519

Vérszegények és lábbadozók
Serravallo Chinabort vassal igy anak
½ liter ára 1 frt 20 kr.
1/1 liter ára 2 frt 20 kr.
Készitő Serravallo gyógyszerész Triesztben.
Pompás izü, a miért a gyermekek is igen szivesen iszszák. Sokszor kitüntették, Minden gyógyszertárban kapni.

Friss lövetü fáczánokat, foglyokat, őz-czombokat és gerinczet, pörkölt vadsertést kimérve, idei hízott pulykát, kappant és egyéb ünnepélyekre szükséges czikkeket ajánl
GÉCZY FERENCZ
Budapest, IV., Városház-tér 2.
Veszek uradalmi hajtóvadászatokon elejtett mindennemü **vadakat,** továbbá **hizott baromfit** és **friss tojást.** 7916

! Most jelent meg !
CSENGERI 50 hallgató nóta és 50 búfelejtő nóta
zongorára, énekhangra.
Egy kötet ára 1 frt. Postán küldve 1 frt 10 kr.
Kapható: 7964
KLÖKNER EDE zenemükiadónál,
Budapest, VI., Csengeri-utcza 62/V.

Menyasszonyruha-selyem
65 krtól 7537
14 frt 65 krig méterenként — saját gyáraimból —
valamint **fekete, fehér és szines Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig** méterenként — sima, csikos, koczkázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szin és árnyalatban stb).
Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen és házhoz szállitva.
Minták póstafordultával.
Magyar levelezés. — Svájczba kétszeres levélybélyeg ragasztandó.
HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben
(cs. és kir. udvari szállitó).

Sivó Schönberger

Pál

építész

Lakótelep strand-

fürdője

perspektíva és

alaprajz

repr

Új Szó

1970. 1. 22. 34. l

SPARBER TESTVÉREK

:: :: KÖTÖTT-, SZÖVÖTT-, TEXTIL-, KENDŐ- ÉS RÖVIDÁRU NAGYKERESKEDÉS :: ::

TELEFON: AUT. 282-86

CHEQUE-SZÁMLA:
Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület Terézvárosi fiókjánál.
M. kir. postatakarékpénztár 25731. szám alatt.

ALAPITVA 1900. ÉVBEN

BUDAPEST, VI. PAULAY EDE UCCA 2. SZÁM :: :: (ezelőtt SZERECSEN U. 2 Vilmos császár ut sarok)

Kiszolgálta: Pali

Ellenőrizte: Hnk

Számla

A 55 sz.

Budapest, 19 30 III 26.

T. ..... *cég* .....

Drb	Tucat	Szám	Áru megnevezése	Ar Pengő	Összeg Pengő	f
	1		12 sochni		19	20
	1/2	10	6 florstaut 2/12	21,60	40	80
	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

SIVÓ-SCHÖNBERGER PÁL

173	Lakótelep, fotó	Eladó
174	Lakótelep-tipus, fotó	Eladó
175	Családi ház, fotó	Eladó
176	Kiállitási épület, fotó	Eladó
177	Családi ház, fotó	Eladó

Nemzeti Szalon

1930 jan.

Kut

Illusztrációk

Fiór Pál

épitész

KUT.Képzőművészek Uj Társasága kiállítása - Nemzeti Szalonban - tervével szerepel.

Magyar Hirlap
19[illegible].I.1[illegible].

Siwak (Sywak)

Johann

Modellier Lehrjunge
kei obb Modellierer
läid

Schirek Holitsch

125. l.

Siwak Paul

Modelierer-Lehrjunge

1799.

l

Schirek Holitsch

125. l.

Siwak (Sywak, Sywack, Ziwak) Paul

festő XVIII–XIX. sz

l. Schirek Holitsch

112. l.

74949

Sixt /Képiro/, János,

1767-ben megjegyzik a számadások, hogy 1763-ban képeket festett a katolikus templom részére. ("Erogatio pecuniae... pictori Joanni Sixt...") 1738. Platea Magyar, Sixt Képiro János, domus lignea.

570.o. 12.jegyz.

Szász Károly: Adatok a nagybányai képirók, ón- és fafaragók történetéhez.

Kolozsvár. 566-576.o.

Dr D. K.

Sixtus (Goetschlaher Pragensis) ezüstmüve

1544-ben sopronban emlitik

Horváth Tibor Antal: Ismeretlen leviltári adatok az ötvösök történetéhez főleg a XVI–XVII. században 180. l.

Művért. 1953. 1-2. sz.

Sixtus

óriontó

l.

123, 128, 153, 173,
277, 378, 399, 457,
556 l.

Sixtus orionto

(Kannelgisch Sixtus)

l.

R III

978. l.

1000. Nádler Róbert,
Sz. Budán 1858 április
Önarczkép.

Mellig látható, (bal
égő szivar van. Haja és h
jusza hosszú. Ingének gal
tött, kabátja fekete. Jel
dapest 1900.

Lemezpapir, mér. 4
Vétetett az 1906: I
III. 6-iki 18218 sz. leir

M. N. K.

SJNAJDER, Stephanus kőfaragó

1748. Eperjes, polgára

Agghásy: Barokk szobrászat .. Gh. 1955.

I. 276.

Sjöholm Ádám

Hobran

1943-ban 20 éves,

Mul. Budapest (?)

Lásd

Vízy Elemér

Levente művészek

63–70. l.

képekkel

Semayer Vilibild VIII. 146.

Sjöholm Ádám

Fiatal szobrászként szerepelt a Forum Klub 1947-es kiállitásán.

Robinovszky Márius: Két korszak határán Bp. 1965. 215.l.

Sjöholm Ádám

„Minthogy svéd származásu vagyok, le akartam ott telepedni. Ez országban a nem konvencionális gondolatu művészet területén egy félreérthetetlen elutasitással találtam magamat szemben."

Seuphor Michel: Die Plastik unseres Jahrhunderts, Édition du Griffon, Neuchâtel, 1959
372 l. 332 l.

Sjöholm Tódám

„Minthogy nem voltam hajlandó semmi-
nemű engedményre és a szabadságot min-
denekelőtt ideológiai síkon óhajtom, el-
határoztam, hogy elhagyom Svédországot
s Franciaországba utazom."

Senghor Michel: Die Plastik negerischer
Jahrhunderte, Edition du Griffon, Neu-
châtel, 1959, 372 l. 332 l.

Stockholm Sweden

„Minthogy svéd származású vagyok, le akartam ott telepedni. Ez az országban a nem konvencionális gondolatú művészet területén egy félreérthetetlen elutasítással találtam magamat szemben."

Seuphor Michel: Die Plastik unseres Jahrhunderts, Editions du Griffon, Neuchâtel, 1959
372 l. 332 l.

Sjöholm Ádám

„Ez ország az egyetlen szabad föld a világon. 1950-ben Párizsba mentem és azóta is ott élek és harcolok, hogy dolgozhassam."

Seuphor Michel: Die Plastik unseres Jahrhunderts, Edition du Griffon, Neuchâtel, 1959 372 l. 332 l.

Sjöholm itdám

Müterem hiány és mindazon nehézségek, omelyek szembekerülnek egy „gyökértelennel," nem könnyítik meg a munkát."

Seuphor Michel.: Die Plastik unseres Jahrhunderts, Édition du Griffon, Neuchâtel, 1959. 372 l. 332 l.

Sjöholm Ádám

„Mégis sikerült nekem, ha részben is, plasztikus vizióimat megvalósítani. Mint vendég vettem részt a „Comparaisons" valamint a „Hommage à Brancusi" kiállításokon."

Seuphor Michel: Die Plastik unseres Jahrhunderts, Édition du griffon, Neuchâtel, 1959 372 332 l.

Sjöholm Ádám

„1957-ben (november) önálló tárlatom volt Londonban a „Drian Gallery"-ben." Szonkívül 1958-ban, az egidó-berinti plasztika irányzatok átfogó összevetésénél a párizsi Claude Bernard tárlatón.

Seuphor Michel: Die Plastik unseres Jahrhunderts, Edition du Griffon, Neuchâtel, 1959 372 3321.

Sjöholm Ádám

Absztrakt stílusú művei elválasztott majd újra egymáshoz illesztett fémlapjaival úgy tűnnek fel mint térben lebegő kollázsok.

Seuphor Michel: Die Plastik unseres Jahrhunderts, Édition du Griffon, Neuchâtel, 1959 372 l. 332.

Sjöholm Ida

Született Budapesten 1923.-ban; szülei
Svédországból származtak. 1941-1946-ig
a budapesti Képző-művészeti Főiskolán
képezte magát; 1948-ban elhagyta
hazáját.

Knaur Th. Nachf.: Lexikon der modernen
Plastik, München, 1961. 376 l 324 l.

Sjöholm Ádám

Két éven át Svédországban tartózkodott, miután művészete ott is elutasitásra talált Párizs egy elővárosában telepedett le. Itt gyorsan találta meg teljes absztrakt stílusu formanyelvezetét.

Knaur Th. Nachf.: Lexikon der modernen Plastik, München, 1961. 376 l. 325 l.

Sjöholm Ádám

Slig volt kapcsolata a párizsi művészekkel és nagyon visszavonultan élt. Ebből magyarázható, hogy csupán kevés benyomás hatott őreá.

Knaur Th. Nachf.: Lexikon der modernen Plastik, München, 1961. 376 l.

325 l.

Sjöholm Ádám

Első éveiben kizárólag kövel dolgozott, útóbb fémplasztirát alkotott; ez anyag vérmérsekletének jobban megfelelt. Szabálytalan, összeforrasztott fémfóliák, absztrakt alkotásokat dolgozott ki.

Knaur Th. Nachf.: Lexikon der modernen Plastik, München, 1961. 376 l 325 l.

Stockholm 1960

Különböző exporthiállításon vett részt,
így a „Comparaisons" Salonban, az
„Hommage à Brancusi" hiállításon, a
Salon de la jeune Sculpture."

Span: Th. Nach: Lexikon der moder-
nen Plastik, München, 1961. 376 l. 325 l.

Sjöholm Ádám

Továbbá a Salon des Réalités Nouvelles és egy csoporthiállitáson a párizsi Claude Bernard (1958) tárlatán. 1957-ben egy kollektivkiállitása a London-i Drian Gallery rendezésében.

Knaur Th. Nachf.: Lexikon der modernen Plastik, München, 1961. 376 l. 325 l

Sjöholm Ádám

Szövegbenyomott fekete-fehér reprodukció:

„Mozgás a térben", bádog.

Knaur Th. Nachf: Lexikon der modernen Plastik, München, 1961. 376 l

325 l.

Sjőholm Ádám

MDK

szobrász

Képzőművészeti Főiskola Ifjuségi Köre 1945 karácsonyi kiállitása:

"Akt"

"Akt"

"Fej"

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945. utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 221-250.l. 233.l.

MDK

Sjöholm Adam

"Leanyfej", agyag

Magyar Művészhetek Reprezentativ Képzőm.
Kiall.1947.Jan.Ernst Múzeum.Kat. 10.1.

MDK

Sjöholm Adám

"Leányfej",agyag

Magyar művészhetek reprezentativ képzőművészeti kiállitása v.Ernst Múzeum.

Katalógus 1947 jan.4-26-ig. 10.o.

MDK

Sjőholm Adám

1.
XIX.tavaszi szalon 1947.máj.-jun.

Sjöhölm Ádám MDK

szobrász

A Képzőm.főiskola karácsonyi kiállitása
Szabadság 1945. nov. 25.

Sjöholm Adam

nobrán

l.

Szabad Művészet

1947. 178. l.

9–10. sz.

jellemző, hogy több kompozícióját hosszú
esztül Józsefnek tulajdonították. „A H.
ılajdonított művek közül sok az apokrif.
ıgyrésze öccsének: H. Mihálynak szerze-
(Fr. Seeburg: Joseph Haydn, 1895.)
ld mutassak rá most már arra, hogy e dal-
a magunk szempontjából való értékelésénél
a döntő kérdés, hogy kinek az alkotása, ha-
: méltó-e ez a dallam református istentiszte-
n való éneklésre? A mi énekeink imádságok
en, s kályini mértékkel megválogatott dalla-

Az volt az első felemeltetés, amikor megácsolt, irdatlan nagy keresztfát s Őt rán dalmak első stációja ez volt. Nyomban köve kezeit s lábait... Bűnünk nyomasztó éjszak stáció volt : a kereszt felemelése s előre elkész Urunk, amikor a test súlya mind egyre jobb sejtjük, hogy a tagok vonaglása vagy csak r Csak a következményeket látjuk, melyeket az közt elenyészett Megváltóm a keresztfán, Tége A holtakat kihányja ; A fényes nap is búvó

A második felemeltetés húsvét regge vették karjaikra az Isten Fiát. Bizonyára Ist gyógyult s újra dobogni kezdett ama nagy szív nappal előbb kiomló vérben patakzott... Cso élet lángolásával megnyílik s ellenállhatatlan er

A harmadik felemeltetés majd az á tiszta magasságból, hogy visszaemelje, trónja elvégezte az Isten világprogrammja szerinti r

Igen, Ő felemeltetett.

De azért emeltetett fel, hogy mindene előfeltétele volt a Golgota. Igehirdetésemben újr

Sjöholm Ádám rozsrás

Szabad Nép 1947

9.24. – 4.

Sjöholm Ádám nobránnüvén.

Magyar Nemzet.
1947. I. 5.; III. évf. 4. n. 2. old.
(: Ripert. :)

Sjř, Fr.

v. Ferdinand.

Derékon alól, hétnyolczad balra cseh királyi diszben. Fején a cseh korona van s jobb kezében a jogart, baljában pedig az országalmát tartja. Brokát köntöse felett jobb vállától bal csipője felé szalag vonul, derekát öv szoritja s hermelines palástjának felső gallérja alól az arany gyapjas rend láncza tör elő. Mellét a Mária Terézia, a Szt. István, a Lipót s a Vaskorona rend diszíti. Balra a háttérben a cseh oroszlán tűnik szemünkbe. Feliratai a kép alatt három sorban:

Ferdinand

korunowán na králowstwj w Zářj 1836,
gekrönt zum Könige von Böhmen im September 1836."

alól balra: „Fr. Sjř lith."
s jobbra: „Tjfkem Machkowim w Praze."

Könyomat, az alak nagysága 23.5 cm.

Lasza 7579.

55/93 № 1255.

Sjöholm Ádám

E perkezetek három dimenzionális kollage-ként hatnak, melyek „véletlennek" és alaktalannak tünnek fel, mégis pontosan kigondoltak és mérlegeltek.

Knaur Th. Nachf.: Lexikon der modernen Plastik, München, 1961. 376 l. 325 l.

M.D.K.

Sjöholm Ádám

Svéd származásu fiatal szobrászmüvész reliefjének repr.-ját hozza a lap, amely a szentesi szülőotthon számára készült.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1942. okt.23-29.
V. évf. 43. sz.

Sjöholm Ádám

nobrász

Akt c. (kiáll. 1947. szept.
bronzobbra a Forumban.

Pán Imre: Két kiállítás. Kortárs. 1947. 1. sz.
23. l.

13. XII. 28			
1.	Manadv.	Pillepis	
—	20.—		
34	—	1569.34	
8	1.541.93		-27.41
12	49.28		
63	—		

MDK

Sjöholm Ádám szobr.

M. Ábonyi A: Fiatal képzőm. kiáll. Népszava, 1945. máj. 31. 6.o.

Egyes számu cédula.

M.D.K.

Sjőholm Ádám

„23 éves, svéd származásu szobrászmüvész. Szobrai finoman stilizáltak, mégis természetesen hatnak. Sjőholm Ádám lelkes lobogó temperamentum, ezt bizonyitják korábbi müvei". Ujabb alkotásainál "..már elérkezett a formák zárt, nyugodt higgadtságához.."- monda Gál Zsuzsanna: "Fiatal képzőmüvészek" cimmel folytatott interjuja során.
A svéd ujságok a közelmultban lelkes hangon irtak a müvészről.

Szinház, Bp. 1946. juni. 26.- juli. 2. II. évf. 24. sz. 18. lap

Kettes számu cédula M.D.K.

Sjöholm Ádám

"Anyaság" c. szobra a szentesi tüdőgondozót disziti.
A müvész beszél munkájáról és elmondja, hogy a müvészet minden ágával megpróbálkozott, mig eljutott a szobrászathoz. Sehol sem tanult előzőleg, most Pátzay mester tanitványa.
Fényképét bemutatja a lap.

Szinház, Bp. 1946. juni. 26.- juli.2. II. évf. 24. sz. 18. lap.

MDK

Sjöholm Ádám szobrász

Rabinovszky M: Kiállitások. Szab.Müvészet,
1947. 9-10.sz. 178 1.

Sjöholm Adam

Stockholm

XIV. Erzsébet királyné

út 43.

MKSz 1947

1947

Sjöholm Ádám

Született 1923-ban Budapesten. Tanulmányai szülővárosának művészeti iskolájában. „Amint láttam Magyarországon a kifejezés szabadságának korlátozását elhatároztam, hogy Svédországba megyek."

Euphor Michel: Die Plastik unseres Jahrhunderts, Édition du Griffon, Neuchâtel, 1959
372 l 332 l.

F. Šír

Arcikníže Štěpán /. Stephan, / Erzherzog von Oesterreich, / Landeschef von Böhmen

Ez valoszinleg Csch

Kozat folio

mkep

Fr. Šjr

Pawel Josef Šafařjk. /
Narozen roku 1795. Jelz.
Ant. Machek mal. W Praze.
Fr. Šjr lith. 1839. Könyomat,
folio.

Sjuiska, Jozef épitész / Bratislava/ M.D.

Egyes ötletek megvásárlása / 6000 Ft/

Társtervező: P. Nahalka, J. Bóna, J. Hooman, J. Struhar
M. Sutak

repr.

Lux Kálmán: A magyar szocialista falu tervpályázat

Magyar Építőművészet 196. 4.sz. 9 -25.l.

Skaczel József

építőmester

† 1914 dec. 31-

Ipartestületi évkönyv

1915. 116. l.

Ezüstkehely Debreczeni György ~~[illegible]~~ nevével / 1639-
ből III. 167.

Skáder Ignác

iparmunvász szurszabó

Vác

Györffy István dr

Magyar népi hím-

zések I. A cifraszűr

Bp 1930. 4. l.

onban, hogy a kutatás nem mondhat oly
ezőjét állithatná és bizonyithatná. A
ek
e lehet szögezni, hogy nem ismeretes a
ékekxxxx amelyekből a magyar emlékanyag-
ódon magyarázni lehetne. De hiszen sokka
ben, sem hogy azt egyszerü külföldi ha-
ban x szépszámu elmélet áll rendelkezési
alát a problémának, nem tárgyalták meg
De lássuk a hipotéziseket.
ékek kapcsán már foglalkoztunk. Ha biz
fogadhatónak Ádám Iván hipotézisét, Rhé
tell térnünk. Vajjon nem származhatnak-
kból, melyeknek létezéséről krónikás

Skáder Ignác

szöngyösi szurszabó

l.

Mörtfyszur

169. l.

170. l.

Skádor Ignác
nací vurszabó
l.
Grörffyvur
171 l.

S. Kalivoda Kata

Vaszary János, Szinyei-Merse Pál, Szenes Fülöp, Perlrott Csaba Vilmos, Pentelei Molnár János, Mednyánszky László, Mányai József, Kernstock Károly, Kandó László, S. Kalivoda Kata, Jávor Pál, Iványi Grünwald Béla, W. Gyenes Gitta, Glatter Ármin, Rákosiné Gönczi Ilona, Falus Elek, Benczur Gyula, Bednár János, Basch Gyula, szerepelnek a „Tavaszi kiállitás"-on a Mücsarnokban. Margitay Ernő kritikájában -szinte kivétel nélkül- a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik a felsorolt müvészekről.

S. Kalivoda Kata: a kritika szerint: müveiből tudás és igaz müvészet árad.

ÉLET, Bp: 1912. május 5. IV.évf. 18. sz. 566-567. lap.

S. Kallivoda Kata

Öt művész alkotását bemutatja a lap:

Éder Gyula: "Biztos siker" c. karikatura,

Endrey Sándor: "Önarckép" c. festmény,

Udvary Géza: "Elmerülve" c. tünődő nőalakot ábrázoló kép,

S. Kallivoda Kata: "Bucsusok a templomban" c. festmény,

Zemplényi Tivadar: "Pataknál" c. tájkép. Repr.-ők.

ÉLET, Bp. 1912. juni.2. IV. évf. 22. sz. 7oo, 7o1, 7o4, 7o5, 7o6. lap.

Sckadt János

Marangöntö

1660-

ban öntettötte a

hódosi rk. templom

Marangját.

Orbán Balázs

A székelyföld le-

írása. Pest, 1870

87 l.

Skáder Ignác

váci szürszabó

l

Größ

4. l

Sckadt János

harangöntő

öntötte a Hodosi (maros
torda m) egyik harangot
1660 ban –

Orban B. Székelyf
to 85-7.

Gerecze A műemlékek
484 l

Skadt

Öralja boldogfalvi ev. ref. templom nagyobb harangja. Gloria in excelsis Deo. To. Skadt mefosit. Anno D: 1656. felerdthal.

Gerecze P. A mincen-teler.
404 l

Skadt János

hgöntő

Óraljaboldogfalva
(Hunyad vm)
ev. ref. tpl.
nagyobb hgja 1656

Székelyhódos rk. tpl.
Marosborda vm
hg. 1660

Jml

Balogh Lóránt: Belvárosi templom

Skadt Jo. 1656.

Harangöntö -

Boldoffalva

l. Arch. Ert

1905. 161. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Skala Agoston

ötu.

Kőmagyötvi 1806. n.

1806	Nr. 1683 —1684	**SKALA** Augustinus Skala, M 1839, e. —1850. Evőeszközök. — *Tafelsilber.* Magántulajdon, Pozsony — *Privatbesitz, Preßburg.*

Skala Ágost pozsonyi ötvös mesterjegye

V. 159

SKALA August, örvösmester Pozsonyban

A. Szkala, bürger. Goldarbeiter, 4 heter fia meghalt. (1845, 736 l.)

—

A. S. bürger. Gold- und Silberarbeiter, 3 hónapos lánya meghalt. (1847, 592 l.)

Ot. Schlachar, Goldarbeiter, 429 éves korában, Poson, 1849 február 16 (1849, 229 l.)

(Mikeli J. Mus. é. Kk. Évk. 1911, 152 l.)

Preßburger Zeitung
(Zeitung)

Skalecz Mihály

kérvitette a nászkézdi
F mincnilcki felvételek
egy rezet

Fő nászfejér egyházi

Foerk Ernő. A buda-
pesti magyar királyi
állami felső építő
ipariskola 1912. évi
mincnilcki felvételei.
Bp. 1912.

4888

Gyüjter

A hely neve	A tárgy megnevezése	
Abrudbánya, Alsó-Fehér vm.	Róm. kat. templom. A régi boltozat, / bordái és a nyugati oldalfalban levő ajtó vázlata.	

SIPOS Zsófia fest.

A VAY ÁDÁM MÚZEUM BARÁTI KÖRÉNEK TÁJÉKOZTATÓJA

28. sz.
Vaja, 2003

Vay Ádám Múzeum Baráti Körének kiadványa

Összeállította:
Molnár Sándor

Fotó:
Boros György
Molnár Sándor
Tisza Gabriella

Kiadja:
Vay Ádám Múzeum Baráti Köre

Felelős kiadó:
Miklós Sándor
B.K. elnöke

Készült a Grafit Nyomda „R" Kft. nyomdájában
1200 példányban

A múzeum gyűjteménygyarapodása

Ebben az évben is hasonlóan bővült gyűjteményünk, mint korábban. A nyári művésztelep és a téli alkotótábor, valamint az alkotóház működésének köszönhetően 34 alkotással gazdagodott a kortárs képzőművészeti kollekciónk.

Könyvvásárlással, valamit könyvtárközi cserével tudtuk gyarapítani 65 kötettel könyvtárunkat.

Fontosnak tartom itt elmondani azt, hogy a Magyar Nemzeti Múzeum sárospataki Rákóczi Múzeumától számos bútort kértünk és kaptunk az új állandó kiállításainkba. Ezúton is köszönjük.

Téli Alkotótábor és Nemzetközi Művésztelep

A IV. Téli Alkotótábort február második felében rendeztük meg, melyen az alábbi művészek kaptak meghívást:

David Beeri – Debrecen, Dudás Gyula – Nagybánya, Harangozó Miklós – Salánk, Podolyák Vilmos – Szatmárnémeti, Sáli Róza – Budapest, Tarr János – Nyíregyháza, Tikosi Zoltán – Nagyvárad, Tolnay Tibor – Nagyvárad, Vassy Erzsébet – Nagyvárad.

A X. Vajai Nemzetközi Művésztelepre hat művészt hívtunk. Első esetben pályázat útján választottuk ki az alkotókat. A jubileumi alkotótábort június 16–28. között tartottuk az alábbi művészek közreműködésével:

Gnandt István – Németország, Gonda Zoltán – Debrecen, – Kecskés András – Budapest, Balogh István Péter – Velemér, Madarassy György – Nyíregyháza, Sárközy Erzsébet – Cegléd.

A 2002-ben alapított Nívó-díjat Gonda Zoltán festőművész kapta. – Az oklevél mellé egy bronzérem is járt, melyet a nyíregyházi Zagyva László szobrászművész készített.

Portré

Sipos Zsófia

„Fogj tollat és írj, hogyha van erőd haladni,
merre más még nem haladt 00... „
(Petőfi Sándor)

Falun születtem, ötéves voltam, amikor Debrecenbe költöztünk. A kapcsolatot édesanyám és nagyanyám szülőfalujával tartjuk ma is. Ez a Tisza, a Túr és a Batár szép vidéke. Végigrajzoltam a gyermekkoromat. Megtaláltam nem rég az első Jézuskához írott levelemet. Babát, babakocsit kértem benne és színest, tizenkét félét. Ebben a levélben lényegében már akkor megfogalmaztam teljes életprogramomat.

A Dóczi Gimnáziumban első rajztanárom, Tar Zoltán indított el a festőpályán, ám a háborús években nem tanulhattam tovább. Szüleimnek támaszra volt szüksége, ezért érettségi után férjhez mentem. Sorra születtek a gyermekeim, kilenc év alatt öten. 1963-ban édesanyám ösztönzésére és segítségével beiratkoztam a képzőművészeti szabadiskolába: ismét rajzolni, festeni kezdtem. Bíró Lajos és Félegyházi László voltak a tanáraim. Közben megszületett a hatodik gyermekem is, de ez már nem gátolt abban, hogy eljussak a Művészeti Alap-tagságig.

Kezdettől a pasztell-technika izgatott, meglehet kezelése nehezebb, szakmai elismertsége kisebb például az olajfestészetnél. Festőpályám szín- és formavilágát a Felső-Tiszavidék szépsége határozta meg. Mindig is az ember, a természet, a kettő kapcsolata, szépsége és zordsága foglalkoztatott, ez, ami arra késztet, hogy újra és újra fessek.

Pályaleírás

1931-ben születtem Hidasnémetiben. 1936-ban költöztünk Debrecenbe. 1949-ben érettségiztem. Az akkori körülmények nem tették lehetővé, hogy továbbtanuljak. A Dóczi gimnáziumban első rajztanárom Tar Zoltán

indított el a festőpályán. Majd 1955-56 évben Veres Géza irányításával a szabadiskolában tanultam. Ezt követően 1963-tól Bíró Lajos és Félegyházi László tanították a festést, rajzolást.

Első önálló kiállításom 1970-ben volt Debrecenben, 1973-ban Budapesten és a lengyelországi Lublinban.

1975 Nyíregyháza Tanárképző Főiskola
1976 Debrecen Agrártudományi Egyetem, majd ezt követően több debreceni kiállító teremben és a Kölcsey Művelődési Központ szervezésében Hajdú-Bihar megye valamennyi művelődési házában.

A közelmúltban jelentősebb kiállítások:
1992 Debrecen Kölcsey Művelődési Központ, ennek bevételéből jött létre a „Református Tanítónőképzésért, Giday Gabriella emlékére" alapítvány
1993 Nagykőrös, Arany János Múzeum
1993 Kecskemét, Ráday Múzeum
1994 DAB székház, Debrecen
1997 DOTE galéria „Reqviem a kertekért"
2000 Kölcsey Ferenc Tanítóképző Főiskola Debrecen „Kis ház az árnyas fák alatt"
A PAX-ART kiállítócsoport tagjaként 1985-90-ig, Debrecen, Hajdúböszörmény, Vásárosnamény, Nádudvar, Tokaj, Gyula

A Képcsarnok Vállalat rendezésében:
1979 Medgyessy Terem, Debrecen
1983 Aba Novák Terem, Szolnok
1986 Képcsarnok Terem, Salgótarján
1990 Benczúr Terem Nyíregyháza

Díjak:
1978 Krúdy emlékpályázat III. díja
1984 Országos Jubileumi Tárlat nívódíja
1990 Szolnoki Képzőművészeti Triennálé különdíja
1991 Országos Nyári Tárlat, Debrecen fődíja
1994 Hatvani Tájfestészeti Biennálé fődíja, aranydiploma
1995 Tavaszi Tárlat, Debrecen nívódíj
1995 Hódmezővásárhelyi őszi Tárlat, munkajutalom

Részt vettem az Országos Esztergomi Pasztell kiállításon, Budapesti Tavaszi Tárlaton, Szegedi Nyári Tárlaton, Békéscsabai Alföldi Tárlatokon, Szolnoki Képzőművészeti Triennálé, Hatvani Portré és Tájfestészeti Biennálén, Képzőművészi Szövetség tagjainak kiállítása, Vigadó Galéria.

Csoportos kiállítások: Németország, Japán, Románia, Lengyelország, Finnország, Franciaország.

Képeimet pasztellel festem, vázlataimat a Felső-Tisza vidékén készítem.

Régi ház (pasztell, 33 cm x 47 cm)

Korábbi tájékoztatóinkban a múzeum alkotóházában dolgozó művészekről szóltunk. – Az elkövetkező időszakban a jótékonysági képaukcióra felajánlást tevő alkotókat mutatunk be.

Megyeri Barna megpróbálta egyeztetni a kettőt. 46 évesen halt meg. Emlékkiállítása 1971-ben egyszerre volt groteszk és szívszorító. Olyan volt, mint egy generáció segélykiáltása. „Mintha fényévnyi távolságban keringene nála egymástól minden, ami a kétféle felfogás hatására született, s igen áttételesen mutat csak kölcsönhatást. Ennélfogva alig találkozik: szép, de mégiscsak köznapi feladatnak marad az egyik, s éji álomnak, varázsos izgalomnak a másik. Hány műterem zárt világának vívódásai és titkai tárulnak fel e tipikus tudathasadásban, ki merné megmondani? S azt is, hogy milyen nagy árat kell fizetni (fizetnünk) érte?" – írta egy kritikus az emlékkiállításról.[30]

1920-ban született. 17 évesen került a főiskolára, ahonnan rövidesen kizárták, ami a tehetséges művészekkel oly gyakran előfordult. Háború, később hadifogság következett. 1942-ben a haditudósító osztály tagjaként sokat utazott Oroszországban. Ekkor készült munkái az archaikus művészet hatását mutatják. Ezeket a „bálványok"-at állította ki 1944 áprilisában a Nemzeti Szalonban. 1947-ben jött haza. Első munkái papírzacskóból hajtogatott, áttört maszkok, amelyekben a térbeli áthatások szellemes játékát valósítja meg. Jó barátságba került Jánosy István és Rába György költőkkel, Gyarmathy Tihamérral, Kállai Ernővel. A Nemzeti Szalonban 1948 januárjában Kállai Ernő által rendezett: „1948. A magyar képzőművészet újabb irányai" című kiállításon mutatta be *Lengő* című plasztikáját – amely az első mobil volt a magyar szobrászatban.[31] A *Lengő* organikus forma volt, de vele egyidejűleg készített geometrikus *Függő konstrukció*kat is. Az 50-es években a legtipikusabb szocreál szobrászatot csinálta (*Prometheusz*, 1954–57, Kazincbarcika; *Kígyós nő*, 1954, Miskolc) hajlított és kalapált alumínium lemezből, vagy domborított bronzlemezből. Bár kisplasztikái ekkor is szépek, és semmi közük sincs a szocreál álpátoszához, a 40-es évek kísérleteihez csak kb. 1958 táján tért vissza. Legkorábbi a *Madarak* c. fél-figuratív térkompozíció (1958), mely mint „díszítés", a Mezőgazdasági Kiállítás számára állami megbízásra is kivitelezhető volt. 58-tól folyamatosan készítette papír- és fémhajtogatásait, forma-kísérleteit papírból. 1960. okt. 1. – 1961. aug. 31. között az Iparművészeti Főiskola belsőépítészeti tanszékének adjunktusa volt. „Tér és forma" címen adott elő egy speciális, maga-alkotta tantárgyat. 1962-ben négy hónapot töltött Párizsban, nagy hatással volt rá régi barátja, a francia absztrakt művészet elismert szobrásza, Sjöholm Ádám. Több külföldi pályázaton vett részt absztrakt szobrászati tervekkel. Legjelentősebb a Szmetana György építésszel közösen készített pályázat (San Francisco, városközpont), amelyben egy vízmedencéhez tartozó üvegplasztikát tervezett (1963–64). Megvalósult köztéri szobrai figuratívak. Egyik utolsó munkája a Hevesi Sándor-téri színház mennyezet-plasztikája (1965), mely egy rendkívül szellemesen kialakított absztrakt dombormű. Az állami megbízások rendszere non-figuratív művet csak díszítésként vagy „funkcionális plasztika"-ként fogadott el. Ennek ideológiáját magyar változatban Pátzay Pál fogalmazta meg: „A nem ábrázoló, az absztrakt idomszövevény mint díszítőelem a maga helyén van a szöveten, a tapétán, a vázán és más használati tárgyon való alkalmazásban, de ha berámázza magát, és az önálló mű, a teljes humánumot megjelenítő képfestészet rangját követeli, ez a felfuvalkodott öntévesztés már a zavarodottság, a bomlás félreismerhetetlen jele" – írta hírhedt cikkében[32], és ezzel meghatározta a 60-as évek művészetpolitikájának állásfoglalását a non-figuratív művészettel szemben. (Hasonló konzervatív nézeteket persze más teoretikusok is vallottak, – így pl. a nagytekintélyű Hans Sedlmayr –, csakhogy ez Nyugat-Európában nem vált egy ország művészetét megbénító kizárólagos, uralkodó elvvé!) Megyeri Barna akár a magyar non-figuratív szobrászat iskolateremtő mestere is lehetett volna. Az a körülmény azonban, hogy minden elvont plasztikai formának játszótéri mászókává, mennyezet-dekorációvá vagy hangvető fallá kellett válnia, – ez a megalázó méltánytalanság – lehetetlenné tette, hogy művészi programja túllépjen a kedvtelés körén.

Mi maradt meg ebből a sziporkázóan okos emberből és életművéből a művészet számára? A 40-es évekből a groteszk expresszív kisplasztikák és fejek, az 1958–66 közti periódusból pedig héhány *Lemezplasztika* (részben a tanítványok kivitelezésében), számtalan papír, karton hajtogatás és kivágás, mint különféle térformák, térbeli struktúrák modelljei, textilből varrt térformák, valamint rajzok, naplótöredékek és feljegyzések a művészetről. Ezekből egy olyan szobrász képe rajzolódik ki, akit nem a látvány leképzése, hanem a tér és forma egymásbahatása foglalkoztat. „Nemcsak a szobor van a térben, méginkább van a szoborban a tér" – idézte őt egy művésztársa[33], és ez elmondhatatlanul különbözött attól, amit a magyar szobrászok vallottak. Megyeri olyan volt, mintha egy idegen bolygóról érkezett volna.

Nagymúltú mérnök dinasztia (Gerster, Kauser-családok) leszármazottjaként a matematika és a szerkesztés nem volt idegen számára a művészi alkotástól sem. A jelenségeket filozofikusan közelítette meg, az elvontság a lételeme volt, a természeti formákban is azt kereste. Az igazi szellemi kaland azonban a matematika volt a számára, a kiszámítható téri hatások és megszerkeszthető formák, struktúrák világa, a ráció öröme és esztétikai megtestesülése. Ha nyugat-európai kortársait vesszük sorra – a figuratívak közül: Avramidis (1922), Baskin (1922), Ipousteguy (1920), Koenig (1924), az absztraktok közül: A. Caro (1921), Chillida (1924), P. Consagra (1920), Kricke (1922), Meier-Denninghof (1922), Paolozzi (1924), Turnbull (1922) – megállapíthatjuk, hogy Megyeri Barna plasztikai gondolatai, azok a feladatok, amelyeket önmagának adott, igen rangos helyet biztosítanak számára a felsorolt művészek között. A tárgyakban megvalósult életművek pedig még csak össze sem vethetők.

A magyar szobrászati hagyomány zsákutcái

Medgyessy Ferenc kiállítását 1956-ban mutatta be a Műcsarnok Makrisz Agamemnon rendezésében. Maga a művész ekkor már súlyos beteg volt, 1958. július 20-án meg is halt. Tevékenyen tehát nem vett részt a hatvanas évek művészetében, a kiállítások mégis tele voltak „Medgyessy-szobrok"-kal – persze epigonoktól.

Medgyessyt a fiatalok körében a legnagyobb tisztelet övezte, olyanoktól is, akik sosem követték művészetét (Megyeri, Vigh), és nagyságát, művészettörténeti jelentőségét a szakirodalom sem vonta kétségbe soha. Még Körner Éva is – aki elsőként fogalmazott meg bizonyos fenntartásokat Medgyessy 30-as évekbeli műveivel kapcsolatban, – így írt róla: ...„ő legjellegzetesebb, speciálisan magyar művészünk. A francia intellektuális klasszicizmusból érzékletes, valamiféle debreceni klasszicizmust alakított, mely ugyan minden periódusban némiképp színeződött – ..., lényegében egységes volt. Az érzéki élményréteg, mely művészetét táplálta, érintetlen maradt a történelmi sorsfordulóktól, forradalmaktól, diktatúráktól, fasizmustól, háborúktól, nemzeti tragédiáktól. Ebben a földhöz kötöttségében van ereje és gyengesége. Legjobb művei alapján a népies képzőművészet egyetlen nagy alakjának tekinthetjük."[34]

Medgyessy szobraiban egy statikus, időtlen népeszmény testesül meg, érzéki-szenuális és egyben áhítatos tisztasággal, amely vonzó volt és artisztikus az anyag és forma természetes szépségében. Az 50–60-as évek fordulóján érthetően vált példaképpé ez a nemesen érzéki, eszményi klasszicitás a Pátzay-féle vértelen klasszicizmussal szemben. Követői azonban már csak a szobrait nézték meg és nem magát az életet. Ebből a másodlagosságból már csak fáradt utánzás lett: durván faragott kövek, üres, elnagyolt formák. A tapintható valóság élménye hiányzik ezekből a művekből. A hatvanas évek elején azonban még láthattunk néhány olyan kisméretű szobrot, amelyek méltóak voltak Medgyessy szelleméhez. Minde-

Vingárdon ma az enyedi Bethlen-kollegium a nagybirtokos. Lakói magyarok, szászok, oláhok. Miután Vingárd sohsem tartozott a Királyföldhöz, hanem megyei területen feküdt: a szász lakosság nem eredeti telepítvényes, hanem a kelneki örökös grébek szolgái jöttek át s telepedtek itt meg. A templom az ág. hitv. ev. szász egyház tulajdona. Kerítőfala már rég nincs meg, ép úgy a vingárdi Gerébek kastélyát is hiába keressük itt.

A templomnál jóval lejebb, az iskola telkének szögletén van az alacsony harangtorony, s benne az a OREX GLORIÆ VENI CVM PACE 1664 SKADT ME FVDIT föliratú harang, melyről már Müller Fr.* is megemlékezik.

Búzd. Vingárdtól délkeletre, a drassói völgy jobb ágában húzódik meg Búzd községe, s közepén nagyobb téren áll a fallal kerített szász templom, mely szintén figyelemre méltó régi építmény.

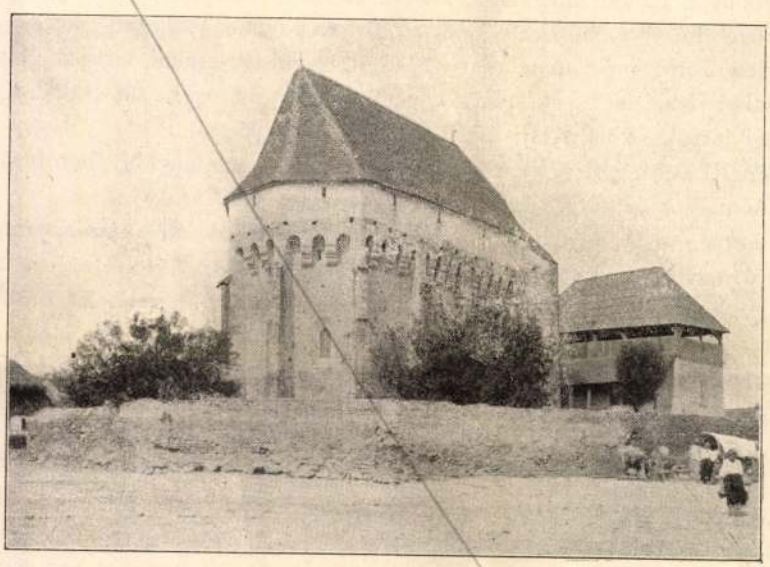

5. A BÚZDI ÁG. HITV. EV. TEMPLOM.

Teljesen téglából készült, 14·33 m. hosszú s 6·48 m. széles egyhajós csúcsíves épület. A nyolczszög három oldalával záródó szentély *délnek* néz, vagyis nincs keletelve. Ablakai csúcsívesek, melyek azonban későbbi restaurálások alkalmával sokat veszítettek eredeti formájukból. Boltozata eredeti, szép hálósan futó bordákkal, melyek a falig lenyúlnak s ennek síkjában vesznek el. Az oltár fölött lévő fölirat szerint a templom 1523. évben épült, a mit annál is inkább valószinűnek tartok, mert a XVI. század elején az erdélyi részekben hasonló hálós boltozat volt divatban. Ez a templom annyiban különbözik az e vidéki csúcsíves szász templomoktól, hogy a boltozat fölött lőréses karzat fut körül, melyhez az északnyugati sarkon levő kerek toronyban csigalépcső

* *Fr. Müller:* Zur älteren siebenbürgischen Glockenkunde. (Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde. N. F. IV. 1859, Pag. 235.)

UTIJEGYZETEK KELNEK, VINGÁRD, SZÁSZORBÓ KÖRNYÉKÉRŐL.

visz föl. A lőréses védőkarzat a külsején vak-arkádos kiugró részként jelentkezik a támasztó pillérek között. A Küküllő mentén az ilyen védőkarzatos templomok gyakoriak. A templomot egyszerű fal veszi körül, melynek északi részeit egyemeletes épület, az egykori kapu alkotja, ma iskola és tanítólak. Oszlopokon nyugvó födele alatt három harang lóg. A nagyobbik harang felső részén, két lécz között OREX GLORIÆ · VENICVM · PACE · VM · MS · LDH · P · PB · R · CE · A · D NE · TK 1678 fölirat van.* A középső harang felső részén két lécz között: IESVS · NASARENVS · REX · IVDEORVM : G : D : T : D : KD : FF : PASTOR : ECLESIA · AT FECIT · C · H · R I · 5 · 8 · 3 olvasható. Az egyház birtokában egy 176 cm. magas szép renaissance aranyozott ezüst kehely van, melyen azonban sem fölirat, sem évszám. Ismerteti s képét adja *Reissenberger.*** Búzd község lakosai szászok és oláhok. Daczára ennek sohsem tartozott a Királyföldhöz, hanem megyei területen feküdt s a szászok nem a betelepüléskor, hanem később költöztek ide a birtokos jobbágyaiként. Kisenyeddel egyetemben Búzd még nem rég a báró Bornemissza-család birtoka volt. Itt van e család sírboltja is. Házasság következtében a báró Huszár-családra szállt s jelenlegi birtokosa báró Huszár Ilona, a festőművésznő.

Récse. Kelnektől délre a Székás-patak egyik mellékvölgyében terül el a szászok és oláhok lakta Récse községe az egykori Királyföldön.

A község délkeleti szélén, emelkedettebb helyen áll a szász templom. Kisméretű, egyhajós csúcsíves építmény, melyet azonban később erősen átépítettek úgy, hogy csak egyik ablaka és a torony ajtaja gót stilű. Ez utóbbinak szemöldökgerendáján lévő 1801 évszám valószínűleg az építés idejét jelzi. A toronyban három harang lóg. A nagyobbik harang felső részén két lécz között: ✠ FVSA · IN · HONOREM · ET · NOMINE · IESV · IN · VSVM · RETSH · ANNO · 1698 : 9 · DECEMB : PAST · GEOR · KRAVS · AEDIT · MI · SC · MI · ECKERT fölirat van. A középső harang felső részén gót majusculákkal ✠ O · REX · GLORIA · VENI CVM · PAX · olvasható. A kis harangon nincs fölirat. A sekrestye északi külső falán körülbelül 70 cm. széles, 80 cm. magas kőlap van megerősítve. Peremén: MAGNVS · BONESIVS | DE POSESCH ECCLÆ RETSCHEN : | PASTOR SYNCERVS | MORITVR AN : 1580. Középső mezejének felső része bemélyedt, s itt könyvön kehely az ostyával. A könyvön DIE XXX MARTII. A középső mező alsó részén a következő fölirat:

SYMBOLVM SWM
NEMO CFIDAT NIMIV SECVDS
NEMO DSPERET NIMIV MOLESTS
ILE QI DONAT DADMA FRONTI
CVM VOLT AFERT
PE-BA MANNO
GENERO PRO-
CVRNTE

* Föliratát megcsonkítva *Fr. Müller* is közli. (Zur älteren siebenbürgischen Glockenkunde. Archiv für siebenbürgische Landeskunde, N. F. IV. 1859, Pag. 219.) Ugyanő megemlékezik O MARIA TVEREPLEBEM BVSDANVM 1510 föliratú harangról is, mely azonban már nincs meg.

** L. *Reissenberger,* Kirchliche Kunstdenkmäler aus Siebenbürgen. Pag. 28, Taf. 18.

MTA MKCS

Skalnitzky Antal építész

lásd: Szkalniczky Antal - nál

Skalnitzky Antal (épitész) lásd:

Szkalniczky Antal

SKALNIK KÁROLY /fotó/

"Ott ismerkedik meg id. Zeyk Miklóssal /1770-1850/ a városka tudományos életének kiváló egyéniségével, aki az 1840 es évek elején Skalnik Károly, Lutz Lőrinc és Szathmáry Papp Károly mellett elsőnek tanulmányozta Erdélyben a nagy visszahngot kiváltó uj találmányt, a dagerrotipiát. ... Skalnik Károly már 1840. április hetőleg Erdélyben az első dagerrotipiákat, s tudjuk, hogy Lutz Lőrincz nyelvtanitó Kolozsváron 1842 májusában "Daguerre ur e próbatételével foglalkozik", mig Szathmáry Papp Károly /1813-1886/ 1843-ban Borszéki fürdőn már javában készíti felvételeit."

Miklósi Sikes Csaba: Veress Ferenc.
Fotóművészet, 1985/2. 19.p.

Skalnitzky Antal (1836-1878) építész

a Petőfi Sándor utcai Főposta, az orvosi Klinikák Központi épületei az Üllői úton s bérházak a Nov. 7. téren – ezek ismertebb épületei

Sírja a Vízivárosi régi temetőben volt.

Horváth Gábor: A Vízivárosi régi temetője
Budapest 1979/6 38-39. o.

Skalnyitzky Antal

A reprezentstiv magyar igazságügyi palota terveinek kidolgozására - a hely kijelölése nélkül - 1864-ben kapott megbizást Ybl Miklós, majd 1867 után Szkalnitzky és Koch kapott megbizást a tervezésre. A helykijelölés azonban húzódott, s a végleges épület csak 1893-9 1896 között épült fel Hauszmann Alajos terve szerint.

Gábor István: Kúria, Nemzeti Galéria, Párttörténeti Intézet. /Képes ismertetés/ - Budapest, 1974.6.sz. 13-17.l.

Magyar Építőművészet, 1986. 3., 46-old,

Skalnitzky Antal építész (1836-1848) szülőtérek 150 évfordulója alkalmából.

2 Folytatás

3

3. Csokonai Színház, Debrecen
(Bíbó István felvétele)

n szerepet játszott a
éteres szintkülönb-
z Onyega tóhoz for-
belül. E tó partján
olyan formára esett
en a bővítést is le-

ület két különböző
ú blokkból áll, ezek
ház és liftakna ka-
k alaprajza a szer-
re is nagyon eltér
követelményeinek
nten vannak olyan
zinteken nem talál-
épület tájolása nagy
felé forduló hom-
ak ígérkezett. Volt
gy ez a homlokzat
nban az épület tel-
öböltől, és az utcai
vetlen érdekes mo-
cára csak az épület
homlokzata néz,
lehet az egész tér-
n szemlélődő járó-
önböző homlokzata
elenül gazdagítja az
et alaprajzilag szim-
megoldásában sok
Például az azonos

Szkalnitzky Antal, építész (1836–1878). 1. folytatás.

Szkalnitzky Antal

Születésének 150. évfordulója alkalmából

Magyar Építőművészet, 1986, 3, 46-old.

1. Szkalnitzky Antal arcképe

1

2. Az Akadémia pályaterve

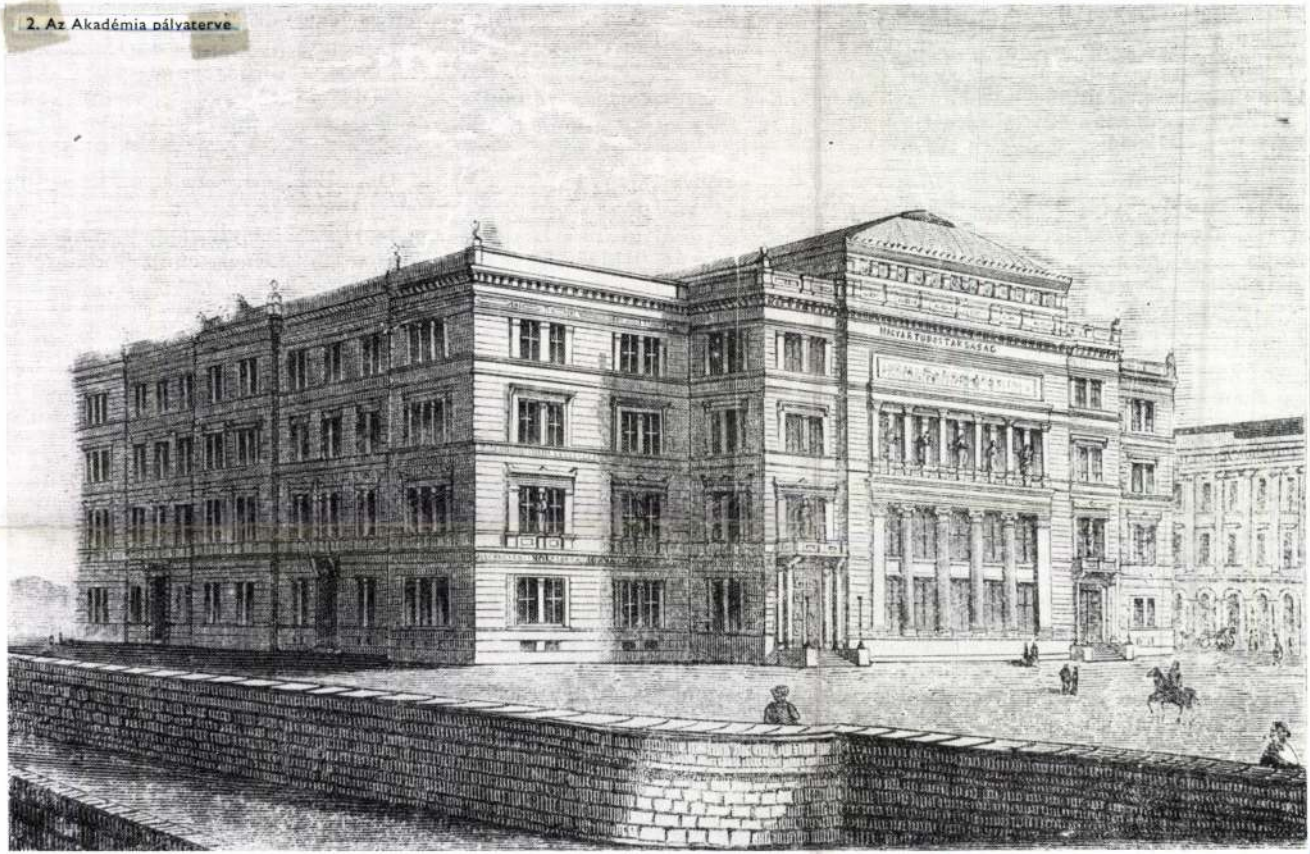

sas és Apolló figura a terasz oszlopokon, gyönyörű díszfa és burjánzó gaz a fal rései között, hagymakupolák a háttérben, csillámló kerámia-üvegfoltok a homlokzaton és színek: vad, harsogó, burjánzó színek.

Lehet, hogy erős bírálat, kritika is a ház Hundertwasser részéről: a polgári, a modern, a posztmodern és minden „izmus" felé egyaránt. Az acél-üveg függönyfal lépcsőház torony lehet az egyik kritikai elem: ilyen sematikusak-unalmasak vagytok ti modernek, de lehet csak egyetlen elem a sok közül: hasonlítsák össze a vidám-színes részletekkel, döntsétek el mi „tetszik" igazán? A festő már letette voksát: ő volt az, aki évekkel ezelőtt botránnyal hívta fel magára a figyelmet, pucérra vetkőzve tiltakozott egy acél-üveg modern házcsoda átadásán annak élettellensége-unalma-sivársága ellen.

Csak a tiltakozás formája szokatlan, lényege nem: az angol trónörökös, Charles herceg is (aki szintén nem építész, csak az építészetre érzékeny közéleti emberek egyike) éppúgy meggyőződéssel, hévvel igyekszik zátonyra futtatni a Trafalgar téri Angol Nemzeti Galéria modern üveg-acél bővítésének tervét: egy ismerős és kedvelt arcon kinövő óriási furunkulushoz hasonlítva azt.

De nemcsak ezt támadja Hundertwasser. Támadja ő a mai kor építészetének, technikáinak elemeit is: tagadja még az elektromosság, a vízvezeték, sőt az angol WC szükségességét is: mint az „ember természete ellenit" kezeli e vívmányokat, helyettük vissza kíván térni a természethez, vissza az organikus toilette-hez, vissza az állatokat házba engedő, azokat házban tartó paraszti

Nyugdíjkifizető Központ, Petrozavodszk, Szovjetunió

Építész: E. P. Ferszanov

A meglévő építészeti vagy táji környezetbe helyezendő új épület tervezése mindig is annak városrendezési jelentőségének tanulmányozásával kezdődött. Az a városnegyed, ahol a petrozavodszki Nyugdíjkifizető Központ számára kijelölt telek fekszik, részlegesen már beépült. Az új épület felhúzásával ezt a már megkezdett házlánc gondolatot lehetett volna folytatni. Ez a variáns azonban kevéssé lett volna meggyőző. Félő volt, hogy az épület „retesz"-épületté válik egyetlen utcai homlokzatával. Az épületnek több szervezet elhelyezésére kellett szolgálnia. Tehát a funkció oldaláról nézve is más megközelítés vált szükségessé. kialakítású lépcsőházak üvegezése. A kijárathoz közel eső lépcsőházé az oldalfallal érintkezik, míg a távolabbi lépcsőnél pontosan középen van az üvegezett felület a két oldalfal között. A negyedik emeleti tárolóhelyiség nem igényelt természetes világítást, ezért csak egy páros ablakot kapott (ami vészkijáratul is szolgál) és egy keskeny függőleges üvegfalat. Aszimmetrikus elem a kisebb épületszárnyban egy keskeny függőleges üvegezett nyílás is, az épület teljes magasságában, amely formailag ellensúlyozza az ablaknyílásokat. Ugyancsak aszimmetriát hoznak létre a lesarkítások, melyek hol az épület felső, hol alsó régióiban jelennek

2

1

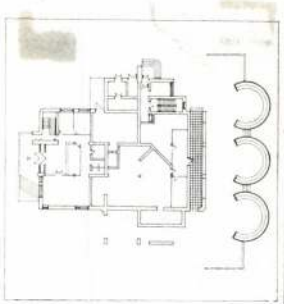

3

4

Skalnitzky Antal, építész (1836–1876). 4.) Folytatás
születésének 150. évfordulója alkalmából.

5. Owl's Castle at the Budapest Zoo

Képek a pesti állatkertből: I. A bagolyvár.

6. Hotel Hungaria on the rest side of the Danube

Magyar Építőművészet, 1986. 3. 47. old.

3

4

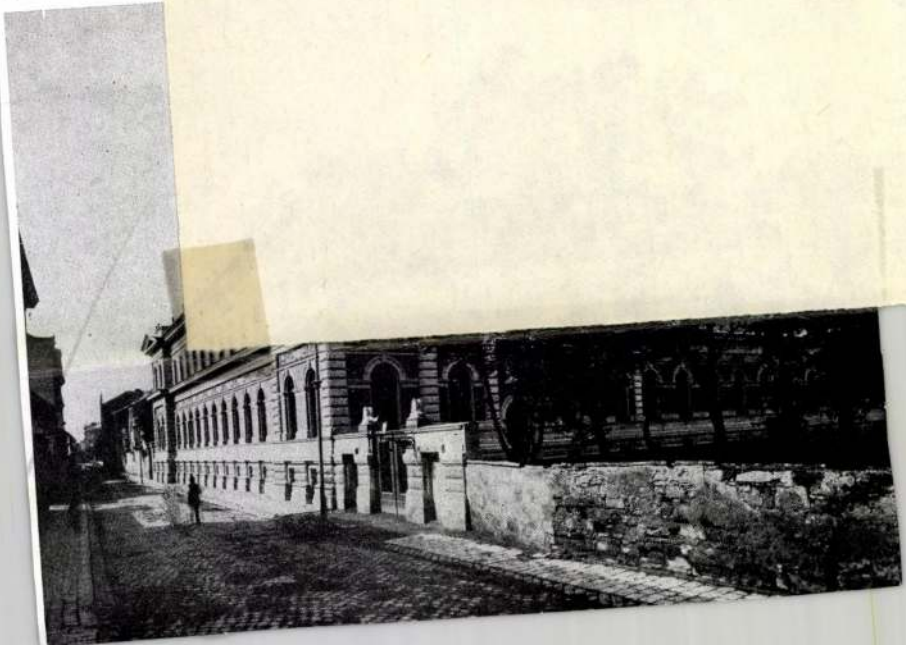

Skalnitzky Antal építész, (1836-1878). 5) Folytatás
Születésének 150 évfordulója alkalmából.

5. Az Egyetemi Könyvtár, Budapest, alaprajzok

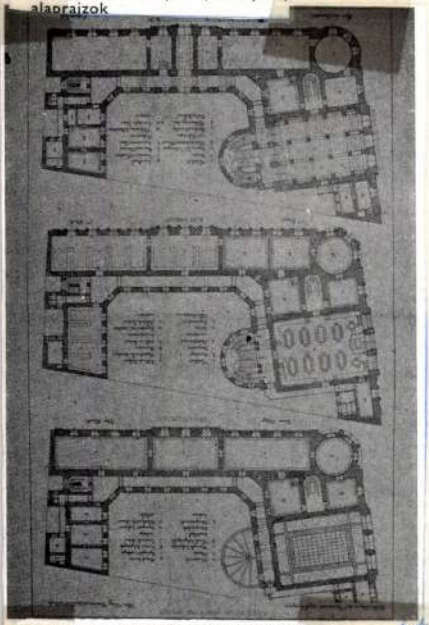

Magyar Építőművészet, 1986. 3., 49-old.

6 6. A Nemzeti Színház homlokzati és sarokház bővítése, Budapest 5

a két
ábrázol
az izon
vány e:
napköz
egy tal
ijesztge
is, kik
azok, a

A D
pillanta
csillogó
értem,
válla ol
úgy a
boxoltá

azért, mert hiszen az a beszopott középrésze is igen szép, ha az ember közelről megnézi. Messziről, persze, hiába nézi, mert elvész a két előretoluló nagy szárnyépület árnyékában. Nem értem, miért rejt az építész véka alá olyat, amit szépen rajzolt meg. Miért nem vágja ki büszkén, bátran, szabadon?

Viszont éppen ily kevéssé értem, hogy, ha valamely építésznek olyan lehetetlen, rikító

miért csinálja ugyanezt a bolondságot egy komoly híd.

Nem értem, hogy Pesten miért kellett egy templomot elsüllyeszteni épen a híd nyílása előtt. S ha már elsüllyesztették, miért nem süllyesztették el egészen? Miért csak félig? Igy még mindig ép úgy útban van, mintha el sem süllyesztették volna s a Kossuth Lajos utca

Radványi Antal

1021

1975.X.7.Kossuth 6.oo Gné

Reggeli krónika II

Naptár.Karsai Elek rovata.

- 11o esztendővel ezelőtt 1865 október 7-án országra szoló ünnepség keretében nyitották meg Debrecen kőbő épitett szin

1021

Intuit idriusdic

házát. A magyar romantikus épitészeti stilus e legjelentősebb vidéki alkotásának tervét, Skalmiczki Antal készitette, az épitész a hires debreceni mester Vecsei Imre volt. A debreceni szinházat egykoru leirás szerint kényelem tekintetében kiállja a versenyt bármely más szinházzal, mert az egészet eggyé tevő csarnok, folyósok és egyéb helyiségek lépcsőzetek az épitészet legujabb haladását tanusitó helyes tapintattal és jártassággal vannak elhelyezve. A nagy előcsarnokban a kocsi és gyalog érkezők külön ajtókon a csarnokokon kivüli érintkezés nélkül és igy minden tolongás kikerülésével juthatnak illő helyeikre. A nézőhely 1800 sőt 2000 személyt is befogad. Az 1865 október 7-megnyitó prológját Jókai Mór irta és azt felesége Laborfalvy Ró mondotta el, az ünnepi előadáson a Bánk bánt adták elő.

Skalnitzky Antal építész (1836-1878) szülőtérének 150 évfordulója alkalmából.

3.) Folytatás

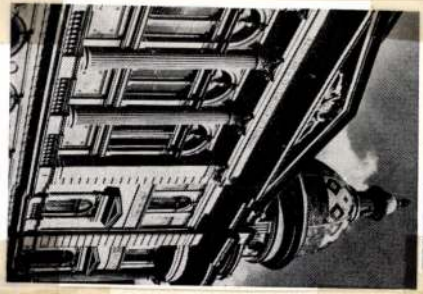

7. Egyetemi Könyvtár, Budapest

7

4. Református kistemplom, Debrecen, homlokzatrajz (Bertalan Vilmos reprodukciója)

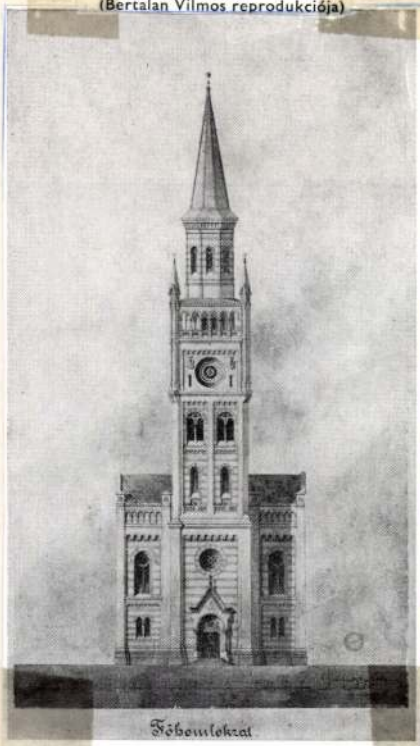

4

Magyar Építőművészet, 1986. 3., 47-olt.

SKOLNITZKY Antal építész

A fehérvári teátrum makacsul kitart

Porladó vezetékek, szalagfékes függönydob, szeszélyes forgószínpad

A karácsony előtti héten történt, a nézők azt hitték, ez is az előadás része: sötétség a nézőtéren és az előtérben, a ruhatárban romantikusan lobogó gyertyák. A valóság ennél földhözragadtabb: a székesfehérvári Vörösmarty Színházban a kivénhedt elektromos vezeték meggyulladt a falban, ám a zárlat a két főkapcsoló közül csak az egyiket iktatta ki. A működő kapcsoló a színpadi világítást szolgálta, *Kornis* Mihály Körmagyar című előadását megtartották. A színház többi részében a jótékony sötétséget a nézők hangulatosnak találták. A színházigazgató és a műszakiak persze nem annyira…

A székesfehérvári színház műszaki állapota olyannyira kritikus, hogy az előadásokra napi engedélyt kell kérniük a tűzoltóságtól, mondja *Péterffy* Attila, aki tizenhét esztendeje igazgatja a házat, s estéről estére azon aggódik, hogy másnap is fölmehete a függöny. A húzószerkezetről viszont tudni kell, hogy muzeális értéket képvisel, sehol nincs már ilyen. Kézi erővel, a szalagfékes függönydobbal mozgatják a vörös bársonyt. *Iszlai* Zoltán, a színház műszaki vezetője némi iróniával teszi hozzá, hogy a díszletezők többnyire százkilós, izmos férfiak. A falban az alumíniumvezetékek porladnak, gyakran belobbannak, a tűzoltó berendezések csöveit a víz szétnyomná, ha lenne bennük, de nincs, a vizet nagy hordókban tartják, mellettük homokkal teli vödrök, s a biztonság kedvéért két tűzoltó tartózkodik az előadások alatt a házban, ami amúgy nem lenne kötelező. Egyikük a nézőtéren ül, ahogy ez a színházakban mindenütt gyakorlat, másikuk a színpad hátterében vigyázza a biztonságot. A forgószínpad szeszélyesen leáll, ha túlterheltnek érzi magát, a fény- és hangtechnika korszerűtlen, az egész épület oly lerobbant, hogy elérkezett az utolsó pillanata. Az igazgató a napokban nyújtotta át a színházat fönntartó önkormányzatnak azt a felmérést, amelyet grátisz (!) készítettek szakemberekk. Pontosan leírták, hol és mi rossz, mi szorul rekonstrukcióra, cserére. Az önkormányzat ígéretet tett az igazgatónak a felújítás megkezdésére, de a hozzávetőlegesen kétmilliárd forintos költségvetés jóváhagyása nem olyan egyszerű.

A székesfehérvári Fő utca klasszicista modorú színháza az idén ünnepli fönnállásának 125. évfordulóját, a tervek szerint január 21-én méltó ünnepséget tartanak a teátrumban, a bajok ellenére nagyszabásút. Annál is inkább, mert három éve önálló társulat működik benne, a nézők életben tartják a házat. Minap a Valahol Európában telt házas főpróbáján állva tapsolt a közönség. Az előző évadban 352 előadást tartottak, százötvenezer néző látta a produkciókat, hat új bemutató szerepelt a repertoáron. Tavalyról áthozták a Három testőr című musicalt, megy a Jó estét, nyár, jó estét, szerelem, *Iglódi* István rendezésében az Eisemann-operett, a XIV. René. Február végén *Pruzsinszky* Sándor a Fekete király című krónikajátékát adják elő. A Székesfehérvár és Esztergom drámapályázatán nyertes színmű Fehérváron játszódik, a török időkben. *Szilágyi* Tibor rendezi a Liliomfit, és ő játssza a professzort.

A 125. évi ünnepségen a városi levéltár segítségével színháztörténeti visszapillantásra kerül sor. *Csurgai-Horváth* József igazgató a színházépítés hőskorából mutatja a dokumentumokat. Polgári kezdeményezésre határozták el már a XIX. század közepén a kőszínház építését, amire 1870-ben végül részvénytársulat alakult. 1872. augusztus 20-án, Szent Istvánkor megtörtént az alapkőletétel, ezer százforintos részvényt is kibocsátottak. Majd *Skolnitzky* Antal és *Koch* Henrik tervei alapján épült föl a színház. A nyitó darabot a Nemzeti Színház művészei adták, *Jókai* Mór írt verses prológot az ünnepségre, a Bánk bánban *Jókainé Laborfalvy* Róza alakította Gertrudist. Bánkot *Szigeti* Imre játszotta.

Amikor még Jókainé Laborfalvy Róza vendégszerepelt a székesfehérvári színház klasszicista épületében (a székesfehérvári városi levéltár gyűjteményéből)

A fehérváriak azonban túlméretezték az épületet, az akkor 23 ezer lelkes városban az 1700 személyes színházat – 500 állóhely – csőd fenyegette, állandó társulata nem is volt. A részvénytársaság végül csődbe ment, a város vette át a teátrumot, 1921-ig Városi Színházként működött, akkor fölvette a megye nagy szülötte, *Vörösmarty* nevét. A Szent István-évre 1938-ban fölújították, *Bajor* Gizi játszotta az Ocskay brigadérosban a címszerepet. *Jávor* Pál Liliomfiként dobogtatta meg a fehérvári hölgyek szívét, 1929-ben *Faragho* direktor szerződtette a színészt Fehérvárra. Egy gyújtóbomba 1944-ben tönkrette az épületet, a háborús harcokat az egész város megszenvedte, a színház üszkös romjai az ötvenes években is ott csúfoskodtak a Fő utcán, a Magyar Király Szálló (akkor Velence) szomszédságában.

Az újjáépítésre téglajegyeket bocsátottak ki, ami nem aratott nagy sikert, központi akarattal a KISZ és a Vöröskereszt „önkéntes" segítségével sikerült előteremteni a pénzt, hogy a hétszáz személyes nézőterű, belül a hatvanas évek designját tükröző, akkor modern technikai felszereltségű színház elkészüljön. Szerencsére a Győri Tervező Iroda a megmaradt puszta falakat nem döntette le, s nem „korszerű" szörnyűséget tervezett, hanem megőrizte a klasszicista külsőt. A színház 1962. november 7-én Vörösmarty Csongor és Tündéjével nyílt meg. Csongort *Bitskey* Tibor, Tündét *Törőcsik* Mari játszotta. *Cenner* Mihály színháztörténész tanulmányában a többi előadások dokumentációját is olvashatjuk, állandó társulata nem lévén, neves fővárosi és vidéki színházak híres előadásait fogadta be az épület évtizedeken át.

A fehérvári önkormányzatra vár a feladat, hogy a színház fölújítására pályázatot nyújtson be május elejéig. Addig pedig elő kell teremtenie a nagyjából tizenötmillió forintot, hogy a pályázati terveket elkészíthessék. A kétmilliárdos költségvetés minimum hetven százalékát a kormány adja, a többi színház esetében is így történt. Az országban valamennyi vidéki színház megújult, kivétel a tatabányai Népház és a székesfehérvári Vörösmarty Színház. A következő évadban a fehérváriak nem szeretnének a kivételek között szerepelni. **(zsohár)**

Elbocsátások várhatók

Próbaidő a DAM Rt.-nek

A múlt hét végi közgyűlés elfogadta a Diósgyőri Acélművek Rt. (DAM) menedzsmentjének három hónapra szóló stabilizációs programját, s ezzel elhárultak az akadályok a folyamatos termelés újraindítása elől. Ha a kilencven nap alatt a havi eredményt sikerül pozitívra fordítani, az megteremtheti a hosszú távú kibontakozás lehetőségét is – hangsúlyozta *Galambos* Béla megbízott vezérigazgató a közgyűlést követő sajtótájékoztatón. Az 1998 januárjában privatizált DAM Rt. a sikeresnek mondható első év után 1999-ben mindvégig finanszírozási gondokkal küzdött. Ennek következtében a cég a múlt évet az előzetes adatok szerint 4,5 milliárdot meghaladó mínusszal zárta. A DAM vezetői a helyzet megoldására három hónapra szóló stabilizációs programot dolgoztak ki. Ennek lényege, hogy a főtulajdonos kassai vasmű a kisebbségi tulajdonos magyar államnal és magyar bankokkal közösen előteremti a termelés finanszírozásához szükséges 2,2–2,3 milliárd forintot. A menedzsment számításai szerint ugyanis, ha folyamatosan termel az alapanyagot előállító mini acélmű, és működnek a végterméket gyártó hengersorok, akkor a gyár három hónap alatt képes arra, hogy a havi eredmény pozitívra forduljon.

Ugyanakkor részben a DAM-ból, részben a cég százszázalékos tulajdonában lévő, a gyárhoz szorosan kapcsolódó kft.-kből február elsejéig négyszáz dolgozót elbocsátanak, közülük 230-an már megkapták felmondásukat. Ez a létszám egyébként nem haladja meg a privatizációs szerződésben rögzített szakaszosan végrehajtható létszámcsökkentés mértékét. **(görömbölyi)**

Tőkehiánnyal küzdenek a kisvállalkozók

„Rendszerváltás" a mikrohitelben

(Folytatás az 1. oldalról)

Az elnök szerint komoly vállalkozói igényre kell felkészülni, évente akár kétezer–kétezerötszázra is felfuthat a tranzakciók száma.

Az új rendszerben a hitelek elbírálása és odaítélése változatlanul a helyi vállalkozói központok hatáskörébe (hkv) tartozik majd, a források viszont – a kincstári finanszírozás szabályait betartva – a korábbiaktól eltérően egy központi számlára folynak vissza. A kuratóriumi elnök szerint e változás átláthatóbbá és követhetőbbé teszi a finanszírozást, ugyanakkor a források allokálásában – tehát a visszatérült pénzek újbóli elosztásában – jobban érvényesíthetők a megyék differenciált igényei, s ellenőrizhető az is, hogy a helyi vállalkozói központok milyen hatékonysággal helyezik ki a rendelkezésükre álló pénzt. Ugyanakkor a kihelyezés sikeres visszatérüléséhez – új elemként – a központok pénzügyi érdekeltsége jobban hozzákapcsolódik. Kérdésünkre, hogy a kölcsönfelvétel kritériumai változnak-e, a kuratóriumi elnök leszögezte: a mikrohitel változatlanul kedvelt és relatíve olcsó konstrukció marad, s a döntési folyamat jobb előkészítésével és gyorsaságával versenyképes a kereskedelmi bankok rugalmas hitelformáival is. Nyilvánvaló, hogy a mikro- és kisvállalkozói körben indokolt a kedvezményes forrás, azonban épp e réteg érdeke, hogy megfelelő fedezet- és garanciakritériumok alapozzák meg az eredményeket. Azt sohasem szabad ugyanis figyelmen kívül hagyni, hogy a mikrohitel igénybe vevője is vállalkozás, amelynek kockázatot kell vállalnia. A finanszírozási csatornák megnyitása önmagában nem teremthet növekedési és bővülési esélyt, csak az arra érdemes – tehát a piaci üzleti elképzelésekkel rendelkező – vállalkozások használhatják fel.

Az MVA további – esetleg már tavasszal kidolgozható – konstrukció tervén is dolgozik. Az elképzelések szerint a hárommilliós mikrohitel mellé banki finanszírozást is társítanának, amely révén a kisvállalkozások gyorsabban, s egyszerűsített eljárással juthatnának a mikrohitelnél magasabb kölcsönhöz. Az alapítvány ez ügyben már megkezdte a szakmai előkészületeket. Csuhaj V. Imre ezzel kapcsolatban csak annyit mondott: olyan pénzintézet vagy pénzintézetek jöhetnek szóba, amelyeknek országos hálózata van. A bankok több okból is érdekeltekké válhatnak e „kishitelprogramban": a Hitelgarancia Rt. kezességvállalása biztonságot ad számukra, a tranzakcióban részt vevő vállalkozások pedig potenciális ügyfelekké válnak – esetleg egyéb banki ügyletekben is. A kisvállalkozói kört azonban további – az MVA hatáskörén kívüli – eszközökkel is finanszírozni szükséges – szögezte le az elnök. A kockázati tőkének elsősorban a középvállalkozói körben lehetne nagyobb szerepe, míg a termelőeszköz-lízingre a legkisebbek körében mutatkozik jelentős igény. Ezek kapcsolódhatnak olyan szakmai programokhoz, mint a beszállítói célprogram.

A Magyarországon jelenleg működő mintegy 770 ezer kis- és közepes vállalkozás 97 százaléka a legkisebbek közé tartozik, s többségük *komoly tőkehiánnyal* küzd. A kuratóriumi elnök azonban rámutatott: ma már nemcsak a vállalkozások indításához, hanem egyre inkább a továbbfejlődésükhöz, versenyképességük megőrzéséhez és javításához szükségesek a pénzforrások. Ez a korábbiakhoz képest előrelépés ugyan, de még mindig nem elégséges: azt jelzi, hogy a vállalkozásfejlesztésnek új pályára kell állni.

Vasvári Éva

Torgyán József február elején Oroszországba látogat

Derogáció a termőföld ügyében

Sikeres agrárdiplomáciai egyeztetésnek nevezte *Torgyán* József földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter a berlini zöld hét mezőgazdasági rendezvény és az ahhoz kapcsolódó kelet–nyugati agrárfórum alkalmából tartott tárgyalásait vasárnap a Ferihegyi repülőtéren tartott sajtótájékoztatóján. A tárca vezetője szólt arról, hogy tárgyalt az Európai Unió soros elnöki tisztét betöltő portugál mezőgazdasági miniszterrel, Capoulos *Santosszal*, aki kijelentette: Magyarországnál nem ismer esélyesebb államot a csatlakozásra. Christoph *Zöpel*, az uniós ügyekért felelős államminiszter arról tájékoztatta, hogy amennyiben 2001-ig befejeződnek a csatlakozási tárgyalások, 2002-re lebonyolíthatók a ratifikációs folyamatok, és német részről nincs akadálya annak, hogy Magyarország 2003. január 1-jétől a közösség tagja legyen. A földművelésügyi miniszter beszámolt arról is, hogy az orosz agrártárca helyettes vezetője megerősítette a február első napjaira esedékes oroszországi meghívást.

Várkonyi Balázs, a tárca sajtófőnöke az MTI érdeklődésére elmondta: Torgyán József a fórumon foglalkozott a magyarországi termőföld kérdésével is. Rámutatott, hogy a magyar kormány mindazon támogatásokat biztosítja az uniós befektetőknek, amelyeket a közösség országaiban megkaphatnak. Sőt további kedvezményekben is részesítik a külföldi beruházókat. Megkötöttség egyedül a termőföld tulajdonszerzésére vonatkozik. Elmondta: Magyarországon irreálisan alacsony a föld ára, mert a korábbi rendszerben nem képezhette szabad forgalom tárgyát. Tömegek válnának földönfutóvá, ha a külföldiek számára már most engedélyeznék a termőföldvásárlást. Ezért e tárgykörben *derogációra* tart igényt Magyarország. Ugyanakkor a használati jogosultság lehetőséget biztosít a külföldi állampolgároknak is. Torgyán úgy vélte, hogy így a külföldi befektetőket jogsérelem nem éri, hiszen Magyarország nem védi jobban termőföldjét, mint a nyugati országok, legfeljebb csak másként teszi ezt.

FELHÍVÁS

nikai alkalmassága, felkészültsége,
tása.
umen 200 millió Ft + áfa értékhatárt
tékben bevonni kívánt alvállalkozók
referenciái.
vben egyedileg legalább 1 db 3 mil-
ű fővállalkozói szerződést kötött, és
ósított.
g elismert minősítő szervezet által
gbiztosítási rendszer megléte és si-
se.
fős építőipari tevékenységet végző

Kolpitzky Antal

és Ybl Miklós vezetése alatt épitették a
Magyar Tudományos Akadémia, Akadémia
utcai oldalát.

Benza László, Bernát György, Erdei
Ferenc stb.: Budapest lexikon, Buda-
pest 1973. 13351

7057

Skalnitzky Antal

építész, Koch Henrik sógorával számos bérházat, középületet tervezett.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 1335 l

1034 l

Skalniczky Antal

épitész/1836-1878/ legjelentősebb munkája a régi Nemzeti Szinház átépitése/1874/,amelyet 1908-ban bontottak le.A Rákoczi ut és a Muzeum Krt sarkán áll.

Zsolnay Terézia,M. Zsolnay Margit:Zsolnay
Corvina 1974 61.o.

Skalnitzky Antal

Servei szerint épitették át 1874-ben a Nemzeti Kinhóz épületét

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc

stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973

13350

8368

Skalnitzky Antal, építész

A múlt század 60-as éveiben széleskörű társadalmi mozgalom teremtette meg az anyagiakat, az önálló akadémiai palota felépítéséhez. — A tervezők között volt Ybl Miklós, reneszansz tervet nyújtott be, a magyar Skalnitzky Antal önként benyújtott egy tervet (emlétve)

Művészeti Magazin

1947. III. 17. 21.25 D. TV.

Skalnitzky Antal, épitéz

L. : Ybl Miklós

Ma
– 150 éve

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. nov. 3.

Skalnitzky Antal, epitéz

L: Ibl Miklós

Halász Julia: Kincsek a pincél-
teresben 3.

EST I HIRLAP, Bp. 1975. jún. 30.

Skalnitzky Antal

által kiadott bizonyítvánnyal pl. Samodik mester
jogért Dőker (Deker) Ferenc

Komárik Dénes: Építészképzés és mesterfelvétel a XIX.században. Pesti mesterek és mesterjelöltek. Ép.tud. 1971 /III/, 4.sz. 379-418.l.

396.l.

Skalnitzky Antal

A Múzeum út. 15. sz. alatti palotát ő tervezte.

Gerő László: Pest-Buda építészete az egyesítéskor 168 p.

Skalnitzky Antal

Belváros. Koronaherceg (Petőfi S.) utca a Kígyó (Felsőalsóduhos) tér felől, a „Főposta és Telegraf" épületével. (1872-75 tervei alapján – fotó)

Skalnitzky Antal

Általa tervezett új Nemzeti Színház (lebontva 1914-ben) épülete. (foto)

Skalniczky Antal

A Duna parti Hungária szálló korszeklektikus épülete. (fotó) Romná vált 1945-ben.

Cserő László: Pest-Buda építészete az egyesítéskor. 99p.

Skalniczky Antal

Neve megemlítve.

Gerő László: Pest-Buda építészete az egyesítéskor. 190 p.

Skabritzky Antal

Neve Ybl Miklóssal említve.

Gerő László: Pest-Buda építészete az egyesítéskor 192p.

Skalniczky Antal

1862-ben a Magyar Tudományos Akadémia terveire kiírt pályázaton rezit vesz.

Gerő László: Pest-Buda építészete az egyesítéskor. 156 p.

Skalnitzky Antal, építész

Az Egyetemi könyvtár épületének egyik tervezője.

Havas Ervin: Gondok a könyvtárban

Népszabadság, Bp. 1972. febr. 11.

Skalniczky Antal, építész

Jeszl-tanítvány. Rényt vett a debreceni Csokonai-Színház megalkotásában.

Nagy Tibor: Hajdúböszörmény főtere 944-950.

Élet s Tudomány, Bp-1973. máj. 18. XXVIII / 20.

SKALNITZKY Antal

Bp. Főposta

Poép 28-33. ill

SKALNITZKY Antal

Sisa József laudidátusi értekezésének vitája

M. Ért. 1993/1-2. 89-95.

ÁLTALÁNOS IRODALOM

Bibliográfiák

1. 1984. évben megjelent szakmai kiadványok. = Tájékoztató, No 33, 1985 91-100.
2. Baán Kálmán: Magyar családtörténeti és címertani irodalom 1561-1944. Bp. : Könyvért, 1984 (Tudománytár) > 1984. 2. rec. CSABA László = Világosság, 36, 1985, 10. 649-651.
3. BAKÓ Dorottya: A magyar könyv-, nyomda- és sajtótörténeti szakirodalom 1984-ben. = Magyar Könyvszemle, 101, 1985, 3-4. 317-322.
4. BÁNÓ Zsuzsanna - DALMI Kálmánné - KRAJEVSZKY Gizella: Sárvár bibliográfiája 1-3. = Vasi Szemle, 39, 1985. 2. 294-308., 3. 437-464., 4. 619-626.
5. BÉNYEI Miklós: Hajdú-Bihar megye helytörténeti irodalma 1984. = A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár Évkönyve, 12 (1985) 215-226.
6. BIBLIOGRAPHIE choise de la science historique hongroise 1974-1985. In: Études historiques Hongroises 1985. Bp. : Akadémiai, 1985 3. köt. 216 p.
7. BIBLIOGRAPHIE zur kunstgeschichtlichen Literatur in Ost- und Südosteuropaischen Zeitschriften. Jg. 13, 1983. Hrsg. von Hilda Lietzmann. München : Zentralinstitut für Kunstgeschichte, 1985 263 p.
BOR Pál írásai : bibliográfia. > 112
8. FALLER László: Irodalom Budapest műemlékvédelméhez (1978-1984) : Válogatott bibliográfia. = Műemlékvédelem, 29, 1985, 3. 246-254.
9. FERJAN, Jana Intihar: Umetnostnozgodovinska bibliografija za leto 1982. = Zbornik za umetnostno zgodovino, 21 (1985) 177-223.
FÜLEP Lajos életére és munkásságára vonatkozó legfontosabb irodalom. > 17
1981. Berlin : Deutscher Verlag für Kunstwissenschaft, 1985 167 p.
19. KISS Gábor - MÁRKUS Jánosné: Zala megye irodalma : Válogatott bibliográfia 1981-1982. = Zalai Gyűjtemény, 21 1984-1985 (1985) 183-224.
20. KLASOVÁ, Milena - VŠETEČKOVÁ, Zuzana - KRESÁK, Fedor: Československá umelečkohistorická bibliográfie za rok 1983. Praha : Ústav teorie a dějin umění ČAV, 1985 110 p.
21. POGÁNY György: A magyar zenetudomány bibliográfiája 1983 (kiegészítés), 1984. = Zenetudományi Dolgozatok, 1985 (1985) 237-286.
RADOS Jenő irodalmi munkásságának válogatott bibliográfiája. > 138
22. SERFŐZŐNÉ Gémes Magda: A magyar néprajztudomány bibliográfiája 1984. = Néprajzi Hírek, 14, 1985, 3. 89-173.
23. ŚNIEŻYŃSKA-STOLOT, Ewa: Materials for the descriptive bibliography concerning the Polish-Czech-Slovak-Hungarian artistic connections. = Seminaria Niedzickie= Niedzica Seminars, 2. Ed. Ewa Sniezynska-Stolot. Krakow : Muzeum Narodowe, 1985 227-236.
24. SZABÓ Anikó: A magyar levéltári irodalom bibliográfiája 1984-1985. = Levéltári Közlemények, 56, 1985, 2. 293-317.
25. TAKÁCS Miklós - ZSÁMPAINÉ Szalay Mária: Vas megye irodalma : Bibliográfia és repertórium 1985. = Vasi Szemle, 39, 1985, 1. 139-148., 2. 284-293., 3. 447-456., 4. melléklet [16] p.
26. TÓVÁRI Judit: Borsod-Abaúj-Zemplén megye válogatott történeti irodalma 1981-1982. Miskolc : Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár, 1985 60 p.
VARGHA László irodalmi munkássága : Bibliográfia. > 114
27. ZSOLNAY László: Szolnok megye muzeológusainak publikációi 1985-ben. = Múzeumi Levelek, No 49-50 (1985) 141-143.

Skolniczky Antal

Ibl Miklóssal együtt kapott megbízást 1860-ban az Akadémia épületének felépítésére.

-hm-: Miklós Ybl - Schöpfer eines ungarischen Eklektik. Neueste Nachrichten. Budapest 1974. 7. 4.

Skolniczky Antal

Tervei szerint épült az V. Petőfi Sándor u. 13-15 sz. a. Tőposta épülete.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 1335 l

3471

Skalnitzky Antal

1864-ben a bécsi parlament terveinek kidolgozására a Helytartótanács a magyar építészek közül első helyen Ybl Miklóst, másodsorban Gerster Károlyt és Frey Lajost, Máltás Hugót, Wieser Ferencet, Feszl Frigyest és Skalnitzky Antalt ajánlja.

Komárik Dénes: Máltás Hugó. - Építés- Építészettudomány, 1970. /2.Kötet/, 111-171.l.

168.l.

Skalnitzky Antal

1873-ban Buda városa felkérte Skalnitzky Antalt, Hausmann Alajost, Lukse Fábry Bélát és Máltás Hugót a Medve utcai iskola tervezésére. Skalnitzky nem pályázott, a másik három épitész közül Máltás nyerte el a megbizást.

Komárik Sámuel: Máltás Hugó. - Építés- Építészettudomány. 1970. /2.köt./. 111-171.l.

Skalniczky Antal 1

1861-65-ig építette a debreceni szinházat;
1864-ben a bp-i műegyetem tanára;
1878: Aradi és székesfehérvári szinház építésze;
átépíti a bp-i régi Nemzeti szinházat.

Merényi Ferenc: A magyar építészet
1867-1967. Budapest 1970

281

Skalniczky Antal

egykori diáktársával és későbbi sógrával ifj Koch Henrikkel tárvult; bp-i alkotásaik: a bp-i November tér négy épülettömbje. (1873)

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1907. Budapest 1970.

281

Skalniczky Antal

és ifj Koch Henrik alkotásai: a bp-i Petőfi S. utcai főposta épülete, továbbá az Egyetemi Könyvtár.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

Skalniczky Antal

a bécsi műegyetem elvégzése után a párizsi École des Beaux Arts-t látogatta.

Meremyi Fejenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

191

Skalnitzky Antal

és ifj. Koch Henrik 1870-ben alakította át a pesti Nemzeti Színház épületét.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

361

Skalnicki Antal

terve nevint épült
~~tervezte~~ a volt nervita-telken a Főpos-
ta épületét 1870-73 között

Barkóczi Péter: A Martinelli-tér.
Budapest, 1972.1o.sz.3c-34.1.

Skalnitzky Antal

nevét mint céhen kivüli épitészét emliti

Komárik Dénes: Építészképzés és mesterfelvétel a XIX.században.Pesti mesterek és mesterjelöltek. 394.l.
Éptud, 1971 /III/,4.sz.

Szelmitzky Anhal

Skalnitzky Antal

mellett dolgozott Halicsky Béla

Komárik Dénes: Építészképzés és mesterfelvétel a XIX. században. Pesti mesterek és mesterjelöltek.
Építud. 1971 /III/,4.sz.379-418.l.

Skalnitzky Antal, építész.

Nov. 10.-én ünnepélyesen átadták a debreceni Csokonai Színházat. Az 1865-ben Skalnitzky Antal által tervezett színház felújítását a Kelettero dolgozói végezték.
/emlitve és repr./

Sipos Géza:

Thália megszépült Otthonában.

Film Színház Muzsika, 1982. nov. 27.

SKALNITZKY Antal

Moravánszky szerint a Koch-Sándor - Skalnitzky A. által épített négy bérház az Oktogonon pl. Hansen Heinrichhof-bérházára vezethető vissza

Moravánszky 1988 61. p. és ill.

veg

selet

technikák

tás, a művészeti szervezetek,intézmények

árterületei

ványosságok

K
A
Sz

UJ

Ép
K
V
Sz
Fe
Ip
F
K
B
T
K
Mű
A
Sz

Skalnitzky Antal 28, 36, 76, 92, 111 - 113, 154
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991.

SKANDA Mátyás asztalos. Egerben 1744-61 közötti adóösszeirásokban szereplő iparos.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

SKALNICZKY Antal épitész

SÁRMÁNY Ilona: Historizáló épitészet az Osztrák-Magyar Monarchiában. Bp.,Corvina, 1990 11,56,58-60.p.

Skanda Mátyás, esztalos M.D.K.

neve Egerben 1744-61 közötti adóösszeírásokban szerepel.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 400 old.

Skapinyecz János

nagyméretű kulacs
Szecesszió stílus

Sikota György: Hollóházi kerámia. Bp. 1961.
55.o

Skardelli György terve

Turányi Gábor: A Mesteriskola IX ciklusának felvételi terpályázata:
A Magyar Építészeti Múzeum.

8. Emeleti alaprajz, metszet, homlokzat.
|repr.|

Magyar Építőművészet, 1987., 6., 5-old.

Sasfiak városai

Idestova száz esztendős az a több Balkán-kutatónak is tulajdonított megállapítás, miszerint Albánia kevésbé ismert, mint a távoli Afrika számos vidéke. Ez a vélemény akár tegnap is elhangozhatott volna. Hiszen miközben Afrika földjéről eltünedeztek a fehér foltok, a külvilágtól elzárkózó Albánia még inkább „kifehéredett". A kis balkáni ország történelmi gyökerű, évszázados elszigeteltségét az albán föld adottságai is elősegítették. Albánia szárazföldi határát járhatatlan, vad, kőomladékos karszthegységek hordozzák. Nyugat felé az ország ugyan kiszélesedő parti alfölddel tekint az Adriai-tengerre, ám e tengerparti sík korábban még a hegység-bástyáknál is nehezebben leküzdhető akadályt jelentett. Egészen századunk derekáig e síkságon lázt lehelő mocsarak terpeszkedtek, amelyek között csak néhány keskeny, gátszerű átjáró teremtett kapcsolatot a partvidék és az ország belseje között. Emiatt Albániában, több száz kilométer hosszú tengerpartja ellenére, jóval kevésbé tapintható az Adria dalmát vagy montenegrói partvidékét meghatározó mediterrán kötődés. Az ország legnagyobb kikötővárosa, az ókorban százezres lélekszámú, zajos forgatagú Dyrrachium kései utódja, Durresi – legalábbis szerkezetében – jóformán hátat fordít a tengernek. A századokon át pár száz lelket számláló, bár ma ismét egyre népesebb város tengerre tekintő házsorát széles, sivár „senki földje" választja el az Adriától.

A magukat siptároknak, vagyis „sasok fiainak" nevező albánok igazi településterületét a hegyek közé mélyülő medencékben és a parti síkságra kifutó völgykijáratokban kell keresnünk. Elsősorban ott, a hegyvidék és a síkság mezsgyéjén, a hegyormok és mocsarak kettős fedezékében alakultak ki az albánok lakta föld történelmi központjai, így Lezha, Kruja, Elbasani, Berati és a később alapított mai főváros, Tirana. Albánia városai erődök, a természet által eleve erődnek teremtett föld emberkéz emelte erődei. Az Osum-folyó völgyszűkületébe szorított Berati fölött hár-

Erődszerű ház a Mangelem-negyedben

Kilátás a krujai várnegyedre

mas falrendszerrel övezett fellegvár őrködik, a tágas mezőségre tekintő Kruja védőpajzsként magasodó sziklás hegyláncnak veti hátát, a Drin partján alapított Lezhát magányos szigethegyen épült vár vigyázza. A háborúk és földrengések által gyakorta lerombolt Lezhában és Krujában jóformán minden a török elleni harcok nemzeti hősére, az Albánia-szerte legendás tisztelettel övezett Szkander bégre emlékeztet. A krujai vár legmagasabb pontján emelt négyszögletes toronyból, ahonnan, hiszen későbbi építmény, legföljebb a népballadák hagyománya szerint tekinthetett le maga a törökverő hős is, szűk sikátorokkal átszőtt várnegyedre esik a pillantás. A sikátorokat szegélyező, befelé forduló, zárt világot sejtető magas kőkerítések mögött valójában árnyas, zöldellő kertek rejtőznek. A valamikori derviskolostor és a lábáig csonkított minaret romjai fölé hivalkodón nagyratörő betontömb tornyosul: a pár éve felavatott Szkander bég múzeum.

Hahnel Aranka, 1904, Letzter József felv.

Mozikirály, 1912

Tell Vilmos előadás, 1870 k., Gondy és Egey felv.

Bacsó Lujza, 1870 k., Gondy ás Egey felv.

ödött az operatársulat, s Gondy–Egey „fényirdája" hiánytalanul megőrizte a tagok arcvonásait. Krecsányi Ignác, majd Valentin Lajos igazgató kiváló, új színészeket hozott, köztük Latabár Kálmánt, és sokat tett a színház szépítése, renoválása ügyében. Komjáth János igazgatása alatt, 1898-ban ünnepelte a színház a debreceni színjátszás centenáriumát. Ekkor minden jelentős színész megfordult Debrecenben, aki valaha itt játszott vagy vendégszerepelt (Blaháné, Küry Klára, Márkus Emília, Újházy Ede). A jubiláris kiállításon régi színlapokat, színészképeket állítottak ki. Az eseményekről a fiatal debreceni újságíró, Ady Endre tudósított. Igazi fénykorát élte a színház a századfordulón. Komjáthyt Makó Lajos, majd Zilahy Gyula követte az igazgatói székben. 1896-ban Rózsahegyi Kálmán indult innen fényes pályájára, az 1904–1905-ös évad után a fiatal Csortos Gyula. Ezután válságos évek következtek, s csak Heltai Jenő szervezőtehetségén múlott, hogy a közben Csokonai Vitéz Mihály nevét felvevő színház úrrá lett a helyzeten. Heltai egy második színház, az Arany Bika melletti Vígszínház újszerű műsorpolitikájával és kiváló fiatal színészek alkalmazásával (Honthy Hanna, Verő Márta, Bihary Ákos) érte el sikereit. Az 1919–36 közti időszakban gazdasági nehézségek között és változó sikerrel működött a színház, Kardoss Géza társulata. A közepes és sekélyes műsorokból csak Móricz Légy jó mindhalálig című darabjának bemutatása és Kodály Háry Jánosának szabadtéri előadása emelkedett ki. Az 1936–39 közötti korszakban új színház született Horváth Árpád (1900–1944) bátor kísérlete révén. Saját pénzén korszerűsítette a színházat, forgószínpadot építtetett, modern, nagyvonalú díszleteket terveztetett. Az ember tragédiája országosan is feltűnést keltett. E társulatnak Nemenyi Lili, Ladányi Ferenc, Mányai Lajos volt a lelke, sajnos, nem sokáig. A válság, majd a háborús időszak szétzúzta Horváth Árpád társulatát, majd őt magát is megsemmisítette előbb anyagilag, aztán valóságosan is. Az utóbbi évtizedekben jeles rendezők, drámai színészek és operaénekesek dolgoztak itt, a mai színházi társulat méltó örököse a gazdag, sokszálú hagyománynak.

SZ. KÜRTI KATALIN

kápolna

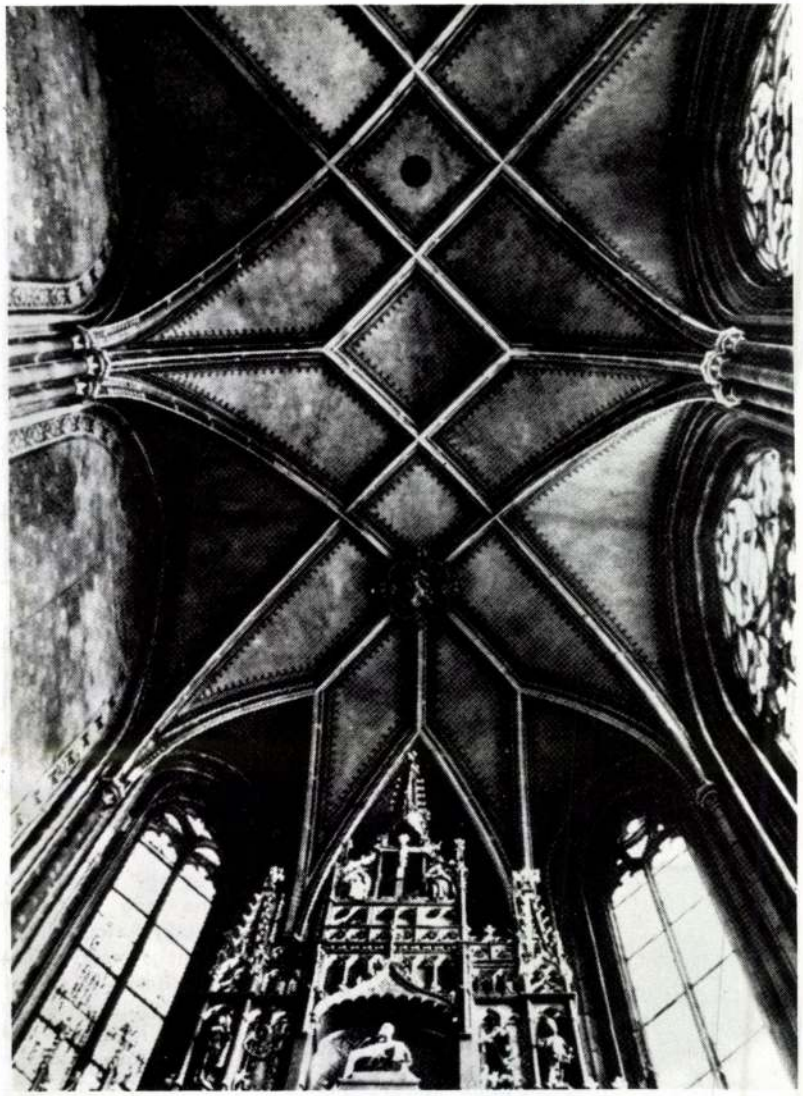

A kápolna boltozata

Mária halála

lószínűleg a nürnbergi iskolából került ki, festője ismeretlen. Az 1450 körüli csütörtökhelyi Mária halálajelenet azt is bizonyítja, hogy a magyarországi táblaképfestészet a nürnbergi hatásokra érzékenyen reagált. Az oltártípus felépítése szempontjából jellegzetes háromszög alakú oromcsúcsok divatja is Nürnbergből eredhet. A kápolna külső pillérein feltehetőleg a tizenkét apostol szobra állt. A török harcok idején elrejtették, és eddig nem kerültek elő.

DOMONKOS JÁNOS

SKALNITZKY ANTAL Építész
Muzsák, 1990.3/4.sz

DEBRECEN TEÁTRUMA

Bogyó Alajos, 1807 k., Gondy és Egey felv.

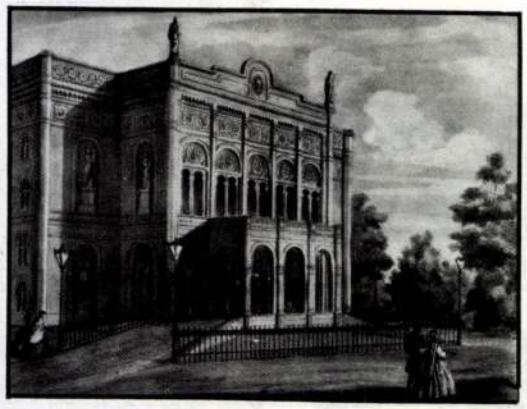

Rózsa Lili, 1905, Letzter József felv.

Blaha Lujza, 1867, Gondy és Egey felv.

Egy és egy negyedszázada, 1865. október 7-én nyitotta meg kapuit Debrecen város színháza. Skalniczky Antal építész megtett minden tőle telhetőt, hogy méltó épületet tervezzen annak a városnak, amely a filléreit rakta össze, hogy felépüljön Thália díszes otthona. A városnak újabb és újabb földeket kellett eladnia és ismételten igénybe vennie a lakosság adakozását, hogy haladjon az építkezés. Régi jegyzőkönyvekből, színlapokból, újságcikkekből áll össze az első társulatt névsora, az első évadok műsora. Marastoni József kőnyomata őrizte meg az első társulat csoportképét, majd fényképek százai a naivák, primadonnák, hőstenorok, drámai és operai szereplők arcképét. Már a reformkorban különös jelentőséget kapott a színház, a színészet ügye hazánkban. Egyre több lett a színészábrázolás előbb a metszeteken, festményeken, majd a fényképeken. A színházi jelenet- és szerepképek egyre gyakrabban jelentek meg a lapok mellékleteiként, majd hasábjain. A hatvanas évektől már fényképek őrzik a színészek és színésznők vonásait. A legnagyobb sikere Blaha Lujzának és a fiatal Ódry Lehelnek volt. 1875–81 között Temesváry Lajos, majd Mándoky Béla igazgatása alatt megerő-

Bély Róza, Gondy és Egey felv.

SKARDELLI György építész

Ybl-díj 1997

SKARDELLI GYÖRGY

VILLANÓFÉNYBEN

Zárul a Nemzeti tervpályázata

(MTI) Ma jár le az új Nemzeti Színház tervezésére meghirdetett pályázat beadási határideje, az eredményeket május 26-án teszi közzé az Új Nemzeti Kht. A kormánybiztosi iroda – a Magyar Építészkamara egyetértésével – márciusban hét építészt kért fel: Dévényi Sándort, Ekler Dezsőt, Ferencz Istvánt, Karácsony Tamást, Kertész Andrást, Skardelli Györgyöt és Vadász Györgyöt. Schwajda György arra kérte az építészeket, hogy Siklós Mária koncepciója alapján készítsék el a főváros IX. kerületébe, a volt expótelekre, a Duna-partra elképzelt új Nemzeti Színház épületének tervét. Siklós Mária a színház-technológiai koncepciót készítette el, az ő programterve a tervpályázat kiírásának alapját képezte. A teátrum terveit hét-tagú bírálóbizottság értékeli. A testület elnöke Schwajda György kormánybiztos, társelnöke Balogh Balázs, a Magyar Építészkamara elnöke. A felkértek közül Vadász György tervezte a 2000-es hannoveri magyar expópavilont. Dévényi Sándor az organikus építészeti stílusban alkotók közé sorolható, épületei többek között Pécs belvárosában láthatóak. Ekler Dezső elsősorban lakóházakat, mezőgazdasági, ipari és középületeket tervez. Ferencz István tervezte a miskolci, avasi téglatemplomot, valamint a Miskolci Egyetemi Város bizonyos épületrészeit is. A modern stílus hatja át Karácsony Tamás és Kertész András munkáit, illetve ugyancsak a fiatal generációhoz tartozik Skardelli György, a Középület-tervező Intézet munkatársa. A kivitelezésre kiírt közbeszerzési eljárás már márciusban lezárult, a nyertes pályamunkát az Arcadom Építőipari Rt. nyújtotta be. A cég 2001. december 31-éig megépíti és átadja a Nemzeti Színházat. A nyertes árajánlata 2002-es árszinten – áfa nélkül 6,7 milliárd forint volt.

Skaderelli György

SZERDA

A Koplárovics Béla Polgári Kör

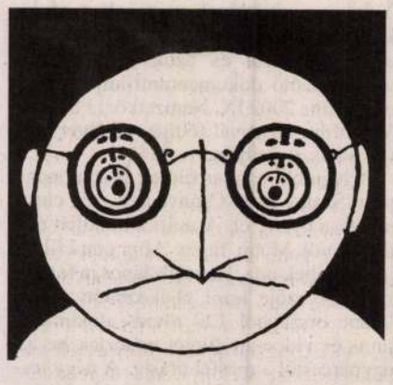

A Koplárovics Béla Polgári Kör alakuló ülését tartotta a Bierstube sörözőben.

Első napirendi pontként megtárgyalta és elfogadta azt az előterjesztést, amely szerint a Bierstube söröző nevét Koplárovics Béla Nemzetközi Bierstube Ital- és Szórakoztató Centrum Központra kell változtatni, továbbá, hogy az augusztus 20-i elmaradt tűzijáték Koplárovics Béla előtt tiszteleg, csakúgy, mint a vízi és légi parádé, a Magyar Légierő Elton John Harcirepülőgép Ezredének MiG–29-esei, valamint a Pa-Dö-Dö.

Második napirendi pontként a Koplárovics Béla Polgári Kör áttekintette az árvízi helyzetet, és hosszas, személyeskedésektől sem mentes vitában alakította ki álláspontját arról, hogy miképpen tudná leginkább demonstrálni a szeretet és az összefogás erejét. Végül arról döntött a Kör, hogy részt vesz az árvízi védekezésben, mégpedig a Balatonnál. Egyrészt, mert a Balaton nem folyik, ezáltal sokkal kevésbé veszélyes, mint mondjuk a Duna, a Tisza vagy akár a Sajó. Másrészt Koplárovics Béla sokáig a Balaton tőszomszédságában, a Hévíz FC-ben futballozott.

A Koplárovics Béla Polgári Kör az M7-es autópályán közelítette meg a magyar tengeret. Az M7-es autópálya, mint azt áprilisi tévéhíradó-tudósításokból tudjuk, teljesen készen van, át van adva, európai és világszínvonalú satöbbi, csak valami nagyon aljas kommunista cselszövés miatt tö[illegible] több mint

A háromszor lebontott obeliszk esete

A falu, ahol a polgármester őrzi éjszakánként a biztonságot

Harmadszor bontották le augusztus elején az újbaroki szovjet hősi emlékművet. A hányatott sorsú, alig két méter magas, körülbelül hatvanszor hatvan centiméter alapterületű oszlop a falu főutcáján, a katolikus templom előtti kis kertben állt, ahol még kilenc sírkő és egy feszület van. A sírkert, amely a második világháború utolsó hónapjaiban Újbaroknál elesett szovjet katonák porhüvelyét rejti, ápolt, gondozott.

A helyi szájhagyomány szerint először 1945-ben bontották le az emlékművet – a sírokat akkor is, később is békén hagyták –, alig néhány nappal az után, hogy a szovjet csapatok elhagyták a falut. A pár nappal később érkező, úgynevezett második lépcsős alakulatok visszaállították a kőoszlopot. Másodszor 1956-ban bontották el az obeliszket az újbaroki sírkertből. Egy hónappal később megint visszaállították, vörös csillaggal a tetején.

A harmadik bontás időpontja: augusztus hatodika. A 350 lelkes, Bicske közelében fekvő Fejér megyei falu polgármestere aznap csákányt adott két közmunkás kezébe, leromboltatta az obeliszket, a tégla-, kő- és vályogtörmeléket, ami az oszlopból maradt, a temető egy félreeső zugába szállíttatta, az oszlop helyét pedig otthagyta pőrén a sírok és a feszület előtt. Az oszlopon elhelyezett három márványtábla pedig a községháza raktárába került.

A faluban teljes értetlenség fogadta a polgármester intézkedését. Az emlékmű ugyanis a településen élők közül szinte senkit nem zavart, épp ellenkezőleg: sokan kifejezetten zavarban vannak attól, hogy megbolygatták a kis sírkertet. A második világháborúban ugyanis tucatnyi magyar katona esett el az orosz fronton – óhatatlanul ők, az ő nehezen vagy soha meg nem talált sírjaik, a negyvenöt év után nagy nehézségek árán felállított emlékműveik jutnak az idősebbek és a nem annyira idősek eszébe is: mi lesz majd azokkal? Hogyan viselik majd azok gondját az ottaniak, ha mi itt így bánunk az itt elesettek emlékműveivel?

Egy hatvan év körüli asszony mondja az újbaroki főutcán:

– Nem lett volna szabad ezt csinálni azzal az emlék[illegible]

Itt állt az emlékmű, melynek elbontásáról Juhász Ferenc maga döntött

FOTÓ: KOVÁCS BENCE

a kérdésben – de könnyen előfordulhat, hogy ezt a kis sírkertet kegyeleti hellyé nyilvánította valamikor egy magyar–ukrán és egy magyar–orosz egyezmény.

ról kérdezem – mellesleg: hiába –, hogy kinek is volt útjában a szovjet emlékmű. A polgármester azonnal visszakérdezett:

– Miért jött ilyen gyorsan? Ki telefo-

együtt, és akkor ő akadályozta meg ezt. A második: ronda volt az obeliszk, amely amúgy is vályogból, kőből, téglából, tehát vegyes anyagból épült, s a „falu népe" nem akarta már látni ezt a rondaságot a főutcán, az augusztus 18-i Kisboldogasszony-napi búcsú előtt. A harmadik indok: drága volt ez az emlékmű, a fenntartása sok pénzbe került, mert Újbarok kisközség, az egész évi költségvetése jó, ha megvan tizenkétmillió forint, az emlékművet meg évente tatarozni kellett, festeni, meszelni, vakolni, nyilvánvaló volt, hogy a „falu népe" erre nem sokáig költ szívesen.

– Mennyibe került az obeliszk tatarozása? – kérdezem a polgármestert, aki homlokát ráncolva hosszasan tűnődik. Végül, nagy sokára, kiböki:

– Megvolt az talán, no, akár még háromezer forint is egy évben!

Arra a kérdésünkre, hogy miért nem várta meg, milyen határozatot hoz ebben az ügyben a falu képviselő-testülete, Juhász Ferenc csak annyit mond, hogy beszélt ő külön minden képviselővel, és egyik se mondta azt, hogy ne bontsák le. (Telefonon beszéltem két helybéli képviselővel is, akik – nevük mellőzését kérve – mindketten azt állították: őket bizony nem kérdezte meg a polgármester.)

Amikor arra kérem Juhász urat, hogy mutassa meg az obeliszkről leszedett márványtáblákat, készséggel rááll, kinyitja a községháza raktárát. A három tábla, a szokásos szöveggel, „Örök hála a dicsőséges...", egy pókhálós sarokban áll a falhoz támasztva. Az egyik különleges érdekességgel bír: hátoldalán cirill, elején magyar betűkkel szerepel a felirat.

– Ezeket majd méltóképpen elhelyezzük, ott, a sírkertben, a feszület talapzatán! – mondja a polgármester.

Juhász úr – aki civilben szobafestő-mázoló vállalkozó, és egy vendéglátóipari egység tulajdonosa a faluban – még a búcsúzkodásnál is arról faggat: ki telefonált a szerkesztőségbe az emlékmű lebontása ügyében? Mert „miféle ember az, aki nem meri vállalni a nevét? Az ilyen nem érdemli meg, hogy egy ilyen szép, gondozott, fejlődő faluban éljen!".

– Talán azért nem meri vállalni a nevét, [illegible]

Mint egy elegáns tornamutatvány

A pécsi Gandhi alapítványi gimnázium új épülete a meszes-fehérhegyi kertvárosban

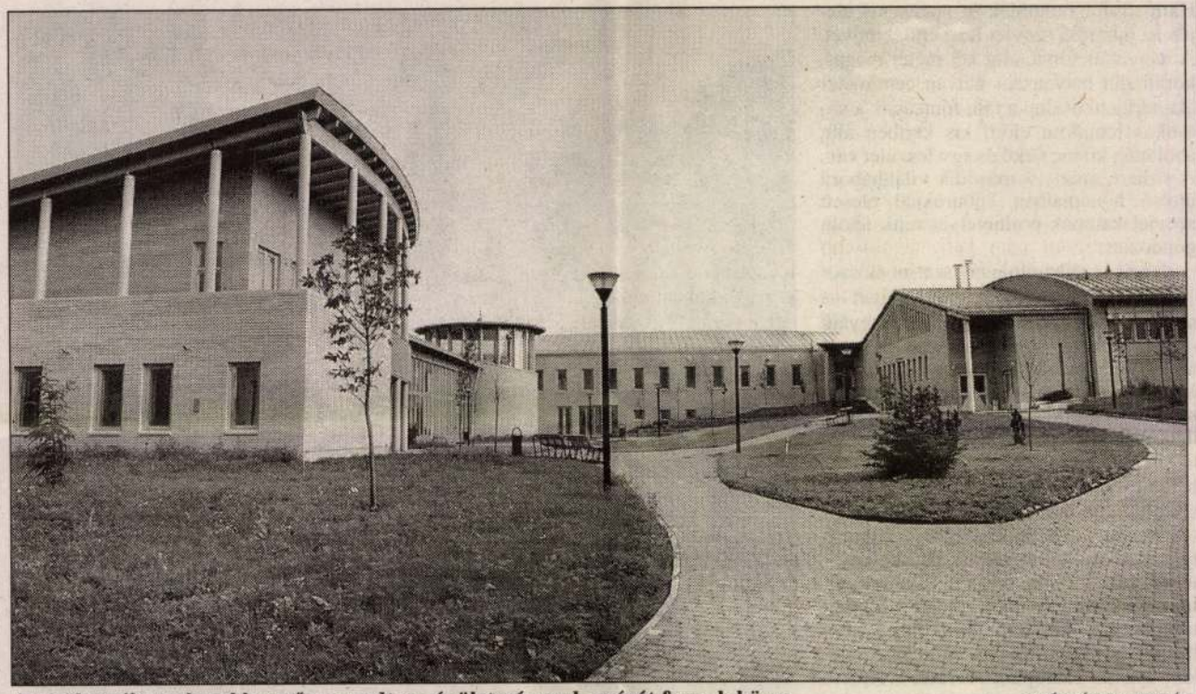

A terület változatlanul levegős maradt, az épületszárnyak agórát fognak közre

FOTÓ: MÁRTON ANDRÁS

És a pévéeskás lányok is jönnek majd ide edzeni!

A Ronaldo-trikós fiú tulajdonképpen dicsekszik, de hála istennek észre sem veszi. A permanens teremfociból most állt ki, liheg, izzad is, de azért erősen domborít az időnként sikító lányszurkolói kar előtt. Az imponáló méretű sportcsarnok, ahol ez a házibajnokság zajlik, valójában a tornaterem, és bizonyára messziről kellett jönnöm ahhoz, hogy első benyomásaimat a diákok természetes magabiztosságáról és az imponáló méreteket rögtön összetartozónak is érezzem.

A Gandhi tornaterme egyébként már három éve áll kétutcányira az iskola és a kollégium örökölt épületétől, de könnyű rátalálni, mert a kettő között folyamatosan áramlanak a fiatalok.

Tekintélyes telket kaptak itt a terjeszkedéshez, egy dombtető délnyugatra –nyugatra lejtő részével – a lapos, félig a földbe süllyesztett csarnok természetesen, a kezdődő lejtőt kiegyenesítve simul bele. Valószínűleg csak egy újabb (pénzügyi) nekigyürkőzés kellett, a tervek ugyanis már korábban készen lehettek, hiszen a következő fázisban most megépült új iskolaszárny teljes harmóniában követi azt, amit a tornacsarnok megkezdett. Ugyanaz a zöld bádogtető, ugyanazok az okker téglafalak és natúr faelemek folytatódnak – ugyanaz a világos tónus, ugyanaz a derűs könnyedség, miközben nyilvánvaló, utóbbi már csak mellékszereplő lehet az előbbi árnyékában. A tervező Skadrelli György egyéni utat követett, iskolája nem ilyen-olyan izmusmintákat vagy előképeket idéz fel, hanem gyors érzéki hatásra képes: mint egy igazán elegáns tornamutatványban, nem a szaltók és C elemek, hanem gördülékeny könnyedsége ragad meg elsőre. Pedig többféle elemet dolgozott itt egybe, henger alakú tornyot és téglatesteket, ipari csarnokokra emlékeztető féltetős tömböket és zárt vagy félig nyitott hasábokat – időnként kifejezetten markáns tömegszerűséggel – , de a zsúfoltság valahogy sose jut róla eszünkbe. Közelebbről nézve a tetőn ugyan apróbb stílustörésnek tűnik, ahogy a szellőzők apró üveggúlái mint intézeti kerítésen elhintett üvegcserepek csillognak, egészséges távlatból viszont a homogén falsíkokat nagy ablakfelületek törik meg, vagy a változatos méretezésű és alakú ablakok játékai, az egymás mellé helyezett kubusok közötti feszültség is inkább játékos, mint robusztus.

Az új szárny a tornaterem tetősíkjának meghosszabbításával emelkedik ki egyre jobban a lejtőből, de nem egy nagy tömbben, hanem karéjszerűen növekedve. A terület változatlanul levegős maradt, a szárnyak a lejtőbe süllyesztett agórát/színpadot/napközis placcot fognak közre, míg balra egy egész focipálya marad szabadon – teret engedve a helyi értékű kilátásnak is. (A fociért sokan emelhettek szót a Gandhiban – az emeleti osztálytermek mellett a pálya felé nézve külön panorámaerkély fut körbe – és ez az épület egyetlen része, ahol az erkélyekkel és oszlopokkal talán túl sok a jóból.)

A változatos külső formát aztán végleg hitelesíti az épület belseje is. A folyosókon természetesen nagy a tágasság, de nemcsak derűs és világos minden – ami mára a valahai katonásan csőszerű folyosókhoz képest talán természetes is – , hanem különös lendületet is kölcsönöz a belső térnek. Az emeleti, fával burkolt csapott féltető szinte lebeg, a két karakterében teljesen különböző lépcső pedig olyan egyedi térélménnyel és plasztikai megoldásokkal ajándékoz meg (belsőépítész Plechtovics Vilmos), mintha azt akarná sugallni, a Gandhiban talán itt zajlanak a fontosabb események, és nem az osztálytermekben. (Ahol egyébként mutatós, praktikus és valószínűleg költségkímélő is egyszerre a derékmagasságban körbefutó parafaborítás, továbbá a csúszásgátlótól a lekerekített és egyben különleges strapára hitelesített ajtókeretekig egymást érik azok az apró civilizációs finomságok, amelyek a jelek szerint engem mindig képesek levenni a lábamról.)

Tíz tanterem, négy csoportszoba, természettudományos előadó, folyosók, könyvtár, irodák, kiszolgálóhelyiségek – tulajdonképpen ez a felsorolás is lehet egy iskola. Skadrelli György új iskolája viszont többet és mást is mond a Gandhiról, valós vagy megelőlegezett sajátosságokat, amikhez ez a hatásos épület akaratlanul is hozzátesz majd, és amiket – ha így van, ha nincs – jól esik elhinni.

Áprilisban még az előző oktatási miniszter jött felavatni, mondja azzal a bizonyos kamaszosan magától értetődő magabiztossággal a Ronaldo-trikós roma srác.

És egy hét múlva elkezdődik a valódi élete.

Torma Tamás

az OCTOGON Építészetkritikai Műhely tagja

Retina Filmfesztivál

MTI-JELENTÉS

Yukihisa Fuimotónak a Japánban, Hokkaido szigetén 1995-ben végrehajtott bányabezárásokról és azok következményeiről szóló dokumentumfilmje nyerte el a Retina 2002 IX. Nemzetközi Film- és Videofilm Fesztivál fődíját, amelyet hétfőn adtak át Sellyén.

A legjobb magyar filmes díját a budapesti Szalay Péter Csúnya betegség című alkotása nyerte el. A zsűri különdíját pedig a török Metin Yegin: After című filmjének ítélték oda. Hanczik János, a fesztivál szervezője arról tájékoztatott, hogy kilenc országból 120 rövid-, dokumentum- és video-art filmet neveztek be az egypercestől a másfél órásig. A négy napon keresztül tartó seregszemlén japán, török, olasz, amerikai, orosz, svájci és magyar alkotók filmjeit vetítették Sellyén, Vajszlón, Pécsett és Szigetváron.

Az animációs filmek kategóriájában a zsűri nem osztott első, második és harmadik díjat, hanem négy alkotó – Péterffy Zsófia, Kiss István, Fodor Pál és Ulrich Gábor – filmjeit azonos elismerésben részesítette. A fesztivál szervezője beszámolt arról is, hogy első alkalommal mutatták be orosz filmesek alkotásait, amelyek a svájci versenyző közvetítésével érkeztek. A Retina 2002-n mutatkozott be első alkalommal az isztambuli Újdokumentarista Csoport is, amelynek tagjai a női börtönökben forgatott filmjükben egykori terroristákat szólaltattak meg.

Gólyamúzeum

MTI-JELENTÉS

Európa első, a gólyák életét bemutató múzeuma nyitotta meg kapuit hétfőn a Baranya megyei Kölkeden, a Duna–Dráva Nemzeti Parkban. A múzeum elsődleges célja, hogy bemutassa a fehér gólya életciklusát a költéstől egészen a felnőtt madárrá fejlődéséig. Wekler Ferenc, az Országgyűlés alelnöke a megnyitót követően elmondta: a múzeum egy újabb lehetőség a településen az idegenforgalom és a horgászturizmus fellendítésére.

Százforintos görög a téren. Ki tudja, honnan, melyik zsebből érkezett, talán a bérletpénztárak felől az egyik rongyosra nyitogatott, műbőr bukszából indult. Szlalomozva kerülgeti a vak koldus botját, a nyugdíjas kézikocsiját és a hirdetőtábla előtt földbe taposott meggyes táskát. Kéregető, jegyárus, ácsorgó kamasz egyként látja már a pénz halálát odalent a kanálissötétben. Aztán hirtelen, a semmiből, az érem útjába vakolókanál csusszan. A mai utcasorsoláson alkalmi kőműves a győztes, csuklójára tekert nejlonszatyrából szintező mutat az égre.

Hizlalja a szeptemberi eső a Moszkva tér pocsolyáit, lassan elúszik a tér, alábukik a nagyvárosi szemétfolyamban. Mert ilyenkor nekiindul minden, a vízzel együtt dübörög le a dombokról a piszok

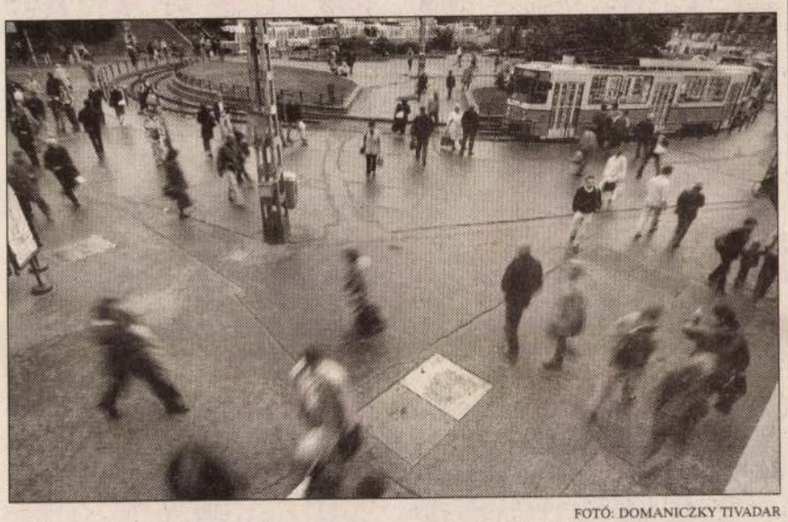

FOTÓ: DOMANICZKY TIVADAR

– nemhiába nevezi egyik íróbarátom a teret „Buda kloákájának". Nem mindig volt ez így. Valaha itt a világháború előtt a környék legjobb teniszpályáin ütögethettek a postapalota jómódú alkalmazottai, később pedig tisztára súrolt, fapados villamosok indultak csengetésre a Hűvösvölgy felé. Aztán a terecske közepére hithű várostervezők a szocialista origami jegyében betonpillangót hajtogattak, és a metró megpecsételte a tér sorsát. Azóta a hetvenes évek „Kalef"-ja az alulnézet, a nagyvárosi kiszolgáltatottság foglya.

Budai párt- és úriközép családok egyként rettegtek végig évtizedeket, nehogy gyermekük egyik-másik csöves galériben fejezze be tanulmányait. Mert a tér – közepén a mitikus, négy számlapos órával, melynek mutatói az idők kezdete óta mindig másképp járnak – szellemi és ifjúsági divatokat is diktált. A Kádár-kor lázadó, progresszív gyermeke nem az Ifjúsági Magazin dupla poszteréről, hanem innen leste, mit üzen haj- és ruhaviseletben a vasfüggöny mögött elfáradt korszellem. Mind a csöves, mind a nyolcvanas évek bulikorszakában órákat ácsorgott a tökmag- és szotyidombok között, és mosolyogva nézte a belügyérek igyekezetét, mellyel beépülni vágytak egy-egy hangadó társaságba. Közben a környék sörözői és borozói – a Négy szürke, a Káplár, a Kisposta és a Gomba presszó – a gimnazista ellenzékiséget táplálták, ha mással nem is, olcsó, kannás borral.

Ma már a nyolcvanas évek álmos időszakára csak a trafik választéka emlékeztet. A savanyú és szőlőcukor, az egyszer használatos társasjáték és az eldobható óra az ezredforduló aszfaltszegényeinek valósága. Ha nincs sorsod, programoztathatsz magadnak egyet. Dugd a tenyered a jósgép szájába, és új élet- és szerelemvonalat kaphatsz forintáron. Ha nem teszed, örökre tömegközlekedő maradsz – ezt üzeni minden a téren: a hot dogos helyére költöző látványpék, a nevadaklubok szerencsejátékhangja és a rendszerváltás lázadásába dermedt könyvárus egyaránt.

Esteledik, neonok gyúlnak a tér felett. Malterfoltos kardigán húzza össze magát fázósan a kioszk teteje alatt. Hány főfalat és hány boltívet húzhatott fel ez a svarcmunkás kar? A kézfejen idegesen remegnek az erek. Ma sem érkezett a hegyekből kuncsaft. Talán majd holnap.

Bence Ottó

„És mit ír erről Kossuth?"

Johann Georg Kohl útirajza, 1840 – 3. rész

Johann Georg Kohl élénken érdeklődött a politikai élet iránt is, többször ellátogatott Pest megye közgyűlésére, s az ott látottakat gondosan lejegyezte. A végnapjait élő feudális-nemesi politizálásról nem volt túl jó véleménye. Rokonszenvvel csak a reformokat óhajtó liberális nemesség iránt viseltetik, Kossuth Lajos külön is megnyerte tetszését. Ellenben a bocskoros, elszegényedett kisnemes alakját, melyet Jókai Mór még megértő iróniával festett le Tallérossy Zebulon figurájában, Kohl keresetlen szavakkal jellemzi. (Az útleírás pest-budai vonatkozású részeit Jani Mária fordításának felhasználásával Fodor Béla adja közre.)

„A magyarországi vármegyerendszer hasonlít ahhoz, melyet még Nagy Károly vezetett be Franciaországban. A megye élén a király által kinevezett főispán áll. Az alispánt és a többi tisztségviselőt háromévenként választják. A nemesi közgyűlés évente négyszer ülésezik. Itt választják meg a diéta követeit is. A tisztújító és a követválasztó gyűlések jeles alkalmak a megye életében. Gyakran zajos, látványos jelenetekre is sor kerül, melyek hasonlatosak az angliai választási gyűlésekhez. A rendes, háromhavonta megtartott közgyűlések sokkal nyugodtabb légkörben zajlanak, hiszen ilyenkor nem ütköznek egyéni érdekek, de legfőként azért, mert ezeket nem látogatják az úgynevezett bocskoros nemesek. Ez a réteg, bár a politika cseppet sem érdekli őket, fontos szerepet játszik a választásokon, hiszen nemesi származásuk jogán szavazhatnak, és a főnemesek saját érdekeik szerint használják ki őket. Magam is gyakran megfigyeltem, hogy egy-egy választás közeledtével a nagyurak egyre nyájasabb leereszkedéssel bántak velük. Életmódjukat, öltözködésüket, vagyonukat és műveltségüket tekintve a »hétszilvafás« nemesek egy hajszállal sem különbek a jobbágyoknál. De ha figyelembe vesszük, hogy milyen rátartiak, durvák, önteltek és reménytelenül maradiak, sokkal alávalóbbnak tekinthetők a paraszti rétegnél. De szavazatuk ugyanannyit ér, mint bármelyik mágnásé vagy főpapé. Ez a kiváltságos, buta és pöffeszkedő csőcselék a magyar társadalom legveszélyesebb rétege. De a magyar hazafiak manapság másként vélekednek erről. Azt állítják, hogy pontosan ez az elszegényedett nemesi réteg józan paraszti eszénél és nyakas természeténél fogva a nemzeti ellenállás fő támogatója, és már eddig is számos esetben megakadályozta a császári túlkapásokat. Lehet, hogy ez így van, de akkor bizony igen sajnálatos, hogy a magyar alkotmányosság letéteményese éppen ez a tudatlan réteg. Az ország fejlődése szempontjából sokkal kedvezőbb volna, ha egy felvilágosult középosztály lenne a haladás motorja. Sokszor ellátogattam a pesti vármegyegyűlésre. A gyűlésterembe nemcsak nemesek, hanem bárki más bemehetett, feltéve, ha tisztességesen fel volt öltözve. A karzaton foglaltak helyet a nők, és azok, akiket öltözetük miatt nem engedtek be a gyűlésterembe. Az volt a benyomásom, hogy minden hozzászóló méltóságteljesen, férfiasan és mély átéléssel beszélt. A legékesebb szónok Kossuth Lajos volt, ki már az előző diétán is kitűnt. Olvasóim közül bizonyára sokan tudják, hogy Kossuthot haladó nézeteiért börtönbe vetették. Szabadulása után a Pesti Hírlap szerkesztőjeként fáradhatatlanul küzd hazája felemelkedéséért, és kíméletlenül ostorozza a kormány hibás és maradi intézkedéseit. Így nem meglepő, hogy számos ellenségre tett szert, de még ennél is több barátra. Az egész közvélemény az ő pártján áll, ő a kor politikai hőse. Mikor Magyarországon jártam, a Pest Hírlap volt a legbefolyásosabb újság, és bármi fontos dolog történt, az emberek első kérdése ez volt: »És mit ír erről Kossuth?« Így érthető, hogy mikor személyesen láttam, igyekeztem alaposan szemügyre venni azt az embert, akire az egész ország figyel. Kossuth Lajos átlagos testalkatú, határozottan kellemes külsejű férfi. Vonásai szabályosak és férfiasan markánsak, haja és szakálla dús, arckifejezése kedves és szerény. Komoly, olykor mélabús arcából kiragyog szép, kifejező szeme. Mintegy félórás beszédet tartott. Engem magával ragadott erőteljes, energikus stílusa. Mindenki csendben hallgatta őt, a közönség soraiból gyakran hangzott fel az »Éljen, Éljen!« kiáltás. Úgy látom, hogy a nemzeti büszkeség és a forró hazaszeretet igazi művészetté érlelte a szónoklást Magyarországon. Ezen a téren mi, németek, sokat tanulhatnánk magyar szomszédainktól. De azért nem szeretném azt a benyomást kelteni olvasóimban, hogy a pesti megyegyűlés minden résztvevője született szónok volt. Sokan egész idő alatt meg sem szólaltak, mások pedig fel-alá parádéztak és csak azzal voltak elfoglalva, hogy díszes öltözetüket mindenki megcsodálja."

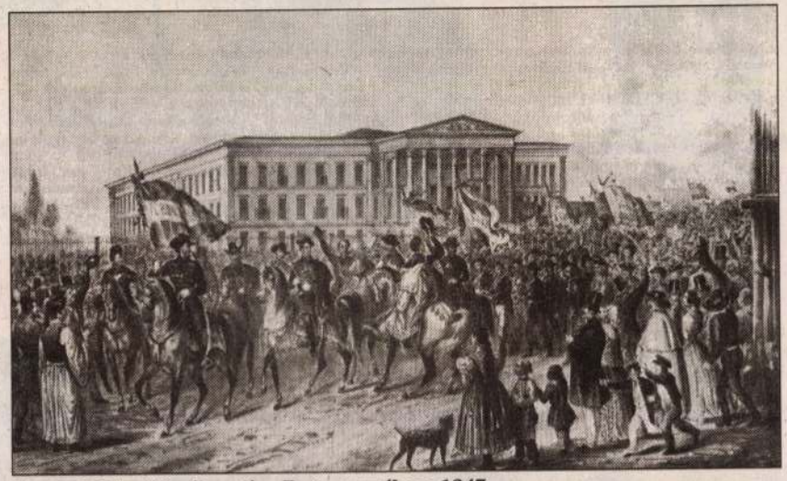

Kossuth követté választása Pest megyében, 1847

FORRÁS: BUDAPEST TÖRTÉNETE, III. KÖTET

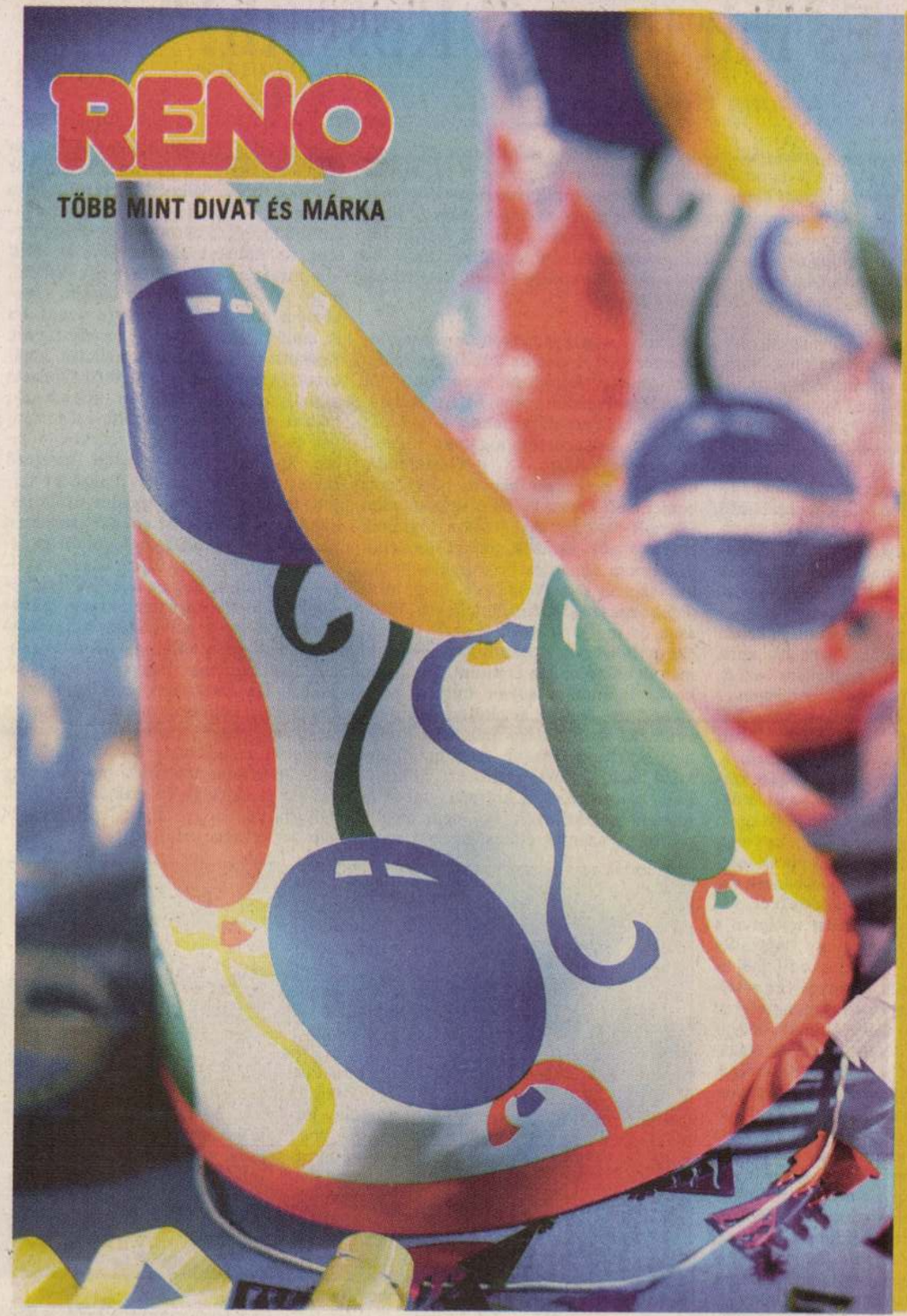

ÜNNEPELJÜNK EGYÜTT !

10 ÉVES A RENO !

10%

engedmény minden cipőre !

Szeretettel meghívjuk Önt és kedves családját szeptemberi akciónkra – " Happy hours ", 10 % engedmény minden cipőre: szept. 19-21-ig: 18^{h}-20^{h}-ig, szept. 22-23-ig: 10^{h}-12^{h}-ig. Az akcióban résztvevő üzleteink: EUROPARK, PÓLUS CENTER, CAMPONA, EUROCENTER, RENO UDVAR Váci út 168.

Skardelli György ajánlata

Autókereskedések, szervizek, üzletek

FIAT

1085 Budapest, József krt. 35.
Tel.: 267-4946, 267-4918
1097 Budapest, Dandár u. 22.
Tel.: 215-4466, 216-7589
2037 Dabas, Vásártér u. 1.
Tel.: (29) 362-962 (használtautó-kereskedés)

SPQR S·P·Q·R FIAT

KIA

KIA Autó-Óbuda Kft.
1039 Budapest, Szent István utca 17.
Tel.: 387-6403, 387-6426

mazda

Autó-Óbuda Kft.
1037 Budapest, Vörösvári út 123.
Tel./fax: 368-1413, 368-4929

MITSUBISHI MOTORS

DUNA INTERSERVICE Kft.
MITSUBISHI márkaszerviz és kereskedés
Vizsgáztatás és gépjárműeredetiség-vizsgálat
Karambolos javítás teljes körű biztosítási ügyintézéssel, cseregépkocsival.
1037 Budapest, Zay u. 24. Tel.: 250-4522

NISSAN

NISSAN RAPID Kft.
márkaképviselet és -szerviz
Karambolos javítás teljes körű biztosítási ügyintézéssel.
1037 Budapest, Zay u. 26. Tel.: 368-6075
1149 Bp., Mogyoródi út 32. Tel.: 220-5080

NISSAN

NISSAN autó NÉRO
NISSAN AUTÓ NÉRO
1112 Budapest, Vizsla u. 2–4. Tel.: 309-0909
1122 Budapest, Maros u. 4. Tel.: 202-3455
Honlap: www.nissannero.hu
E-mail: nissannero.mail.matav.hu

NISSAN

ÁFÉSZ-ELSZER KFT.
Nissan márkakereskedés és -szerviz
2100 Gödöllő, Blaháné út 2. Tel.: (28) 416-203
2600 Vác, Derecske-dűlő 205. Tel.: (27) 303-403

PEUGEOT City

SUZUKI

SUZUKI PEST
1134 Budapest, Dózsa György út 63. Tel.: 239-3940
Szalon: tel.: 239-4808, tel./fax: 239-8820
Szerviz: tel.: 320-9005
A PEST MEGÉR EGY TESZTET

SUZUKI

ÚJ SUZUKI AUTÓSZALON A FŐVÁROSI AUTÓPIACON!
ÓRIÁSI NYITÁSI KEDVEZMÉNY!
Cím: 1194 Budapest, Nagykőrösi út 162. ***Telefon/fax:*** 280-7338.
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 9–17 óráig, szombat–vasárnap 7–16 óráig.

SUZUKI

SUZUKI ULLMANN
Bp. XXIII. ker., Grassalkovich út 46–48.
Telefon: 287-0424, 287-3356
Használt autók beszámítása igen kedvező áron.
Egyénre szabott hitelkonstrukciók!
(Már 280 000 Ft kezdő befizetéssel.)
Közalkalmazotti kedvezmény.
Nagy értékű ajándék-összeállítások.
Teljes körű szerviz.
Karosszériajavító és -fényező üzem.
Helyszíni kárrendezés. Alkatrész kis- és nagykereskedelem.
Nyitva tartás: Szalon: hétfőtől péntekig 7–18 óráig,
szombat, vasárnap 9–14 óráig.
Szerviz: hétfőtől péntekig 7–18 óráig.

SUZUKI

SUZUKI ÓBUDA
MÁRKAKERESKEDÉS ÉS -SZERVIZ

- Új- és használtautó-értékesítés
- Kedvező hitelkonstrukciók
- Teljes körű biztosítási ügyintézés
- Alkatrész-kereskedelem
- Vizsgáztatás, zöldkártya-kiállítás

1037 Budapest, Bécsi út 256.
Tel.: 388-6996, 387-8467
Fax: 387-7905

VW

AUTÓCENTRUM GÖDÖLLŐ Rt.
Volkswagen márkakereskedés és márkaszerviz
2100 Gödöllő, Szent-Györgyi A. u. 1.
Telefon: (28) 420-845. Tel./fax: 420-846

DEFEND®-LOCK
MARBO HUNGARY KFT.
A DEFEND-LOCK sebességváltózárak importőre és forgalmazója
1024 Bp., Zivatar u. 11.
Műhely: Bécsi út (Aral benzinkút)
Tel./fax: 315-0623, 06 (30) 962-3911, 06 (20) 939-2125

POSTA AUTO
Személyautó, Tehergépkocsi, Motorkerékpár
VIZSGÁZTATÁS
HUNGÁRIA BIZTOSÍTÓ KÁRFELVÉTEL
nyitva: hétfőtől péntekig
6.00–15.00-ig
ZÖLDKÁRTYA
nyitva: hétfőtől péntekig
6.00–18.00-ig
Postaautó Budapest Kft.
1149 Budapest, Egressy út 35–51.
Tel.: 383-3990

Autólopás ellen: ***MUL-T-LOCK sebességváltókar-zár***
Betörés ellen: ***biztonsági fólia szélvédőre, épületablakra***
Fény- és hővédő fóliák is, különböző színekben.
MUL-T-LOCK®
Galántha György,
Bp. II., Versec sor 12/A (műhely)
Tel.: 200-5383, 06 (30) 941-0141

VOLÁNBUSZ Járműtechnika Kft.
1139 Budapest, Béke tér 11.
Tel.: 340-1930.
Fax: 349-1596

Vállaljuk:
- IKARUS autóbuszok teljes körű felújítását, karambolos javítását, fődarab és kisfődarab felújítását.
- Továbbá vállaljuk új karosszéria építését.
- Nemzetközi forgalomban részt vevő autóbuszok
  - biztonsági ellenőrzését (15 000 km-enként), naplóbejegyzéssel
  - 8 évnél idősebb (Ikarus, Neoplán, MAN, Scania, Renault, Berkhof, DAF Vanhool, Bova, Jonckheere) autóbuszok alkalmassági vizsgálatát és tanúsítását.
- Belföldi forgalomban részt vevő autóbuszok vizsgára való felkészítését és vizsgáztatását.

Egyszerű, de rafinált mozdulat

A héten átadják a Knorr Bremse kelenföldi irodaházát

Az irodaház örökzöld téma. Egy kicsit mindig ugyanaz, egy kicsit mégis mindig más. Jó irodaházat tervezni nehéz, hiszen a feladat alaprajzilag sok izgalmat nem ébreszt, nem is ébreszthet ma már az építészben. Folyosó és ráfűzve szobák, – munkahelyek sora. Ez minden, amit a tervezőnek ragoznia kell. A jó és a rossz építészt az különbözteti meg, ami a demagógot a költőtől. Amióta irodalom létezik, senki új információt nem közölt a szerelem, a hatalom vagy a barátság tárgyköreiből. A különbség mindig csupán abban áll idestova négy évezrede, ki miként fejezi ki magát. Milyen hangsúlyokkal, milyen képszerű elemekkel ragadja meg az érzelmi állapotot, melyet elveszett kedvese, sosem feledhető szellemi társa irányába táplál, mit érez rissz-rossz türannok iránt. Az érzelmek tétje, tartalma, minősége azonban mindig ugyanaz, miként az irodaházak is: folyosó, rajta néhány szoba, – láncra fűzve.

Skardelli György sem tett, nem is tehetett másként, amikor a Knorr Bremse, fékrendszereket fejlesztő multi, féligmeddig hazai büszkeség székházának terveihez ült. Elsőbb egyenes vonalzót ragadott, megvonta a folyosó paralel vonalait, majd motorikusan rászervezte a szükséges irodák sorát. Amióta modern építészet létezik, a tervezés belülről kifelé, funkcióból, a megjelenés, a homlokzati megoldások irányába terjed. Alig száz esztendeje még egy ház társadalmi szerepe, reprezentativitása, eszmei üzenete dominált. Az a tény, hogy miként mutat majd utcasorban, konkurens házak között. Beképzelt oszlopsorok ígértek túl sokat magukról, roppant tümpanonok kalapjai szorították a homlokzatot neki a földnek. Most, ha építész fog jövőtervezéshez, kezdetben feled formát, anyagot. Csak alaprajzot lát. Szisztémát. Absztrakt működési elveket. Technológiával, belső kommunikációval bajmolódik. Figyelmet szentel munkaszervezésre, étkezési szokásokra, gondosan kimódolt csoportkohézióra, majd tudása legjavát összeszedve, olyan térbeli konstellációt teremt, amely alkalmas a működésre. Átmenteni törekszik azon közösségi értékeket, amelyeket egy céget alkotó közösség korábbi állomáshelyén évek alatt finomított ki már, ugyanakkor tiszta világos képletekben igyekszik leírni az új hely, az új feltételek szabályait. Ez egyszerre racionális, egyszerre pedig empatikus tett. Skardelli Knorr-féle irodaháza ennek példázata. Mint fiktíve megrajzoltam imént, elsőbb logikus párhuzamosokban, karakán egyenesekben fogalmazta meg a rendszer alapegységeit. Ez persze csupán hipotézis, ki tudja mi járt valójában a tervező fejében az első közelítések óráiban. Ám – s a lényeg itt lapul – Skardelli hamar rálelt a finom gondolatra, amely az egyszerűt egyszeriben a köznapi fölé emelte. Ívet, ezt az utólag, akár megmosolyogtatóan szimpla mozdulatot vonta a házra. Ívet, amely mindkét irányból most már szorítja, feszültséggel telítve fogja a szobák, termek sorát.

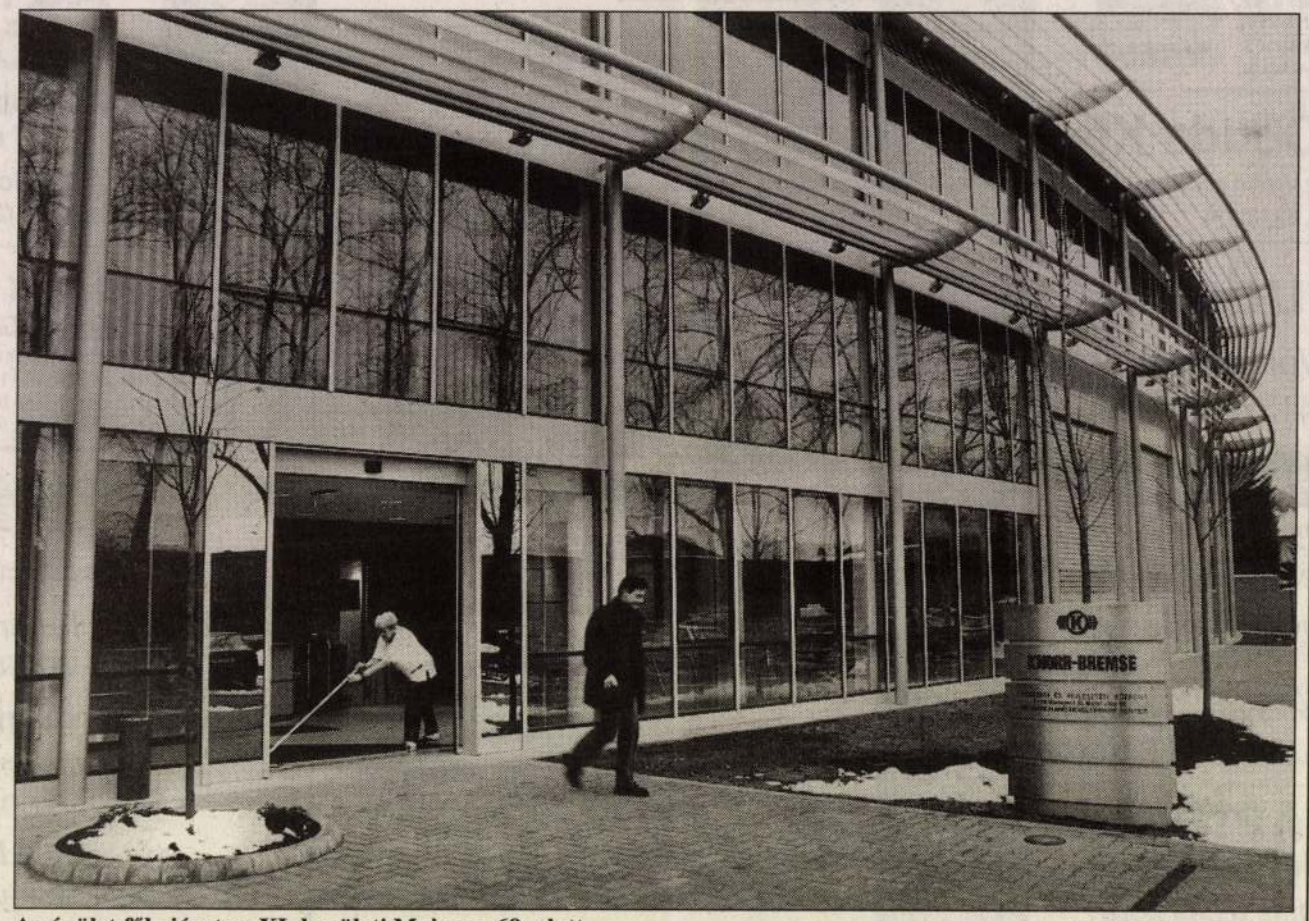

Az épület főbejárata a XI. kerületi Major u. 69. alatt SZABÓ BARNABÁS FELVÉTELE

A legjobb ötletek mindig egyszerűek. Az Eiffel-torony zseniális, a Hundertwasser-ház túlmozgása csak szórakoztató. Egy formailag értelmezhető mozdulat, amely mögött diszciplinált gondolatok sokasága áll, mindig hat, komolyságot sugall. Ez érvényesül a Knorr homlokzatán is. Finom titok. Óvatos befoghatatlanság.

Ó, milyen banális mozdulat ez. Milyen tiszta, így utólag értelmezve milyen átlátszóan világos mozdulat. Aki nem ért hozzá, nem is tudhatja milyen hosszú út vezet a kézenfekvő megoldásokig. Aki nem alkot, nem sejtheti, milyen nehéz egyszerűnek lenni.

Sir Norman Foster, a legutóbbi Pritzker-díj tulajdonosa, kinek e premillenáris zsezsegésben közönyös emberiség a barcelonai tv-tornyot, a Reichstag újdonsült kupoláját, legfrissebben pedig a Lady Diana emlékének szentelt londoni gyalogoshidat köszönheti, néhány éve Duisburgban mikroelektronikai park tervezésébe fogott. Ő, kinek keze nyomán a mérnöki lelemény és a térszervezésre fogékony építészeti ötlet rendszerint egyetlen nagyszerű elvre összpontosul a miénkhez, a Knorrban megvalósulthoz hasonlatos alaprajzi szerkezetű rendet kreált. A forma, amely az alaprajz fölé borult, persze más, sőt az ívesen táguló, majd beszűkülő homlokzatban feszengő födémek, terek játéka is expresszívebb a józan Knorr tereinél, mégis a két ház összevetése jelzi, hogy a kelenföldi milyen lényegre hatóan korának szülötte.

Elnézve a budai Vár szívünknek kedves, ugyanakkor az 1686-os ostromot követő hiánygazdaság nyomait magánviselő egyszerű, provinciális barokkját, majd a nélkülözésben is cifraságot akaró hazai rokokó, a copf ma sokra becsült értékeit, az a finom és rafinált gesztus, amellyel Skardelli a racionális szempontokon túl némi metafizikát, kreatív értelmet csempészett a Knorr kelenföldi házába, azt sejteti, ma nincs ez az ország akkora késésben, mint a török kollektív elűzését követő évtizedekben volt. Sir Norman ötlete'96-ban, e szép ház az évtized végén keletkezett.

Bojár Iván András
Az OCTOGON magazin építészetkritikai műhelyének vezetője

ANNO 1947

Keresztapául Rákosi Mátyást kérte fel

Nyersanyaggondokról írt márciusi számában a Lábbelikészítők Lapja: „A Budapesti Cipészipartestület és a Szabadszakszervezet Cipészszakosztálya folyó hó 12-én mintegy száztagú küldöttséget vezetett az Anyag- és Árhivatal vezetőjéhez, Varga államtitkárhoz. Az Anyag- és árhivatal elnöke küldöttségünket egy órán keresztül fogadta és meghallgatta szakmánk panaszait, melyek az anyagellátás és a bőrféleségek beszerzésének távolabbi kilátásairól szóltak. Elmondotta a küldöttség, hogy december eleje óta, mikor is 10 000 pár lábbelire kapott kiutalást, most március elejéig nem volt semmiféle juttatás, kivéve a javításra szánt fejadagokat. Ismertették a szakma teljes lerongyolódását és feltárták, hogy a cipésziparosság, mely mindig tudta a kötelességét, ma ott tart, hogy a közterheket sem tudja fizetni."

E panaszokkal perelni látszik ugyanebben a számban néhány hirdetés: „Kérje minden bőrkereskedésben, mert a jónál is jobb a Kongo talppolitura, Kongo bőrfeketítő, Kongo talpragasztó, »Sun« cipészviasz, G. Matador gumicement. – Gyártja: Szabó és társa, Budapest, VIII., Rákóczi-út 73." – „Lefkovits Lászlóné és Földi László bőrkereskedők – bőr és cipészkellékek állandó nagy raktára, ipartestületi utalványok beváltása. – Budapest, VI. kerület, Kazár-utca 8. szám." – „Figyelem! Cipészek és cipőtömegtermelők ülések után évtizedek óta ifj. Suhajda György vendéglőjében találkoznak. Bankettekre, esküvőkre különterem. A legjobb magyaros vacsoráért és a vacsoraverseny legjobb húsételéért Budapest székesfőv. különdíja, 1935. –VII., Dohány-utca 38."

„A Margit-híd újjáépítésénél dolgozó kollégistáink közül Gerő Ernő közlekedési miniszter a legjobb 90 diákot diszes emlékalbummal tüntette ki – írta 1-2. számában a Népi kollégista. – Ez a 90 jutalom annak a dokumentuma, hogy a demokráciában nevelődő új értelmiség, amely elsősorban a mi kollégiumainkból kerül ki, legfőbb feladatának és céljának az ország újjáépítését, a hidépítő munkásokkal, a csepeli üzemek kohómunkásaival, a Timót-utcai tanoncváros ifjúmunkásaival, a bányászokkal való szolidaritást és a közös munkát tartja legfőbb feladatának."

Másfajta elismerést kapott a Népsza-

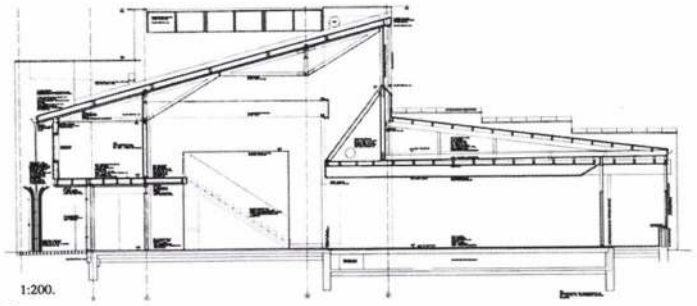

2

3

1. A Dán Műszaki Egyetem diákháza, az épület idén nyáron készül el

2. A tåtstrupi gyógyszertár metszetén jól látni a közvetett bevilágítási rendszert

3. A patika utcai látképe

4. A gyógyszertár belvilága, zöldes színekkel, érdekes fényekkel

4

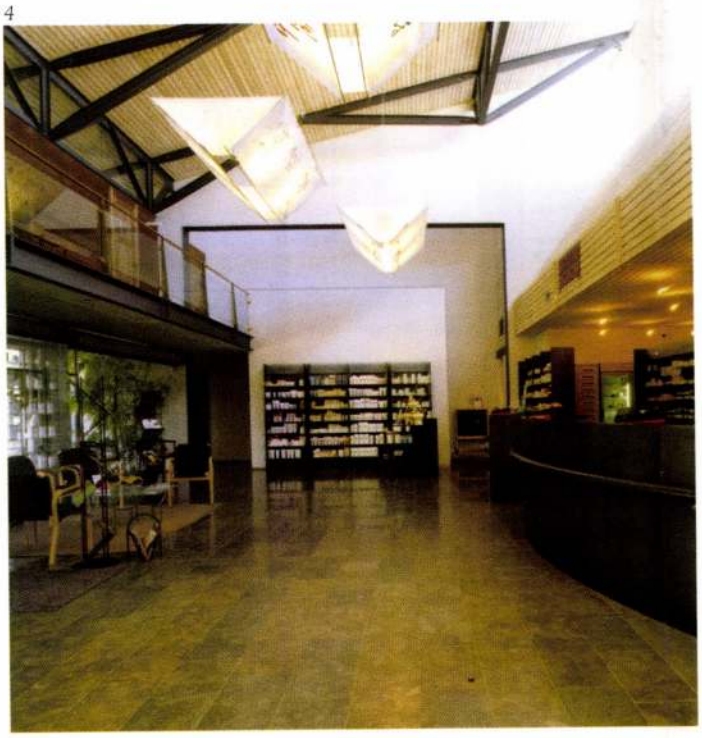

egyéni épületeket építeni. Alapvetően rossz, ha anélkül tervezünk, hogy ismernénk azt, aki majd használja a házat. A belőlük épülő város pedig legyen kevert funkciójú, mert ha ezek elkülönülnek, akkor mindenkinek utaznia kell, autóba kell ülnie, hogy szórakozni, enni, vásárolni, dolgozni, aludni menjen, ahelyett, hogy mindezt egy városi élettérben tenné. Nálunk is elkülönülve folyik az ipari területek, lakó- és hivatali negyedek, üzletközpontok tervezése. Bonyolult ezt újonnan létrehozni, ezért utazunk a történeti városokba, ahol ez még megvan. A szatellitvárosok, központok nem rendelkeznek egyéniséggel, és van egy határ, amelyen túl a szuburbanitás nem terjedhet, mert a városközpont már túl messze van. A meglévő városainkat növeljük egyre nagyobbakká, ahelyett, hogy egy újat építenénk, amire hosszú ideje nem volt példa.

E. K. T.: Magyarországon épültek új városok, de nem nevezhetők ideális városoknak.

K. U.: Nem ipari városokra gondolok elsősorban, hiszen ilyenek nálunk és Angliában is épültek, és valóban nem működnek jól. Amire én gondolok, az egy tradicionális város gondolata mai felfogásunk szerint. Nehéz, de nagyon érdekes feladat lenne.

1

Diáksziget

Alapítványi gimnázium és tornacsarnok, Pécs

2

Getto Katalin

Ha nem tisztelném annyira Ottlik Gézát és korszakalkotó regényét, könnyű dolgom lenne a címadással. „Iskola a határon" – írnám, mert a Gandhi Gimnázium valóban határhelyzetben van, mind elhelyezkedését, mind működésének társadalmi kontextusát tekintve. A szelíd forradalmár nevét viselő alapítvány a roma fiatalok középfokú oktatását és kollégiumi nevelését szolgáló iskola létrehozásának programjával jött létre 1994-ben. Az iskola céljaira Pécs régi bányásznegyedében, Meszesen vásároltak ingatlant; a szénbányatröszt egyik munkásszállójának jelentős átalakításával és bővítésével kollégiumot és oktatási helyiségeket alakítottak ki, hiányoztak azonban a sportlétesítmények, s a felújított épület a hatosztályos gimnázium igényeinek csak átmeneti megoldásként felelhetett meg. Az alapítvány ezért az egykori munkásszállótól néhány száz méterre újabb építési területet vett a szénbányától, beépítésére pedig 1995-ben országos nyílt pályázatot írt ki. A pályázaton a kollégium átalakítását korábban tervező pécsi építész is indult, azonban nem ő, hanem Skardelli György nyerte a pályázatot, így az új létesítmények terveinek elkészítésére is ő kapott megbízást.

Meszes a válságövezetté vált dél-baranyai megyeszékhely talán leghátrányosabb helyzetű területe. Létalapját mindig is a szénbányászat jelentette; a bányák felszámolásával a szegregációs folyamat felgyorsult, s a városrész lakosságát ma javarészt nyugdíjas bányászok és roma családok alkotják. A peremvárosi bányászkolónia építészeti közegét azonban kisszerűsége ellenére sem nevezném értéktelennek: a két világháború között

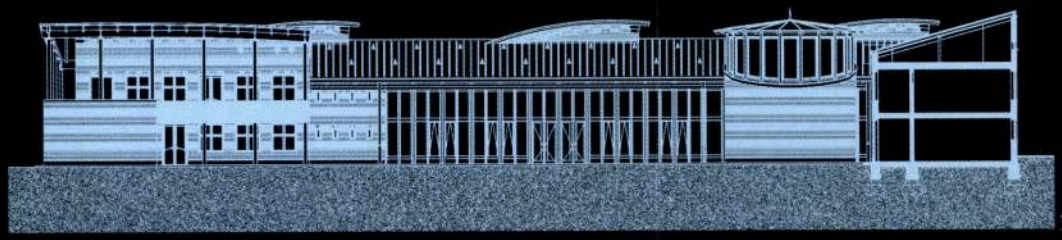

3

épült apró bányászlakások sora, az előkertes kockaházakból és az ötvenes–hatvanas évek elejéről származó négyemeletes lakótömbökből álló konglomerátum, amely körülveszi az új együttest, marginális, de identitásának nyomait máig őrző környezet benyomását kelti. Észak felé itt ér véget a város; kitágul a tér, és a láthatáron a Misina lejtőjével a táj látványa veszi át a főszerepet. A kétszintes, tágas aulával rendelkező iskola, és különösen a sportcsarnok tömegét elhelyezni ebben a lecsengő, elaprózódó városszéli struktúrában nagy érzékenységet igénylő feladat. Az épület két, családi házakkal beépült utca között húzódó telken helyezkedik el; északi irányból, a csarnok és a gimnázium főbejárata felől a tágasabb táji környezet érvényesül, a keleti és nyugati homlokzatok az utcákra néznek. A nagy belmagasságot igénylő, alig felbontható egység, a sportcsarnok terepszint alá süllyesztésével az építésznek sikerült elkerülnie a drasztikus léptékváltást. Lehetőség szerint igyekezett tagolni a csarnok tömegét: a bejárat felőli oldalon a lelátókat kísérő előtér teteje lefelé lépcsőzik a küzdőtér dongatetejének szintjétől, a hosszirányú tagolás érdekében pedig az irodákat tartalmazó egység nyeregtetővel különül el a küzdőtér tömbjétől. (A nyeregtető és a dongatető találkozásával az esetek többségében együtt járó bizonytalanságot itt sem sikerült teljesen elkerülni.) Az igazgatási és az oktatási szárny a telek adottságait kihasználva L alakban csatlakozik a csarnokhoz; öblükben tágassága ellenére is bensőséges hangulatú, burkolt, illetve parkosított felületekkel, lépcsőkkel, rámpákkal változatosan tagolt iskolakert helyezkedik el. A terv szerint dél felől sportpályák kapcsolódnak majd az együtteshez.

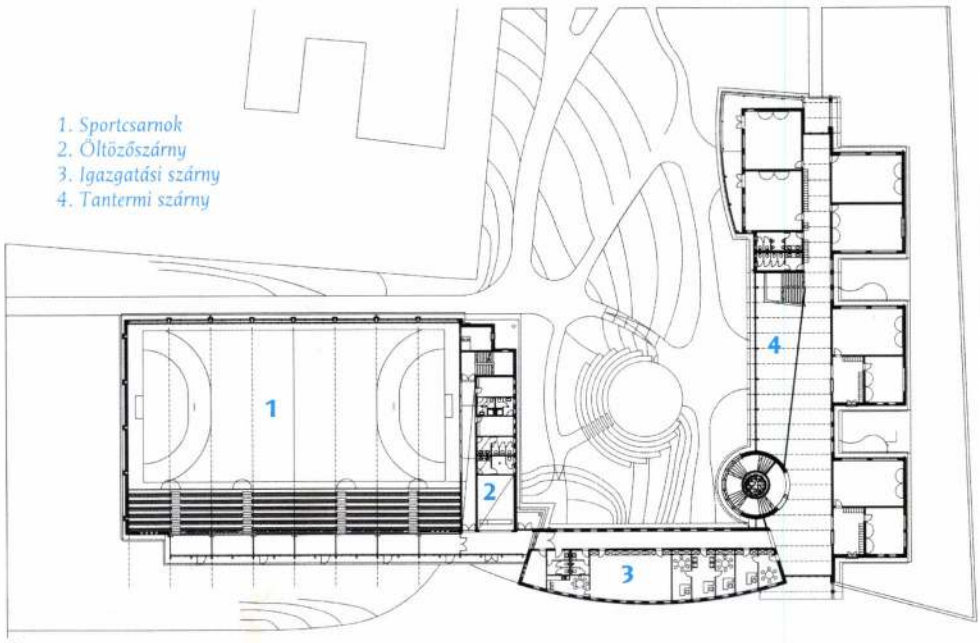

4

1. *A lépcsőtorony világa*
2. *Az aulatér üvegfalának lírai részlete (fotó: Lázár Ferenc)*
3. *A tantermi szárny keleti – öblözet felőli – homlokzata az igazgatási szárny metszetével*
4. *Alaprajz*
5. *A tornacsarnokhoz tágas öböllel csatlakozik a két másik szárny. A tornacsarnok besüllyesztésével elérhető volt, hogy léptékben ne üssön el a többi elemtől. Balra a lépcsőtorony tércsuklója*

5

1

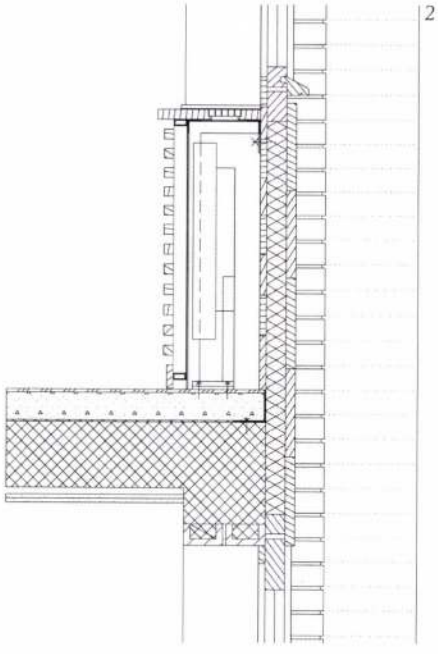

2

3

Skardelli az iskolaépület esetében is végsőkig kihasználja a tömegek tagolásával megnyíló lehetőségeket: az igazgatási szárny elkülönítésével, a tércsuklónak hangsúlyt adó lépcsőháztorony beiktatásával, az oktatási szárny önálló tantermi egységekre bontásával nemcsak a léptékprobléma kezelésének hatékony eszközét, hanem a megfelelően differenciált terek kialakításának módját is sikerül megtalálnia.

Az épületegyüttes számos erénye közül talán elsősorban ezt, a tömegek finom lebontásának és integrálásának szintézisét kell kiemelnünk. A külső és belső terek szervezése mély empátiát tükröz az egész iskola-szituációval, ezen belül az itt tanuló roma gyerekek speciális helyzetével szemben, akik nem csak tanulnak az iskolában, hanem ott is élnek, s akik számára az otthoni és az iskolai környezet közötti eltérés feltehetően igen nagy, esetenként drámai lehet. A szintenként két oktatóhelyiséget magukban foglaló tantermi egységek három kvázi-különálló kis „házra" tagolódnak; ezeket apró, füves-pados belső udvarok választják el egymástól, melyek a földszinti osztálytermekből közvetlenül is megközelíthetők. A tagolt tömegeket határozott gesztussal összefogó falazott kerítés és a mellette húzódó zöldsáv további lehetőséget teremt arra, hogy az iskolai tevékenység kilépjen az osztályterem falai közül. A téralakításnak ez a módja a skandináv országokban népszerűvé vált pavilonos iskolatípust idézi, amelynek szelleme forradalminak mondható a nálunk honos tömbösített, középfolyosós rendszerhez képest. A pavilonos típus számos előnye – közösségformáló, identitást erősítő hatása, a pedagógus önálló munkájának elősegítése – ilyenformán beemelődik a tervbe, hátrányaival – a zöldterületek felaprózódásával, a közös terek hiányával stb. – ugyanakkor nem kell számolni, hiszen a tantermi egységek belső összeköttetését maga a közösségi tér, az aula biztosítja. A tantermek – a konvencionális szabályozásoktól eltérően – különböző égtájak felé tájoltak, több oldalról kapnak világosságot, egyes helyiségek megvilágítása mégis hiányosnak tűnik, hiszen a fény jobb felől, vagy hátulról vetül a padokra. Az enteriőrt is a téri funkciók differenciált, sablonoktól mentes kifejtése jellemzi. A „zsibongó-lépcsőház-folyosó" klasszikus modellje helyett a reprezentatív és a félprivát terek, valamint a közlekedőfunkciók finom rétegezettsége érvényesül: a teljes belmagasságú üvegfelületekkel a kert felé nyitott aula földszintjéről kétoldalt lépcsők vezetnek a galériaszintre, innen nyílnak az emeleti osztálytermek. A három tantermi egység mindegyikében szintenként két-két osztályterem kapott helyet, melyek néhány négyzetméteres, az aulától egy oszloppal és kis paddal leválasztott, félrevonulásra, bizalmas beszélgetésre, leckemásolásra is alkalmas benyílókon át közelíthetők meg. Az aula hosszú, tengelyes tere számtalan lehetőséget kínál mind az együttlétre, mind az elkülönülésre: az üvegfalat és a galéria mellvédjét kísérő parapet remek ülőhelyül szolgál; a lépcsőket

Építész:
Skardelli György (Közti Rt.)
Munkatársak:
Dudás István, Gáspár László, Király Katalin, Lázár Ferenc
Belsőépítész: Plachtovics Vilmos
Statika: Pataki László
Gépészet: Várkonyiné Ványi Ágnes, Bessenyei István
Elektromos tervező: Halbauer Edéné
Út-, kerttervező: Havassy Gabriella
Közmű : Poroszlai József
Beruházó: Oktatási Minisztérium, Gandhi Közalapítvány
Bonyolító: Hálorg Kft.
Kivitelező: Baucont Rt.

Fotó: Zsitva Tibor

kerítő falak bástyaszerű menedéket kínálnak; a végfalak nagy ablakai előtt kellemes senkiföldje nyílik.
A natúr fenyő nyílászárók, a szerkezetet éppen csak jelző fa mennyezetburkolat, a homogén, sötétszürke padlók nyugodt racionalitása érvényesülni engedi az aszimmetrikus lépcsőmellvédek, a galériát támasztó pillérek formai játékosságát. Mindenekelőtt az oktatási és az igazgatási szárny kapcsolódási pontján álló, toronyszerűen kiemelt lépcsőház orsótere, lendületes ívei mozgatják meg az aula fénnyel átitatott, emelkedettséget sugalló enteriőrjét. Az íves lépcső újabb szakítást jelent az iskolatervezés dogmáival. A széles lépcsőfokok tágas orsóteret fognak közre, melyet a padlóburkolat váltása is kiemel, apró színpaddá, vagy posztamenssé emelve a kör alakú terecskét. A tornyot koronázó üvegsávot kerek tető zárja; enyhén boltozódó felületének sík fatáblákból kirakott, a plasztika és a grafika határán egyensúlyozó ornamentikája az egyetlen jelgyanús elem az épületen: az indiai mandalamotívumot éppen úgy idézheti, mint a cigányság napkerék-jelképét.
Noha a burkolatoknak láthatóan fontos szerepet szánt az építész, az aktuális divattól eltérően – talán az épület leginkább „beszélő" részét, a tornyot kivéve – ezek mégsem lépnek elő főtémává. A homlokzatokat egyöntetűen burkoló, s a belsőkben is sok helyütt felbukkanó világos mészhomok tégla rafinált anyag: esztétikai értelemben is tudja mindazt, amit a vörös tégla, semleges színe miatt azonban sohasem válik belőle jelszerű tégla-architektúra. A burkolat anyaga sehol sem kerekedik a téri, illetve plasztikai gondolat fölé, a részletekben azonban gazdagon feltárja a benne rejlő lehetőségeket: általa nyerik el értéküket az íves utcai homlokzat apró nyílásai, keskeny ablakai, a lépcsőmellvédek mozgalmas formái.
Hasonló szellemben alkalmazza Skardelli György a fát is, melyet kisebb mezőkben homlokzati burkolatként is szerepeltet. Az aula egyszerű fenyőlapokkal borított mennyezetének a tömbragasztott tartók adnak nyugodt ritmust; sem az anyag, sem a szerkezet nem válik igazán hangsúlyossá, annál inkább a beáramló fény és a szépen tükröző felületek. Az aula könnyen sérülő, piszkolódó falát óvó, sötétszürke műanyagból és bükkből készült burkolat vízszintes sávjai felerősítik a tengelyes tér dinamikáját.
Az iskolaépülettől függetlenül is üzemeltethető sportcsarnok belső burkolatait elsősorban akusztikai szempontok és a tartósság kívánalma alakítják: a falak vörös téglából készültek, a gépészeti berendezéseket finoman perforált fém mennyezetborítás takarja. A szerkezet itt is hangsúlytalan; a kis keresztmetszetű acéltartókra szerelt sporttechnológiai berendezések kivételével mindent a lemezburkolat mögé rejtett a tervező.
A gimnáziumhoz vezető utca egyik családi házán ottjártamkor éppen dolgoztak a kőművesek: előtetőt építettek a bejárathoz. Már álltak az oszlopok, látszott a rájuk támaszkodó faszerkezet: a néhány méternyire álló iskola homlokzatának kicsinyített mása. Hogy ez jelent-e valamit, nem tudom, csak remélhetem, hogy a Gandhi sem építészeti, sem más értelemben nem marad örökre sziget ezen a vidéken.

4

5

1. A tágas, világos aulatér kisebb-nagyobb mellékterei, így például a tantermek előtti kis paddal leválasztott tér az intimebb beszélgetésre is módot ad

2. Emeleti üvegfal részlete az aulatérből, radiátorral

3. A lépcsőhenger részlete

4–5. A tantermi szárny végén lévő, „hátsó" bejárat, két irányból, két évszakban (5. fotó: Lázár Ferenc)

Narancs lendület

Hamburg, Csatornázási Művek

1

Nem könnyű egy csatornázási vállalat identitását építészeti eszközökkel eltalálni. Dinamizmus és korszerűség, egy rendkívül hosszú épület egy csatorna partján, megfejelve a cég jellegzetes narancssárga színével. A BRT építészteamnek ennyi elég volt

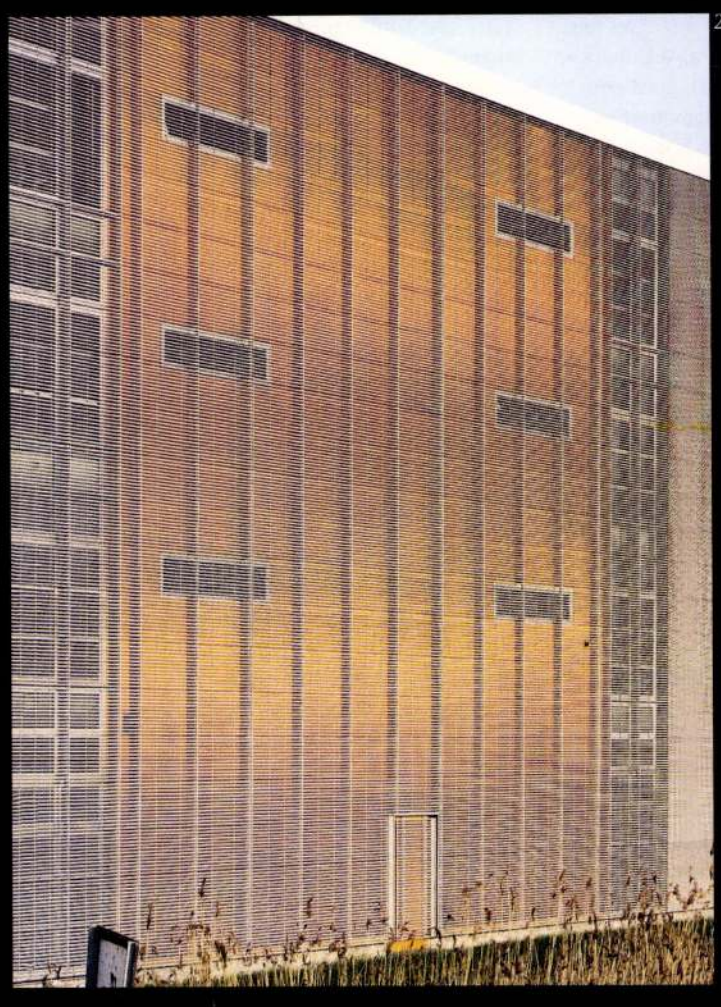

2

Elúszott lehetőség

Úszó színház – Nemzeti Színház tervpályázat, 2000

Magyarország és a világ között a szimbolikus kapcsolatot a Duna jelentette: „Dunának, Adriának egy a hangja" – írja Claudio Magris a Duna tömör szellemtörténeteként. Budapest élete felől nézve az elszakadást nem a határok, hanem a városnövekedés folyamata okozza. Egyre kevesebb élő kapcsolat van a folyó és a város közterei között. A Nemzeti Színház 2000-es tervpályázata színházi értelemben „özönvíz előtti", de a város számára Skardelli György terve példa értékű gondolat, jóval több, mint egy megvalósulatlan pályamű.

A DUNA mint fogalom, önmagában is jelentős szerepet játszik identitásunkban, mint természeti elem, kiemelt szerepe van Budapest arculatában. „Szép" arcával fordul a folyóra Buda és Pest is, így kialakulhat a vizuális párbeszéd a két part között, páratlan élményt nyújtva itt élőknek és idelátogatóknak egyaránt. A Nemzeti Színház épületét a Duna-part látványát meghatározó emblematikus épületek sorába szándékoztunk beilleszteni.

A két híd közötti tengelyre helyezett mesterséges szigeten nagy burok foglalja magába a színház épületét. A színház és a héj közötti tér mindenkié – sajátos mikroklímát teremtő közösségi helyszín. Szabadon körbejárható, az íves tartószerkezet üveghéja mindig védett teret biztosít a barangolóknak, ugyanakkor szabad teret enged a közvetlen és távolabbi környezet látványának. Ha jó az idő, ki lehet lépni a szabadtéri körüljáróra, közvetlen kapcsolatba kerülve a Dunával, a gyönyörű kilátással. Az alsó szakaszán kikönnyített szerkezeti ívek között rámpák vezetnek fel a belső kilátóteraszokra.

A szabadtéri színpad és a kávézó számára létesítendő terasz is ebben a térben van. A tartóívek között behatoló fény érdekes árny- és fényhatásokat eredményez az egymásra, illetve a színház épületére vetett árnyékok révén. A szabadtéri színpad szerepe megvál-

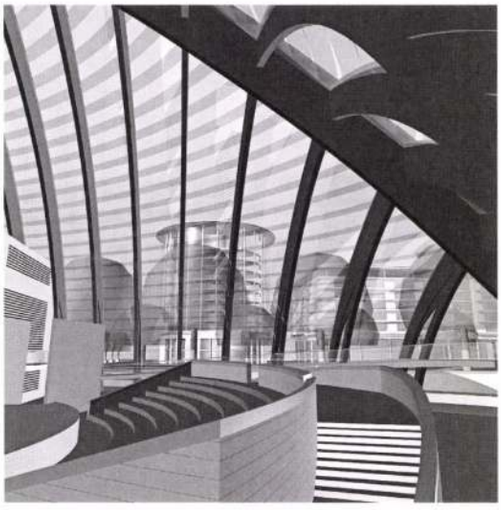

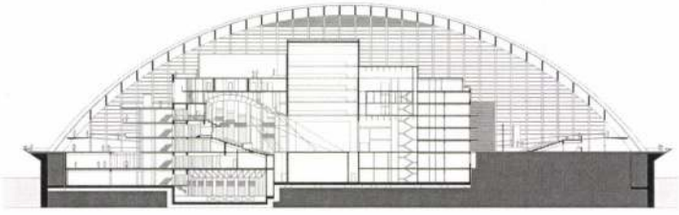

tozik, jelentősége megnő, hisz egyrészt fórumot biztosít a színház rendezvényeinek, ugyanakkor lehetőséget ad az egymástól eltérő jellegű, kisebb programoknak is.

A színház fával burkolt épülete, mint egy csonthéjas mag, ágyazódik be a szerkezet belsejébe. A szigorú rendben szerkesztett vasbeton ívek különleges viszonyban állnak a színház merevebb, különböző textúrájú, mintázatú kubusaival. A könnyed, világos, hűvös vasbeton-üveg szerkezet és a súlyos, zárt, meleg faburkolatú tömegek térbeli kapcsolata állandóan változik. A zártságot oldják a belső homlokzaton futó erkélyek, teraszok. Ezekre kilépve a színház látogatói is közvetlen kapcsolatba kerülhetnek a közösségi térrel, illetve az azt körülölelő látvánnyal, ugyanakkor a többszintes előcsarnok üvegfala teljes betekintést enged a belsőben mozgó közönség életébe is. A vizuális kapcsolatok tehát gát nélküliek, ám a színház bejárata mégis elkülönül a „fedélzet" forgalmától: egy szinttel lejjebb helyezkedik el, intimebb hangulatot teremtve. Az előcsarnoki szintek nem csak üvegfalukkal, hanem végigfutó erkélyeikkel, teraszaikkal is kommunikálnak a fedett közösségi tér felé. A színház belső felépítése, technológiai, funkcionális rendje szinte teljesen változatlan maradt a megadotthoz képest.

A parti beépítés tengelyében nagy burkolt közteret terveztünk, ez alá helyeztük el a technológiai, gazdasági fel-

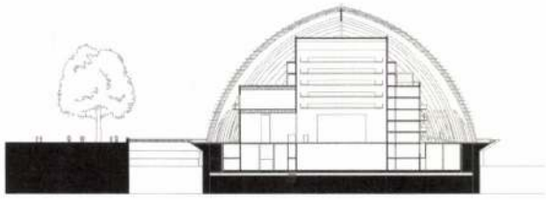

töltést biztosító kiszolgálóutat, illetve a kétszintes parkolót.

A színház épületét körülvevő üvegfedés kedvezően változtatja meg a környezet mikroklímáját és módot ad egy komplex, környezetkímélő, megújulóenergia-termelő rendszer kialakítására, működtetésére. Ezzel a megoldással számottevően csökken a színház hőenergia-igénye, a napsugárzásból adódó hőnyereség és – a külső burok különleges kialakítása következtében – a fajlagosan kisebb, tagolatlanabb lehűlő felületek aránya is. Az „üvegbúra" felületének egy részét ún. photovoltaik-modulok takarják, amelyek jelentős mennyiségű villamosenergiát termelve jórészt biztosíthatják a teljes építmény energiaellátását. Az egyenletes természetes bevilágítás a villamosenergiát termelő szelénlapok megfelelő elrendezésével megoldható – egyidejűleg a belső tér közvetlen napsugárzás elleni védelmét is megvalósítva. Az így közel azonos teljesítményszinten termelt villamosenergia biztosítja, hogy a Duna vizének mint hőforrásnak illetve mint hőfelvevőnek zárt rendszerű, a szennyezést kizáró felhasználásával előállítható, fedezhető legyen az épület fűtésre-hűtésre szolgáló energiaigénye is. Az üvegbúra alatti tér túlmelegedését a felnyitható felületek révén kialakuló légáramlás zárja ki.

Skardelli György

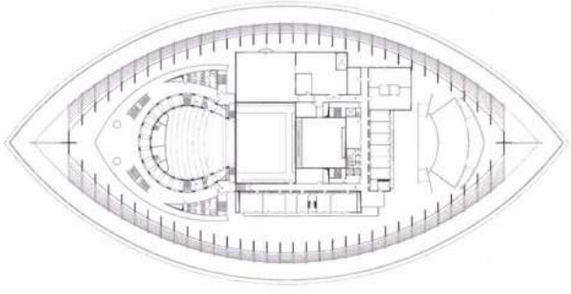

Skaricza Máté

ref. teologus és rajzoló
szül. Rackeve 1544
+ 1606. Erdül.

lásd

Révai Nagy Lex. 16 K. 846 l.

Thieme-Becker

31. K. 110. l

Skaricza Máté

A ráckevei Ady Galériában található Bodnár Ede, diákfestők rajzai: Szücs Erzsébet, Koronics Károly, Pencz Erzsébet, volt diák Katona Katalin ipa rmüvész és fórje Császár Ferenc alkotásai, Szegedi Kis István és Skaricza Máté éremsorozata.

Ko jztanitás 1975-4-31
Losonczi :Ráckevei Ady Galéria

Skaric

Im Jahre 1865. Caplan in Zengg in der Croatischen Militärgrenze, hat ein in der Stechenkunst wohl einzig dastehendes Werk ausgeführt. Auf einen ganz kleinen Kirschkern Kirschkern hat er in einem Zeitraum von 15 Tagen das griechische „Vaterunser" „Ave Maria" und den Glauben mit einem einfachen Grenzmesser Wort für Wort gestochen. Diese drei Gebete enthalten 293 Worte, welche der Naturkünstler mit der Cyriliza vollständig in zwei Exemplaren auf den Kern gebracht. Das eine der beiden Exemplare gelangte in Besitz des greisen Erzbischofs von Zengg, Freiherrn Ozegovics das andere in den des Hauptmannes Kliska, welcher bei dem Zengger Landes General Commando thätig ist. Die Buchstaben sind mit freiem Auge auf den Kirschkern kaum wahrnehmbar, aber mit einem

Skaric 2

Vergrösserungsglase sind alle auf dem kleinen Raum des Kirschkerns eingestochenen 293 Worte deutlich lesbar, Bekanntlich besitzt das Dresdener grüne Gewölbe einen ähnlichen Kirschkern, doch wird derselbe von den zweien des Caplans Skaric weit übertroffen.

Zeitung für Nord=Deutschland. 1865 evf. 4878 n.
„Ueber ein Kunststück der Stecherei."

Wurzbach. Biogr. Lex. Wien
1877. XXXV. kol. 53 l.

SKARICZA Máté

GALAVICS Géza: Személyiség és reneszánsz portré. IN. Collectanae Tiburtiana. Szeged, 1990. 405.skk. ill.

SKARICZA Máté

Confessio 1994/4.

Káldi János

TOVÁBB!

Kerested ezt a tájat:
a jég–fákat, a csönd füstfehér bozótjait,
égrevetetten
e pár vad madarat, s a sohase-látott hegyet
a borongó rettenetben.

Az utak elfogytak.
Ha elveszni nem akarsz,
magadnak kell továbbtalálnod.
Jelzőtábla nincs, se szabály,
s még az sem segít:
az álmod.

Jó lenne olykor látni
– ha nagyon messze is –
ismerős, emlékes háztetőket.
Egy–két sugarat néhány percre.
De
csak a szél süvítése tűnődtet.

Tovább! Tovább!
Biztatgasd a hó–alatti virágot.
Mondogasd neki, hogy égjen.
Itt kell majd nyomot hagynod
az iszonyatos idegenségben.

(Káldi János halála előtt – 1991-ben – feleségével együtt állította össze a még meg nem jelent Kései rapszódia *c. verseskötetet, ebből való az itt közölt költemény.*
– A Szerk.)

ÉVSZÁZADOK FÉNYEI

SZIGETI JENŐ

Skaricza Máté a rajzoló reformátor

Ebben az esztendőben ünnepeljük Skaricza Máténak, a jeles énekszerző, művészetkedvelő reformátorunknak 450. születése napját. A reformátorok második generációjához tartozott, akinek életével, színes humanista egyéniségével eddig keveset foglalkozott a magyar egyháztörténetírás. *Barla* Jenő 1901-ben, a Protestáns Szemlében folytatásokban megjelent monográfiája [1], mely ma is alapvető, az egyetlen róla írt könyv. Ezt próbálta továbbépíteni *Mészáros* László [2] újabb tanulmánya. Rajtuk kívül csak kisebb közlemények láttak napvilágot, mint amilyen *Herepei* János [3] írása volt. Munkásságát újabban *Kathona* Géza vizsgálta meg [4]. Pedig Skaricza jeles énekszerzőnk volt, kinek egyik éneke („Drága dolog az Úr Istent dicsérni...") máig

Szegedi Kis István. Skaricza Máté rajza 1585-ből

népszerű. Ugyanakkor tehetséges latin költő is volt [5]. Ő fordította magyarra *Luther* Márton énekeit [6]. Ő volt talán az „Erős várunk" első magyar fordítója. Jól verselt magyarul is. Ráckevének – szülővárosának – versekben megírt történetével jeles szolgálatot tett [7].

Skaricza Máté jeles teológus volt, *Szegedi Kis* István tanítványa, életrajzírója, alapvető munkájának kiadója. Igaza van *Kathona* Gézának, „Szegedi Kis István színes egyénisége, hatalmas tudása és keresztyén jelleme Skariczát egy egész életre magához láncolta" [8]. A hercegszöllősi kánonoknak minden valószínűség szerint ő volt a magyarra átdolgozója és kiadója [9]. Ezzel jelentős szolgálatot tett a kálvini irányzatú reformáció terjedésének. Kemény hitvitákat folytatott a XVI. század nyolcvanas éveiben jelentkező dunántúli antitrinitárius mozgalmakkal, melyek Baranyában vertek gyökeret és onnan sugároztak szerte [10]. Írásbeli vitát folytatott az antitrinitárizmushoz csatlakozott *Tolnai Ambrus* Lukács polgárdi lelkipásztorral és sikerült őt visszatéríteni a helvét irányzathoz [11]. 1588-ban pedig Pécsett élőszóval folytatott hitvitát *Válaszúti* Györggyel, az ottani unitárius lelkésszel [12]. Lényegében ezekkel akarta az antitrinitárius eszméktől szétzilált Alsó–Dunamelléki református egyházkerület sorait újrarendezni. Ezért magyarította és adta ki az 1576. évi hercegszöllősi zsinat által elfogadott kánonokat, melyek lényegében Skaricza mesterének, Szegedi Kis Istvánnak az 1560-as években református szelleművé átalakított 47 szakaszos latin nyelvű kánongyűjteménye, az úgynevezett baranyai kánon.

Skaricza Máté 1544-ben Ráckevén született. Alsóbb tanulmányait *Bod* Péter állításával ellentétben [13] nem Tolnán, hanem Ráckevén végezte, még Szegedi Kis Istvánnak 1563-ban Ráckevére való költözése előtt. Bod Péter csak a később kialakult jó barátságukat vetíti vissza Skaricza életére. A nagy reformátor ugyanis 1552-54-ben valóban a tolnai iskolában tanított. Az újabb elemzések azt mutatják, hogy Skaricza humanista műveltségének megalapozója a ráckevei iskola volt. Éppen Skaricza Szegedi életrajzából több latin műveltségű ráckevei polgárt ismerünk, *Literatus* Pált, *Dezső* Bálintot, *Dezső* Gáspárt, akik nemcsak a latin nyelvet ismerték, hanem a klasszikus auktorok között is tájékozottan mozogtak. *Kathona* Géza, aki erre az összefüggésre rámutatott, ennek alapján állapítja meg: „A ráckevei iskola ismeretlen nevű rektorai a török hódoltság fülledt levegőjét a reneszánsz szellem üdítő fuvallatával frissítették fel." [14]. Ennek az iskolának volt Skaricza a tanulója.

A városka életében Szegedi Kis István érkezése hozott fordulatot [15]. 1563-tól Skariczára is döntő hatást tett a nagy reformátor működése. Szegedi mindjárt 1563-ban Pestre küldte Skaricza Mátét rektornak, majd – bizonyára eredményes működése miatt – a következő évben, 1564-ben ugyanebben a minőségben szülővárosába tért vissza. Szegedinek is segített, ő másolta le nagy művét, a „Loci communes" kéziratát. Valószínűleg Szegedi Kis István tanácsára folytatta tovább tanulmányait Skaricza.

1566-67-ben Kolozsvárott járt, ahol a nagy hírű *Károlyi* Péter volt a rektor [16]. Innen Jászberényben, majd 1568 elejétől ismét szülővárosában viselte a rektori tisztet. Ezt követte külföldi tanulmányútja, mely humanista műveltségét tovább öregbítette.

Skaricza Máté 1569 áprilisában külföldi tanulmányútra indult, melynek első állomása jó humanista szokás szerint Itália volt. Szegedi Kis Istvánról írt életrajzába szinte észrevétlenül beleszőtte külföldi peregrinációjáról szóló tudósítását is. Ebben úgy mutatkozik be, mint a magyar későreneszánsz markáns egyénisége. Az első állomása Padova volt, a magyar és az itáliai humanizmusnak ez a fontos kapcsolópontja [17]. Szegedi és ráckevei barátait – *Bogdányi* Iványt és patrónusát, *Literatus* Pétert –, akik a reformáció harcos hívei, nem kevés aggodalommal töltötte el Skaricza olasz földhöz való vonzalma. Erőfeszítéseket is tettek annak érdekében, hogy eredeti tervétől eltérítsék, de sikertelenül. Skaricza habzsolva szívta magába a reneszánsz kultúrát. Padovában *Arisztotelész* és *Platón* bölcseletét szerette volna pontosan megismerni, de nem hagyták nyugton az olasz föld csodálatos látnivaói. Humanista mohósággal járta végig a leghíresebb és legékesebb olasz városokat. Járt Velencében, Veronában, Mantuában, Ferrarában, Bolognában, Firenzében, Rómában, Sienában, Pisában, Genovában, Paviában és Milánóban. Ez is mutatja,hogy Skaricza nem csupán a filozófiában akart elmélyedni, hanem látni kívánta a régi Róma minden dicsőségének emlékét és a reneszánsz művészetének, építészetének, képzőművészetének minden csodáját. Több mint egy esztendeig vándorolt városról városra, és megtanult olaszul. Úgyannyira, hogy Genfben a hitük miatt idemenekült olasz emigránsokkal anyanyelvükön beszélt.

Nem maradt ki Skaricza tanulmányi útjából a reformáció klasszikus földje sem. 1570 végén Genfben és Zürichben járt. 1571 elejétől a bázeli egyetemen tanult. Itt huzamosabb ideig kívánta tudását gyarapítani, de csupán a héber nyelv alapelemeinek elsajátításáig jutott el. Ellenállhatalan vágyat érzett, hogy meglátogassa a reformáció szülővárosát, Wittenberget, de a mindent megismerni akaró humanista tudásvágyától sarkallva néhány hónap múlva nagy nyugat–európai körútra indult. Járt Strassburgban és Heidelbergben, 1571 őszén Marburgban, majd Londonban és Cambridge-ben, azután egy rövid időre visszatért Wittenbergbe, hogy innen 1572 áprilisában hazainduljon szülővárosába, ahol atyai jóbarátjának, Szegedi Kis Istvánnak 1572. május 2-án történt halála után lelkészutóda lett. Amilyen tarka volt életének eddigi ideje, olyan hűségesen őrizte tisztét a továbbiakban. Szülővárosában szolgált egészen haláláig, 1591. március 21-ig, amikor életét egy török támadás során fegyver oltotta ki [18].

Skaricza Máté hosszú, változatos tanulmányútja alkalmával lényegében sehol sem tanult. Wittenbergben még a szokásos magisteri grádust sem szerezte meg. Helyette inkább kapcsolatokat gyűjtött, barátkozott. Az 1560-70-es évek fordulóján számos európai szellemi nagyságával sikerült barátságot kötnie jó humanista szokás szerint, és ezzel Európa legfontosabb szellemi műhelyeibe nyert bepillantást. Ebben – a korabeli Magyarországon csak *Paksi Cornaeus* Mihály [19] lehetett párja. *Kathona* Géza így foglalja össze ezt a gazdag kapcsolatsort: „Páduában a calabriai Martialis barátot hallgatja, Bázelben a lutheri hajlandóságú Simon Sulcerus tanítványa, Strassburgban a lutheri reformáció nyugtalan antagonistájánál, Matthias Flaciusnál és a krypto–kálvinizmussal gyanúsított úttörő pedagógusnál, Johannes Sturmnál tiszteleg, Heidelbergben azon kor legnagyobb hebraistájával, Immanuel Tremelliusszal ismerkedik meg, Cambridge–ben annak vejét, a hugenotta Rudolf Chevalier–t keresi fel, Londonban pedig az anglikán Johannes Foxiusszal veszi fel a kapcsolatot. Minden konfesszió képviselőjéhez nyílt szívvel közeledik. Bár nem csinál belőle titkot, hogy külföldi tanulmányútjának legnagyobb élménye az a pár nap volt, melyet Genfben Béza, Zürichben pedig Bullinger és munkatársai körében tölthetett."[20]

Ez a felsorolás nagyon tarka képet mutat. Az övétől eltérő világnézeti, teológiai nézetek nem szabtak határt humanista megismerésvágyának. Ez arra figyelmeztet, amit eleddig az egyháztörténeti kutatás nem vett kellő módon figyelembe. A magyar reformációnak erős humanista gyökerei vannak. Az ifjú Szegedi Kis István is humanistának indult. Azok a ferences, vagy ferences–barát befolyás alatt álló reformátorok, akik az új tan első zászlóvivői voltak, át voltak hatva a humanizmus szellemével. Első nagy szellemi élményük, mint Szegedi esetében is – a klasszikus auktorok megismerése volt. Ez vezetett sokakat Krakkóba, mint Szegedi Kis Istvánt is [21].Skaricza Máté humanista arcélét erősíti az a dédelgetett terve , hogy Olaszországban szerette volna megtanulni az akkor még nagyrészt művészetnek számító nyomdászmesterséget. Rövid velencei tartózkodása alatt foszlott szét talán ez az álom. Pedig megvolt gazdag humanista egyéniségében hozzá a kellő tálentum. „Az általa készített Szegedi arcképből következtethetően nem minden rátermettség nélkül vághatott volna bele a szakma elsajátításába, mert tehetséges rajzoló volt, s ha titkos vágya valóra válik, idővel kiváló réz– és betűmetsző lehetett volna belőle, XVI. századi előfutára Tótfalusi Kis Miklósnak." [22]

Így hát Skaricza Máténak köszönhetjük egyetlen hiteles reformátor arcképünket. Ez az egyetlen ránkmaradt rajza. Erre viszont ő is büszke volt. Keletkezésének körülményeit maga írja le a Szegedi-életrajzban: „Félévre átvettem Jászberényben az iskola vezetését [23]. Itt fejeztem be Szegedinek arcképét jobb kivitelű rajzban, melyet még odahaza nagy merészen az iránta való nagy szeretettől és tisztelettől indítatva, néhány papírlapon vázolni kezdtem. A megértő Szegedivel minden szándékomat közöltem, máskülönben effajta képességemnek egy morzsáját se ismerte egyetlen elöljáróm sem. Most pedig ennek az én vakmerőségemnek és ifjúságomnak első kísérletét itt bemutatom..., ha már közlöm azt a verset is, mellyel ezt a képet először Szegedinek ajánlottam:

Csak tűnő képet jelez a tükör és ha odébb állsz,
Még nyoma sem marad ott, amit elébb mutatott.
Éppen ezért vélem, Szegedink! te szerinted is illő,
Hogy tartós képben lásd alakod magad is.
Ám, ki halálod után tudakolja, (mit adjon az ég is)
Milyen testben volt annyi nemes tudomány:
Annak okulásul megfestém fürge kezemmel,
Milyen volt arcod s milyenek a szemeid.
Így e képmássod meg lesz még holtod után is
Testre kicsiny alakú, ám nagy eszű Szegedink!
Aki gyakorlatlan kezeim művét lebírálná,
Jusson eszébe: „elég merni is a nagyot" – Élj! [24]

Ez a rajz Szegedi Kis István híres művében, a „Theologiae sincernae loci communes"–ben látott napvilágot Skaricza sokat emlegetett Szegedi életrajzával együtt. Alatta, ismét jó humanista szokás szerint egy vers, a kitűnően verselő Skaricza tollából. A kép markáns, tekintélyt parancsoló, erőtől duzzadó, javakorabeli férfit mutat, a vers meg álljon itt Szegedi Kis István és humanista tanítványa, Skaricza Máté emlékezetére:

Si cupis expressos STEPHANI cognoscere vultus:
Os oculosque suos sic SZEGEDINUS habet.
Hinc reputa, sancti Lector non ficte laboris,
Quot fuerint humili corpore mentis opes.

Ut, quamvis faciem manus hanc operosa notarit,
Caetera depingi Zeusis et ipse neget.
Qualis enim doctum penetrale figuret Apelles,
Per sua quod solus scripta diserta docet?
Haec idcirco favens ubi conspicis ora, precare
Ne pareant tanti tot monumenta viri.
Anno IMMANUELIS CIO IO LXVIII.

Magyar fordításban:

Hogyha Kis Istvánt, a Szegedit, nem ismered, ímé:
Ilyen alakja van arca vonásainak.
Aki e szent munkát most olvasod, elhiszed erről,
Mily nagy szellemi kincs sátora volt ez a test.
Úgy hogy bár kezem is gonddal festette vonásit,
Többet Zeuxis sem tudna jelezni velök.
Mert vajh Apelles is rajzolhatná–e a belsőt,
Melyet ez egymaga szép műveiben kimutat?
Jóindulattal nézvén ezen arcra, imádkozz:
Légyen e férfiúnak nagy neve, műve örök.
Az Úrnak 1568-ik évében. (25)

JEGYZETEK

1. / *Barla* Jenő: Skaricza Máté élete és zsoltárköltészete Protestáns Szemle, 1901. 589-600, 660-677, 717-732. Különnyomatban: Bp. 1902 ismertette *Thury* Etele: Prot. Egyh. Iskolai lap. 1902. 227. Előtte a legjelentősebb Skariczára vonatkozó mű: (*Jankovich* Miklós) Magyarországon volt Socinianus Ecclesiákról és Válaszúti György papjoknak Skaricza Máténak 1588. esztendőben tartott diputatiójáról. Tudományos Gyűjtemény, 1828. VI. 31-79. Klny. is. – 2. / *Mészáros* László: „Elég merni is a magyart…" (Skaricza Máté ráckevei prédikátor költő élete) Theológiai Szemle 1972. 9-10. 307-315. – 3. / *Herepei* János: Skaricza Máté halála ideje. Prot. Szemle 1936. 17-20. – 4. / *Kathona* Géza: Fejezetek a török hódoltsági reformáció történetéből. Humanizmus és reformáció 4 Bp. 1972. 83-89 – 5. / Sírverset írt Szegedi Kis Istvánnak. Verset írt Szegedi Kis István: Tabulae analytica (1592) elé stb. vö. Szegedi Kis István: Theologiae sincerae loci communos. Basel 1585. – 6. / vö. Barla Jenő im. A hagyomány szerint mintegy kilenc nagyrészben idegenből fordított egyházi éneket kapcsol össze nevével, de ezek közül csak háromról tudjuk kétségen kívül Skaricza szerzőségét bizonyítani. – 7. / Skaricza Máté versezete Keviről(1581) – Diplomatorium Ráckeviense. Kiadja *Magdics* István Székesfehérvár, 1888. 83-93. – Valószínűleg ő a szerzője Szabó Lázár énekének. *Barlai* Jenő: Szabó Lázár éneke. Magyar Protestáns Egyháztörténeti adattár, 1907. VI. 7-10. –8. / *Kathona* Géza: im. 83. – 9. / *Zoványi* Jenő: A magyarországi protestantizmus 1865-től 1600-ig. Humanizmus és reformáció 6. Bp. 1977. 133-137. *Kanyaró* Ferenc: Unitáriusok Magyarországon, Kolozsvár, 1891. – 10. / *Kathona* Géza: A baranyai unitárizmus a XVII. sz. végén. Theológiai Szemle 1963. 11-12, 341-346. Az Alsó és Felső Baranyában való Ecclesiacnac articulusi, mellyec Hercheg Szőlösön, irattac Negyven Praedicatoroc ielön voltaban, melyeket minyaion iová hattanac. Pápa, 1577. (RMNy I. 394.) Fakszimile szövege. *Mokos* Gyula: A hercegszöllősi kánonok, Bp. 1901. – 11. / *Kathona* Géza: im. 40. – *Szabó* Károly: Adalék a magyarországi unitáriusok XVI.-ik századi töténetéhez. Keresztyén Magvető 1872. 248-252. – 12. / *Válaszúti* György: Pécsi disputa. Régi Magyar Prózai Emlékek 5. köt. Bp. 1981. Bevezetés és jegyzetek *Dán* Róbert, Bp. 1981. – 13. / *Bod* Péter: Magyar Athenás. Nagyszeben 1766. 241. – 14. / *Kathona* Géza: im. 84. – 15. / *Földvári* László: Adalékok a dunamelléki ev. ref. egyh. kerület történetéhez I. Bp. 1898. 43-44. uo.: Szegedi Kis István élete s a Tisza–Duna mellékének reformációja Bp. 1884 – *Kathona* Géza: Szegedi Kis István helye kora szellemi összefüggéseiben im. Fejezetek… 145-193. – 16. / *Károly* Péter (1543-1576). Nagy Kálózy Balázs: Károly Péter. im. A második helvét hitvallás Magyarországon és Méliusz életműve. Studia et Acta Ecclesiastica II. 1967. 473-515. – 17. / *Veress* Endre: A paduai egyetem magyarországi tanulóinak anyakönyve és iratai (1264-1864) Bp. 1915. – *Waldapfel* József: Padova, Krakkó és a magyar irodalom. im. *Waldapfel* József: Irodalmi tanulmányok. Bp. 1957. 7-23. – 18. / *Herpai* János: im. 17-20. – 19. / Paksi Cormaeas Mihályról: *Kathona* Géza: im. 21, 28, 40, 85, 139-140, 168, 223, 228. *Szeremlei* József: A Heidelbergben tanult magyarok névsora: Sárospataki füzetek 1862. 559. – 20. / *Kathona* G.: im. 85. – 21. / *Waldapfel* József: Krakkó szerepe a magyar művelődésben. Apolló 1939. 52-58. im. Irodalmi tanulmányok. Bp. 1957. 16-23. – *Kovács* Endre: A krakkói egyetem és

a magyar művelődés Bp. 1964. 228. *Dabrowski*, Jan: Krakkó és a krakkói egyetem szerepe a magyar kultúra történetében. Tanulmányok a lengyel–magyar irodalmi kapcsolatokköréből. Bp. 1969. 55-70 – 22. / *Kathona* G.: im 84 – 23./ Erre 1567-ben került sor – 24./ Latinul így szól az idézet: „Et his hoc pacto Dei nutu transactis, parentique meo summa cum laeticia expositis, ad instantiam iterum Bellein et civium loci regimen scholare Iazbrinii ad annum saltem dimidium suscipio: Ibique imaginem Szegedini perfectiori pictura absolvo, quam adhuc domi audacius summo eius amore et reverentia ductus aliquot chartulis informare coeperam: praesentique Szegedino propositum omne meum detexeram, alias eiusce artificii ne mica quidem ullo mihi antesignano gustata. Porro eiusdem meae temeritatis ac adolescentiae rudimenta hic posuero si commemorem versus quoque quibus chartas illas Szegedino primum dedicaram:

In speculo fallax obstantis imago resultat:
Mox abeuntis, eo dissimulante, perit:
Hinc Szegedine tibi durabile, credo putasti,
Ingenii fieres notus et ipse typo:
Sed cupidis forsan (quod post tua fata precabor)
Nosse, tot in quo sint corpore mentis opes:
Quod potui feci: sic os oculosque notando,
Quo tibi gestari more modoque solent:
Hinc alter tu iam superest, tua tempora vincens,
Corpore non magnus, mente sed altus homo:
Porro ego αγηναστος ne quoquam iudice damner:
Est satis in magnis et voluisse: Vale.

Stephani Szegedini Vita. im. Szegedi Kis István: Theologiae sincerae loci communes de Deo et homine. Basel 1585. b4b-/35a. A fordítás *Kathona* Géza műve (im. 108, – latin; 136) a versfordítás pedig *Faragó* Bálint A mezőtúri ref. főgimnázium 1905-1906 évi értesítőjének 5-68. lapján közölt fordításából való (Klny. Mezőtúr, 1906) – 25. / vö. 23. j. – *Kathona* Géza: im. 225.-

GIMESI ZSUZSA

Reguly Antal emlékezete (1819-1858)

175 éve született a romantika korának nagy tudósa, az őshazakutató etnográfus

A 19. század két olyan világutazó magyar tudóst is adott az egyetemes kultúrának, akik készek voltak egész életüket áldozatul fölajánlani a tudományért.

Kőrösi Csoma Sándort és *Reguly* Antalt egy közelebbi dátum is összekapcsolja. Reguly Antal éppen abban az esztendőben született, amikor Kőrösi Csoma Sándor útnak indult Belső–Ázsiába, hogy fölkutassa a magyarok őshazáját. Alig telik el 25 év és már vele siklik a szán az Urálon túli hómezőkön, hogy szibériai nyelvrokonaink lakóhelyét föltérképezze, mindennapi életükről minél több tapasztalatot szerezzen és arról pontos leírást adjon.

Születésének 175. évfordulóján a budapesti Néprajzi Múzeum kiállítást rendezett a nagy magyar etnográfus és utazó tárgyi és szellemi hagyatékából. Ez alkalomra a Néprajzi Múzeum a Series Historica Etnographiae-sorozat legújabb köteteként, *Selmeczi Kovács* Attila szerkesztésében, *Magyarországi jegyzetek* címmel megjelentette Reguly Palócföldön végzett néprajzi és antropológiai gyűjtését rendszerező munkáját.

Reguly Antal 1819. július 11-én született Zircen. Bölcseletet és jogot tanult, a történelem iránti vonzódását pedig otthonról hozta magával. Korán fölébredt benne a világlátás vágya és már diákkorában elkezdte vezetni azt a naplót, amelyben az ország vármegyéinek történelmi nevezetességeit és természetrajzi érdekességeit rögzítette alapos munkával.

18 éves, amikor a zirci apát támogatásával egy hónapot tölthet Bécsben és kör-

Skarička Máté

Thieme Becker

XXXI. 110. l.

(Lyka)

SKARICZA Máté prédikátor ,rajzoló M.D.K.
/1544- 1605/

Szegedi Kis István ref . prédikátor arcképe. 1568 / 1568/ repr
Ismeretlen mester fametszete rajza után.
Stphani Szegedini: Theologiae Sincerae Communes....Basilae. 1599. c. mü főcimlap előtti illusztrációja

Cennerné Wilhelmb Gizella: Magyarország történetének képeskönyve896-1949.
Bp. 1962. 101 .l.

MDK

Skarnitzel József Antal

nyomdája

Szakolcán 1762-ben alakult nyomdát,
mely 1893-ban még a család birtokában volt.

Firlinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói
Grafikai Szemle 1893 évf. 1. f. 5 l.

Skarnitzl

Nyomdász család

l.

Kertész nyomtatott

278. l

Skarniczl Antal
szakolcai könyvkötő
1775
l.

M. Könyvszemle
1944.
162. l.

MNK

Skarnitzl X. Fr.
nyomdász Trencsén

díszjó munkái a kiállításon. Említést.

Trefy Ákos: A sokszorosító iparágak kiállítási
pavilonja
Grafikai Szemle 1896 évf. 6 f. 85 l

Skarnitzl Ferenc

nyomdász

l

Kertész nyomtatott

280. l.

126. kép. *Antwerpeni festő, XVI. eleje: Madonna Jézussal.*

tár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 850. l.

FRANCKEN, FRANS, IFJ. (németalföldi festő, 1581—1642) KÖVETŐJE

Salamon áldoz a bálványoknak

Salome tánca

Vászon, olaj, 76×96 cm.

Az utóbbin FMP monogram (Nagler nem ismeri). Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 33. l. (Franck Frigyes.) —ó: Az esztergomi Hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 20. szám. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 846—847. l. — Maszlaghy II., 160. és 162. szám. (Franck Frigyes.)

HEMESSEN, JAN SANDERS VAN (németalföldi festő, 1500 körül —1560)

Skarnitzl X. Ferenc

nyomdász

MDK

volt 1783-ban nyomdász Szakolcán. A nyomda fennállási ez időben többnyire Tót nyelvűek.

Firtinger Károly: Hazánk könyvnyomdái.

Grafikai Szemle 1893 évf. 1 f. 5 l.

M.D.K.

Skárosy József, esztalos

az 1827 évi általános összeírás elkalmával Eger Belvárosában egy segéddel dolgozik. Az 1834-1845 közötti adóösszeírásokban is szerepel.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 400. Old.

SKÁROSY József egri asztalos. Az 1827- évi általános összeirás alkalmával Eger belvárosában egy segéddel dolgozik. Az 1834-45 közötti adójegyzékekben is szerepel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Skercsák Bertalanné iparművésznő.

Szab.Nép.194.sz.aug.17. 7.l.

báró Skerlecz Iván.

A képzőművészek Uj Társaságá-
nak elnöke.

Pesti Hirlap, 1927. ápr. 20.

Skeier András, sz. 19ol.

Ritmikus mozgások
Tengerfenék
Gyürüző halak
S.M. képmása, ~~xixj~~ paszt.

IXXI. Csoportkiállitáson. 1931. ápr.

5-6 l.

Reformkor művészete. Főv.Képt.XXXVI.kiáll.
1948. jul. 1.

Skeier András, sz. 19●1.

Regatta a hidnál, ●laj
B●xmérkőzés, ●laj
Aut●m●bil verseny, ●laj
Bancing, ●laj
Akt sárga variáci●ban, ●laj.
Ellentétes mozgás●k, ●laj
Lánchid, ●laj

LXXI. Csoportkiállitása. 1931. ápr.
5-6 l.

Reformkor művészete. rév.lépt.XXXVI.kiáll.
1948. jul. 1.

Skatzel Lajos

Szul. Bpesten 1862 máj 5

Ref. 2 polg, 3 évig a Pest-

városi rapiskola - Szobafestés

akar lenni.

1880/81. I. - vendéglát -

Hódmezővásárhelyi művészek majolika
telepének keramikai kiállítása
VIII. 139

Skeier András, sz. 19●1.

Görög tragédia, ●laj
Gitározó harlekin, ●laj
Csendélet mandolinnal, ●laj
" pipával, ●laj
Mozgás viszonya a térhez, ●laj
Sirbatétel

LXXI. Csoportkiállitása. 193[illegible]. ápr.
5-6 l.

Reformkor művészete. Főv.Képt.XXXVI.kiáll.
1948. jul. 1.

Skatcel József

Építőmester Bpest

Tagja az Iparművészeti Tanulatnak

Művészi Ipar

1889. 55. l

Skatul Lajos

1880/81 I.

Ferkèpzomfoiskèvk

132, l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
761/913

MÁSOLAT

A parasztdubovai r.k.plébánia hivataltól.-215/1913 szám.---------
Főtisztelendő Egyházmegyei Hatóság!A felsőlehotai templom bővitését s ujitását illetőleg a Főtisztelendő Egyházmegyei Hatóságnak f.hó 1-én 1829 sz.a.kelt rendeletére tisztelettel jelentem,hogy--------
a templom festett deszkamennyezetének további megőrzésea bővitést és javitást teljesen lehetetlenné teszi;csodálkozom,hogy a felülvizsgálatra kiküldött épitész-mérnök,ki a helyszinén nélkülem járt, ezt figyelmen kivül hagyta.A mennyezet ugyanis,mely 1620.évbőlered, annyira korhadt,hogy alatta javitást eszközölni,falat bontani vagy magát jókarba hozni és megerősoteni nemcsak hogy nem lehet,de az minden javitás mellett is néhány év mulvafeltétlenül befog szakadni. E mennyezet a templompadláson,ahová a mérnök felülvizsgálata ki nem terjedt,egy másod véddeszkamennyezettel van boritva,mely hasonló módon korhadt és csak arra szolgál,hogy a két deszkamennyezet között temérdek sok egér tanyázzon s a réseken és repedéseken át a templomot piszkitsa./A ruhát,melyet ujabban nagynehezen összehozott nagyobb összegü pénzen szereztem be,csak a leggondosabb védekezéssel tudom előlük megmenteni./Külömben is a bővités mennyezete sehogy sem lesz arányba hozható a deszkamennyezettel.De festményének sincs műtörténeti becse;festette Škerda Barabás,valami meszes festékkel;sok helyen le van pattogva vagy ledörzsölve oly módon,hogy javitását a legmüvészibb kéz sem utánpótolhatja;ábrázol néhány rámás,virágos torzképet,néhány szentirási olvashatatlan idézettel s Abaffy György ésfelesége,Szerdahelyi Anna cimerével.Abaffy Aurél,a volt kegyuraságnak Felsőlehotán lakó sarja nem ragaszkodik megőrzéséhez,sőt lebontandónak véli.----------
Tisztelettel ajánlom,méltóztassék a magyarországi müemlékek bizottságát megtekintésére felhivni és ha bir mübeccsel,a továbbiakban rendelkezni,esetleg valamely muzeumban elraktároztatni.Külömben is

./.

annyira alacsony,hogy megőrzése tüzrendészeti szempontból is kifogás alá eshetik.----------

A déli főfalnak lebontását pedig a javitás értelme s értéke feltétlenül megkivánja;e nélkül céltalan az egész renoválás.Felsőlehotai népem arra kér,hogyha a Főtistelendő Egyházmegyei Hatóság a mennyezet és a déli főfal lebontását meg nem engedné,mondjak le a javitás tervéről,tovább adakozik s néhány év mulva uj templomot épit,mert a mennyezet és a déli főfal fentartása mellett a további költséges javitást és berendezést aránytalannak találja.----------

Elhatározásunkat a Főtisztelendő Egyházmegyei Hatóságnak további kegyes utasitásától gyermeki engedelmességgel tesszük függővé.----

Mardtam mély tisztelettel a Főtsiztelendő Egyházmegyei Hatóságnak Parasztdubován,1913.szept.13-án legalázatosabb szolgája Matyasák József s.k.lelkész.----------

A másolat hiteléül

Bpest, 913. okt. 1.

Wrányi Karol

BIZOTTSÁGK · 1881 · MUEMLÉKEK · ORSZÁGOS

Kiselejtezett irat

Kerda Barabás

Jesó 1620(?)

SKIAWUTZY, Johann, pozsonyi ovztalosmester

J. Skawutzi, bürgerl. Tischlermeister, saját házában lakik, 34 éves felesége meghalt. (1782, 95. szám, 8 l)

—

J. Skiawotzy, stb. 21 éves fia meghalt. (1800, 1127 l)

—

J. Skiawutzy, stb, + 74 éves korában, Pozsony, 1816 október 4. (1816, 1201 l)

—

Pressburger Zeitung
(Genthon)

SKIAWUTZY, Johann pozsonyi asztalosmester

J.Skawutzi, bürg.Tischlermeister, saját házában lakik,
34 éves felesége megh.
[1782,95.szám,8 l.]

J.Skiawutzy, stb.
21 éves fia megh. [1800,1127 l.]

J.Skiawutzy, stb.
† 74 évesen,Pozsony, 1816 okt.4.
[1816, 1201 l.]

Pr.Z.

SKIAWUTZY, Michael, pozsonyi asztalosmester

M. S., bürgerl. Tischlermeister, 5 hónapos fia meghalt. (1814, 787 l)

—

U. az, 5 hónapos lánya meghalt. (1815, 1165 l)

—

U. az, 2 éves lánya meghalt. (1819, 1385 l)

—

U. az, 7 hónapos fia meghalt. (1820, 1. kötet, 299 l)

—

Preuburger Zeitung
(Genthon)

SKIAWUTZY, Michaèl, pozsonyi asztalosmester

4 gyermeke megh. [1814, 787 l.
1815, 1165 "
1819, 1385 "
1820, I.kötet, 299 "]

Pr.Z.

SKIBA /SKIVA/ Fábián egerszalóki kőfaragó. Gyöngyösön dolgozik Haller Sámuel számára 1749-ben, valamint résztvesz az egerszalóki templom és plébánia épitkezésében 1763-ban.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

Skiba Fábián

egerszalóki kőfaragómester 1763-ban végez munkálatokat az egerszalóki templomon.

Voit Pál jlb.: Heves megyei műemlékei II

Magyarország műemlékei topográfiája VIII.

Bp. Akadémiai 1972

662 p

Skiba (Skiva) Fábián, egerszalóki M.D.K.
hőfaragó

1749-ben Gyöngyösön dolgozik Haller Sámuel részére. 1763-ban részt vesz az egerszalóki templom és plébánia építkezésében.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 400 old.

Skiček Alajos

famietszö

1901-2

Eimisk. 1930

88. l

Priol Ferenc kömüvesmesteri cime tárgyában.

melléklet száma: 4

•

vi február hó 10-ikén 41. szám alatt
tem a t. Elnökséget, hogy P r i o l
zére a kömüvesmesteri cim adományo-
s rendelkezések hiányában, a keres-
nem állott módjában.
1° szabályok szerint a kömüvesmesteri
biró szakképzett kömüvesmester használ-
sitést pedig a 46.188/1884.K.M.sz. ren-
56/1895. K.M. sz. rendelet értelmében

JOHANN S K O B A K , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Käis: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:- 349.- Herr JOHANN S K O B A K
Felvétel ideje: 1818. 1. July.
Hová vették fel: Neutra, /Nyitra/. 161.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. Évkönyve. 16. Győr, 1974

Skoczdopolla Joseph

Modellierer.

XVIII. 2

l

Schirek Holitsch

125. l.

ra száll. Ha a leletet a megtaláló eltitkolja, a Főfelügyelőség azt el kobozza.

A földön vagy a föld alatt előkerült ingatlan lelet tartozékait a Főfelügyelőség szükség esetén elmozdithatja, amely esetben a tulajdono pénzben vagy más történeti avagy művészeti értékű dologgal kártalanitj Meg nem egyezés esetén az ingó emlékek tekintetében az e §-ban előirt három tagu bizottság dönt.

4.§.

A Főfelügyelőség jogosult az ország egész területén ásatásokat folytatni, vagy ilyenekre intézményekne és magánosoknak engedélyt adni. Ha a föld tulajdonosa ennek ellenszegü

le. D. K.

SKOD Lajos építész

Br. Köztársaság téri emlékmű
Szobrász: Kalló Viktor

Felavatták a magyar szabadságért
elesett hősök Köztársaság téri emlék-
művét

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 259. sz. 3. l.
nov. 1.

Wladyslaw Skoczylas
MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337 748, 340-726
1979 SEP 2
PEST MEGYEI HÍRLAP

Lány, gyümölccsel

Wladyslaw Skoczylas fametszete

Rácz-k

Az 1877 nyarának
Népdal, amely az egy
kodalmat örökíti meg
tartozik *Arany János* legismertebb
versei közé:

Duna vizén lefelé úsz a ladik,
a ladik,
Róla muzsikaszó, guzlicaszó,
csimpolyaszó
Hallatik;
Juhaj! Viszik a piros almát,
barackot,
Juhaj! Kevibe Szent-Endréről
menyasszont!

Ez a versbeli ladik nyilvánvalóan a ráckevei Duna-ágon úszott, amelyik az ország egyik legnagyobb befogadóképességű vízparti üdülőterületének a főutcája és — így tartják számon — hazánk harmadik legnagyobb állóvize.

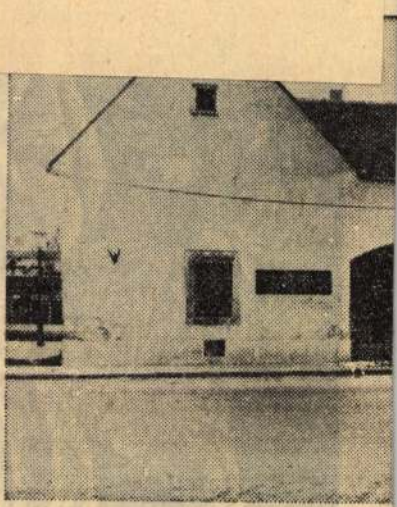

A ré

Folyik vagy nem folyik?

— Hogy lenne állóvíz, ha egyszer folyó? — vetheti joggal közbe az olvasó. Igaz, folyóig, de zsilipek közé fogva, olyan lassú folyással, hogy tulajdonságait tekintve az állóvizekhez hasonlít ma. Szintje alig ingadozik, víztömege gyorsan át tud melegedni. Kellemes természetes fürdőhely, remek evezőspálya és horgászparadicsom... Csepel-szigetet természetesen nem

telepítették ide a Szent Ábrahám pátriárka tiszteletére emelt templom közelébe. (Talán e hely emlékét őrzi az ábrahámtelki kápolnarom.) A települést Mátyás király emelte mezővárossá, s a XVI. századra lakóinak jó része magyarrá vált. A mohácsi vész táján azonban újabb déli menekülőkkel gyarapodhatott, mert az idő tá jelenik meg a maj névalakban i őrzött előnév: Rácz-kevi. A török e várost is feldúlja Buda elfoglalásakor, de a keviek visszatérnek, ső

Éva SKODA 1992. III. 27.

...odni!

...felé taszítják a színházat. Ez a kommercializmus sajnos világjelenség, mindent áthat és elsekélyesít és elsorvaszt – de ebbe nem lehet, nem szabad belenyugodni! A kelet-európai értelmiség a kultúra fáklyavivője volt és annak is kell maradnia!

...a súlyo...ob, mint

FELVÉTELE

Ez a feladata! A jó gondolat ma súlyosabb, a jó színvonal ma becsesebb, mint valaha! Ami engem illet, öt év szabadúszás után (ami gyümölcsöző időszak volt, több darabot rendeztem) az Új Színházhoz szegődtem, *Székely* Gáborhoz, ahol sikerült egy igazi nagy sikert kicsiholni magunkból, *Molnár* Ferenc Üvegcipőjének színrevitelével. Most Veszprémben rendezek egy amerikai vígjátékot, Ray *Cooney* Páratlan párosát, és vannak vonzó és értelmes szinkronfeladataim is. Egy új *Maigret-feldolgozásban* a címszereplőt „alakítom".

– A mai „sivatagi terepen" küszködő pályakezdőknek tudna valami biztatót üzenni?

– Hát persze! A legmélyére nézve a dolognak: valahol szerencséjük van a nagy szerencsétlenségben. Ők szegények azt hiszik, hogy az, ami most körülveszi őket az a természetes. Az érzelmi kilúgozottság, a felszínesség, a rengeteg primitív manír... Ez az üdvözítő. Ha viszont valaki nem kíván ezen a szinten villogni, és nem kíván dőzsölni az anyagi javakban, ha a hivatás számára mindennél fontosabb, az most is kiteljesedhet. „Ha bánni tud a könyörtelen perccel, megtölti, s mindig méltó sodra van" – ahogy *Kipling* mondja, akkor a legmagasabb rendű missziót tudja teljesíteni. Mert ez az a bizonyos férfimunka, amiről a Szózat költője beszélt. Előttünk ugyanis valóban egy nemzetnek sorsa áll...

Baróti Szabolcs

...nos-díjat

...tója. Szabályos, pontos verseléssel bátran párosítja a hétköznapi témát és kifejezésmódot. Költészetére talán hamarosan a magyarországi olvasósereg is rátalál. A Sziveri Jánosról készült portréfilmet a Duna televízió április 20-án mutatja be. A filmben *Reményi* József Tamás, *Zalán* Tibor, *Thomka* Beáta, *Szőcs* Géza és *Pomogáts* Béla mellett archív felvételen a költő is megszólal. **(n. t. i.)**

NAPLÓ

SZÍNRŐL SZÍNRE – A T ragédia színpadképekben címmel nyitnak meg kiállítást ma délután négy órakor a Bajor Gizi Színészmúzeumban (Budapest XII., Stromfeld A. u. 16.).

A MAGYAR IFJÚSÁG jelene és jövője címmel rendez fórumot a Magyarok Világszövetsége ma délután öt órától a Magyarok Házában (Budapest V., Semmelweis u. 1–3.).

AZ ERDÉLYI román nemesség – Nobilimea romanesca din Transilvania című tanulmánykötetet, valamint a Mediaevalia Transilvanica című folyóirat első számát ismertetik ma délután öt órakor a Litea könyvszalonban (Budapest I., Hess A. tér 4.).

AQUINCUM, Budapest római kori városelődje, Élet a római városban címmel mutatkozik be a svájci Augustban mától október végéig.

TAKE FIVE – Magyar fotográfia New Yorkban I. címmel Barta Zsolt, Drégely Imre, Hajdú József, Herendi Péter és Kerekes Gábor kiállítása nyílik meg ma délután négy órakor a kecskeméti Magyar Fotográfiai Múzeumban.

HÁROM GENERÁCIÓ címmel Cakó Ferenc, Cakó Kinga és Cakó Dániel, valamint Fassel-L'ousa Ferenc kiállítása nyílik meg ma délután öt órakor az Újpest Galériában (Budapest IV., Árpád út 66.).

AZ ISZTAMBULI magyar antifonálét (XIV. század) mutatja be a Schola Hungarica – Dobszay László magyarázatával – ma este hét órakor a Budai Vigadóban (Budapest I., Corvin tér 8.).

MEGVÉTETETT Győr vára címmel nyílik meg kiállítás ma délután öt órakor a Xántus János Múzeumban (Győr, Nefelejcs köz 1.).

MOZART-MŰVEKBŐL ad hangversenyt Falvay Attila és Kovalszki Mária ma este hat órától a Bartók Béla Emlékházban (Budapest II., Csalán u. 29.).

MILYEN JÖVŐT AKARUNK címmel cserkészrendezvényt tartanak március 28-án, szombat délután öt órakor Csongrádon a galéria dísztermében.

SKODA ÉVA kiállítását nyitják meg ma este hat órakor az SV Galériában (Budapest VII., Wesselényi u. 69.).

BUDAI TIBOR grafikáiból nyílik tárlat Nyelvemlékeink címmel ma este hat órakor a Vincze papírmerítő-műhelyben (Szentendre, Angyal u. 5.).

Előkamp

Kine

Ahhoz, hogy a választópolgárok választani tudjanak a párto programjai közül, elsősorban információra lenne szükségük. A ció eljuttatásának legfontosabb eszköze, a közszolgálati médi tások közeledtével egyre inkább felértékelődik, sőt a választás tő tényezővé válhat. A Kód Piac-, Vélemény- és Médiakutat közszolgálati hírműsorok pártatlanságát vizsgálja. Elemzésük végén indult negatív folyamatok felerősödéséről számol be.

Nincs hátra már két hónap sem, hogy urnák elé járuljon, aki választani akar, hajlandó vagy erre rábeszélhető. A választási procedúra tisztaságát jószerével a mezőny egyetlen résztvevője sem kérdőjelezi meg: a titkosságban, számlálásban és az összeadásokban manipuláció valószínűleg nem lesz tetten érhető. Az eb korábban és másként, máshol „van elhantolva". A választási küzdelem sorsdöntő elemévé válhat a közszolgálati média magatartása.

A médiaszabadság kormányzati értelmezésében alkalmazott elv szerint a közszolgálati médiában a szereplési arányoknak a '94-es választások erőviszonyait részben tükröző parlamenti arányokat kell követniük. Ez az elv négy évvel később, a '98-as választások előtti időszakban elég furcsán hat. Nemcsak a jelentős időbeli távolság, hanem főként – a kormányzati elvnek megfelelően – a politikai erőviszonyok eltolódása teszi értelmetlenné a korábbi elvet. (Nem is beszélve az angolszász elvről, amely erőviszonyoktól függetlenül próbál egyenlő esélyeket biztosítani a különböző politikai erőknek.) A választópolgárok szabad választását, döntését úgy tudjuk biztosítani, ha a kormányzásra esélyes politikai erők hasonló eséllyel közvetíthetik információikat a polgárok számára.

A tendenciára sokak negatív szakmai véleménye mellett nemcsak a közszolgálati televíziók (MTV, Duna tv) közszolgálati műsorainak egyedi esetei hívják fel a figyelmet (mint a *Nap-kelte* és az *Aktuális* ellenzéki politikusokat faggató beszélgetései, melyek során a műsorvezető ásszal indít, a pártvezetőktől egyként azt hogy „miben reménykedik közben a legeslegújabb kö kutatási adatok szerint másiknak „esélye sincs" pártja a parlamentbe kerülj a médiakutatás, közelebbr monitoring elemzései is. A *Vélemény- és Médiakutat* közszolgálati műsorok pá vizsgáló médiamonitoring e három év óta teszi közzé, hitelesen kimutathatók a ten

A kampány előtti kamp választók előzetes kondicionálásának vélhetően leghatékonyabb eszköze a közszolgálati (hír)műsorok rejtett üzenetközvetítése, „a minden rendben van (vagy hamarosan rendben lesz), jó úton járunk, csak így tovább" arculatának erősítése. A Kód munkatársai a választások közeledtével ezért hónapok óta elemzik a *Híradó*, *A hét* és a *Duna tv Híradó* című műsoraiban jelentkező fokozatos arányeltolódásokat. A kutatási eredményeket bemutató cikksorozat első darabja a tavaszi–novemberi műsorelemzésre épült. Konklúziója minden tájékoztatási műfajt és témamenzióban negatív tendenciát mutat, amely sehol sem rábban sem teljes pártatlanságot, hanem inkább „pártosságba" fordul. Nem kívánjuk és nem kénytelen regisztrálni. A '9 ri és '98 januári műsorelem

60 ESZTE
60 AJÁNI

A Magyar Nemzet idén ünnepli 60. születésnapját. Az év s vonta 60 ajándékot sorsolunk ki. A márciusi sorsoláson az nek részt, akik 1998. március hónapra érvényes egyéni elő Nyereményeink a következők:

Britannica Hungarica sorozat
a Magyar Világ Kiadó Kft. ajándéka

Perzsa szőnyeg
az Orion Szőnyegház ajándéka

Nádbútor
az Elisa Nádbútor és Suvenir ajándéka

10 db étkezési kártya egyenként
a Sport Planet Cafe ajándéka

7 db könyvcsomag egyenként

10 db műsoros

Skoda Éva

lásd Kerekjártó Ferenc

Népszabadság, 1988. febr. 6.

Skoda Éva

Magyar képzőművészek kiállításai Washingtonban

Két kiállítással is szerepelnek magyar képzőművészek az amerikai fővárosban: a Project for Art galériájában hat művész kiállítása már meg is nyílt, a Smithsonian Intézet *Hirshorn* múzeumában pedig négy alkotó művei szerepelnek a mai közép-európai képzőművészetet bemutató s a jövő hét elején nyíló reprezentatív kiállításon.

Az első kiállítás *Skoda Éva, ef Zámbó István, Furjan Géza, Jakab Tibor, Koltai Ákos* és *Lázár András* mintegy negyven művét — festményeket, grafikákat, tárgyköltemények nevezett alkotását mutatja be. Ezt egy washingtoni művészkollektíva kezdeményezte: a fiatal amerikai művészek előreláthatólag szeptemberben mutatják be saját alkotásaikat. A kiállítás megszervezéséhez a *Soros-alapítvány* nyújtott támogatást.

A Hirshorn múzeum kiállításán *Baranyay András, Birkás Ákos, Erdély Miklós* és *Jovanovics György* művei kerülnek a közönség elé, osztrák, csehszlovák, lengyel és jugoszláv alkotók képeivel, szobraival együtt. (MTI)

Népszabadság, 1988. febr. 15.

M.D.K.

Skolnik Károly, fényképész

1840 ápr.-ban Aradon a győri szárm. könyvkötő és diszmüáru készitő Daguerre és Netto után papirból fényképező gépet szerkesztett, 12 forintért árusitotta.
246.o.

Fejős Imre: A magyar fényképezés kezdetei. 243.o.

Folia Archaeologica. IX. köt. 1957.-Bibliotheca Kiadó 1957

MDK.

Skoda János

Felszabadulási Emlékművé-ről hiradás

Turbina 1965 ápr.9. lap -

Skarola János

Hobrin Bjert

lásd

II. r.

Lamagyiparalm 502. l.

Skoda Lajos

A Középülettervező Intézetben
Hornicsek munkatársa volt

Lovács Aurélio · Hornicsek László.
Művészet, 1975. jeli - 6 oldal.

Skoda Lajos

Skoda Lajos az építésze a tatai Fenyes Arúház előtte parkban lévő „Szövönő" szobornak.

—: Közteri munkák.
Művészet, 1977. december - 48. lap

Skoda Lajos, építész

Sajtótájékoztatót tartott az országos pályázatról.

— : A legkorszerűbb családi házak 9.

Népszabadság, Bp. 1972. febr. 6.

Skoda Lajos, [épílén :]

Sajtótájékoztatót tartott
a pályázat kiírásáról.
↓

— : Családi ház '72

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. febr. 5.

Skoda Lajos építész (KÖZTI)

Résztvett az alábbi pályázaton (rajz, rézkő)

Dr. Gyöngyösy István: Nemzetközi szervezetek - UNIDO - IAEA - központja Bécs, tervpályázat, 1969

Magyar Építőművészet 1970/2 Sold.

Škoda tajos építész (KÖZTI)

Az alábbi épületnél tervezési szakhanácsadóként működött (szerzők)

H. L: A magyar műszaki közvetműködéssel épült moszkvai KGST székház

magyar Építőművészet 1970/3 38 old.

Skoda Lajos, építész MDH

A Béke téren felállításra kerülő béke és Barátság emlékmű architektúráját tervezte.

—: Új emlékművek a fővárosban ....

1.

ESTI HIRLAP; bp. 1964. dec. 2.

Skoda Lajos, építész

Kallós Viktor szobrával közösen készített terve második díjat nyert.

—: Millenniumi emlékmű épül Székesfehérvárott

6.

Népszabadság, Bp. 1971. jún. 11.

Skoda Lajos építész

II. díjat kapott a szekes-fehérvári millenniumi pályázaton. Ez kerül kivitelezésre

N.N.: Emlékmű Fehérvárom

Dunaújvárosi Hírlap 1971 VI-11

MDK

Skoda Lajos, [épitész]

A Magyar Építőművének Szövetségének elnökhelyettese lett.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1968. ápr.

Skoda Lajos
építész

M.D.K.

Méltatás.

– ~~36 lap~~ Művészeti életünk.
Művészet, 1960. december. – 36 l.

le. D. K

SKODA Lajos építész

Lenin szobor és Tanácsköztársaság emlékmű - pályázat (építészet és térrendezés) III. díj

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. o.

PE. D. K.

SKODA Lajos épitész

Pécs Rákóczi út és környéke rendezése - pályázat (III. díj)

Magyar Epitőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

Skoda Lajos építész

Elnök helyettesszé választottak a
Magyar Építőművészek Szövetségében

N.N: Tisztújítás az Építőművész
Szövetségben

Magyar Nemzet 1940 VII. 15 5 old.

Skoda Lajos, építész

Kallós Viktor és Skoda Lajos
közös műve az emlékmű.

– : felavatták az angyalföldi „Béke
és Szabadság" emlékművet.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. ápr. 2.

Skoda Lajos, építész MDK

Előadást tart Párizsról.

— : Kis híradó 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1965. jan. 21.

MDK.

Skoda Lajos

Felszabadulási emlékművének fényképe

Jövő Mérnöke 1965. ápr.12.lap -

Skoda Lajos

M.D .K.

társtervező: Kalló Viktor

Résztvett a pályázaton

Perneczky Géza: Somogyi József nyerte a salgóterjáni felszabadulási emlékműpályázatot

Magyar Nemzet 1966. ápr. 10. 3.l.

Škoda Labge

tiretervesé: Kalič Vinko

Skoda Lajos építész

M.D.K.

A budapesti uj Sportcsarnok tervpályázaton
a B/ feladatnál felemelt megvétel

Társtervező: Vellay István

Magyar Építőművészet 1966/6. 6.l.

M.D.K.

Skoda Lajos épitész

Budapest i uj Sportcsarnok tervpályázaton
A/feladatnál dijazva

Társtervező: vellay István

Magyar Épitőművészet 1966/6. 6.1.

Skoda Lajos, építész

L: Minya Mária

–: Új alkotások, megnyílik a... 4.

Nepszabadsag. Bp. 1982 jan. 7

Skoda Lajos, építész

L: Breuer Marcel

Major Máté: Az építészet nolpdalában 935-940

Jelenkor, Pécs, 1982. okt. XXV/10

Skoda Lajos, épitész

L: Breuer Marcel

Major Máté: Az épitészet nagyalakjai 1047-1051

Jelenkor, Pécs, 1982. nov. XXV/10

Skoda Lajos

A székesfehérvári emlékmű pályázatra kiírták Skoda Lajost, aki Kalló Viktort választotta partnerének.

Sóska Lajos: Egy művész ötven után.
Művészet, 1980. június - 24. lap.

Skoda Lajos

Székesfehérvár millenniumi emlékművét Kallós Viktorral együtt alkotta, melyet az Öregtemplom állítottak fel. Az emlékművet aug. 19.-én avatják fel.

Pest m. Főlap, 1942. aug. 19.

Skoda Lajos építész.

A székesfehérvári Öreghegyen állítottak fel az ezredéves emlékművet, melyet Kallós Viktorral közösen alkotott. A mű 32 méter magas, alumíniumból készült. (említve)

Pest m. Hírlap, 1972. aug. 20.

Skoda Lajos építész

A székesfehérvári Öreghegyen van felállítva a 32 méter magas emlékmű, melyet az ezeréves város ünnepélyére alkotott Kallós Viktor szobrászmű-vésszel.

(Gató): Fehérvári mozaik.
Velet Magyarország, 1942. aug. 4.

Skoda Lajos

Képzitette a VIII. Köztársaság téri „Kommunista mártiremlékmű" talapzatát.

Bernát György, Berza László, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351

6161

Skoda Lajos, épület

Lent parkolóház, fent tervezőintézet

Jövőre megkezdik az építkezést a Belvárosban

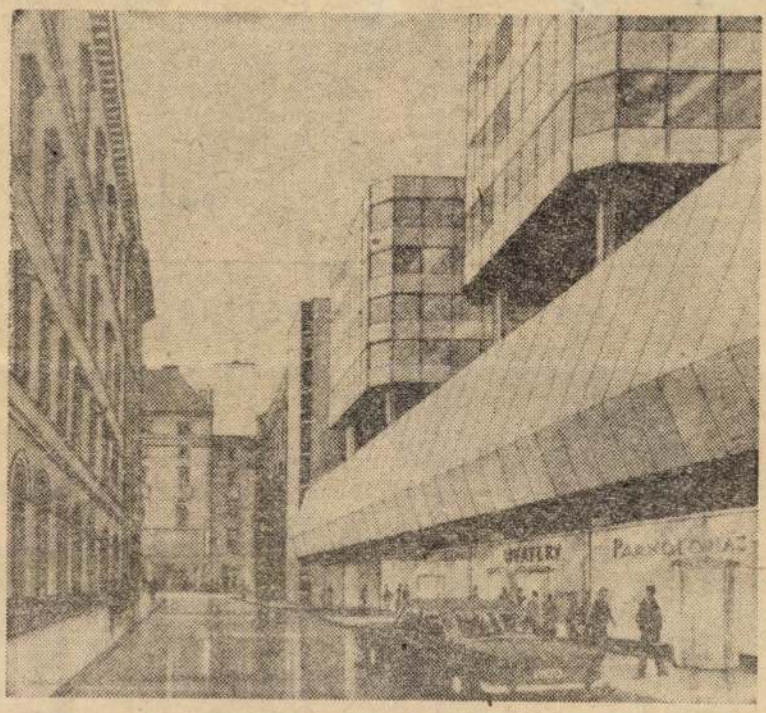

Makettfotó a garázs-irodaház kombinátról.

Enyhülni fog Budapest legzsúfoltabb városrészében a parkolási gond: a Középület-építő Vállalat kivitelezésében 1981-ben megkezdődik egy közös parkolóház és tervezőintézet építése az Aranykéz utcában. A közös létesítményben kap helyet a Fővárosi Garázsipari Vállalat javító, karbantartó és mosószervize is, amely a tervek szerint évi 20 000 óra kapacitású lesz.

A tervezett épület összes alapterülete 26 833 négyzetméter, amelyből 10 407 négyzetméternyi jut az UVATERV-nek, 15 299 négyzetméteren garázsok, míg a fennmaradó részen üzletek lesznek. Az elkészült tanulmánytervet *Skoda Lajos*, az UVATERV igazgatója és *Dianóczki János* főtervező dolgozta ki. A hazai gyakorlatban szokatlan funkciójú épület homlokzatán érvényesül a többféle jelleg: a tervezők a garázs, az üzletsor és az irodaház jegyeinek harmonikus kombinálásával igyekeztek kellemessé tenni a leendő hétemeletes palota külső megjelenését. Ennek megfelelően az Aranykéz utcai fronton reprezentatív üzletsort alakítanak ki.

Az autók garazsírozására az épület alatt két pincesort, e fölött pedig két és fél szintet vesznek igénybe, s így a rámpás megoldású parkolóházban 528 személygépkocsi számára lesz hely. A bejáratnál automata berendezés jelzi majd az autósoknak, hogy hol találnak üres helyet. A Fővárosi Garázsipari Vállalat új parkolóházában úgynevezett önparkoló rendszert honosítanak meg, a behajtóknak automata adja ki a tartózkodást engedélyező tikettet.

Az UVATERV az épület felső öt emeletén rendezkedik be. A műtermek és irodahelyiségek jó megvilágítása érdekében az épület homlokzatán három kiugró, E alakú üvegoszlopban helyezik el a tervezőirodákat. Az UVATERV Vigadó téri székházát az új létesítménnyel híd kapcsolja majd össze.

Az Aranykéz utca 4—6—8. számú ingatlanokon az idén befejezik egy használaton kívüli garázs, több barakképület, illetve egy leromlott állapotú 26 lakásos ház elbontását, majd megkezdődik a 390 millió forintos beruházás, amelynek határideje 1983. Az új létesítmény tulajdonképpen az épülő Duna-parti szállodasor kapcsolódó beruházásának is tekinthető, mivel a parkolóházban helyezik majd el a vendégek autóit is.

F. Gy.

— Dehogy, az idei, már a tavalyi Medárd óta esik, fiacskám!
(*Mészáros András rajza.*)

zöldségtermelésben

ságai a zöldségtermelésre nem éppen a legkedvezőbbek, kísérleteinkkel mégis figyelemre méltó eredményeket értünk el.

Először is az úgynevezett UNIZÖM—1,8 nevű gépet említem meg, amely a zöldségtermelésben új technológia alkalmazását teszi lehetővé. A gép kifejlesztését elsősorban a megyei Zöldért és a Mezőgép Vállalat nagyarányú támogatása és közreműködése tette lehetővé. A gép egyetésére, művelésére és félmechanikus betakarítására.

A megyei Zöldért Vállalat három UNIZÖM—1,8 gépet rendelt a Mezőgép Vállalattól, s az ajaki, az ibrányi és a tiszanagyfalui termelőszövetkezetbe adta kísérletre. A próbálkozás igen jó eredménnyel járt. Számításaink szerint a három mezőgazdasági nagyüzem ezzel a géppel a zöldpaprika termelésében három év átlagában kevés híján három és fél millió forint többletbevételre tett szert.

A megyében évenként általában nyolcszáz hektáron termelnek zöldpaprikát. Nem nehéz kiszámítani, hogy ha a paprika-

Skoda Lajos építészmérnök

A millenniumi emlékmű, Székesfehérváron - melyet Kallós Viktor szobrászművésszel alkot, már nagy iramban készül.

Németh Erzsébet: Székesfehérvár, az 1000 éves város.

Fejér megyei Hírlap, Székesfehérvár, 1941, dec. 11.

Skoda Lajos, építész

A székesfehérvári tanács levelének (álláspontjának) és a szerkesztőség véleményének ismertetése.

↓

—: Még egyszer a székesfehérvári emlékmáról

M. 8.

épszabadság, Bp. 1971. szept. 12.

Skoda Lajos építész

a székesfehérvári millenenni emlékmű közös alkotása Kallós Viktor szobrásszal.

(fottényi): Befejezés előtt a millenenni emlékmű építése.

Fejér Megyei Hírlap, 1972. aug. 5.

Skoda Lajos, építész

Az Öreghegyen állították fel Kalló Viktorral közesen kérített millenniumi emlékművét.

A 32 m magas mű: Repr

–: Ünnepi nagy gyűlés Székesfehérvárott

3.

Népszabadság, Bp. 1972. aug. 20.

Skoda Lajos

Székesfehérvárom elkészült a millenniumi emlékmű, melyet Kallós Viktorral együtt alkotott. Három alumíniumszoborral egy bronzgyűrű fog körül, melyen 140 domborműn látható. (emlitve).

Dél Magyarország, 1942. aug. 18.

Skoda Lajos, építész

Az öreghegyen felállított emlékmű
építész tervezője.

Dolenskó Kornélia: Fehér vár a dombokon 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972 aug. 19.

Skoda Lajos

Székesfehérvár várossá alakulásának millenenni emlékére pályázatot hirdettek, ~~melyet~~ melynek második díjat közösen Kalló Viktor zabrázművészel nyerték.

Népszabadság, 1971. jún. 11.

Skoda Lajos építész

Székesfehérvár városia alakulásának ezredik évfordulójára millenniumi emlékmű tervére pályázatot hirdettek, melynek második díjat Kallós Viktor szobrászművésszel közösen nyertek.

Magyar Hírlap. 1971. jún. 11.

Skoda Lajos építészmérnök

Kalló Viktor szobrászművésszel közösen alkotott székesfehérvári emlékművét az alkotmány-napi ünnepségen avatják fel.

F. Gy.: Millenniumra készül Székesfehérvár.

Magyar Hírlap, 1971 dec. 29.

Skoda Kajos.

a székesfehérvári városalapítás ezredik évfordulójára meghirdetett emlékmű pályázatra Kallós Viktorral együtt készített alkotására második díjat nyert.

ÉS: Remekmű – nem remekmű.

Élet és Irodalom, 1971. aug. 21.

SKODA Lajos épitész M.D.K.

A XIII. ke ületi szovjet hősi emlékmü épitésze.

Szobrász : Kalló Viktor

K.T. Szervezetebbé teszik a magánerejü lakásépitkez
Hol állitanak fel uj szobrokat

Magyar Nemzet 1963. január 24. 3.1.

Skoda Lajos, építész

Dk

· Az emlékmű építész-alkotója.
(A szobor Kallós Viktor műve.)

–: Emlékmű a Költársaság téren 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. nov. 1.

Skoda Lajos, építész MDK

A Béke téren felállításra kerülő

emlékmű architektúráját tervezte.

-: Új emlékművek a fővárosban a
felszabadulás 20. évfordulóján 4

Bp. 1964. dec. 3.

NÉPSZABADSÁG

Skoda Lajos, építész MDK

A béke téri emlékmű architektúráját tervezte. Általában: Együtt dolgozik Kulló Viktor szobrászművészel.

Kulló Viktor – Skoda Lajos: Emlékmű [Vázlat]. Repr.

Rózsa Gyula: Fiatalok a Máglya körből 20

NEPSZABADSÁG

Bp. 1964. dec. 25.

Skoda Lajos, [építész] MDK

Miat fötitkár, beszámolót tartott a magyar építészet helyzetéről.

—: Az építőművészek konferenciája 6.l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. nov. 22.

Skoda Lajos, [építész ?] MDh

A Magyar Építőművészek Szövetségének főtitkára: Nyilatkozott a Szövetség jubileumi Konferenciájáról.

Hajdú Endre: 100+1 Az építészek kezdeményezése 3.1.

ESTI HIRLAP, Bu. 1961. nov. 18.

Skeda Lajos építész M.É.K.

Részt vett a pályázaton. 15 000 Ft-os megvétel.

Társtervező: Kurucz József, Derecskei Zoltán, Gyémánt József, Kiss E. Gusztáv, Lehr Ferenc.

Kepr.

A Budapesti Nemzetközi Vásár főpavillonjának tervpályázatáról

Magyar Építőművészet 1963/5. 3. 6. 7. l.

MDK.

Skoda Lajos

A Béke és barátság c.,Kalló Viktorral
közösen készitett emlékmü felavatása

Népszava 1965 ápr.2.lap -

MDK.

Skoda Lajos

Kalló Viktorral közösen készitett Béke és Szabadság c. szobrát felavatták.

Népszabadság 1965 ápr.2. 9 lap.

MDK.

Skoda Lajos

Kalló Viktorral közösen készített Béke és Szabadság c. szobrát felavatták.

Képzőművészeti Alap.

MDK.

Skoda Lajos

Béke és barátság c. szobrának avatásáról

Mávaut 1965.IV.8. lap -

.MDK

M.D.K.

Skoda László épitész

Talapzat Kalló Viktor Béke téri felszabaulási emlékmüvéhez

Németh Lajos: Korunk szobrászati alkotásai és ma élő szobrászok fővárosunkban, Bp. 1967. 75.1.

Skoda Lajos, építész

A Költészet tere hősi emlékmű építészeti terveit készítette. (A talapzat 20 m-nél hosszabb.)

– : Felavatták a Költészet terén a magyar szabadságért elesett hősök emlékművét

3.l

Népszabadság, Bp. 1960. nov. 1.

Skoda Lajos MDK

építész

A Tanácsköztársaság-emlékmű tervpályázatan az építészeti és térrendezeti megoldás három hatezr forintos III. dijat Fekete Ede & Skoda Lajos és Theodoziusz Fokász -, valamint Gebhardt Béla pályaművei kapták.

Müterem 1958 I. évf. 8. sz. 41. o.

Skoda Lajos MDK
építész

Skoda Lajos - Teodoziusz Fokasz /épitészek/
Segesdy György - Mészáros Mihály /szobrászok/:
"A Lenin-emlékmü tervének részlete "
2 repr. 15.o.

A Tanácsköztársaság emlékmü terve.
19.o.

Aradi Nóra: Két pályázatról
Müterem 1958 I. évf. 5. sz. 12-19.o.

M. D. K.

SKODA Lajos építész

Részt vett az új moszkvai városnegyed tervezésében

Magyar Nemzet, 1960 (XII.) 147. sz. 3. o.

Gy. J. magyar építészek is részt vesznek az új moszkvai városnegyed terve-zésében

MDK

Skoda Lajos, építész

Búcsúztatót mondott a ravatalnál.

—: Károlyi Antal Ybl-díjas építész temetése 8.

Népszabadság, Bp. 1970 jan. 22.

Skoda Lajos, építész

MDk

A Magyar Építőművének Szövetségének új vezetősége főtitkárrá választotta.

– Hír

Népszabadság, Bp. 1959. nov. 7.

14. l.

Skoda hajos, építész MDk

A petőfibányai strandfürdő Repr.
és
az ózdi strandfürdő Repr.
terve

– : A házoméves terveben épülnek

Népszabadság, bp. 1959. febr. 20. 12. lap
[Vidéz]

Skoda Imre, építész MDk

A Magyar Építőművészek Szövetsége közgyűlésén felszólalt.

-: A magyar építőművészek célja: az építészet fejlesztése, a szocializmus építésének szolgálata

Népszabadság, kp. 1959. okt. 28. 9. l

MDK

Skodnitz Jakab
nyomdász

Borítéktervek (ábra)

Novák Lajos: Tanfolyamunk
Grafikai Szemle 1904 évf 2 sz. 21 l.

Blank

Skoff P.(ater) vagy keresztnév?

festő

1877-ben festette az ajkarendeki (Veszprém v.) plébániatemplom főoltárképét (Szent Márton püspök), valamint a szószéken Mária Magdolna fogantatása c. képét.

Dor Bakony

365. l.

Skoff P.

festő

l.

Mihályifalucgyhm

38-l.

II. Bajazet:

Egész alak, kissé b
divánon ülve. Jobb kez
tartja, mintha beszélne
bajusza és körszakálla ko
li palástja hermelines. A
alatt három sorban:

„Bajesid II
achter Kaiser der
im Jahre 14

s a felső jobb sarkon: „8

Rézkara, mé

912

M.D.K.

SKOK Iván tanuló

részvétele a kiállításon

(t.i.) a Képző és Iparművészeti Gimn.

kiállítása

Magyar Nemzet 1961. febr. 11. 4.

Skolkay Mátyás, kovácsművész

Sárádi Kálmán: Művészi kovácsolás c. könyvében Polgár Ignácot a "régiek"közt szerepelteti, noha 1921-ben lett ö álló mesterré, id. Sóty Zoltán 1908-ban önállósitotta magát, őt a későbbiekbe sorolta, de Skolkay Mátyás is majegy évtizeddel megelőzte a mesterek jegyzékében Polgár Ignácot, mégis a "későbbiek" felsorolásába került. 67. old

Perehazy Károly: Sárádi Kálmán: Művészi kovácsolás c. könyvének kritikája 66. old

Műv. Tört. Ért. 1976. XXV. 1. sz. Bp

Skolkay Matyas, kovacsmüvész

Sáradi Kalman:Müvészi kovacsolas,c.könyvében képek nél kül lözöl sok kivaló diszitülakatost.Pl.Zimmermann Ja. nost és Skolkay Matyast is. 68.old.

Perehazy Karoly:Sáradi Kalman: Müvészi kovacsolas c. könyvének kritikaja 66 .old

Müv.Tört.Ert. 1976. XXV. 1.sz. Bp

MDK

Skolkay Mátyás, mülakatos ?

- mühelyében készültével a Meyer Antal által tervezett kovácsolt vas örökmécses és falikar.
315,316.

Egyházi müvészet.

Magyar Iparmüvészet. 9-lo.sz1912. 334. l.

Skolkay Mátyás

kiváló díszítőlakatos és kovácsmester volt.

Sárádi Kálmán: Műcépzi kovácsolás, Budapest, 1970. 2391

54 l.

SKOLNIK, Karl, aradi könyvkötőmester

„Stud. Hr. Carl Skolnik, Buchbindermeister und Cartonarbeiter allhier, aus Raab gebürtig, ist bisher der einzige in Ungarn, welcher Daguerre-sche Lichtbilder verfertigt. Er hat vor kurzem der ungarischen Gelehrtengesellschaft ein durch ihn auf eigene Weise verfertigtes Daguerrersches Lichtbild vorgezeigt. Diejenigen, welche ein fertiges Daguerretyp sammt Apparat und Verfahrungsanweisung zu erhalten wünschen, können dies alles von gedachtem Hrn. Skolnik für R. fl. C.M. beziehen." (1840, 361 f.)

Preßburger Zeitung
(Zeitung)

SKOLNIK Károly

MIKLÓSI-SIKÉS Csaba: Adatok az erdélyi fényképezés történetéhez = Fotóművészet, XXXIII.évf. 3/4.sz. 1990

26.p

Skonda Károly

grafikus

László

Selmeczi Károly

alatt.

futt kapnunk.

Végül bátrek vagyunk
kos naplószámadásai a Magas Mi
már bemutattattak.

Budapesten, 1920. évi

Škopal

hegedűkészítő a XIX. században Győrben élt.

Lützendorff

600. l

ALOYS S K O P A L , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 412.- Herr Aloys S K O P A L
Felvétel ideje: 1830. 20. Jun.
Hová vették fel: Neuhäusel,/Érsekújvár/. 162.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A texfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Skopál Ilona
festő

laid

Radnainé Skopal
Ilona alatt.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

OKTÓBER

31 nap — 42. hét

15 Vasárnap	
16 Hétfő	
17 Kedd	
18 Szerda	
19 Csütörtök	
20 Péntek	
21 Szombat	

R Skopál Ilona

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Izléses akvarelcsendéleteket állitott ki.

Magyarság
1934.I.14.

R. Skopál Ilona

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

A grafikai anyagban szerepel szinrajza.

Magyarság
1934.I.14.

SKOPAL JÓZSEF, fényképész

1848-ban a győri torony utcai mack-házban levő műhelyében ezüstlapra és papirra készitett fényképeket, amelyek mind a legpontosabb hasonlóság, mind a rövid ülési idő tekintetéből minden egyéb arcképpel szemben előnyösek voltak. Az ezüstlaposakat gyürüra, medaillonra, a nagyobb arcképeket, taj és épitészeti képeket papirra ajánlotta.
291.old. 75.jegyz

BALÁZS PÉTER: A céhrendszer problémái Győrött a XIX. század első felében 279. old.

ARRABONA, A Győri Xantus János Muzeum Évkönyve, 17. Győr. 1975.

Skopal Simon

remete, egyházi
ruha készítő
1740. Sopron

lásd

Soproni Szemle
1938. 338. l.

MOB könyvtár

NÉMETALFÖLDI FESTŐ, XVI. század első fele

Két szárnykép: *Donátor fiaival* és *Szent Lőrinccel*
Donátor felesége leányaival és *Szent Katalinnal*
Fa, tempera és olaj, 88×23, illetve 89×22 cm.

NÉMETALFÖLDI FESTŐ, XVI. század első fele

Két szárnykép: *Donátor fiaival* és *Szent János ev.*-val, kívül az *Angyali üdvözlet Sz. Máriája*
Donátor felesége leányaival és *Szent Ágnessel*, kívül az *Angyali üdvözlet angyala.*
Fa, olaj és tempera, egyenkint 88·5×23 cm.
Helytelenül az előbbi egy oltárra összeállítva, más kéz munkája s más-más oltár töredékei.

NÉMETALFÖLDI FESTŐ, XVI. század

Krisztus az Olajfák hegyén
Fa, olaj, 40×28 cm.

ORT-NOORT ADAM VAN (holland festő, 1557—1641)

Dávid Góliát fejével
Vászon, olaj, 95×75 cm.
Jelezve lenn középen A v. O. 1571.
Maszlaghy II., 129. szám.

RUBENS, PIETER PAUWEL (flamand festő, 1577—1640) KÖVETŐJE

Házaspár arcképe
(Német felirattal.)
Vászon, olaj, 50×70 cm.
Gerevich PA, 262—263. l.

Škorvánek József

festő

Szül. 1885 nov. 1 Nagy-
bittsén; utóbb ugyanott
működött. A prágai
képzőműv. akadémián
tanult. Főleg erdőkből
fest.

Toman 668. l.

MDK

Skotnitzky Margit

Himzett női ingek, repr.

Magyar Iparmüvészet 1918. 113.1.

Skrupit Paula

4 polg.

A [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 1873.

753

752

SKOPIN, Anton, pozsonyi kőművesmegyéd

A. S. Maurergesell, † 28 éves korában, Pozsony
1840 február 7, vízibetegségben (1840, 691)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Skorutyák János
népi ipanművész
kiekfestő

A szegedi Juhász Gyula Művelődési
Házban nyílt meg Szekeres István
és Skorutyák János népi ipanmű-
vészek tárlata.

— : Fafanagó, kiekfestő
Tükör, 1977. juli 31-43 oldal.

Skorutyák János, népi iparművész

— KÉT NÉPI IPARMŰVÉSZ közös kiállítása nyílt meg pénteken a szegedi Juhász Gyula Művelődési Központban. A bácsalmási Skorutyák János kékfestő és a dombóvári Szekeres István faragó munkáit mutatják be.

— Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1977 júl. 16.

Népszava

Skosutyák János, népi iparművész, kékfestő

Bácsalmáson él, (Kossuth Lajos u. 41.) műhelye 100 évesnél öregebb. A fiatal mester bemutatja műhelyét, beszél a kékfestés technikájáról, menetéről; a minták szépségeiről.

Moldován Ilolya: Ráfról lóg a kupába 4.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. szept. 13.

Skorutyák János kékfestő népi iparművész

1982.VI.14. 4,25 N.

Jó reggelt!

- Ma kezdődik az első kékfestő találkozó Bácsalmáson. A tisztes kézművesipar mai művelői Skorutyák János népi iparművészt hivta meg Bácsalmásra, ahol szakmai tanácskozásra, gyakorlati bemutatókra és népművészeti előadásokra kerül sor. A találkozó alkalmából szekamai emlékeket és kékfestő anyagokat mutatnak be a művelődési központ egy hótig nyitva tartó kiállitásán. A programból természetesen nem hiányozhat a gyakorlati tapasztalatcsere sem, amelynek kitünő helyszine a Skorutyák hires kékfestő műhelye Bácsalmáson.

Skorutyák József, kékfestő

A szegedi Juliana Gyula Múz. Központban ma nyílik meg Skorutyák József, kékfestő és Balkeres István fafaragó kiállítása.

Esti Magazin

1977. VII. 15. Kossuth, 18.30 (K-né)

SKORZINA, Joseph, pozsonyi rézmüves-
mester

J. S. bürgerl. Kupferschmiedmeister b. hó-
napos lánya meghalt. (1829, 106 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

 m. D. K.

Skovránek József, festő, 1885

Eredetileg Hanula Józseftől tanult. 1920-23. az akadémian Hynais tanítványa volt. Főleg templomok kifestésével foglalkozott. A régi freskó festés tradicióit követte. Legtöbb művét a Vág-völgyében és Bicse környékén lévő templomokban alkotta.

Marian Varosz: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.

85. old.

1960.

Skrabák Gyula

szobrászsegéd

4 el, 1 gimn. 4 iparr.

5 hónap, jeles eredm

Iparrajziskola 1894

Tanár Vasadi F.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

SKRABAK KÁROLY, órásmester

1859 jan-ban avatták mesterré. De a mesterlevél alján a n
nyomdai jelzés "Ramasetter Károlynál" 1860. Veszprém". Tehát
kb. egy évig tartott, míg az uj mester letelepedési he-
lyet keresett magának, mert valószinüleg akkor kérte ki
mesterlevelét.. 1860-64 közé tehető Szombathelyen való
letelepedése. 68.old

SMIDT LAJOS: Egy régi szombathelyi órásmester és
órái 66.old

VASI SZEMLE, ~~1959~~ 1963. I.köt.-Helyismereti Évkönyv.
Szombathely, 1963.

SKRABAK KÁROLY, órásmester

Az eredeti házassági bejegyzés: "45-1866. september 9. Carolus Skrabak horopaeus Cristina Sebetics Modra annorum 33 Gige annorum 18-Sabaria-coelebs-Emericus s. Rosalia Levy Levy-Antonius S. Rosalia Pletnics-Joan. Wustinger inspector viam ferr. Carolus Sebetics sartor-Boros in bannis disp.- 68.old. 5.jegyz.

SMIDT LAJOS: Egy régi szombathelyi órásmester és órái 66.old

VASI SZEMLE, 1963. I.köt.-Helyismereti Evkönyv Szombathely, 1963.

SKRABAK KÁROLY, órásmester

Szombathelyi mester. 1889-ben szerepel az ujságban- Vasvármagye, 1889. szept. 1.- "Egy zsebóra viszontagságai. Horváth János... Régi időktől fogva vágyódott egy ezüst zsebóra után, mig nem egy szép napon Szombathelyre jött s ott Skrabák órás üzletéből ellopott egy 7-8 frt. értékü zsebórát. 68.old. 9.jeg z

SMIDT LAJOS: Egy régi szombathelyi órásmester és órai 66.old

VASI SZEMLE, [illegible] 1965. I.kot.-Helyismereti évkönyv. Szombathely, 1965.

SKRABAK KÁROLY, órásmester

Szombathelan dolgozott.-A bratislavai Áll.Levéltárban levő modori rk.plébánia Születettek anyakönyve II.köt.48 480 oldalán levő bejegyzés szerintSkrabák károly 1833. febr.1-énszületett Modrán.Apja Skrabák Imre városgazda, anyja Levy Rozália.- 68.old.6.jegyz

SMIDT LAJOS: Egy régi szombathelyi órásmester és órái 66.old

VASI SZEMLE, ~~[illegible]~~ 1963. I.köt.-Helyismereti Évkönyv Szombathely, 1963.

SKRABÁK KÁROLY, órásmester

A Smidtnél lévő óra negyaedütős, a kép feletti mezőben va van. Fehér zománcozott számlapon kurziv irással: Carl Skrabak in Steinamanger". Tehát eddig ismeretlen munkája. 67.old

SMIDT LAJOS: Egy régi szombathelyi órásmester és órái 66.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1963. I.köt. Szombathely, 1963

SKRABAK KÁROLY, órásmester

Skrabak Károly órája. /Smidt-gyüjtemény, Szombathely/
Fekete repr. 66.old

SMIDT LAJOS: Egy régi szombathelyi órásmester és órái 66 .old

VASI SZEMLE, Helytörténeti évkönyv, 1963. 1.köt.
Szombathely, 1963

SKRABAK KÁROLY, órásmester

Szombathelyi rk. Főplébánia anyakönyvében: 1866. szept. 9-én Skrabak Károly, aki szül. Modrán 33 éves, rk. nőtlen szombathelyi lakos, S. Imre és Levy Rozália fia házasságot kötött Sebetics Krisztinával, aki szül. Gigén 18 éves rk. hajadon szombathelyi lakos. Tanuk: Wüstinger János vasuti felügyelő Sebetivs Károly szabó. 67. old. 3-5. jegyz

SMIDT LAJOS: Egy régi szombathelyi órásmester és órái 66. old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1963. I. köt. Szombathely, 1963

SKRABAK károly

KX SKRABÁK KÁROLY, órásmester

A szerzőnek 1945-ben óraroncs került kezébe. Zenélő óra, 19.sz.m.f. Zenélő szerkezet hiányzik. Díszes aranykeretben 45+ 30 cm. olajjal lemezre festett kép. Mátyás király budavári bevonulása. Szinpompás, de nem művészi kép. Jókéz- mester ipari célra készült alkotása. A szombathelyi órás inkább Bécsből szerezték be, mint Pestről. 67.old

SMIDT LAJOS: Egy régi szombathelyi órásmester és órái 66.old

VASI SZEMLE, Helyismereti évkönyv, 1963. I.köt. Szombathely, 1963

SKRABAK KÁROLY, órásmester

A "Vasi Szemle" 1936-os évfolyamában egy cikkből: "Krabak! Károly, Mikor került szombathelyre, nem tudom, de 1866-ban itt nősült s a köv. évben is itt lakott. Akkor 33 éves, r.k. vallásu mester volt!"- de nem emliti egyetlen óráját sem. Adatának forrása anyakönyvi bejegyzés csak. 67.old

SMIDT LAJOS: Egy régi szombathelyi órásmester és órái 66.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1965. I.köt. Szombathely, 1965

SKRABAK KÁROLY, órásmester

Szombathelyen dolgozott.-1887-ben valamilyen ok miatt fizetésképtelen lett és egyik bécsi hitelezője végrehajtást kért ellene. A Vasmegyei Lapok 1887. jan. 16-i számában az Árverési hirdetmény. 583 frt. 16 kr követeléssel. A lefoglalt áru 302. frt. 90 kr. volt. 68. old

SMIDT LAJOS: Egy régi szombathelyi órásmester és órái 66. old

VASI SZEMLE, Helytörténeti Évkönyv, 1965. I. köt. Szombathely, 1965

SKRABAK KÁROLY, órásmester

Körmenden nem volt sok órásmester, s igy lehetséges, hogy éppen a mesterlevelet aláirók valamelyikénél tanult. 26 éves korában avatják "remekes mesterré" Hogy Körmenden működött-e, mint mester, el nem dönthető. 68.old

SMIDT LAJOS: Egy régi Szombathelyi órásmester és órái 66 .old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1963. I.köt. Szombathely, 1963

SKRABAK KÁROLY, órásmester

Üzlete Szombathelyen fellendült.-jó munkáját bizonyitja-1866-ban meg tudott nősülni, s a tanuk foglalkozása révén nem is válogat ás nélkül.-Üzleti összekottetései Bécsbe vezetnek, ahol hitelképes mesterként kezelik, 68.old

SMIDT LAJOS: Egy régi Szombathelyi órásmester és órái 66 .old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1963. I.köt. Szombathely, 1963

SKRABEK KÁROLY, órásmester

Mesterlevele, a körmendi óráscéhtől. "Mesterlevél mi aloli. irottak...itt Körmend városában...adjuk emlékezetül...hog Skrábak Károly órás legény ...a remeklésnek dicséretes bevégzése után céhünkbe remekes mesternek felvétetett "Kelt a mi tartott czéhgyülésünkből Körmend ho 23dik Januarius 859. Almer József fő céhmester, Kapl Mátyás al czéhmester, Pecsét". 67-ood.

SMIDT LAJOS: Egy régi szombathelyi órásmester és órái 66.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1963. I.köt. Szombathely, 1963

SKRABAK KÁROLY, órásmester

Szombathelyen dolgozott. Ezen most ismertetett óráján kivül még van egy órája Szombathelyen. özv. Borossay Béláné tulajdona. - Ingaóra, Jelzése: Ch. Skrabak. STEINAMANGER. 68.old. 1.jegyz

SMIDT LAJOS: Egy régi szombathelyi órásmester és órái 66.old

VASI SZEMLE, Évi Helytörténeti Évkönyv, 1963. I.kot. Szombathely, 1963

SKRABAK KÁROLY, órásmester

Megállapitható, hogy 1833-ban szül. Modrán. Mikor és mily körülmények között került Körmendre, nem tudjuk. Körmenden t nulta mesterségét, melyik mesternél, ismét rejtély mara me rt a körme ndi ir tok megsemmisültek. 67.old. 7.jegy

SMIDT LAJOS: Egy régi szombathelyi órásmester és órái 66.old

VASI SZEMLE, Am Helyismereti Évkönyv, 1963. I.kot. Szombathely, 1963

Skrabsky György

Ramocsay István: Bakonyszentlászlói téglagyár. Építész Ramocsay István, munkatársak Baka Endre, Skrabsky György, statikusok Márton Botond, Tasnádi Pál, Szabó P., vasszerkezet: Fezenczy Zoltán, Vékes Bertalan.
/képes ismertetés/

Magy.ép.ip.1971.8-9.sz.528-531.l.

SKRIBA Pál festő

1932. Tejfalu.

Somorjai Népiskola tanára

MDK

Frantisek Skrbek

grafikus készíti a cseszlovák jégkorong bajnokságáról a plakátot.

Esti Hirlap 242 sz. 1958. okt. 15 4 old.

Skribány Ignác

1822. rezm. tanf.

lásd

Fleischer Blés

85. l.

SKRIBENIK / Schribenik / VENCEL, asztalosmester

Pesti asztalos kontár volt 1828-ban,- Terézvárosi lakos.- Helyrajzi szám: 160.- Összeirási szám: 413.- 48.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban 39.old.

Az Iparmüv.Múz.Hopp Ferenc Múz évkönyve. XIII. 1970. Bp.1971.

Skriby János

drazovo és márvanyozó

lásd

Kunits Topographische Beschreibungen Ungar

Pest, 1824. I. 263. l

847
38
885

Skripecky Álos

Ötvös, részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti kiállítás
Műcsarnok, 1975. jún – júl.

Skripszky Albert

pesti hangnehezítő

d.

Ezredéves kiáll

I. B. 19. l.

…iványi Gyula művészet-
…, ob úrnak

…ottsága Budapest

ALBERT SKRIPSKY, hangszerkészitő

"MEISTERBUCH/1836"/1867-ig/, 179 lap, 63-on német szöveg 3 irástipus.a/.Kalligrafált"gestorben ist..."sir, karesz szomoréfüz.1836-1845.b/.Lent halálozási dátum tintával 1845-1870.c/.Lent adat, halálozás"vékony"tintával, 1846-1870.-1856 után ceruza bejegyzések. 6.jegyz "43.lap.ALBERT/SKRIPSKY/Holz-Blas/Instrumentenmacher/ 27 FEBRUAR/1851/alatta ceruzával:/Übersiedelt nach Ofen /Gestorben in Ofen 1864.". 198.old

GÁBRY GYÖRGY: A pesti hang zerkészitő céh Mesterkönyve 193.old

FOLIA ARCHAEOLOGICA. A Magy.Nemz.Múz.Évkönyve. XXI. 1970. Bpest

SKRIVANEK, Franz, pozsonyi kőművesegéd

F. S., maurergesell, 16 hónapos lánya meghalt.
(1843, 5311)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

/Iza/ MDK

S. Skrbensky I. festö

Deák Ébner Lajos tanár növendéke.

Városliget.
Orgonavirág.

Az OMKK Föisk. Növ.Munk.kiáll. 1923 márc.18-25. Kat. 21. old.
Ernst Muz.

Skrivan Pál

festő

1895

Eimisk 1930

88. l.

szabadságidő beoztása.

ír julius 18 – aug. 29.

titkár ír junius 1 – jul. 13.

nester-műrezető julius 2 – aug. 12 ig

MDK

Skorka Mihály épitész

Épitő Ipar. 1910.aug. 14. 330 l.

MDK

Skorka M. é.m.

Épitő Ipar, 17. sz. 1910. ápr. 24. 184 1[illegible]

SKROVINA Sándor

M.D.I.

1918.ban Nagybányán a Szabadiskola

Róti: Nagybánya.. 1954. 332.l.

Skrzeluski Rafael

Laird

Hoffhalter R.

Skrzetusky Rafael

XVI. századbeli fametsző
azonos Hofhalterrel.

l. ott.

SKUBL, Joseph, pozsonyi kőművesegéd

J. S. Maurergesell, 1 napos fia meghalt. (1824, II. kötet, 1721)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Skublits Henrik

festőművész

54 éves

(szívizomelfajulás)

† 1945. III. 26

Új köztemető

Halotti főkönyv

36

Skublics Viktor

Fülöp Imre: Házgyárak. - Statikusok: dr. Bosri Béla, Dunai Árpádné, Farkas Endréné, Gallyas László, Nagy Perge Zoltán, Pikler Éva. - Épületgépészet: Katona Lajos, Kadosa Gyuláné, Skublics Viktor, Valló Béla. Közmű: Koposay Gábor, Zsigó László.

Magyar Ép.müv. 1971.4.sz. 25-29. l.

Skultéty Alajos

Gimn. tanár tanította a rajzot az 1830-as években az alábbi gimnazíumban. Tanítványai közé tartozott Mezey József, a későbbi festő is

Sarmaságh Géza

A szatmár kir. kath. főgymnasium története. Szatmár. 1896.

103. l

214.

P (Scultéty)

Szül. 1798. Fernezelyen + 1846. Nagybánya és Szatmárt tanult. Bécsben végezte a teológiát. Pörös ideig felsőbányán kapitány, 1824 óta a gymn. mesterik és tőrendben tanára. 1837. től. fő-

Lethelt kanonok volt.

Katonai szolgálatot teljesitő
egyének rögzitése a polgári
szervben.

Melléklet száma:

Szigoruan bizalmas!

Előadó - előadónak!

niszter Ur 38.190/om.1.momo.1944.sz.
a polgári szervek alkalmazásában
gálatra bevonult olyan egyének ki-
hez való rögzitésének kérdését,
et leszerelésük után továbbra is
biak szerint szabályozta. Ez a
m vonatkozik az Om.szervek kineve-
erelésük után szolgálati helyükre
rni.
bevonult egyénre a katonai szolgá-
tart az alkalmaztatási viszonyt a
netelőnek kell tekinteni, ami a kato
s után ujra feléled. Ilyen alkalma-
lés foganatositása céljából Om.szerv-

Tállakép – Tájkép – Skulptúra

Revue de Hongrie

1914. VII. a. XIII. I 236-238. l.

Téli Tárlat a Műcsarnokban.

Skultéty Andor

1910/11 – 1914/15 I

Ferkèpzomfoiskèvk

132, l

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II 292 I.

Név: Skultety Anton

Foglalkozás: Dratzieher (anyanyós?)

Szárm. hely: Jászberény

Hitfelekezet: R. Z. Csal. állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1790 XII 20

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 12

Skultéty Béla

a debreceni ker. és ipar-
kamarától 150 k

Értímisk 1909/10. 9. l.

522.

...nadig jobbra nézve. Simára lefésült
...kója s legye öszbevegyült; álla pedig
derekát szorító övet s baljával olda-
Mellét a Lipót-s az olasz Koronarend
gallérja lehajtott s kézelője látható. Nyak
...ján s vállravetett hasitott ujú prémes
...övesek s nadrágja sötétpiros. A men-
...köves boglár. Jobbra az asztalon prém-
...sastoll díszít. Felirata alól balra:
...i G. 1894."

...a, méretei [redacted] 128 : 84.6 cm.
másolta Polgári G. 1894.
...béka 1894. februárhó 24-én.
tal az ajándék megkoszöntetett
min. leirata. (57/94).
...ves Kiállításra engedtetett át (39/96.)
... érkezett vissza (416/96.)

Skultéty Béla

Végbiz. jó eredm.

Értímisk 1909/10

10. 1.

retlen festő.
zázadból.

zolva, kissé balrafordultan
rózsaágat tart két virággal,
on fekvő könyvre mutat,
set die Kindlein zu mir.
e f ff g h i m o p s ss« olvas-
és simára lefésült haja,
na. Főkötője és karkötői
és brocheja úgy nyakán,
hájának kivágott derekát
ig érő ujjai kétszeresen
kötvék le; a derék dísze,
ntén, aranycsipke, köténye
rokát. Nyaklánca három-
czímer alatt két sorban:
1652.«.

m. — Lelt. sz. 546. — Véte-
89 és az 1895 márczius 26-iki
Lanfranconi gyüjteményéből
tvétetett 1895 május 5. és 6.
ta az 1895 május 30-iki 28402
ételi jegyzék 682. tétele.
adatok. 1907 : IV. 12. *Isme-*
letkép.

Skultéty Béla

festő

1905–9

Címnők 1930

68.l.

M E G H I

A belvárosi plébánia-te

rászét a megbizott festőmivészek f.év

órakor mut tják be átvétel céljából.

Mint es ellenőrzésre fe

szives ezen a helyszini eljáráson meg

Találkozás a templom be

Budapest, 1931. január

MDK

Skultéty Béla

34. lapon közölt tervben részes

Groh István és tanitványai. Magyar diszitőművészet II.rzs. Bp. é.n. 35. l.

MDK

Skultéty Béla

26. lapon közölt tervben részes

Groh István és tanitványai. Magyar diszitművészet.
II. rész. Bp. é.n. 35.l.

Skultéty Daniel

Laid

Mus. és Egypt.
ist. 1913. 236.1

Skultéty Éva

Őszi rózsák - szines rézkarc Bp.1961.
310x200 mm 90.-Ft.

Tulipán - szines rézkarc Bp. 1962.
297x397 mm. 90.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ 235.l.
O.Sz.K. kiadványai Bp.1965.

Skultéty Éva

Buzavirág - rézkarc Bp.1962.
335x240 mm. 87.-Ft.

Frézia- szines rézkarc Bp.1962.
295x395 mm 87.-Ft.

Kék pohár - Szines rézkarc Bp.1962.
198x295 mm 78.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

235.1.

Skultéty Éva

Halak - szines rézkarc Bp.1961.
195x290 87.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska /
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

229.1.

Skultéty Éva

Krizanténum - szines rézkarc Bp. 1962.
400x292 mm 90.-Ft.

Mandulaág - szines rézkarc Bp. 1961.
290x200 mm. 90.-Ft.

Margaréta - szines rézkarc Bp. 1962.
290x245 mm 90.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai Bp.1965.

235.1.

Skultéty Géza
szobrász

Pest, 1941. január 8.

„Hipnotizált uborkát" és „elaltatott zöldpaprikát" talált fel egy szegedi szobrász

Szeged, január 8
(A Pest tudósítójától)

Érdekes és furcsa találmányról beszélnek mostanában beavatott körökben Szegeden. Nem kevesebbről van szó, mint *Csipkerózsika-gyümölcsökről* és *Rip van Winkle-növényekről*, olyan virágokról, amelyeket hosszú hónapok előtt szakítottak le tövükről és ma is élnek. Egy szegedi szobrász: *Skultéty* Géza évekkel ezelőtt kezdte kutatni, hogy milyen eljárással lehetne életben tartani a növényeket leszakításuk után. Legjobban úgy fejezik ki az eljárást, hogy hipnotizálja a kiválasztott növényeket. Hosszú kísérletek és próbálkozások után a szobrász rájött egy eljárásra, amelynek lényege a következő:

A növényt a töről való eltávolítás, leszakítás után egy *speciális vegyszerrel bepermetezi*. Ettől, Skultéty szerint, a növény *elalszik*, megszűnik minden mozgása, életmegnyilvánulása, megszakad a szervezet működése, a növény mély álomba merül. Akkor, amikor szükség van rá, az elaltatott növényt úgynevezett *választóvízbe* teszik és megfelelő átitatás után a növény *újra élni kezd*. Felébred hipnotikus álmából.

Az eddigi vizsgálatok szerint egyes növényeket több hónapra is el lehet így altatni. Az eddigi rekordot egy rózsa tartja, amely egy esztendeig volt hipnotikus álomban.

A feltaláló családja büszkén mondja, hogy *a napokban hipnotizált töltött paprikát ebédelt*...

megcáfoltak a Filov bol-
gár miniszterelnökn
átadott német követe
sek hírét,

ma pedig egy szófiai távirat sz
be arról, hogy Filov minisz
nök, akinek útját annyi rejtély
körül, hazaérkezett és megérk
se után a feszültség en
lése állapítható meg a
gár fővárosban. A minisz
nök hazatéréséről és németorszá
járól ma reggelig nem adtak ki

Nem változ

— A Meteorológ

BUDAPESTEN MA DÉL
Várható időjárás a követk
köd, ködszemergés, havases

Marad

• A Pest meteorológiai tudósítójától •

Hazánk időjárásában nincs
lényeges változás: *tovább tart*
a borús, sokfelé ködös, csak
mérsékelten hideg idő. Az el
mult éjjelen csak egy-két he-

A diplomácia tovább hagy ...

..... *a M. Nemz. Múzeum*

Könyvtárából 1.....

1.....*-ig tartó használatra*

kivette az alább leirt munkát.

Szerző, vagy rendszó .....

Czím, rész .....

Darabsz. ..... *alak* ..... *jegy* .....

7072. — Budapest, Athenaeum.

Skultéty István

1900/901 I.

Ferképzomfoiskvk

132. 1.

NDK

Skultéty J.épitész

Dun aparti pontház

Tatabányai tanácsház
Gyöngyösoroszi érelőkészitő

Major Máté:Épitészetünk helyzetéről Csillag,X.évf.
1956.október 781.l. 783.l. 784.l.

Skultéty János

MDK

épitész

pontház a budai Dunaparton
/Németh Pál , Skultéty János és Szilágyi János
müve./

310.o.

Borsos-Sódor-Zádor:Budapest. Bp. 1959.

MDK

Skultéty János, építész

Gárdonyi J: Az Építőművészek Szöv. őszi munkaterve.
Magyar Nemzet, 1955. szept. 14. 5 l.

Skultéty

festő

Revue de Hongrie

1914. VII. a. XIII. I. 236-238. l.

Téli tárlat a Műcsarnokban.

Skultéty János építész

Tér és Forma, 1928

I. évf. 166-190.

Kós családi házak bemutatása.

M.D.K.

Skultéti Tamás, építész

II. fokozatu 5000 ft-os Ybl-dijat kapott

Kiosztották az 1955-évi Ybl Miklós dijakat

Épitők Lapja, 1956. márc. 12.

S kultéty János

a „Magyar Technika" c.
újság pavillonját

Kovács Zsuzsa: A centenáris B.N.V. kritikája.
Új Építészet. 1948. 246. l.

VILLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTÉRIUM KÖNYVTÁRA

b61: Dr. Tihamér Lajos s.k. mi

A hi

MÜ[illegible] OR[illegible]ÚA
214/1930
1930 jun. 6 n.

Skultety János

A statikus álma, avagy ami biztos az biztos.

A MATI falicyságából.

Karikatura!

Repr.

Építés – Építészet

1949. I. erf. 4. sz.

11. l.

~~Ithozat~~

~~Tárgy~~

Tételszám

m1

Méret						Pénz			
						Egységár		Összeg	
m^1		m^2		m^3		K	f	K	f

~~Borosnyai Pál~~

Skultéty János

tovább Tomory László

építészek

közös terve az alábbi tervpályázaton II. díj.

Hoch István: A, Székesfőváros egészségház tervpályázata Új Építészet. 1948. 4. z. 148, 149. l. ábrákkal.

az 1948 Október havi

Okt 2 Illetmény hivatal vá
" 4 Vallás Minisztérium
" 7 Vallás Minisztérium
" 11 Vallás és Közoktatásügy
" " Egyetemi nyomda e
" 13 Üveges után járto
" 19 Újra üveges után
" 23 Vallás és Közoktatásü
25 Egyetemi nyomda eg
28 Vallás és Közoktatásügy

Tipo

L. Saultéty

SKULTÉTY GYULA MAGYAR NEMZET: 2000. III. 20

Kik nyugszanak a székesfehérvári bazilika sírjában?

Királyi arcok a múzeumban

Mikor tudjuk meg pontosan, hogy a székesfehérvári bazilika sírjában kik nyugszanak, hány királyunkat temették itt el? A kérdés évtizedek óta foglalkoztatja tudósok tucatjait. Úgy tűnik, napjainkban újabb lépést tett a kutatómunka. A *Nemekéry* János professzor, majd elhunytával *Éry* Kinga vezetésével működő antropológuscsoport sziszifuszi munkával végzett kutatásainak eredményei, valamint *Skultéty* Gyula arcrekonstrukciói segítségével a Természettudományi Múzeumban a székesfehérvári Szent István Király Múzeum által rendezett, Királyi arcok című tárlat látogatója megnézheti az Árpád-ház egyik uralkodójának és feleségének, *III. Bélának* és Annának rekonstruált arcképét is.

A X. század második felében a Felső-Tisza vidékéről a Dunántúlra helyezték át a nagyfejedelmi hatalmi központot. *Géza* nagyfejedelem a Dunántúl fontos kereskedelmi és stratégiai csomópontjában, Székesfehérvárott, a mocsarakból kiemelkedő dombok egyikén építtette meg első várát és templomát. Géza fia, *István* ezerben történt királlyá koronázása után ennek a dombnak a lábánál építtette meg királyi magántemplomát, a szolgálatára rendelt, általa alapított fehérvári prépostsággal egyetemben. A bazilika még nem készült el, amikor sebtében felavatván ide temették *Imre* herceget 1031-ben. Hét évvel később István királyt is itt helyezték örök nyugalomra, a bazilika központjában. Ez a bazilika lett az Árpád-kor hatalmi központja: évente egy, majd két országgyűlés helyszíne, itt őrizték a királyi kincstárat, sokáig a koronázási jelvényeket, itt volt az ország oklevéltára. István király szentté avatása után, 1083-tól megnőtt a hely szakrális jelentősége. Székesfehérvár már a XI. század első felétől fontos zarándokút volt. *Könyves Kálmán* volt a következő király, akit ide temettek el. Ezek után még hat Árpád-házi és hét vegyesházi királyunk részesült e kegyben. Székesfehérvár török általi megszállásáig, 1543-ig negyvenkét királyunk fejére került a korona a Szent István által alapított bazilikában. A török időkben az oltárokkal és faragványokkal fenségesen díszített bazilikát lóistállóként, boltként, katonai raktárként használták. Amikor a királyi csapatok egy évre visszafoglalták, 1601-ben a török által lőporraktárnak használt torony felrobbant, magával sodorta a déli oldalhajót. A hatalmas templom megújítására 1688 után nem volt elég erő. Székesfehérvár első püspöke 1777-től elbonttatta, köveiből építtetve meg a püspöki palotát. A kőanyag másik részét a fehérvári polgárok használták fel házaik építéséhez. A bazilikának 1801-re nyoma sem maradt. A véletlen folytán kerültek elő 1848 decemberében vörösmárvány-koporsók, méghozzá érintetlenül. A Nemzeti Múzeum részéről *Érdy* János vezette a feltárásokat, amelyek III. Béla és felesége, Antiochiai Anna sírjának felleléséhez vezettek. A munkálatok további folytatását *Windischgrätz* seregeinek előrenyomulása akadályozta meg. A múlt század végi feltárások és az 1936–37-es munkák több száz leletet hoztak felszínre. A középkor óta viharos történetű bazilika belsejében harmincöt épített sírkamrát tártak fel, de csak tizenegyben voltak csontok. A bazilikában eltemetett királyok, családtagjaik, főurak és főpapok sírjait már 1490-ben feldúlták Miksa zsoldosai, akik Mátyás király halála után elfoglalták a várost. A török kincskeresők sem kímélték a sírokat. A legnagyobb kataszt-rófát a bazilika köveinek kibányászása okozta 1688-tól 1801-ig. A kitermelők nem voltak tekintettel a sírokra, összevissza hánytak mindent.

Az 1938-ban közös sírba temetett maradványok vizsgálatára 1984-ben alakult királysírbizottság másfél évtizede kutat a lehetséges azonosítás reményében. A régészet eredményei csak a sírhelyek korszakba sorolását teszik lehetővé, bár a történeti források említik királyaink némely fizikai jellemzőjét. III. Béláról csontváza alapján is tudjuk: termetével jócskán kiemelkedett kortársai közül, robusztus alkat volt.

István király holttestének maradványait a szentté avatás után mint ereklyéket széthordták. Amit ismerünk: a Szent Jobb és két koponyacsont-töredék. *Mátyás* király maradványait – feltehető felszíni reneszánsz síremléke miatt – a török korban valószínűleg kidobták. *II. Lajost* Mohács után ugyan a bazilikában temették el, de némely forrás arról szól, hogy holttestét felesége, Mária később Bécsbe vitette. *Zápolya János* testének maradványait maga *Szulejmán* szultán helyeztette át egy máig ismeretlen fehérvári külvárosi templomba, 1543-ban. A középkori képi ábrázolások nem sok támpontot adnak. István király arcmása látható az 1031-ben a fehérvári prépostságnak általa és Gizella által adományozott, a később koronázási palásttá átalakított miseruhán. I. Lajos arcképe a Képes Krónika miniatúráján tűnik fel. Az 1488-ban kiadott Thuróczy-krónika ábrázolásai idealizált, a krónika szövegének illusztrálására szolgáló rajzokat mutatnak. Mátyás király néhány dombormű-ábrázolása hiteles. A helyzet tehát reménytelennek tűnik, de nem az – állítja a szakember. Az utolsó pillanatban sikerült megmenteni az enyészettől a bazilika embertani maradványait. A pontos királyi családfa ismeretében a bonyolult genetikai és más vizsgálatok újabb kutatási eredményeket hozhatnak. **(rosdy)**

A Királyi arcok című tárlat látogatója megnézheti III. Bélának és feleségének, Antiochiai Annának rekonstruált arcmását is SIMON ERIKA FELVÉTELE

Ingatlanokkal foglalkozó cégünk keres

építőmérnököt

30 éves korig.
Feladatkörébe tartozik többek között a beruházások felügyelete, energiaelszámolás a bérlőinkkel.

Feltétel: Excel-programban való jártasság, határozott fellépés és legalább 3 éves beruházási gyakorlat.
Fényképes önéletrajzokat az alábbi postacímre várjuk:

„Állás" jeligére
PostaBank Press Rt. Regionális Igazgatóság
1133 Budapest, Visegrádi u. 116.

Kulturális intézmény keres munkatársakat

adminisztratív munkakörben,

jó olasz nyelvtudással.

Jelentkezés:
2000. március 23-ig,
önéletrajz benyújtásával
(Budapest VIII., Bródy Sándor u. 8.)
naponta 9–15.30
és 16–18 óráig.

A Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium Nemzetközi koordinációs főosztálya állást hirdet az alábbi posztok betöltésére:

NEMZETKÖZI ÜGYEK KEZELÉSE

Alapfeltétel: felsőfokú végzettség, tárgyalóképes angol- és németnyelv-ismeret. Számítógépes tudás (Word, Excel), államigazgatási ismeretek, egyéb nyelv tudása, valamint közlekedési, hírközlési és vízügyi szakmai tapasztalatok előnyt jelentenek.

NEMZETKÖZI RENDEZVÉNY SZERVEZÉSI ÉS PROTOKOLL ÜGYEK KEZELÉSE

Alapfeltétel: felsőfokú végzettség, tárgyalóképes angolnyelv-tudás és „B" kategóriájú jogosítvány. Számítógépes tudás (Word, Excel), rendezvényszervezési ismeretek, protokoll jártasság, jó szervezési készség előnyt jelentenek.

A jelentkezők életrajzukat (elérhetőség feltüntetésével) a KHVM Nemzetközi koordinációs főosztályára küldjék.
Fax: 322-3480, cím: 1400 Budapest, Pf. 87.

Pályázat

A **Műsorszolgáltatási Alap** munkatársakat keres **pénzügyi ellenőri** munkakörbe.

A munkakör betöltésének feltételei:
- legalább középfokú közgazdasági végzettség (mérlegképes könyvelői oklevél),
- felhasználói számítástechnikai ismeretek (Excel, World, adatbázis kezelési ismeretek),
- nagyfokú precizitás, önálló munkavégzési képesség,
- min. 5 éves szakmai gyakorlat (ellenőrzési gyakorlat előnyben).

A munkakör a pályázat elbírálása után azonnal betölthető.
A kézzel írt önéletrajzot és bizonyítványmásolatokat Lőkös Györgyi nevére 2000. március 31-ig kérjük postai úton eljuttatni.
Cím: 1052 Budapest, Váci utca 16/B.

Olvassa a Magyar Nemzetet!

MEGRENDELŐLAP

Igen, megrendelem a Magyar Nemzet című napilapot a P & B Média Rt. által biztosított kedvezményes kiadói előfizetés keretében.

☐ Egy évre 13 384 Ft ☐ Fél évre 6 692 Ft ☐ Negyed évre 3 346 Ft

Vállalom, hogy a részemre küldött előfizetési csekket befizetem.
Elfogadom, hogy a kedvezményes kiadói előfizetés-akcióban csak magánszemélyek vehetnek részt.

Megrendelő neve: .....

Megrendelő címe: .....

A megrendelést kérjük a következő címre küldeni: **P & B Média Rt. Terjesztési Igazgatóság, 1133 Budapest, Visegrádi u. 116.**
Lapunkat a 06-1/465-8599-es kiadói telefonszámon is megrendelheti.

Duplán nyer, ha minket választ.

Magyar Nemzet - *A hiteles polgári napilap*

Bem

A

Opera egy f
a mag

Angelica nővér
A hercegnő

A főnöknő
A szigorú nővér

A tanító nővér

Genoveva nővér

Osmina nővér

Egy novícia

Dolcina nővér

Beteglátogató nővér

Kéregető nővérek

Laikus nővérek

Lucilla nővér

A gyermekkar ve
A rendező munka

Opera egy felvonásban, olc

Vezényel:

Nedda, a színpadon Colombina kom
Canio, a színpadon Pagliaccio, a tá

Tonio, a bamba, a színpadon Tadde
Beppe, a színpadon Arlecchino, kom
Silvio

Díszlet–jelmez:
Karigazgató: KAT

A MA

Mag

R2000

IX. ORSZÁGOS

1989. ápr

Skultéty Erzsébet festő

Tolnai Népújság

NYÉKE 1997. május 17., szombat

Skultéty Erzsébet festőművész világával ismerkedhetnek a művészetbarátok a tolnai művelődési ház kiállítótermében. A többségében formabontó alkotások e hónap végéig tekinthetők meg. GOTTVALD KÁROLY fotóján a Madonna című alkotás látható.

HÍREK

Pünkösdi gyermekgála Dombóváron

A dombóvári művelődési ház színháztermében május 19-én, vagyis Pünkösd hétfőn, délután négy órától veszi kezdetét az a gyermekgála, amin a város legjobb gyermektáncosai és népdalénekesei szórakoztatják majd az érdeklődőket.

Lovasverseny Tamásiban

A Gyulaj Rt. a Tamási melletti Likashegyi erdőben május 17-én 9 órától késő délutánig tartó Military Lovasversenyt és Tolna megyei bajnokságot rendez. A programban szerepel díjlovaglás, díjugratás, military, lovas- és íjászbemutató, hintózás. A helyszín megközelíthető a tamási termálfürdőtől az erdőbe vezető úton.

Bortúra

A Liszt-pincészet, a Vesztergombi-pince, a Vármegyeháza Borozó, a benedek-völgyi 234. sz. Borbarát Borozó, mint a Pünkösdi Bortúra állomásai szeretettel várják borkóstolóra Szekszárd város polgárait és a városba látogató vendégeket szombaton és vasárnap 8–17 óráig.

Együttműködés Camagüey városával

A korábbi kapcsolatok fejlesztése céljából május 20-án, kedden 11 órakor Szekszárdra érkezik Kuba magyarországi nagykövete, valamint Kuba Camagüey városának alpolgármestere és területi alkormányzója. A megyeháza dísztermében 15 órakor írják alá a vendégek és a vendéglátók – a megyeszékhely – képviselői Camagüey és Szekszárd együttműködési megállapodás.

Bizottsági ülések

Szekszárd közgyűlésének két bizottsága is ülésezik május 20-án, kedden 15 órai kezdettel a városházán. A szociális bizottság tagjai egyebek mellett tájékoztatót hallgatnak meg a roma gyermekek helyzetének javítására hozott terv végrehajtásáról. A művelődési bizottság ülésén többek között javaslat hangzik el a nevelési-oktatási intézmények idei tanévben indítandó osztályaira, csoportjaira.

Önkéntes

1964 SZEP 24.
1021

A mi kádereink

Harmadik Lajos

Apjáról, *Skoda Jánosról* utcát neveztek el Székesfehérvárott. Most 74 éves lenne, ha élne. Az építőmunkások fehérvári szakszervezetének egykori elnöke, a szikár, őszes hajú munkás nagyon szeretett volna embert faragni belőle, s talán ezért is volt, hogy amikor *Kapitány István* néptanító felkereste, egy pillanatra megfeledkezett az egyre jobban szorongató szükségről, munkanélküliségről, feketelistáról, és csendesen mondta:

— *Hát jó. Rendben van. Megpróbálom beíratni...*

A pallér felfigyel

Így lett Lajosból gimnazista. Osztályfőnöke szerette rajzait, amelyeknek erőteljes vonalai egy kőművesnemzedék minden szépség iránti elfogultságát magukon viselték. Szerette a fiú nyílt tekintetét, akkoriban bontakozó értelmét is. Egyszer azonban behívatta a kőművest:

— *Nem tudják fizetni a tandíjat?*

— *Most nem...*

— *Akkor... hiszen érti?...*

Már hogyne értette volna a nagy életiskolát megjárt szakszervezeti vezető. Kivette a fiút a gimnáziumból, beíratta a polgáriba. Ez idő tájt már a háború baljóslatú réme borult Európa országai fölé, de a diák nem sokat értett ebből. Hajnalonként vidáman cipelte iskola előtt a zsemlével, kiflivel megtömött »kreclit« a pékműhelyből a boltokba. Azután ennek is vége szakadt. Munka után kellett nézni. Napszámos lett a kőművesek mellett. Húzkodta a szegeket, hordta a maltert, a téglát. Olykor odaszólt a pallér:

— *Mennyi tégla van még a rakáson? Köt-e már a cement? Húzd ki, fiú, azt a zsineget!*

S ő megmondta, menynyi a tégla, milyen a cement és nem gabalyodott markában a zsineg sem. Ez tetszett a pallérnak. Annyira tetszett, hogy odaballagott egyszer a nagyvállalkozóhoz, bizonyos Gorondy Istvánhoz:

— *Van itt egy gyerek! Talán lehetne kezdeni valamit vele...*

Gorondy az építészeknek ahhoz a fajtájához tartozott világéletében, akik büszkék voltak a szemükre. Megnézte hát Skoda Lajost, egyet-mást kérdezett tőle, azután rábólintott:

— *Ezzel lehetne...*

Az inasévektől a kinevezésig

Felkerült inasnak Pestre. Gorondy úr a továbbiakban is szemmel tartotta. Volt, hogy lekommunistázta; volt, hogy hajlékot szerzett neki, amikor tarthatatlanná vált az ágyrajárás. Valami furcsa ösztönnel jövőt sejtett a fiúban, és a maga módján ezt egyengette is. Csakhogy közben a háború már teljes viharával szántott a népek között. Apját elhurcolták a fasiszták és kivégezték. Hadköteles lett ő is, de az csak természetes, hogy nem állhatott apja gyilkosainak oldalára. A bevonulás elől a bakonyi erdőkben bujkált néhány barátjával, Fehércsurgó könyékén...

Felszabadulás után a már kőműves Skoda Lajos a fehérvári pártszervezet alapító tagjai között van. Városi MADISZ-titkár lesz, jelentkezik a mérnökkarra rendkívüli hallgatónak. Azzal a feltétellel veszik fel, hogy közben leérettségizik. Vállalja. Azután népi kollégista lesz, és 1948-ban kiküldik ösztöndíjjal a leningrádi építészmérnöki intézetbe. Hazajön, először a Lakóépülettervező Vállalatnál dolgozik, mint beosztott, később kisebb csoport irányításával bízzák meg. Kalló Viktor szobrászművésszel közösen elkészítik a Köztársaság téri mártíremlékművet, s körülbelül ezzel egyidőben behívják a minisztériumba, ahol ez a tréfás mondat hangzik el:

— *Te lennél a III. Lajos...*

— *Micsoda?*

— *Nézd csak: a Középülettervező Intézetnek volt eddig két igazgatója, mindkettőt Lajosnak hívták. Nagyszerű szakemberek, de igazgatónak olyan kellene, mint te vagy. Továbbra is ott dolgoznak az elődeid, segítenének. Megpróbálod?*

Egy kilátó története

Saját vállalatánál kilencen is vannak, akiknek jóval magasabb a fizetésük, mint neki, az igazgatónak. Erről eszembe jut valami, megkérdem a komoly művészi sikereket felmutató kommunista vezetőt:

— Mi jobb: tervezni, vagy igazgatni?

— *Talán divatosabb lenne azt felelni, hogy csak a tervezés érdekel, és minden más csak kényszerűség számomra. De nincsen így. Elém került egy fiatal építésznek, Hoffer Miklósnak pályadíjat nyert munkája. Egy romantikus, eklektikus mű. Megrendelésre készítette, monstrum, bástyaszerű kiképzésével az lett volna Miskolcon, az Avason a televíziós kilátótorony.* [illegible] *olna a* [illegible] *int a* [illegible] *or-*

Csütörtöki mozaik

100 KILOMÉTERES KÖNYVESPOLC

A budai Várpalota elkészültével új korszak kezdődött Nemzeti Könyvtárunk életében. Bár az építkezések előreláthatólag még négy évig tartanak, a költözködés előkészületei már most nagy munkát rónak a Széchényi Könyvtár dolgozóira. Az új otthon nem egyszerű helyváltozást jelent, hanem újjászervezési feladatokat is. A korszerű, tudományos igényeknek megfelelő Nemzeti Könyvtár kialakításával a szakemberek külön csoportja foglalkozik. Az új épület raktáraiban több mint száz kilométernyi polc fogadja majd be a jelenlegi könyvállományt és a további harminc-negyven év alatt várható gyarapodást. Az új otthonban a legkorszerűbb olvasószolgálatot építik ki. Az olvasótermek mintegy 3500 négyzetméternyi alapterületet foglalnak majd el. Összesen több mint 540 olvasót tudnak egyszerre befogadni.

Az NDK nagykövetségének köszönete

Az NDK Budapesti nagykövetsége köszönetet mond mindazoknak, akik Otto Grotewohl elhunyta alkalmából részvétüket nyilvánították.

— A KOSSUTH KLUBBAN szerdán országos előadói konferenciát tartott a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat műszaki és történelmi választmánya. Az ipari forradalom és ipartörténeti kutatások címmel rendezett tanácskozást Kovalcsik József titkár nyitotta meg.

— A gyulai várnak az elmúlt fél esztendő alatt harmincezer látogatója volt. Az elmúlt hónapokban a Szovjetunióból, Amerikából, Norvégiából, Japánból, Kínából, Angliából és Franciaországból is érkeztek vendégek Gyulára.

Magyar vitorlások belga vizeken

A Magyar Hajó- és Darugyár balatonfüredi sporthajó-üzemében belga megrendelésre tengeri vitorlások készültek. A 20 négyzetméteres vitorlázattal felszerelt hajók kiállták a próbát.

— Színálló tömőgyantát, kellemes ízű fogmásolóanyagot, gyorsan ható idegölőt állított ki a csehszlovák Spofa Dental Gyár és a Chemapol Külkereskedelmi Vállalat a Bajcsy-Zsilinszky út 15. szám alatti mintateremben szerdán megnyílt kiállításon.

— A Lengyel Kultúrában szerdán dr. Stanislaw A. Sochacki történész »Varsó védelme 1939-ben« címmel, érdeklődéssel kísért előadást tartott. Az előadást filmvetítés követte.

— A MAGYAR ESZPERANTÓ SZÖVETSÉG elnöksége felkéri mindazokat a magyar eszperantistákat, akik még nem közölték igényüket a közeljövőben kiadásra kerülő »La Tragedio de la Homo«-ra, hogy megrendelésüket az Állami Könyvterjesző Vállalat címére (Bp., V., Deák Ferenc u. 15) haladéktalanul küldjék be.

A szabály az szabály!

Kétszáz kilométeres kerékpárverseny után a 18 éves Ray Bilney felemelt karokkal üdvözölte a közönséget — mert megnyerte a versenyt. Egy közlekedési rendőr azonban hozzálépett és 8 frank pénzbírsággal sújtotta, mert elengedte a kormányt és ezzel megsértette a közlekedési szabályokat.

ÖTEZER ÉVES SZERSZÁMOK

A Frankfurti Frobenius Intézet afrikai expedíciója most tért haza. 600 sziklarajzot fényképeztek le, nyílhegyeket, kőszerszámokat találtak. A szerszámok emberi maradványok mellett feküdtek, amelyekről a radiokarbon vizsgálat megállapította, hogy 5000 évesek.

— Új tervezőintézeti székházat építettek Pécsett, négymillió forint költséggel. A csupa-ablak, négyszintes épület napfényes szobáiban kétszáz munkahely van.

— Az afganisztáni atomenergia-bizottság elnöke, A. Kakar professzor néhány napra ellátogatott Magyarországra. Tárgyalt Jánossy Lajos professzorral, az Országos Atomenergia Bizottság alelnökével a két ország közötti tudományos együttműködés lehetőségeiről, s felkeresett több magyar tudományos intézetet.

FORGALMI AKADÁLY A HEGYESHALMI VONALON

A szerdára virradó éjszaka a nagy erejű szélvihar a Szár és Bicske közötti vasútvonalon felszakította egy 60 kocsiból álló teherszerelvény egyik vagonjának a tetejét. A felfelé ágaskodó tetőroncs többször nekiütközött a felső villanyvezetéknek és ezzel felrobbantotta a bánhidai vasúti villamos alállomás olajkapcsolóját. A berendezést hamarosan helyreállították, de a vonatok 20 perctől 2 óra hosszáig terjedő késéssel érkeztek csak célba.

— *»A FELSZABADULT BULGÁRIA HÚSZ ÉVE« címmel kiállítást rendeztek a pesterzsébeti Vasas Művelődési Házban. A művészi fotokiállítást szerdán Sztojan Radev, a budapesti Bolgár Kultúra igazgatója nyitotta meg, nagyszámú érdeklődő jelenlétében.*

AZ EMBER ÉLETE A VÍZ ALATT

Az amerikai »Underwater Society« mexikói gyűlésen elhangzott előadások szerint az ember szervezete klinikai beavatkozással úgy alakítható, hogy víz alatti életre is alkalmas lesz. Minthogy a Föld felületének 70 százalékát víz borítja, az emberi életnek új lehetőségei nyílnak — állapítják meg.

Gesztenyeszüret

Kőszeghegyalján és Göcsej erdeiben megkezdődött a tél csemegéjének, a szelídgesztenyének szüretelése. Csupán a göcseji szelídgesztenyés terméséből körülbelül egymillió adag püre készíthető.

MEGKEZDŐDIK AZ ÚJ MOSZKVICS SOROZATGYÁRTÁSA

»Államvizsgázott« a moszkvai kisautógyár legújabb mo-